This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Soc 2431 t 14
17-18

)—

COLECCION

DE

DOCUMENTOS INÉDITOS DEL ARCHIVO GENERAL

DE LA

CORONA DE ARAGON,

PUBLICADA DE REAL ÓRDEN

POR

SU CRONISTA,

D. Próspero de Bofarull y Mascaró.

TOMO XVII.

BIBLIOTHECA BODLEIANA

LEVANTAMIENTO

Y

GUERRA DE CATALUÑA

en tiempo de don Juan II.

DOCUMENTOS RELATIVOS Á AQUELLOS SUCESOS,

PUBLICADOS DE REAL ÓRDEN

POR

D. PRÓSPERO DE BOFARULL Y MASCARÓ,

Cronista de la Corona de Aragon.

Tomo IV.

BARCELONA.

EN LA IMPRENTA DEL ARCHIVO.

—

1859.

AÑO 1461.

21 DE MAYO.

Con asistencia del Señor Primogénito, se dió lectura á una carta que se habia recibido de la Señora Reina, en vista de cuyo contenido, se acordó hacer enseguida la respuesta, y escribir igualmente á los embajadores; cuyos documentos se hallan á continuacion.

Als reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell lur en la ciutat de Barchinona residents.

La Reyna.

Reverent venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e fels nostres. Vostra letra havem rebuda per frare Jaume de la Giltru mossen Viladamany e En Jaume Ros vostres misatgers e havem entes ço quens han volgut dir de vostra part que en efecte tot son rahonament redundaria en dues coses. La una les volguessem significar les coses que portam en resposta de la Majestat del Senyor Rey. La altra

quens dolguessem anar a Vilafrancha per que aqui dels afers occorrents se praticase. Per nos li es stat respost que per quant nos havem en comissio e manament de la prefata Majestat de parlar e significar les coses que portam a tots vosaltres e no sabem aquest manament que havem los pregavem ells sen anassen ab nos fins a Morella e nos de aci scrivissem e ells consultassen ab vosaltres e sperassem alli la resposta. Hannos dit que no tenen tal comissio e que sen tornaran. Nos portam tals coses de que vosaltres e tot aqueix Principat haureu rabo de esser be contents e alegres e speram en nostre Senyor que ab sa ajuda ne resultaran efectes en servey seu e del dit Senyor Rey repos benifici e sossech del Illustrissimo Princep fill seu e nostre molt car e molt amat e de la casa sua e de sos regnes e terres e singnantment de aquest Principat lo qual tant com pus sera presta la conclusio tant pus prest se aconsiguira e la triga axi com vosaltres mateixos coneixeu no portaria altra cosa que inconvenients lo quals nostre Senyor Deu sab. E vosaltres molt be haureu pogut compendre nostre desig esforç e voluntat es stada e es squivat quant la conservacio de la vida e la salvacio de la anima nostra en repos e benefici de ço que dit es e de tots vosaltres. E per ço proseguint nostre desig partrem vuy de aci e farem la via de San Cugat. Molt afectuosissim a ment vos pregam e encarregam que mirant aquestes fahenes ab la integritat e innata fidelitat que vosaltres e vostres predecessors haveu loablament acostumat siau contents que nos a tots vosaltres les dites coses sig-

nifiquem e tots donen en les fahenes aquella bona conclusio que per nos e tots vosaltres es procurada e desijada. Dada en la vila de Agualada a XX de maig del any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Als molt reverend e magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs e de gran providencia mossenyors. Ir corrent la vuytena hora davant mig jorn rebi vostra letra de XVI de maig per correu ab la qual manau yo requeris lo oficial a quis pertangues ni a mi fos vist que prenguessen e matessen en la preso comuna de aquesta vila En Guillem Vola burgues e En Dalmau Deu tixedor. De continent haguda vostra dita letra se dona orde que lo dit Guillem Vola fou mes a la preso e sta en la forma que ab dita letra es manat en apres loficial ab mi ensemps ana a casa del dit Vola e prenguem totes letres e scritures ques trobaren en casa sua e aquelles yo tinch en casa mia. Manen vostres reverencia e magnificencies que volran sen faça. Del dit Dalmau Deu per quant no es en la present vila ans se diria es a Çaragoça volen dir alguns no passara molts dies hic sera vengut. Que sia se dara presta e caute expedicio en manera haja sa salsa. De anar en casa sua per haver letres e scriptures es stat deliberat por los honorables consols de aquesta vila e per mi per no ferne demostracio qui seria avis no haver en res exequutat per lo present

Manenme vostres grans reverencia e magnificencies lo que plasent los sia suplicant la Potencia increada vos tinga en sa proteccio e guarda. Scrita a Perpenya a XVIIII de maig any Mil CCCC sexanta hu. — Apres haver scrit fins aci mes stat dit que lo dit Dalmau Deu seria en aqueixa ciutat sia remesa la provisio a vostres reverencia e savieses. — A vostre manament prest Gabriel Girau diputat local.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

De vostra Serenissima Excellencia havem rebuda una letra ir scrita en Agualada de la qual havem grandissima consolacio per quant creem a nostra ferma sperança es porta les coses de la voluntat del Serenissimo Senyor. Lo Senyor Rey que complexen al que es necessari per repos e benefici dels negocis concorrents e per ço scrivim als embaixadors signifiquen humilment a vostra gran clemencia la voluntat e intencio de aquest Principat. Supplicam adonchs Senyora mol clement vostra gran Excellencia sia de merce sua vulle ordenar e compendre les coses al pler o intencio del dit Principat segons sera supplicada com pregam fermament succehira a lahor de nostre Senyor Deu servey de la Majestat del Senyor Rey e de vostra Serenitat benefici e repos del negoci. E sia de vostra gran Excellencia la Sancta Trinitat continua proteccio e guarda manant a nosaltres ço que plasent li sia. Scrita en Barchinona a XXI de maig del any Mil CCCCLXI. — Senyora molt Excellent. — De vostra

Altesa humils subdits e vassalls qui a aquella humilment se recomanen. — Los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona. — A la molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Reverend e magnifichs mossenyors. Rebuda havem una letra de la Illustrissima Senyora Reyna ir feta en Agualada ab la qual nos certifique dels parlaments haguts de sa Majestat ab vosaltres e de la comissio o manament que diu haver de la Majestat del Senyor Rey de venir aci per comunicar a nosaltres les coses que sa Excellencia porte e que debia partir que venir la via de Sant Cugat sobre les quals coses de continent havem hagut ample colloqui. E comunicat ab lo consell de aquesta ciutat tots concordes havem deliberat en tota manera la sua Excellencia sia humilment per vosaltres suplicada vulla ordonar de abstenirse al present entrar en aquesta ciutat pero que si la sua Serenitat ans de la recepcio de la present haura acordat ab vosaltres aturar en Agualada o en Vilafrancha o en Piera o altre loch ature alli en lo nom de Deu e si concordat no sera e volra venir mes ença en tal cas vingue fins a Martorell e no mes. Perque avisantvos de les dites coses vos pregam e encarregam humilment signifiqueu les dites coses a la sua Excellencia de part de aquest Principat ab aquell tal de

paraules acomodades queus sera vist com certament cregam fahentse axi succehira a lahor de nostre Senyor Deu servey de la Majestat del Senyor Rey repos è benefici dels negocis concorrents. E de la resposta e altres coses queus semblara nos certificau prestament acistint continuament ab la sua Excellencia fins per nosaltres sia altrament deliberat. En alguna admiracio stam com nons haveu scrit de les dites coses ab tot cregam alguna bona causa vos excusa. Dada en Barchinona a XXI de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Junto con la carta que antecede, se remitieron igualmente á los embajadores las siguientes instrucciones.

Instruccions fetes per los reverend e magnifichs senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona e consell per ells elet en virtut de la comissio de la cort del dit Principat en la ciutat de Leyda convocada als reverents egregis nobles e magnifichs Larchebisbe de Tarragona bisbe de Vich abat de Poblet abat de Sant Johan ces Abadesses mossen Miquel Periç canonge e sindich del capitol de Leyda micer Johan Çaplana canonge de Barchinona lo egregi nobles lo comte de Modica lo vezcomte Dilla mossen Dalmau de Queralt En Felip Al-

bert donzell mossen March dez Lor cavaller En Pere Benet Splugues donzell mossen Luis Xatanti conseller de Barchinona mossen Johan Agullo paher e sindich de Leyda En Francesch Pericoles sindich de Perpenya mossen Francesch Burgues ciutada e sindich de Tortosa En Jaume Tallada sindich de la vila de Cervera En Gabriel Puig ciutada e sindich de la ciutat de Manresa embaxadors lurs tramesos a la Senyora Reyna de ço que diran e tractaran ab la dita Senyora juxta la delliberacio dels dits diputats e consell.

Primerament los dits embaxadors arribats en la vila de Caldes captada opportuna e congrua hora faran reverencia a la Illustrissima Senyora Reyna en gracia e merce sua ab besament de mans recomenant los dits diputats e consell. E apres ab aquella major reverencia ques pertany explicaran a la sua Altesa la molta sperança e gran que lo dit Principat ha degudà e ha en la intervencio e treballs dels negocis occorrents que ha plagut a la humanitat de la Excellencia sua subir e haver per composar e donar orde de repos e tranquillitat al dit Principat e poblats en aquell de que infinidament lo dit Principat resta obligat a la Serenitat sua e coses sues. E mes diran com stant constituhit lo dit Principat en aquesta sperança ha desigat e desige summament venir e aconseguir per efecte e obres lo fi de la dita sperança e obtenir lo dit repos. E per ço ab molta alegria han entes lo retorn de la dita Senyora crehents no tardara hauran lo que desigat han e lo fi de la dita sperança. E de continent que sentida hagueren la venguda sua en Cathalunya

trameterem a la sua Excellencia tres embaxadors per fer reverencia a aquella e suplicar la fos merce sua denunciarlos lo que portava en resposta de la capitulacio per part del dit Principat a la sua Altesa en Vilafrancha presentada. E per quant la sua Excellencia ha dit haver ordinacio de la Majestat del Senyor Rey les coses que porta voler explicar als consells de la Diputacio e de la ciutat de Barchinona la qual cosa per justs e pertinents esguards per benifici e conduccio de la materia no ses pogut fer. A present es stat deliberat per los dits diputats e consell trametre aquest nombre de persones a la sua Serenitat lo qual es gran part del dit consell. Perque placia a la sua Excellencia a ells denunciar e explicar lo que porta per resposta de la dita capitulacio e nos vulla pus detenir la sua alta Senyoria en denunciar les dites coses com la dilacio no sia sens perill de molts inconvenients e los qui son aqui presents ja seran tant gran part del dit consell que no fretura pus detenirse per fer la dita explicacio als consells. E en aquest efecte los dits embaxadors ab pertinencia e reverencia degudes faran instancia e suplicacions la sua Excellencia los explique els report la resposta a la dita capitulacio fahedora. E la sobredita instancia faran multiplicades vegades ab totes les persuasions e rahons que occorreran a la providencia de tants embaxadors. E si la dita Senyora donara a ells la resposta a la sobredita capitulacio ab la dita resposta de continent sen tornaran no solament los qui de present van mas encara los tres embaxadors qui primerament son anats per dellibe-

rar sobre aquella resposta que sera fahedor.

E si la dita Senyora ab qualsevol rahons se volia detenir en no explicar o denunciar la resposta a la dita capitulacio digous apres mig jorn los dits embaxadors diran a la sua Excellencia com tota dilacio en aquesta materia es necessari esser extirpada car porta perills de innumerables inconvenients e ja tant se ha usat de dilacions que pus aquelles colorar o tollerar nos poden sens gran deservey de la Majestat del Senyor Rey e dan de la cosa publica del dit Principat. E per ço li denuncien com ells han expressa ordinacio e comissio de sos principals haguda resposta e no haguda lo endema que sera dissapte per tot lo dia esser en la present ciutat de Barchinona. E axi ells servant lur comissio entenen a partir e retornarn sen en la dita ciutat lo dit dia de dissapte apres mig jorn per que li han volguda denunciar la dita comissio a fi que sa Altesa en lo dit temps puixa fer la dita resposta si present li sera. E encara la supplicaran esser merce sua no vulla permetre ells sen hajen a tornar frustrats de resposta e tal com lo dit Principat spera de la sua clemencia.

E haguda resposta o no dissapte los dits XXI embaxadors sen tornen en la present ciutat e de quantes coses succehiran facen en lo de mig tots los avisos los quals a lurs grans providencies apparran esser necessaris.

Dada en Barchinona a XXI de maig del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.

22 DE MAYO.

En este dia se celebraron dos sesiones, una por la mañana y otra por la tarde. En la primera se dió cuenta de dos credenciales que se habian recibido, á saber, una de los embajadores, por conducto de Arnaldo de Vilademany, y otra de la Señora Reina, que presentó el caballero Bernardo Çalba; y como el objeto de ambas era manifestar que dicha Señora, para acelerar la conclusion del negocio que les ocupaba, pretendia entrar en Barcelona, acordóse, despues del correspondiente coloquio, insistir en la misma deliberacion del dia anterior, escribiéndose otra vez y remitiendo una nueva y corta instruccion á los embajadores. Resolvióse en la propia sesion, que aun cuando Geraldo Guardiola no se hubiese considerado el mas á propósito para tratar con los remensas, con todo, podia enviárseles, para que depusieran su cuestion en manos de los Diputados.

En la sesion de la tarde acordóse enviar a Arnaldo Guillermo de Cervelló, y al magnífico Juan Lull, ciudadano de Barcelona, al obispo de Elna, para darle la correspondiente contestacion.

Siguen las cartas anteriormente referidas, las demás que se recibieron en este dia, y las otras que, con las instrucciones, mandaron escribir los señores Diputados.

Als reverend venerables pares en Christ egregi no-

bles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Apres que son partits de aci los misatgers vostres heus havem scrit deliberam tremetre lo magnifich e ben amat conseller nostre mossen Bernat Çalva informat de aquelles coses amplament de la intencio e voluntat nostra. Molt afectuosament vos pregam e encarregam en tot ço queus dira de nostra part li doneu fe e creença com a nostra propia persona. Dada en Agualada a XXI de maig any Mil CCCCLXI. — La Reyna. — P. Doliet prothonotarius.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Lo magnifich mossen Arnau de Viladamany hu de nostres embaxadors vostres va a les reverencies nobleses e magnificencies vostres per ferlos stesa relacio de totes les coses fetes e subsegnides per nosaltres e en la nostra embaxada e ab ell va lo notari qui en tot e per tot es stat present. Haureu per lo dit mossen Viladamany de totes les dites coses vertadera relacio. Placiaus creurel com si nosaltres tots personalment vos ho dehiem e fer en tot e per tot

segons la exhigencia de les coses requer. Ab tant molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua. Feta en Piera a XXI de maig any Mil CCCCLXI. — A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat prior de Cathalunya Jaume Ros.

Al molt honorable senyer e de gran saviesa lo senyer En Johan Berenguer Thora mercader sia dada en Barchinona.

Mossen molt honorable. Avis vostra saviesa com no stigau marevellat quant vos he trigat tant scriure e açò per tant com yo stava tots jorns pera partir ab les dites letres que no fiava de nengu fins a Leyda e de aqui vos fossen remeses sino que tots jorns no sperava sino que la Senyora Reyna stava tots jorns pera partir sino que tots jorns mudam de intencio que ja a nit vespre devia de tot cert partir. E axi que mossen ara totalment es deliberat que la Senyora Reyna deu partir sus ara com sia dinada per anar aqui ab los dits capitols. E per ço com es cert segons lo bon home de mercader de aci ma dit que certament yo pedia tremetre fiablement les dites letres per lo correu lo qual vos fas de continent ab aventatge de dos florins lo qual hi deu esser diumenge a les deu hores de mati axi que si lo dit correu noy era a la dita hora yo ho remet tot a vostra saviesa. E axi que mossen he deliberat de yo restarme aci per mes avisarvos si res sich fara. Lo Senyor Rey acompanyara la Sen-

yora Reyna fins a la Pardiguera e axi ell sen tornara aci. Nom se seria manya entre ells. Mossen mes vos avis com lo senyor En Brujo es arribat sus ara asi molt cuytadament he ha molt parlat ab la Senyora Reyna e dadali certa letra de que la dita ha mostrat ha trobat gran plaer en sa venguda. Nom se si vos haveu ja sabut de sa partida ni aqueixos mossenyors per ço mossen vos ne scriu ques sia avis. Lo plech anava dreçat al Senyor Ferrando de Bolea per anar pus segur en lo qual e dins lo qual trobareu una letra vostra axi que per ço mossen vos ho dich hius ne avis que com donareu la dita letra al dit senyor Ferrando feu que vos hagau la letra vestra la quel es dins lo dit plech del dit senyor Ferrando de Bolea. En axi no he res de podervos dir pus cert quim occorre sino axi com vos dich de la dita partida de la dita Senyora Reyna la qual mostra molt voluntaria per anar aqui. Deu vulla que sia tot per lo millor de que mossen a mi fa una gran por axi com jaus ne avis pus largament per la dita letra. E no dich pus per la gran cuyta per ço com lo correu me spera. Lo Sant Sperit sia en vostra guarda. Scrita en Çaragoça a XIIII de maig del any Mil CCCCLXI. — Lo quin a vos se encomenda mutxo.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e savis mossenyors. Per letra de XIII del present mes vos he scrit del que occorrie fins a la dita hora apres he instats los consols de aquesta vila me daçen loch los donas una letra vostra els pogues explicar certes coses e per lo jorn Descensio que fonch lo sendema e per que al divendres mati foren occupats en una sollemnitat de la mare de mossen Faena a que ells e la major part del consell no podien fallir e al depus dinar havien esser ells tots occupats a les vespres de la festa del Angel Custodi de ques fa en aquesta vila molt gran festa per que hi a molts grans perdons a pena e colpa e lo dissapte no podien fallir al ofici e professo quis fahia per la via e es una segona festa de Corpore Christi. Fins lo dit die de disapte apres vespres nom pogueren hoir e la hora per ells assignada ab lur consell aplegats en la casa del consolat ab les saluts acostumades yols doni vostra letra e aquella rebuda vos regraciaren vostres saluts e apres de paraule los expliqui lo mils pugui fo contengut en vostres instruccions. E lo consol en cap mostrant una gran contentacio de ma venguda dix moltes bones o corteses paraules mes que attes la amor e gran voluntat que la dita vila ha a vosaltres mossenyors e vostre consell no es stada prou abraçada e favorida en ses necessitats de les quals havian acorregut a vosaltres mossenyors de diputats e moltes paraules ab so quasi de una cosa lexada a la ventura e axi fonch replicat per mi responent en aquella generalitat que havia hoit ço es que no eren stats axi defesos com volgueren no era stat si-

no per indisposicio del temps e per lo desinament gran de la justicia car ab veritat yols podia dir la gran amor e molta afeccio en que vosaltres mossenyors los teniu per lo lur molt merexer e per que dita vila es tal e axi potent que vosaltres mossenyors qui representau lo Principat de Cathalunya la collocau tantost apres la ciutat de Barchinona e en totes coses la enteneu a preservar de tots dans perills e cassos sinistres tant com poreu e no menys que la dita ciutat e moltes paraules pertinents al dit replicat. E tornat replicat lo dit consol me posa al davant com nols es stat dat trellat dels capitols e mostrantne hun poch de estrenyor e fonch los replicat que no si havia fet res a mala intencio sino per alguns bons respectes que han sguard el dit Principat e universitats de aquell e per lo semblant lo Senyor Primogenit no havia hagut trellat e que tota volta sen donas trellat a nengu la dita vila seria de les primeres quil ne hauria. E apres me fonch dit que de les disensions noych saben res a present sino molts disebles amagats qui hiç van e lo fet den Vola que lo honorable En Johan Ramon ha aportat lo qual air molt destrament per lo vostre diputat local fonch pres e totes scriptures sues e aquell apartat segons li es stat scrit temense molt del castell e con stan en grans perills per los Gaschons e gents strangeres qui son e abiten en la dita vila per ço com son en frontera e moltes rahons bones en los quals yols he satisfet e confortats lo mils que he pogut e continuu tots temps que parlam car ells se tenen per dit ho fins aci ho han pensat que yo havia qualque

gran poder e yols he dit que no es stada per pus la mia tramesa sino per ço quels he explicat e persentir tot lo quels pogues fer dan ne anuig scriurem a vosaltres mossenyors e trebellar de mon poder o tot lur pler delit e honor e suplir en ço que letres bonament no basten entant que ells son molt contents de vosaltres mossenyors e que ço que fins aci han ben fet entenen a proseguir de aqui avant e no fallir en res ells se strenyaran ab lur consell em diran totes les coses que han mester per llur conservacio del castell. Son opinions lurs huns dien que es fornit e los altres que no es ver. Mossen Pla que trobi al Volo me feu ben segur del fet del castell ja crech ne haja parlat ab vosaltres mossenyors yo noy son mutat encara si beus dich que yo no fas compte denunciari sino per haverlo vist car dien que es tal que yo nou hauria cercat de bons dies. Totstemps yo treball en sentir totes coses me sien possibles de saber hoig hic de molts lengatges e no es marevella de una tal vila poblada de molta gent de honor qui al meu parer ha molta comformitat ab la ciutat de Barchinona ells tots e specialment los consols mich tracten molt honorablament e satisfan a vosaltres mossenyors per qui yo hic so e volgueren hic haguesseu trames dies ha e aço significqueu tots en general. Del fet den Lora man recitat tot hoc e com jau han trames tot a llurs embaxadors quins ho han comunicat e a ells men refir apres en los dies qui son passats. Ans de explicar res als consols he hoits molts parlars dels de la quinzena de molta mala contentacio de vosaltres mossenyors axi

per lo rahonament que hagueren mossen Marza En Rochafort ab mossen Johan de Pau e ab En Thomas de Vivers davant vosaltres mossenyor a Barchinona hoch e per la letra tramesa que nos aplaguassen pus per vosaltres e yo vehent caix en gran necessitat parlar ab ells hagui consell ab los consols hoc e ab lo vostre diputat local qui vertaderament es home de molt de be e ab una gran afeccio serveix tot lo que pot e no cura de pendre dresguars treballs e afanys pus faça lo que per vosaltres mossenyors li es scrit e de aço li puch fer testimoni en lo quen veig e tots son stats de parer que parlas ab ells els donas vostra letra e com ses sentit ells se aiustaven e ja sens lo meu appellar seren aiustats feu compte mossen Johan de Pau per part sua e daltres cavallèrs quanta contradiccio e si he hoydes dunes coses e daltres e yo dihentlos que no havia poder de esser jutge entre ells mes quels pregave se poguessen reposar e attendre al benefici que aportave pau e concordia e que volguessen repellir tota discordia e moltes dolçes e inductives paraules e yo aplagui dels XV vuuyt quis trobaren en la vila los quals dien han poder per tot lo stament e ab les saluts acustumades los doni una letra e aquella rebuda ab molta honor regraciant vos les dites saluts e recomanantse molt en vostra bona gracia parla mossen Anthoni de Vilanova primer e dix moltes clamors ço es de les miseries de unes poques dantorxes e carbo per foch que fahien als vespres en la casa del General on se aiustaven continuadament nit e dia e com a llurs despeses havien trames al Senyor Rey e

sobre tot la letra tramesa que nos aiustassen pus e apres parla mossen Marza e En Lupia major e mossen Balte e En Rochafort e mossen Nicholau de Lupia e mossen Johan Redon mossen Sant Martì no dix res per que stava en lo lit ab la cessio de la terçana qui encara lo tenia e parlaram tant que sius ho havia scriure tindrie mes que la mitad de la present letra. Yols repliqui ço quem sembla juxta vostre memorial e per lo que ells digueren hi afegi obmetentme lo que fahia ometre per benifici de bona concordia e ells totstemps mostrans com lur plech havia donat e donave gran calor en lo endres de les feyenes que managam e you crech vertaderament e a fi de nostre rahonament ells son prests a fervos totes les complacencies poran pus per vosaltres mossenyors nols sia dada raho en contrari. Vertaderament mossenyors a mi sembla hage mos fet haver los rahonat e dada vostra letra que si nos fos fet e yo qui he appellat lo dit nostre diputat local qui ha profitat son esser. Apres he pregat molt los consols del fet de micer Azamar e hanme respost los grans dans que ell ha procurats en aquesta vila e que ells han en voluntat de complaure a vosaltres mossenyors en totes coses mes que aço seria hun gran dan e mal exempli adaltres pero que ells ne comunicarien ab lo consell ab quel havien pres sab Deus quantes rahons hi he fetes en favor sua e pothi fer fe hun consol qui li mostra molta favor. Encara non so fora desperança e ades men tornare strenyer ab ells mes es mester mossenyors que leveu una inibicio que haveu feta al vostre diputat local de fer

instancia en lo fet del dit micer Azamar e ques complesqua lenquesta car stanne empatxats molts fets altres e axi placiaus tornarli la dita comissio que molt de be sera seguira e respondre a la letra vos nan feta los dits consols. En lo fet den Miquel de Vivers fins aci no li he poguda dar vostre letra ne explicarli res per tant com no es en la vila o pus nos mostra mes yo he provehit de saber ont sera e que puixa parlar ab ell ey fare lo que pore. Mes avant mossenyors vos haure en gracia me doneu licencia yo men puga tornar al menys passada Siucogema pus los consols nom hagen mester e las frares preicadors hauran tengut lur capitol en les festes e si res los era axit que yols pusqua aplenar fer ho he segons me digues lo jorn que parti. Al menys no haja yo spera sens fer res aci sinch o sis jorns que hauria mester entrametreus e cobrar vostra resposta de venirmen pus noy haja res a fer. Suplicantvos que sapia si sera plasent a nostre Senyor lo Senyor Rey si fermara los capitols ne la Senyora Reyna si ve a Vilafrancha o a Marturell car moltes coses sich dieu. E la Sancta Trinitat molt reverends egregis nobles magnifichs e savis mossenyors sia la vostra guarda eus faça prosperadament viure. De Perpenya dimarts à XVIIII de maig a mig dia any Mil CCCCLXI.

Apres fahia trellétar la present letra a hun jurat del scriva del dit diputat local qui entreve en los afers del dit diputat e encara del nombre dels militars he parlat ab los dits consols del dit micer Azamar e ades ne deuen aplegar lur consell. Es ver man recitat hun

cas quils segui a nit que a la una hora apres miga nit hi hagren a provahir e foren a la lur casa del consolat e continuadament stan ab molta congoxa de lurs perills crech ne scriuen a lurs missatgers. Placieus mossenyors haver ho tot a memoria que bey sera tot mester. — Mossenyors. — Prest a tota vostra ordinacio Francesch Lobet.

Mol alta e molt Excellent Senyora.

Vuy havem rebuda ab aquella honor e reverencia ques pertany una letra de vostra Excellencia ab creença acomanada al magnifich conseller vostre mossen Bernat Çalba lo qual havem a ple hoit de tot lo que de part de la dita vostra Excellencia dirnos ha volgut e explicar. Axi mateix Senyora molt alta havem rebuda una letra dels nostres missatgers a vostra Altesa enviats ab creença acomanada al magnifich mossen Arnau de Vilademany e de Blanes cavaller hu dels dits nostres missatgers. Responent a vostra Excellencia regraciam molt humilment a aquella la gran afeccio e voluntat que vostra Excellència mostra a la desigada fi e conclusio de aquests afers de la qual speram sera servici a nostre Senyor e a la Majestat del Senyor Rey e gran repos e benifici del Illustrissimo Primogenit son fill e de tot aquest Principat. E quant a les altres coses per lo dit mossen Bernat e encara per lo dit mossen Vilademany a nosaltres explicades scriviu la nostra deliberacio e voluntat als dits nostres missatgers la qual diran e explicaran a vostra Altesa a la

qual humilment e ab molta instancia suplicam li placia dar fe e creença als dits nostres missatgers a tot lo que a aquella de nostra part diran e explicaran axi com si per nosaltres en persona era dit explicat e supplicat e per benefici dels dits afers condecendre a nostres supplicacions e de aquest Principat que ho reputaran a merce e gracia singular. E nostre Senyor Deus guard e prosper vostra Altesa votivament e man a nosaltres lo que li sia plasent. Scrita en Barchinona a XXII de maig del any Mil CCCCLXI. — De vostra alta Senyoria.—Humils subdits e vassalls qui a aquella humilment se recomanen. — Los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona. — A la molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna.

Instruccions fetes per los reverend e honorables diputats e consell del Principat de Cathalunya als reverend magnifichs lo prior de Cathalunya mossen Arnau de Vilademany e mossen Jaume Ros embaxadors lurs tramesos a la Senyora Reyna de ço que los dits embaxadors faran e diran juxta la deliberacio feta per los dits diputats e consell a XXII de maig any LXI.

Ço es que los dits reverend e magnifichs embaxadors explicaran a la Senyora Reyna de part dels dits diputats e consell que per benifici dels afers occorrents e per la bona expedicio los dits diputats e consell son de parer els plau que la dita Senyora Reyna vinga fins a Martorell. E supplicaran la Excellencia

sua se vulla aqui aturar e no passar mes avant com a ells sia vist e han per ferm que acostantse mes avant la Senyoria sua no serie benefici dels dits afers.

E venguda la dita Senyora en Martorell la suplicaran que en lo dit loch a sa Excellencia placia intrar en pratica dels dits afers e donarlos bona expedicio segons de sa Senyoria se ha ferma sperança e de la resposta que la dita Senyora fara e de tot aço que succebira los dits embaxadors per correu o en altra manera faran avisos spatxats als dits diputats e consell e los dits embaxadors staran e aturaran en lo dit loch de Martorell fahent supplicacions e instancies per aquesta cosa e nos partiran del dit loch fins per los dits diputats e consell los sia scrit. Si empero la dita Senyora Reyna no volia aturar en lo dit loch abans se volia mes avant acostar puixen los dits embaxadors essent tots de la partida de la dita Senyora partir per esser en Barchinona primers.

Expedita Barchinone die XXII. Madii anno M. CCCC. LXI. — A. P. abat de Montserrat.

Als molt reverend magnifichs e savis senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Reverend magnifichs e savis senyors. Vostra letra havem rebuda e hoit lo magnifich cavaller mossen Arnau de Vilademany de Blanes com embaxador vostre de tot lo que de part vostra nos ha volgut explicar en virtut de la dita letra de creença a ell per vosaltres acomanada e encara havem hoit a ple lo mag-

nifich cavaller e conseller de la Illustrissima Senyora Reyna mossen Bernat Çalba a nosaltres enviat per la sua Excellencia ab letra de creença a ell acomanada la qual present lo dit mossen Vilademany nos ha explicada los quals quasi en efecte nos han explicada una cosa e de hun efecte. E jatsia la nit prop passada per resposta de una letra la qual dita Illustrissima Senyora Reyna nos havia feta vos hajam scrita e tramesa nostra delliberacio vuy empero encara haut nostre concell sobre les dites coses breument vos responem que nosaltres e tot lo consell havem delliberat e delliberam star e perseverar en lo que per dita nostra letra air vos fou scrit segons pus largament de paraula e per instruccio del dit mossen Vilademany es informat eus dira de nostra part al qual vos pregam doneu plena fe e creença axi com si per nosaltres dit vos era personalment. E sia reverends magnifichs e savis senyors vostra guarda la Sancta Trinitat. Dada en Barchinona a XXII de maig any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Montserrat — Los diputats e consell et cetera a vostra honor prests.

Al honorable senyer En Gabriel Girau diputat local en la vila de Perpenya e bisbat Delna.

Honorable senyer. Si per lo governador o altre oficial de aqueixa vila seria attemptat metre alguna persona en galera per algun delicte que saguessen comes en tal cas per certs sguarts que no curam aci explicar volem eus manam façau requesta als dits oficials

qui volien metre en galera les dites persona o persones quey sobreseguen e axi mateix si los dits oficials o alguns dells attemptasen fer o executar algunes coses qui vinguessen o fossen vistes venir contra aqueixa vila e dan de aquella o dels poblats en aquella volem eus manam façats requesta als dits oficials o oficial qui tal novitat o dan faria o temptaria fer que de aquells tals actes se abstinguen e sobreseguen entro que de nosaltres e nostre consell de les dites coses foçen avisats e consultats e haguessem feta resposta. Dada en la ciutat de Barchinona a XXII del mes de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

23 DE MAYO.

Se ocuparon de otros asuntos de la Generalidad, como se ve por el primer documento que sigue ; se dió cuenta de unas cartas que se habian recibido, entre ellas, dos de la Señora Reina y dos de los embajadores ; se expidieron otras varias, y se mandó escribir á Geraldo Guardiola, enviándole unas instrucciones.

Per quant en dies passats per los senyors diputats e lur consell fou deliberat que fos tallat e boscat lenyam per vint e quatre galees e axi es stat deduit en

efecte e del dit lenyam ne es stat boscat e tallat una gran part e força la major en terres e possessions cultivades e sembrades en les quals ha splets ques perdrien si la fusta o lenyam que hi es tallat prestament non exia e sen trahia. E per que los daqui es lo dit lenyam fan gran clamor demanant la paga del dit lenyam per ço per los dits diputats e consell es deliberat per obviar a tots los dits dans que lo lenyam tallat e boscat axi en les terres e possessions cultivades e en que ha splets com la qui es en bosch o erms sia pagada per lo dreçaner del General e de les peccunies del dit General a noticia de algunes persones en semblants coses expertes qui juren en poder del dits diputats be e leyalment aconsellar en les dites coses. E axi mateix es deliberat pes certs respectes havents sguarts al honor e util del dit General que lo lenyam qui es tallat e boscat en les possessions e terres cultivades e en que ha splets sia alleujat e enginyat e aportat a la dreçana del dit General hon sia be e diligentment conservat e tot aço sia fet e administrat per lo dit dreçaner ab consell de persones en semblants coses segons es dit expertes. Laltre lenyam qui es tallat en erm o bosch segons es dit romenga al present sens ferhi pus despeses e missions.

Als reverends venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverends venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Per satisfer a ço que per vostres misatgers nos es stat dit som aci a Martorell venguda e vist que som no be aposentada e encara per altres bones consideracions que havem arbitrat esser en benifici dels afers e haver pus a prop la resposta de vosaltres havem deliberat anar nos aposentar a Sant Cugat ahon sperarem lo avis e resposta de vosaltres de ço que per mossen Çalva vos trametem a dir e scrivim. Afectuosissimament vos pregam e encarregam hi vulleu atendre ab aquella iguata fidelitat bona voluntat e prudencia que de vosaltres ferma e indubitadament speram que nos en quant podem fem mes de poder de venir e lo mes prest que nostra possibilitat baste als desigats repos benavenir e bona conclusio dels afers per nos e per vosaltres desijada. Dada en la vila de Martorell a XXII de maig del any Mil CCCCLXI. —La Reyna. — P. Doliet prothonotarius.

Als reverends venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverends venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Estantmos per partir la via de San Cugat com scrit vos havem son

junts a nos mossen Bernat Çalva e mossen Vilademany los quals e los altres vostres missatgers hoits e vista vostra letra que per lo dit mossen Viladamany nos es donada. Vista la gran voluntat que mostrau de la detenguda de nos aci havem aturat per los motius quens haveu tramesos a dir. Si empero reebem de vosaltres resposta o letra e coneixem per aquella que nostra anada a Sent Cugat no deu esser com no podem pensar que fos danyosa ans profitosa al benifici dels afers partrem sens sperar pus. E certament som stada marevellada de ço que dit es de nostra detenguda aci que entre les altres coses ni la disposicio de nostra persona que sta prou fatigada lo comporta ni lo aposentament que tenim. Dada en Martorell a XXIII de maig del any Mil CCCCLXI. — La Reyna. —P. Doliet prothonotarius.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. A nit vespre partint de aqui yo Vilademany plegui a Molins de Reg ensemps ab mossen Bernat Çalba e a la miga nit lo dit mossen Çalba hague correu per lo qual fonch avisat que la Senyora Reyna havia feta en ferm delliberacio de partir per anar a Sant Cugat e que devia partir reyalment vuy per lo mati. E de continent lo dit mossen Çalba e yo delliberam ensemps partir e som stats aci en Martorell a la punta del sol

exit trobants que la dita Senyora era ya presta per cavalcar e de continent nosaltres tots tres ensemps anam a sa posada e sperant que lo dit mossen Çalba hagues primerament parlat ab sa Senyoria en apres nosaltres li parlam e juxta forma de vostra letra e instruccions per mi dit Vilademany ara derrerament portades la suplicam plagues a sa Excellencia aci aturar e no passar pus avant. La dita Senyora apres nos hague hoits nos respos benignament e humana que a sa Senyoria era cosa de molta congoxa que de la voluntat que havia al benifici de aquest negoci e dels treballs e martiris que per aço sostenia se haguessen sospites ne algunes altres sinistres opinions e que la intencio sua per la qual tant volia anar a Sant Cugat no ere sino per quant havia vista la indisposicio de aqueix loch en lo qual era tant mal alleugada que no ere en possibilitat sua poderho gens sostenir signantment per indisposicio de sa persona la qual ya se havia sentida en Çaragoça abans de partir e ara per lo cami era augmentada e en tal grau que li era necessari purgarse de continent. E per ço e per la presta expedicio dels afers desigava e vehia esser necessari mudar de loch qui no fos tant remot de la ciutat e hagues altra disposicio pero per reposar aquests pensaments e sospites ha dit que era contenta aci aturar ab aço que nosaltres vos consultassem queus sera vist se dega fer com aquest loch no sia per sa Senyoria poder hinc aturar. Per ara empero ha dit que aturara si donchs per vosaltres als quals sa Excellencia ha scrit del anar a Sent Cugat no era dellibera juxta la

sua intencio de la qual scrit vos ha. Per nosaltres li fonch regraciada humilment sa resposta e per aquella li besam la ma. Apres li explicam com a nosaltres haviem manament de suplicar sa Altesa per donarnos resposta de la deliberacio del Senyor Rey e que fos de sa merce aquella donarnos pus aturava aci a fi que lo temps nos perdes. Sa Senyoria ha en aço respost haver instruccio e manament del Senyor Rey de donar la dita resposta al consell vostre e de la ciutat e qne si aço nos dispon altrament convendria a sa Altesa o consultar lo dit Senyor Rey o los dits Consells venir aci o alla hon a vosaltres sera vist ella se puixa aturar. Ab tot quens ha dit que no podia en aço dellibe-radament respondre per quant volia veure e regoneixer les instruccions de les quals nos recordaba be mas que jaquit aquest cap vos consultassem del altre ço es com delliberava romanir aci fins vosaltres senyors hajau vists los contraris que en aço concorren e que façau vostra delliberacio de la qual com feta la haureu nos scriviu de continent car per aço es fet lo present avis. E tingaus molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat en guarda sua. De Martorell a XXIII de maig a les nou hores abans mig jorn any LXI. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat.

Als molt reverends egregis mossenyors e nobles los diputats de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs mossenyors. Per correu qui parti a dues hores apres mig jorn havem scrit a vostres reverencies apres a les quatre hores som stats apellats per la Majestat de la Senyora Reyna la qual nos ha refermat e de continent parteix per la vila de Martorell e ans dit que de aqui sta per tirar en la vila de Sant Cugat de Vallers e es li stat respost per nosaltres suplicant la que com fos a Martorell scrivis a vostres reverencies eus consultas de la sua desliberacio e sperar resposta vostra e per sa Majestat nos est stat dit que venia acordada de scriureus del dit loch de Martorell mas nous ha volgut atorgar que sper dita resposta me que com sia en lo prop dit loch ho deliberara pero que la sua intencio es tirar si temps li basta a Sent Cugat e tant no havem fet que hajam pugada traura de aquest proposit no contrestant li hajam fetes moltes rahons tan fundades que en aquesta part devien reposar la sua Excellencia en nostres supplicacions fetes ab una gran pertinencia havent grantment sguard al servey del Senyor Rey e benifici de la cosa publica e encarè de sa Majestat e posteritat dels Illustres fills seus perque atteneu en totes les coses attenedores per aquest tan gran negoci e axi mateix que es fahedor per nosaltres missatgers car sempre farem tot lo que per vostres senyories sera ordonat e manat e placieus havervoshi molt attentament com aquestes sien coses que tota dilacio deu esser apart posada a fi que lo repos de la cosa publica se seguescha com ara hi vage lo tot en que son compreses totes les parts e apres la sua Ex-

cellencia es arribada en la vila de Martorell a les vuyt hores de nit de continent lavem suplicada vos volgues scriure e sperar vostra resposta en la dita vila hans atorgat scriureus de continent pero no som segurs sper la dita resposta aci no contrestant li hajam dites moltes coses a que sa Senyoria deuria grantment attendre e tant no havem fet quens en haja volgut res atorgar ne mostrar volerhi condecendre ans diu aseguradament e sença falla que dema bon mati partira per anar a San Cugat e aqui sperara vostra resposta perque es necessari que de continent haver rebuda la present trametau correu volant per que sapiam de vostres senyories que ordonau que devem fer car gran necessitat ha. Es veritat que la dita Senyora significa haver gran voluntat en dar conclusio en los capitols e que creu que la cosa bira en manera que nosaltres nos contentarem e havemli respost que sa Senyoria ho deu menejar en manera si vol finar que no sen haja neguna sospita car si aquest fets rompen duptam se puguen sercir (?). Tant li havem dit sobre aquesta materia com dir se pogues e seguint vostra letra nons som partits de sa Senyoria. E tingaus mossenyors la Sancta Trinitat en sa proteccio e guarda. Scrita en la vila de Martorell a XXII de maig any Mil CCCCLXI. A les nou hores partix lo correu a esser aqui a les dotze hores e ha portar resposta. Nosaltres lo pagarem aci. Desempatxaulo quey sia dema a les sis hores de mati. — Mossenyors. — A vostre ordinacio e manament prests los embaxadors vostres lo prior de Cathalunya e Jaume Ros.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los diputats de Cathalunya e consell llur en Barchinona.

Senyors.

Molt reverends nobles e magnifichs. La present sera sol per trametre a vostre reverent senyoria lo present plech de letres rebi a nit passada de Palerm per via de Napols. Crech sien dels vostres honorables embaxadors tramesos en Sicilia lo qual vos tramet per bon respecte sots letres del honorable En Johan Stela al qual vostre reverent senyoria fara pagar lo port que son sis florins dor com en la coberta vostre reverent senyoria veura. E axi men han scrit de Palerm per comissio dels sobredits vostres honorables mossenyors. E altres coses ab la present nom occorren de scriure ne avisar a vostres reverents senyories sino com en aquesta cort se parla molt en lahor de vostres virtuoses pratiques e maneres tengudes en deliurar lo Illustrissimo Princep e primogenit Darago. A qual a nostre Senyor Deu sia plasent donarli longa vida el leix ben governar e regir aqueix Principat de Cathalunya amen. De Roma a XXVII de abril Mil CCCCLXI. — De vostres reverents senyories. — Humil servidor Nicholau Crexells.

Als molt reverends e magnifichs mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverents e magnifichs senyors. Vuy data de la present mes stada liurada per lo honorable micer Stopinya una letra vostra closa dreçada al honorable En Johan Ferrer receptor del General de les entrades e exides del General de Cathalunya en efecte contenent donas sou lo dit receptor En Ferrando de Bolea scuder de Çaragoça per VIII rocins los quals se diria tenir aci pera hun mes començant lo primer del present mes en cert orde e forma en dita vostra letra contengut. E ab tot yo haje ves mi certa peccunia la qual ma jaquida lo dit receptor nom so volgut plenir en exequir vostra letra per quant no ere dirigida a mi sens primer consultar vostres magnificencies. Per que molt reverends e magnifichs senyors manatsme en ço lo queus sera present deja fer car de continent sera Deus volent deduhint a degut efecte. E sia la Sancta Trinitat en vostra proteccio. De Leyda a XVIIII de maig any Mil CCCCLXI. — Quis comana en vostra gracia Thomas de Carcassona diputat local de Leyda.

Als molt reverents e magnifichs mossenyors los diputats del Principat del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverents magnifichs senyors. Vuy data de la present los honorables: micer Johan Daltavit doctor en leys canonge e oficial del senyor bisbe de Leyda e Steve Doso loctinent de cort e veguer en la ciutat e vegaria de Leyda per lo Senyor Rey han prestat ço es lo dit oficial jurament e lo dit loctinent de cort sagra-

ment e homenatge de exequir totes requestes que per part de diputats de Cathalunya fetes li seran tot consell é consulta remotes fahents ne les presents letres certificatories a vostres reverencies les quals ordenen de mi lo quels seria plasent. De Leyda a XV de maig any Mil CCCCLXI. — Quis comana en vostra gracia Thomas de Carcassona diputat local de Leyda.

Als molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs e de gran providencia senyors. Nosaltres scrivim larch als nostres sindichs sobra aquesta gent del exercit que es aci conferesquen ab vostres reverencies e magnificencies perque sian assoldadats per altra messada com ara en les messes molta gent strangere vingue a la present ciutat per causa de dites. E axi per guardar la orta que es lo principal membre de aquesta ciutat e per ço et altres es molt necessari dita gent sia asoltadada per altra messada segons per dits sindichs vostres reverencies e magnificencies seran a ple informades. E axi placieus darlos fe e creença en tot ço è quant per part nostra sera explicat a vostres reverencies e magnificencies de les quals la Sancta Trinitat sia proteccio e guarda. De Leyda a XVI de maig lany de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Per quant lo honorable En Johan Ferrer va aqui e es a ple informat de tots los afers del exercit e disposicio de aquell com despuys quel exercit es stat per vosaltres a mi acomanat quant hi fet he fet a consell e mija del dit Johan Ferrer nom cur scriureus particularment com no menys a bocha vostres reverencies e magnificencies puxen plenissimament per lo dit Johan Ferrer esser informades com per la present lo qual vos prech vullau graciosament hoir en tot ço e quant vos dira sobre les dites coses e donar plena fe e creença quant farieu a la persona mia. Per una vostra letra so avisat del voler vostra e provisio que feta haveu sobre la bandera de Sant Jordi la qual voleu que sia acomanada En Bonet de Tortosa e satisfent al voler e delliberacio vostra de aquell es stat provehit. E com per alguns sguarts singularment per lo bon recapte que fins aci Nuch de Copons ha donat a les coses per mi a ells acomanades e ara servir en aquelles no desista sens alguna bestreta e emprestança per vosaltres a ell feta vos haure a singular pler ultra quem semble lo degut axi per lo que dit es com encara quem tinch par dit haureu haver rocins nous que entre los que de nou haureu a conduhir vos placia donar al dit Copons aquells tres rocins ab los quals mossen Foxa

servia qui es absent. Per multiplicades letres vos he scrit infestat per los de Fraga vos plagues deliberar sobre la satisfaccio a ells fahedora dels dans per los del exercit donats e fins aci de res de tot aço no haja aguda resposta per que continuament me infesten. Ultra la gelosia que tinch de la honor de vosaltres vos haure a singular gracia per lo dit Johan Ferrer haja vostra resposta e delliberacio pregantvos quant puch que quant pus prest poreu lo dit Johan Ferrer me remetau com sens mal dir de algun altre aquell sol haja tant mester com algun de ma companyia. E si de mi voleu res ordenar scriviu e sera fet. E ab tant senyors molt reverend e magnifichs la Sancta Trinitat sia vostra proteccio e guarda. Dada en Leyda a XVIIII de maig any Mil CCCCLXI. — Prest ell que ordonareu lo veguer de Barchinona.

Als molt reverends egregis nobles magnifics mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverents egregis nobles e magnifichs senyors. De vostres reverencies e senyories havem rebuda una letra feta a XXI de maig ensemps ab dues letres dreçades a la Majestat de la Senyora Reyna e de continent anam a la dita Senyora e li donam dues letres e li explicam lo que en dita vostra letra es contengut per la dita Senyora no son stades dites moltes coses e per nosaltres molt replicat e per sa Senyoria axi mateix en tant que mostrada enament a durar entorn

IIII hores e la fi no havem pogut pus traure de sa Majestat sino que vol partir de continent per anar jaura a Martorell e aqui consultara vostres reverencies nobleses e magnificencies no matentnos gens en ferm que dega aturar aqui a Martorell tant com lavem suplicada e per tan estam ben duptosos ja que volra fer sa Senyoria com haja gran voluntat en entrar en aqueixa ciutat a dit a nosaltres que havem a sa Majestat al dit loch de Martorell e per ço com en dita vostra letra es contengut que asistiam continuament ab la sua Excellencia fins per vostres reverencies nobleses e magnificencies sia altrament deliberat per que. Placieus de continent scriure que enteneu sia fahedor per nosaltres esser com dit es la sua intencio stivar en aquexa ciutat com sa Majestat nos ha dit no una vegada mes moltes que explicar lo manament e poder que ha de la Majestat del Senyor Rey a tot lo consell del consistori axi de la casa de la Diputacio com de la ciutat aço diu a fer dins la ciutat o fora la ciutat e que en res noy pot toquar pero si les vostres reverencies e magnificencies volen venir a Martorell o a San Cugat ho Valldonzella ho alla hunt volreu fora la ciutat venint abdosos los dits collegis la sua Excellencia los explicara lo que ha portat de la Majestat del Senyor Rey la qual es tal que la sua Excellencia creu es repos e tranquillitat de la cosa publica e que les coses son tals que no poden haver ruptura per que placia a vostres reverencies stretament veura ques fahedor. E tingaus mossenyors la Sancta Trinitat en sa proteccio e guarda. De Piera a XXII de maig a II hores passat

mig jorn. Any Mil CCCCLXI. — E de continent partim ab sa Magestat e encara no som dinats. — Mossenyors. — A tota ordinacio e manament de vostres reverencies e nobleses e magnificencies prests los vostres missatgers. — Lo prior de Cathalunya. Jaume Ros.

Molt alta e molt excellent Senyora.

Una letra ir scrita en Martorell de vostra gran Excellencia havem rebuda ab la qual es vist vostra Senyoria ha deliberat anar aposentar en San Cugat la qual cosa Senyora molt alta porta a nosaltres molta conturbacio per quant attesa la disposicio del temps es vist tal delliberacio poria portar inconvenient irreparable. Per tant Senyora molt Excellent continuants les suplicacions per aquesta raho a vostra Senyoria fetes humilment suplicam aquella sia merce sua vulla condecendre a aquelles e al consell del Principat e de aquesta ciutat qui son queus placia aturar en Martorell com sia molt necessari per benifici dels negocis altrament Senyora constituhiu a nosaltres en tanta congoixa que nos pot major pensar. E per ço per nostra excusacio e descarrech fem la present suplicants altra e altra vegades humilment vostra gran Senyoria vulla nostres supplicacions exaudir e fahent se axi succehira a laor de nostre Senyor Deu servey de la Majestat del Serenissimo Senyor Rey e de vostra Altesa repos e benifici dels fets. E sia de vostra gran Senyoria la Sancta Trinitat proteccio e guarda. Ma-

nant sempre a nosaltres lo que plasent li sia. Scrita en Barchinona a XXIII del mes de maig any Mil CCCC sexanta hu. — De vostra alta Senyoria. —Humils vassalls et cetera. — Los diputats e consell et cetera.— Dirigitur domine Regine.

Als reverend magnifichs e savis senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Reverend e magnifichs senyors. Dues vostres letres havem rebudes una feta a Piera altra en Martorell. E axi mateix ne havem rebuda una de la Senyora Reyna feta en Martorell en la qual nos scriu la sua Majestat ha dellibarat venírsen a San Cugat. Nosaltres responem a la sua Senyoria segons veureu en la copia de la letra queus enviam dins la present. Per queus pregam e encarregam molt stretament que humilment e ab gran instancia supliqueu la dita Senyora li placia condecendre a nostres supplicacions e de aquesta ciutat segons en nostra letra scrivim. A les altres coses vos respondrem prestament que ara no podem ab la present per altres occupacions. E sia reverend e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona ab cuyta a XXIII de maig any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona als honorables tots e sengles diputats locals en lo dit Principat constituits al qual o als quals les presents seran presentades salut e honor.

Com per certs afers tocants la questio qui es entre los senyors dels pagesos vulgarment appellats de remença e los dits pagesos enviem lo honorable micer Garau Gordiola doctor en leys exhibidor de la present vos pregam e encarregam e manam molt stretament que en totes les coses que per raho dels dits afers lo dit micer Garau vos haura obs lo endresseu ajudeu e hajau per recomanat tractantlo favorablament. Dada en Barchinona a XXIII de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Instruccions fetes a micer Guerau Guardiola doctor en leys sobre les coses que ha a dir e tractar ab los senyors dels pagesosvulgarment appellats de remença.

Primo donara les letres de creença ab saluts de part dels molt reverend e honorables diputats explicara la creença segons devall se conte.

E axi dira als dits senyors tant en comu com en particular segons la opportunitat millor com donara com als dits mossenyors diputats e a lur consell per la disceptacio e diferencia entre los senyors e los homens de remença deures levar e la concordia entre

ells portar gran laor de Deu Omnipotent e gran servey de la Majestat del Senyor Rey be repos honor e utilitat de la republica del dit Principat. E lo contrari poria reportar grans perturbacions perills dans e inconvenients. E per tant los dits diputats e consell se son volguts per tanta necessitat et util interposar ab tota vigilancia cura e sollicitut e ja los del dit consell e altres senyors qui son presents com es lo senyor archebisbe e lo senyor comte de Prades e altres qui comprenen la major e mes sana part del dit Principat son contents dar loch a la dita concordia e avinença. Mas per tant com lo negoci concerneig tots los senyors poblats en lo dit Principat e encara en los comdats de Rossello e de Cerdanya e es molt decent e necessari totalment la materia sia ab tots concordada havent los dits diputats e consell sumament a cor que no resta particula alguna en diferencia. Per tant han trames lo dit micer Guardiola a ells ço es als dits senyors pregant e exhortantlos per orgue seu quant podem que per quant son poblats en lo dit Principat e son notables e singulars membres en aquell e ben zelants lo honor repos e utilitat en la republica de aquell los placia conformantse ab los dits diputats e consell qui son representants tot lo dit Principat en virtut de la comissio a ells feta per la cort remetre e cometre als dits mossenyors diputats e a lur consell quant concernira o concernir pora a lur interes ab amplissima facultat e potestat de poder tractar pactar transigir concordar e finar totes les dites diferencies qui sien entre los dits senyors e los dits homens de remença

ab tots incidents e dependents ab tanta libera potei tat e facultat com haurien los dits senyors si presen e tractants eren e ab totes clausules ampliatives mes favorables al dit poder. E que sia licit e facult als dits diputats e consell apres ferne remissio a a guns del dit consell per ço com seria cosa dificil q tot lo dit consell pogues tractar la dita faena dientl que per ço de continent vinguen personalment o p llurs procuradors havent suficient poder en la ciut de Barchinona per fermar e dar lo dit poder e a sens dilacio alguna car la dilacio poria reportar gra dans e perills e si volran alli fermar e dar lo dit p der per scusar lo venir o lo trametre que ho façen poder de aquell notari quel diputat local de la ciut vila o loch li administrara o en absencia sua de aqu que elegira lo dit micer Guardiola.

La forma de haver los dits senyors sera aquesta q per mossenyors los diputats son ya trameses crid qui seran fetes en los caps de les vegueries convoca los senyors que per la dita raho convenguen los jor e en los lochs davall scrits. E per ço donen per forr e instruccio al dit micer Guardiola que a dos del m de juny primerament sia a Gerona car a la dita jo nada son los dits Senyors convocats e aqui fara lo acte. A cinch del dit mes sera a Perpinya e fara lo acte a vuyt sera a Puigcerda a onze a la Vall de E bes a XIII a Campredon a XV a Sant Johan Ces Ab desses a XVII a Ripoll a XX a la ciutat de Vich XXIII a la ciutat a XXVI a Berga (e no en altra pa Mes de aqui sen tornara a Barchinona e faces reco

e diga com ja aci los homens de remonça han tramesos sindichs ab poder per tractar de la dita faena e leixara en carrech als diputats locals quant partira que si alguns venien apres sa partida quels dits diputats los manifesten les dites coses e faça rebre lurs fermes si fermar volran en la forma quel dit micer Guardiola los leixara.

Donantli per forma e instruccio que no vaja cercar singular algu fora les ciutats viles e lochs que li son assignats nels convoch en altra manera que es dalt dit pero leixen a ell facultat que si li parra en lo bisbat de Gerona vage a alguns senyors singularment per la dita raho que ho puxa fer.

Datta Barchinone die vicesima tercia mensis madii anno a nativitate Domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo primo.— A. P.abat de Montserrat. V.t Jacobus Taranou. — V.t Gregorius Molgosa.

A la molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Rebuda havem de vostra gran Excellencia una ultima letra vuy scrita en Martorell avisantnos com hoits los motius per part de aquest Principat a vostra Altesa explicats per los embaxadors de aquell e per mosseu Barnat Çalba havia delliberat aturar en aqueixa vila fins hagues nostra resposta la qual Senyora molt clement creem haureu rebuda vuy entre una hora e dos hores apres mig jorn ab la qual molt humilment

per benifici dels negocis havem suplicada sia merce sua vulla reposarse aqui en Martorell com del venir a Sant Cugat se sperassen inconvenients irreparables encara clementissima Senyora perseverants en nostres supplicacions continuament suplicam vostra gran Excellencia al bon comport prenga la aturada aqui com jatsia lo aleujament no sia qual a vostra gran Senyoria pertany. Empero havem ferma sperança que dada conclusio e compliment a les coses apuntades e a vostra Senyoria donades en Vilafrancha la posada prestament se conmutara en molta contentacio de vostra gran Senyoria. Suplicam adonchs humilment aquella de continent vulla entrar en la materia e expedir aquella segons per tots es sumament desijat. E sia la Sancta Trinitat continua proteccio e guarda de vostra gran Senyoria la qual mane a nosaltres lo que plasent li sia. Scrita en Barchinona a XXIII de maig any Mil CCCCLXI. — Senyora molt Excellent. — De vostra Altesa humils subdits e vassalls qui aquella humilment se recomanen. — Los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Als reverend e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Reverend e magnifichs mossenyors. Per vostra derrera letra vuy scrita som avisats dels rahonaments per vosaltres e mossen Çalba haguts ab la Senyora Reyna sobre la venguda a Sant Cugat e com la sua

Senyoria havia deliberat sperar nostra resposta la qual vos havem tramesa e creem haureu reebuda vuy entre una e dues hores apres mig jorn. Apres havem reebuda altra letra de la sua Excellencia a la qual responem segons veureu en la copia interclusa dins la present. Pregamvos per ço e encarregam que fahent vostre ofici com be e loablament haveu acustumat soliciteu la dita Senyora Reyna sia merce sua vulle prestament e sens dilacio dar compliment a les coses apuntades e a sa Senyoria liurades en Vilafrancha e no passar daqui en ça per gran servici de la Majestat del Senyor Rey e sua repos e benefici dels negocis. E siau sollicits de avisarnos de tot lo succes continuament. Dada en Barchinona a XXIII de maig del any Mil CCCCLXI.—A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio et cetera a vostra honor prests.

Ocupáronse en la misma sesion de la respuesta que debia darse á la cédula del Papa, entregada á los señores Diputados por el obispo de Elna, relativamente al subsidio; y acordada dicha contestacion, nombróse, para llevarla á este prelado, al noble don Arnaldo Guillermo de Cervelló y Juan Lull. El contenido de este documento, que se repite luego mas ampliado, sigue á continuacion.

Las necessitats qui occorren en les parts de levant son stades deduides de paraula per lo reverend bisde

de Elna en nom e part de la Santitat de nostre senyor lo Papa e son asats deduides en certes copies de bulles de mon senyor lo mestre de Rodes e altres scriptures per lo dit bisbe liurades als molt reverend e honorables diputats del General de Cathalunya e lur consell lo jorn de sa proposicio de les quals sis volra major specificacio e declaracio sera feta.

E com per causa de les dites necessitats e congoixes la Santitat de nostro senyor lo Papa haja deliberat de armar XXX galeres e dues naus en la forma seguent ço es deu galeres en diverses parts de Italia e altres lochs e deu de mossen Bernat Vilamari ab les quals la dita Santitat ha condubit lo dit mossen Vilamari per capita e les dites galeres se hajen armar de la gent axi de cap com de rem qui a aquelles fallen e mes deu altres galeres en la Senyoria del Senyor Rey Darago.

Demana lo dit bisbe en nom e per part de la dita Santitat que sia donat permis e facultat de armar les dites deu galeres de mossen Vilamari e altres qualsevol galeres e naus pagadores de peccunies de la Santitat de nostre senyor lo Papa axi de gent fustes armes vitualles e altres coses necessaries ab tota plena saguritat e segons en totes coses es acostumat.

Item demana la prefata Santitat e lo dit bisbe en son nom que com en les dites deu galeres armadores en aquest Principat ultra les XX deu de mossen Vilamari e deu de Italia e altres lochs spatxadors a carrech de la prefata Santitat e sues peccunies daquest Principat com en lo armament de les dites deu gale-

res vulla la prefata Santitat que sia contribuit per los cleros del regnes occiduus del Senyor Rey Darago que los cleros de aquest Principat sian compellits e per los dits diputats e consell sia donat tot loch favor e ajuda a llur compulsio fins en quantitat de dos solidos per liura segons la general imposicio de decima feta per la sua Santitat en la general congregacio per sa Santitat feta als feels christians en la ciutat de Mantua.

Item ofer lo dit bisbe en lo dit nom que si per algun era mes dubte que les peccunies procehidores de aquesta tal decima nos poguessen convertir en altres usos que si lo clero volra sera contenta la prefata Santitat que per los comissaris de la dita decima seran deputades persones ab totes les seguritats necessaries que nos puguen convertir en altres usos e mes que de les pecunies procehidores del Principat seran armades galeres quant bastera le dita decima del Principat e per los comissaris seran donades a persones del dit Principat e grates e acceptes a aquell ab llur voluntat.

Item per los dits mossenyors de diputats sia donat tot loch e permis a prehicacions de la dita necessitat imposicio de bacins per als qui voluntariament volran donar publicacio de indulgencies e altres qualsevol direccio del dit negoci e que de les peccunies sia fet com es contengut en la precedent capitol.

Fuit data et lecta in consilio presens responsio domino Rererendo in Christo patre domino episcopo Elnensi comissario domini nostri Pape die veneris XXII

die madii anno a nativitate Domini Millessimo CCCC^{mo} sexagesimo primo.

Religiosissimament e ab honor e reverencia pertinents es stat reebut lo reverend senyor bisbe Delna nunciu del Sant Pare per los diputats e consell llur representants lo Principat de Cathalunya e ab molta attencio es stat oyt tot ço que defussament e prolixa ha plagut a la reverent paternitat del senyor bisbe explicar en lo consistori dels dits diputats e consell la qual explicacio e peticions per vos dit senyor bisbe als dits diputats e consell en memorial en scrits es stat donat del tenor seguent.

Les necessitats que occorren en les parts de levant son stades deduhides de paraula per lo reverend bisbe Delna en nom e part de la Santitat de nostro Senyor lo Papa e son assats deduides en cartes copies de bulles de nostro Senyor lo mestre de Rodes e altres scriptures per lo dit bisbe liurades als molt reverend e honorables diputats del General de Cathalunya e llur consell lo jorn de sa proposicio de les quals sis volra major specificacio e declaracio sera fet.

E com per causa de les dites necessitats e congoixes la Santitat de nostro Senyor lo Papa haja deliberat de armar XXX galeres e dues naus en la forma seguent ço es deu galeres en diverses parts de Italia e altres lochs e deu de mossen Bernat de Vilamari ab les quals la dita Santitat ha condubit lo dit mossen Vilamari per capita e les dites galeres se han armar de la gent axi de cap com de rem qui aquelles fallen e

mes deu altres galeres en la Senyoria del Senyor Rey de Arago.

Demana lo dit bisbe en nom e per part de la dita Santitat que sia donat permis e facultat de armar les dites deu galeres de mossen Vilamari e altres qualsevol galeres e naus pagadores de peccunies de la Santitat de nostro Senyor lo Papa axi de gent fustes armes vitualles e altres coses necessaries ab tota plena saguritat e segons en tales coses es acostumat.

Item demana la prefata Santitat e lo dit bisbe en son nom que com en les dites deu galeres armadores en aquest Principat ultra les vint deu de mossen Vilamari e deu de Italia e altres lochs spatxadores a carrech de la prefata Santitat e sens peccunies de aquest Principat com en lo armament de les dites deu galeres vulla la prefata Santitat que sia contribuit per los cleros dels regnes occiduus del Senyor Rey Darago que los cleros de aquest Principat sien compellits e per los dits diputats e consell sia donat tot loch e favor e ajuda a llur compulsio fins en quantitat de dos sous per liura segons la general imposicio de decima feta per la sua Santitat en la general congregacio per sa Santitat feta als feels christians en la ciutat de Mantua.

Item ofer lo dit bisbe en lo dit nom que si per algun era mes dupte que les peccunies procehidores de aquesta tal decima nos poguessen convertir en altres usos que si lo clero volra sera contenta la prefata Santitat que per los comissaris de la dita decima seran deputades persones ab totes les seguretats necessaries que nos

puguen convertir en altres usos. E mes que de les peccunies procehidores del Principat seran armades galeres quant bastara la dita decima del Principat e per los comissaris seran donades a persones del dit Principat grates e acceptes a aquell e ab llur voluntat.

Item que per los dits mossenyors de diputats sia donat tot loch e permis a prehicacions de la dita necessitat imposicio de bacins per als qui voluntariament hi volran donar publicacio de indulgencies e altres qualsevol direccio del dit negoci e que de les peccunies sia fet com es contengut en lo precedent capitol.

Les quals coses totes diligentment examinades e recensides han a gran molestia e congoixa los dits diputats e consell no tenir ultra disposicio en lo dit Principat de la que huy tenen per poder annuir e loch donar a les coses per lo dit senyor bisbe demanades com sia publich e notori lo stament del dit Principat en quantes congoixes e molestia stiga constituhit per causa de les dites diferencies suscitades entre la Majestat del Senyor Rey e lo Illustrissim Primogenit ne axi poch son de la memoria abrases les grans tribulacions diminuicions del servey divinal destruccions desglesies alienacions de coses ecclesiastiques en profans usos cessacions de hospitalitats empenyoraments de coses dedicades a servici de sagraments tapidacio e refredament de la religio e fe christiana e altres innumerables detriments perniciosos subseguits en los dies prop passats en lo dit Principat de Cathalunya per obra e exequcio de alguns prelats e altres nuncius

e comissaris apostolichs los quals afermants procchir ab nom auctoritat e comissio dels Sants Pares e de la Sede Apostolica han exhigits e trets del dit Principat sots diversos colors e occasions e en diverses maneres de exaccions pus e ultra de dos milions dor en molt poch temps les quals exaccions excessives e inmoderades donaren poch temps ha causa e perill de gran inconvenient e conmocio en la present ciutat de Barchinona e han grandissimament depauperat e evaccuat lo dit Principat e portat la cosa publica de aquell en perill de gran extermini e no sens causa com no sia provincia en christians qui tanta evacuacio de or tollerar hagues poguda car la moneda es la anima e sustancia de cascuna provincia. E es se seguit per les dites exaccions en lo dit Principat ultra la grandissima depauperacio dels laychs que lo servey divinal al qual pus religiosament e ab mes observança que en nenguna altra part celebrar se solia es grandissimament diminuit ço es ab gran dolor es recitat innumerables sglesies parrochials son stades de llurs rectors derelictes e desemparades son morts molts christians per ço sens confessio e altres sagraments molts clergues son stats forçats vendre los breviaris e leixar sos oficis les creus calzes joyels e altres ornaments de les sglesies empenyorades a usura en poder de jueus les proprietas dels beneficis alienades e les coses de la yglesia esser fetes tributaries per vendes de censals ha cessat la celebracio de misses ordinaries e rogacio de almoynes observacio de hospitalitat en monastirs recepcio de religioses e moltes altres coses del servey

divinal han cessades e son pervenguts en lo dit I
cipat diversos nuncius e prehicadors apostolich
quals per part del Sant Pare denunciaven e prel
ven croada ab moltes indulgencies incitaven la
a devocio e anar en la dita croada afermaven con
hirse gran armada en la ciutat de Barchinona e e
tres parts per anar contra los turchs a les quals c
los poblats en lo dit Principat donants fe e cre
axi ecclesiastichs com laychs no solament se feu e
cio en les decimes dels ecclesiastichs mes encara
laychs inumerables quantitats armes e altres cose
ren extortes e quant cuydaren metres en la arn
per anar contra lo Turch e exequutar llur sant e
vot proposit no trobaren una petita stimba qui pre
ta stigues per anar en la dita exequucio de la
croada e encara molts ardents de gran devoci
propries fustes se sforsaren de anar guanyar le
dulgencies qui prehicades los eren stades e con
trobassen exercit negu per part del Papa jatsia
fos stat prehicat foren molts dells morts per lo t
e altres captivats e altres en algunes galeres tran
per lo Papa segons se dehia fortament presos e
tenguts en tant que envides nes retornat algu per
fortunes recitar les quals coses no ab poch dolor
vens a memoria los poblats en lo dit Principat
bantse axi en fe de prehicacio apostolica decebut
quiavant en les paraules de semblants nuncius
credit dona han constituit volent mes en les c
sperimentar que ab paraules recaure en semblant
cepcions. Vist mes avant la dilaniacio quis fa d

coses ecclesiastiques e diminucio del servey divinal per causa de les exaccions sobredites tant frequentada en lo dit Principat stan aturats los poblats en aquell almoynes e caritatives leixes instituir e donar a les sglesies vehent la diminucio del servey divinal vehent la cessacio dels sacrificis e veent aquelles rendes que llurs predecessors han jaquides e dotades les sglesies per augment del servey divinal per imolacio de sacrificis e per remey de llurs animes convertirse en altres usos indignes e indeguts car no es ignot en quins usos ses convertida la moneda exigida en dues decimes en aquest Principat pagada sotz color de la croada e per les indulgencies e prehicacions fetes los quals actes fets en nom de Apostolich han portats los poblats en lo dit Principat en tepidacio e fredor de devocio e credit que es cosa de grandissima dolor. Les quals coses son asatz notories a vos dit reverent senyor bisbe Delna quius afermau nunciu apostolich. Et si per vostra reverend paternitat lo Sant Pare fos veridicament informat se ha per cert no volguera ajustar inconvenients a inconvenients ne donar loch a fer altres exaccions en lo dit Principat ja tant exigit e novament afligit per les altres causes publiques e notories. E jatsia se crega prou necessitat esser en lo levant a la religio christiana pero no comperteix la defencio solament al dit Principat lo qual ja ha tant fet e tant exbursat per defensio de la fe christiana e per defensio del regne de Cipre que si cascuna part de christians fabia la meytat seria suficient no solament a defendres del turch mes encara prostrarlo del tot e

ultra aço ab les peccunies del dit Principat exides ses recuperada la marcha Ancouicana e restituida a la sglesia romana e liberada la çambra apostolica de les obligacions en que tenguda era. E encara dura la exaccio per dita liberacio e jatsia tant haja fet aquest Principat en honor e utilitat de la sglesia romana e defensio de la fe christiana veuse per experiencia la devocio e facilitat de aquest poble tant prompte en ben obrar quant poden esser causa de gran llur dempnatge e axi com veuriau esser mes amats comportats e lunyats de afliccio los comissaris de la Sede apostolica donen orde frequentar en ells les exaccions sens utilitat fer a la dita religio christiana. E deuria esser considerat cosa no rahonable destruhirse la sglesia en lo dit Principat e no construirne en neguna altra part ne justifica a vos dit senyor bisbe la oferta feta de diputar persones qui convertissen la decima en armada car qualsevol fossen les persones pus per vos o altres comissaris fossen deputades no poria esser a voler dels comissaris deputants no faessen. E seria facil les peccunies faessen lo çami de les altres ne se ignora ja quins tractats son fets per vostra paternitat de patronies de galeres e altres coses si la decima se exigia e axi poch se ignora molt pus ampla oferta esser feta per lo Sant Pare en Mantua qui volia consentia quatre persones en quasçuna provincia receptores esser de la peccunia de la decima una per la sua Santitat deputadora altra per lo senyor temporal de aquella provincia altra per los ecclesiastichs altra per laychs e qual conjectura donchs se poch haver restrenyer

vostra reverend paternitat ço que per lo Sant Pare pus amplament es stat ofert e en totes les causes sobre scrites no stiguessen axi com stan en veritat e son notories a vostra reverend paternitat stant la occurrencia del temps en lo dit Principat en lo qual se ha gran necessitat de gens pèccunies armes e vittualles es gran admiracio vostre reverend paternitat sollicitar les coses demanades e creuen aquelles no procehir de mente e recta intencio del Sant Pare lo qual ha recta e santa intencio e no vol afligir los posats en afliccions ne vol destrohir aquesta part de sglesia latina per no conquistarne de grega ni de altra. E ja segons la explicacio feta per vostra reverend paternitat en lo consell nostre Sant Pare ha per ben scusats lo reyalme de Napols los alamanys e altres qui vehins son als turchs e aço per causa de les coses que entre ells occorren molt major raho es haja per scusats al dit Principat qui tant haja fet per la religio christiana e per la Sede Apostolica e son oxmanits e evacuats e occorren en lo dit Principat qui pus luny sta constituit tant grans o majors causes qui dignament los reten scusats. No resmenys empero encara que totalment en les coses per vostre reverend paternitat demanades per les causes de que dites permissio alguna o loch donar nos degues pero a la primera peticio sobre la armada fahedora de diners dallra part encara que lo dit Principat haja moltes necessitats seran contents los dits diputats e consell per reverencia del Sant Pare e per la fervent devocio que han en la defensio de la religio christiana loch donar esser feta la dita ar-

mada puys empero peccunia alguna del dit Principat en aquella no serveix volra empero lo dit Principat raho haver de la seguretat de les persones qui en dita armada iran per evitar a aquelles los inconvenients que ja altres temps han experimentades. Cuant a la solucio de la decima demanada no ha manera ni es possible als dits diputats e consell loch donar ne rahonablament se deu permetre per les causes dessus expresades e encara mes per quant en lo restant de christians no se han tantes decimes exigides com en lo dit Principat. Laltra forma de exaccio per indulgencies e prehicacions molt menys deu esser permesa per honor e reverencia de la Sede Apostolica car indubitadament seria gran opprobi e devissio e mes seria indignar les gens que promoverles a devocio. E per tant los dits diputats e consell donant a vos reverend senyor bisbe Delna la present resposta pregan vostre reverend paternitat per aquella com a justa e pertinent e necessaria a la conservacio del dit Principat placia pendre ab bon comport e contentacio e per nenguna via lo contrari de la dita resposta o pus avant no vullau procehir car serien forçats per repos del dit Principat e evitar scandels en aquell provehiri segons nocessari seria lo que no creuen vostra reverend paternitat dotada de molta sapiencia experimentar vulla ne lo Sant Pare esser de voluntat inscitar scandels ne inconvenients ans ha acostumat e es son ofici aquells reposar e entendre ab summa cura en conservacio de la religio christiana la qual mes es conservada en aquesta part inseguint lo proposit e de-

liberacio dels dits diputats e consell que no seria volentoe altres coses experimentar. E jatsia aço sia just degut e pertinent e necessari encara los dits diputats e consell hauran a gran complacencia degudament vulla vostra reverend paternitat ab lur just e necessari proposit conformarse requirint et cetera.

24 DE MAYO.

En la sesion de este dia se dió lectura de las siguientes cartas que se recibieron.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors. Apres la partida del correu per lo qual lo dia presènt vos havem scrit ses subseguit que som stats ab la Senyora Reyna per continuar nostres supplicacions e instancies axi com vos havem scrit enteniem fer per la derrera nostra letra. E havem trobada la dita Senyora molt congoxada per fatigacio de mala nit que diu havia passada en aquest loch que es tot ple de xinxes qui diu que tota la nit la han turmentada hoc encara per indisposicio de sa persona mostrant tenir axi com fa la una part de la cara enden-

yada per reuma o alguna altra humor tant quens ha dit que attes hauria sabut que Caldes seria loch distant de Barchinona per tant spay com aquest fa e que aqui haura casa ço es la de mossen Vilademany per poder star aleujada a son plaer e que si ametges sera vist sa Senyoria deures banyar per la sua indisposicio quen haura avinentesa en aquest temps en aço dispost que per los dits sguards desija anar ab beneplacit vostre al dit loch de Caldes sobre la qual cosa la dita Senyora nos ha pregats e a nosaltres es stat vist per descarrech del Principat attes que la dita Senyora es indisposta lo dit mossen Viladamany sia anat a les reverencies nobleses magnificencies e savieses vostres per conferir de aço ab aquelles. Va donchs aqui lo dit mossen Vilademany qui les dites coses e altres que occorren vos splicara stesament. Placiaus donarli creença en ço queus dira de nostra part com a les persones nostres. E tingaus la Sancta Trinitat molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors en sa continua guarda. Feta en Martorell a XXIIII de maig any LXI. — A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Senyors molt reverends egregis nobles magnifichs e de gran saviesa. Hir apres haguem desempatxat lo

correu lo qual rebes entorn de mig jorn e de vosaltres ne hagueu rebut hun altre qui fonch aci entorn de III hores apres mig dia anam parlar a la Senyora Reyna e li presentam la letra vostra que lo dit correu nos porta e ab molta instancia la suplicam per la aturada de aci segons per altres vegades fet haviem. La dita Senyora nos respos que ab tot lo loch era tant indispost e lo seu alleujament tant desdonat e sa Senyoria stava a tant desayre que pensat que haja gens a durar lin ve anug e malenconia de mort signantment stant axi indisposta de sa persona pero que per amor e complascencia vostra era contenta assajarho e que de fet delliberava aturar per vosaltres tant ho volieu. De la qual cosa referides per nosaltres a la sua Excellencia humils e devotes gracies la suplicam fos de merce sua intrar en pratica dels afers e donarnos la resposta tant desijada e que aço fora guanyar lo temps e levar sa Senyoria del anug del mal alleujament ultra los altres beneficis los quals de la expedicio de aquest negoci provenien e sobre aço induhim totes aquelles coses quens apparegue esser pertinents a nostre proposit les quals de scriure largues serien. Resposnos la dita Senyora que ab molta voluntat sa Senyoria nos donara la dita resposta si non li obstas la forma de la instruccio e manament a sa Senyoria donat per la Majestat del Senyor Rey com ja nos havia significat e que desijant sa Senyoria venir prestament a la conclusio del negoci e havent a servar lo manament del dit Senyor que vehia que bonament nou podia fer seguint vostres deliberacions li era cosa molt

angustiosa tant que sa Senyoria ne havia ya consultat lo dit Senyor Rey. A la qual cosa jatsia per nosaltres fos replicat que haviem per cert que sa Senyoria segons moltes voltes nos havia dit havia comissio del dit Senyor ampla e bastant sobre lo dit negoci a tractar e conclourel en aquella forma e manera que a sa Excellencia fora vist e que tota presta expedio de aquell succehira a servici de nostre Senyor Deu e del dit Senyor Rey e a gran benefici de la cosa publica e moltes persuatories suplicacions sobre aço fetes la dita Senyora Reyna hohint aquelles ab molta benignitat e humanitat e demanant e presentant de nosaltres algunes coses crehem misteriosament presentir e sobre aquelles nosaltres responents ab molta attencio e per semblant attenents a la forma del seu parlar per compendreu lo que poguerem fonch sobre aço hun larch parlament. Lo qual en algunes coses nos conforta en altres nos rete la materia dificultosa. E jatsia la dita Senyora en alguns passos nos tornas a dir lo fet de la dita consulta que havia feta pero encara nos dix algunes paraules de sperança de comunicacio de aquests afers en aquests dies pertinents a tant meritoria operacio. La disposicio e pertinencia dels quals conexent la dita Senyora suplicava en son parlar devotament lo Sant Sperit que illumina los Apostols vulla illuminar los animos de quiscuns e tota bona tranquillitat e concordia. De tot aço havem volgut avisar les reverencies nobleses magnificencies e savieses vostres. Apres lo dit parlament havem rebud lo derrer correu quens havieu trames e vista la resposta que per

aquell nos feu serem apres missa ab la dita Senyora Reyna e continuarem nostres supplicacions e instancies juxta la ordinacio vostra e entenem strenyer la materia car vehem no es cosa que per dilacions deja esser portada. La letra de la dita Senyora Reyna portara per lo dit correu hora per hora que fonch a nit attes fonch donada. Lo Sant Sperit molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors sia illuminador de quiscuns en tant negoci. Feta en Martorell die de Pentachosta any LXI. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e savis mossenyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e savis mossenyors. Apres vos he scrit per letra de XVIIII del present mes ses seguit que molts homens del loch de la Rocha de que es Senyor lo regent la governacio daquest comdat se son fets habitants de aquesta vila e per comissio del balle de la dita vila ne tenia presos tres en lo dit loch qui apres segons se diria per vaxar los dits homens lo dit regent ha tramesos dos seus portes al seu batlle de la Rocha ab letra closa e per aquella letra dels tres ha liurats dos als dits porters appellats la hu En Toluges e laltre En Tatzo los quals los dits porters sotz color de menarlos a Perpenya los manaven la via del Pertus e essent en hun

moli apellat den Vivers los isqueren cinch homens de peu e hun de cavall e axi amanantlos la via de les gualeas de mossen Vilamari les mullers dels presos los seguien cridant via fos e per que callassen e nols seguissen les ligaren en hun arbre e les bateren en tal manera que la una li han guastada tota la cara molt leyjament pero lo viafos se mogue tan fort quen prengueren sinch quis eren aplegats en la companyia dels altres companyons los quals cinch e dos porters e batlle de la Rocha stan presos en la preso daquesta vila per los jutges de la ma armada e es afermat esser cert quels han manats a Roses e mesos en les galeres de mossen Vilamari e fan la via de aqueixa ciutat. Seria bo que per vosaltres mossenyors fos donat orde que los dits homens haguesseu a vostra ma car aci han venguts homens e dones del dit loch de la Rocha qui son en nombre de trenta en quaranta persones entre les quals son les mullers dels dits dos homens qui van per la vila cridant justicia qui es una gran pietat de veureu e nos partexen de la casa del consolat de que lo poble sta comogut e es stada obra de Deu com no han correguda la casa al dit regent e per que son habitants per virtut del privilegi de la ma armada es procehit e les banderes son ja al portal e entenen a procehir fins a la fi segons de totes aquestes coses pus stesament sereu informats per los misatgers que la dita te aqui als quals crech que los dits consols nan scrit per quen puixen donar ra. ho a qui saber len volra e crech ne hagien scrit al Senyor Primogenit e vosaltres mossenyors e a la ciutat

de Barchinona sino per que lo dit privilegi qui es restauracio e conservacio de la vila e dels comdats non sia lesiat per queus placia fervos venir los dits misatgers per que puixau esser vertaderament informats dells. E per la gran reputacio en que vosaltres mossenyors sou tenguts en aquesta terra e la gran confiança que tot hom vos ha les dones son vengudes a la posada a mi acompanyades dels homens qui ab elles hich son cridant e plorant per la carrera e la una muller dels dos ab la cara tota guastada que es stada la major pietat del mon. Jo les he confortades lo millor he pogut e remeses al dits consols e pensant los dos homens se retenen e que lo fet se pogues algun tant remediar nom so curat de scriure fins aci e vehent yo ques diu que les galeres tiran aqui e que nos ha sperança de haver los homens sino per mija vostra he pensat de fervos lo present correu car los pobles hic stan tan moguts que yo stich ab hun gran recel de gran inconvenient e si cas sera que los dits homens se puixen haver per lo present correu cobrem vostra resposta e si nos poden haver placieus fer una letra axi consolatoria com de vostres nobleses magnificencies e grans savieses se spera car res alre noy baste a metreych algun sosech. Jo he pensat quants inconvenients sorten de anar avant aquesta fahena e per ço vull sus ara anar al dit regent per metrem entre ells e veure si hi pore dar algun repos e del ques seguira sereu avisats. E venint mossenyors en lo fet principal per quem haveu trames tot temps yo sentint lo que puix vos dich hic ha prou corch e en persones

qui poden prou moure e ja plagues a Deu mossen Pla hic hagues aturat set ho vuyt jorns car feronejant nos ell e yo hagrem mes sabut que ell no pogue en lo petit temps que ell hic atura e no vulla Deu que alguns que hic ha haguessen poder de exequutar lur oppinio que masa seria nociu e com a Deu placia yo sia aqui vos ho recitare e no es mester sia comanat a tinta e paper. Suplicantvos axi com vos he scrit yo stigue en libertat de poder partir de aci com yo noyc haure pus a fer. E placieus volerme avisar de les noves qui aquius occorren car certament no anyor alre sino saber del que aqui ses fet. E la Sancta Trinitat molt reverends egregis nobles e magnifichs e savis mossenyors sia la vostra continua guarda ens faça prosperadament viure. De Perpenya disapte a XXIII de maig any Mil CCCCLXI.

Apres mossenyors fahent metre en bell la present son stat al dit mossen lo regent e ab aquell milor tall de paraules quem ha semblat li he dit com jo volia interposar entre ell e los dits consols. Ham respost molt cortesament que ell trobara gran plaer en la mia intervencio per squivar prolexitat. Yo le pregat quem fes una letra al capita per recobrar los dits dos homens la qual sera interclusa dins la present. Placieus en tota guisa se cobren aquests homens. Ades com sia dinat parlare ab los dits consols e treballare en llur repos juxta ma possibilitat. Bey sera mester lo vostre consell e ajuda no ometentme lo de Deu car los pobles de aquesta vila han feta vuy una requesta als dits consols proceesquen avant. Nous sia maravella com lo

present correu solament va aqui e no tornara aci axi com dalt es mencionat car de anar e de tornar me volia tant que era fadehesa a esser aqui a una hora apres mig jorn dema. Ha per sos treballs XII florins dor Lo vostre diputat local lin ha bestret aci dos haveu lur a dar aqui deu. — Mossenyors. — Prest a tota vostra ordinacio Francesch Lobet.

Al molt magnifich senyor e de mi singular mestre lo senyor don Rebolledo camerlench de la cort del Senyor Rey.

Senyor molt magnifich. Ja per quatre letres ab la present he scrit al Senyor Rey de les occorrencies de aquestes terres intercluses dins letres vostres so cert al rebre de la present totes seran a sa Majestat donades. E per ço la present no sera per pus sino per suplicarvos que en lo modo e manera de les altres la interclusa sia dada al Senyor Rey e haver sa Majestat aquella lesta que vostra merce la vulla legir a fi per semblant aquella senta lo que fas per servey del Senyor Rey en aquestes parts. Lo pus prest pore me haureu aqui e a bocha dire a vostra Senyoria coses que no gos comanar a la pluma la qual lo bon Jhesus tinga en sa guarda. Scrita en la parroquia Dorta prop Barchinona a XIII de maig. — De vostre senyoria humil servidor qui en gracia e merce de aquella se recomana Jacme Serroli.

S. R. M. Aragonum et Sicilie.

Senyor molt Excellent.

Ja de Vilafrancha e de Cervera en fora he plenament avisada vostra Excellencia de tot lo que fins alli occorria en aquestes parts. E per ço la present no sera per pus sino per notificar a vostre senyoria com per la direccio dels afers dels homens de remença per quant se son haguts de tenir certs parlaments e ajusts per aquests bisbats e encara per afers consernents exaltacio de vostra corona los quals a bocha per mi sera certificada yo no he pogut axi prestament desempatxar per tirar la via de vostra Excellencia. E per ço que aquella no stiga admirada de tanta tarda diferint ma anada aqui he deliberat on que sia de avisar vostra Clemencia de les occorrencies de aquestes parts a fi que vostra Senyoria resta avisada en part sperant en Deu stesament aquella avisar a bocha de coses que vostra Senyoria restara molt contenta.

Ab lo capita de vostra Senyoria mossen Vilamari he parlat a Roses on de Gerona en fora a III presents lo vescomte Devol e don Ivany son frare resta molt edificat de les coses que part de vostre Senyoria sabe. E per semblat me dix lo que fet havia en Gerona per servey de vostra Senyoria sobre la mutacio de la potestad ell segons ma dit ha scrit a vostra Clemencia de tot e per ço nom curare pus recitar sino com lo pus prest a mi sia possible me desampatxare de aquestes terres e ab certs sindichs dels dits homens de re-

mença fare la via de vostra Majestat per narrar a aquella les coses que reserve a la ploma per squivar prolixitat. La qual la Divinitat Sancta tinga en stament de gracia per lonch temps. De Vich a VIII de maig. — Senyor. — De vostre Senyoria humil vassall qui en gracia e merce de aquella se recomana. —Jacme Serroli.

A mos cars frares Galceran Fornells e Bernat Lorens scrivans del Senyor Rey en casa mossen prothonotari en còrt del dit Senyor en Çaragoça.

Cars frares. La present si es per vos pregar que vista la present la interclusa sia dada per vosaltres aqui sera dada al vostre mestre e meu mossen lo prothonotari car dins la sua ha letra del Senyor Rey que ha desser dada prestament. Molt prest me haureu aqui e a boca resitare lo que per squivar prolixitat ne axi poch me basta temps de scriure reserve a la memoria. De Vich a VIII de maig. — Daquell frare vostre qui en gracia de vosaltres e de les vostres enamorades se recoman Jacme Serroli.

A mos cars frares Galceran Fornells e Bernat Lorens scrivans del Senyor Rey en casa mossen Anthon Noguera prothonotari de la cort del dit Senyor en Çaragoça.

Cars frares e mes que germans. De la interclusa vos prech tant com dir puix ni se vista la present sia ben

dada perquey va molt e sia ora per ora que la rebreu prest me haureu aqui e a bocha sabreu lo que no gos comenar a la ploma. Johan Camps e vist a Roses on era arribat ab mossen Vilamari. Siaus avis. Recoman al frare Puyeriol e a tots los restants de la parroquia. Dorta prop Barchinona a XIII de maig. —Del frare vostre quis recoman Jaucme Serroli.

Al molt magnifich mossen e de gran providencia mossen Anthon Noguera prothonotari de la cort del Senyor Rey.

Mossen molt magnifich e mon car mestre. Yo scrich al Senyor Rey interclusa dins la de mossen Rebolledo. Supplichvos sia dada vista la present al dit mossen Rebolledo a fi que sa Senyoria vista aquella reste avisada de les occurrencies de aquestes parts e axi mateix mossen vos placia al dar de aquella esser presente esser lesta per lo dit Senyor vostra soviesa legirla per ço com nous puch scriure per cuyta. Sper en Deu prest me haureu aqui e a boca resitare a aquella lo que per dita cuyta reserve a la memoria. De Vich a VIII de maig. — De vostra saviesa humil servidor qui en gracia de aquella se recoman Jacme Serroli.

Al molt magnifich senyor lo senyor don Rebolledo camarlench del Senyor Rey en cort del dit Senyor.

Senyor. Supplichvos vista la present vos placia de vostres mans donar al Senyor Rey la interclusa car

yo avise sa Clemencia de les coses occurrents de aquestes parts per sa instruccio. Sper en Deu lo pus prest a mi sia possible sere aqui e a sa Senyoria e a vos resitare lo que per squivar prolixitat reserve quant aqui sia present. Placiaus de legir aquella quant sa Majestat la haura lesta e recomanarme en gracia e merce de sa Senyoria e de la Senyora Reyna per lo servey dels quals treballe en aquestes parts e per exaltacio de llur corona. Dichvos senyor que intervencio en aquestes terres ha aprofitat molt per molts desordes que sich dehien los quals no cur recitar. Prest si a Deu sera plasent me haureu aqui e per ço fare fi. Suplicant Laltisme vos tinga en stament de gracia. De Vich a VIII de maig. —Senyor de vostre senyoria humil servidor qui en gracia e merce se recoman. Jacme Serroli.

Translat.

A los venerable religioso spectable noble magnificos e amados conselleros nuestros el maestre de Muntesa don Lop Ximeno Durrea visrey de Sicilia e Johan Ferrandi Daredia de quien se dize la villa de Mora.

El Rey.

Venerable religioso spectable noble magnificos e amados nuestros. Nos de presente scrivimos de propria mano a la Senyora Reyna nuestra cara e muy amada mujer de todas las cosas e que occorrentes les quales por aquella vos seran largamente comunicades. Roga-

mos e encarregamos vos quanto podemos nos continues scrivir e avisar de todo lo que alla occorrera car nos con muy buena volundat vos manderemos certificar dello que aqua succebìra. Assibien vos rogamos tengays orden e manera con los cathalanes nos hajan de fazer quales valença de gent e per adefencion daquestos nuestros regnos attendidas las cosas que occorren portanlus no hayamos de poner en ellos gente strangera en nuestra ajuda sino sera vos forçado recorrer a los remedios que nos pereceran cumplen a nuestro servicio e a la defencion de los dichos regnos induziendolos a ello con las majores vias e maneras que vos pereceran e de vosotros bien confiamos por gran plazer e servicio que en ello nos faredes. Dada en nuestra vila de Sanguessa a XX dies de mayo anno Millesimo CCCCLXI. — Rey Johan.

Als molt magnifich e mon singular maestre micer Johan Calmonia doctor en leys prop lo palau del governador en Barchinona.

Molt magnifich e mon singular maestre. Apres que per mossen Johan Anthoni Torres uxer del Senyor Rey vos he scrit ni ans ni apres james haguda he deguna letra vostra de que tinch molt enug e maravell me molt que nuncha me hajeu scrit. Jous scrivi assenyaladament quem cobrasseu la roba e libres ab simulacio del deute den Bernat Ros e quen parlasseu ab Cosma no se quen haveu fet. Supplichvos molt e molt ab persona fiable hage vostra resposta largament e del dit

Cosma mon frare. Dareu per amor mia a Bernat Ros scriva del Senyor Rey VIIII lliures II sous VIII sive novem libras duos solidos et octo denarios barchinonenses los quals yo he reebud aci per ell e per quant segons lo temps havem mester star ab peccunia los remet pregar a vos per amor de mi encontinent dau los hi car sobre aço yo li scrich una letra la qual vos li dareu. Lo Senyor Rey parti daci a XV del present e tira la via de Navarra ab CCCC cavalls per socorrer a Lumbierre quis es alçat ço es la major part de aquell e axi mateix se diu com lo Rey de Castella hi va tanbe en persona per socorrer a la sua part. Daquiavant no sabem que sera placia a nostre Senyor Deu nosajut. Lo dit Rey de Castella axi mateix te assatiada Viana del dit regne de Navarra e ha porrogades aquestes corts fins lo primer dia de juny. Nosaltres encara nons movem. Nous oblit per amor mia de scriurem que ab gran desig stich haver vostres letres. Recomananme en gracia e merce de las senyores. Feuvos venir lo sura en tot cas e scriga. Crech yo que per via de mossen Torres me poreu scriure secret pero remetho a vos. En Çaragoça a XVIII de maig.

Ab lo dit Bernat Ros poreu comunicar si per mi aqui podeu fer res car ab larchabisbe de Vich ne poreu acorrer et cetera. Aço volria et cetera. — Prest a vostre servir e honor Galceran de Fornells.

Translat de la provisio del Senyor Rey per al capita.

Nos don Johan per la gracia de Deu rey Darago de Navarra de Sicilia de Valencia de Mallorchas de Cerdenya e de Corcega comte de Barchinona duch de Athenes e de Neopatria e encara comte de Rossello e de Cerdanya per servey de nostre Senyor Deu e per defensio de nostra fe catholica e encara perque daçous ha molt pregat e exortat lo santissim e beatissim nostro Senyor lo papa Pio segon. Ab tenor de la present e de nostra certa sciencia e expressa donam e otorgam licencia facultat e licit a vos lo magnifich e amat conseller e capita general de nostres galeres mossen Bernat de Vilamari que liberament e sens incorriment de pena alguna puixats eus sia licit e permes ab deu galeres axi vostres com de qualsevol altres vassalls nostres conduirvos ab la prefata santadat de nostre Senyor lo Papa e als seus stipendis segons que entra la sua Santadat e vos dit capita nostre sera convengut e concordat no obstant qualsevol obligacio que vos e altres patrons de galeres per vos elegidores fins al dit nombre de deu nos fossen tenguts e obligats. Declarat empero e entes que com lo dit nostre Pare Sant segons som informats dona lo sou sevol stipendi de galeres de sis en sis mesos que vos dit nostre capita ab les dites deu galeres vos puxats conduhir ab lo dit Sant Pare e al seu sol sevol stipendi ab aquesta qualitat e condicio ço es que de sis en sis mesos hajats apendre lo dit stipendi o sou. E si per ventura durant lo temps que sereu stipendiat del dit nostre Sant Pare haurets manament nostre de venir a nos o anar en altra part ab les dites galeres

per qualsevol causa que en tal cas dins sis mesos continuus apres que haurets lo dit nostre manament per letra nostra o en altra qualsevol manera hajats a venir e vingats a nos si axi vos ho manarem ab les dites deu galeres e fer ço que per nos e de part nostra vos sera scrit o manat no obstant qualsevol conducta o convencio que haguessets feta ab lo dit Sant Pare. Manants ab aquesta mateixa als spectables magnifichs amats e feels cousellers los nostres generals loctinents visreys e portant veus de general governador almiralls visalmiralls veguers sotzveguers batlles sotzbatlles justicies consellers consols de mar e tots e qualsevol oficials e subdits consevuilla dins nostres regnes mars e terres constituits e als loctinents dels dits oficials presents e sdevenidors e a quascuna e qualsevol daquells sots incorriment de nostra ira e indignacio e pena de deu mil florins dels bens de quascun contrafahent havedors e als nostres cofrens aplicadors que la present nostra licencia licit e facultat e totes e sengles coses en aquella contengudes juxta sa seria continencia a tenor tinguen fermament e observen tenir e observar façen inviolablament per tots e no contrafacen o contravinguen o algu contrafer o contravenir permeten per alguna raho o causa. En testimoni de la qual manam esser feta la present ab lo nostre segell comu en lo dos segellada. Dada en Çaragoça a cinch dies de maig en lany de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXI.— Rey Johan. — Vidit L. de La Cavallaria generalis thesaurarius. — Vidit P. Torrelles conservator.

Don Johan por la gracia de Deu Rey Darago de Navarra de Sicilia de Valencia de Mallorques de Cerdenya e de Corçega comte de Barchinona duch de Athenes e de Neopatria e encara comte de Rossello e de Cerdanya. Als spectables magnifichs amats e feels consellers nostres tots e sengles lochtinents visreys portants veus de general gobernador maestres justicies almiralls visalmiralls veguers e sotzveguers justicies batlles sotzbatlles consellers jurats mestre portolans consols de mar consellers universitats et tots e qualsevol altres oficials persones singulars e subdits nostres en los nostres regnes terres e mars on se vulla en tota nostra dicio constituhits e als loctinents dels dits oficials presents e sdevenidors e a cascun e qualsevol daquells al qual e als quals les presents pervendran e seran presentades salut e dileccio.

Com lo magnifich e amat capita general de les nostres galeres mossen Bernat de Vilamari de nostre mandament e ordinacio haja a preparar metre a punt o fornir certes galeres nostres e de subdits nostres debian per ço e manamvos axi stretament com podem que on se vulla dins los damunt dits nostres regnes e terres lo dit nostre capita volra metre a punt e fornir les dites galeres permetats e donets loch les puga fornir e metre a punt darmes e fahents li donar per sos diners tot lo que necessari haura al forniment e metre a punt aquelles gordautvos attentament de fer lo contrari en alguna manera per quant nos desijats servir e com

plaure e pena de deu milia florins evitar. Dada en Çaragoça a cinch dies de maig en lany de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXI. — Rey Johan. —Vidit Lu. de la Cavallaria generalis thesaurarius. — Vidit P. Torrelles conservator.

S. R. M. Aragonum et Sicilie.

Senyor molt Excellent.

Per tres letres en diverses lochs fetes he avisada vostra Senyoria de tot ço que occorria en aquestes parts. E per ço la present no seria sino per certificar aquella com per tres o quatre homens quis dihen endressadors alias perturbardors del negoci de les remençes dir sia conduits per alguns senyors de aquells no zelants lo benefici publich ni axi poch la exaltacio de vostra corona se pararia orella en scoltar hun partit quels es mogut per diputats e XXVII ques concordassen ab los dits senyors de aquells havents fetes certes profertes als dits tres o quatre que contractassen lo dessus dit. E aço per star seguts de la oppinio e fama que per alguns ses mesa en la terra dients que vostra Senyoria volria convocar los homes de remença per castigar e fer ço que en aquella plagues e moltes altres coses se dien demants de intencio que vostra Clemencia nos ha notificada per moltes voltes a Jaume Ferrer e a mi les quals per squivar prolixitat sparem stesament narrar a vostre Senyoria quant present li sia. E per ço Senyor com ja essent jo en Gerona e en molts ajusts e consells he tenguts en

aquell bisbat e a tots los altres ço es Vich e Barchinona me so sforçat per mes forces en conservar los bons en llur bona oppinio e en retraure los qui la havien contraria de tota error e mal proposit e reduirlos a la justa raho ques pertany he deliberat de no partir daci majorment que los qui son stats elegits per lo bisbat de Gerona no volen que partescha pero vostra Senyoria sens ells qui pens Deus ordonant seran aci dins tres o quatre jorns. Senyor yo he dit en los dits parlaments quant se tenien que pus que los dessus dits diputats e XXVII venien axi deliberats en ferlos dar lo que fins aci los dits homens han demanat per entrar hu ab la llur que ells devien scoltar e ja quina oferta los fora feta e segons ells veurian si respondrian. Empero tota via quesque diguessen parlassen ni praticassen que en tot e per tot sia consultada vostra Senyoria si cas era que vinguessen en algun terme de conclusio e aço per no restar ingrats a la corona reyal per mija de la qual han hagut llur justicia clara e no de partir segons de aquella tant per lo que han ofert e son obligats en los LXIIII Mil florins com en la voluntat e bona naturalesa e innata fidelitat en que tots temps son stats e han perseverat envers llur Rey e Senyor. E ells hanme feta de resposta com nuncha se volen departir de aquella ans volen star e perseverar en lo que totstemps son stats. E de aço Senyor vos fas cert per lo que se me han dit perque Senyor vostre Senyoria no fos informada sinestrament del cas dessus dit he volgut fer la present a aquella per avis e consolacio vostres. Encara man pre-

gat los qui son vuy en Barchinona per scoltar dit parlament que ells no volen res hoyr que yo no sia present e que ells me hauran salconduyt en poder entrar en dita ciutat anant stant e tornant per que nom fiu en nengu. Si veig los dits afers succehir be e a bona fi del que dessus he dit tant per lo servey de vostra reyal persona quant per lo benifici publich e repos de la terra yo acistire en aquells lla hon no nom detendre gens hun dia ni una hora que ab los qui son stats elegits per los del bisbat de Gerona e encara si venen los de Vich e Barchinona de anar a vostre Senyoria ab ells o sens ells per fer a aquella relacio a bocha pus stesa car nou gos tot comanar a la ploma. La qual Laltisme conserve en stament de gracia per lonch temps. Scrita en la parroquia Dorta prop Barchinona a XIII de maig. — Senyor. — De vostre Senyoria humil vassall e sotmes qui besant vostres mans en gracia e merce de aquella se recoman. — Jacme Serroli.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Per quant hir que fou divendres per hun servidor den Bernat de Marimon qui passava la via de Çaragoça e apres de aquell lo dit jorn per Narinyo scriva de manament concordablament jo e los de mon consell fom avisats com dijous prop passat per occasio de

certes diferencies qui la nit passada eran stades entra la Senyora Reyna e nostres embaxadors dins la vila de Agualada de la dita vila eren partits tant grant mati que lo dit Arinyo exint de mati de la vila de Apiera troba aquells qui entraven en aquella. E en apres lo dit Arinyo fent la via daquesta ciutat troba la Senyora Reyna que passava a Munthuy fent la via dels dits embaxadors dient lo dit Arinyo ensert com la Senyora Reyna cavalcaria ab deliberacio que sino trobava los dits embaxadors passar fins la via de Sant Cugat e aposentarse aqui les quals noves hagudes e haguda collacio e intelligencia ab los pahers e prohomens daquesta ciutat e tots concordablament som donats en aquest parer de tencar portals veure viandants e los qui passaven hoc e registrar letres de quis vulla fossen generalment compranent tota persona per quant se crehia hoides tals noves que tot lo ques dehia de concordia fins en aquella jornada axi com de present se creu e encara en lo sdevenidor esser no res. E per ço esser ates hun correu vuy dada de la present que podien esser quatre hores apres mig jorn qui venia de Roma fent la via de Arago e de Castella es stat per mi aturat e les sues letres hagudes a ma mia aquelles he registrades les quim parien sospitoses entre les quals he trobats dos plechs e en aquella forma e manera que per vostres grans reverencies e magnificencies seran vistes e trobades les quals registrades he vistes com dit he he deliberat aquelles trametraus ab lo correu pus prest que he pogut haver per quant me par lo negoci en les dites letres contengut e

mencionat o importa. E per que en la una de les dites letres ha mencio de mossen Vilamari segons veure poreu vos tramet dins la present hun translat de la licencia a ell per lo Senyor Rey donada de capitenejar deu galeres segons veure poreu la qual dies ha tenia e per oblit nons havia trames. Mes vos tramet hun translat de una letra que lo Rey fa al visrey mestre de Muntesa e Johan Ferrandis la qual vuy de mati fou pres. Mes una altra letra dreçada a micer Salmonia per En Fornells quim semble es en lo coble den Serroli. E ab tant mossenyors molt reverend e magnifichs la Trinitat Sancta sia vostra proteccio e guarda. Dada en Leyda a XXIII de maig any Mil CCCCLXI. — Prest al que ordonareu lo veguer de Barchinona.

En la propia sesion del dia 24, los señores Diputados mandaron escribir las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Jatsia la Senyora Reyna hagues deliberat a suplicacio de aquest consistori e de la ciutat de Barchinona aturar en Martorell empero per indisposicio de sa persona ha convengut loch donar la sua Senyoria vage en Caldes de Montbuy qui es tant de aquesta ciutat quant Martorell per que avisantvos de les dites coses vos pregam e encarregam que si algu per part de la dita Senyora anava

aqui per qualsevol raho siau be attents en lo que dit sera e molt mes en lo respondre haventvos en totes coses ab aquella virtut unitat e discrecio que fins aci loablament haveu acustumat e de vosaltres se spere. Certificantvos havem bona sperança que los negocis concernents Deu volent pendran bona conclusio. E tingaus la Sancta Trinitat en vostra proteccio. Dada en Barchinona a XXIIII de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona prests a vostra honor.

Als reverends e magnifichs mossenyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Reverend e magnifichs mossenyors. Vostra darrera letra havem vuy reebuda per mossen Viladamany e aquell hoyt a ple dolemnos grantment de la indisposicio de la Serenissima Senyora Reyna e del mal aleujament de aqni. E per ço desijants sempre plaureli en tot lo quens es possible e sublevar la sua Excellent persona de congoixa e desayre havem deliberat la sua Senyoria segons desige se vage aposentar en la vila de Caldes de Montbuy. La qual diste de aquesta ciutat quant Martorell. Asistant adonchs ab la sua Senyoria recomanau nos sempre en gracia e merce de aquella suplicant humilment prenga ab bon comport la stada alli e prestament vulla entrar en la materia e dar compliment a aquella com per molts respectes sia molt neceesari squivar tota dilacio. E sia lo bon

Jhesus vostra proteccio. Dada en Barchinona a XXIIII de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

De aquesta matexa deliberacio son stats los consellers e consell de XXXII de aquesta ciutat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat prests a vostra honor.

Al molt magnifich mossen Francesch Lobet embaxador del Principat de Cathalunya.

Mossen molt magnifich. Vostra larga letra hair scrita en Perpenya havem reebuda per la qual largament som avisats axi del metiment dels dos homens en les galeres de mossen Vilamari com de les altres coses. Comendamvos grantment del bon recapte que donat haveu en les coses queus son stades comesas. E per quant lo dit mossen Vilamari ha lexats anar los dits dos homens vos ne fem lo present avis. Daqui avant reebuda la present podeu partir per venirvosne aci hon vos haveu necessari. Dada en Barchinona a XXIIII de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat prests a vostra honor.

25 DE MAYO.

Presentóse el Señor Primogénito á los Diputados, con el objeto de que se solicitara á la Reina la contestacion de los capítulos que se le habian enviado, y para que determinaran lo que se habia de hacer, en caso de un rompimiento ó de una gran dilacion; en vista de lo que, se acordó enviar, de nuevo, otra embajada solemne, consultándolo antes, empero, con el Concejo de la ciudad.

26 DE MAYO.

Aprobada por el Concejo de la ciudad la consulta que le hicieron los señores Diputados pasóse al nombramiento de la embajada , y á tal objeto fueron elegidas diez y ocho personas.

El mismo dia se recibieron y fueron expedidas respectivamente las cartas que se hallan á continuacion.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Aplegat lo correu digmenge a vespre a

la miga nit en Martorell per lo qual fonch significada vostra deliberacio que la Senyora Reyna vingues en aquest loch de Caldes lo diluns mati la dita Senyora deliberara partir ab tot que fonch gran dia per quant dix se era mal sentida en la nit e parti dejuna ab proposit de dinarse en Terraça e venir dormir en aquest loch. E passant al dit loch de Tarraça los homens del loch hagueren tanquades les portes e no permateren que sa Senyoria intras dins e axi convingue la dita Senyora venir en aquest loch en lo qual vingue tant fathigada per la longa tirada e per la festa del dia e per caminar tant en deju que aquell vespre apres menjar no feu alre que retraures per reposar e axi no poguem haver audiencia per fer nostres supplicacions e instancies acustumades. Vuy per lo mati fins a la hora de dinar son stats ab la dita Senyora Reyna los embaxadors de Valencia los quals han pres comiat de sa Senyoria e partexen de aci. Apres dinar nosaltres som stats a la porta de la cambra de la dita Senyora sperants que sa Senyoria hagues dormit e axi prest com ses levada li es stat significat nosaltres esser aqui e donada per la Senyoria sua a nosaltres audiencia la havem ab molta instancia supplicada fos de merçe sua donarnos la resposta tant desijada e que aço no prengues pus dilacio la qual portava als afers molts inconvenients. Sa Senyoria nos ha respost que a nit indubitadament ha esser aci lo correu per lo qual ha consultat lo Senyor Rey e que no pot alre portar sino beneplacit seu e que axi dema Deu volent sa Senyoria nos comunicara lo que porta

del dit Senyor e que suportassem aquest poch spay per que sa Senyoria no fos vista fer aço altrament sino ab total ordinacio de la Majestat del Senyor Rey de que havem volgut certificar les reverencies nobleses e magnificencies vostres perque del passament de aquesta jornada nos maravellen. Les quals la Sancta Trinitat tinga en saguarda. De Caldes a XXVI de maig any Mil CGCCLXI. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat.

Al honorable En Miquel Vives defenedor dels drets de las generalitats del Principat de Cathalunya.

En Miquel Vives. Nosaltres enviam XVIII persones apparellaulos posada per sta nit que sia bona e hajen bon recapte car de diners tant tost ne haureu. Dada en Barchinona a XXVI de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

A vostra Excellencia enviam per misatgers nostres ultra los qui ya son aqui los reverends egregi nobles e magnifichs larchabisbe de Terragona bisbe de Vich abat de Poblet abat de San Johan Çes Abadesses mossen Miquel Periç canonge sindich del capitol de Leyda micer Johan Çaplana canonge de Barchinona lo egregi nobles lo comte de Modica lo vezcomte Dila mossen Dalmau de Queralt En Felip Albert don-

zell mossen March dez Lor cavaller En Pere Benet Splugues donzell mossen Luis Xatanti conseller de aquesta ciútat mossen Johan Agullo paher e sindich de Leyda Francesch Pericoles sindich de Perpinya mossen Francesch Burgues ciutada e sindich de Tortosa En Jaume Tallada sindich de la vila de Cervera En Gabriel Puig ciutada e sindich de la ciutat de Manresa per dir e explicar a vostra Altesa algunes coses de part nostra. Per ço tant humilment com podem suplicam a aquella li placia dar fe a aquells e als qui ja son aqui enviats a vostre gran Senyoria segons es dit plena fe e creença en tot lo que de nostra part diran e explicaran a vostra Excellencia axi com si per nosaltres era dit e explicat. E sia molt alta e molt excellent Senyora la Sancta Trinitat guarda e proteccio de vostra Excellencia la qual nos man ço que li sia plasent. Scrita en Barchinona a XXVI de maig del any Mil CCCCLXI. — Senyora molt Excellent. — De vostra Altesa humils subdits e vassalls qui aquella humilment se recomanen. — Los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona. — A la molt alta e molt excellent Senyora la Senyora Reyna.

Dirigitur vicario Barchinone.

Mossen molt magnifich e molt honorable. Per certs sguards que no curam axi explicar nosaltres havem donada licencia de anar e venirsen de aqueix exercit Nanthoni Lobet apuntador e conestable de XXV ho-

mens de aqueix dit exercit. Per queus dehim e encarregam que al dit Lobet jaquiats partir de aqui e anar ahon se vulla donant empero home en loch seu qui sie suficient en dita conestablia e noy haja falla com sia aquesta nostra intencio. Dada en Barchinona a XXVI de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

27 DE MAYO.

Marcharon, en este dia, el señor Arzobispo, el obispo de Vich y los demás embajadores á la villa de Caldes , para ver á la Señora Reina.

Siguen las cartas que los señores Diputados mandaron expedir en esta sesion.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Per lo vostre honorable sindich havem sabut com vosaltres haurieu algun dupte si la Senyora Reyna passava per aqueixa ciutat com vos haurieu en la sua recepcio. A la qual cosa vos responem que nostra intencio e de aquest consell es que si la dita Senyora Reyna per ventura passara per aqueixa ciutat sia per vosaltres rebuda ab la honor e reverencia ques pertany e haveu acustumat

com a Reyna e Senyora nostra. Tota via deveu star molt attents e recelosos que noy entras gent quius pogues fer o tractar algun dan o novitat fahentho cautament e discreta segons de vosaltres se pertany e confiam e entro aci virtuossament e loable haveu acustumat. Pensau que si res occorrera de que deguesseu esser avisats vostre sindich entre axi com es la raho en tots los consells de aci e es tal persona que no seria negligent avisarvosne e fer hi lo degut. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XXVII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor prests.

Als molt honorables e savis senyors los consols de Manresa.

Molt honorables e savis senyors. Nostra intencio e voluntat es que si la Senyora Reyna venia aqui sia rebuda per vosaltres ab aquella honor e reverencia ques pertany e haveu acustumat axi com a Reyna e Senyora nostra. Tota via stau attens e recelosos que alguna novitat de gent quius pogues fer dan noy entras ni tractas res contra la ciutat haventvoshi cautament e discreta segons de vosaltres confiam. Dada en Barchinona a XXVII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya et cetera.

Dirigitur vicario Barchinone.

Mossenyor molt magnifich e molt savi. Jatsia haguessem deliberat que la gent axi de cavall com de peu qui es aqui de aquest exercit no stiguessen aqui sino per tot lo present mes de maig per certs sguards que no curam aci explicar haurem molt plaer que doneu orde que la dita gent fos retenguda per alguns poch dies passat lo dit mes entro que de nosaltres haguesseu altra deliberacio la qual Deus volent prestament entenem a fer oferintlos de nostra part que per los dies que restaran los farem pagar lo sou quels ne tanyera. Haveuvos segons de vos confiam. Dada en en Barchinona a XXVII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya et cetera.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Nosaltres scrivim a mossen lo veguer de aci qui es president en aqueix exercit que per certs sguards que no curam aci explicar treball e don orde que la gent de cavall e de peu qui es aqui sia retenguda per alguns dies passat aquest mes entro que per nosaltres sia altrament deliberat la qual deliberacio Deus mediant prestament se fàra. Pregam e encarregamvos que en aço vullau ab lo dit veguer treballar. E sia molt honorables e savis

senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XXVII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor prests.

28 DE MAYO.

En la sesion de este dia se tomó la siguiente deliberacion.

Per quant en dies passats los senyors diputats e lur consell fou deliberat ques fos tallat e boscat lenyam per XXIIII galeres e axi es stat deduhit en efecte e del dit lenyam nes stat tallat e boscat una gran part en terres e possessions cultivades e en les quals ha splets de blats quis perdrien si la dita fusta o lenyam prestament no sen trahia e laltre lenyam es tallat en bosch e erm. E los senyors del dit lenyam specialment de les dites terres e possessions fan gran clamor que no son pagats. E hauda informacio qual sera pus profitos pagar tot lo dit lenyam e lo dan donat per aquell als pagesos de qui es o ferlo alleujar enginyar e aportar a la draçana del dit General ses es trobat ab veritat esser pus util e honoros al dit General pagar lo dit lenyam e ferlo alleujar enginyar e tirarlo a la dreçana que no solament pagarlo e lo dan per aquell

donat e leixar lo dit lenyam als dits pagesos. Per ço es deliberat lo dit lenyam sia stimat e pagat dels bens del dit General per En Pere Steve dreçaner del dit General. E apres sia fet alleujar enginyar e tirar a la dita dreçana a fi que en aquella en algun bon loch sia conservat en la qual stima del dit lenyam e dan donat per aquell lo dit Pere Steve dreçaner haja algunes persones expertes en semblants coses qui juren en poder dels diputats be e leyalment stimar e aconsellar en lo pagament del dit lenyam.

Presentáronse, en la propia sesion , los embajadores de Valencia que venian de ver á la Reina, quienes, por conducto del jurisperito Jaime Garcia, dijeron , que, en atencion á ser de gran peso el contenido de los capítulos presentados, no se atrevian á intervenir sin licencia de sus principales, y por consiguiente habian determinado volverse; y como esta respuesta diese lugar á sospechas, (sin embargo de haberles dicho el señor abad que fuesen en hora buena,) y se viese claramente una contradiccion en su modo de obrar, resolvióse nombrar una comision, despues de consultarlo con el Señor Primogénito y el Concejo de la ciudad, para que, en atencion á que era próxima la respuesta de la Reina, suplicasen á dichos embajadores que suspendiesen la marcha hasta ver como concluia el negocio.

Siguen las cartas que se recibieron , y otra que mandaron escribir los señores Diputados.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors. Huy de mati entre les X e XI hores per la Illustrissima Senyora Reyna precedent hun compost rahonament per sa Excellencia de paraula fet es stada donada en scrits a la capitulacio a la dita sua Excellencia en Vilafrancha presentada. E per quant era gran dia e sa Senyoria encara no havia menjat fonch nostre parer no la detenguessem de longues rahons mas que apres dinar fossen ab sa Senyoria insistint en algunes coses circa la materia del negoci per benifici de aquell e axi ho ferem Deu volent e ab tot lo que haurem hagut de sa Senyoria inseguint la forma de nostres instruccions partirem e haureunos aqui dema permetent nostre Senyor Deu. Lo qual haja les reverencies nobleses e magnificencies vostres en sa continua guarda. Feta en Caldes de Muntbuy a XXVIII de maig any LXI.

La present vos placia comunicar als senyors de consellers de aquexa ciutat per quant los embaxadors llurs referintse a la present no scriuen. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors vostres.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e sa-

vis senyors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors. Vuy demati circa les X hores los embaxadors del Senyor Primogenit e nosaltres e los de aquexa ciutat ensemps arribam en aquesta vila e descavalcam a la posada de la Senyora Reyna per fer reverencia a la Serenitat sua a la qual nos presentam e besada la ma e dites recomendacions significam esser tramesos a aquella sobre algunes coses explicadores a la sua Altesa la hora que li plagues audiencia donar. Fom rebuts per la dita Senyora ab molta benignitat e humanitat e per quant era gran dia assignans per audiencia lo dia mateix apres menjar e dormir. La qual hora tots ensemps dits embaxadors som stats a la sua Altesa e repetides les dites recomendacions e donades per quiscuns les letres de creença apres la explicacio feta per los embaxadors del dit Senyor Primogenit de lur embaxada per nosaltres embaxadors vostres per orga del senyor archabisbe es stada explicada la nostra juxta forma de vostres instruccions. La qual hoida la dita Illustrissima Senyora molt humilment ha respost haver grandissimo plaer de la venguda nostra per sa Senyoria poder dir lo que porta de la Majestat del Senyor Rey que son tals coses de les quals indubitadament creu que vosaltres e nosaltres e tot lo Principat restarem contentissimos e que succehiran e setisferan al vot e desig de quiscuns. E que es veritat que la nit passada la Senyoria sua ha cobrat lo cor-

reu que havia trames consultant lo Senyor Rey per lo qual sa Majestat li respon es contentissima les dites coses esser comunicades aci o en altra qualsevol loch hon a vosaltres sia plasent. E axi la dita Senyora nos ha dit esser molt voluntaria metre aço en obra e exequucio pero que per millor orde de la casa ha esser diferit fins dema de mati ço es apres missa dita de continent sens pus tardar. La qual hora nos ha assignada per esser ab sa Senyoria per aquesta raho. E aço es lo fet en aquesta jornada de què havem volgudes certificar les reverencies nobleses e magnificencies vostres les quals guarde la Sancta Trinitat. Feta en Caldes a XXVII de maig any LXI.

Los embaxadors de la ciutat han explicat semblantment e han haguda consemblant resposta. Placiaus per aço comunicar als consellers la present. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors vostres.

Al molt honorable mossen Thomas de Carcassona cavaller diputat local de Leyda.

Molt honorable mossen. Jatsia ab letra nostra dada a VIIII del present mes haguessem scrit al honorable En Johan Ferrer pagas an Ferrando de Bolea lo sou de sis rocins e dos genets que diu ha tenguts en aqueix exercit tot aquest mes corrent ara volem que vos prengau informacio vertadera si lo dit En Ferrando de Bolea ha tenguts los dits sis rocins e dos genets complidament tot lo dit mes de maig e certificaunosne de continent per vostra letra. Dada en Barchinona

a XXVIII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

29 DE MAYO.

Presentáronse los últimos embajadores enviados á la Reina, para hacer relacion extensa de cuanto habia ocurrido con la dicha Señora, y, al objeto, fué leido por dos veces el escrito que esta les habia entregado, del que se sacaron copias para algunas universidades que las solicitaban con grande instancia; acordándose enseguida que las ocho personas señaladas para este negocio examinasen el escrito y diesen su dictámen, para hacer lo que se creyese mas conveniente.

En la sesion de la tarde del mismo dia se informó á los embajadores de Valencia, de cuanto habia acontecido, á cuyo fin, los Diputados y Consejo se encerraron con ellos en un cuarto, donde les fueron leidas las instruccienes, cartas y demás documentos relativos á este negocio, así como el escrito de la Reina, que sigue á continuacion.

La serenissima Senyora Reyna axi com aquella qui no altrament ama e extima lo Principat de Cathalunya ciutat de Barchinona e cathalans que si tots li fossen fills.

Considerants los innumerables dans e inconvenients

que no solament al dit Principat mas a tota la cosa publica dels regnes e terres de la Majestat del Senyor Rey e seus de la ruptura o dilacio de concordia se porien seguir e cogitant e essent certa del gran amor devocio e fidelitat que los dits cathalans al dit Senyor e a sa Excellencia porten perque coneguen que no es menys la confiança e bona expectacio que la dita Majestat e ella han en ells. Vist que los missatgers a la dita Senyora tramesos qui de present aci son han mostrat no esser contents de las respostes a aquells donades en scrits ultimament ne esser volguts intrar en pratica ne venir a particularitat alguna com diguessen no haverne comissio de sos principals. Desigant summament la concordia e complaure als dits cathalans la dita Senyora Reyna puix ha poder bastant de la Majestat del dit Senyor per acte publich rebud per Pedro Doliet notari prothonotari de la dita Senyora Reyna. Es contenta e axi ho promet en sa bona fe reyal anarsen a Barchinona ensemps ab los dits missatgers e alli atorgar e fermar totes aquelles coses que per los diputats e consell del dit Principat de Cathalunya entreveninthi la dita ciutat de Barchinona li seran consellades circa les coses capitulades e demanades e respostes axi per la Serenitat dels dits Senyors Rey e Reyna com per part del dit Principat. E per cosa o occasio alguna que excogitar se pogues no contravendra o recusara ab tot efecte complir ço que per ells li sera consellat dins spay de tres jorns continuament comptadors del dia apres que li sera donat lo dit consell. Confiant de la prudencia bondat e virtut e no

menys de la innata fidelitat e devocio de aquells que miraran e advertiran al honor e dignitat reyal del dit Senyor Rey e sua en totes coses que li aconsellaran e degudament reformaran com sempre sos predecessors e ells loablament e virtuosa han acostumat. E de aço a la dita Senyora Reyna plau esserne feta carta publica.

Lo dessus scrit es copia de la original cedula juxta la qual per la Illustrissima Senyora Reyna es stada feta la prometença e oferta en la dita cedula contenguda e de aquella per manament de la dita Illustrissima Senyora Reyna levada e presa carta publica per mossen Pedro Doliet notari e secretari de la dita Senyora Reyna e per mi Pere Perello notari e scriva e secretari de la embaxada tramesa a la dita Senyora Reyna per part del dit Principat de Cathalunya ço es en lo loch de Caldes de Muntbuy dijous a XXVIII dies de maig any LXI. — Scrit de ma de mi dit Pere Perello hu dels dits notaris.

Se mandó escribir la siguiente carta á los demás embajadores que habian quedado en Caldes.

Dirigitur dominis embaxiatoribus.

Reverend e magnifichs senyors. Per quant en les instruccions hauria paraules retractives de vosaltres haver a venir aci e no poder star aqui fins a dema que es dissapte havem deliberat e es nostra voluntat e in-

tencio que en lo nom de Deu romangan aqui entro que en altra manera vos sia scrit e aço no obstant lo contengut en les dites instruccions. Dada en Barchina a XXVIIII dies de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Certificamvos que havem relacio dels embaxadors vostres companyons. — Datum ut supra. — Los diputats del General de Cathalunya e consell llur representants prests a vostra honor.

30 DE MAYO.

Ocupó la sesion de este dia un asunto de interés secundario.

En esta fecha volvieron á marchar los embajadores con el objeto de ver, de nuevo, á la Señora Reina.

Siguen dos cartas, que se recibieron en este dia.

Als reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverends venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Sabut havem com per causa de la entrada nostra en aqueixa ciutat de Barchinona mencionada en la resposta e

·scriptura per nos aci ultimament donada als mis
gers a nos tramesos per vosaltres insurgiria com
e tumult en aqueixa dita ciutat de que sab no
Senyor som stada contristada com nostra intencio
temps sia stada e es procurar e donar tots temps e
nifici a vosaltres e aquest Principat. E axi volen
ab eficacissima cura desixants apartar tot inco
nient e per reposar los animos de tots vos certifi
que no solament no voldrem entrar de present er
dita ciutat mes encara sabent que de remenças e
tres coses a la nostra inclinacio molt contraries se
voldria donar algun carrech lo qual nostre Senyor
sab ab veritat tal o altre algu en aço no havem
apartar totes occasions e inconvenients e redreçar
repos e sossech havem deliberat de tornarnos dec
tinent endarrera a Piera e Vilafranqua. Molt afec
sament vos pregam e encarregam que lla hon sal
dels dits dos lochs que serem reposada nos tram
una gran e copiosa embaxada e consell de la qual
trevenints los misatgers de Barchinona atorgare
fermarem tals coses que tots haureu raho e caus
esser be contents circa les coses capitulars e dem
dos e respostes axi per la Majestat del Senyor R
per nos com per part del dit Principat. Confiant d
prudencia bondat e virtut e no menys de la innat
delitat e devocio de vosaltres e de aquells e tots
rareu e advertireu al honor e dignitat reyal del
Senyor e de nos axi com sempre vostres predeces
e vosaltres loablament e virtuosa haureu acustu
E si a vosaltres paria que nostra entrada en la

ciutat de Barchinona que vos habiam oferta se deja fer som be contenta estarne al parer creat de vosaltres com nostra voluntat es tots temps procurar e donar tot repos e benifici a aquest Principat e a vosaltres com be ho haveu pogut compendre. Dada en Caldes a XXX de maig any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Als molt reverends egregis nobles magifichs e honorables mossenyors los diputats e consell lur representants aquest Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Vuy circa les dues ores apres mig jorn havem hagut missatge de la Senyora Reyna que anassem a sa Senyoria a la qual apres som venguts la dita Senyora nos ha parlat com havia algun avis e sentiment que de la deliberacio per sa Senyoria feta e aqui significada de anar aqui se haurien alguns pensaments e sospites volent dir alguns que sa Altesa seria venguda aci per tenir tractes ab los homens de remença e que la anada e intrada de aqui seria per executar e metre en obra algun tracte sobre aço fet de que en aqueixa ciutat hauria varius pensaments e perillosos de algun scandil de la qual cosa la dita Senyora diu star ab molt anng que de aço que sa Senyoria ha fet e fa ab tant santa intencio se leven tant contraris juhis. En tant que pus la sua intencio era e es tant recta e santa a la bona conclusio del negoci volria levar tots aquests pensaments e juys e per aço ha dit que delibera partir e anarsen la via de Vila-

francha de Penedes o de Piera havent proposit de aturar aqui fins aqu e sts afers hagen conclusio. E dient que scriura a vosaltres vullau trametre lla alguna solemna embaxada ab la qual lo negoci puixa pendre la desigada fi. E ha pregat a nosaltres la deguessem lla acompanyar. Per nosaltres apres fom un poch a partats e hagut entre nosaltres algun acordi es estat respost a sa Senyoria que attes haviem instruccions e manaments de no partir de açi no podiem alguna co sa respondre a la sua Excellencia sino que ab son bon beneplacit deliberavem scriure e consultar les reverencies nobleses e magnificencies vostres sobre lo que nos havia proposat ha plagut a sa Altesa nostra deliberacio donantnos carrech vos scrivissem que sa Senyoria es deliberada anar a Vilafrancha o a Piera o en altre loch mes remot de Barchinona si volreu o si volreu que vaja aqui o romanga aci de tot stara a vostre consell e ordinacio. Car no desiga alre que ab contentacio vostra e apartats tots sinistres pensaments donar bona conclusio al negoci e que vosaltres vullau trametre la dita embaxada ab la qual lo negoci puixa pervenir a la desigada fi en aquell loch hon a vostre consell e ordinacio sa Senyoria se aturara. En lo fer de la present havem vist praparatori de la partida de la dita Senyora. Som stats ab sa Senyoria per saberne la veritat hans dit que ha scrit a vosaltres significantvos en cert la sua partida e que si romania seria contrariar al que ha dit e axi se dupta que no fos en vosaltres de la mutacio del proposit major sospita e causa de algun avolot o inconvenient lo qual per la vida

no volria se seguis e per tolre aço delibera de tot en tot de partir e que a nit dormira a Terraça e puig vosaltres sereu certificats si volreu que atur en Terraça o torne aci o vaja a Vilafrancha o a Piera.que tot ho remet a la vostra ordinacio ne hi es per pus sino que levat tot scandil ho meneje ab vostre consell e plaer. E ja levantse sa Senyoria per donarnos licencia nos ha dit que li es fet report que algu levaria juy que sa Senyoria parteix de aci per algun avis ordinacio e manament del Senyor Rey. Hans fet solemna jurament que alguna cosa tal noy ha ne que per pus no parteix sino per reposar aquexa ciutat e tolre tot inconvenient e que vol e desiga la concordia de aquests afers tant com la sua vida e que per aço vol la embaxada e que de la sua voluntat e intencio per obra ho comprobareu. Pregantvos que en lo cami o a Terraça o a Martorell li scrivau de vostra deliberacio. E ab aço la dita Senyora parteix e es ja partida. Resta senyors per vosaltres nos sia scrit nosaltres ja que farem car fins hajam vostra resposta no partirem de aci. Tingaus Senyora la Sancta Trinitat en guarda sua. Feta en Caldes a XXX maig any LXI.

La present vos placia comunicar ab los senyors consellers de aqueixa ciutat per quant llurs embaxadors ab nosaltres ensemps han concorregut en tot aço. E de continent vos placia provehir hajam de vosaltres e de les respostes.—A vostra ordinacio prests los embaxadors.

El mismo dia los señores Diputados mandaron escribir las siguientes cartas, entre las que se halla la de la Señora Reina, que se inserta segunda vez, precediendo á la contestacion.

Als molt magnifichs senyors e de gran providencia los justicia jurats e consell de la ciutat de Valencia.

Molt magnifichs senyors e de gran providencia. Vostra letra de creença havem rebuda per los vostres magnifichs embaxadors en la dita vostra letra mencionats los quals havem rebuts e hoits ab aquell amor e honor ques pertany de tot lo que per part vostra nos han volgut dir e explicar e regraciam a les vostres magnificencies quant podem la gran afeccio e voluntat que mostrau en conservar la amor unitat e confederacio que es e deu esser entre aqueixa insigne ciutat e aquest Principat e encara les ofertes de interposarvos e trebellar en totes les coses qui sguard hajen al honor benavenir util e tranquille stat de aquest Principat e poblats en aquell de queus restam no poch obligats. E semblantment nosaltres qui aquest Principat representam vos oferim volenterosament mostrar per obra la nostra afeccio e bona voluntat que havem a interposar nostres traballs a les coses qui sien honor e util de aqueixa insigne ciutat tots temps que lo cas e loch ho requerra. E per quant dels grans afers quals son los que tenim entre mans e de nostra justa empresa sovent se fa variablament report havem summariament informats los dits vostres

magnifichs embaxadors dels procehiments e actes per justificacio de la dita nostra empresa fets a la qual speram Deus Omnipotent dara tal fi e conclusió com desigam e que sera a gloria e laor sua e servey molt gran a la Majestat del Senyor Rey benifici repos del Illustrissimo Primogenit e repos e tranquillitat no solament de aquest Principat e poblats en aquell mas de tots los regnes e terres del dit Senyor Rey. E sia molt magnifichs senyors e de gran providencia la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda. Dada en Barchinona a XXX del mes de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit a vostra honor apparellats.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya a la Illustrissima Senyora Reyna.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Rebuda havem en aquesta hora letra de la Illustrissima Senyora Reyna de la qual vos tramatem copia ab la present. E per semblant vos trametem copia de la resposta que fem a la sua Serenitat per la qual veureu nostra intencio e deliberacio. Pregamvos afectuosament placia a vostres reverencies e savieses seguir la dita Senyora e anar en aquell loch hon la sua Altesa elegira e se reposara tant vosaltres qui de aci son partits quant los qui a Caldes eran romasos e

prosseguireu los negocis juxta la informacio que de aci haguda havieu. Ab lo present correu ha una letra del Illustrissimo Senyor Primogenit pera sos embaxadors. E sia molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat en guarda vostra. Dada en Barchinona a XXX de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Als reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell llur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverends venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Sabut havem com per causa de la entrada nostra en aqueixa ciutat de Barchinona mencionada en la resposta e scriptura per nos aci ultimament donada als missatgers a nos tramesos per vosaltres insurgiria comocio e tumult en aqueixa dita ciutat de que sab nostre Senyor som stada contristada com nostra intencio tots temps sia stada e es procurar e donar tot repos e benifici a vosaltres e aquest Principat e axi volents ab eficacissima cura desijants apartar tot inconvenient e per reposar los animos de tots vos certificam que no solament no volrem entrar de present en la dita ciu-

tat mas encara sabent que de remenças e altres coses a la nostra inclinacio molt contraries se nos voldria donar algun carrech lo qual nostre Senyor Deu sab ab veritat tal o altre algu en aço no havem per apartar totes occasions e inconvenients e redreçar tot repos e assossech havem dellibrat de tornarnos de continent en darrera a Piera o a Vilafrancha. Molt afectuosament vos pregam e encarregam que lla hon sabreu dels dits dos lochs que serem reposada nos trametau una gran e copiosa embaxada a consell de la qual entrevenints los missatgers de Barchinona atorgarem e fermarem tals coses que tots haureu raho e causa de esser be contents e circa les coses capitulades e demanades e respostes axi per la Majestat del Senyor Rey e nos com per part del dit Principat confiant de la prudencia bondat e virtut e no menys de la innata fidelitat e devocio de vosaltres e de aquelles e tots mirareu e advertireu al honor e dignitat reyal del dit Senyor e de nos axi com sempre vostres predecessors e vosaltres loablament e virtuosa haveu acustumat. E si a vosaltres parra que nostra entrada en la dita ciutat de Barchinona que vos haviem oferta se deja fer som be contenta starne al parer e record de vosaltres com nostra voluntat sia tots temps procurar e donar tot repos e benifici a aquest Principat e a vosaltres com be ho haveu pogut coneixer. Dada en Caldes a XXX de maig any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Serenissima molt excellent e virtuosa Senyora.

Ab humil reverencia havem rebuda una letra de vostra Altesa feta vuy en Caldes per la qual vostra Serenitat moguda per reports e informacions hagudes sobre la entrada en aquesta ciutat e aturada en la vila de Caldes significa a nosaltres la deliberacio de dita Serenitat esser que per tolre totes causes de sospites e parlaments enten anar a Piera o Vilafrancha aon ordona tremetam embaxada per orde donar en la conclusio dels negocis quis tracten. E jatsia Senyora molt Excellent les coses reportades a vostra Altesa segons lo moviment sien molt mes en lo report o informacio que no son en esser pero pus a vostra Excellencia es contentament axi ordonar ho havem a molta gracia car a present no es vist expedient al servey de la Majestat del Senyor Rey e de vostra Altesa e benifici de aquest Principat lo entrar en aquesta ciutat. E per ço suplicam humilment al plaer e bona contentacio sia merce sua axi ordonarho e a efecte deduhir com en dita letra es contengut e ab molta confiança speram. E per quant abans de la recepcio de la dita letra haviem ja tramesos embaxadors a vostra Altesa qui fahien la via de Caldes scrivim a aquells seguesquen vostra Altesa en aquell loch que elegira e se reposara. E alli expliquen a vostra Serenitat lo que han en comissio. Supplicam a vostra Altesa li placia quant pus promptament se puixa donar efecte a la votiva e desigada conclusio dels negocis que occor-

ren. E sia la Sancta Trinitat en proteccio e guarda de vostra Serenitat. La qual nos man lo que li sia plasent. Scrita en Barchinona a XXX de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — De vostra alta Senyora humils vassalls et cetera. —Los diputats del General e consèll et cetera. — Dirigitur domine Regine.

1.° DE JUNIO.

No hubo sesion, por tener que ocuparse los señores Diputados de otros asuntos de la Generalidad.

Siguen las cartas que se recibieron en este dia.

Als molt reverend magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Per vostra letra de vint e set del present so avisat haveu molt a pler se done orde aquests sinchcents homens e sinquanta rossins sien per mi retenguts per alguns pochs dies ab speranços e paraules bones fins tant per vosaltres sia feta deliberacio contraria a la que feta haviau de no dar pus sou passat lo present mes. E jatsia ans de haver rebuda vostra letra jo fos ja en congoixa de poderlos assegurar e donarlos paraules per quant entre ells era ja fama de vostra deliberacio

dients moltes rahons. No menys he hagut afer de reposarlos de present per esser pus prop de la fi e terme del dit mes specialment que noy havia nengun dells qui no hagues servit qui set qui vuyt qui deu e dotze jorns de buyt e ara en temps de messes e de guany servir sens neguna paga sino ab sperança de esser pagats e que havien despes quant tenien e que no sabian de ques visquessen. Quant puch e pore treballare en reposarlos pus los fassa segurs que hauran sou per lo mes qui ve quim par joch forçat per la gelosia en que stich tots nom lexassen e jo sols restas ab les banderes en la present ciutat. E per quant aquest sou hi tot laltre qui ses donat fora Barchinona ses donat per En Johan Ferrer he pensat dirlos com per occupacions vostres aqui la partida den Johan Ferrer per acordar a ells e ferlos emprestança ses haguda a diferir fins diluns o dimarts primer vinents e axi que no dubtassen car encara que lo dit Johan Ferrer no fos aci sino dins tres o quatre jorns dins lo mes de juny per lo qual deman venir los diners jo ere content comensassen comptar sou lo primer del dit mes de juny primer vinent e que de aço jo los feya sagurs sens dubte algu hi en aquesta manera jo los he reposats hi creu jo se asseguraran. Per ço placiaus mossenyors molt reverends e magnifichs lo dit Johan Ferrer expedir e prest daça trametra ab diners e lo que mester sera com a mi sia forçat ferlos fer emprestança al diputat local de X o XII florins per conestablia per mes asegurarlos e tenirlos ligats. Mes senyors molt reverend e magnifichs per quant la con-

vocacio del comdat de Ribagorça es serta e mes com lo Senyor Rey sen va a Seragossa e será dema Deus volent. Los pobles de aquesta ciutat stan pus sglayats que dir nos pot de que los pahers han volgut ajusta son consell general los haja trames micer Stopinya per lo qual ensemps ab hun paher son stat pregat volgues trametra duas spias la via del Rey de les quals la una vingues e laltra restas e tornas alla e de aço los pahers me pregaren molt. Jo vehent que lo cami daci a Çaragoça no es tant lonch com fora daci en Navarra son stat content per ajudar a metre ells en repos per que siaus avis. Vostres letres axi la mia com dels pahers de Leyda derrerament rebudes han lavada a mi forma de molt bones paraules en aquests acordats per quant nols he poguda mostrar vostra letra en lorda en que sta e als pahers de àquesta ciutat en molta congoxa per quant los del consell general han volgut veure aquella en lo qual son tants e de tantes condicions que corre gran perill mes pratichas e paraules sien cregudes hi axi placiaushi atendre per altres vegades. E ab tant senyors molt reverend e magnifichs la Trinitat Sancta sia vostra proteccio e guarda. Dada en Leyda a vint e nou de maig any Mil CCCCLXI — Prest al que ordonareu lo veguer de Barchinona.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. La present sera per certificar vostres grans reverencies e magnificencies com entre letres que hun home de passada he trobada una letra que mossen lo vicecanciller fa a la Senyora Reyna la qual es de la tenor seguent. A la molt alta e molt Excellent la Senyora Reyna. Senyora molt Excellent. Nova certa havem aci com lo Senyor Rey havia delliberat de combatre . . . . . e los qui eren dins no han sperat lo combat se fes ans han promes de donarse . . . . per tot lo jorn al Senyor Rey sino hauran hagut secors e no es possible lo hajen segons dehien los qui hi son stats car los passos son dificils dentrar e lo Senyor Rey quis troba ab D.CCC cavalls e IIII mil pahons nostro Senyor per la sua infinida clemencia li don victoria el torne prest ab salut com vostra Excellencia desiga mes se diu que son entrats en Navarre VIII mil homens del comte de Foix entre peu e de cavall. Mes Senyora molt Excellent la ciutat de Çaragossa delibera passat per consell de trametre al Senyor Rey trescents ballesters axi que per gracia del bon Jhesus totes coses succeixen de bo en millor e noy ha restat home de condicio no haja seguit lo Senyor Rey. Ara resta placia al bon Jhesus vulla dirigir vostra virtuosa Senyoria e confiam de la sua infinida clemencia que ho fara pus la guarda proseguida per vostra Excellencia es justa. De Çaragoça a XXV de maig del any 1461. — Senyora molt alta. — De vostra Senyoria humil vassall e sotsmes lo vicecanciller del Senyor Rey e vostre. — Pages.

La qual letra no obstant faent la present es ates

hun correu del qual e registra un plech qui va dreçat al maestra de Muntesa dins lo qual he trobat trelat de una letra la qual vos tramet en que segons lo qui scriu mereix de lin poder dar fe del que ell scriu quis vulla que vulla rahonar lo contrari. Hir es passat un correu a vostres reverencia e magnificencies. Los pahers e consell daquesta ciutat me feren anar a ells per parlar de moltes coses de les quals volien consultar e comunicar ab mossen lo veguer nostre. Entre les altres volien que segons los ere ofert per vosaltres mossenyors quant mester haguessen que yols fes pagar dões spies per la ont es lo Senyor Rey de les quals la una vingues laltra restas alla. Per no tardarnos tant han cridat ses hagut a fer per ço com dona Olionor de Castro los ha avisats largament del contengut en aquella letra que don Felip ha rebuda per lo derrer correu haveu rebut nostre. Perque he delliberat avisarvosne a fi que sius plau sia fet. Axi sera fet sino per altres voltes guardar hiem millor. Tot ço quis fa es per mils servir vostres reverencies e magnificencies les quals me manen tot quant los placia ordenar e en gracia dels quals molt me recoman. En Leyda a XXVIII de maig 1461. — Mossenyors del qui es prest servir vostres reverencies e magnificencies qui a vosaltres molt me coman. — Bernart de Stopinya.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors. Huy demati havem rebuda vostra letra ab copia de la letra de la Senyora Reyna e de la resposta per vosaltres a la sua Excellencia feta. Esnos dit ab la dita vostra letra seguiscam la dita Senyora Reyna e anem en aquel loch hon sa Excellencia elegira aturar e reposar. Nosaltres lo vespre passat de continent fom junts aci desempetxam correu a la dita Senyora Reyna scrivintli que li plagues certificarnos del loch hon sa Altesa delliberara aturar. Aquesta hora encare lo correu no es tornat per que sapiam lo loch. Per quant vuy es dia de diumenga hoierem missa e apres de continent nos metrem en cami seguint la via de la dita Senyora Reyna e farem segons per vosaltres nos es scrit. Per semblant fan los embaixadors de aquesta ciutut e per ço pot esser comunicada la present als senyors de consellers de la dita ciutat per quant ells no scriuen. Ab tant molt reverends nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vos haja en guarda sua. De Caldes a XXXI de maig any Mil LX hu. — A tota vostra ordinacio prests los embaixadors vostres.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e savis mossenyors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e savis mossenyors. Ora tarda a XXVIII del present mes de maig he resebut vostra desigada letra de vint e quatre

del dit mes e aquella lesta vos responch que si no fossen los afers del regent la governacio e consols daquesta vila en los quals per vostra part jom so interposat partira mes a mi cove veure los afers qui pesen prou si poran venir a bona conclusio e lo dit regent qui ma vuy fet pregar vulla treballar en lo dit fet e nom anuig e fas compte que en spay de tres o quatre dies sen veura la fi e si nos poden finar Deus volent diluns o dimarts pertre car desig tinch de esser aqui ab vosaltres mossenyors. E la Sancta Trinitat molt reverends egregis nobles magnifichs e savis mossenyors sia la vostra continuada guarda. De Perpenya divendres a XXVIIII de maig any Mil CCCCLXI. —Mossenyors. — Lo qui es prest a vostra ordinacio Francesch Lobet.

Als molt reverend e honorables los senyors deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends e honorables senyors. Notificam a vostres reverend e honorables savieses com vuy ques compte XXIII de maig ses publicada aci certa crida tocant nostre negoci dels remenses la tenor de la qual no havem pogut percebra ne lo notari de aquesta deputacio local jatsia request ab carta nons en ha volgut dar translat ans per contrari la demanat de nostra requesta e per ço no havem pogut saber sins covea fer algunes coses. Hannos dit que En Bernart Prat de Mata e alguns consindichs nostres son stats devant

vostres reverencies faents e instans certs actes los quals nosaltres e la major part de nostres consindichs consellers e principals ignoram amegantse de nosaltres ans com los ne havem demanats nos han callat donantnos aquest fet gran causa de sospita com ells no hagen potestat alguna e a nosaltres sabria greu volguessen decebre vostres reverencies meravellantnos de dit Bernart Prat que ja en dies passats per III vegades per justes causes es stat revocat de tota potestat de dit sindicat e encare ell ab son frare Pere Prat Esteve Guinard e P. Corones no ha cessat ingerirse en nostre negoci contra voluntat de la major part dels sindichs consell e principals nostres les quals coses nos meten en gran pensament. Perque senyors molt reverend e honorables a vostres reverencies suplicam queus placia manar fernos donar translat de dita crida per forma que aquella vista ab nostres consindichs consellers e principals ne pugam conferir ab vosaltres. E sia lo Sant Sperit en proteccio vostra. De Gerona a XXIII de maig del any de la nativitat de nostra Senyor Mil CCCCLXI. — Qui a vosaltres molt reverend e honorables senyors se recomanen. — Johan Rocha Pere Plans Miquel Vidal sindichs. Johan Riard Jacme Bisbe Pere Simon Pages Guillem Coll, Jaume Salom consellers de dit negoci poblats en lo bisbat de Gerona.

2 DE JUNIO.

Acordóse que de los ginetes y peones que estaban con el veguer en Lérida, quedasen solo con este los indispensables de aquellos y aun de los últimos, á quienes se pagase el sueldo del mes de junio, y que los demás fuesen licenciados, satisfaciéndoles únicamente los dias que hubiesen servido.

Además, se dió lectura de una carta de los señores embajadores, que sigue á continuacion.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors. Lo dia present seguints la Senyora Reyna juxta forma de vostres instruccions som pervenguts en aquesta vila en la qual la dita Senyora per sa letra nos ha scrit se reposaria e circa les VI ores apres mig jorn havem haguda audiencia de sa Senyoria a la qual ab pertinent reverencia e humilitat es stada explicada la delliberacio per vosaltres feta ço es que sa Excellencia se volgues contentar per lo present de no intrar en aqueixa ciutat com no fos vist expedient esser al servici del Senyor Rey e de la Serenitat sua ne bebefici del occorrent negoci. E que mes plagues a la sua

Excellencia donar obra en la ferma de la capitulacio a la dita sua Excellencia presentada e no portar aço daquiavant per alguna dilacio com aquella no succehis a servey del Senyor Rey e seu abans obris via a inconvenients los quals ab tot studi los cathalans evitar desigaven evadints mes avant que sa Excellencia no volgues insistir circa la dita capitulacio en algunes modificacions com ja per lo replicat fet a les respostes donades per sa Altesa a la dita capitulacio eren stades fetes totes aquelles modificacions que eren stades vistes esser pertinents e degudes al dit servey e benefici e res alre noy afreturava. E fet en apres per los embaixadors de aqueixa ciutat rahonament a la dita Senyora Reyna per lo qual se son adherits e aço que per nosaltres es stat explicat la dita Senyora Reyna benignament nos ha respost que per apartar les sospites e opimions que de la sua intrada se havien aqui concebudes e per evitar tots sinistres e inconvenients ere stada ya contenta sa Senyoria no solament no intrar en la ciutat mes tant apartarsen quant haveu vist e veheu e anar al loch per vosaltres designador segons vos ha scrit per ses letres. E mes avant sobre la forma de la dita capitulacio havie ofert star a vostre consell e de la ciutat confiant de la virtut lealtat e probitat vostra e de tots los cathalans e que axi era disposta sa Senyoria en seguir e per obra complir lo que per vosaltres e la dita ciutat consellat li fora. E que vosaltres vos vullau apartar de consellarla en aço li ere cosa de gran admiracio car no sab que mes avant pogues fer que posarse totalment en vostres

braços segons largament haveu pogut compendre per serie de la sua oferta. Pus empero aquella no plau a vosaltres acceptar ha dit sa Excellencia esser solta de la obligacio de aquella. E vist que de vosaltres no pot haver consell diu lo demanara e haura dels qui son aci del consell del Senyor Rey e ab aquells fara delliberacio e donara tal resposta que Deu volent vosaltres e nosaltres e tot lo Principat haurem e haura causa de contentacio molta. De que per nosaltres referides gracies a la sua Altesa sperants segons li havem dit aço se seguescha axi ab tot efecte. E de aço suplicants sa Altesa eficacissimament haguda licencia de la sua Serenitat nos som de aquella agraciats per lo present romanint sa Altesa en la dita delliberacio e nosaltres aquella sperants hoir e axi la instarem de hora en hora. Aço es lo procehit en la jornada present lo qual havem volgut per les presents notificar a les reverencies nobleses e magnificencies vostres les quals la Divinitat conserve. De Vilafrancha de Penedes lo primer jorn de juny any LXI.

La present vos placia comunicar als senyors de consellers de aqueixa ciutat com a casa de tots comuna. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors vostres.

En la misma sesion mandaron expedir los señores Diputados las siguientes cartas.

Dirigitur dominis embaxiatoribus.

Molt reverends egregi nobles e magnifichs e honorables mossenyors. Vostra letra havem rebuda feta en Vilafrancha de Penedes lo primer de aquest mes. A la qual vos responem quens plaguera be la Illustrissima Senyora Reyna hagues feta resposta de voler fermar la nostra capitulacio pero puys sa Senyoria respon que haura consell de sos consellers los quals te aqui ab si respondra totalment ne serem contents. E no podem pensar puga haver molta dilacio vos pregam e encarregam que ab molta instancia vullau instar e demanar a la sua Excellencia li placia donarnos la resposta que desigam sens dilacio. Com segons sa Altesa e vosaltres senyors no ignorau la dilacio quants inconvenients pot parir. E de totes respostes e parlaments que ab sa Senyoria haureu ous don vos pregam que ab letra ne siam certificats continuament. E placiaus haver record de molta diligencia en sollicitar resposta per la dita Senyora fahedora. Car no deu esser oblidat a vostres providencies com en la ciutat se donava opinio de fer alguna prefixio de temps a la qual se volria defugir. E per ço la diligencia e sollicitud vostra pot bon compliment donar segons be comfiam. E sia molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a II de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats e consell et cetera a vostra honor apparellats.

Dirigitur domino Arnaldo G. Pastor vicario Barchinone et presidenti in exercitu Principatus Cathalonie.

Mossen molt magnifich e molt savi. Algunes vostres letres havem rebudes ab eventatges dels correus qui les porten de que som maravellats com les coses de quens scriviu no sien de tal importancia que meresquessen despeses de eventatge. Axi mateix som maravellats que sens comissio nostra hajau trameses spies ni faceu tals messions les quals se deurien evitar e no feçeu compte ne pagassem res car ja fem prou despeses en moltes altres coses. E si los de aqueixa ciutat han tanta paher e son ten sgleyats a llur despens envieu spies e correus com se vulla. Dada en Barchinona a II de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathaluaya residents en Barchinona.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Per certs sguards que no curam aci explicar es stat delliberat en nostre consell que dels cinchcents homens de peu que son aqui sien tantost aviats e licenciats los CCCC als quals sia pagat de continent lo sou quells sera degut dels dies que hauran servit de aquest mes e los cent sien retenguts e pagats per aquest mes. De aquests remetem al veguer de aci e a vosaltres que hi haja aquell nom

bre de ballesters scudats spinguarders e lances largues queus sera vist. Axi mateix sien retenguts solament los rocins del dit veguer e dels standarders e no pus. Comunicaune ab lo dit veguer a fi que la gent quis retendra sia bona. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a II de juny any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Montserrat. — Los deputats et cetera.

Al molt magnifich e de gran saviesa mossen Arnau Guillem Pastor cavaller regent la vegueria de Barchinona president en lo exercit del Principat de Cathalunya.

Mossen molt magnifich e de gran saviesa. Vist la ocorrencia del temps e per certs sguarts que aci no curam explicar es stat delliberat en nostre consell que solament romanguen ab vos e ab les banderes los vostres rocins e los dels standarders e cent homens de peu en los quals ne haja de ballesters scudats e de spinguarders e de lances largues segons vos sera vist e als pahers de aqueixa ciutat als quals ne scriviu en comunicareu e als quals cent homens volem sia pagat lo sou de aquest mes de juny e triau bona gent. Los altres volem que sien aviats e licenciats pagantlos lo sou per aquells dies que hauran servit de aquest mes e seran retenguts per vos e de nostre manament. De aço scrivim al diputat local que pach la dita gent segons dit es. Comunicaune ensemps e dau hi lorde que de vosaltres confiam per complir nostra delliberacio e

podeu axi fer que pagen primerament los CCCC homens que aviareu dels dies que hauran servit de aquest mes. E apres fareu emprestança als cent qui restaràn segons es dit car a darlos compliment de paga de aquest mes prestament hi provehirem e hi enviarem En Johan Ferrer. E sia mossen molt magnifich e de gran saviesa la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a II de juny any Mil CCCC sexanta hu.— A. P. abat de Montserrat.

En lo fet de Fraga per quant los embaxadors tramesos a la Senyora Reyna son molts e dels principals cove sperar a ells de continent que sien venguts ne farem delliberacio Deus volent. — Los diputats del General etc. residents en Barchinona prests a vostra honor.

Al molt honorable mossen Thomas de Carcassona cavaller diputat local en la ciutat e vegueria de Leyda.

Mossen molt honorable. Nosaltres scrivim al veguer de aci que solament retenga cent homens de peu en los quals ne haja aquell nombre de ballesters e de lances largues e de spinguarders que li sia vist. E encara als pahers de aqueixa ciutat ab los quals ne comunicareu. E primerament pareus los CCCC homens que aviareu dels dies que hauran servit de aquest mes. A pres sino basten los diners que teniu a pagar los cent que retindreu feulos emprestança que prestament hi enviarem en Johan Ferrer ab recapte de com-

pliment de paga de aquest mes. Dada en Barchinona a II de juny any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General etc. residents en Barchinona a vostra honor prests.

3 DE JUNIO.

Los señores Diputados tuvieron que ocuparse, en este dia, de otros asuntos de la Generalidad, y recibieron la siguiente carta de los concelleres de Vich.

Dirigitur dominis deputatis.

Molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors. Novament havem rebuda una vostra letra sots dada de XXVII del corrent mes la qual algun tant nos ha apartats de la extrema anxietat en nos causada occorrent lo cars per vos a nostro sindich scrit e per ell a les vostres molt gran reverencies recitat regraciantvos molt los bons avisos e consells ab la dita vostra letra a nos donats suplicant lo subira Creador vos ho retribuescha e sia de la sua merce vulla donar total repos en tot lo dit negoci a lahor e gloria sua e benavanir de tot lo Principat de Cathalunya e de tots los amadors de aquell. E conserveus molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors la Trinitat Sancta en sa divinal gracia e recomendacio. Scrita en Vich a XXX de maig any Mil CCCCLXI. — A tota

vostra ordinacio prests quis recomanen en vostra gracia los consellers de Vich.

4 DE JUNIO.

Con motivo de ser la festividad de Corpus, y haberse de ejecutar la procesion, como era de costumbre, no se reunieron los señores Diputados.

El mismo dia, llegó la siguiente carta de los embajadores.

Dirigitur dominis deputatis.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors. Per En Johan Janer havem rebuda una vostra letra ab la qual juxta lo acustumat nos solicitau a diligencia. Volem siau certs que en aquella no fallem. Pero per alguns bons respectes no podem mes cuytar e si alguna dilacio hi ha creem tot redundara a benifet dels afers. Prestament haurem hagut lo que speram vos sera reportat aqui. En lo mig vos haja la Sancta Trinitat en sa bona guarda. Lo dit En Johan Janer es stat detengut fins huy III ores apres mig jorn. La present vos placia comunicar a la ciutat. De Vilafrancha a III de juny any LXI. — A vostra ordinacio prests los embaxadors vostres.

5 DE JUNIO.

Se reunieron los señores Diputados y Consejo, para oir á les embajadores, que habian regresado, los cuales dieron cuenta de su embajada y de cuanto habia ocurrido con la Reina, poniendo de manifiesto ciertos escritos que contenian las modificaciones y habilitaciones hechas por dicha Señora, sobre los capítulos presentados; en vista de lo que, y despues de leidos y examinados los escritos que se mencionan, nombróse una comision, para que, junto con los abogados de la casa y otros de la ciudad, se ocupasen de estudiarlos, y de hacer los apuntes que fuesen mas convenientes.

Siguen las cartas que se recibieron en este dia.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors. Aquesta nit nosaltres som stats expedits per la Senyora Reyna e talment que crehem sera a tot benavenir dels afers. Es stat delliberat per benefici dels dits afers alguns de nosaltres anar aqui per fervos relacio altres aci romanir. Los qui hirem serem aqui dema Deu volent apres mig jorn. De que havem volgut certificar les reverencies nobleses e magnificencies

vostres les quals Deu guarde. De Vilafrancha de Penedes a III de juny any LXI.—A vostra ordinacio prests los embaxadors vostres.

A mossenyors reverendissim e molt magnifichs los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Una vostra letra he rebuda e aquella ab la honor reverencia e benivolencia quis pertany de vostres grans reverencies e magnificencies lesta e vista la molt mala contentacio que haveu de mon ben obrar creu per relacio de homens qui parlen ab colara e no gens per que en fet tal informacio vos dege esser feta com fins aci despuys son fora de Barchinona per fer lo servey de vosaltres en lo meu entendre vos haja deificat en terra no dubtant fer qualsevol cosa pus fos servey vostre oblidant qualsevol interes e qualsevol persona per tal servey fet tot temps ab veritat legalitat e taciturnitat quant los negocis importaven e venint a la causa de vostra maravella en vostra letra mencionada per lo dit plech de les letres den Thora parlant ab tota veritat e sens scusa la qual nom fretura. La causa de retenir les dites letres no per mi mas per lo capita e son consell fonch per quant lo qui les portava ere correu qui anava per lo Senyor Rey trames a la Senyora Reyna e com ab les dites letres del dit Thora hagues una letra qui anava a Ferrando de Bolea la qual lo dit correu nos dona ensemps ab la dita letra fonch consellat

per mossen Arinyo e Luis Dalbarrassi que hi foren demenats com amichs del dit Ferrando que tal letra no hi devia anar per lo dit correu dubtant les letres del dit Bolea no fossen registrades per los qui eren ab sa Senyoria e per aquella mateix raho ensemps ab aquelles fonch delliberat retenir les del dit Thora per ço que jatsia les letres fossen dreçades en aquell fonch donada fe e crehença que lo contengut en aquelles eren noves vostres e tot lo interes del Principat segons apres per vosaltres es stat a mi scrit ab vostra letra. E en aço foren presents mossen Capita mossen Arinyo mossen Luis Delbarrasi mossen Comenador de Torres mossen Bernart de Marimon mossen Huguo de Copons En Bayona notari e jo qui sens registrar aquelles ni desligarles les vos tremati segons ells vos scriuran. E aquesta es la veritat ques vulla ques sia reportat en contrari. E per quant lo dit Thora ab una letra quem fa acompanyada de molts fastigs la qual vos sera aqui mostrada e carrechs diu en aquella tals o semblants paraules es ver que jo mo puch be comportar com so comporten altres majors de mi que may aci en aquest consell ses permes fer lo que vos ara feu Mossenyors molt reverends e magnifichs vos haure a molta gracia eus suplich ab aquella humil e subjecte reverencie que puch jo entenga aquest parlar a quin fin tira com segons he dit lo servir meu fins aci no ha mancat en lo possible tots temps ab aquella fidelitat amor e lealtat que de mi a vosaltres es deguda e que son sert que sens demerits mes donada culpa e consequentment indeguda pena ab honor tots temps parlant.

E per so vos supplich eus deman de gracia vullau manar an Johan Ferrer pach lo correu e son viatge lo qual lo dit Thora no ha volgut pagar aqui jatsia tots temps que per vosaltres fer nos volra lo capita e los demunt dits seran contents pagar aquell tots temps que per vosaltres sia axi ordonat. E ab tant manen de mi vostres grans reverencias e magnificencies tot so e quant plasent los sia les persones dels quals nostro Senyor tinga en sa proteccio e guarda. De Leyda. — Mossenyors als manaments e servey de vosaltres tot prest Bernart de Marimon. — Prest a vostra ordinacio lo veguer de Barchinona. — Mossenyors reverents e molt magnifichs del qui molt servir vos desige. — Bernart de Stopinya. — Del quim recoman a la reverencia e magnificencies vostres. Lo comenador de Tora. — Senyors qui faran lo que maneu Johan Derinyo. Luis Mes (?) — . . . . . de Copons. — A tota ordinacio manament e servir vostre Francesch Bayona notari.

El mismo dia se recibieron las siguientes cartas.

Als molts reverents magnifichs e de gran prudencia senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverents e magnifichs senyors. Vostra letra havem rebuda e aquella entesa som certificats per alguns sguarts no haveu pugut desliberar lo exercit si

aturara o no. Mas que en lo mig se donas orde ab alguna color la gent fos detenguda oferintlos passat aquest mes lo que servirien los serie pagat. A la qual molt reverend e magnifichs senyors vos responem que stam no poch maravallats de tanta saviesa e prudencia vostre voler ignorar la tanta necessitat en que aquesta ciutat sta posada per molts sguarts e perills en que vuy sta e voler vostres prudencies ab conduccions de vuyt ni de quinze jorns lexar la defensa nostra e no tan solament en aquest fet es sols lo perill nostre mes encara dan e vergonya de tot la Principat car prosoposat la concordia fos feta la necessitat del negoci requer que de sis mesos e mes avant lo exercit no hisques de aci la qual cosa seria molt gran honor del Principat gran scalf dels abitants en aquell e als stranys dupte de la potencia e consell del dit Principat repos e custodia nostra. Lo contrari poqua stima dels que sentirien tals conduccions e per sdevenidor dan en aquesta ciutat lo qual saben ab quanta voluntat vostres ordinacions promptament es stada disposta e per aquells complir som molt grantment menaçats de esser maltractats e punits e de aço som certificats per moltes vies e ara darrerament ho podeu veure per deposicio queus tremetem de hun home que tenim pres. Placiaus voler promptament fer tal provisio que sia honor del Principat e seguretat nostra. E sia molt reverends e magnifichs senyors lo beneyt Jhesus en custodia dels tots. De Leyda a XXVIIII de maig any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend magnifichs egregis nobles e magnifichs senyors los deputats e consell en virtud de la cort elegit e assignat.

Molt reverend egregis nobles e de molt gran magnificencies senyors. A XVIII del prop passat mes de maig lo diputat local de aci per manament dels molt reverend e magnifich diputats del General de Cathalunya me feu metre en la preso comuna de aquesta vila en la qual son detengut fins la present jornada que son passats quinze dies sens que no puch seber quina es la occasio de ma preso. Yo empero mossenyors per squivar tota manera de dilacio que per la part mia pogues sobre aquesta fahena sortir en aquella hora que la preso mia fon feta liberalment volgui renunciar a qualsevulla manera de guiatge que en favor mia fos obtengut segons lo notari qui es assi per lo General a requesta mia ab carta continua. E apres mossenyors com som stat arribat en lo present carcer digui al dit diputat renunciave a corona de la qual per no poder alleguar possessio ab rasor me fets levar tots los cabells del cap. E ara per tant mossenyors com al parer meu aquesta fahena comença de caure en alguna delacio la qual no solament es a mi dampnosa ans encara specia de total destruccio attenent que mon petit heretatge sta tot en arbitres he lo temps de profitar ho perdre aquells penja en lo present e sdevenidor mes. E pensant en aquesta fahena haje considerat que majors occupacions que no son

les fabenes son justa causa de dilacio als dits mossenyors diputats emperamor daço he deliberat fer la present ab la qual aquest negoci sia notificat a vostres molt grans reverencies egregis nobleses e magnificencies suplicant aquelles voler provehir en lo desempetxament de aquest negoci en tal manera que longua dilacio no fos causa de la destruccio mia. E mes avant mossenyors vos notifich com lo dit diputat local proseguint los manaments dels dits mossenyors los diputats prengue escorcol de la casa mia e sen porta totes les scriptures que troba en aquella e en que son lo fonament de mon patit heretatge que sis foraviaven ço ques poria fer sens culpa del dit diputat local seria destretarme. Sobre aço vos placia axi mateix provehir. E encara mossenyors en hun sobrecehiment que entorn dos mesos ho mes son passats que a requesta del dit diputat fou fet en la execucio ques fahia en los bens den Mallol Cadany mercader per veguor de cessio ho cessions que contra lo dit Mallol Cadany bons dies abans del sobrecehiment yo havia feta de LXXXV libres a dos menestrals de aquesta vila e les quals lo dit Mallol me devia per resta de aquells CCC florins que ab voluntat de la Majestat del Senyor Rey sobre lo dit Mallol me foren cessionats en pagua porrata de major quantitat per lo dit Senyor a mi deguda per cambis de Napols que per servey de sa gran Altesa havia prests e pur lo dit Mallol Cadany mossenyors no es stat processat ni menys condemnat per usures. E com los degues per algun condemnat ab sentencia que fos usura al parer meu passant les co-

ses com dalt es dit per diverses cessions he pagada partida de la quantitat lo dit sobrecehiment hi seria demes. Empero mossenyors moltes vegnades cautelo-ses informacions son bastants en fer procehiments dels quals vista la veritat son degudament tornats a loch. Emperamor deço he delliberat fer la present ab la qual com dit es sia notificat a les vostres molt grans reverencies egregis nobleses e magnificencies suplicant humilment a aquelles que en tot vot placia degudament e presta provehir tolent tota manera de dilacio car fahent mossenyors les coses suplicades fa-reu la justicia per vosaltres acustumada la qual vos tindre a singularissima gracia. Scrita en la preso co-muna de Perpenya lo primer die de juny lany Mil CCCCLXI. — De vostres molt grans reverencies no-bleses e magnificencies humil servidor qui en gracia de aquelles me recoman. — Guillem Vola.

6 DE JUNIO.

Fueron leidas las notas y modificaciones á los capítulos que habia ordenado la comision, y aprobadas por los se-ñores Diputados y Consejo, deliberóse que se pasaran al Concejo de la ciudad ; despues de lo que , se hizo por el señor abad la siguiente proposicion, relativa á mosen Gal-ceran de Requesens , sobre la cual no se tomó acuerdo alguno.

Per quant lo Senyor Rey ha demanat que reputara a servey molt agradable que mossen Galceran de Requesens qui vuy es detengut que sia delliurat de la dita detencio e que sa persona e bens no sia procehit o anentat per causa alguna que per ell fins lo dia present sia feta consellada o procurada de intencio que fos deliurat que sobre aço deliberassen. E feta la dita proposicio per que alguns e pochs foren altres aximatex pochs ecclesiastichs per squivar irregularitat noy volguessen votar majorment per que en lo proces contra ell fet no sabien ne havien sentit res noy volgueren votar remetentho a la consciencia e carrech de aquells quiy havian sabut o y sabian altres e los mas foren de intencio que lo dit mossen Galceran de Requesens devia esser content que isques del Principat de Cathalunya e en aquell de sa vida no degues intrar ne tornar ab certa obligacio que de ço prest si contrafahia.

Guillermo Colom, por haber intervenido en un proceso contra el mencionado Requesens, se abstuvo de votar; y Pedro Benet Splugues fué de parecer, que debia libertársele, para complacer al señor Rey.

El propio dia los señores Diputados recibieron la siguiente carta del señor arzobispo de Tarragona, que fué leida en consejo.

Als molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya congregats en Barchinona.

Molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors. Si concordia e pau nostre Senyor Deu tant mostra amar e voler leixant aquella en son ultim testament dignament la devem stimar e presar. E per so si entre tots los vivents se deu desiyar molt mes sens comparacio entre lo pare e el fill Senyor e vassalls. O quanta inestimable alegria al Principat de Cathalunya se spera de aquesta concordia ab tants trebaylls e despeses trebayllada e prosseguida. E si lo que Deu averta en roptura e discordia la gloriosa instancia nostre finave quanta calamitat dans e total perdicio del Principat en nostres dies sperimentar se poria. E per ço molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors jatsia yo no dupte a cascuns daqueix noble consistori cascuna hora en la pensa esdevenga aquesta evidentissima coneixença recordantme entre vosaltres per vostre virtut e gracia haver alguna condicio major que a mi marescha. Per satisfer al meu degut ni deix ni puch callar la singular avinentesa que Deu Omnipotent per sa clemencia en lo present nos presta applicant al animo del Senyor Rey a motius e cosas de tota seguretat pacificacio e stat tranquille de sos vassalls e terra segons per report dels vostres embaxadors facilment poreu compendre. De que tots los qui açi trobats nos som jatsia indecisament romanint en

vosaltres le auctoritat de approvar som stat consolats e del tot conformes en regraciar a Deu qui en tantas maneras als cathalans appareix protector e parcial. Qui pot apreciar hun finament tant honros apres cosas tantas fetas en exalçament de vosaltres nis lig nis sap generacio alguna tal esforç haja executat com nosaltres havem. E si en començar virtut supprema unidament nos ha tots coronats molt mes aconseguir tal concordia e repos al seny meu enfre los angels sis pot dir monanim (?) exalçats. Guarden donchs vostres reverencies nobles e magnificas senyories algu no bastas hun do de pau e concordia tan singular furtar als cahalans denigraria nostra honor qui en tan alt grau en aquest fet es collocat mas encara subvertiria aquesta provincia de poch nombre e ambit vuy en lo mon sens par. Gran angustia e reçel me fan parlar e sab Deu no altre interes que no se ab qual respecte a mis pogues applicar mas sols per una accio popular lo meu cor crida e reclama a vostra honor e dignitat que apartant coses adverses ab la integritat de saviesa vullau judicar en vostre delliberacio stara tot lo stat del Principat. Axi que sius conformareu ab justicia e raho premi inenarrable nos sera dat si altrament curaveu judicar la subjeccio de la terra no pensam se puga scusar. Cosas infinides nos occorrerian denunciar les que certament no obmetriem sino pensant vostre gran circunspeccio e integritat mes de mi en fets tan acompanyats de raho evident sabian ordenar los passats nostres si stimacio han aconseguida aquella han ab treballs encerguada per diverses parts conquistant

nosaltres en la propria casa a tots havem passat. Qui dara loch se puga perdre lo preu de actes tan units com son los nostres en los quals si el fi no corresponia al principi daqui los fets denominacio prenen restariem condempnats de ignorancia e haurias a dir per hun casual esdeveniment nostre empresa es stada començada. Gran es lo carrech qui als vostres entenaments en aquest temps es imposat. Haurem cascuns tornar en nosaltres mateys e no mes seber del que cove ni mes tembre del rahonable mas incautada complidament nostre seguretat deferint a la auctoritat del Rey e Senyor nostre per manera en nengun temps culpa nos sia imputada. Placiaus senyors considerar les coses en la present contengudes ab maturitat e repos contemplar apartant tota cuyta dampnosa segons de vostres prudencias e circunspeccions en tan subiran fets es de sperar. Ordenant en mi tot lo queus sia plasent. Feta en Vilafrancha a V de juny. —A voluntat vostra P. archebisbe de Terragona.

7 DE JUNIO.

Francisco Lobet dió cuenta de lo que habia sucedido en Gerona y Perpiñan, á donde habia sido enviado; y enseguida se hizo lectura de las notas y modificaciones hechas á las que habia enviado últimamente, en contestacion, la señora Reina.

Tambien se dió cuenta de las cartas que se recibieron en este dia, y que siguen á continuacion.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la cort elegit e assignat.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Dimecres passat passades vuyt hores de nit he rebuda vostra letra ab la qual scrivieu licencias tota la gent de peu e de cavall exceptats los rossins meus e los de les banderes e cent homens de peu los quals volieu me retingues fent en aquells alguna emprestança en paga e porrata del sou a ells donador per tot lo mes present. E perque lo endema fou festa de Corpus jo he hagut a diferir la feyna fins vuy que es divenres tenint secret quant he pogut lo que executar havia per provisio vostre. Lo die present jo he pagat los CCCC homens de peu de la porrata a ells pertanyents per sinch jorns del present mes e helos aviats. Per sèmblant he fet dels quaranta rossins de don Philip e a tots he donat comiat. És veritat que los vuyt rossins de Ferrando Bolea qui son aci per quant diners no bastaven per pagarlos lo mes passat los quals dien los es degut e daltre part que de vosaltres jo no he tal comissio nols he pogut enviar ans dien reyalment deci may no pertran fins integrament lo sou del mes prop passat los sie integrament pagat ensemps ab la porrata del present mes fins lo jorn que sien contents. De fer emprestança alguna als cent homens quem he aturats no es possible com no haja

diners los quals he compartits en aquesta manera quem he aturats sinquanta spinguardes per quant no sen hic trobaven axi prests com dels altres los altres sinquanta he compartits balesters pavasers e lances largues. E en res de tot aço los pahers dequesta ciutat per molt que per mi sien stats requests may no son volguts esser ni entrevenir en res de aquestes coses ans hir dapres dinar me pregaren que ab los de mon consell fos a la peyaria axi com de fet fiu dins lo qual trobi los pahers ab lo consell ajustat los quals present son consell digueren e amostraren esser molt malt contents de vostres grans reverencies nobleses e magnificencies sobre les coses per vosaltres axi deliberades dient que si jo havia mester los dits cent homens per guardia mia e de les banderes que en nom de Deu que las me retingues e los elegis jo a mon plaer com altrament ells nols haguessen mester car la guardia de la ciutat de Leyda no ve a cent homens mes ho menyns e que daquiavant ells ho remetrin tot a mi e que noy volien esser vists ni trobats de que sens aquells jo ab los de mon consell ho he hagut a fer ab molta congoxa per quant me mancaven CCC florins de moneda los quals he haguts manlavar de amichs meus fins En Johan Ferrer si a vengut per que placiaus provehir vinga prest e port compliment de diners axi per pagar los cent homens complidament com per restituir los dits CCC florins pus per jo haver manlavats aquells ses sequit tan benifici al General e he complit los manaments vostres. E no pus per la present sis plau res de mi ordonar son prest fer lo que per

vosaltres sera ordenat. E ab tant la Trinitat Sancta sia vostra proteccio e guarda. Dada en Leyda a V de juny any Mil CCCCLXI. — Prest al que ordenareu lo veguer de Barchinona.

Als molt reverends e magnifichs mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Rebuda vostra letra de dos del mes present mossen veguer de queixa ciutat segons li havets scrit huy aviara CCC homens. Retenguts ne cent segons manau. Als quals CCC ab tot no bast la moneda se ha dat orde quels he pagats dels dies que servit han daquest mes. E mes per altra vos he scrit com Bolea qui es aci ab los vuyt rocins a sou del Principat se congoxe per no haver lo sou del mes passat e encare vos rescrich per mon descarrech. E sia la Sancta Trinitat vostra proteccio. De Leyda a V de juny any LX hu.

Apres haver scrita la present se ha dat orde en pagar los XXXX rossins de don Felip per sinch jorns del present mes de juny. — Quis comane en vostra gracia Thomas de Carcassona deputat de Leyda.

8 DE JUNIO.

Acordóse que los apuntes y notas puestas á los capítu-

los fuesen antes presentados al señor Primogénito, á cuyo efecto pasaron á verle algunos de los señores Diputados junto con los Concelleres de Barcelona, y despues de largo coloquio, y con las enmiendas que juzgaron necesarias, fueron expedidos los mencionados apuntes, para que fuesen presentados á la señora Reina.

El mismo dia se recibieron y fueron expedidas, por su órden, las siguientes cartas.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Per jo enviar los CCCC homens de peu segons a mi per vosaltres es stat scrit ab sola paga e satisfaccio de la porrata del present mes per part dels dits CCCC homens o la major part de aquells es stada exposta querela e clamor devant mi de moltes coses e singularment de jo no tenirlos res ans quels trencava les bones paraules e ofertes ab sperances moltes de llur be que entendre dat los avia dient com nols paria fos degut que los passats qui menys dells havien servit haguessen hagut temps de sinch o sis jorns per tornar en llurs cases comptant aquells llur sou com si servissen e aço segons per vosaltres ere ordonat que fora cosa molt deguda que ells haguessen lo dit temps semblant de aquells quil havien hagut hoc e no res menys fossen pagats de deu o dotze jorns que los dessus dits sens sou algu a la fi de abril propassat servit havien e que

una volta de totes aquestes coses e de tot aquest tem
jo volgues haver raho e ferlos la contenta. Jojatsia l
ja les coses per prou rahonables e molt conforme
raho e a justicia no havent tal comissio de vost
gran reverencie e magnificencies no es stat a mi p
sible en res sobre les dites coses requestes poder
satisfèr mas per reposarlos e donar algun remey a ll
mala contentacio helos ofert scriureus de e sobre
dites coses segons dessus he fet fentvos serts del q
dessus he dit passar axi en fet. E per quant me p
les dites coses se sguarden molt a la honor de vos
tres e encare repos benifici e tranquillitat daqu
Principat volent fer per ells a mi lo possible vos c
man de gracia los dits homens de les dites coses p
ells preteses hajats molt per recomenats segons
haveu acustumat e de vostres grans reverencies e m
nificencies tinch sperança. Aço mossenyors de la p
que men tocha vos haure a molta gracia. Oferint
fer per vosaltres lo quem sera ordonat. E ab tant
Trinitat Sancta sia vostra proteccio e guarda. Dada
Leyda a sis de juny any Mil CCCCLX hu. — Prest
que ordonareu lo veguer de Barchinona.

Als molt reverent magnifichs e de gran provid
cia senyors los diputats del General del Principat
Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e de gran providen
senyors. La causa de la present es per significar

com apres que la desliberacio vostra dels D. homens del exercit los CCCC fossen licenciats es stada feta aci gran ramor e querela per los conestables e altres del exercit dients que ells son granment interessats en moltes maneres per quant los del major exercit e lo capita general de aquesta ciutat sen partiren. A cascu dels asoldadats foren donats certs dies de retorn a ses cases segons la distancia de aquelles e per semblant ni ha molts dels que aci son quels son deguts a alguns sis o set jorns a altres deu dotze jorns del temps dels quals dies raho alguna no han agut nils es stada feta. E mes avant dien quels es stat ofert o mes en sperança los pagarien lo sou del present mes e que res del dessus dit nols es stat complit ans solament los volien de aquests cinch jorns del present mes contentar dels quals no havien volgut pendre diner pero apres an agut consell ne prenguessen e axi ne han pres sols dels dits cinch jorns ab protestacio del restant. Per que senyors molt reverents e magnifichs dits acordats son recorreguts per nosaltres pregantnos de les dites coses deguessem certificar e scriureus. Per ço ab aquella major afeccio que podem vos pregam queus placia dar orde pus los dits acordats han be servit e ab bona voluntat que ells sien contentats a fi que per quant ni ha de diverses parts no tenguen clamors ni mala contentacio del dit Principat que serie e redundarie en gran carrech de aquell e que no sabeu sils haureu mester. E sie molt reverend e magnifichs e de gran providencia senyors lo beneyt Jhesus vostra guarda. De Leyda a V de juny

any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e ho prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend magnifichs e de gran provid cia senyors los diputats del General del Principat Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e de gran providen senyors. Per algunes novitats que aci havem scri a nostres misatgers al larch per no attediar vos reverencies e providencies. E axi placieus darlis crehença ab efecte en tot ço que de part nostra : explicat a vostres reverencies e magnificencies de quals la Sancta Trinitat sie custodia e guarda. De I .da a XXVII de maig any Mil CCCCLXI. — A vost beneplacits e honor prests los pahers e prohomens la ciutat de Leyda.

Al molt reverend pare en Christ lo senyor arcl bisbe de Tarragona un dels embaixadors del Prin pat de Cathalunya.

Molt reverend pare en Christ e senyor. De vos molt reverend paternitat havem reebuda letra ab qual aquella justa la sua gran e solicita virtut nos p suadeix a la bona e desigada concordia sobre los af occorrents e sobre aço nos diu totes aquelles co que de tanta vostra paternitat e senyoria son pe nents. Los quals per nosaltres hoides summament vos regraciam car veem corresponen a servici de n tre Senyor Deu e del Senyor Rey e benifici e repo

aquest Principat e a la ferma sperança e sencera opinio que nosaltres e tot lo dit Principat de vostra reverendissima senyoria obtenim e per cert havem que apres la ajuda e endreça de nostre Senyor Deu lo negoci aquest per la industria vigilancia e treball de vostra reverendissima paternitat potissimament pervendra a la desigada fi de que tot aquest Principat meritament fara de vostra reverendissima paternitat digna reputacio. Les coses senyor molt reverend aci reportades per los venguts de la embaixada nos han plagut e sobre aquelles son fets per nosaltres bones deliberacions e ja ab aquelles los dits embaixadorss foren stats expedits per retornar aqui sino per quant han ha procehir de comuna concordia de la ciutat. Ço que fins açi no ha hagut encara compliment speram en Deu volent que prest si donara conclusio e aquella per los dits embaixadors sera aqui reportada. De tot aço se scrin mes stesament per letra comuna a vostra senyoria e a tots los embaixadors altres. La Sancta Trinitat reverendissimo pare en Christ e senyor tinga en sa proteccio vostra reverendissima senyoria la qual nos rescriga tot quant li placia. De Barchinona a VIII de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General etc. e consell etc. a vostra honor prests.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors los embaixadors del Principat de Cathalunya a la Illustrissima Senyora Reyna tramesos.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors. Retornants aci los companyons vostres de la embaixada son stades vistes e recensides en aquest consistori totes les coses per ell reportades les quals nos han assats alegrats e confortats e regraciam a vosaltres e a tots de la dita embaixada la obra industria e treballs vostres migançant los quals la cosa sta en tant bona disposicio. Per nosaltres son stats aci fets certs apuntaments qui del negoci Deu volent seran conclusio final pero per quant es nostra intencio prosseguir lo que fins açi es stat fet ço es passejar los afers a la comuna concordia de aquesta ciutat e fins aci encara no es stat totalment deliberat per la dita ciutat. Per tant sperants la tal deliberacio los dits embaixadors se detenen aci de hora en hora e continuament se insisteix en la cosa e speran que molt prest tot sera ben acordat e ab lo dit acord los dits embaixadors poran aqui retornar. De aço per que la triga nous sia maravella havem volgut certificar les reverencies nobleses magnificencies e savieses vostres a les quals placia de tot fer paraula a la Illustrissima Senyora Reyna e ab devotes recomendacions significar a sa Excellencia que ab subiran studi e diligencia se enten en aquest negoci a tot servici de nostre Senyor Deu e del Senyor Rey e no poch de la dita Senyora Reyna la voluntat e afeccio de la qual al benefici de aquest Principat es ben vista e sempre sera degudament commemorada e per aquella vos pregam li sien per vosaltres en nom del Principat dignes gracies referides. Molt reverends egregis nobles magnifichs e sa-

vis senyors la Sancta Trinitat vos tinga en custodia sua. De Barchinona a VIII de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats e consell et cetera a vostra honor prests.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona als honrats los balles de les viles de Martorell de Molindereig de Sent Boy de Terraça de Sabadell de Granulles de Matbaro e de Sentçaloni o a lurs loctinents salut.

Com nosaltres enviem En Bernat Prat de Mata per presentarvos a cascu una crida la qual volem sia aqui feta vos debim e requirim que la dita crida façats fer e publicar a cascu en la vila don es batle lo primer dia de mercat quis tinga en la dita vila. E en aço no haja falla com per los esguards en la dita crida contenguts axi vullam se faça. Dada en Barchinona a VIII dies del mes de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Al honorable senyer En Blay Merles diputat local en la vila e vegueria de Vilafrancha de Penedes.

Diputat local. Enviamvos una crida interclusa dins la present la qual volem eus manam façats publicar per los lochs acustumats de aqueixa vila lo primer dia de mercat que en aquella se tindra e en aço no haja falla com axi vullam se faça per los sguarts en la dita crida contenguts. Dada en Barchinona a VIII

de juny del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats et cetera.

Dirigitur vicario Barchinone presidi in exercitu Principatus Cathalonie.

Molt magnifich e molt savi mossen. Vostra letra havem rebuda a la qual vos responem que sobre les coses en aquella contengudes e altres havem informat largament de nostra intencio e voluntat En Johan Ferrer receptor general de les entrades e exides de aquest Principat. Per ço us pregam e encarregam molt stretament que donets plena fe e creença al dit Johan Ferrer sobre los dits afers axi com si nosaltres personalment vos ho dehiem. E sia molt magnifich mossenyor la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a VIII dies de juny del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats etc. a vostra honor apparellats.

9 DE JUNIO.

Se presentó el vicecanciller del Primogénito, alegando, de parte de este, algunas razones, para probar que podia dicho Señor tener su vicecancillería, y pretendiendo que así lo declarasen los señores Diputados y Consejo, no obstante los capítulos concordados; á cuyo enviado se dió la oportuna contestacion, con referencia á los mismos

capítulos, y opoyándose en las constituciones del pais.

10 DE JUNIO.

Acordóse que los embajadores que poco antes habian llegado con la respuesta y modificaciones de la Reina, fuesen otra vez á reunirse con los demás compañeros de embajada, para entregar á dicha Señora la réplica y apuntes acordados en consejo, regresando todos juntos el dia siguiente.

Insistiendo otra vez é importunamente el Señor Primogénito en su súplica, fué rechazada por las causas y razones antedichas.

El mismo dia se recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverends egregi nobles e magifichs senyors los diputats del General de Cathalunya e consell per virtut de la cort elegit en Barchinona residents.

Molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors. Vostra letra havem rebuda diluns a set hores de nit de la qual restam alegres e molt contents comprenent vostre scriure nos dona avis e quasi certitud de concordia la que sumament per tots deu esser desigada. Inseguint la ordinacio vostre som stats ab la Serenissima Senyora Reyna regraciant a la Excellencia sua en paraules com millor havem sabut e ab lectura de la mateixa letra per que lo grat sia attribuit a vostres

reverencias egregia nobleses e magnificas senyories. La dita Senyora Reyna ab molta contentacio nos ha hoits sperant ab desig la retornada de nostre notable companyia. Placiaus donchs reverends egregis nobles e magnichs senyors attendre expeditament a la total conclusio dels fets per que al enemich de pau sia tolta avinentesa poder algun dan fer en cosas de tanta salut e repos de aquest Principat. Ordenant en nosaltres tot lo que a vostres reverencias egregia noblesas e magnificas senyorias sia plasent. Feta en Vilafrancha de Penedes a nou de juny any Mil CCCCLX hu. — Los embaixadors del Principat de Cathalunya a la Illustrissima Senyora Reyna tramesos a vostra honor promptes.

Als molt reverends egregi nobles e magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de gran providencia mossenyors. Aquests dies passats havem rebuda una letra vostra de crehensa feta a mossen Francesch Lobet trames en aquestes parts per vosaltres e hoida la dita crehensa havem fins aci cessat e diferit trametre una letra la qual fahiem a vosaltres mossenyors diputats de la gran admiracio que tots haviem de vostres reverencies e magnificencies per causa de una intima feta aci a alguns de nosaltres de part de vosaltres dits mossenyors diputats per lo de-

putat local ab mija de son notari en vigor de una vostra letra per ell a nos ligida contenent en la hun cap que de aqui avant per nosaltres ni per los fets concorrents nous aiustassem la qual ab tota reverencia parlant es stada vista a nosaltres e encara als consols de aquesta vila molt impertinent e molt obviant al repos de aquesta patria e encara no gens saludabla als fets concorrents com be sabeu que la virtut unida es pus potent que la dispersa ab tot que gens per ço nosaltres nons dispergirem majorment en la necessitat de aquesta patria. Empero per quant lo dit mossen Francesch Lobet nos dona molta natura de unguets solament vos fem la present queus placia donar fe e crehensa al dit mossen Francesch Lobet e encare a mossen Johan Sampso de nostre nombre de quinzena qui informats plenament de nostres intencions e de moltes altres coses vos explicaran largament ço que ab dita letra vos scriviem e encara la intencio de tots. E a present molt reverends egregis nobles magnifichs e de gran providencia mossenyors nons occorre mes a dir suplicant la divina potencia vos tinga en sa proteccio e guarda. Scrita a Perpenya a XXX de maig any Mil CCCC sexanta hu. — Anthoni de Vilanova.— Los residents en Perpenya dels elets per lestament militar del comdat de Rossello aparellats a vostra ordinacio.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los di-

putats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. A quinze del mes corrent havem rebuda una letra de vostres molts grans reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies data a VII del mateix mes per lo magnifich mossen Francesch Lobet aci vengut per recitar e dir a vosaltres e al consell de aquesta vila en crehença vostra certs afers qui han sguart grantment al be avenir repos e tranquille stat de aquest Principat lo qual ab molta saviesa orde degut e termens pertinents en virtut de sa dita crehença ha recitats e dits a nosaltres e al dit consell a no pocha consolacio nostra que molt vos regraciam e metentho en obra per dies successius havent haguts diverses colloquis e rahonaments ab lo dit mossen Lobet dels dits afers e de altres concernents lo be avenir repos e tranquille stat de aquest Principat e precipuament dels grans perills en que sta vila es constituida e quant es de necessitat per evitar aquells ab promptitud hi provehir segons mes stesament lo dit mossen Francesch Lobet explicara a vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses placiaus per so mossenyors sens triga provehir a la seguretat e tuicio desta dita vila segons la celeritat e qualitat del negoci requir e posat sia dit per molts aqueixa ciutat sia en majors perills si es en majors provisions e defensions per les quals no tem res. Esta vila es va-

esa de tota provisio e defensio e no es maravella si continuament imploram auxili don scrivim a nostres embaixadors encarragantlos stretament sempre continuen suplicar a vostre consistori quens placia provehir a la seguretat e defensio de aquesta vila. Speram Deus migansant hi sera donat tal orde ab efecte que sta vila sera preservada de tots perills dans e inconvenients. Suplicant la potencia increada molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors sia vostra proteccio e guarda. Scrita en Perpenya lo derrer de maig del any Mil CCCCLXI.—Los consols de la vila de Perpenya a vostra honor apparellats.

El mismo dia los señores Diputados mandaron escribir á los embajadores que habian quedado con la Reina la siguiente carta, avisando la partida de los demás compañeros de embajada, á quienes entregaron las instrucciones y una cédula para dicha Señora, que tambien se hallan á continuacion.

Dirigitur dominis ambassiatoribus.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors. Vuy havem rebuda vostra letra a la qual nous fretura respondre mas solament per aquesta avisam vostres reverencies e magnificencies com per gracia de Deu les coses que tenim entre mans son apuntades e concordades e Deus volent dema per lo mati los

vostres conambaixadors partiran ab les coses necessaries. Creem sera expedient certificarne la Illustrissima Senyora Reyna. E sia molt reverend egregi nobles magnifichs e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona dimecres a X de juny any Mil CCCCLX hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General e consell etc. a vostra honor prests.

Instruccions per part dels reverends e magnifichs diputats del General de Cathalunya e consell llur fetes als reverends nobles magnifichs e honorables embaixadors lurs qui tornen a Vilafrancha de Penedes a la Senyora Reyna servadores per los dits embaixadors qui van e per los altres qui lla son per los dits deputats e consell.

Primo tots los dits embaixadors ensemps presentaran a la dita Illustrissima Senyora Reyna les respostes les quals los qui ara parteixen sen porten dient aquelles esser la final delliberacio e conclusio ques fa a la capitulacio a sa Excellencia presentada e per ço la supplicaran que li placia la dita capitulacio fermar ab les dites respostes.

E si per ventura la dita Senyora Reyna strebara en no voler atorgar que per lo Illustrissimo Primogenit loctinent general etc. se puixen tenir corts als cathalans no stiguen per axo los dits ambaixadors de passar tot lalre.

Item si la dita Senyora Reyna no volra passar que

los esmerços o quitaments per les doscentes milia libres se facen segons lorde que exiran no stiguen per axo los dits embaixadors de passar a la paga faedora de aquelles dins un any. E si aparra a la sua Senyoria esser massa de un any poran los dits embaixadors devallar fins en vuyt mesos e no menys.

E si los XV jorns donats a delliurar don Johan de Biaumont aparran a la dita Senyora esser pochs hauran facultat los dits embaixadors de afigir hi cinch jorns e axi seran vint dies.

En les altres respostes no flixen en res los dits embaixadors. E si la dita Senyora Reyna no les volra passar tornarsen han los dits embaixadors axi los qui ara van com los qui primers lla eren tota consulta cessant.

Expedite Barchinone die decimo junii anno millesimo CCCCLX primo. — A. P. abat de Montserrat.

Molt alta e molt excellent Senyora.

Si vostra Illustrissima Senyoria considere la resposta donada per los dits diputats e consell a la oferta per vostra excellentissima Senyoria en la vila de Caldes feta manifestament veura la causa de la recusacio esser stada per quant la oferta era concebuda en tal manera que aceptada aquella juxta la sua serie no redundara en servey de la Majestat del serenissimo Senyor Rey ne benefici e repos del Principat les quals coses los cathalans reputant per molt cares continuament en la pensa tenen per satisfer al servey de

nostre Senyor Deu servey de la Majestat real benefici e repos del dit Prncipat e per conseguent justament deu cessar la admiracio per vostra gran Senyoria per causa de la dita recusacio o no aceptacio de la dita oferta deguda.

E per quant vostra Excellencia demana embaixada e altres coses per Castella dien los dits diputats e consell que molt es certa la Majestat del Senyor Rey de les coses per los cathalans e predecessors lurs per la real corona e exaltacio de aquella fetes. E per conseguent deu pensar axi la sua molt excellent Senyoria com vostra illustrissima Senyoria que pus la concordia present sia fermada ab bon compliment los dits diputats e consell faran tals coses que seran a servey de Deu e de la Majestat del Senyor Rey e de vostra Excellencia e del Illustrissimo Primogenit e benefici del dit Principat e poblats en aquell.

11 DE JUNIO.

No hubo sesion, por ser la fiesta de San Bernabé apóstol.

12 DE JUNIO.

Por la mañana no hubo sesion, á causa de haber tenido que ocuparse los señores Diputados de la venta de las Ge-

neralidades, y por la tarde, se dedicaron al despacho de otros asuntos de interés secundario.

Dióse cuenta, además, de dos cartas que se recibieron, y se mandó escribir otra, que se halla á continuacion,

Als molt reverend e molt magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs honorables e de molta providencia senyors. Dies ha rebem una vostra letra la data de la qual fonch en Barchinona a VII del mes prop passat ab la qual nos encarregaveu e pregaveu molt afectadament per los sguards en aquella expressats volguessem provehir e donar orde lo clero de aquesta sglesia se adeenas segons lo potble de aquesta ciutat ha fet. Per lo semblant nos plasques provehir los portals e forats de les cases de canonges e clergues han exida al riu fossen tanquats o almenys en tal manera provehit fos obviat a tots sinistres e inconvenients seguirsen poguessen. Com yo bisbe de Tortosa ab letra mia fiu certes les reverencies vostres aquesta sglesia bisbe canonges e clero per specials privilegis de molts gloriossos reys e per sentencies en apres subseguides son fets inmunes e desliures de totes scoltes guardes e atalayes empero per los occorrents fahenes delliberava inseguir e complir quant a vosaltres fos vist fahedor salvat dits privilegis libertats e altres drets han sguart a la inmunitat mia de canonges e clero. Ab obra he volgut passar en execucio e degut acabament quant en la serie de dita vostra letra se

comprenia per vegades moltes manant stretament a mon oficial entrevengues e comunicas ab los honorables procuradors de la ciutat en e sobre los dits adehenament e tenquament de portals havent se raho de algunes requestes de peraula e en scrits stades fetes ha nosaltres sobre les dites coses per part de la dita ciutat cerquant via media e aguall quiscu romangues reintegrat e sens lesio alguna en lurs privilegis drets e libertats fabricant certs modos ab salvetats en tal forma en res no fossen diferents ans servassen tota unitat e conformitat se guardas al benavenir de la ciutat. Som ben certs fora de nosaltres e de la dita ciutat per conservacio del honor nostre nos deurie donar sentiment algu en res diferents fossem. Empero per lo temps sdevenidor dites requestes nos trobassen en peu e traure les a consecuencia alguns poguessen havem desliverat scriure e consultarne les magnificencies de vosaltres ab la present trametentvos tresla de les salvetats se son ordenades tant per part nostra quant per part de la dita ciutat demanantvos en gracia ab letra vostra responsiva nos vullau rescriure que voldreu e ordenareu deguam fer com siam apparellats sempre complir la disposicio de vosaltres havent ferma creença haureu sguart als drets nostres. La Sanctissima Trinitat vulla esser media en los actes vostres e governar aquells. Closa en Tortosa a VI de juny any Mil CCCCLXI. — A les ordinacions e beneplacits de vosaltres senyors promptes los bisbe e capitol de

A mos senyors molt reverend e magnifichs los diputats del General del Principat de Cathalunya en Barchinona.

Mos senyors molt reverends e magnifichs. Yo so stat la jornada assignada açi hayc haguts alguns senyors e yo particularment era stat per cert monastir e prelat ab alguns particulars e tots man respost que los motius que vostres reverencias movia en aquesta fahena eren molt singulars que ells no ignoraven lo trespas en que sta aquesta terra per tant com tocava a tant interes dels deliberaven de anar aqui o tremetre procura e los mes constituir ne aqui algu quis tropia aqui present per no fer tantes despeses. Ya he lexada forma de la procura la qual es segons la intencio e voluntat vostra. He donat carrech al deputat la qual tots quants volran fermar los hi endres. Tant com so stat en aquesta terra he perlat ab molts pagesos e molts sindichs de les remenses fahents los certs de la bonissima intencio que vostres reverencies han en la lur fahena els fets molt resegurar e stan molt contents e per tot lo cami fere lo semblant per que molts venen a mi per informarse en punt sta aquesta fahena. Ara vull partir per esser a Perpenya a V de aquest que es la jornada que los senyors hi han esser. Fas fi. Noych ha negunas novitats tot lo mon sta pesifich. Coman en gracia de vosaltres. De Gerona a III de juny. — Prest a la ordinacio de vosaltres Gerau Gordiola.

Dirigitur dominis embaxatoribus.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e hon bles senyors. Ab tanta voluntat e desig speram v la conclusio dels negocis que nous podem tenir fe present no obstant cregam vosaltres esser molt i cits e curosos en les coses comeses. Per tant afec sament pregam vostres reverencies nobleses mag cencies e honorables savieses queus placia guany temps e apartar totes dilacions les quals com sa no son conferents ans nocives als negocis. E del fet haveu nos scriviu continuament. E tingaus la S ta Trinitat en sa proteccio e guarda. Dada en Ba nona a XII de juny any Mil CCCCLXI — A. P. de Montserrat. — Los diputats del General e co etc. a vostra honor prests.

13 DE JUNIO.

Con motivo de esperimentarse mucha dilacion y tar za en el curso de los negocios, y admirados de que embajadores no hubiesen escrito, acordaron los señore putados, que se enviara á estos desde luego, una cart efecto , cuyo contenido se halla despues de las dos ca siguientes, que se recibieron en este dia.

Dirigitur dominis deputatis.

Molt reverends magnifichs e de gran saviesa mossenyors. Dies ha que per una vostra responsiva vostres grans reverencies foren certificades com executant lo manament de aquelles yo havia donades e liurades de les peccunies del General al honorable En Pere Jorda diputat local XXXIIII libres VII sous VI diners per despeses que per vostra ordinacio ell havia fetes ço es en arestar e detenir los navilis quis trobaven en los ports e riu de la present ciutat aço per medi de oficials reals e per trametre correus e altres condicions de persones per haver ajustaments sobre lo delliurament del Senyor Primogenit e altres despeses. En apres que de la dita quantitat pagada hagui scrit doni al dit diputat per una partida se havia omesa ço es XXX sous qui foren donats An Pere Velles guarda qui ere anat hun viatge ab letres de vostres reverencies al Castella Damposta comenador de Orta e a certes viles de la Castellania axi que es tot lo que yo he donat al dit En Pere Jorda diputat local per les rahons demunt dites trenta cinch libres XVII sous y VI diners segons consta per apocha quen ha fermada en poder del discret En Johan Sunyol notari a XI de març prop passat. Mes mossenyors he pagat de les dites pecunies del General An Bernat Miralles de aci An Gueran Ferrer de Barchinona e En Loreas Pugalt de Santa Coloma de Queral traginers per lo port de passadors dues bombardes e altres coses

portaren de aqui en VIIII carregues per tot XIIII libres XVII sous les quals coses trames per lo General lo honorable En Johan Berenguer Tora de la qual cantitat pagada consta per apocha que los dits treginers ne fermaren en poder del dit En Johan Sunyol notari a XXVIII de febrer prop passat les quals quantitats damunt contengudes que he pagades son posades en data al libre de exides del mes de març prop passat lo qual es aqui en poder del vostre Racional.

Apres mossenyors he rebuda a XII de maig prop passat de vostres reverencies una letra data en Barchinona a VII del mateix mes contenent en efecte que En Pere Gil capita reste en la guarda del castell de Amposta. E de les dites pecunies del General yo pague lo sou dels X homens qui ultra lo dit Pere Gil son en guarda del dit castell axi que son per tots XI homens hon mossenyors axi com per vosaltres es a mi manat yo he pagat lo sou dels dits deu homens ço es a raho de sis florins corrents lo mes e aquesta paga he feta començant a comptar a XXVIIII de març fins per tot maig prop passats. Apres de aço he fet prestech als dits X homens per mig mes qui comença comptar lo primer dia del present mes de juny e axi sera continuat del temps que guardaran fer en aquells los pagaments fins tant que per vostres reverencies en altra manera sera delliberate a mi scrit e manat. Ara es necessari mossenyors que de vostres reverencies lo dit diputat local e yo sapiam quin sou ha comptar lo dit En Pere Gil lo qual ja te de prestech vint florins dor los quals yo bestregui e doni al dit diputat e comen—

ça lo compte del dit Pere Gil a XIIII de abril prop passat com los dos meses primitius que per vostres reverencies fonch conduit ab sou de home de armes qui hagueren terme e fi a XIII del dit mes de abril. Per queus sia plasent mossenyors rescriure e declarar quin sou comptara lo dit Pere Gil lo qual ha bona disposicio en regir la guarda del dit castell e sera fet segons manaran vostres reverencies e magnificencies de les quals lo Sant Sperit ab augment de felicitat sia continua proteccio e guarda. De Tortosa a VII de juny any Mil CCCCLXI. — Mossenyors als mananments e servir de vostres grans savieses tot prest qui umilment me recoman Johan Montornes per lo General en Tortosa receptor.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Aviats per mi los CCCC homens de peu ab los quoranta rossins de don Philip he aquells pagats integrament hi me retenguts cent homens de peu ab mos rossins e los altres dels standarders segons ab vostra letra a mi es stat scrit. E per correu lo qual rebes diumenge prop passat per mi son stats avisats pregantvos per aquell vos plagues desempetxar tremetram diners per restituir entorn CCC florins he manlevats per aviar los que dit he hoc hi dels diners que tremetrien pogues fer pagament per tot lo mes present a la gent quem

he aturada lo que fins al jorn de vuy no es fet de c
stich ab la major congoixa del mon en poder atu
fer callar la gent quem he aturada qui no han de c
vischan e de continuu me demanen diners segons
paraula En Falquers portador de la present vos p
dir al qual vos prech sobre les dites coses doneu f
crehença com si per mi vos ere dit e hoit aquell
placia spatxar per En Johan Ferrer trametram los
ners conexereu seran mester car altrament yo no
remey poder mes detenir la gent. Per moltes e div
ses letres vos he scrit del fet de Fragua e may
vuy he hauda vostra resposta tal qual he mester
haver me devers ells degudament e encara donar a
repos que viure nom dexen e axi placiaus volerhi p
vehir. E ab tant senyors molt reverent e magnifi
la Trinitat Sancta sia vostra proteccio e guarda. D
en Leyda a deu de juny any Mil CCCCLXI. — P
al que ordenareu lo veguer de Barchinona.

Dirigitur dominis embaxiatoribus.

Molt reverends egregi nobles e magnifichs e ho
rables senyors. Jatsia la nit passada vos hajam s
encara per lo gran desig que tenim de veure lo
dels negocia e no sabem en quin punt stan de c
som no poch maravellats tornam pregar e encarre
vostres reverencies nobleses magnificencies e bono
bles savieses vos placia no perdre hora en sollicī
ab molta frequentacio oportunament e importuna
Excellencia de la Senyora Reyna en saber la final

tencio dels dits negocis Com sia de molta necessitat per servey del Senyor Rey e de la dita serenissima Senyora Reyna e repos de aquest Principat ferne prest conclusio car la dilacio causa en nosaltres e aquesta ciutat molts congoixosos pensaments per los quals e per lo que sera fabedor en tot cas stam e sta en certa deliberacio la qual per bons sguards a present nous es tramesa mas si prest e molt prest de aqui no havem bona resposta sereu de aquella certificats. Placiaus adonchs continuar vostres oficis segons planament confiam de vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses de les quals la Sancta Trinitat sia curosa guarda. Dada en Barchinona a XIII de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats e consell et cetera a vostra honor prests.

Al molt magnifich e de gran providencia mossen Arnau de Vilademany e de Blanes cavaller hu dels embaixadors del Principat de Cathalunya.

Mossen molt magnifich e de gran prudencia. Aci ha gran remor per que En Gaspar Maymo qui sabeu es de la vuytena e ha sabut e cabut en totes les fahenes es anat aqui sens licencia nostra o de la ciutat es diu que parla hores captades ab la Senyora Reyna ab lo mestre de Muntesa e ab lo visrey e altres de aquests afers de que pot pervenir alguna turbacio de aquests afers. Per queus pregam e encarregam molt stretament vos vullau cautament informar de aquestes co-

ses si axi son com acis dien ab tot que considera
sa condicio falment se dona fe e creença. E de a
que trobareu vos placia avisarnosen per vostra le
a fi que si puga provehir degudament que sia a
castich e a altres eximpli. Encara sius es vist si at
bareu haje parlat e parle ab los dits mestre de Mu
tesa e visrey los digau no li donen fe car home
que lo seu dir no es original autentich. E en tot a
vullau fer diligencia que prestament ne hajan resp
ta. Dada en Barchinona a XIII de juny any Mil CC
sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los dip
tats etc.

14 DE JUNIO.

No hubo sesion.

Siguen las cartas que se recibieron en este dia.

Als molt reverend nobles magnifichs e honor
senyors los diputats del General e consell repr
tants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles magnifichs e savis se
Huy circa les VII ores de mati havem rebud
vostra ab la qual nos significau la voluntat
que teniu de veure la conclusio dels negoci
rents e persuadiunos a sollicitut e cura de a
scriureus de tot lo que sera fet. Per suadir s

nosaltres en aquestes coses ab tot que nou rebam altrament que a contentacio e plaer pero no pensam afretura per quant ho tenim tant a cor que dia e nit en alre no pensam ne volriem preteris una hora de temps sens degut fruyt es empero veritat lo que vulgarment se diu que fa hom lo possible e no insta la voluntat. Nosaltres fom aci dijous a vespre e per que alguns de nosaltres vinguem tart jatsia ho significam a la Senyora Reyna no poguem haver aquell vespre audiencia de la sua Senyoria. Hir de mati nos fonch donada audiencia e presentamli les respostes e li explicam lo que juxta vostres instruccions li era per nosaltres explicador. E donades les dites respostes en scrits la dita Senyora resta sobre aquelles en delliberacio sobre la qual en la vesprada sa Senyoria fonch solicitada e dix que no podiem haver resposta fins vuy de mati. E huy en aquesta ora son venguts a nosaltres lo mestre de Muntesa vizrey de Sicilia e comte de Oliva e de part de la dita Senyora Reyna nos han explicat com la sua Excellencia havia vistes les dites respostes e que trobava aquelles molt diferenciejar dels apuntaments fins aci fets e que per tant la dita sua Excellencia nos pregava que los III de nosaltres ço es prior de Cathalunya mossen Vilademany e mossen Jacme Ros qui aquestes coses havien menejades ne poguessen encara ab sa Senyoria e ab los de son consell conferir. Hagut per nosaltres sobre aço nostre consell jatsia no oblidem vostres instruccions pero per donar raho de aço a tota justificacio del Principat altes que no pensam tal diferencia recaure en la cosa

com es pretes es stat delliberat no deneguar aquesta comunicacio per la qual es dada hora avuy apres lo dormir de la dita Senyora Reyna. E per quant fins açi no haviem hagut res en cert no haviem curat scriureus hagut lo parlament e comunicacio dessus dits sera fet lo que per vostra ordinacio som tenguts. Ab tant molt reverends nobles magnifichs e savis senyors la Sancta Trinitat vos tinga en sa guarda. Feta en Vilafrancha a XIII de juny any LXI. — La present vos placia comunicar als senyors de consellers de aquexa ciutat lurs embaxadors vos ne pregen. — A tota ordinacio prests los embaixadors vostres.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Lo dia passat senyors molt reverends molt nobles e magnifichs vos scrivim per letra la qual degues rebre entorn les VII ores apres mig jorn e stesement per aquella vos splicam tot lo fet e subseguit fins en aquella ora e com se havia fer lo parlament e comunicacio entre la Illustrissima Senyora Reyna e los de son consell e los tres nostres sobre les diferencies quis dehien esser en nostres respostes als apuntaments en dies passats fets. Ara per aquesta senyors vos certificam com lo dit parlament es stat fet no ab la dita Senyora Reyna mas ab los de son consell per sa ordinacio e los dits nostres tres en lo qual entraren hir a les IIII ores apres mig jorn e stiguerem en

aquell fins prop les X ores de nit. E los dits consellers de la Senyora Reyna volgueren passar tots los capitols de hu en hu e feren notament en algun dells de algunes coses qui no pensen sien de gran importancia car les paraules mudades lo efecte redunda a una mateixa cosa o si en res devia no son coses de gran caler pero qualsevulla que sien com per los dits tres los fos dit que no ere en facultat nostra res variar ne mudar a les dites respostes ne altra fos nostra comissio que demenar de la dita Senyora Reyna final resposta de hoc o de no e ab aquella expedirnos de continent los dits consellers digueren hirien fer de tot aço a la dita Senyora Reyna relacio. Huy de mati entorn les V hores havem rebuda una letra ab la qual congoxosament nos scriviu ens encarregau de sollicitar per que de continent dita la missa de la Senyora Reyna essents tots nosaltres e los misatgers de la ciutat ajustats en nostre consell havem tramesos los dits III a la dita Senyora Reyna suplicantla per la dita resposta e no obmetent dir totes aquelles coses que son stades vistes a aço conduhir. La dita Senyora jatsia se reta admirada de tanta cuyta per quant diu li es vista impertinent posant al davant que vosaltres haveu trigat aqui delliberar per spay de VIII jorns e voleu que sa Senyoria vos responga sens temps de dellibera-cio dient que a uit vespre los dits consellers seus per esser hora tan tarda no li havien poguda fer complida relacio e que ara eren venguts a sa Senyoria per axo pero que no vol sino vuy tot dia tant solament ço es que ades apres dinar sa Senyoria hoirà la

dita relacio stesament e fara sa bona delliberacio sobre la qual donara tal resposta que vosaltres e nosaltres e tot lo Principat haurem e haura raho de restar molt contents. Aço es stat dit per la dita Senyora Reyna ab cara molt alegra e de bona contentacio de la qual los dits III qui ho han vist e hoit e nosaltres qui ho havem per lur report ne restam be confortats e ab sperança de tot be. Daquiavant senyors en aquesta vesprada la dita Senyora sera sollicitada per reduir loy a memoria e dema la hora assignada no sera gens preterida e en tot siau certs que per nosaltres si fara tanta diligencia que no pensam en res se pogues fer major. Ne volriem preterir una hora que no fos benifici als afers. Ab tant molt reverends nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vos haja en su guarda. Feta en Vilafrancha a XIIII dies de juny any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio prests los embaixadors vostres.

Als molt reverend e magnifichs senyors los deputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Mossenyors molt reverend e molt magnifichs. Vostra letra he rebuda vuy circa les VIII ores apres mig jorn en la qual me dehiu me informe dels afers den Gaspar Maymo notari en scriva a la reverencia e magnificencies vostres a les quals responch que dijous prop passat que plagam en aquesta vila en la vesprada fonch ab mi lo dit En Maymo dihentme com era

vengut aci per treballar ab la Senyora Reyna si pogue-
ra haver algun ofici com aquell qui crehia que ell e
los qui treballaven degudament no fahien desonestat
alguna e quem pregava com aquell qui fera per mi lo
que possible li fos lo volgues endreçar ab la dita Sen-
yora Reyna en haver ell ofici algu. E fonchli per mi
respost tot plaer li pogues fer fera volenter pero que
nom semblava que yo ne algu dels altres embaxadors
haguessem facultat de suplicar per si mateix ne per
altri. E ell resposme que no crehia que aço haguessem
jurat pero que ell me denunciaba com desque aci era
vengut la Senyora Reyna li havia dit que li digues los
fets en quin punt staven e que ell li havia respost di-
hentli que aço ell tenia ab sagrament e que per sa
merce no lin parlas pus. E la dita Senyora dixli qne
li digues en fe de notari yo com me era portat en los
afers de aquesta concordia e que ell li havia respost
que certament yo mi era portat en tal manera que en
gran part ho havia portat a bona conclusio trobantme
en lo consell de la ciutat qui molt stava torbat. E mes
hir demati que fonch divenres lo dit Maymo ne vench
dientme que ajudas e treballas com aquell qui endre-
ça de aquests afers podia tant e mes com home qui
hic fos hu per hu dient que en tot cas se donas orde
fos atorgada a la Senyora Reyna la embaxada de Cas-
tella. Per mi li fonch dit si la dita Senyora la volia per
lo fet de Navarra solament que yo crehia lo cami era
tornar al capitol e oferta per tots feta ço es que les
forçes fossen acomenades a cathalans aragonesos o
valencians de que ell dix ne hiria parlar de continent

ab la Senyora Reyna e de fet tantost hi aua e torna resposta la dita Senyora ne parlaria ab lo mestre e altres de son consell. E veus aci tot lo que yo se del dit Maymo. Daquiavant al mils que pore yo me certificare ell quins afers meneja ne que fa e pensau que en tot lo que sera benavenir de la cosa publica ne a ell ne a mon frare no guardare sino lo degut e perlere ab lo dit mestre e altres no li donen fe ni crehença segons me haveu scrit. Ab tant mossenyors ordenau de mi lo queus placia. Scrita en Vilafrancha a XIII de juny a les XI ores de nit. — Quim recomau tot a vosaltres Arnau de Vilademany e de Blanes.

15 DE JUNIO.

Habiéndose leido la carta que precede, acordóse escribir á los embajadores, para que regresasen el miércoles siguiente; despues de lo que, propuso el señor abad, que se destinasen ocho personas, para calcular lo que podria hacerse en caso de rompimiento con el Señor Rey, consultándolo antes con el señor Primogénito y la ciudad, á cuyo objeto fueron nombrados el abad de Bages, Bernardo Guimerá y Juan Raymundo de Perpenyá.

Ocupáronse, el mismo dia, de otros asuntos de interés secundario; dióse lectura de la siguiente carta que se habia recibido, y se mandó escribir las otras dos que se hallan á continuacion.

A mos senyors molt reverend e magnifichs los deputats del General del Principat de Cathalunya en Barchinona.

Mos senyors molt reverend e magnifichs. De Gerona en fora he scrit a vostres reverencies del que ali he fet sobre los afers que per vosaltres so stat trames. Huy que tenim V de juny que era la jornada assignada assi a Perpenya hi so stat. Noy ha hagut negu sino dos. De tot he fet fer actes els aportarea qui a fi que si per vosaltres era vist donar fi a la fahena los senyors no poguessen dir que ells no esser demanats se es fet. Aci ha haguts alguns pagesos els molt confortats. Stan molt contents vers vosaltres. Com sia aqui vos fare pus stesa relacio. Tot lo mon sta aci molt pacifich a la ordinacio de vosaltres e ab quants yo he parlat per los camins stan molt ferms aprovant e loant quant vosaltres haveu fet e feu. Dema si plau a Déu perteix pera Pnigcerda per asserhi a la jornada. Fas fi comenantme en gracia de vosaltres. De Perpenya a V de juny. —A la ordinacio e manament de vosaltres prest Gerau Gordiola.

Dirigitur dominis ambaxiatoribus.

Molts reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors. Vostra letra feta ir a XIIII del corrent mes rebem lo mateix dia a VII hores apres mig jorn la qual vuy havem feta legir en plen consell. E per quant

en la dita letra es contengut que la Illustrissima S
yora Reyna ab vultu e gest alegres ha assignat a
hoir relacio de les coses per vosaltres derrerame
sa Excellencia presentades per aquells a qui sa Al
ha comes comunicar ab los tres de vosaltres. E en
dites coses a sa Excelleneia presentades a les q
es feta ferma e inconmutable delliberacio no muc
tochar hi en res no ha tal mutacio o diferencia
les altres habilitacions e modificacions qui hi sia
molta delliberacio e la dilacio no es servey de la
jestat del Senyor Rey ni de la dita Senyora Reyn
repos de aquest Principat ans porta com sabeu
tinuus e grans inconvenients. Es stat delliberat
vosaltres tots fermats o no fermats los dits cap
tota consulta cessant dimecres prop vinent par
eus ne vingau en nom de Deu. Per queus pregam
carregam e requerim en virtut del sagrament per
altres prestat vos placia fer e complir la dita dell
rácio que tots siau aci lo dimecres prop vinent. E
molt reverends egregi nobles magnifichs e savis
yors la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda.
da en Barchinona a XV de juny any Mil CCCCl
— A. P. abat de Montserrat. — Los diputats etc.

Al honorable En Miguel Vives defenedor dels d
de les generalitats.

Honorable senyor. Per quant scrivim als emba
dors qui son aqui de aquest Principat dimecres
mer vinent sen vinguen en manera que sien tots

volem eus manam queus ne vingau ab ells pagant lo que sia necessari fins aci. Dada en Barchinona a XV dies del mes de juny del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats et cetera.

16 DE JUNIO.

Habiendo reunido algunas personas el señor abad de Montserrat, con motivo de estar ausentes sus compañeros de diputacion, manifestóles que su objeto era leerles una carta, que habia traido Juan Oller, de parte del arzobispo de Tarragona, en la que se esplicaba que la Reina estaba contenta de firmar los capítulos presentados, con tal que el Principado le ofreciese enviar una embajada al Rey de Castilla, por los sucesos de Navarra. Hizo saber desde luego el señor abad, que lo mismo habia notificado ya al señor Primogénito y á los concelleres de la ciudad, quienes, por su parte, dijeron que estaban conformes en que se hiciese la embajada, si se firmaban los capítulos; y siendo de igual parecer las antedichas personas, acordóse que se pasara adelante en hacer el ofrecimiento.

A consecuencia de esta sesion, volvió á tenerse otra por la tarde, á la que asistieron los señores Diputados y Consejo, junto con el abad de San Cucufate, el de San Benito de Bages, el arcediano de la mar, el preceptor de La Guardia, Juan Lull, Juan Çabastida y Juan Andreu, síndicos de Villafranca; y reiterada la proposicion de la mañana, deliberóse enviar al señor arzobispo una respuesta, como tam-

bien que se escribiese á Miguel Vives, cuyas cartas se ha llan á continuacion.

Responsio facta dicto domino Archiepiscopo.

Senyor molt reverend. Vostra letra de creença he re buda per lo meu Pere Johan Oller e entes lo que e virtut de la creença me ha volgut dir e explicar d vostra part ço es que la Illustrissima Senyora Reyn es contenta fermar ab les respostes que son stad derrerament per vosaltres a la sua Senyoria present des per aquest Principat si los de aquest consell e aquest Principat oferen fer embaixada al Senyor R de Castella per los afers de Castella e de Navarra he parlat ab los de aquest consell e ab lo Senyor Pr mogenit e ab los quatre concellers de aquesta ciut e tots son contents que fermats los dits capitols p la dita Senyora Reyna ab les respostes derreramen concordades e meses en execucio les coses en aque lles contengudes sia a la sua Senyoria feta oferta qu lo dit Principat fara embaixada al dit Senyor Rey d Castella que sera servey de Deus e de la Majestat de Senyor Rey e del dit Senyor Primogenit e de aques Principat e no obstant les coses dites lo Senyor Pri mogenit e la ciutat e lo nostre consell volen vingat dema per tot lo dia juxta la forma de la letra derrera ment tramesa. Scrita en Barchinona a XVI de jun any Mil CCCCLXI.

Dirigitur Michaeli Vives defensori jurium generalitatum.

En Miquell Vives. Segons vos havem scrit que dema que sera dimecres los embaixadors que teniu aqui sen vinguen e vos ab ells encara vos ne tornam scriure que dema vos ne vingau en totes maneres e noy haja falla com axi vullam se fassa. Dada en Barchinona a XVI de juny del any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Montserrat. — Los diputats etc.

17 DE JUNIO.

Habiendo llegado Arnaldo de Vilademany, con una carta de parte de los embajadores, á quienes habia precedido en el regreso, leyóse aquella, y expuso dicho enviado todo cuanto habia ocurrido con la señora Reina, pero no se tomó ningun acuerdo, esperando que hubiesen regresado ya los referidos embajadores.

Siguen las cartas que se recibieron, y otras que mandaron expedir los señores Diputados.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los deputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Lo mag-

nifich mossen Arnau de Vilademany e de Blanes parteix devant nosaltres informat stesament de tots los afers segons vos explicara al qual vos placia donar fe e crehença axi com a les persones nostres. Nosaltres segons ya scrit vos havem serem aqui tots ensemps dema sens falla algnna. De Vilafrancha de Penedes a a XVI de juny any LXI. — A tota vostra ordinacio prests los embaixadors vostres.

Als molt reverends nobles magnifichs e savis senyors los deputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Rebuda havem vostra derrera letra e enseguints lorde per vostres reverencies nobleses e magnificencies en aquella a vosaltres donat tots ensemps partirem dema Deu volent e serem ab vosaltres sens fallir eus portarem tals coses que seran a servici de nostre Senyor Deu e dels Illustrissimos Senyor Rey e Senyor Primogenit e total benefici e repos de aquest Principat per les quals aportar ab tota integritat e compliment havem aturat aquesta vesprada com sia stat axi de necessitat. Ne stimam la aturada esser stada sens gran benefici e fruyt segons Deu volent per experiencia veurem e conexereu. Tingaus molt reverends nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat en guarda sua. Feta en Vilafrancha a XVI de juny any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio prests los embaixadors vostres

Al molt honorable En Johan Ferrer receptor general de les entrades e exides del Principat de Cathalunya.

Honorable senyor. Per part den Johan Bonet havem clamor que lo sou a ell degut per aquest mes de tres rocins que te en aquest exercit no li es pagat ni li es feta emprestança nenguna e axi ell sta molt endeutat e enfrascat e que vos dieu no haveu comissio sino de pagar la gent de peu per queus dehim e manam molt stretament que vos pagueu lo dit sou al dit Johan Bonet per aquest mes per los dits roçins o li façau tal emprestança si diners nous bastaven ques puga sostenir ab tot que encara que poch hi fallis hi poreu donar recapte e guardau noy haja falla car per aço hagut a trametre aci un hom ab messions. Dada en Barchinona a XVII dies del mes de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt honorable e savis senyors los jurats de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyors. Per quant nos acorren alguns afers granment consernents servey e honor del Illustrissimo Senyor Primogenit e benefici e repos de aquest Principat en los quals afers se aderiran aquesta ciutat a la ciutat de Leyda va aqui lo

honorable mestre Marti Pere sindich vostre lo qual experiencia ha mostrat es persona entenent e tal quen totes coses qui sguarden a la honor e servey de aquesta universitat fa virtuosament lo degut. Per queus pregam e encarregam molt stretament que vullau donar licencia promissio e facultat al dit vostre sindich que per aquexa universitat se puga adorir e aderesca per los dits afers ab aquesta ciutat e ab la dita ciutat de Leyda car ultra que speram en nostre Senyor Deus que los dits afers redundaran en servey del dit Primogenit e benefici de aquest Principat vos ho haurem a gran complacencia. E sia senyors molt honorables e de gran saviesa la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XVII de juny del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats etc.

18 DE JUNIO.

Acudieron á esta sesion los embajadores, que ya habian llegado, (excepto el señor arzobispo, que se fué á Tarragona, y el conde de Módica,) y hecha relacion de todo lo ocurrido, se leyó el dictámen de la señora Reina sobre las modificaciones presentadas á su Serenidad, y el escrito en que pedia la embajada al rey de Castilla; despues de lo que, habido un lárgo coloquio sobre ambos extremos, acordóse, por fin, que se consultase antes con el señor Primogénito y con los Concelleres, á cuyo objeto, despues de

comer, pasaron á la casa de la ciudad Antonio Lombart y Pedro Perelló, mientras que los señores Diputados fueron á ver al Príncipe, acompañados de sus respectivos notarios, por quienes se hizo, en presencia de este, la conveniente lectura.

Reunidos otra vez por la tarde, dijo el señor abad, que habiéndoles manifestado el señor Primogénito, por documentos auténticos, que le pertenecia el reino de Navarra, y que, sin embargo de ser su intencion obedecer á su señor padre, le habia ocasionado tal obediencia muchas incomodidades, por lo mismo, les rogaba dicho señor, le requiriesen para qué se le jurara como Primogénito, ó él de propia voluntad juraria. Acerca la embajada á Castilla leyóse una proposicion firmada por ocho personas á este objeto.

Acordóse, al propio tiempo, que, para que la Reina, por temor de lo que se contaba, no se marchara, se le enviase una carta, en la que se la procurase calmar, dándole todas las seguridades posibles, segun es de ver á continuacion.

Dirigitur domine Regine.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Les respostes e coses per vostra Excellencia derreament donades al misatgers de aquest Principat son stades per ells reportades e per vosaltres vistes e recensides diligentment e per quant en nosaltres e tots los poblats en aquest Principat seria subirana contristacio si la capitulacio fins aci contractada no venia a la desigada fi stam continuament e ab tots nostres studis pensant en totes coses que aquella puixen con-

duir. Speram de la clemencia divinal que anm
als nostres desigs e que se atrobaran expedien
per venir al saludable port de conclusio e servic
nostre Senyor Deu e del Illustrissimo Senyor Rey e
vostra Altesa e Illustrissimo Senyor Primogenit e
nefici e repos de la cosa publica de aquest Princi
Per tant Senyora molt alta per servici de nostre S
yor Deu e del dit Senyor Rey e vostre e del Sen
Primogenit e per tant benefici quant aço sguarda
humilment e devota com mills podem vostra Ex
llencia supplicam li placia aqui detenirse sperant e
tes persones qui prestament a vostra Excellencia t
meses seran per les quals vostra dita Excellen
sentra nostres delliberacions que no duptam a aq
lla acceptes seran. E hont tant ha fet e obrat la v
tut vostra Senyora molt alta la suplicam li placia c
tinuar e no desistir fins a la optata fi ne vulla do
loch a creure informacions e sinistres reports de m
licioses persones que fames scampen ab astu cia e m
licia de perturbar tant benefici e be. Molt alta e m
Excellent Senyora la Trinitat tinga en sa protec
vostra Illustrissima Senyoria la qual de nosaltres m
lo que de sa merce sia. Scrita en Barchinona a XV
de juny any Mil CCCCLXI. — De vostra molt a
Senyoria humils vassalls etc. — Los diputats e

19 DE JUNIO.

Habiendo pedido la Reina á los embajadores una cédula, en la que se hacia mencion, entre otras cosas, del juramento que suelen prestar los catalanes al Rey, á su entrada; acordóse que se proporcionase á dicha Señora la referida cédula, por copia, y levantando testimonio de ello; para lo que se nombró nna comision, compuesta de un individuo de cada estamento, quienes, al propio tiempo, debian entregarle ciertas instrucciones y una súplica, cuyos documentos se hallan todos á continuacion.

Instruccions.

Instruccions per part del reverend e honorables deputats del General de Cathalunya fetes al reverend e magnifichs lo abbat de Poblet mossen Johan Çabastida cavaller e mossen Johan Lull ciuteda de Barchinona embaixadors lurs tremesos à la Illustrissima Senyora Reyna de tot ço que per ells se ha a dir fer e exeguir en la present lur embaixada.

Primo pervenguts los dits embaixadors en Vilafrancha de Penedes on la dita Senyora Reyna es o si sa Senyoria era partida seguitsla fins al loch on se trobara dins lo Principat e feta a sa Excellencia deguda reverencia en nom dels dits deputats e consell e do-

nada la letra de crehença que sen porten apres lectura de aquella suplicaran la dita Illustrissima Senyora Reyna li placia fermar en nom del Senyor Rey la capitulacio a sa Altesa presentada per part dels dits deputats e consell la qual ells seran contents passe juxta forma de les respostes per la dita Senyora Reyna derrerament donades ab les habilitacions seguents.

Primo en la resposta del primer capitol e en la fi de aquell sia afegida clausula qui digua axi. Salvo lo que devall en lo terç capitol se dira del noble mossen Galceran de Requesens.

En lo terç capitol en degut loch sia afegida clausula dient axi. E per quant a instancia dels dits deputats e consell e de la ciutat de Barchinona es stat fet cert proces contra lo noble mossen Galceran de Requesens portant veus de governador en lo dit Principat per lo qual es stat e vuy en die sta pres dins la preso comuna de la dita ciutat e lo dit Senyor Rey per alguns respectes hage ordenat e ordone ab la present lo dit mossen Requesens deure esser e star tot lo temps de la sua vida natural fora lo dit Principat e encara fora la cort del dit Senyor Rey sots pena de privacio de la vida e annotacio e confiscacio de tots sos bens aplicadors en cars de contrafaccio al General de Cathalunya salva empero al dit mossen Requesens la obcio devall scrita per ço plau al dit Senyor Rey vol e ordona que si lo dit mossen Requesens no contentantse de aço se volra defendre per justicia en tal cars stigua en la preso on vuy sta e puixa esser procehit contra ell e sos bens per virtut del dit proces

et alias per justicia. Les coses en los presents capitols contengudes en res no contrestants. Totes empero altres instancies o aventaments que fer se porien contra qualsevol altres oficials e persones qui en les coses en lo dit capitol contengudes delinquit hagen os presumira haver delinquit cessants per benefici e repos del dit Principat. E mes vol lo dit Senyor que per los dits diputats e consell e ciutat de Barchinona sia donada seguretat en quant a ells se sguarde a les persones e bens de tots los oficials e consellers del dit Senyor Rey qui fins lo die de vuy han lo dit Senyor en qualsevol manera sobre los dits afers consellat axi e per tal forma que los dits oficials e consellers puxen star e habitar segurament ab tota quietacio dins la ciutat de Barchinona e lo dit Principat o fora de aquell on mes volran. E que semblant paraula e seguretat los sia donada per lo Illustrissimo Primogenit axi que per ell o algun oficial o persona no puixen esser inquietats ni molestats en bens ni en persones en alguna manera per les causes e rahons en lo dessus dit capitol contengudes e fins lo die de vuy seguides encare que lo dit Illustrissimo Primogenit succehesca en los regnes e terres del dit Senyor Rey e que lo dit Illustrissim Primogenit sie tengut aço prometre e jurar tenir e servar ab tota eficacia. E si lo contrari se fahia sia licit als dits consellers e oficials resistir de fet ab absolucio de la fidelitat en lo dit cars e puixen e degen los dits diputats e consell e ciutat de Barchinona opposarse a la defensio dels dits oficials e conse-

llers juxta les constitucions leys e libertats del di Principat.

La resposta del XIIe ha a passar segons per los diputats e consell era ordonada levant lo fet de les corts de Cathalunya ço es que nos puixen tenir per lo lochtinent. Tot lalre ha star com es posat per los diputats e consell sens mudarhi res salva la clausula derrerament posada per la Senyora Reyna que dispon de la facultat dels processos fahedors en cars que lo Senyor Rey entras a peticio dels deputats e consell.

La resposta del XVIIIe sera la seguent. Diu lo Senyor Rey que la Majestat sua no te en lo regne de Sicilia on pogues fer la dita assignacio de XII M florins deduit ço que es mester al sosteniment de la Majestat sua pero per contemplacio e amor del dit Illustrissimo Primogenit fill seu e per condescendre a la supplicacio del dit Principat es content consignarli sis mila florins e per aquells tantes tretes en lo dit regne de Sicilia que abasten a la dita quantitat de sis milia florins cascun any.

La resposta del XXIII capitol ha esser de tal tenor. Plau al Senyor Rey sobre les coses contengudes en lo present capitol star al que sera deliberat e aparra a les persones que a aço seran deputades per quasctl dels dits regnes e Principat.

Lo capitol derrer concloent les respostes fetes per la dita Senyora Reyna ha esser de la serie seguent. Lo Senyor Rey fa e atorga les coses demunt contengudes segons que son de part dessus annotades en cascun capitol e respostes ab tal condicio reservacio

eprotestacio e no sens aquelles ço es que si cars era que lo contengut en lo XV capitol e resposta de aquell que parlen de la oferta e pagament de les CC mil lliures per los cathalans no era complit ab tot efecte ço es que les dites CC mil lliures no eren scrites dins los dits VIII meses en la dita taula de Barchinona juxta la resposta del dit capitol en tal cars lo dit Principat de pecconies del General de Cathalunya hajen e sien tenguts respondre al dit Illustre Infant don Ferrando de annua pensio de censal per totes les dites CC mill libres o per aquella part delles que no sera dins lo temps scrita a raho o for de XXII mill per mill per tant temps com lo dit deposit de la dita quantitat sera dilatat scriure en la dita taula. E per aço attendre e complir hi sia obligat tot lo dit Principat e lo dit General de Cathalunya e drets de generalitats de aquell ab totes aquelles clausules forces e compulses a que son tenguts e obligats per los censals que lo dit General fa e presta les quals sien aci per expresses e insertes.

Item los dits embaixadors presentaran a la dita Senyora Reyna en nom de la Majestat del Senyor Rey la cedula que sen porten ordenada sobra la oferta de la ambaixada e suplicaran li placia manar al secretari de la dita Senyora quen leva carta e requeren lo notari que sen menen que apart leve carta publica.

Item mes los dits ambaixadors presentaran a la dita Senyora Reyna en nom de la Majestat del Senyor Rey la resposta que sen porten feta a la cedula de la qual la dita Senyora Reyna ha feta levar carta publica

en Vilafrancha de Penede per mossen Pere Doliet secretari del Senyor Rey e prothonotari de la dita Senyora Reyna e suplicaran la dita Senyora Reyna que mane al dit notari e ells lo requerran continue la dita resposta a la fi de la dita cedula e sens aquella la carta no sia per ell closa e mes los dits ambaixadors requerran lo dit lur notari que apart ne testifich carta publica.

E per quant los deputats e consell fan ordenar una cedula o scriptura la qual sera tramesa als dits ambaixadors es necessari que en cas que la dita Senyora no vulla fermar la dita capitulacio en la forma damunt declarada e no en altre cars los dits ambaixadors presenten a la prefata Senyora Reyna en nom del dit Senyor Rey la dita cedula o scriptura requerint de aquella esser feta carta publica ut suppra. E de continent aço complit partesqueu e sen vinguen.

Si la dita Senyora Reyna sera contenta fermar la dita capitulacio en la dita forma sia publicada per los dits ambaixadors que ad cautelam li placia donar en nom de la dita Majestat del Senyor Rey licencia als deputats e consell de fer carragament de censals per haver les dites CC mill libres cum accessoriis suis.

E fermant la dita Senyora Reyna com es dit es necessari per lo prothonotari qui la sua ferma rehebia sia feta expressa mencio que la dita ferma sia valida de dret e de fet no obstant la carta per sa Senyoria feta testificar per lo dit prothonotari qui de aço parla ne encara qualsevol protestacions reservacions condicions salvetats actes cartes o instruments axi per lo

Senyor Rey com per la dita Senyora Reyna o altre qualsevol persones havents ne potestat conjunctament o divisa on se vulla fetes e fets en contrari o que poguessen contrariar o noure o prejudici engendrar a la ferma dessus dita en alguna manera. — A. P. abat de Montserrat. — Expedite Barchinone die XVIIII junii anno a nativitate Domini millessimo CCCCLX primo.

Molt alta e molt excellent Senyora.

La resposta que vostra Excellencia en nom de la Majestat del Senyor Rey havie derreramment feta al XXIII capitol de la capitulacio per part del Principat de Cathalunya a vostra dita Excellencia presentada conte entre les altres coses de verbo ad verbum les paraules seguents. E que per los cathalans sia feta solleuna embaixada al Rey de Castella dins quinze jorns comptadors del dia que la Senyora Reyna los presents capitols fermara avant o abans si abans poran que desista de les guerra e novitats que en lo dit regne fa e restituescha al dit Senyor Rey quis vulla que de aquell ell o gents sues hauran occupat o tindran e leix en pau lo dit regne de Navarra e li serva la concordia entre lo dit Senyor Rey e ell feta inida pactada e concordada pagantli integrament les quantitas en la dita concordia mencionades e compreses. E en mancament de aquestes coses los dits cathalans façen al dit Senyor Rey la ajuda e servey e les altres coses que a ells sien vistes honoroses e degudes ab aquell compliment e integritat ques deu e es necessari e de

tant fidelissimos vassalls se spera e confia indubitadament Senyora molt alta. E no resmenys per vostra Excellencia en la conclusio de totes les respostes fetes a la dita capitulacio e liurades en Vilafrancha de Penedes als missatgers per part del Principat de Cathalunya ultimament destinats è en altres parts se fa comemoracio o expressa protestacio e retencio de les dites coses en cars de ferma de la capitulacio predita. Les quals coses Senyora molt Excellent ab deguda reverencia perlant no son covinents a la fidelitat pratica e observancia dels cathalans los quals en coses fora lo Principat per deute no son obligats tals coses fer com son demanades. Ab tot que per lur mera liberalitat han diverses vegades grans coses fetes fora lo dit Principat en servey e honor de llur Rey e Senyor. E per tant llur libertat los cathalans no altererien mas per servici del dit Senyor Rey e de vostra Excellencia los dits cathalans usant de llur libertat per la acustumada devocio e amor que han a lur Rey e Senyor fan oferta e son contents fer sollempna embaxada al Rey de Castella dins quinze dies apres la ferma de la dita capitulacio. E deuse creure Senyora molt alta que los dits cathalans per lur mera liberalitat no oblidaran daquiavant fer les coses que a ells seran vistes fahedores a gloria e lahor de Deu Omnipotent servey de la Majestat del Senyor Rey e de vostra Excellencia e del Illustrissimo Senyor Primogenit repos del dit Principat e conservacio del inmaculat nom dels cathalans e de la presentacio de la pre-

sent volem e requeran los cathalans esser feta carta publica per vos notari et cetera.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Jatsia la Majestat del Illustrissimo Senyor Rey e vostra molt Excellent Senyora sia be certa del subseguit fins aci per causa de la detencio per la Majestat real feta de la persona del Illustrissimo don Carles Primogenit de la dita Majestat. No resmenys per reduir a memoria a vostra Excellencia e per satisfaccio al que per vostra Illustrissima Senyoria es stat deduhit lo qual es del tenor seguent. La Serenissima Senyora Reyna no pot obmetre reduir a memoria a vosaltres reverend venerables egregi nobles magnifichs missatgers de diputats e consell del Principat de Cathalunya e de la ciutat de Barchinona e als cathalans ab quanta humanitat gracia e clemencia la Majestat del Senyor Rey e la dita Senyora se es portada en la capitulacio per part del dit Principat a la sua Excellencia presentada. La qual quant benefici e libertat al dit Principat confereix per vosaltres clarament es conegut. E nos pot dir que lo dit Senyor Rey haja attes principalment a la preeminencia e stat seus reals sino sols en satisfer e condescendre a les supplicacions per lo dit Principat a la sua Altesa fetes per lo benefici repos e contentament del Illustre Princep fill seu e del dit Principat per lo qual obmetent tant honor preeminencia e benefici del seu

stat real es stat e fermantse la capitulacio ab les modificacions per sa Senyoria fetes e donades lo dia present sera content abstenirse de no entrar en lo dit Principat confiant de tots vosaltres cathalans com de fidelissimos vassalls confiar e sperar se deu que la demanda de no entrar en lo dit Principat en breu temps a supplicacio dels dits deputats e consell e de la dita ciutat de Barchinona sera en lo contrari conmutada. Mes avant lo dit Senyor Rey sera content constituir lo dit Illustrissimo Princep son fill governador general per tots sos regnes e terres e aquell en lo dit Principat crear loctinent seu irrevocable remetentse de aço a la capitulacio respostes e modificacions per la dita Senyora Reyna fetes. E no sols lo dit Senyor los beneficis e actes havents esguard al repos preeminencia seguretat e contentament del dit Illustrissimo Princep e cathalans sera contenta atorgar mas encara tantes e tals gracias que per tots los reys predecessors seus de gloriosa memoria james no son stades atorgrades jatsia moltes de aquelles los fossen per los cathalans demanades e grans donatius e servicis per aquells oferts. E si lo dit Senyor Rey tantes gracies preeminencies o libertats atorgar se contentara per lo tranquille stat seguretat repos e contentament del dit Illustrissimo Princep e del dit Principat e poblats en aquell com se pot hoir ni tollerar per los dits fidelissimos cathalans los predecessors dels quals precipuament lur Rey e Senyor de poqua Senyoria en major han augmentat aquell

tantes gracies e libertats essent content de atorgar-los restar e esser oppres congoixat e guerrejat per lo Rey de Castella tyranicament e indeguda lo qual per si eo per ses gents es entrat en lo regne de Navarra e fa la guerra en aquell e ha occupades e te algunes forçes de aquell e ha fetes altres novitats en regnes e terres del dit Senyor Rey al qual axi mateix tyranicament te occupat son patrimoni que lo Senyor Rey son pare de sancta recordacio li leixa en Castella e ha contravengut a la concordia feta ab lo dit Senyor Rey. E no es justissima demanda feta per lo dit Senyor Rey que los dits cathalans per via de embaixada servey e ajuda ajudant al seu Rey e Senyor contra lo Rey de Castella fahent aquell desistir e cessar de la guerra que fa en lo dit regne de Navarra en sos regnes facen retornar. Certes si consideren dons los cathalans lur integerrima e sincera fidelitat miren e porten a memoria los actes e gestes de lurs predecessors e hauran vera noticia si la dita demanda tan justissima en manera alguna poden ni deuen diferir ni recusar. O fidelissimes cathalans vassalls del dit Serenissimo Senyor Rey obrense les vostres viceres e coratges considereu les preeminencies utilitats e libertats les quals sa Excellencia per gracia a supplicacio vostra de si aparta e al dit Illustrissimo Princep e a vosaltres per sua clemencia e benignitat no recusa atorgar. E recordantvos de la oferta dignament feta per los cathalans al Senyor Rey don Alfonso de inmortal memoria en la qual en si prengueren carrech de la

guerra de Castella en tot cas que lo Rey de Castella de si no volgues fer justicia en los fets del infant don Enrich quant mes ara se deu fer toquant a la persona honra e stat de vostre Rey e Senyor natural oppres veixat e deseretat per lo dit Rey de Castella indeguda e injustament lo qual vostres passats no solament no tollerar mas encara hoir no han pogut de sos reys e Senyors. E per totes les dessus dites coses e altres es de creure que Deus Omnipotent de tots creador reys e princeps e tot lo mon clarament coneixeran la tanta humanitat clemencia e benignitat de vostre Rey e Senyor natural. E si a les gestes e actes de vostres predecessors dignament e virtuosa fets e per tot lo mon per tals celebrats haguts e reputats attendre no volreu lo que de tant fidelissimos vassalls com vosaltres sou sens dupte nos spera vullau attendre e be considerar a les coses ab les quals sou tenguts e obligats a vostre Rey e Senyor natural en virtut del jurament de fidelitat a sa Majestat prestat en la forma seguent. Yo t jur que sere feel de aquesta hora avant fins al derrer dia de la mia vida a tu molt alt e molt Excellent princep e Senyor Rey don Johan de Arago de Navarra de Sicilia et cetera gloriosament regnant que nunqua scientment sere en consell o en fet que tu perdes la vida o membre algu o tu rebes en la persona alguna lesio o injuria o contumelia o que tu perdes algun honor lo qual ara has o daquiavant posseiras. E si sabre o hoire algu que vulla fer alguna cosa de aquestes contra tu per mon poder prestare impediment que no sia feta. E si noy

pore prestar impediment quant prest pore ho denunciare e contra aquell axi com pore prestare a tu lo meu auxili. E si se sdevendra perdre injustament o per cas infortuit alguna cosa la qual has o hauras ajudare aquella recobrar e recobrada tots temps retenir. E si sabre tu voler justament ofendre algu e generalment o special sere request axi com pore prestare a tu lo meu auxili. E si alguna cosa eu secret a mi manifestaras aquella sens licencia tua no manifestare a algu o fare per que sia manifestada. E si consell a mi sobre algun fet demanaras donare a tu aquell consell lo qual a mi sera vist mes expedient a tu. E nunque de ma persoua fere cosa alguna scientment la qual pertanga a injuria o contumelia tua. E jatsia la dita Senyora Reyna cregua fermament vosaltres que tot lo dit Principat representau no voler ni sols pensar fallir en les coses en lo dit jurament de fidelitat contengudes com aquells imitant vostres predecessors tingau impresses afixes e indeliblament unides en los vostres coratges per aquella innata fidelitat que sempre may los vostres passats e vosaltres han e haveu acustumat haver a vostre Rey e Senyor natural lo que per molts eximplis e actes virtuosos es comprovat notori e manifest per tot lo mon. Empero la dita Senyora Reyna tant humanament e benigna quant pot per la potestat que a aquestes coses ha de la Majestat del dit Senyor Rey et alias vos prega amonesta exhorta e requer per aquelles deutes de vassallatge fidelitat e naturalesa que al dit Senyor Rey vosaltres en noms propris com encara axi com a mis-

satgers del dit Principat e aquell e los poblats en aquell representans sou tenguts obligats e astrictes a la dita demanda per lo dit Senyor Rey feta de la embaixada faedora al dit Rey de Castella e auxili prestador al dit Senyor Rey per defensio del seu regne de Navarra e altres regnes e terres e honor de la sua Senyoria stat real e observacio de les coses entre lo dit Senyor Rey e Rey de Castella concordades vullau satisfer ab aquel compliment e integritat ques deu e es necessari e de tant fidelissimos vassalls se spera e confia indubitadament. E si la dita Senyora Reyna es e sera contenta condecendre a les coses contengudes en la dita capitulacio ab les modificacions protestacio e retencio per sa Altesa ultimament fetes lo dia present a vosaltres donades e se ofir fermar la dita capitulacio ab les dites modificacions protestacio e reservacio e ab tal pacte qualitat condicio e retencio e no en altre manera ço es que la dita ferma sia suspensivament feta en axi que no puixa sortir son efecte ne de aquella o part alguna de aquella usar se puixa nis dega ans sia haguda per no feta fins a tant que al dit Senyor Rey sia fet o oferta prometença e segura de les coses contengudes en la resposta del XXIIII capitol que lo dia present la dita Senyora Reyna dona tant per lo dit Illustrissimo Princep quant per los dits diputats e consell lo dit Principat representants e per la dita ciutat de Barchinona la qual oferta e prometença hajen a fer expeditament en altra manera la dita ferma que la dita Senyora Reyna fara sia deguda per nulla irrita e de neguna eficacia e valor e de aque-

lla ni de part alguna della en tal cas en manera alguna usar nos puixa nis dega. E complintse axi les dites coses succeiran a gloria e laor de nostre Senyor Deu servici del dit Senyor Rey benefici contentacio e repos del dit Illustrissimo Princep e Principat de Cathalunya e ciutat de Barchinona. E de les dites coses vol e mana la dita Senyora Reyna que sia feta rebuda e testificada carta publica per Pedro Doliet secretari del dit Senyor Rey prothonotari seu e notari publich una e moltes tantes quantes seran donades et cetera. Dien los dits diputats e consell e la ciutat de Barchinona que sentida per lo Principat de Cathalunya e ciutat de Barchinona e altres ciutats e viles reals del dit Principat la dita detencio fou divinament inspirada tant unida voluntat en lo dit Principat en treballar per la liberacio del dit Illustrissimo Primogenit que fonch e es stat reputat a cosa miraculosa la qual detencio fou feta en gran perturbacio molestia e dan irreparable de la casa real de Arago e de tots los feels de aquella e periclitacio de la posteritat de aquella la qual ha regnar e governar en tots los regnes e terres de aquella e encara contra usatges de Barchinona constitucions de Cathalunya capitols de cort e privilegis e libertats del dit Principat per la Majestat real ab humil reverencia perlant jurats e si no fos la representacio molt regulada del dit Principat e la sollicitacio degudament e pertinentment feta per los qui lo dit Principat representen no se excusaven graus perills e inconvenients. Per la qual raho havents los cathalans sguard a lur innata e incorrupta fidelitat e

per satisfer a aquella e a la conservacio de la corona real tremeteren a la dita real Majestat embaixada de XV persones de molta dignitat e saviesa dotades e la dita ciutat de Barchinona de VIII persones e les altres universitats de les ciutats e vîles reals de Cathalunya per lo semblant trameteren lurs solemnes embaixades sperants axi com versemblantment sperar se debia que la dita Majestat per sa virtut donaria orde en reposar tantes congoixes e fer gracia al dit Principat de la dita liberacio. E jatsia innumeres vegades la dita Majestat sia stada supplicada per merce sua li plagues reduhir e rebre en bon amor pau e concordia lo dit Illustre Primogenit empero james ho pogueren obtenir los dits Principat ciutat de Barchinona e altres ciutats e viles del dit Principat a tot aço a tracte seduccio e induccio de alguns mals consellers no zelants lo honor de Deu servey de la dita Majestat benefici e repos del dit Principat e altres regnes e dominis del dit Excellentissimo Senyor. E si los cathalans haguessen demanat gracia derogativa al honor e corona real lo que james es stat vist ne farien fora digna cosa esser stat dificultat. Mas que demanaven cert honor de la real corona conservacio de la posteritat real repos e tranquillitat del dit Principat e altres regnes e terres de la dita Majestat e desistint de tal demanda podien degudament esser increpats e maldits. Vehents dons los cathalans que per aquesta via no podien gracia obtenir convingue entrar en termens de justicia e axi los dits embaixadors insistiren e supplicaren a la dita Majestat que fes justicia en lo

dit fet administrada e que lo dit Illustrissimo Primogenit fos restituit en lo Principat de Cathalunya de hon de manament de la dita Majestat era stat tret supplicant la dita Majestat aço volgues fer per observancia dels usatges constitucions e altres libertats del dit Principat per la dita Majestat jurades la qual cosa jatsie lo dit Senyor Rey degues de justicia complir per disposicio dels dits usatges constitucions e libertats e per los altres sguards damunt dits axi poch lo supplicat ab deguda reverencia parlant nos pogue obtenir ans lo dit Principat vehie per experiencia molts oficials e consellers de la sua Majestat en nom e per part de la dita Majestat esser anats per lo dit Principat suscitants gents e procurants que nos pogues proseguir la dita peticio de gracia o justicia. Hoc mes moltes zizanies e divisions esser procurades lo que dignament portave als dessus dits supplicants gran admiracio. Vistes donchs e considerades totes aquestes coses e moltes aspres e dures cominacions que publicament exien e anaven per la terra axi per la dita Majestat dites als dits embaixadors quant en altra manera sembla als dessus dits molt diligentment e ab aquell esforç ques pertanyia deure attendre a la sua indempnitat e procurar virtuosament ab deguts e pertinents migans conformes a les leys e libertats del dit Principat esser complit lo que justament havien demanat. E per ço encara treballant e fatigantse havent sperança a conseguir lo degut trameteren los dits cathalans XXXXV persones de les majors e pus preeminents del dit Principat ajustant aquelles a les XV

persones e altres embaixades dessus mencionades ja trameses les quals totes prostrades e molt humilment altra e altres vegades supplicaren la dita Majestat li plagues atorgar e a efecte deduir les coses tantes vegades degudament supplicades. Pero axi com les primeres supplicacions axi les derreres foren poch exaudides e admeses lo que ab grandissimo dolor lo coratge dels cathalans sostenir e ha sostengut. E per quant per satisfer a la fidelitat a la real corona deguda los dits cathalans vehents se frustrats de gracia e justicia jatsia acustumats fossen gracies de son Rey e Senyor obtenir unanimes treballaren e han treballat ab vies degudes e pertinents conformes a las leys del dit Principat donar orde en la liberacio del dit Illustrissimo Primogenit. E axi mateix en perseguir aquells qui sinistrament havien e han consellat e seduhit la Majestat real fahent per aquestes coses molt grans despeses tant que mijançant la divina gracia lo dit Excellentissimo Senyor Rey es stat mogut en liberar la persona del dit Illustrissimo Primogenit axi com de fet es stat subseguit. Per les quals coses ha convengut ad dit Principat a fi que daqui avant fos tolta tota manera de discordies e zizanies e inconvenients irreparables los quals se porien seguir per causa de mals consellants e no zelants lo servey de Deu e de la dita Majestat e benefici e tranquillitat no solament del dit Primogenit e Principat e ciutat de Barchinona e altres mas encara dels altres regnes e terres de la real corona supplicat de la dita capitulacio e contengut en aquella la qual capitulacio en tot e per

tot quant concerneix lo servey de la dita Majestat e de vostra Excellencia e del dit Illustrissimo Primogenit e Illustre Infant don Ferrando e conservacio de aquells e repos del dit Principat a tots es manifest e notori. Donchs no es maravella si la dita Majestat per sa gracia e merce ve e deu esser inclinada en atorgar la dita capitulacio e coses en aquella contengudes. E si en los passats temps tals coses no son stades demanades ne consentides no havien seguits tals actes per los quals convengues de tals demandes usar per obviar los inconvenients e dans quis poguessen subseguir al stat e posteritat real e a la cosa publica del dit Principat e dels altres regnes e terres del dit Senyor Rey e tot aço per satisfer a la fidelitat a la real corona deguda a la qual observar no fretura ne james ha freturat por la gracia de Deu ne afretura ne afreturara en lo sdevenidor incitar o convidar o requerir los cathalans com aquella en llurs coratges radicada tinguen e mostren e han ho mostrat los actes e gestes passats e fins aci fets los quals han augmentat e gloriosament prosperat la real corona e lunyat tot sinistre de la real posteritat. E per ço Senyora molt alta ab deguda reverencia parlant no era ne es necessari exprimir lo que conte fidelitat com los dits cathalans en lur animo e fets e obres hajen mostrat mostren e mostraran pus amplament que no es scrita aquella retenir e en memoria indeliblement haver tenir e obrar. E mostres apertament axi en la guerra e guerres de Castella passades e en altres innumerables fets als quals segons les libertats del dit Principat los catha-

lans obligats no eren ne son e per lur proprie liberalitat e no per obligacio alguna segons lo cas requiria pus fos a gloria e honor de Deu e servey de la Majestat real util e repos del dit Principat e dels altres regnes e terres del dit Senyor volien e han volgut les lurs persones e substancies exposar per augmentaçio e conservacio de la dita real corona. E per conseguent done als dits cathalans molta causa de maravellar que la dita Majestat en la concessio e ferma de la dita capitulacio la qual a tant servey de la sua e vostra excellentissima Senyoria e conservacio de la posteritat real sua e vostra e repos del dit Primogenit e Principat e altres regnes e terres del dit Senyor es demanada se vulla taturar apposant condicio tal a la qual per les libertats al dit Principat atorgades lo dit Principat no es obligat ne james sino per pura e mera liberalitat ha acustumat satisfer segons los fets gestes e actes antichs autenticament demostren. E per quant vostra molt excellent Senyora ha ordenat fer carta publica del proposat per vostra gran Excellencia suppliquen humilment a vostra serenissima Senyoria los dits deputats e consell e la ciutat de Barchinona sia merce vostra provehir e manar a fi que en e per tots temps a tot lo mon apparega quanta estada es e sera la fidelitat dels dits cathalans e quant justificadament son stats fets lurs procehiments. La present al peu de la dita carta esser continuada e que no sia closa sens la present resposta.

Dirigitur domino archiepiscopo Terrachone.

Reverendissimo pare en Christ e senyor. Per quant lo Illustrissimo Senyor Primogenit mostre haver plaer vostra reverendissima paternitat sia aci e nosaltres per semblant com vostre reverendissima paternitat sia dotada de molta virtut e intelligencia pregam e encarregam aquella li placia partir e venir aci decontinent car lo dit Illustrissimo Senyor Primogenit e nosaltres ho haurem a gran complacencia. E sia reverendissimo pare en Christ la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XVIIII del mes de juny del any Mil CCCCLX hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

A la molt alta e molt excellent Senyora la Senyora Reyna.

Molt alta e molt excellent Senyora.

A vostra excellentissima Senyoria son destinats los reverend e magnifichs abat de Poblet mossen Johan Çabastida cavaller e En Johan Lull ciutada de Barchinona per part nostra e de aquest Principat explicadors certes coses de les quals son plenament informats. Suplicamvos Senyora molt alta placia a la Altesa vostra donar los plena fe e creença e haver los afers occorrents en aquella beningna recomendacio

que fins aci virtuosament fet ha. Molt alta e molt excellent Senyora la Santissima Trinitat haja en la sua proteccio vostra Illustrissima Senyoria la qual de nosaltres man lo que li placia. Feta en Barchinona a XVIIII de juny any Mil CCCCLXI. — De vostra alta Senyoria humils vassalls etc. los deputats del General e consell etc.

Instruccions que sen portaren los sobredits mossen lo abat de Poblet e mossen Johan Çabastida cavalle e mossen Johan Lull embaixadors a la Senyora Reyna tramesos.

Instruccions etc. (*Son las mismas que se hallan anteriormente.*)

20 DE JUNIO.

Aunque no hubo sesion, pero se reunieron los señores Diputados con las ocho personas encargadas de arreglar las instrucciones y cédulas que fuesen necesarias, en caso de rompimiento, y juntos con los abogados de la casa de la municipalidad, redactaron una cédula que se habia de presentar á la Reina, cuando esto tuviese lugar; pero no hubo necesidad de ello, con motivo de haberse firmado la concordia el dia siguiente.

Se recibieron varias cartas, que se hallan á continuacion, precediendo otras que, en este dia, mandaron escribir los señores Diputados.

A mos senyors molt reverend e magnifichs e de gran providencia los diputats del General del Principat de Cathalunya.

Mos senyors molt reverend e magnifichs. De Gerona e Perpenya en fora he scrit a vostres reverencies de asso que he fet. Air fou la jornada de assi. Son hic stats deu o XII o mes. Senyors tots son stats contents remetre la fahena a vosaltres e consell. Dema si plau a nostre Senyor partire per anar a Ribes per que a XI es la jornada. Assi tot lo mon sta hich sta pacifich e molt a la ordinacio de vosaltres. Fas fi comanantma en gracia de vosaltres. De Puigcerda a VIIII de juny. — A la ordinacio e manament de vosaltres prest Gerau Gordiola.

Als molt reverend e magnifichs mosenyors los deputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs mosenyors. Que so arribat aci he dat orde en desenpatxar les coses a mi per vostra reverencia e honorables magnificencies comanades e primerament he dat compliment de paga als VIII cavalls de Ferrando de Bolea per que lo sou nols corregues apres he donat recapte en lo pagament de la gent de peu lo qual encara que sia poch es stat prou enbaraçat. Resta de aqui avant mossenyors dar recapte en la gent de cavall que resta aci als quals dihen es degut sou de dos mesos e yo nou tinch

compte specialment dels tres rocins den Bonet de Tortosa del qual es mester sapia quant primerament fonch acordat quant li comença correr lo temps per que mossenyors es mester que si es deliberat pagar la dita gent de cavall que sien tremesos aci huns CCCC florins los quals per no fer messions sis donen aqui a qualque sindich de Leyda trobara be quils portara aci sagurament. Lestandart de Sant Jordi segons per vostres reverencia e honorables savieses es stat ordenat ha comenat mosel veguer an Huch de Copons. Aquesta ciutat mostra voler se retenir les armes del General que yo hic porti e crech nescriuran aqui si entretant vos plahia que lo pa bescuytat que sera trobat bo sia tramesa Tortosa e de Tortosa aqui. Ara que tots dies hi ha barques fer ho hia. Lo recel de aquesta ciutat es tots temps gran tots dies hi ha consells crech tremetran aqui prestament misatger. Son a la ciutat la gent de don Felip. Han alancegat en terres de Barbastre II servidors de mossen Rebolledo dels principals es ja mort la hu. Nom se si començara per aqui la fistola entre ells. Lo qui ha fet lo cas ha nom Loys Castany. Hir hun hom de cavall del vostre sou asaga de levar al cami al traginer una dona es se pres molt fort aci car han lo seguit ab sometent e nol han trobat pur es se fet en manera que la ciutat coneix sia fet per los del sou mateix gran diligencia en haverlo en resta tot hom ben content. Dos jorns ha han squarterat aci hun hom qui confessa haver fet lo avalot de aquella nit dels lums qui foren vists a la muralla de aquesta ciutat e volia entrar aci per matar

muller sogre e sogra que apres ha morts he per ço lan squarterat Lo Senyor Rey stigue diumenge en Çaragoça molt alegre dibent que la Senyora Reyna devia esser entrada disapte en Barchinona ab concordia la qual Deu vulla conduhir a servey seu e a profit de tots. Feta en Leyda dimarts a XV de juny. — Quim recoman en gracia e merce de vostres reverencia e honorables magnificencies Johan Ferrer.

Al molt egregi senyor lo compte de Prades.

Molt egregi senyor. Per quant lo Illustrissimo senyor Primogenit mostre haver plaer vostra Senyoria e nosaltres per semblant pregam e encarregam aquella qui es dotada de molta intelligencia e virtut li placia de continent partir e venir aci car lo dit Illustrissimo senyor Primogenit e nosaltres ho haurem a gran complacencia. E sia senyor molt egregi la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XX del mes de juny any Mil CCCCLXI — A. P. abat de Montserrat.

Per les Universitats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Nosaltres per donar fi e conclusio als afers que tenim entre mans e dies a menejar ab la Illustrissima Senyora Reyna com saben enviam a la sua Altesa embaixadors nostres los

reverends e magnifichs senyors mossen labat de Poblet mossen Johan Çabastida e mossen Johan Lull ciutada de aquesta ciutat tots de nostre consell. E per quant prestament sabrem la fi e conclusio dels dits afers de continent vos ne scriurem del ques seguira e mes havem sentit que lo Illustrissimo senyor Primogenit segons per justicia se es trobat se pot e deu fer e axi es praticat prestara lo jurament acostumat com a Primogenit e exercira la jurediccio que Primogenit pot e deu exercir en lo Principat per ço com aqueixa universitat qui es de les principals e gran membre de aquest Principat havem deliberat notificarvos les dites coses pregant e encarregant vos ab la major afeccio que podem que segons fins açi virtuosament e loable vos son haguts en los dits afers stigats attents e vellants en totes coses qui esguarden a la bona custodia bon regiment e repos e tranquille stat de aqueixa universitat e de tot lo dit Principat axi com creem sie mes necessari que james fins aci no es stat mirant aquesta ciutat qui com sabeu es capmestre de aquest Principat car en les coses que seran necessaries al util e benavenir de aqueixa universitat no fallirem ans nos trobareu molt promptes. E sia senyors molt honorables e molt savis la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XX del mes de juny any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor prests.

Del documento que antecede, enviáronse, además, varias copias, dirijidas á las principales universidades y pueblos de Cataluña.

21 DE JUNIO.

Llegaron los embajadores, con los capítulos de la concordia, que habia firmado ya la Reyna, aquel mismo dia, á las ocho de la mañana; y habiéndose leido en consejo, como y tambien una carta acompañatoria, de dicha Señora, fué inmenso el gozo y la alegría que produjo tal noticia, así que, acordaron hacerlo saber, enseguida, á las universidades; y trasladados, con el señor Primogénito, los señores Diputados y Concelleres de la ciudad, á la capilla de Santa Eulalia, mandaron entonar un solemne Te-Deum, con acompañamiento de órgano y repique de campanas; previniéndose, además, que, en celebracion de aquel acto, se hiciese en la ciudad, el dia siguiente, fiesta completa.

Las cartas referidas y demás que se recibieron en este dia se hallan á continuacion.

Als molt reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregis nob magnifichs ben amats e feels nostres. Oyts vost missatgers que ara derrerament nos haveu trame ço es lo venerable abat de Poblet magnifichs mos Johan Bastida e En Johan Lull en tot quant de p de vosaltres dir nos han volgut considerants lo s ment dels occorrents negocis e prosseguint aqu amor dileccio e benivolencia que la Majestat del S yor Rey ha portat y porta al Illustrissimo Prin Primogenit fill seu e nostre molt car e molt amat sos vassalls e subdits signantment a vosaltres cat lans com si fills nos fosseu desigants tolre tots inc venients e dans e procurar e incercar tot benefici pos e sossech de hon tots bens als Reys e princep a la cosa publica felicissimament succeheixen axi c en lo present Principat en nostre Senyor Deu sper succehiran a gloria e laor sua servey del dit Sen Rey e nostre e benefici del dit Illustrissimo Primo nit e Principat lo dia present a les vuyt ores poch o menys de mati mijançant la gracia del Sperit S havem fermada la capitulacio en la forma per los tres vostres misatgers portada sperant en la vi prudencia integritat e innata fidelitat de tots vosalt cathalans que imitant vostres predecessors e actes h dignes de memoria mirareu al amor dileccio e de cio ab que lo dit Senyor Rey ab tota benignitat h manitat amor e clemencia vos ha tractat e pros gueix e satisfareu en tot ço que axi feels e virtuo vassalls com vosaltres sou deuen satisfer envers s

Rey e natural Senyor e en los fets de Castella e Navarra obrara tant vostra virtut e amor que no dubtam lo dit Senyor Rey sera e axi per vosaltres cathalans ben aconsellat servit e ajudat que obtindra no solament no esser veixat mes encara recuperacio de ço que li es injustament per lo Rey de Castella detengut. De tot extensament los dits vostres tres missatgers sen van informats. Remetem lo restant a les coses que per ells de nostra part vos seran referides. Dada en Vilafrancha de Penedes a vint e hun dies del mes de juny del any Mil CCCC sexante hu. — La Reyna.

Dirigitur dominis deputatis.

Molt reverends magnifichs e de grans providencies senyors. Sobre los fets del Principat nos ha occurreguts dos actes fabents grantment per lo Senyor Primogenit los quals crehem vostres reverencies e magnificencies no ignoren pero a major cautela havem delliberat tremetreus ne dos treslats. Per semblant ne tremetem al dit Senyor Primogenit a fi los negocis prenguen lo repos desigat. E sia molt reverends e magnifichs senyors la Sancta Trinitat en custodia dels tots. De Leyda a XVIII de juny any Mil CCCCLXI. — A vostres honor e beniplacits prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Dirigitur domine Regine.

Molt alta e molt excellent Senyora.

De vostra Excellencia havem rebuda per los embaxadors de aquest Principat a aquella darrerament tramesos una letra que molt desijavem e vist lo contegut en aquella e hoit los dits embaixadors regracia subiranament a nostre Senyor Deus la ferma per vostra Excellencia feta de nostra capitulacio suplicant a nostre Senyor Deus qui es retribuidor de totes gracies la retribuhisca a vostra gran Senyoria e confiu que Demediant nosaltres e tot aquest Principat serem prontes al servey de la Majestat del Senyor Rey e vostra Resta Senyora molt alta per dar tot compliment que placia a vostra Excellencia trametre dema aquelles persones que plasent li seran per veure fermar lo Illustrissimo Senyor Primogenit e nosaltres la dita capitulacio car Deus mediant puscha hic sien haura bon compliment. E sia molt excellentissima Senyora Sancta Trinitat guarda e proteccio de reyal persona la qual nos man lo que plasent li sia. Scrita en Barchinona a XXI del mes de juny any Mil CCCCLXI. De vostra alta Senyoria humils vassalls etc los diputats del General e consell etc.

De la bona nova de la ferma de la capitulacio.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorable e savis senyors. Vuy a les vuyt hores apres mig jorn son tornats los nostres embaixadors dels quals hir vos haviem scrit eren a nats a

Illustrissima Senyora Reyna per haver lo fi e conclusio dels afers e per gracia de nostre Senyor Deus nos han portada letra de la dita Senyora Reyna e nos han referit com la dita Senyora Reyna ells presents vuy a les vuyt hores de mati ferma la capitulacio a la sua Senyoria derrament presentada sens mudar tolre o anadir hun mot ni una tilla de que resten molt aconsolats e alegres e retribuim laors e gracies a nostre Senyor Deus. Per vostra consolacio vos ne scrivim. E dema la dita Senyora deu enviar ja persones que vegen jurar la dita capitulacio al Illustrissimo Senyor Primogenit e nosaltres. Del que avant succehira sereu avisats. E sia senyors molt honorable e molt savis la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XXI del mes de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona prests a vostra honor.

Als molt reverend e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya a la Illustrissima Senyora Reyna destinats.

Molt reverend e molt magnifichs senyors. Trametem vos la cedula que deveu presentar a la Illustrissima Senyora Reyna en casu de ruptura de la qual tantost que haureu sentiment nos ne scriviu ab correu volant. Car com sabeu en lo dit cas se ha a provehir en certes coses. E sia molt reverend e molt magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada

en Barchinona a XXI del mes de juny del any M CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los dip tats del General de Cathalunya residents en Barcl nona prests a vostra honor.

22 DE JUNIO.

No hubo sesion, con motivo de la fiesta que se dispu el dia anterior, en celebridad de la concordia que se h bia firmado. Con igual objeto, los señores Diputados y dores de cuentas, junto con el señor Primogénito, los i dividuos del Consejo y gran multitud de habitantes, de a bos sexos, se trasladaron á la capilla de santa Eulalia la catedral, donde fué celebrada misa solemne, acompai da de órgano y canto.

En este dia recibieron los señores Diputados la ca que sigue.

Dirigitur dominis ambaixiatoribus.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregis nobl magnifichs e ben amats e feels nostres. Vòstra le havem rebuda de XXI de juny. Havem hagut molt gr consolacio del plaer que haveu de la ferma per n feta e de la bona voluntat e promptitud que mostr al servey de la Majestat del Senyor Rey e de nos. S ram en nostre Senyor e en la virtut de vosaltres

ho fareu que nostra ferma confiansa tal es de vosaltres que per la experiencia haveu vist e podeu conexer lo amor benignitat e clemencia ab que la Majestat del Senyor Rey e nos havem prosseguit lo Illustrissimo Primogenit fill nostre molt car e molt amat e aquest Principat no resta altra cosa que continuacio de bon amor e devocio mostrant ho per obra axi com be e fermament de tots se spera. Nos havem manades despatchar les scripturas e estan en expedicio. Com sien acabades aquesta nit o dema tremetrem les persones en vostra dita letra mencionades per que en tot se puixa donar compliment. Dada en Vilafrancha a XXII de juny any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

23 DE JUNIO.

Despues de haberse nombrado tres oidores de cuentas para examinar las de los que lo habian sido para el alistamiento de gente de armas, cuando se trataba de libertar al Señor Primogénito; se tomaron, entre otros acuerdos, los siguientes: que se señalase sueldo, como se señaló, al canciller que nombrase el Señor Rey, al vicecanciller y á otros empleados; que se invitase al señor Primogénito para que pasase á jurar los capítulos de la concordia; que se escribiese al veguer para que volviese de Lérida con las banderas y sin hacer ostentacion alguna; y que se diese órden al diputado local de Tortosa para que licenciase la guardia del castillo de Amposta, órden que se comunicó igualmente á otros gefes y comisionados.

Siguen las cartas que se recibieron en este dia.

Als molt reverend e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e honorables mossenyors Una letra vostra havem rebuda feta en Barchinona a XX del mes e any dejus scrits per la qual som stats certificats de la ambaixada per vosaltres derrerament feta a la Senyora Reyna per conclusio dels afers que dies ha manajau. Pus avant dicisivament informantnos com lo Senyor Primogenit pot e deu fer de justicia e axi es praticat prestar lo jurament acustumat com a Primogenit e exercir la jurisdiccio que Primogenit pot e deu exercir en lo dit Principat encautant nos que stigam attents e vellants en les coses quis esguarden benifici de aquesta universitat repos e tranquille stat de aquella e del dit Principat com vuy sia major necessitat que james de esserhi mes attents havent totstemps concordia en nosaltres com en aquets afers sia stada la major direccio e prosecucio la unitat que entre les universitats del dit Principat fins aci es stada. E considerat la arduitat del dit negoci per haver pus a ple la intencio dels singulars de aquesta universitat la qual fins aci de fet e de paraula han manifestada havem tengut consell general e en aquell legida dita vostra letra e altre que dels honorables consellers de Barchinona havem haguda e un altre del Illustrissimo Senyor Princep e Primogenit concordantment los jurats del dit consell ab fervent ardor de voluntat negu no discrepant es stat delliberat lo proposit per aquesta ciu-

tat ja principiat e per lo sindich aqui present de aquella continuat adcirse servar e complir lo que en lo dit negoci per vostras reverencia e honorables savieses sera provehit e determenat se dega fer. Empero per haver major avis esser encautats en contrari algu pogues venir qui pogues obviar a la dita sensera e unida voluntat que aquesta universitat e singulars de aquella han vos haurem a molta gracia nos certifiqueu ens aconselleu com nos haurem regir si per cars segnos tacitament lo Senyor Primogenit ab sa letra nos havisa per part de la Senyora Reyna seriam per alguna via de contrari per vies inductives o en altre manera requests o indubits. E sia la Sancta Trinitat en vostra continua proteccio. Scrita en Manresa a XXI de juny any Mil CCCCLXI. — Mossenyors al que ordenareu promptes los consellers de la ciutat de Manresa.

Als molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors los deputats del General de Cathalunya.

Molt reverend honorables e de molt gran saviesa. Senyors lo die present corrent la sinquena hora pris mig dia havem rebuda una vostra letra sots data de XX del corrent mes al contengut de la qual vos satisfem que sobra tot lo negoci per gracia de nostro Senyor Deu aquesta ciutat es stada es e sera unita en un cor e voluntat a tot be avenir e servici del Senyor Primogenit e de tot lo Principat de Cathalunya e de fer complir e exeguir tots ordonaments e avisos seus

e vostros mostrats axi ab letra sua com vostra e dels honorables concellers de aqueixa ciutat com encara en altra manera a tota la sua e vostra voluntats ab tota conformitat e per qualsevulla aperencias e demostracions en altra manera fetas per altres no donar fe car aquesta ciutat es sots lo nombre de les altres del dit Principat e tostemps ha seguit e seguira son principal cap lo qual es la dita ciutat de Barchinona a tota la sua voluntat. E conservens senyors molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors la Trinitat Sancta en sa divinal gracia e recomendacio. Scrita en Vich a XXI de juny any Mil CCCCLXI. — A tots vostres ordonaments e servir prests quis recomanen en vostra gracia los consellers de Vich.

Reunidos otra vez los señores Diputados y Consejo, el mismo dia, se presentaron el maestro de Montesa y don Juan Fernando de Heredia, con la siguiente credencial de la Reina, que leyó en presencia de todos Pedro Oliet, protonotario de dicha Señora.

Als reverend venerable pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Continuants nos-

tre bon desig e satisfents a vostra letra tremetem ambaixadors nostres los venerables e magnifichs mestre de Muntesa e Joan Ferrandez de Heredia e nostre prothonotari Pedro Doliet pera reebra e veure les jures e firmes del Illustrissimo Primogenit nostre fill molt car e molt amat e vostres. Havem los donat carrech de nostra part vos diguen algunes coses afectuosissimament. Vos pregam que donant fe e creença com a nostra propria persona en ço queus sera dit vos hajau ab aquella bona e sincera voluntat dileccio e amor que de vosaltres fermament speram que en nostre Senyor Deus confiam ço que fareu per la Majestat del Senyor Rey la Excellencia sua e nos vos ho regonexerem ab aquella humanitat e bon voler que a tots vosaltres portam. Dada en Vilafrancha a XXII de juny any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Entregados por el referido maestro de Montesa los capítulos y respuestas de la Reina, firmados aquellos por dicha Señora en nombre del Rey, fueron leidos, en presencia de todos los individuos del consistorio, testigos y demas que acudieron en gran multitud, y luego de prestado el juramento, con la solemnidad de costumbre, los firmó el señor Primogénito, jurando tambien, enseguida, guardarlos y hacerlos guardar, los señores Diputados y Consejeros, y además los Concelleres de la ciudad de Barcelona, allí presentes.

Siguen los capítulos mencionados, con la carta que se dirigió á la señora Reina, y demás que mandaron escribir, en este dia, los señores Diputados.

Forma capitulorum firmatorum.

Senyor molt alt e molt excellent.

Inextimable es lo be procehint del compost orde e repos de la cosa publica lo qual precipuament esta en uniformitat e concordia del cap ab lo cors e membres de aquella. E com per la disparitat e discordancia de aquells inmensurables muls provenen axi per la unitat orde e acordat voler divinals bens augment e multiplicacio de poques coses en grans succebixen. E molt mes en los regnes e Principats en los quals reguladament consisteix la monarchia qui ab leys appropriades la cosa publica governant de aquella es Princep cap e Senyor e axi ordonadament obrant aquella augmenta e fa en molta excellencia florir hon intervenint suasions indegudes de persones pochs zelants lo benefici publich les quals divertir cansen en forma alguna del ordonat obrar importen dejeccio gran a la cosa publica. Si ja donchs lo cors della no es per Deus Omnipotent de tanta virtut fornit que constantment haja suficiencia curar la imfirmitat que per indegudes informacions en lo cap de la cosa publica residir poria lo que novament en lo Principat de Cathalunya ha contengut e molt mes ha caygut haguera sino per la molta virtut e sapiencia de que dotada es vostra gran Excellencia gloriosament regnant Rey princep e cap de la cosa publica del Principat de Cathalunya lo qual cors de la dita cosa publi-

:a en molta un animitat virtuosament constituit curant tirpar les iniques e sinistres informacions a vostra Majestat fetes en derogacio de la vostra reyal corona e oppresio del Illustre don Carles primogenit de vostra gran Excellencia ha obtengut. E dita vostra Majestat per son gran ingeni virtut e industria promptament ha vist e conegut remediador esser e proveidor en les coses talment començades a causa de tals perverses informacions al cors de la cosa publica del dit Principat e altres regnes e terres a vostra corona subdites molt prejudicials e dampnoses per occassio de les quals loch se haja donat lo dit Illustre Primogenit esser en preso detengut e lo noble don Johan de Beamont e axi apresonats esser del Principat de Cathalunya tiets don provenien al dit Principat e a la cosa publica de aquell prejudicis e lesions a sos privilegis e leys paccionades hoc e innumerables altres dans irreparables. Les quals coses en diverses maneres e per varies vies per part del dit Principat ab molta diligencia e sollicitut notificades e demostrades a vostra Majestat dotada de grandissima prudencia conegudo la fidelitat e veritat dels cathalans es stada merce vostra Senyor fer gracia al dit Principat donarlos e liberar lo dit Illustre Primogenit. E per quant en lo temps dels amfractes qui per tals informacions e preso se son seguits han occorregut moltes coses les quals deuen en orde metre per donar tranquillitat e repos a tota la cosa publica del dit Principat comprenent hi lo cap lo cors e tots los membres e per provehir en lo arreglament de la administracio de justicia la qual

conserve los regnes en degut stament. E per stirpar los abusos qui en temps passats se son fets per ministres de la justicia hoc encara per total conclusio donar en stirpacio de aquells qui ab llurs malvats consells tants perills han seminats e congoixes donades a tot lo Principat. E per que en sdevenidor a altres sia caucio e exemplar son stades molt equament e stan concebudes les coses seguents les quals a humil supplicacio del dit Principat o dels diputats e consell aquell representants sera de merce de vos Senyor consentir e atorgar.

I.

Primerament Senyor supplica lo dit Principat e o los diputats e consell aquell representants en virtut de la comissio de la cort de Leyda feta a cinch de dehembre any Mil CCCC sexanta sia de merce de vostra alta Senyoria declarar a major cautela esser per ferms valits justs deguts e legitims tots los actes e enantaments e procehiments en qualsevol manera fets axi dins lo dit Principat com fora per lo dit Principat universitats staments e singulars de aquell e a instancia sua sobre la liberacio de la persona del dit Illustre don Carlos Primogenit de vostra Altesa e encara apres la liberacio fins a perfet compliment de la observacio dels usatges e privilegis e libertats e repos del dit Principat e singulars de aquell axi com los dits actes e processos fets juxta usatges constitucions ca-

pitols e actes de cort usos pratiques costums privilegis e libertats del dit Principat universals e particulars de les universitats staments e singulars de aquells e per observancia defensio e conservacio de aquells e de quascu dells e per conseguent tots los dits actes no esser ne poder esser en forma alguna reprehensibles axi com de fet per dret e raho rependre nos poden ne poder o deverse en derogacio o detraccio de aquells en tot o en part parlar contrafer o contravenir en forma alguna directament o indirecta. E que per vos Senyor Primogenit e successors vostres e seus oficials o ministres de vostra Majestat e lurs procehir enantar innovar inquirir processar o altra qualsevol cosa fer o attemptar nos puixa nes dega per qualsevol ordinacio o exquisita causa o forma contra les persones universitats staments e singulars de aquelles e bens lurs encara que fossen oficials vostres qui consellant executant parlant o en qualsevol altra forma entrevenint en los dits actes han ajudat entrevengut exercit fet ministrat consellat e parlat en tot o en part. Abdicant a vos Senyor e Primogenit e als successors vostres e seus e a tots ministres e oficials vostres e de aquells tot poder de fer e attemptar lo contrari decerninT e declarant esser irrits nulles invalits e injusts qualsevol processos e enantaments qui contra les damunt dites coses e alguna de aquelles son stats fets o se volrien fer o attemptar en alguna manera axi en particular com en general. E si per ministres o oficials de vostra Altesa Primogenit e de successors vostres e seus o altres persones privades e de qualsevol grau o

prehemineencia sien seria alguna cosa innovada e attemptada en derogacio e prejudici de les coses o contra les persones sobredites universitats stamenta e singulars de aquella cathalans o no o bens de aquella aquells tals ministres o oficials e persones sien hagudes ipso facto per privades persones e enimichs e acuydats de la corona reyal e de la cosa publica e a aquells axi contrafaents e contraveniuts encara que ho haguessen de manament de vostra Altesa puixa o dega esser resistit de fet ab armes o en qualsevol altra manera e dampnificarlos en persones e bens. E sia licit e permes qualsevol cossos collegis staments e universitats e consells de aquells e qualsevol altres persones axi ecclesiastiques com seculars del dit Principat ajudar ab armes o en altra qualsevol manera an aquella o aquelles persones contra les quals los dits enantaments o procehiments serien feta o attemptats com vos Senyor ara per lavors e lavors per ara absoleu e per absolts haveu e haver voleu tots aquells qui per manteniment e defensio dels dits actes persones e lurs bens contra los dits oficials e ministres per la dita raho haurien procehit o en la dita manera enantat havent aquells per quitis e inmunes de tota pena e punicio declarant de mera justicia ara per lavors aquells esser quitis e inmunes de tota culpa e punicio. Lo Senyor Rey attes e considerat que lo Principat de Cathalunya per la sua innata fidelitat be e degudament ha fetes les coses en lo dit capitol contengudes per ço comendant de aquelles los cathalans com a fidelissimos vassalls e approvant tots los dessus dits actes

enantaments e procehiments per ells e a instancia llur fets atorga e li plau tot lo dit capitol e coses e ell scrites e specificades juxta la sua serie e tenor vol empero e ab aço entes que la dita approvacio dels dits actes enantaments e procehiments per ells e a instancia llurs fets sia entesa dels actes enantaments e procehiments per ells e a instancia lur fets fins al dia present e no de altres. E que en virtut de aquells ni de algu dells no puixa esser daqui avant proceit en alguna manera a acte o execucio alguna e que sia renunciada per lo dit Principat qualsevol instancia ques pogues fer per tot lo passat contra oficials e consellers seus e tot altre interes qui allegar se pogues contra aquells o algu de aquells. Salvo lo que davall en lo tercer capitol se dira del noble Galceran de Requesens.

II.

Item Senyor com entre les altres causes per que es demanda feta infraccio e lesio de usatges constitucions capitols de cort e altres libertats de la patria si es per quant lo noble don Johan de Beamont qui dins lo dit Principat es stat apresonat e de aquell tret no es restituit en lo dit Principat e dins la vegueria de Leyda hon fonch pres e detengut sia merce de vostra gran Senyoria lo dit don Johan esser restituit en lo Principat e vegueria de Leyda en sa plenissima libertat e a aquell esser servat lo guiatge per vostra Altesa al dit don Johan atorgat juxta la serie e tenor del dit guiat-

ge. Plau al Senyor Rey e promet deliurar la persona de don Johan de Beamont e aquell fer restituir en plena libertat dins la ciutat de Tortosa o Leyda dins spay de quinze jorns apres la ferma de la present capitulacio avant comptadors.

III.

Item Senyor com les grans e inextimables congoixes qui provengudes son dans e grandissimes despeses e perills per causa e occasio de alguns mals consellers e oficials de vostra Altesa los quals sinistrament e contra veritat e indegudament han informada consellada e seduida vostra Senyoria a causa de les quals informacions consells e seduccions los dans sobredits son pervenguts hoc e moltes divisions cismes dans irreparables a la cosa publica del dit Principat procurats los quals consellers e oficials si stirpats no eren punits e castigats porien portar lo dit Principat en altres majors inconvenients o en sdevenidor exemplar se poria pendre de la impunitat de llurs mals e convidaria e incitaria los altres a mal obrar lo que molt deu esser lunyat e stirpat per servey de vostra Altesa benifici e repos de la cosa publica del dit Principat. Per tant Senyor supplica lo dit Principat a vostra gran Altesa sia merce vostra haver per privats indignes e inhabils dels oficis que regien e exercien e de tot benefici ofici e facultat de consellar en lo dit Principat e en fets del dit Principat e singulars de

aquell tot axi ecclesiastichs com seculars los qui han entrevengut consellat assistit o participi hagut en vostre consell del dia de la detencio del dit Illustre Primogenit fins a la jornada de la liberacio de aquell. E encara tots aquells axi del consell de la vostra Senyoria com altres qui abans del dia de la dita detencio han consellat o entrevengut que aquella se fahes. Encara mes los oficials vostres qui haurien ajustats consells per causa de la dita detencio o coses concernents aquella axi ans de la dita detencio com apres de aquella e ans de la dita liberacio axi que dequi avant no puixen regir ne exercir los dits oficis ne haver lo dit benefici o facultat de consellar de present ni en esdevenidor ne encara altres oficis o beneficis. Si donchs no procehia de assentiment e voluntat dels dits diputats o major part del dit consell entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona. Entes empero que en algun ofici de jurisdiccio no puixen esser restituits ne haver ne obtenir aquells ne altres oficis de jurisdiccio. E per que al dit Principat puixa esser feta la reparacio e reintegracio ques pora dels dans que sostenguts ha per causa de la detencio sobredita e defensio de ses libertats violades per seduccions males informacions e sinistres consells sia merce vostra cometre e donar plenissima potestat e facultat al dit Principat e a les persones per los dits diputats e consell o la major part deputadores e elegidores entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona en una e moltes vegades de inquirir e informacio pendre contra tots e sengles oficials e persones axi ecclesiastiques com seculars

qui en les coses damunt dites delinquit hagen os pı
sumira haver delinquit e aquelles que constara p
deguda informacio precedent haver delinquit cisıı
divisions haver seminades e meses per causa de
detencio del dit Primogenit juxta la qualitat del c
licte e justicia requerra punir castigar sentenciar
exequatar axi en persona com en bens segons los m
rits seran de tals seductors dampnificadors destrı
dors e mals conselladors de la cosa publica per m
nera que los demerits de tals no resten impunits
sia donat en esdevenidor exemplar de mal obrar. Pl
al Senyor Rey a supplicacio del dit Principat priv
e remoure e de present priva e remou los cancell
vicecanciller regent cancellaria e mossen Galceran
Requesens portant veus de governador de Cathalun
e micer Jaume Pau advocat fiscal de la cort del v
guer de Barchinona dels dits e altres oficis que de pı
sent obtenen en Cathalunya e comdats de Rossello
de Cerdanya sens empero nota de infamia. E que d
qui avant los dessus dits e altres en lo dit capit
compresos no puixen haver ne obtenir oficis de j
risdiccio en lo dit Principat e comdats ni aconsell
en fets del dit Principat e comdats ni en actes algu
concernents aquells o universitats cossos collegis
singulars persones ecclesiastiques o seculars de aque
ne coses o bens lurs. E per quant a instancia d
dits diputats e consell e de la ciutat de Barchino
es stat fet cert proces contra lo noble mossen Galc
ran de Requesens portant veus de governador en
dit Principat per lo qual es stat e vuy en dia sta pr

dins la preso comuna de la dita ciutat e lo dit Senyor Rey per alguns respectes haja ordonat e ordona ab la present lo dit mossen Requesens deure esser e star tot lo temps de la sua vida natural fora lo dit Principat e encara fora la cort del dit Senyor Rey sots pena de privacio de la vida e annotacio e confiscacio de tots sos bens aplicadors en cas de contrafaccio al General de Cathalunya. Salva empero al dit mossen Requesens la opcio davall surita. Per ço plau al dit Senyor Rey vol e ordona que si lo dit mossen Requesens no contentatuse de aço se volra defendre per justicia en tal cas stiga en la preso hon vuy sta e puixa esser procehit contra ell e sos bens por virtut del dit process et alias per justicia les coses en los presents capitols contengudes en res no contrastants. Totes empero altres instancies o enantaments que fer se porien contra qualsevol altres oficials e persones qui en les coses en lo dit capitol contengudes delinquit hajen os presumira haver delinquit cessants per benefici e repos del dit Principat. E mes vol lo dit Senyor que per los dits diputats e consell e ciutat de Barchinona sia donada seguretat en quant à ells se aguarda a les persones e bens de tots los oficials e consellers del dit Senyor Rey qui fins lo dia de vuy han lo dit Senyor en qualsevol manera sobre los dits afers consellat axi e per tal forma que los dits oficials e consellers puixen star e habitar segurament ab tota quietacio dins la ciutat de Barchinona e lo dit Principat e fora de aquell hon mes volran. E que semblant paraula e seguretat los sia donada per lo Illustrissimo Primogenit

axi que per ell o algun oficial o persona no puixen (ser inquietats ni molestats en bens ni en persones (alguna manera per les causes e rahons en lo dess dit capitol contengudes e fins lo dia de vuy seguid encara que lo dit Illustre Primogenit succeesca en l regnes e terres del dit Senyor Rey. E que lo dit Illu trissimo Primogenit sia tengut aço prometre e jur tenir e servar ab tota eficacia. E si lo contrar i se f hia sia licit als dits consellers e oficials resistir (fet ab absolucio de la fidelitat en lo dit cas e puix(e degen los dits diputats e consell e ciutat de Barch nona opposarse a la defensio dels dits oficials e con sellers juxta les constitucions leys e libertats del d Principat.

IIII.

Item com la principal causa de la conservacio de regnes e terres e de la cosa publica de aquells sia l observacio de justicia la qual vos Senyor sou tengu ben exercir e ministrar e fer observar e fins açi lo d Principat per causa dels ministres de la justicia e pe no esser aquella be administrada haja sostenguts mol detriments e contraris en les coses de la administra cio de justicia volent lo dit Principat obviar als abu sos qui fins açi seguits se son los quals explicar pe bona causa se obmet. Desijant lo dit Principat satisfe al deute servey e honor de vostra Altesa e proveir e lo repos descarrech e servey de aquella e al be e re

pos de la cosa publica suppliquen humilment a vostra gran Senyoria los diputats e consell daqui avant perpetuament la justicia esser feta e administrada en la forma seguent. Diu lo Senyor Rey que no es cosa a sa Senyoria tant accepta ne tant per sa Majestat desijada com es que la justicia que per nostre Senyor Deu li es acomanada sia a lahor de la Majestat divinal servey seu e benefici de la cosa publica de sos regnes e terres ministrada. Per tant al dit Senyor Rey plau e li es molt accepte que la justicia sia administrada en lo dit Principat en e per la forma per sa Majestat en los presents capitols atorgada.

V.

Primerament per quant los principals ministres exercints la justicia son los canceller vicecanceller e en son cas regent cancellaria de vos Senyor e de vostres successors vostre Illustrissimo Primogenit e successors seus e assessors dels portant veus de governador en lo Principat de Cathalunya e comdats de Rosello e de Cerdanya los quals experiencia ha mostrat en los temps passats no esser stats pagats en lurs stipendis don provenien inconvenients innumerables lo dit Principat per obviar a aquells e per que la justicia reguladament sia administrada per servey de vos Senyor e descarrech de vostre tresor sera content lo dit Principat a beneplacit empero de la cort o corts del dit Principat de peccunies del dit General stipen-

diar los dit canceller vicecanceller regent la cancellaria de vostra Senyoria e assessor del portant veus de governador en lo Principat de Cathalunya los quals exceptat lo canceller lo qual ensemps ab lo assessor del portant veus de governador de Rossello e de Cerdanya hagen esser nats o naturals e vers domiciliats del Principat de Cathalunya o dels dits comdats de Rossello e de Cerdanya com lo assessor del portant veus de governador en los comdats de Rossello sia jurstipendiat co es al canceller vint milia sous al vicecanceller quinze milia sous al regent la cancellaria deu milia sous e al assessor del portant veus de governador en lo dit Principat deu milia sous pero que los dits canceller vicecanceller regent la cancellaria assessors comissions de causes algunes aturar no puixen ne per lo un dells fer se als altres dells ne encara per vos Senyor Primogenit e loctinents en vos permes e successors vostres e seus e per los portants veus de governador o algu dells comissions algunes fer ne per ella acceptar se puixen en alguna maneva com lo dit Principat vulla e entenga los damunt dits doures contentar dels dits salaris remogudes totes altres comoditats ans si lo contrari era fet o attemptat sia tal comissio e actes subseguits per vistut de la dita comissio nulles e invalits. E lo qui fara o acceptara tal comissio sia privat de son ofici ipso facto sens altra declaracio e que los dits salaris correguen tant quant staran dins lo dit Principat comptant prorata de temps e no mes avant. E que los dits canceller vicecanceller regent la cancellaria e assessor del portant

veus de governador sots pena de privacio de llurs oficis no puguen pendre ne acceptar donatius o subornacions exceptat esculentum et potulentum qui en breu puga esser consumit. Plau al Senyor Rey sien observades les coses en lo dit capitol contengudes e que duran tant com durara lo beneplacit de la cort o corts del dit Principat lo qual revocat sia extint lo present capitol e tots temps que apres lo dit Principat constituira e dara los salaris predits. Plau al Senyor Rey ara per lavors sia observat lo dit capitol anadint empero e corregint que si los dits oficials o algu dells ab voluntat dels dits diputats e consell seguiran la cort del Senyor Rey en tal cas hajen los dits salaris encara per lo temps que staran en la dita cort fora lo dit Principat.

VI.

Item per quant vos Senyor no podeu haver axi noticia de la scientia e probitat dels juristes e de la qualitat de les causes de les quals se hauria fer comissio sia merce vostra atorgar e ordonar que vos Senyor e Primogenit loctinents en cas permes e successors vostres e seus e o los dits portant veus de governador de per si no puixen ne puga ne deguen fer comissions de causes algunes e si lo contrari era fet les dites comissions e tots los actes de aquen subseguits sien nulles e invalits ans les dites comissions hagen a fer los dits canceller vicecanceller regent la

cancellaria e en son cas los dits veus portans de governador de consell de llurs assessors. Declarat empero que los dits assessors no puixen exercir res de per si absents los dits portant veus de governador de la ciutat vila o loch hon los dits assessors seran e no absent lo un del altre. E axi los dits portants veus de governador exerciran jurisdiccio e llur ofici de e ab consell de llurs assessors. Plau al Senyor Rey les coses contengudes en lo dit capitol sien servades salvo que per la sua Majestat puixen esser fetes les dites comissions empero que aquelles haje a fer de consell del canceller o vicecanceller o regent cancellaria e que en aquelles haja haver vidit dels dessus dits o de algu dells alias sian nulles.

VII.

Item per los dits canceller vicecanceller regent la cancellaria e assessors ans de usar dels dits oficis sien tenguts e obligats jurar de servar los usatges de Barchinona constitucions capitols de cort privilegis usances consuetuts e altres libertats del dit Principat de Cathalunya. E que los dit canceller vicecanceller o regent la cancellaria ensemps ab lo tresorer e jutge de la causa e advocat fischal hajen entrevenir en totes composicions faedores o al menys lo un dels dits vicecanceller o regent la cancellaria. E per semblant los dits assessors ab los dits portant veus do governador en quant llur ofici se sguarda a fi que mes justa-

ment e equa e segons los demerits exigiran sian fetes. Diu lo Senyor Rey que la sua incomutable voluntat es que axi per sa Majestat com per tots sos oficials sien inviolablament observats usatges de Barchinona constitucions capitols de cort privilegis e libertats del dit Principat. Per tant lo dit Senyor Rey atorga lo dit capitol e li plau que aquell sia observat e vol e ordona a supplicacio del dit Principat que en les composicions fahedores se haja observar lo contengut en lo dit capitol.

VIII.

Item per quant experiencia ha mostrat moltes persones starse de mal obrar per dupte e temor de correccio per donar orde en tolre totes maneres de vexacions e que la justicia daquiavant en lo dit Principat sia be e degudament administrada e los usatges de Barchinona constitucions de Cathalunya privilegis e libertats del dit Principat per vos Senyor e vostres predecessors jurats sien en molta diligencia e attencio observats sia merce vostra Senyor atorgar que en qualsevol causes quis tractaran entre vos Senyor e o vostre Primogenit e o loctinents en cas permes e successors vostres e seus o batles generals procuradors reyals o fiscals de vos dit Senyor o lurs de una part e qualsevol universitats collegis o singulars persones de qualsevol stament dignitat grau o condicio sien de la part altra ara sien les dites causes o questions civils

o criminals patrimonials o de qualsevol regalies o altres qualsevulla puixen e degen los dits diputats ab llur consell o la major part de aquell entreveniut e consentint hi la ciutat de Barchinona axi per llur ofici com encara a instancia o denunciacio de part a despeses del General inquirir contra los dits canceller vicecanceller e regent la cancellaria portant veus de governador e lurs assessors balle general de Cathalunya e procurador reyal dels dits comdats de Rossello e de Cerdanya e loctinents de aquells e jutges o assidents per qualsevol dels damunt dits assignats en les dites causes e si sera trobat algu dels sobredits haver procehit fet enantut comes o delinquit contra dits usatges constitucions capitols o actes de cort privilegis usos libertats de la patria los dits diputats ab lur consell ho facen denunciar ab tal deliquent o participi havent en la contrafaccio predicta requirint e amonestant en scrits una vegada tant solament aquell o aquells qui participi hauran en la contrafaccio predita. E si hoit aquell sera vist haver contrafet e promptament e tota dilacio apart posada aquells tals a qui denunciat o requests seran qualsevol sien no revocaran cassaran e anullaran e al primer stat no reduiran tot lo contrafet als dits usatges constitucions e libertats del dit Principat en tal cas ipso facto sien haguts per privats de llurs oficis la qual privacio los dits diputats denunciaran al Senyor Rey o a son loctinent e si feta la dita denunciacio aquell tal presumira continuar lo exercici de son ofici que primer tenia ultra que li seria cessat lo salari que primer rechia

del General puixen los dits diputats ab lo dit consell entrevenint e consentinthi la ciutat de Barchinona ab ven de crida publica aquell tal fer denunciar e publicar per lo Principat de Cathalunya per privat de son ofici e sien nulles e invalits tots los actes que de aquella hora avant aquell tal faria. E si per los veladors jutges assessors o assidents en les coses sobredites delinquit seria e encontinent feta la monicio no reduhien aquelles coses al degut stament aquells tals sien privats de tot exercici de judicar velar e assidencia fer en lo dit Principat per spay o terme de deu anys. Declarat empero e entes a major e sobreabundant cautela que sots lo present capitol en manera alguna no puguen esser compreses causes algunes de part a part sino les dites causes patrimonials e fiscals segons dessus es dit e encara les fiscals en les quals baja instancia de part lo dit capitol no comprenga si doncs per la part instant no sera recorregut als dits diputats. Plau al Senyor Rey sien servades les coses en lo dit capitol contengudes declarant empero que esser conegut per los dits diputats e consell entrevenithi la ciutat de Barchinona que per los dits oficials o algu dells sia fet contra los dits usatges constitucions capitols e actes de cort privilegis usos e libertats del dit Principat sia notificat al Senyor Rey o a son lectinent e si dins trenta jorns apres la dita notificacio allo no sera tornat a degut stament en tal cas les coses en lo dit capitol contengudes sortesquen son efecte. Vol empero lo dit Senyor Rey que los dits diputats e consell e los qui hi entrevendran per la di-

ta ciutat de Barchinona hagen a prestar sagrament als sants quatre evangelis en poder del canceller o vicecanceller o regent la cancellaria o portant veus de governador en lo dit Principat de dir e declarar ço que segons Deu e lurs consciencies de justicia los apparra e sera vist.

VIIII.

Entes empero e declarat que per les coses sobreditès o alguna de aquelles ara o en esdevenidor no sia fet ne engendrat tacitament o expressa prejudici algu novacio o derogacio als privilegis libertats usos pratiques costums e observances de les universitats del Principat de Cathalunya e de quascu dels braços o staments del dit Principat e singulars dels dits staments ans expressament se retenen e volen que aquells e aquelles sien e romanguen en llur fermetat observancia e virtut segons son e eren ans de la concessio present ni sobre aquells o aquelles se puixa donar alguna declaracio ni acte fer en contrari axi que en algun temps no puixa esser dit o allegat que als dits privilegis libertats usos pratiques costums e observances o algu de aquells sia per via directa o indirecta derogat. Plau al Senyor Rey lo contengut en lo dit capitol.

X.

Item Senyor per quant lo exercici e la administracio de la justicia principalment resideix en les persones qui aquella han a regir e administrar e es necessari sien dotades de sapiencia e consciencia per tant per alguns bons esguards e respectes sia merce vostra provehir al dit exercici e administracio de tals persones qui exceptat lo canceller lo qual haja obtenir prelatura en lo Principat sien cathalans naturals vertaderament e sens dispensacio alguna o domiciliats en Cathalunya e no en alguna manera al dit Principat odiosos o suspectes. Plau al Senyor Rey.

XI.

Item Senyor com sia molt digna e partinent cosa a la devocio naturalesa e amor que lo Principat de Cathalunya innatament porta a vostra Majestat de aquell sirpar tot seminari e causes de divisions e diferencies qui seguir se poguessen per tant los dits diputats e consell suppliquen a vostra gran Senyoria sia merce sua fer e donar obra ab tot compliment que lo Illustrissimo don Carles Primogenit de vostra Altesa sia jurat per tots los regnes e terres subdits a la vostra reyal corona en Primogenit e a ell puys per nostre Senyor Deu e de alt li son donats sien comunicats

tots los drets de primogenitura los quals per los gloriosos Reys passats lohablament seguint la divina ordinacio son stats comunicats a lurs primogenits fahent lo dit Primogenit governador general per tots los dits regnes e terres segons inconcussament juxta la divinal ordinacio es stat observat axi amplament e complida com fer se puxa. E lo Senyor Rey tots temps es stat de voluntat e es que al Illustrissimo Princep fill seu sien donats e observats tots los drets e successions qui li pertanyen com a fill Primogenit de sa Majestat. E per ço es content e li plau que lo dit Illustrissimo Princep sia jurat en Primogenit per tots los regnes e terres subdits a sa Majestat e que sia fet tot lo contengut en lo dit capitol.

XII.

Item Senyor molt Excellent per lunyar totes causes e occassions de diferencies e per conservacio de amor pau e concordia entre vostra Majestat e la Illustrissima Senyora Reyna e Illustrissimo Primogenit e Illustres infants don Ferrando e altres fills vostres e per lo tranquille repos e stat de tots vostres regnes e terres imitant e seguint los fets e gestes dels gloriosos reys predecessors de vostra Altesa suppliquen los dits diputats e consell lo dit Principat representants placia a vostra Majestat atorgar que retenintse vostra Serenitat lo nom reyal sia merce vostra donar la total administracio del dit Principat e dels comdats de

Rossello e de Cerdanya e al plenissim exercici de aquella en lo dit Principat preficir lo dit Illustrissimo Primogenit ab potestat amplissima de celebrar corts generals als cathalans e concessio de altres regalies majors e menors faent e constituint e o creant lo dit Illustrissimo Primogenit loctinent general irrevocable e un altre vos en lo dit Principat ab facultat de poder reebre exigir e haver totes pecunies provenints en lo dit Principat e comdats de Rossello e de Cerdanya de qualsevol gracies composicions o punicions faedores e aquelles peccunies en los propris usos applicar e convertir si dons per los dits diputats e consell lo dit Principat representants ensemps e ab la ciutat de Barchinona no era lo contrari demanat axi e en tal forma e manera que la dita loctinencia cessar no puixa ni dega per qualsevol occasio causa o raho que dir o cogitar se puixa. Ans si era allegat o dit o algun cas cogitat o no cogitat se seguia per lo qual se pogues dir que per esser constituit o creat o nomenat loctinent la dita administracio e exercici e altres coses dessus dites cessassen e o efecte no poder o deure sortir en tals cassos e cascu de aquells no obstants les dites coses e altres qualsevol rahons en tot cas dur e durar haja o dega la dita administracio e exercici e per causa o raho alguna cessar no puixa ni dega. E que la dita administracio e exercici e altres coses dessus dites per lo dit Illustrissimo Primogenit se hajen exercir ab ministres e oficials cathalans naturals e domiciliats en lo Principat de Cathalunya exceptat lo canceller segons dessus es dit afi que stant vostra Ma-

jestat en los altres regnes e terres vostres e lo dit Illustrissimo Primogenit en lo dit Principat de Cathalunya e quiscu contentant se de les dites coses sia lunyada e tolta tota occasio e materia de perills e dans qui porien occorrer e seguir per causa de seductors e no zelants lo servey de vostra Altesa e de vostra reyal posteritat repos e benifici dels regnes e terres de vostra Senyoria. Supplint en aço la plenitut de vostra reyal potestat tots difalliments qui a les dites coses per eficacia de aquelles necessaries e utils fossen o sien e tollent tots obstacles e impediments e objectes que per qualsevol leys publiques o privades fossen introduits qui a les dites coses axi per impropietat de paraules com alias contrariar o nocument en forma e manera alguna a la dita donacio e translacio de la dita administracio e potestat e exercici e altres coses dessus dites causar o portar poguessen. Plau al Senyor Rey crear e de present crea lo dit Illustrissimo Primogenit fill seu loctinent general irrevocable en lo dit Principat e comdats de Rossello e de Cerdanya ab plenissima potestat e exercici exceptat que no puixa fer processos de auctoritate et rogatu simili modo camini strate et moneta ne crear oficials en lo dit Principat. E que lo dit loctinent no puixa tenir corts als cathalans. E que lo dit Illustrissimo loctinent per sustentacio de son stat haja e reeba tots los emoluments e esdeveniments del dit Principat comdats de Rossello e de Cerdanya los quals empero haje haver per mans dels oficials del Senyor Rey los quals de respondre li feelment e leal de aquells integrament hagen a pres-

tar al dit Illustrissimo loctinent sagrament e homenatge. E mes plau al Senyor Rey abstenirse de entrar en lo dit Principat e comdats si donchs per los dits diputats e consell entreveninthi la ciutat de Barchinona no era del contrari supplicat. E aço mateix sia entes de la dita loctinencia general ço es que a la dita supplicacio et non alias se puixa revocar. E si la sua Majestat no se abstenia entrar com dit es en lo dit Principat e comdats ans contrafahia ara per lavors plau a la sua Excellencia vol e consent que en tal cas lo dessus dit capitol e coses en aquell contengudes sien bagudes per atorgades et nunc pro tunc les atorga de verbo ad verbum juxta la sua serie e tenor. E vol e consent lo dit Senyor Rey que stant la sua Excellencia fora lo dit Principat no puixa ne li sia licit per si ni per altri fer los dessus dits processos de auctoritate et rogatu simili modo camini strate et moneta ne altres majors o menors si empero lo dit Senyor Rey a supplicacio dels dits diputats e consell entrevinthi la ciutat de Barchinona entrara en lo dit Principat e comdats vol e declara lo dit Senyor e daquiavant la Excellencia sua e axi mateix lo dit Principat e comdats sia e sien sobre los dits processus e facultat de fer o no fer aquells en aquell stament e punt que eren abans de la capitulacio present. Plau mes avant al dit Senyor Rey e consent a supplicacio dels dits diputats e consell que si per qualsevol cas necessitat causa o raho convocara cort general als regnes e terres a ell subdits o als regnes Darago Valencia e Principat de Cathalunya fora lo dit Principat que sia en

opcio e facultat dels cathalans si anarhi volran o no axi que no puixen esser compellits de anarhi. E hom noy anassen en tal cas en les dites corts o cort per contumacia o alias en qualsevol manera nos puixen actes alguns o coses fer qui toquen interes prejudici o derogacio del dit Principat o dels tres braços e singulars de aquell.

XIII.

Item Senyor per quant experiencia ha mostrat que per causa com persones no naturals del Principat de Cathalunya son stats de vostre consell les leys del dit Principat no son stades observades e no poch dan de la cosa publica del dit Principat per tant suppliquen los dits diputats e consell a vostra Altesa que sia merce vostra per vos dit Senyor e loctinent vostre en lo cas permes e Primogenit vostre e successors vostres e seus atorgar que daciavant en lo consell del dit Senyor Primogenit loctinent vostre en lo dit cas permes e sucoessors vostres e seus stants lo dit Primogenit loctinent vostre e successors vostres e seus en lo dit Principat e comdats de Rossello e de Cerdanya no puixen ne deguen entrevenir ne consellar en forma o manera alguna sino cathalans naturals e domiciliats del dit Principat sens dispensacio alguna exceptat lo canceller. E si les dites coses no obstants altres ultra los dits cathalans com dit es volien entrevenir e consellar en lo dit consell encara que per motiu propri de

vos dit Senyor e o loctinent vostre e o Primogenit vostre e de successors vostres e seus se fahes puixa e dega esser procehit per los dits diputats e consell entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona com dit es contra los qui en lo dit consell entravendrien e consellarien axi com a violadors e destruidors de les constitucions e leys del dit Principat e de la cosa publica de aquell. Declarat empero que noy sien compresos los ecclesiastichs qui obtenen dignitat prelatura cononicat o benifici vertaderament habiten en lo dit Principat e los militars e reyals qui per temps de deu anys han tenguts e tenen vertaders domicilis en aquell. Diu lo Senyor Rey que a sa Excellencia es vist que per lo demanat en lo dit capitol se empatxaria la comunio dels altres regnes e senyories sues ab lo Principat empero per contemplacio del dit Principat e a supplicacio de aquell plau al dit Senyor Rey atorgar lo contengut en lo dit capitol ab modificacio que sia entes en los fets de Cathalunya tant solament.

XIIII.

Item Senyor com lo amor e devocio dels cathalans sia stat es e sera ab molta attencio entendre en conservacio del repos e tranquille stat de vostra reyal persona e salvacio e conservacio de vostres illustres fills segons lorde degut los quals per mitja vostre a Deu Omnipotent ha plagut als dits cathalans donar

suppliquen humilment los dits diputats e consell sia merce de vostra gran Altesa atorgar que sis seguia cas lo que a Deu no placia que lo dit Illustrissimo don Carlos primogenit moria sens infants id est liberis de legitim e carnal matrimoni procreats e o posteritat tal que segons les libertats del dit Principat no pogues e degues succeir en la corona reyal de Arago lo dit Illustrissimo Infant don Ferrando fos e sia en aquell punt regiment e loctinencia e administracio e exercici que es dit e scrit en los precedents capitols de la persona del dit Illustrissimo Primogenit. Plau al Senyor Rey lo contengut en lo dit capitol pus empero aquell e lo seu efecte sia jurat per los diputats e consell.

XV.

Item Senyor molt Excellent lo dit Principat de Cathalunya volent per obres e efectes mostrar la grandissima voluntat e amor que ha en conservacio e augment del stat dels Illustres fills vostres e que lo Illustrissimo Infant don Ferrando sia competentment heretat en lo dit Principat suppliquen humilment los dits diputats e consell a vostra Altesa sia merce sua fer concessio e heretage al dit Illustrissimo Infant don Ferrando de terres a sa condicio pertinents ultra los titols e les terres que ja te e o del jus luendi de aquelles car lo dit Principat per servey de vostra alta Senyoria e de la Illustrissima Senyora Reyna e dels dits

Illustre Primogenit e Illustre Infant don Ferrando e per raho dels dessus e dejus scrits capitols sera content e fa oferta fer donatiu gracios de docentes milia liures barchinonenses a ops e per luicio de les terres e rendes en lo dit heretatge e donacio faedor contengudes volent empero e ab tal expressa condicio lo dit Principat fa la dita oferta que la dita quantitat haja a servir e convertirse en compres luicio e quitament de les terres e rendes damunt dites les quals compres luicio e quitament se hagen a fer juxta les leys privilegis e libertats del dit Principat les quals compres luicio e quitament hagen a fer persones per los diputats e consell elegidores entrevenint e consentinthi la ciutat de Barchinona o en altra manera fer nos puixa ne en altres usos convertir o despendre la dita quantitat. Plau al Senyor Rey e atorga lo contengut en lo dit capitol e accepte la oferta de les docentes milia liures les quals docentes milia liures hagen esser deposades en la taula del cambi o de depositsde la ciutat de Barchinona dites e scrites a la dita Senyora Reyna en nom del dit Illustrissimo Infant don Ferrando dins spay de vuyt mesos continuament contadora del dia que la present capitulacio sera fermada per la dita Senyora Reyna en nom del dit Senyor Rey a anant a solta de sis persones totes cathalanes tres elegidores per lo dit Senyor Rey e les altres tres per los dits diputats e consell entre les quals ne haja haver una de la ciutat de Barchinona e que en fer les dites luicions compres e quitaments e encara en soltar la dita quantitat hagen esser totes sis con-

cordes o almenys les quatre ço es dues de part del dit Senyor Rey e altres dues de part del dit Principat.

XVI.

Item Senyor molt alt per mostrar mes lo amor devocio e afecio que han los cathalans a vostra Altesa e als Illustres fills vostres suppliquen humilment a vostra Excellencia los dits diputats e consell sia de sa merce que lo dit Illustre Infant don Ferrando sia comanat a cathalans de molta prudencia dotats e stigue e habite en lo dit Principat e que los ministres e oficials seus e homens de sa casa sien cathalans. Plau al Senyor Rey e vol que lo contengut en lo dit capitol sia observat.

XVII.

Item Senyor molt Excellent per mostrar mes lo amor devocio e afecoio dels cathalans en lo servey de vostra Majestat e de la Illustrissima Senyora Reyna e del dit Illustre Infant don Ferrando suppliquen humilment a vostra Majestat los dits diputats e consell en tal forma provehir e ordonar ab lo dit Illustre Primogenit que quant a Deu plagues la dita Illustrissima Senyora Reyna e lo dit Illustre Infant sobreviure a vostres lonchs e benaventurats dies lo stat de la di-

ta Senyora Reyna e del dit Illustre Infant tant en la cambra de Sicilia drets e emoluments de aquella ducat de Montblanch e altres terres e senyories lochs drets e accions que la dita Senyora Reyna e lo dit Illustre Infant posseheixen e possehiran e lis pertanyen o en sdevenidor lis pertanyeran quant encara a totes altres coses al honor e preheminencia reyal de la dita Senyora Reyna e utilitat della e del dit Illustre Infant pertenyents puixa esser e sia sens turbacio contradiccio molestia o congoixa alguna e que dels dits bens drets e lochs e accions pertanyents a la dita Senyora Reyna en lo dit Illustre Infant don Ferrando e en altres fills seus e a ses voluntats puixa liberament dispondre e lo disposat per ella sia a efecte e perfecta exequucio deduhit. E que lo dit Illustrissimo Primogenit directament ni indirecta en algun temps ni per causa o raho alguna no puixa perturbar o contradir molestar ni inquietar la dita Serenissima Senyora Reyna ni al dit Illustre Infant e altres fills hereus o successors seus en les dites terres bens drets e accions que de present tenen e en lesdevenidor tindran o possehiran ans sia tengut lo dit Illustre Princep defendre mantenir e ajudar en son cas la dita Illustrissima Senyora Reyna Illustre Infant e altres fills e hereus seus. E que lo dit Illustre Princep en lo temps que sera jurat per primogenit sia tengut de prometre e jurar de servar lo present capitol e tot ço que en aquell es contengut e no venir contra aquell. Car lo dit Illustre Princep se offir ab tot son poder ajudar a la dita Senyora Illustre Infant e

altres fills e hereus seus en los dits bens a que possehesquen aquells ab quietut e fora tota molestia e turbacio e per son poder fer donar orde en totes les coses en lo present capitol contengudes en totes coses a ell possibles a efecte de la seguretat e repos de la dita Illustrissima Senyora Reyna e Illustre Infant e altres fills vostres e seus e suppliquen a vostra Majestat que de tot lo contengut en lo present capitol sia fet acte de cort e sien fetes totes aquelles concessions fermetats e seguretats que vistes seran esser faedores. Plau al Senyor Rey.

XVIII.

Item Senyor Serenissim jatzia per lo gran interes de la conservacio de la reyal posteritat al dit Principat pertanyent nos dega sens intervencio del dit Principat ensemps ab la ciutat de Barchinona inquirir proceir o enantar o fer exequucio per raho de algun pretes crim o delicte en las persones o bens de la Illustrissima Senyora Reyna Illustre Primogenit e Illustre Infant don Ferrando e altres fills legitims e naturals de vos dit Senyor o de algu dels dessus dits. No resmenys a sobreabundant cautela sia merce vostra atorgar que daquiavant per vos Senyor loctinent en cas permes e Primogenit vostre successors vostres e seus no puixa esser inquirit procehit o enantat contra algu dels dessus dits ne puixen esser presos maltractats o detenguts ne en alguna manera punits axi

dins lo dit Principat com fora aquell en persona ni en bens per rabo de algun crim o delicte per gran o enormissim ques pogues dir o cogitar encara que fos es digues esser comes contra la reyal persona de vos dit Senyor o Primogenit vostre o successors vostres o seus sens requesta intervencio e expres consentiment del Principat de Cathalunya o dels diputats e consell e de la ciutat de Barchinona. E aço per evitar molts inconvenients e dans los quals a la cosa publica del dit Principat porien seguir, Plau al Senyor Rey e vol que axis faça.

XVIIII.

Item Senyor per que lo dit Illustre Primogenit haja forma e manera de sustentar la sua casa e estat pertinentment sia merce vostra consignarli dotze milia florins cascun any en lochs o parts ben segurs del regne e Illa de Sicilia. Diu lo Senyor Rey que la Majestat sua no te en lo regne de Sicilia hon pogues fer la dita assignacio de dotze milia florins deduit ço que es mester al sosteniment de la Majestat sua pero per contemplacio e amor al dit Illustre Primogenit fill seu e per condecendre a la supplicacio del dit Principat es content consignarli sis milia florins o per aquells tantes tretes en lo dit regne de Sicilia que abasten a la dita quantitat de sis milia florins cascun any.

XX.

E per quant axi per manteniment defensio e exequucio dels usatges constitucions e altres libertats del dit Principat e de les coses en los precedents e dejus scrits capitols e casou de aquells contengudes com encara per observacio de pau amor e concordia entre vos dit Senyor Illustrissima Senyora Reyna Illustre Primogenit Illustre Infant don Ferrando e altres fills de vostra Altesa e per lo repos e molt gran benifici del dit Principat e poblats en aquell es vist esser rahonable e necessari que los diputats ab consell de les persones per ells elegides o olegidores entrevenint e consentinthi la ciutat de Barchinona com dit es hagen facultat amplissima e per totes les coses concernents los sguards dessus dits e devall scrits e casou de aquells. Per tant humilment suppliquen a vostra Majestat los dits diputats e consell en virtut de la dita comissio elegit a sobreabundant cautela sia merce vostra encara de nou atorgar per execucio de les coses en la dita comissio per la cort feta contengudes que los dits diputats ab e de consell de les persones elegides o substituides o surrogades o elegidores en son cas puixen e hagen facultat amplissima entrevenint e consentint hi Barchinona com dit es de fer ab tota eficacia que totes e sengles coses dessus e devall per vostra Majestat atorgades sien observades axi e en tal manera que si per vostra Majestat e o per lo Il-

lustre Primogenit lo que a Deu no placia era attemptat contravenir en qualsevol manera en les coses dessus dites o alguna de aquelles tant al que ha esguard a la dita Illustrissima Senyora Reyna e al dit Illustre Primogenit com encara al heretament e altres coses concernients al Illustre Infant don Fervando e altres fills de vostra Altesa e encare a les coses que han esguard al henefici repos e tranquillitat del dit Principat e poblats en aquell les dits diputats e consell entrevenint e consentinthi Barchinona com dit es puixen e hajen facultat amplissima de fer tots aquells obstacles impediments axi de fet com de dret a despeses de les peccunies del dit General per les quals a fer puixen fer venda de censals obligant los bens del General e per aquelles totes seguretats en tals contractes acustumades et alias per tals coses e cascuna de aquelles attes majorment que per la dita comissio e en virtut de aquella la present concordia e coses en aquella contengudes sien e son al repos e tranquille stat del dit Principat. E a cautela vos Senyor e lo Illustre Primogenit e lo Illustre Infant en son cas quant a casou haja sguard ara per lavors absolen los dits diputats e consell e tots los estament ecclesiastich militar e reyal e singulars del dit Principat presents absents e sdevenidors de tot sagrament e homenatge e de la fe e naturalesa que tenguts son e sien a vos Senyor e en son cas al dit Illustre Primogenit e al dit Illustre Infant e en son cas en ço qui toch la defensio e manteniment e ajuda del bon amor pau e concordia de vos dit Senyor e de la Illustrissima Senyora Rey-

na Illustre Primogenit e Illustre Infant e de cascu dells encara per defensio dels qui han entrevengut consellat parlat o en altra manera cabut en la liberacio del dit Illustre Primogenit e actes per occassio de aquella axi directament com indirecta juxta forma dels primers capitols concernents los actes de la liberacio del dit Illustre Primogenit com la intencio dels dits diputat e consell representants lo dit Principat sia stada e es a tot servey de la Majestat vostra e de la Illustrissima Senyora Reyna Illustre Primogenit Illustre Infant e benefici e utilitat de la cosa publica del dit Principat e de tots los regnes e terres de vostra Excellencia. Plau al Senyor Rey e vol consent e atorga les coses contengudes en lo dit capitol en quant empero se sguarda a observacio tuicio e execucio de les coses atorgades por sa Majestat en los precedents e dejus scrits capitols.

XXI.

Item Senyor per donar major eficacia als presents capitols e coses en aquells e cascu de aquells contengudes sia merce vostra atorgar que si alguns dubtes questions o contrasts exiran o entrevendran axi principalment com encara incidentment en los presents axi dessus com dejus scrits capitols o algu de aquells o en les paraules o tenor o pensa o coses en aquells o algu de aquells contengudes quels dits dubtes questions o contrasts sien e hajen esser declarats interpre-

tats e determenats tantes vegades com cas occorrega per los dits diputats e consell o la major part de aquell entrevenint e consentinthi la ciutat de Barchinona segons dessus es dit e no per vos Senyor ne Primogenit vostre e successors vostres e seus. E vos dit Senyor e vostre Primogenit e successors vostres e seus per vostra merce e benignitat nous en pugau e degau entremetre en forma o manera alguna ans se haje exeguir tenir e observar per vos dit Senyor e per lo Primogenit vostre e successors vostres e seus e oficials vostres e seus abdicant tot poder de fer lo contrari ab decret de nullitat. Plau al Senyor Rey que tots los capitols dessus e dejus scrits ab lurs respostes e coses en aquelles e aquells contengudes sien enteses al seny litteral.

XXII.

Item Senyor com inseguint la innata fidelitat la qual han haguda e han los cathalans en la conservacio de la posteritat reyal los nobles don Johan Dixar don Felip de Castro e Ferrando de Bolea alias Gallos domiciliat en Çaragoça e llurs mullers qui han assistit o participat en los actes e fets seguits per la causa de la liberacio del dit Illustre Primogenit sia deguda cosa esser prevehit que per sinistres informacions de alguns no zelants lo servey de Deu e de vostra Majestat los dits don Johan e don Felip e Ferrando de Bolea e mullers e fills llurs sien preservats de

dans e perills qui en les lurs persones e bens porien contingir. Per tant suppliquen los dits diputats e consell sia merce vostra provehir que si questio o questions o debats tant civils com criminals ocorreran e de present son o seran entre vos dit Senyor o procuradors fiscbals o altres qualsevol persones axi publiques com privades regne o regnes o provincia alguna universitats o collegis o altres de qualsevol ley stat o condicio sia de una part e los dits don Johan e don Felip e Fernando de Bolea e o lurs mullers e fills axi conjunctament com divissa de la part altra de tals questions o debats o contrasts hagen a conexer e aquells determinar e decisir aquelles persones e oficials no sospitosos los quals la Serenissima Senyora Reyna e Illustre Primogenit assignaran concordablament e no altres qualsevol. E que vos Senyor per vostra merce e benignitat de les dites coses o alguna de aquelles nous entrametats ne a vos se haja recors mas solament als dits Illustrissima Senyora Reyna e Illustre Primogenit. Abdicant a tots altres poder de coneixer e fer lo contrari ab decret de nullitat. Plau al Senyor Rey atorgar e atorga totes les coses en lo present capitol contengudes si e en quant en Senyoria atorgar pot aquelles ab que no contravinguen als furs privilegis e libertats del regne de Arago hon los damunt dits son poblats.

XXIII.

Item Senyor perque totes diferencies sien aplana-

des e sia tolta materia de poder retornar a inconvenients e discordies suppliquen los dits diputats e consell sia merce vostra provehir que los castells e forces del regne de Navarra e oficis de jurisdiccio e altres qui sien per al regiment e govern del dit regne sien acomanats a persones notables aragoneses cathalans o valencians per que mills lo servey de Deu e de vostra Altesa e benifici e repos del dit regne sia fet. Plau al Senyor Rey sobre les coses contengudes en lo present capitol star al que sera deliberat e apparra a les persones que a aço seran deputades per cascun dels dits regnes e Principat.

XXIIII.

E jatzia considerada la comissio de la cort e altres coses en lo servey de vostra Majestat e lo be e repos de la cosa publica del Principat concernents les coses en los presents capitols contengudes puys per vostra Majestat sien atorgades e per los dits diputats e consell lo dit Principat representants acceptades hagen fermetat no res menys a sobreabundant cautela suppliquen a vostra Altesa los dits diputats e consell que sia merce vostra atorgar e per vos Senyor e Primogenit vostre e successors vostres e seus promettre que en les primeres corts que en lo dit Principat se celebraran los presents capitols e totes e sengles coses en aquells e cascu de aquells contengudes sien firmades ab tota eficacia e compliment. Plau al Senyor Rey que

los presents capitols en e per la forma que son per sa Majestat atorgats e modificats en les primeres corts en lo dit Principat celebradores sien ratificats e confirmats e per lo dit Senyor Rey e lo Illustrissimo Princep corraborats ab aço empero que la dita cort atorch tot ço e quant en los dits capitols es contengut concernent servey del Senyor Rey e de la Senyora Reyna e Illustre Princep Illustre Infant don Ferrando e altres fills de aquells.

XXV.

Es empero la intencio dels dits diputats e consell que per los presents capitols no sia en res prejudicat e derogat tacitament o expressa directament o indirecta a qualsevol privilegis usos e costums pratiques e observances de aquells e libertats atorgats a la ciutat de Barchinona e a les altres universitats del dit Principat e als braços o staments del dit Principat o a cascu de aquella axi en universal com en particular atorgats encara que fos fermat compromes o submissio en poder de vostra Senyoria ans sien e stiguen en aquella força e valor que fahien e fan ans dels presents capitols e que per vos dit Senyor sia salvat dret ab plenitut e tota integritat als dits staments ecclesiastich militar e de les universitats e cascu de aquells. Plau al Senyor Rey.

XXVI.

E per quant en moltes e diverses parts dels presents capitols es donada facultat als dits diputats e consell lur los dits diputats e consell son de intencio que en quascuna de les coses en les quals los dits diputats e consell llur han o hajen entrevenir procehir o exequutar fer e deliberar tantes vegades com se hage a fer e seguir se façen e seguesquen per los diputats e consell o la major part de aquell ab consentiment expres de la ciutat de Barchinona e no en altra manera. Plau al Senyor Rey.

XXVII.

Salvense empero les presents persones dels staments ecclesiastich militar e reyal que si en les corts los dels dits staments dehien que nols plauria lo que fet seria en les coses fora la comissio fetes que en tal cas les dites persones puixen aderirse als staments sis volran sens carrech algu dells. Plau al Senyor Rey pas empero la adhesio en lo dit capitol contenguda se faça sens prejudici algu de les coses en los presents capitols contengudes concernents servey seu e de la Serenissima Senyora Reyna Illustre Primogenit e Illustre Infant don Ferrando e patrimoni de aquells.

Lo Senyor Rey fa e atorga les coses damunt contengudes segons que son de part dessus annotades en

cascun capitol e respostes ab tal condicio reservacio e protestacio e no sens aquelles ço es que si cas era que lo contengut en lo XV capitol e resposta de aquell que parlen de la oferta e pagament de les docentes milia liures per los cathalans no era complit ab tot efecte ço es que les dites docentes milia liures no eren scrites dins los dits vuyt mesos en la dita taula de Barchinona juxta la resposta del dit capitol en tal cas lo dit Principat de peccunies del General de Cathalunya hagen e sien tenguts respondre al dit Illustre Infant don Ferrando de annua pensio de censals per totes les dites docentes milia liures o per aquella part delles que no seria dins lo temps scrita a raho o for de XXII milia per mil per tant temps com lo dit deposit de la dita quantitat sera dilatat scriure en la dita taula. E per ço attendre e complir hi sia obligat tot lo Principat e lo dit General de Cathalunya e dreta de generalitats de aquell ab totes aquelles clausules forces e compulses a que son tenguts e obligats per los censals que lo dit General fa e presta les quals sien aci per expresses e insertes.

La Illustrissima Senyora Reyna en nom de la Majestat del Senyor Rey vol e consent que la ferma per la sua Excellencia en nom de la dita Majestat feta de la present capitulacio en la manera que dessus el contengut sia valida e ab tota eficacia de dret e de fet no obstant la carta per sa Senyoria feta testificar per Pedro Doliet prothonotari seu qui de aço parla. Ne encara qualsevol protestacions reservacions condicions salvetats actes cartes o instruments axi per lo Senyor

Rey com per la dita Senyora Reyna o altres qualsevol persones havent ne potestat conjunctament divisa hon se vulla fetes o fets en contrari o que poguessen contrariar o noure o prejudici engendrar a la ferma dessus dita en alguna manera.

Siguen varias cartas que mandaron escribir, en este dia, los señores Diputados.

Dirigitur domine Regine.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

La nit passada reebem una letra de vostra Excellencia la qual entesa sempre regraciam a la Excellencia vostra les coses en aquella contengudes de les quals restam molt aconsolats confiant en vostra Altesa que segons virtuosament e molt loable ha acustumat amar favorir e endreçar lo Illustrissimo Senyor Primogenit e aquest Principat e poblats en aquell plaum a aquella continuar e vostra Excellencia pot confiar en la virtut e naturalesa e verdader amor que los cathalans no sens gran renom e gloria lur han sempre portat e mostrat a lur Rey e Senyor mostraran al servey de la Majestat del Senyor Rey e vostre. Resta doncks Senyora molt alta e molt virtuosa que si les persones que vostra Senyoria ha elegides per venir aci per dar compliment a la ferma de la capitulacio per vostra Excellencia fermada no son partides partissen tantost. E sia molt alta e molt Excellent Senyora

guarda e proteccio de vostra Altesa la Sancta Trini
Scrita en Barchinona a XXIII de juny any Mil CC
sexanta hu. — De vostra Excellencia vassalls. — l
mils vassalls. etc. Los diputats etc.

Dirigitur vicario Barchinone.

Mossen molt magnifich e molt savi. Puig a nos
Senyor Deus Omnipotent ha plagut darnos concor
ab la Majestat del Senyor Rey e la Illustrissima S
yora Reyna en nom del Senyor Rey diumenge p
passat ferma la capitulacio a la sua Senyoria en n
e per part del dit Illustrissimo Senyor Rey per p
de aquest Principat presentada es stat deliberat
en lo nom de Deu de continent vos ne vingau ab
bandera plegada e sens alguna cerimonia e licenc
tota la gent axi de peu com de cavall e vostre ass
sor qui eren restats en vostra companya e los que
son de aqui sen tornen a lurs cases car los qui se
de aci seran pagats plenament de tot ço quels sia
gut. Als altres ja ne scrivim a Johan Ferrer qu
pach aqui car creem que noy sia sino En Bonet o
Copons per que no hajen faticha de venir aci a
despesa al General e aço meteu tantost en exequ
car lo Illustrissimo Senyor Primogenit jurara con
loctinent general vuy o dema e aquesta ciutat st
be acompanyada de vos. E sia molt magnifich e m
savi mossen la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada
Barchinona a XXIII de juny any Mil CCCCLXI. —
P. abat de Montserrat. — Los diputats e consell e

Al honorable Senyer En Johan Ferrer receptor general de les entrades e exides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Segons veureu en la letra de mossen lo regent la vegueria pus que a nostre Senyor Deus Omnipotent ha plagut dar bon fi e concordia en aquests afers havem deliberat e scrivim al dit regent e president que en nom de Deu de continent sen vingua e partescha ab la bandera plegada e sens cerimonia e aviu tota la gent axi de peu com de cavall sino los qui son de aci car aquells encontinent que sien aci los contentarem de ço quels sia tengut. La gent de peu ja es pagada los de cavall que no son de aci que no creem sien sino En Bonet e En Copons pagaulos aqui hajau aqui los diners o dequisvulla e pagau los que nous ne calega tramettre aci ni ells hajen haver fadiga de venir aci ne fer despesa al General. De les altres coses jaquiu les en orde e veniu vos en. Dada en Barchinona a XXIII de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats e consell etc.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt savis senyors. Per quant segons vos havem scrit la concordia e capitulacio a la Illustrissima Senyora Reyna per part de aquest Prin-

cipat presentada es fermada e tots los fets per gra de Deu son aplanats scrivim al magnifich cavalle president en lo nostre exercit lo regent la veguería aci que en nom de Deu sen vinga ab la bandera p gada e sens cerimonia e aviu tota la gent axi de vall com de peu segons en la sua letra se conte. P gam e encarregam vos per ço molt stretament que nostra contemplacio e esguard donen tota favor al regent que obs haja per la partida de aqui e axo h rem a gran complacencia. Dada en Barchinona a XX de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Monts rat. — Los diputats etc.

Als molt honorables e savis senyors los procurad de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Pus a nostre Se yor Deus ha plagut segons vos havem scrit dar rep e concordia als afers que tenim entre mans scrivim diputat local e al receptor del General que avien e cencien los qui guardaven lo castell Damposta a d pesa del General. Notificam vos ho pregant e encar gant vos en lo que sia obs los doneu favor e ajuda. sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trini vostra guarda. Dada en Barchinona a XXIII de ju any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. Los diputats e consell etc.

Al honorable senyor lo diputat local de la ciutat de Tortosa.

Honorable senyor. Pus a nostre Senyor ha plagut darnos repos per la concordia feta a la Majestat del Senyor Rey havem deliberat que tota la gent qui stava en la guarda del castell Damposta sien aviats e licenciats e per vos e lo receptor los sia fet compte e pagament de tot ço quels sia degent fins a la jornada que rebreu la present a fi que no stiguen pus a sou del General danthi bon recapte segons de vos confiam. Dada en Barchinona a XXIII del mes de juny any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Montserrat. —Los diputats e consell etc.

Al molt honorable senyor En Johan Montornès receptor de les generalitats de les entrades e exides en la ciutat de Tortosa.

Molt honorable senyer. Segons veureu per letra que scrivim al diputat local pus a nostre Senyor Deu ha plagut darnos bona concordia ab la Majestat del Senyor Rey e la capitulacio es fermada volem que los dos homens qui staven a la guarde del castell Damposta a despesa del General sien aviats e pegats entro la jornada que seran licenciats. Per ço volem eus manam que vos ab lo dit diputat local los façau compte e vos los pagueu dels bens del dit General ço quels sera degut fins a la dita jornada que creem sera poqua cosa. Dada en Barchinona a XXIII del mes de

juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montse
— Los diputats e consell etc.

24 DE JUNIO.

Constituido personalmente en la mañana de este di
cerca hora de tercia, el Ilustre don Cárlos, príncipe de
na, en la catedral de Barcelona, ante el altar mayor d
misma, presentes los señores Diputados y los Concell
de la ciudad, junto con los prelados, barones, milita
generosos y demás personas que allí acudieron en cop
multitud, teniendo delante la santa cruz del Señor,
misal donde habia escritos los santos evangelios, pu
la mano sobre los mismos, juró lo que contiene la sigu
te cédula, que fué leida por Bartolomé Sellent, notario y
cribano mayor del General, como comisionado por la p
sona á quien tocase leerla, por haberse sucitado, en aq
acto, una cuestion de competencia entre el protonot
del señor Primogénito y el del Rey.

Lo Illustrissimo Senyor don Carles primogenit
rago e de Sicilia e Princep de Viana loctinent ge
ral del Illustrissimo Senyor Rey son pare jura
nostre Senyor Deu e la creu de Jesuchrist e los s
sants quatre evangelis ab les sues mans corporalm
toquats tenir e inviolablament observar e fer obser
e tenir als prelats religiosos clergues richs homens

rons nobles cavallers homens de paratge e o ciutats viles e altres lochs de Cathalunya e a ciutadans burgesos e habitadors de les ciutats viles e lochs tots los usatges de Barchinona constitucions e capitols de les corts de Cathalunya libertats privilegis usos costums segons mills e pus plenament ne han usat del qual jurament mana lo dit Senyor esserne feta carta publica una e moltes liuradores als deputats de Cathalunya e al llur consell representants lo dit Principat e a la ciutat de Barchinona e altres de qui sera interes e les volran.

Leida la cédula antedicha y prestado el juramento, el abad de Montserrat, junto con los otros Diputados, entregaron al propio Sellent otra cédula, requiriéndole que la leyese y continuase al pie del mencionado juramento, cuyo contenido es como sigue.

Los diputats de Cathalunya e consell lo dit Principat de Cathalunya representants accepten la jura per lo molt Excellent Senyor don Carles primogenit de Arago e de Sicilia loctinent general del molt alt e molt Excellent lo Senyor Rey feta. Protesten empero per la present acceptacio no puixa esser treta consequencia en lo sdevenidor ans totes inmunitats libertats usatges constitucions capitols e actes de corts privilegis usances e altres drets al dit Principat e staments de aquell ani universalment com particular pertanyents romanguen salvos e illeses plenissimament e que en manera alguna no sia en aquells o algu de aquells derogat

en lo sdevenidor tacitament o expressa directame
indirecta. Requerint la present esser inserta e co
nuada a la fi de la dita jura et alias esser ne feta
ta publica una e moltes per vos notari etc.

Lo propio que los señores Diputados, hicieron, en
guida, los Concelleres de Barcelona, entregando, po
mismo estilo y con igual requirimiento, la siguiente
dula.

Los Consellers de la ciutat de Barchinona accep
la jura per lo molt Excellent Senyor don Carles p
mogenit Darago e de Sicilia etc. loctinent general
molt alt e molt Excellent lo Senyor Rey a present
ta e en quant per la dita ciutat e singulars de aqu
e encara per les ciutats viles e lochs reyals del Prin
pat de Cathalunya e per privilegis libertats inmu
tats e usances lurs faça e no en altra manera. Ne e
nen los dits consellers en comu o en singular als
privilegis libertats inmunitats e usances per aqu
present acceptacio en alguna manera derogar ans p
testen que les coses dessus dites totes e sengles e
altres disposades per constitucions als dessus dits
en comu com en singular romanguen salves e ille
ab tots sos universals e particulars drets. E mes av
sie en quant la predita jura e privilegis dels prel
religiosos e altres ecclesiastiques persones magn
barons nobles cavallers e homens de peratge del
Principat axi en comu com en singular deroguen
prejudiquen o seran vists o vistes prejudicar o de

gar ara o en sdevenidor tacitament e expressa directament o indirecta a la dita ciutat de Barchinona e altres ciutats viles e lochs reyals del dit Principat e als ciutadans burgesos e habitadors de aquells axi en comu com en singular e als dessus dits lurs privilegis iumunitats e usances expressament contradien e discenten ab la present e protesten que la present acceptacio en algun temps no puixa esser treta a consequencia. E supliquen e requeren la present cedula esser inserta e continuada a la fi de la dita jura et alias esserne feta una e moltes cartes per vos notari etc.

Siguen los nombres de las personas que fueron testigos en todos los actos que anteceden.

Testimonis foren a les dites coses los reverends senyors En Johan bisbe de Barchinona En Guillem bisbe Dosca En Cosma bisbe de Vich.

Los nobles don Galceran de Pinos vezconte de Illa e de Canet don Johan senyor Dixar.

Don Johan de Cardona camerlench del dit Senyor Primogenit don Jayme Darago senyor de la baronia de Arenos en regne de Valencia.

Frare Jacme de la Jaltrun prior de Cathalunya.

En Bernart Çapila En Bernart Fivaller ciutadans de Barchinona qui apres lo jurament foren fets cavallers. E moltes altres de quiscun stament.

E En Johan Ginebret notari de la ciutat de Barchinona.

25 DE JUNIO.

Reunidos en consistorio los señores Diputados y Consejo, presentáronse los embajadores, y recordando el cumplimiento de los capítulos firmados, pidieron se nombrase la embajada que se habia de enviar al Rey de Castilla, segun se habia ofrecido; á lo que contestaron los señores Diputados, que estaban prontos á cumplir lo que se pedia, y cuanto tuviesen obligacion de hacer en virtud de dicha concordia.

Siguen las cartas que se recibieron en este dia.

Als molt reverends nobles magnifichs e savis senyors los diputats e consell de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends nobles magnifichs e savis senyors. Per vostra letra mostrau voluntat de la presencia mia en aqueix consell e ciutat lo que jo a molta honor e gracia stime jatsia proceesca de sola bondat e virtut vostres no ignorant lo que per mi se poria consellar ne fer es complit ab tota integritat per los presents e per aquesta seguretat e acomes apartar mi mateix scusant me de inproperis e annuigs per vostres magnificencies no ignorats ni provehits segons en lo meu juy se poguere e deguere e ja algunes voltès en suspensives paraules cuydave haver dit en temps delli-

berat compendria mi mateix a no hoir ni sentir coses de tanta molestia majorment que si mirar vostres reverencies volran no se altre cose en nengun temps me puixa esser imputada sino gran consideracio de la reverencia e honor de nostre Rey e Senyor molta advertencia del bon stat de la cosa publica de la terra. E si per les coses que a negu no es licencia necligir ne obmetre jo so stat indegudament contractat nous deveu admirar me sia consellat apartar me en ma sglesia que al parer meu res no podia fer ab menys injuria de nengu. E no se si tot altre sera tal delliberacio ans semblara en la prima fas no satisfer al que poguera en respecte de algu qui voluntariament apres de mi en aquests fets mes del degut. Si donchs per la professio mia en aquesta part he declinat cuydaria me degues esser aprovada no renunciant james a la honor ne servey de la cosa publica. Puys empero a vosaltres senyors molt reverends nobles e magnifichs es vist no fer bona eleccio. Per que en temps algu nos mostras fer jo sino tot lo dever incitat per lo Senyor Primogenit e per servey de la sua Altesa amor e complesencia de vostres magnificencies jo me transferre en alguna part convicina en aqueixa ciutat puys al dit Illustrissimo Senyor e vostres reverencies aquest pensament esser accepte e a qui jo stare per servir e consellar si axi es que tal suficiencia en mi se pugue trobar. Moltes vegades me recort en causes ardues haver fet primer de tots lo ques pertanya sens conexer que en la mia honor sia stat compensat ja per aço noy fallire james no desconfiant de

Deu ne de la virtut vostra que sino ara en la fi conexereu qual en les opinions es la millor. E placiaus advertir la cumuna utilitat prevalesca que altrament tanta sera la perdua que james los vivents la poran compensar. Quantes e quantes coses tinch en fantasia de parlar sab Deu no per interes particular mas a honor e gloria de aquest insigne Principat que comensa si advertit noy sera de tal malaltia enfebrar que sera molt dificil de curar. Nom puch star pregar vos e suplicar e vigileu en vostres pensaments a preservar tal dan e mogueus aquell universal nom dels cathalans qui nunque en la fi ha sufert res fer que no sia stat de molta comendacio digne. Ja a Deu no placia res appassionat en lo meu enteniment sia concebut mas sola amor e voluntat extrema conservar lo que tanta noble gent sepulta a la honor de aquesta terra han sebut aplicar. Prech vos senyors no menysprebeu mon parlar que temps vendra si mirat noy es jo haure dit lo que negu no haura cuydat subseguir se pogues. Consolat stich per ques diu la regia Majestat declinat an concordia festinan ab gran reverencia e honor tal respecte si haver la poreu que nunqua tant gloriosa cosa vos vindra al devant. Deu e los sants ne sian loats. e sis vol muyre jo pus en tal concordia haje merescut participar. Breu solia esser en parlar ara no men se lexar. Suplich me hajau scusat que ingestissima ardor de coratge me fa cridar. E manan me sempre vostres reverencies nobleses e magnificencies lo queus sia plasent. Feta en Terragona a XXII de juny.

Mossen Johan Sorts e En Sant Climent a major

compliment vos diran totes coses. Sials donada fe e crehensa.

A complacencia e honor vostres prest P. archebisbe de Terragona.

Als molt reverend magnifichs honorables e molt savis senyors los deputats del General de Cathalunya residens en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Avisam vostres reverencies com per bons respectes havem de present revocat Sancho Vallobar canonge e cabiscol de aquesta sglesia olim sindich nostre non entrevenga per aquella en los perlaments e consells que de present se celebren en vostre consistori sobre lo benavenir e repos de la republica del Principat de Cathalunya e havem constituit nostre sindich per entrevenir en aquells lo reverend mestre Johan Ferrando prior major nostre. Notificam per ço ab la present a vostres reverencies la dita revocacio suplicant aquelles hagen per recomenada aquesta sglesia. Pregants e suplicants la Majestat divina porte a efecte la bona concordia entre lo Senyor Rey e lo dit Principat. De Tortosa a XVI de juny any Mil CCCCLXI.— A honor e servey de vostres grans reverencies prests lo capitol de la Seu de Tortosa.

Als molt reverends spectables egregis nobles e mag-

nifichs senyors los deputats e consell elet per comissio de la cort de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends spectables egregis nobles e magnifichs senyors. Vostra letra de XXX dies del prop passat mes de maig havem rebut per los nostres magnifichs embaixadors la qual vista e be entesa e encara oyda la relacio que aquells nos han feta de les coses que han comunicades ab les reverencies vostres vos responem queus regraciam les bones ofertes vostres en la dita vostra letra contengudes e de la part nostra oferim per semblant fer per aqueix insigne Principat lo que sia honor e benavenir de aquell. E considerat que nosaltres som a ple informats de tots los fets aqui occorrents en los quals per esser molt arduus e de gran inportancia es necesari madurament e digesta delliberar e aconselladament proceyr. Per tal vos significam que apres havem hauda noticia dels dits fets continuament entenem en aquells e speram en nostre Senyor Deus que farem tals apuntaments e conclusions que redundaran en lahor e gloria de nostre Senyor Deus honor e servici de la sacra Majestat del molt alt Senyor Rey e del Senyor Princep e primogenit e encara benefici e asssossech e repos de totes les terres sotsmeses a la real corona Darago. E tingaus molt reverends spectables egregis nobles e magnifichs senyors la divina Majestat en la sua gracia recomanats. Scrita en Valencia a vint dies de juny del any Mil CCCCLXI. — A tota honor vostra be apparellats los justicia jurats e consell de la ciutat de Valencia.

Als molt reverends nobles magnifichs e savis senyors los diputats e consell de Cathalunya residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverends nobles e magnifichs e savis senyors. Per vostra letra mostrau voluntat de la presencia mia en aqueix consell e ciutat lo que jo a molta honor e gracia stime jatsie procehesca de sola bondat e virtut vostres no ignorant lo que per mi se poria consellar ne fer e complit ab tota integritat per los presents e ab aquesta seguretat e acomes apartar mi mateix scusant me de improperis e anuigs per vostres magnificencies no ignorats ni provehits segons en lo meu juy se pognere e deguere e ja algunes voltes en suspensives peraules cuydave haver dit en temps delliberat compendria mi mateix a no hoir ne sentir coses de tanta molestia majorment que si mirar vostres magnificencies volran no se altre cose en nengun temps me puixe esser imputade sino gran consideracio de la reverencia e honor de nostre Rey e Senyor molta advertencia del bon stat de la cosa publica de la terra. E si per les coses qui a nengu no es licencia eligir me obmetre jo so stat indegudament contractat nous deveu admirar me sia consellat apartar me en mes terres que al parer meu res no podia fer ab menys injuria de nengu. E no se si tot altre fera tal delliberacio ans semblara en la primera fas no satisfer al que poguere en respecte de algu qui voluntariament apres de mi en aquests fets mes del degut. Si donchs per la

professio mia en aquesta part e declinat cuydaria me degues esser aprovada no renunciant james a la honor ne servey de la cosa publica. Puys empero a vosaltres senyors molt reverends nobles e magnifichs es vist no fer bona eleccio per que en temps algu nos mostras fer jo sino tot lo dever incitat per lo Senyor Primogenit e per servey de la sua Altesa amor e complescencia de vostres magnificencies jo me transferre en alguna part convicina en aqueixa ciutat pus sapia al dit Illustrissimo Senyor e vostres reverencies aquest pensament esser accepta e aqui jo stare per si servir e consellar si axi es que tal suficiencia en mi se pugue trobar. Moltes vegades me recort en causes ardues haver fet lo ques pertanyia sens conexer que en la mia honor sia stat compensat ja per aço noy fallire james no desconfiant de Deu ne de la virtut vostra que si no ara en la fi conexereu qual en les oppinions es la millor. E placiaus advertir la comuna utilitat prevalesca que altrament tanta sera la perdua que james los vivents le poran compensar. Quantes e quantes coses tinch en fantasia de parlar. Sap Deu no per interes particular mas a honor e gloria de aquest insigne Principat qui comença si advertit noy sera de tal malaltia enfebrar que sera molt dificil de curar. Nom puch star pregar vos e suplicar e vigileu vostres pensaments a preservar tal dan e mogueus aquell universal nom dels cathalans qui nunque en la fi ha sufert res fer qui no sia stat de molta comendacio digne. Ja a Deu no placia res apesionat en lo meu enteniment sia concebut mas sola amor e voluntat extre—

ma en conservar lo que tanta noble gent sepulta a la honor de aquesta terra han sabuda aplicar. Prech vos senyors no meynspreheu mon parlar que temps vendra si mirat noy es jo haver dit lo que nengu no haura cuydat subseguir se pogues. Consolat stich per ques diu la regia Majestat declinar en concordia festinan ab gran reverencia e honor tal resposta si haver la poreu que nunqua ten gloriosa cosa vos vendra al devan. Deu e los Sants ne sian loats e sis vol muyre jo pus en tal concordia haje merescut participar. Breu solia esser en perlar ara no men se laxar. Suplich vos me hajau scusat que ingestissima ardor de coratge me fa cridar e manentme sempre vostres reverencies nobleses e magnificencies lo queus sia plasent. Feta en Terragona a XXII de juny. — Mossenyors molt reverends nobles e magnifichs a totes altres coses dereu plena fe e crehensa a mossen Johan Sorts e G. Sent Climent portadors de les presents. A tota vostra ordinacio apparellat lo comte de Prades.

Al molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Una vostra letra de vint del present havem rebuda per vostre correu ensemps ab altra del Senyor Primogenit la qual entesa vos regraciam molt lo avis de les coses en aquella contengudes axi del jurament del Senyor Primogenit com de les altres coses. Nosaltres en lo queus scriviu ferem tots temps lo degut e lo que be havem

acustumat tocant lo benavenir e repos del Principat e aquesta ciutat acceptant vostres bones ofertes e regraciant vos aquelles confiants que per obra tota vegada que lo cas e necessitat occorrera haureu a memoria aquesta ciutat e per be recomenada. E sia mol reverend magnifichs senyors la Sancta Trinitat en proteccio e guarda dels tots. De Leyda a XXII de juny any Mil CCCCLXI. — Certificam vostres reverencies com lo dit correu es arribat huy diluns entre dotze e una apres mig jorn. — A vostres beneplacits e honorprests los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend honorables e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e molt savis senyors Dues vostres letres havem rebudes la primera continent avis solicitant nos fossem prevists en la custodia de aquesta vila e la liberacio feta en cas de ruptura del exercici e jurisdiccio que Primogenit deu e pot exercir en lo dit Principat la qual letra en continent metem en exequcio totes les coses en aquella contegudes. E apres a XXII del present mes rebem una altre vostra letra la data de la qual fonch en Barchinona a XXI de juny any present e dejus scrits en e la qual nos significau com la Senyora Reyna ha feta mada la capitulacio sens mudar tolre ni anadir un mot ni una tilla de que senyors molt reverend e honorr:

bles havem referit gracies a nostre Senyor Deu Jhesuchrist de tanta consolacio tranquilitat e repos del dit Principat regraciant a vostres reverencies la dita significacio e a nosaltres consolacio la qual es tanta en nostres coratges que ab ploma scriure no poriem. Suplicant vos lo que podem e sabem vos sia plasent fer donar a nostre sindich un trelat de tots los capitols per vostres virtuts obtenguts a fi que per aquells siam certs dels benificis e repos de la terra e aquells comunicar puixan a nostre consell quels sia renunciacio e consolacio dels treballs qui axi de nits com de dia en consellar nos han sostenguts en les hores que appellats eren per les coses per vosaltres a nosaltres scrites e demanades. E sia lo Altissime proteccio e custodia de vosaltres. De Cervera a XXIII de juny del any Mil CCCCLXI. — Molt reverend honorables e molt savis senyors los pahers de la vila de Cervera a vostra honor apparellats.

26 DE JUNIO.

Ocupáronse de una proposicion hecha á instancia del convento y frailes del monasterio de Santa Maria de Jesus, extramuros de la ciudad, quienes solicitaban se les remunerasen las misas del Espíritu Santo, que, durante los anteriores sucesos, habian celebrado cada dia en la capilla de la casa de la Diputacion, pues lo necesitaban para la construccion de una chimenea; y de otra, hecha por los

mismos Diputados, al objeto de que se aumentara la muneracion de quinientos florines que se habia señal á cada uno, cuya cantidad consideraban corta, en atenc á los muchos trabajos que habian tenido. Respecto d primera, acordáron, que, por via de caridad, se sati ciesen á los mencionados frailes veinte libras barcelo sas; y para llevar á cabo lo segundo, nombróse una mision compuesta del abad de Poblet, de Juan Çabasti caballero, y de Juan Lull, ciudadano.

Se recibió, el mismo dia, la siguiente carta; y se m dó escribir las otras que se hallan á continuacion.

Als molt reverend e de gran magnificencia seny mos senyors los deputats del General de Cathalun

Molt reverend e molt magnifichs mossenyors. P los pahers de aquesta ciutat nos es stada mostra vuy una vostra letra continent en efecte com conco dia desijada per lo Senyor Rey e per la terra era co closa e fermada per la Senyora Reyna de que tot hc ha agut singular consolacio de tant santa nova de q mossenyors vinch a pensar que la stada de aci de mo veguer ab les banderes no pot esser molta perque m senyors haurieus a gracia que ans de partir de aci bes que he de fer de aquestes armes car aquests se yors de aquesta ciutat mostren que les se volen ret nir aci e dihen vos nan scrit mes mossenyors vos scrit sius plaguera que tremetes a Tortosa aque sachs de pa que trobare aci bons a fi que no hage fer despesa en pa perdut per que mossenyors supli

vos hage vostra resposta. Lo sou de aquest mes quem manau do an Bonet de Tortosa per tres rocins ja loy he ofert de dar si be li resta poch aver que ja li he bastret XXX florins dor e per que ses agut pagar lo sou a la gent de cavall de don Felip e de Ferrando de Bolea he mester me sien tremesos per vostra reverend e honorables savieses uns CCC florins dor segons ja per altres vos he scrit los quals per no fer despeses poran esser acomanats a qualque sindich de aquesta ciutat que ells hauran forma de tremetels me. Axi matex mosenyors per que per vostra albara mosel veguer ha tornat lo standart de Sant Jordi an Huch de Copons volria saber de aqui que li he pagar per lo dit standart ni quants rocins tendra ab ell e aximateix mosenyors per que la mesada es prop a passar sia de vostra merce delliberar que es de fer e si gent de cavall haura mester aqui per tornar les banderes crech sen trobara aci alguna gent en Leyda qui volentes si conduira per que tenen rocins he armes e volran guanyar ço que poran ab tot que si de aqui me poden venir en cert ja sera millor. Lo Senyor Rey dihen deu esser ja en Borga hon ha mudada la cort. Feta en Leyda a XXIII de juny. — Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses Johan Ferrer prest a vostres manaments.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor de les entrades e axides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Vostra letra havem rebuda vuy

dada de la present feta a XXIII de aquest mes a la qual vos responem que ja deveu haver hauda letra nostra e lo veguer e los pahers com havem manat lo veguer seu torn ab la bandera e standart plegats e sens serimonia e que pagueu los de cavall qui no son de aci a fi que no hagen fadiga de venir hic ni dar despeses al General car noy volem enviar diners. An Marimon e als altres pagar los hem aci del que degut los sera. De dar sou per standart An Copons no son tres dies e axi no li entenem res a donar. De les armes feu les venir aci al millor mercat que poreu si la ciutat no les volia al just preu ab obligacio de alguns bons mercaders de aci e lo bescuyt que bo sia feu lo anar a Tortosa e si alla se pora aviar sino vindra aci. E si vos sou aqui per les dites coses aturar scriviunos si haveu dats diners al veguer ni al seu assessor ni An Marimon ni altres per queu pugam comunicar ab ells com sien aci. Dada en Barchinona a XXVI de juny del any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt nobles e molt magnifichs senyors los quinze congregats per lo stament militar en la vila de Perpenya.

Molt nobles e molt magnifichs mossenyors. Hoyt havem a ple los honorables mossen Francesch Lobe e mossen Johan Sampso sobre les coses que de vostra part nos han dites a les quals responem quant al queus

han significat vosaltres star ab algun entrenyor per quant vos es stat scrit cessasseu de ajustar vos per causa del negoci de la liberacio del Senyor Primogenit. No creguen vostres nobleses e magnificencies la causa de tal scriure sia stada per darvos carrech algu ne prejudicar a la facultat queus es atorgada de avisar vos en cas permes mes per sol respecte que a causa de vostra congregacio algun torb a la justicia no fos procurat. Quant al fet de esser vosaltres remunerats dells treballs que diheu haver sostenguts per occasio de la dita delliberacio creem mossenyors nosaltres hi havem bonissima voluntat mas es stat vist portar gran inconvenient per quant infinides gents del Principat qui semblantment hi han treballat volrien esser remunerats don resultaria gran confusio e grandissimo dan al General. Volem empero siau certs que tenint al davant vostre bo e virtuos obrar serem recordants axi en honors com altres coses qui al plaer honor e profit vostre se puixen adabtar tenir vos scrits en la pensa com aquells que stimam esser ne be merexedors. E ja de vostra quinzena metem per un dels embaixadors tramesos al Senyor Rey mossen Jordi Balle e apres en nostre consell havem agregats entre los altres lo vezcomte Dilla Felip Albert e mossen Johan Sampso los quals son stats debitament remunerats. E sie de vostres nobleses e magnificencies la Santa Trinitat continua proteccio. Dada en Barchinona a XXVI de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya a vostra honor apparellats.

27 DE JUNIO.

Se tomó la siguiente deliberacion, que juraron sostener y guardar todos cuantos asistieron á la sesion de este dia.

Es vist deures ab molta diligencia sollicitut e vigilancia entendre ara specialment en lo principi en la observança dels capitols a la letra e a la ungla e que sien extirpades totes obnubilances que correguen per passions o alias. E que los diputats e tots los del consell novament juren que ab tota diligencia faran observar los capitols a la letra e hi treballaran que a la ungla sien observats e quels faran be guardar de interpretacions e que faran cumplir totes les coses en la capitulacio posades. E que los capitols per totes ses forçes defensaran. E per donar forma en lo sobredit sia de present suplicat lo Senyor Primogenit que sia merce sua en cas que dubte algu li occorregues sobre la capitulacio e observança de aquella deman de tal dubte e observacio al present concell ans que a altres alguns per forma que diferentment eleccio nos fahes sobre tal dubte.

El mismo dia, y despues de aprobada la deliberacion que antecede, se presentó el Señor Primogénito, el cual

propuso que, en atencion á que el Rey, su padre, dilataba la provision de oficiales para la administracion de justicia, por lo que clamaba el pueblo, se resolviese si convendria, durante la referida dilacion, que él los creara, y si ejerciria tan solo el oficio de Lugarteniente con los oficiales del Rey, tal como se espresaba en los capítulos; sobre lo que se acordó, que, para evitar confusion, y que se aglomeraran dos poderes en su persona, siguiese conforme en aquellos se prevenia.

Siguen las cartas qoe se recibieron en este dia, como y tambien las que mandaron expedir los señores Diputados.

Als molt reverend honorables e de molt gran prudencia los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend honorables e de molt gran providencia senyors. La derrera letra vostra havent en efecte com la sanctissima concordia es stada fermada entre la Majestat del Senyor Rey e lo Illustrissimo Primogenit fill seu ab lo Principat de Cathalunya lo qual avis regraciam molt a vostres grans reverencia e grans providencies a les quals molt exortam que la dita concordia per nostra consolacio juxta la forma de la capitulacio vos placia comunicar al honorable mestre Marti Pere sindich daquesta universitat qui aquella ha carrech de tremetre a nosaltres. E sia la Sancta Trinitat proteccio de vostres reverencia e magnifiques providencies. Scrita en Gerona a XXIIII de juny any Mil CCCCLXI. — A totes vostres ordinacions promptes los jurats de Gerona.

Als molt reverend honorables e de molt gran providencia senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e de molt gran providencia senyors. Dues letres havem rebudes de vostres molt grans providencies data la una a XX laltra a XXI del mes corrent avisant nos per la de vint e hu com migensant la gracia de nostre Senyor Deu la Senyora Reyna la dita jornada a les vuyt hores de matí fèrma la capitulacio a la sua Senyoria derrerament presentada sens mudar tolre o anedir mot ne tilla e aço per nostra consolacio don restam nosaltres e tot lo poble de aquesta vila en tanta leticia e consolacio que scriure no poriem referint gracies a nostre Senyor Deu e a la sua beneyta mare de tanta gracia quens ha feta de conduhir lo negoci al bon fi desijat del contengut en la primera lettre. Per nostres letres scrivim a nostres embaixadors los quals a ple informats de nostra ferma e inconmutable intencio la vos explicaran. Placiaus dar los fe e crehensa com a nosaltres si presents la explicavem a vostres molts grans providencies de les quals la Trinitat increada sia continua proteccio e guarda. Scrita en Perpenya a XXV de juny del any Mil CCCCLXI. — Los consols de la vila de Perpenya a vostra honor apparellats.

Als molt reverend magnifichs e molt savis Senyors

los deputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Vostra letra de XX del present havem rebuda e certificats de les coses contengudes en aquella romanim no poch confortats e en una grandissima jocunditat singularment que per justicia sia stat trobat e axi praticat com lo Illustrissimo Senyor Primogenit pot e deu fer lo jurament acostumat prestar com a Primogenit e exercir la jurisdiccio que Primogenit pot e deu exercir en lo Principat. Haurem vos a gracia molta mossenyors de continent sien tornats los tres embaixadors tramesos a la Senyora Reyna per donar fi e conclusio als afers occorrents del ques seguira siam per vostres reverencies certificats aquelles fahents certes com aquesta ciutat sta ab aquella sancera intencio ferm proposit e indubitat que en lo principi era continuant virtuosament ab quanta major attencio e vigilancia pot e ara molt mes per vostre avis en la bona custodia repos e tranquille stat de aquella e de tot lo restant del Principat ymitant aqueixa insigne ciutat que no ignorau es capmestre de tot lo Principat acceptant e gratificant la bona oferta en les coses necessaries feta per vostres grans reverencias a aquesta universitat la qual pregam e suplicam hajau a memoria e ben recomenada. E sia molt reverend e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra special proteccio. Scrita en Tortosa a XXIII de juny del any Mil CCCCLXI.

Volents cloure le present es arribat correu volant ab letra a nosaltres tramesa de part dels consellers de

aqueixa ciutat avisant com la Senyora Reyna ha fe
mat tota la capitulacio a ella tramesa per part del d
Principat del qual avis romanim molt aconsolats e d
lliberam esser feta publica leticia en aquesta ciuta
Deus per sa merce nos vulla conservar en bon rep
e concordia. A tota honor de vostres reverencies
magnificencies apparellats los procuradors de Tortos

Als molt reverends honorables e molt savis senyo
los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend honorables e molt savis senyors. L
dia present que comptam XXI del present mes de jun
entre X e XI hores abans de mig jorn rebem vostr
letra ab la qual som per vostras grans reverencia
savieses certificats de la gloriosa e beneyta concordi
feta sobre la capitulacio a la Senyora Reyna derrera
ment tramesa la qual la dita Senyora haurie libera
ment fermada sens mudar tolre o anedir un mot n
una tilla de la qual nova som romasos grantmen
aconsolats. Deus ne sia loat e glorificat qui en aque
punt ha volgut portar los dits afers. E regraciam
vosaltres grantment com de la dita bona nova nos h
vets volguts consultar. De la letra altre que certifica
nos haviets ja tremesa sobre los dits afers no la ha
vem rebuda. Placia nostre Senyor Deus al qual es su
plasent fins aci esser vostre director en los dits afe
daquiavant vos vulla endreçar en aquells e altres pe
bon repos e tranquillitat de la terra. Suplicant vos d
qui per avant sera procehit en los dits negocis pe

nostra consolacio nos en vullats scriure manant e ordenant de nosaltres ço qui plasent vos sie. Scrita en Golada a XXI de juny any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio e servir prests los consellers de la vila de Agualada.

A la molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Per quant en lo ofici del regent la governacio de aquest Principat consisteix molt la justicia repos e bon stament del dit Principat nosaltres molt desigam lo dit ofici venir en mans de persona qui aquell sapia regir e administrar a tot servici de nostre Senyor Deu e de la Majestat del dit Senyor Rey e benefici del dit Principat. E considerada la disposicio e virtuts del magnifich mossen Arnau de Vilademany e de Blanes cavaller e suficiencia per al dit ofici seria molta contentacio nostra ell esser provehit del dit ofici car no pensam algun altre li puixa esser provehit en les utilitats e fruyts que del seu bon regiment sesperen. Per tant Senyora molt alta humilment suplicam a la Excellencia vostra li placia en persona del dit Senyor Rey al dit mossen Vilademany provehir del dit ofici o si aço volra remetre a la Majestat del dit Senyor Rey vos placia a la dita Majestat scriure e supplicar per la dita provisio la qual nosaltres haurem a la dita Majestat e a vostra Excellencia a singular merce e gracia. Aço sera mes stesament explicat a vostra dita

Excellencia per part nostra per En Johan Brujo
tari donador de la present trames per aquesta ci
e per nosaltres per aquesta sola raho. Al qual vos
cia donar plena fe e crehença. Molt alta e molt Ex
llent Senyora la Sancta Trinitat haja en sa protec
vostra Illustrissima Senyoria la qual de nosaltres
lo que li placia. Scrita en Barchinona a XXVII
mes de juny any Mil CCCCLXI. — Senyora molt
cellent. — De vostra Altesa humils subdits e vass
qui a aquella humilment se recomanen. — Los di
tats del General e consell etc.

Als molt honerables e savis senyors los consols
la vila de Perpenya.

Molt honorables e savis senyors. Pus a nostre S
yor Deu ha plagut atorgar aquesta sancta e benav
turada concordia que tant ha sguart al benefici e
pos de aquest Principat com per capitol de aqu
sia provehit a les coses dejus scrites nosaltres per
scrivim al diputat local de aqueixa vila manantli
cesse de tota instancia que fins aci haje feta co
En Guillem Vola burges e micer Pere Azemar juri
de aqueixa vila e qualsevol dells. E que requira
oficials a quis pertangue los desliure de la preso
que stan els çancelen totes capleutes fermançes o o
gacions fins açi fetes e prestades per les person
bens lurs sobre los afers occorrents. Volem vos
significar per que nous vingues en admiracio ne
guesseu fer alguna instancia en contrari car seria

derogacio de la dita concordia e hauria sguart no solament a interes dels dessus dits mas a altre massa major interes lo qual fa molt attendre e bèn guardar. Ab tant molt honorables e savis senyors tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua. Rescrivint nos aço queus placia. Dada en Barchinona a XXVII de juny any Mil CCCCLX hu. — A.' P. abat de Montserrat — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Guabriel Girau diputat local en la vila de Perpenya e bisbat Delna.

Honorable senyer. Pus a nostre Senyor Deu ha plagut donarnos aquesta sancta e beneventurada concordia per la Senyor Rey e Senyor Primogenit e lo Principat formada com per capitol de aquella sia al dejes scrit provehit vos dehim e manam que desistats de tota instancia que fins aci hajats feta contra En Guillem Vola burges e micer Pere Azemar juristre de aqueixa vila qui presos stan e qualsevol dells. E de part nostra requirats los veguer e batle e qualsevol altre oficial de aqueixa vila al qual se pertanga e aço en virtut de la seguretat que feta e prestada hau que de continent tota dilacio e consulta cessants desliureu soltament los dits Guillem Vola e Pere Azemar els cancelleu totes capleutes seguretats e obligacions que per les persones e bens dels dessus dits o qualsevol dells fins aci prestades son. Nous detingats en aço daquiavant car no solament sguarda interes dels dessus

dits mas altre major en lo qual se causaria gran errada si ere contrafet e imputarien ho a vos per qui vullau hi esser attent. Dada en Barchinona a XXVI de juny any Mil CCCCLX hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

28 DE JUNIO.

Por ser domingo, no hubo sesion en este dia, si bien los señores Diputados, con algunos individuos del Consejo, se reunieron por la tarde, para tratar de lo que podria hacerse, en caso de que los oficiales que nombrase el Señor Rey, segun se espresa eu los capítulos, fuesen sospechosos ú odiosos al Principado; pero nada se concluyó, sin embargo de haberse ocupado largo rato de este asunto.

Las cartas que se recibieron en este dia siguen á continuacion.

Reverendis in Christo patribus spectabilibusque claris et magnificis viris dominis prelatis et aliis Principatum Cathalonie representantibus.

Reverendi in Christo patres spectabilesque clari et magnifici viri. Retulerunt nobis procuratores et sindici nostri qui istinch ex convocacione cleri quam reverendus in Christo pater dominus episcopus Elnensis tanquam nuncius apostolicus fecerat ad nos redie

od nos mirifice partes vestras interposuistis
ue patrones et defensores fuistis ut clerus et
hujus provincie et Terrachonensis indebitis
inibus per eundem ipiscopum comissarium non
atur. Qua pro re ingentes vobis gracias agi-
t quoniam ejusmodi materiam ne iterum intro-
non mediocriter veremur presertim cum co-
conatus quos in ea dictus episcopus ostendit
erga patriam ex qua honorem et tot emolu-
ercipit impietatem propterea vos magnopere
s ut tamdiu hujusmodi materia nobis cordi cu-
it donech omnis causa cesset que nobis de ea
timorem incurrere providendo apud S. D. N.
ea quibus prudencie vestre provisione opus
gnoverint quod cedet in graciam et benefficium
rvum ecclesiarum et cleri satis jam afecti
ue provincie atque etiam patrie cujus hoc pre-
tempore per multum interest ut pecuniis non
tur. Iterum igitur atque iterum vos oramus ut
predictus sit vobis comendatis. Et si qua vobis
s placent sumus parati. Scripta Cesarauguste
I mensis junii anno Millessimo CCCCLX pri-
Honori et beneplaciti vestris parati episcopi
et ceteri prelati nec non clerus provincie Ce-
iste congregati.

muy reverendos spectables egregios nobles e
icos senyores los vint e siet depputados la cort

General del Principado de Cathalunya representantes residentes en la ciudat de Barchinona.

Muy reverendos spectables egregios nobles e magnificos senyores. Por relacion de aquestos senyores de prelados e clero de la provincia de Çaragoça los quales en dias cerca passados por entrevenir en la dita por el reverend senyor vispe de Enna comissario apostolico en la ciudat de Barchinona assignada enviaron sus misageros tornados ellos de la part de aqua somos certificados como sobre la exaccion de la decima quel dito Senyor vispe de Enna demanda de los beneficios ecclesiasticos las saviezas de vosotros con grandissimo esfuerço no solament en defension de los ecclesiasticos de la provincia de Terragona mas ahun de aquesta de Çaragoça haver se mostrado muy liberales e no res menos proferido en el sdevenidor tornar en lo sobredito toda la part necessaria a beneficio del negocio la qual cosa quanto pódemos por la mucha liberalidat de vosotros vos regraciamos. E por quanto assimesmo la desliberacion e voluntat de nosotros es en este fecho por nuestras fuerças obsistir attenta la grandissima razon de los ecclesiasticos e el greuge attemptado a ellos nosotros de present scrivimos a nuestro Senyor el Papa supplicando su sanctedat sobre la salubre provision de aqueste negocio. Por tanto vos rogamos e con toda afeccion assi por supplicaciones a nuestro Senyor el Papa como otras vuestras expedientes ensemble con nosotros vos placia dar orde en el fecho por manera que las personas ecclesiastiques ni aquestas provincias por la inmo-

derada exhaustion de pecunies no hayan de padecer el extremo detrimento lo qual vos hauremos a complacencia singular ordenando de nosotros todo aquello que plazient vos sea. Nuestro Senyor Dios sea vuestra buena proteccion. Dada en la ciudat de Çaragoça dius el sillo de la diputacion a seys dias del mes de junio anno Mil CCCC sexanta e uno. —Los LXXII representantes la cort ganeral del regno de Aragon residentes en la ciudat de Çaragoça parellados a vuestra honra.

A los muy reverendos spectables egregios nobles e magnificos senyeros los vintisiet personas representantes el Principado de Cathalunya.

Muy reverendos spectables egregios nobles e magnificos senyores. Referido nos es stado las saviezas de vosotros cautament compensantes los grandissimos danyos e jacturas que la cosa publica de aquestos regnos e provincias a causa de las inmoderadas exacciones de peccunias que en virtut de los subsidios por actoridat apostolica imposados ha sostenido agora nuevament con gran sfuerço haver se opposado a la peticion e demanda quel reverend senyor visbe Delna de part de nuestro Senyor el Papa ha fecho sobre las ecclesiasticas personas de aquestas provincias en ayuda et socorro del regno de Chipre. E no solament haver vos bien mostrado en defension de los ecclesiasticos del Principado de Cathalunya mas encara de aqueste regno de Aragon e ciertament vuestras pru-

dencias han mostrado bien e virtuósament zelar bien publico e comun la qual cosa mucho vos regr ciamos. E por quanto la deliberacion de aquesta ci dat es en ste fecho demostrar e fazer toda la part q possible le sia en propulsion de aqueste e otros su sidios sino que aquellos de gran necessidat de la san ta fe catholica procidiessen segunt que de present h vemos scripto a nostro Senyor el Papa. E no dubd mos que las providencias de vosotros sto mesmo as como bien haveys començado faziendo la cosa opt dament succehira. Por tanto vos rogamos con to afeccion assi con el dito nuestro Senyor el Papa com por las otras vias expedientes al negocio en tal form e manera querays interposar vuestras partes como l necessidades de aquestos regnos e tierras requier car si en el contrario se dava permiso no seria sens grandissima afliccion de las ecclesiasticas personas extremo detrimento de la cosa publica lo qual p nuestra part vos hauremos en beneficio singular. E de nosotros cosas algunas placientes vos seran con te da confiança nos scrivit. Nostro Senyor sia vuest buena guarda. De Çaragoça a XIIII de junyo de M CCCCLX huno. — A la ordinacion de vosotros bie prestos los jurados e concello de la ciudat de Ça ragoça.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron escrib la carta que sigue.

Dirigitur domine Regine.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Per quan aquest Principat com sab la Excellencia
stra ha stat per molt temps a causa dels afers que
n occorregut que audiencia no sie ha celebrada ço
e no ha redundat en assats dan del dit Principat e
i molt necessari provehir se a la expedicio de jus-
ia per manera que aquella no sia mes dilatada sig-
ntment com hisquen moltes instancies e requestes
r aquella a la qual lo Senyor Primogenit loctinent
s haver los oficials qui per administracio de aque-
son necessaris no poria procehir. Per tant Senyora
lt alta humilment supplicam la Excellencia vostra
placia en persona del Senyor Rey provehir dels ofi-
de canceller e vicicanceller o del hu dells ensemps
los algutzirs a fi que ab aquells lo dit Senyor Pri-
genit e loctinent puixa retre lo deute de son ofici
ervici de nostre Senyor Deu e de la Majestat del
ryor Rey e benefici de aquest Principat e sera mer-
vostra Senyora molt alta les persones qui dels dits
dis seran provehides esser tals qui dignament de
selles se spere los servicis e benefici dessus dits la
al cosa tots nosaltres e aquest Principat vos haurem
haura a merce e gracia. Per solicitar aço es trames
vostra Altesa En Pere Perello notari donador de la
esent al qual la Excellencia vostra placia donarli
reença. Molt alta e molt Excellent Senyora la Sancta
rinitat tingua en sa proteccio vostra Illustrissima

Senyoria la qual nos man tot quant li placia. Feta en Barchinona a XXVIII de juny any Mil CCCCLXI. — De vostra alta Senyoria humills vassalls etc. —Los diputats del General e consell etc.

29 DE JUNIO.

No hubo sesion, con motivo de la festividad de San Pedro apóstol.

30 DE JUNIO.

Se propuso que se escribiese al señor arzobispo y al conde de Prades, paraque regresaran de la villa de San Baudilio de Llobregat, á donde habian ido en embajada; mas, como algunos fuesen de opinion contraria, acordóse que, en vez de escribir, fuese allá personalmente el abad de Montserrat, para tratar con ellos, y lograr el mismo objeto.

Al propio tiempo, se nombró una comision para que entendiese en el modo como se habia de redactar la deliberacion que se tomase sobre la admision de los oficiales que proveyese el Señor Rey.

Por último, se designó para sustituir al abad de Poblet, durante su ausencia, á fray Pedro Felizes, prior del monasterio de Santa Maria de Nazaret, de esta ciudad.

Se dió cuenta, además, de otros asuntos de interés secundario, y de la siguiente carta que se recibió.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residens en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Per molts nos es referit la certitut per part vostra retuda a les altres universitats del Principat de Cathalunya ara derrerament. Som stats e som molt admirats com havets obmesa aquesta universitat car no hi sabem causa. Per tant vostres reverencia magnificencies e honorables savieses com mills podem pregam decontinent ab letra vostra siam avisats quina es la causa perque nosaltres som axi tractats ne repulsos de vostra oppinio e de aço molt reverend magnifichs e honorables senyors molt vos pregam no haja falla. Sobre aço havem comunicat ab lo honorable micer Guerau Guardiola portador de la present. Placieus molt reverend magnifichs e honorables senyors donarli plena fe e crehença en tot ço e quant per ell vos sera dit e explicat axi com si nosaltres vos ho dehiem. E sia la Sancta Trinitat proteccio e guarda de tots. En Berga a XXVI de juny. — Apparellats a vostra honor e qui a vosaltres se recomanan los consellers de la vila de Berga.

1.º DE JULIO.

Leyóse una carta que presentó el secretario de la embajada antes referida, Pedro Perelló, quien, refiriéndose al contenido de la misma, esplicó que convendria aguardar unos cuantos dias mas, durante los cuales creia la Reina tener contestacion del Señor Rey, relativamente á la provision de oficiales, ó que, en caso contrario, iria personalmente á verle, para resolverlo definitivamente; cuya carta es la que se halla á continuacion.

Als reverent venerables pares en Crist egregis nobles magnifichs ben amats e fels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverent venerables pares en Crist egregis nobles magnifichs ben amats e fels nostres. Per lo amat nostre En Pere Perello notari havem rebuda una letra e entes ço que de part vostra dir nos ha volgut a la qual responents sab nostre Senyor nos seriam be contents complaureus si a nos fos majorment demanant axi cosa justificada com demanau empero havem certificada e consultada la Majestat del Senyor Rey de totes aquestes coses que son passades e del fet dels oficials e no havem resposta e de altra part nos entenem de

açi partir para sa Majestat aqtfesta semmana haurem vos a molt agradable complacencia que axi com tant temps es sperat ara deu o quinze jorns dins los quals serem ab lo dit Senyor por benefici del negoci comporteu per que sa Excellencia ab nostra presencia puixa provehir axi com es son desig e nostre de tals oficials e persones de qui sia nostre Senyor Deus lohat lo dit Senyor Rey servit la justicia be administrada e la cosa publica de aquest Principat senta tot benefici contentament e repos. De tot pus extensament havem perlat al dit Parallo les coses qui per ell vos seran referides. Pora en aquelles esser cregut. Dada en Vilafrancha de Penedes a XXVIIII de juny del any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Además de la carta que precede, recibióse tambien la que sigue de la misma Senyora Reyna.

Als reverent venerables pares en Crist egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverent venerables pares en Crist egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Per algunes coses tocants lo stament de la bona concordia que ha plagut a nostre Senyor Deu donarnos e afers occorrents havem deliberat tremetre nostres embaxadors

los magnifichs e ben amats consellers nostres mossen Bernat Çalba cavaller e Nandreu Cathala loctinent de general tresorer del Senyor Rey. Molt afectuosament vos pregam e encarregam que donant los fe e crehença com a nostra persona en ço que per ells vos sera dit de nostra part per obra mostreu aquell bon desig afeccio e voluntat al servey de la Majestat del dit Senyor e de nos que de vosaltres havem concebut e fermament speram. Dada en Vilafrancha de Penedes a XXX de juny del any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Las personas que presentaron las antecedentes credenciales y el referido Perelló instaron, de parte de la Reina, para que se enviara la embajada á Castilla, sobre lo que se acordó, desde luego, que se hiciese la eleccion; proponiéndose, además, que se diesen á la Señora Reina diez mil florines por sus trabajos, que se la instase para que cuanto antes pudiese haber oficiales para la administracion de justicia, que se nombrase una comision que, por parte del Principado, entendiese en la distribucion de las doscientas mil libras prometidas para la luicion y redencion de los castillos y lugares del infante don Fernando, y finalmente, que se llevasen á cabo otros varios asuntos apuntados, que son de interés secundario.

El mismo dia, el arzobispo de Tarragona y el conde de Prades, que no habian estado presentes cuando la firma de los capítulos, los firmaron, con juramento de guardarlos y defenderlos; el conde de Módica juró tambiem cumplir la última determinacion, sobre asistir al consejo,

cuantas veces se le requiriera, y se designaron cuales habian de ser las doce personas que habian de arreglar el negocio de los remensas.

Sigue la contestacion que se envió á la Señora Reina.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Lo dia present son atesos aci los magnifichs mossen Bernart Çalba cavaller e Nandreu Cathala loctinent de tresorer de la Majestat del Senyor Rey embaixadors per la Serenitat vostra a nosaltres tramesos los quals en virtut de letra de crehença de vostra Altesa nos han explicat de part de aquella algunes coses concernents la observancia de la capitulacio a nosaltres a la dita observancia exortants. A que Senyora molt alta humilment responem que tota vegada es e sera en nosaltres aqueixa voluntat e fer un proposit e Deu volent se mostrara per efecte e obres que tot lo per nosaltres permes e ofert sera ab tota integritat servat e complit. En apres Senyora molt alta havem rebuda letra de vostra Altesa responsiva a nostra suplicacio sobre lo fet dels oficials necessaris a la administracio de la justicia fahedora per lo Illustrissimo Primogenit loctinent etc. E per quant tant longa dilacio quanta seria vostra Excellencia anar a la Majestat del Senyor Rey e della tremetre les provisions portaria intollerable inconvenient e dan vos suplicam eficacissimament Senyora molt Excellent sia merce vostra provehir almenys del ofici de canceller o vicecanceller e dels algutzirs e aço a beneplacit del Sen-

yor Rey en tal forma que si a sa Majestat no ere ac
cepte la provisio que per vostra Altesa seria feta sie
per sa dita Majestat altres creats e sia merce vostr
Illustrissima Senyora axi provehir en totes manere
abans de vostra partida. Com altrament la terra ro
mandria en tanta confusio que nos poria suficient
ment dir e los XV jorns de dilacio no seria tan poc
cosa que no portas assats grans inconvenients. Placi
donchs a vostra Clemencia a tanta necessitat provehir
Sobre los X mil florins a vostra Altesa oferts desijan
saber si sera ordinacio de vostra Excellencia que l
sien scrits aci en la taula o aqui portats. Sia merc
vostra per sa letra significar nos sa intencio e voler
sera juxta aquella per nosaltres dedubit a exequcio
Lo poder de la Excellencia vostra qne ha de la Ma
jestat del Senyor Rey es stat açi vist juxta la ordina
cio feta per lo vostre prothonotari. La dita ordinacio
es remesa aqui al dit prothonotari ab algunes abilita
cions que son stades vistes necessaries a la degud
fermetat de la cosa segons per lo dit prothonotari es
stat lacte rebut amplament. Sia merce vostra Senyo
ra molt alta manar al dit prothonotari aquell expedi
e a nosaltres en publica forma açi tremetre de conti
nent. Sobre aquestas coses parlara a vostra Excellen
cia lo portador de la present. Supplicam vostra alt
Senyoria li vulla donar crehença. La Sancta Trinit
molt alta e molt Excellent Senyora tinga en sa pro
teccio vostra Illustrissima Senyoria la qual nos man l
que li placia. Scrita en Barchinona lo primer de ju
liol del any Mil CCCCLXI. — A la molt alta e mol

Excellent Senyora la Senyora Reyna. —Senyora molt Excellent. — De vostra Altesa humils subdits e vassalls etc. — Los diputats del General e consell etc.

2 DE JULIO.

Despues de haber resuelto varios asuntos por la mañana, reunieron otra vez, por la tarde, los señores Diputados, junto con los oidores de cuentas, para tratar de la embajada que havia de enviarse al rey de Castilla, y como estuviese presente el Señor Primogénito esplicó á los mismos el derecho que tenia en el reino de Navarra, aduciendo, á tal objeto, varios documentos auténticos y sellados, de cuyo derecho solicitó que se dijera algo en las instrucciones que se diesen á los embajadores; sobre lo que se reservaron deliberar los señores Diputados, cuando de ello se hubiesen ocupado con detencion.

Acerca de la eleccion para el nombramiento de embajadores hubo discordancia, y, por consiguiente, lo único que acordaron fué que se reunirian con los Concelleres de la ciudad, para resolverlo, á cuyo objeto designaron las personas que formarian esta comision.

Se dió cuenta de las cartas que se recibieron en este dia, y se mandó escribir otras, que se hallan, por su órden, á continuacion.

Als venerables religiosos magnifichs be amats e

feells nostres los diputats del General del Principat de Cathalunya.

La Reyna.

Venerable religios magnifichs be amats e feels nostres. Vostra letra de XXVII del present havem rebuda e hoyda la creença per vosaltres acomanada An Johan Brujo notari en lo que dir nos ha volgut de part vostra sobre lo ofici de portant veus de governador en aquest Principat lo qual desijau sia per la Majestat del Rey Senyor e marit nostre molt car e molt amat donat a mossen Arnau de Vilademany e de Blanes e de aço mateix nos ha scrit lo Illustrissimo Princep nostre molt car e molt amat fill ab creença acomanada als reverend e magnifichs mestre de Muntesa e Joan Ferrandez Deredia ab molta voluntat haguerem scrit al dit Senyor Rey e quant en nos fos stat donat orde que de aço fosseu complaguts e ja haviem manades les dites lettres sino qne apres nos vingue en memoria com sobre aço mateix haviem ja scrit al dit Senyor Rey en favor del noble don Frances de Pinos a molta instancia e prechs a nos de aço fets per lo Illustrissimo Princep nostre molt car e molt amat fill ab altres letres sues lo qual nos significava esser don desig a plaer que lo dit don Frances e no altre algú per quins hagues scrit hagues lo dit ofici axi havem delliberat sobreseure hi fins que per lo dit Illustrissimo Princep al qual de aço scrivim per ses letres nos sia declarada sa intencio per qual de aquests dos haura mes en plaer nos interposem ab la dita Majestat la qual sabuda ab tots nostres efectes treballarem ab la

lit Senyor Rey aquella sia complida. E axi podeu vos persuadir que en aço e en totes coses que fer pugam donarem tot orde ab la dita Majestat que vosaltres siau complaguts e per nos no restara que ab tota aficacia e instancia per vostra complascencia nons hi interposem segons per lo dit en Brujo pus extensament vos sera scrit. Dada en Vilafrancha de Penedes a XXVIII dies de juny any Mil CCCCLX hu. — La Reyna.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Lo jorn passat que comptavem vint e sinch del present mes de juny rebi vostres letres ab les quals voleu licenciu tots los qui eren romasos aci ab mi ço es cent homens de peu axi com he fet per satisfer a vostra ordinacio entre los quals son Jaquet Deparis e lo gran Girart Despla quascu conestable de vint e sinch homens spinguarders qui des que lo exercit es stat principiat fins lo jorn present han ben servit e lealment ab totes ses gents en tant que no solament jo quis comendava mes encara quants ab aquells han hagut a contribuir restam molt contents e pagats e mes que ab sou e sens sou moltes voltes per honor del Principat se son oferts servir de que no poch los ho he agrahit e son dignes de totes honors e plaeres los puguen esser fets. Per tant molt reverend e magnifichs senyors vos supplich

los sobre anomenats ab ses gents vullau haver molt per acomenats segons be fins aci haveu acustumat e de vostres reverencie e magnificencies se spere les quals la Sancta Trinitat tinga en sa proteccio e guarda. Dada en Leyda a XXVI de juny any Mil CCCCLXI. — Prest al que ordenareu lo veguer de Barchinona.

Als molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors. La causa de la present es per significar a vostres reverencie e magnificencies com Jaquet de Paris e lo gran Girart Despla conestables dels spinguarders exhibidors de les presents son stats los primers qui vingueren ab lo exercit del Principat e continuament ab molta bona voluntat e ab tota cortesia e obediencia han servit en dit exercit fins vuy que restam molt contents e son dignes de molta remuneracio. Per ço a vostres reverencia e magnificencies notificant les dites coses exortam e pregam vos placia haver los per ben comendats a fi hajen aquella remuneracio que merexen a vostres reverencia e magnificencies conexeran les quals la Sancta Trinitat tinga en sa proteccio e guarda. De Leyda a XXVI de juny any Mil CCCCLXI hu. — A vostres beniplacits e honor prests los paners de la ciutat de Leyda.

En este mismo dia, los señores Diputados mandaron expedir la siguiente carta.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

De vostra Altesa havem vuy reebuda una letra responsiva al que haviem suplicat a vostra Excellencia en favor de mossen Vilademany per lo ofici del portant veus de governador de aquest Principat. E per quant lo Illustrissimo Primogenit tremet a vostra gran Senyoria lo seu vicecanciller per declarar sa intencio a vostra Altesa sobre lo dit ofici e crehem sera per lo dit mossen Vilademany haurem a singular gracia e merçe à vostra Altesa li placia per lo dit mossen Vilademany continuar vostra intercessio ab la Majestat del Senyor Rey en favor del dit mossen Vilademany per lo dit ofici. E tinga Senyora molt alta e molt Excellent vostra Excellencia la Sancta Trinitat en protecio e guardia votivament manant nos lo que li sia plasent. Scrita en Barchinona a dos de juliol del any mil CCCCLXI. — A lo molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna. —Senyora molt Excellent. De vostra Altesa humills subdits e vassalls qui aquella humilment se recomanan. — Los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

3 DE JULIO.

Sin embargo de haberse manifestado por el Concejo d la ciudad la deliberacion tomada acerca del nombramien de embajadores, consistiendo en fijar el número de est á tres, hubo disentimiento por parte de muchos, que r quisieron separarse de lo votado el dia anterior, y así ni da se resolvió.

Se recibió, en este dia, la carta que sigue á continu cion.

Als molt reverend e magnifichs e molt savis mos senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyor En los dias passats havem rebudes algunes letres vo tres ab les quals som stats sertificats de la bona co cordia la qual per gracia de nostro Senyor se es fet entre lo Senyor Rey e aquest Principat e com lo mo Illustrissimo Senyor Primogenit ha lo exercici de l jurisdiccio de aquest Principat de que som stats mo aconsolats e retribuim gracies infinides a nostre Se yor Deus qui hun tal fet com es aquest ha portat bona fi. E per quant aximateix ab dites letres nos a sau que en les coses que necessaries serien al util benavenir de aquesta universitat no fallirien e a pr sent nos occorren algunes poques coses de necessit

tremetem aqui lo Senyor En Jaucme Texidor consoll de aquesta vila lo qual per part de aquesta vila les vos explicara. Suplicant vos per ço li doneu fe e crehença en ço que per part de aquesta vila vos dira e en lo necessari de aquesta vila li vullan fer cara e donar endressa e bona ajuda axi com de vosaltres havem bona confiançe. E sia mossenyors molt reverend magnifichs e molt savis la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en la vila de Figueres lo derrer de juny del any Mil CCCCLX hu. — Apparellats a vostre servir e honor los consols de la vila de Figueres.

4 DE JULIO.

Siguiendo la dificultat del dia anterior acerca del nombramiento de los embajadores que se habian de enviar á Castilla, y del número de que debia constar la embajada, propusieron los señores Diputados que se buscara un medio conciliatorio para llevar el negocio á buen término; y, á pesar de la gran discordancia y diversidad de pareceres que sobre ello se emitieron, como la mayor parte revelaran el deseo de que la eleccion se confiase á los señores Diputados, acordaron estos, por último, que fuesen seis los embajadores, y pasando desde luego á la eleccion, resultaron elegidos el arzobispo de Tarragona, el abad de Poblet, el conde de Prades, el vizconde de Illa, Juan de Marimon, ciudadano de Barcelona, y Tomás Taquí, síndico de Perpiñan; lo que se encargó al secretario que, por de pronto, no se divulgara.

El mismo dia, se recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverend e honorables pares en Christ egregis nobles magnifichs be amats e feels nostres los deputats e consell representants lo Principat de Cathalunya.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Be haureu per la experiencia manifestament vist e compres ab quanta afeccio integra e sana voluntat havem treballat ab totes nostres forces e poder en procurar e conduhir la bona concordia que a nostre Senyor Deus li ha plagut donar nos de que li sien fetes gracies infinides e no menys podeu considerar la fatiga e treballs que nostra persona ha sostenguts molt voluntariament per venir e portar a conclusio e efecte la capitulacio per nos e vosaltres mijançant la gracia del Sperit Sant fermada per lo gran desig del repos e amor de tots vosaltres e per aconseguir los bens que de la concordia indubitadament seguir se speren e evitar los dans que la rotura desijada portava poder esser mes que certs e per lo passat inferir que no ab menys atencio nostra pensa esta occupada en mirar e pensar en totes les coses que a la conservacio de la dita concordia e capitulacio ajudar e valer poden axi com fins ara nostre studi es stat de portar las fahenas en lo bon punt que de present stan evitant en quant havem pogut axi com entenem fer que la dita concordia sia

apartada de tota condicio de mals conceptes no solament en les efectes mes encara en les apariencies. E incercant en nostra pensa los bens que continuant nostre ferm preposit redreçar porien havem feta firmissima conclusio hu de aquells dels principals que usant devien esser entrar la Serenitat nostra en aqueixa ciutat de Barchinona de que fermada la dita capitolacio havem tenguda ferma sperança per vosaltres deviem esser instada e supplicada tant per la raho e gratificacio voler ho quant encara per les ofertes afermatives que per tots los misatgers de vosaltres que a nos son venguts nos son stades fetes e per que no deliberam obmetrens cosa alguna que al degut aprofitar e valer puixa per constituhir los afers en ferme esser e repos ho havent sguart abans aço preposant a la necessitat en que la Majestat del Senyor Rey per los afers de Navarra es constituida e lo perill en que la persona sua esta en Çaragoça hon de peste se moren sis e set lo jorn com nos haja scrit no sen partira fins a Deus placia nos siam ab sa Senyoria manant que de fet degam partir de que podeu pensar en quanta prolixitat de agonia nos trobam. Empero vist que fins aci per vosaltres de la entrada nostra en aqueixa dita ciutat no som stada supplicada considerants los grans bens que de la comunicacio nostra ab lo Illustrissimo Primogenit nostre fill molt car e molt amat e ab vosaltres e aqueixa ciutat indubitadament se sperarien seguir ans peragut per los dits respectes deure suspendre nostra partida tan necessaria e abans scriure a vosaltres e sperar vostre record e nons podem

obmetre quant es cosa a nos deguda usant de ofici
mare a boca voler vos recomenar la persona e fe
del Illustrissimo Infant don Ferrando nostre fill me
car a vosaltres e aquexos de aqueixa ciutat la qu
com sabeu deu esser acomenat a particulars cath
lans essent per nos personalment a tots vosaltres r
comenat succehiria en tanta contentacio de la Maje
tat del dit Senyor e de nos que essent vos recomen
e en poder de vosaltres cathalans no menys stare
reposada aconsolada e contenta que si junctament a
nostra persona lo teniem. E per ço encara que la ca
pitulacio no obste ni alguna altre cosa nos no deu
e poder entrar en aqueixa ciutat e en qualsevol loc
de aquest Principat no resmenys havem delliberat n
tificar vos la voluntat e parer nostre e pus larch v
sera dit per lo spectable visrey de Sicilia nostre em
baixador. E vista la necessitat del dit Senyor Rey
perill en que la persona sua sta de que la persor
nostra reb e sta ab mes congoixa que scrivir porie
afectuosissimament vos encarregam lo pus prest qu
esser puixa nos vullau respondre del parer vostre a
lo qual puix havem satisfet comunicant vos lo nostr
nos conformarem avisant vos que essent vosaltres d
parer nostre de continent pertrem haguda vostra re
posta e entrarem en aqueixa ciutat en la qual vista l
necessitat que occorre per lo perill de la persona d
dit Senyor Rey e occorrencia de sos fets starem l
menys que porem e som be certa que de nostra com
nicacio ab vosaltres restarem axi contentissimos
aconsolats que conexereu lo amor e benivolencia qu

portam a aquest Principat e aqueixa ciutat e poblats en aquell no esser menys que si tots nos fossen fills. Dada en Vilafrancha de Penedes a III dies del mes de juliol del any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Als reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en Barchinona.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Vostra letra havem reebuda per Perello exhibidor de aquesta. Per vostra contentacio havem manada despachar la provisio perlant de oficials que per lo spectable visrey de Sicilia nostre embaixador vos sera mostrada e donada que al parer nostre satisfa al necessari e com nos serem ab la Majestat del Senyor Rey hajau per cert que sa Senyoria acomenara los oficis a tals persones que sera en laor de nostre Senyor Deu servici de la Excellencia sua benefici publich e ben regiment e exercici de la justicia. De aço e de les altres coses contengudes en vostra dita letra havem perlat ab lo dit Perello les coses que per ell vos seran referides. Dada en Vilafranqua a tres de juliol any Mil CCCC sexanta hu. — La Reyna.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron escribir la siguiente carta.

A la molt alta e molt Excellent Senyora la Se
yora Reyna.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Reebuda havem letra de la Excellencia vostra
la qual es comesa crehença En Pere Perello not
qui aquella nos ha explicada. Juxta lo que diu ha
hagut de vostra dita Excellencia en manament reg
ciam vos Senyora molt alta la bona voluntat e afec
que la Altesa vostra per sa gran humanitat e virtut
en totes coses concernents benifici de aquest Prin
pat e la provisio per vostra gran Senyoria feta d
afers de vicecanceller e de algutzir. E jatsia haguer
a gracia de tots los oficis que de present vaguen
fes provisio abans de vostra partida pero vistes
rahons per les quals vostra Serenitat dellibera ren
tre ho a la Majestat del Senyor Rey havem aquel
per molt honestes e condescents o pus la justicia
puixa algun tant administrar per mija de aquests c
cials sera pertinent cosa les altres provisions pro
hir de la Majestat del Senyor Rey. La qual sia me
vostra esser per aquelles eficacissimament supplica
a fi que no reebem alguna dilacio car no succehirii
servici del dit Senyor Rey ne a benefici de la c
publica de aquest Principat. En apres Senyora m
alta havem sabut per relacio del dit Perello que
prothonotari vostre se aturaria en desempetxar
procura que vostra Altesa ha de la Majestat del S
yor Rey juxta los apuntaments açi fets Es nos cosa

gran admiracio com aço sia contra forma del qui ha tot temps adverat e dit e feta fe ço es haber rebut lo dit poder e oferir se ordenar aquell a tota vostra voluntat. Aço deu esser alguna primor de notaris en la qual en aquest cas nos deu intrar. E crehem be que haguda comunicacio de aço ab persones del art de les quals ha açi copios nombre axi de oficials de la casa del Senyor Rey com altres lo dit prothonotari se adherira a la raho. Per queus suplicam Senyora molt alta vostra Excellencia proveescha e mane lo dit prothonotari açi venir a fi que aço se puixa liquidar e partint vostra Altesa no romangues confus car no succehira a servici de la Majestat del Senyor Rey ne de vostra Altesa ne benefici algu dels afers. E nos deu desijar que apres la bona conclusio de aquells isquen coses que llur bon efecte degen en res perturbar. Lo dit prothonotari venint aci dels treballs seus e de tot lo just sera degudament content. Per aquella sola raho es trames lo present portador a fi que vostra Excellencia senta esser de necessitat lo dit prothonotari venir. La Sancta Trinitat molt alta e molt Excellent Senyora tinga en sa proteccio vostra Illustrissima Senyoria la qual nos man tot so que de sa merce sia. Scrita en Barchinona a IIII de juliol del any Mil CCCC sexanta hu. — Senyora molt Excellent. — De vostra Altesa humils subdits e vassalls qui aquella humilment se recomanau. — Los diputats del General e concell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

5 DE JULIO.

En este dia, reunidos los Diputados, mandaron publicar por el escribano Sellent los nombres de las personas elegidas para la embajada.

6 DE JULIO.

Sin que hubiese sesion formal, reuniéronse algunos individuos del Consejo, y se ocuparon de varios asuntos relativos al modo de hacerse las sustitnciones en el mismo.

Reunidos otra vez por la tarde, manifestaron los señores Diputados, que habian recibido una provision de la Reina en que se nombraban varios oficiales para servir en la Lugartenencia del Primogénito, entre ellos Pedro Peyró para el oficio de protonotario de dicho Senyor, y como este lo rechazase abiertamente, diciendo que de ningun modo lo admitiria, y que habia escrito sobre esto á la Señora Reina y al Señor Rey, para que sobreseyese en la admision; acordóse, despues de votado, que se admitieran todos los oficiales nombrados en la provision referida, escepto Andrés Catalá, por ser Valenciano y, de consiguiente excluido en la capitulacion.

Sin este acuerdo, hubo otros además, como el nombramiento de la comision que habia de entender en la entre-

ga de las doscientas mil libras para el infante D. Fernando, y el de las personas que habian de redactar las instrucciones para los embajadores, dándose cuenta, al propio tiempo, de la siguiente carta que se habia recibido.

Als molt reverend magnifichs e molt savis senyors los deputats del General del Principat de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Volents nos conformar a la delliberacio en vostre consistori feta que a tots los qui guardasen lo castell de Ámposta sia donat aviament feta a aquells la contenta segons romanim certificats ab la ultima letra de vostres reverencias a nosaltres tramesa cessant una tal custodia axi necessaria en aquesta frontera com es del dit castell havem per semblant fet cessar a totes les guardes e guaytes del castell mur e portals de aquesta ciutat. Ha sen fet nota e murmuracio per alguns ciutedans e gent popular ques cuytava masse aquesta ciutat en desistir a guardes e guaytes donant a nosaltres causa de dubtar. Per ço pregam e suplicam vostres reverencies vos sia plasent concellar e rescriurens de vostra intencio si freturara mes daci avant guardar aquesta ciutat. Certificants mes vostres grans providencies de la gran cura sollicitut e vigilancia den Pere Jorda deputat local de aquesta ciutat exhibidor de la present sobre los fets que occorrien e necessitaven axi en tremetre spies desempatxar correus a vostres reverencies per certificar aquelles en inseguir les requestes a ell fetes per part de aquesta ciutat concer-

nents los fets que lladonchs occorrien com encara en anar moltes vegades ab son assesor al castell de Amposta per provehir en lo que era mester e en moltes altres coses. Per ço afectuosament vostres reverencias pregam e suplicam lo dit diputat local e son assessor micer Pere Terça sobre la renunciacio a aquells de sos treballs fahedora hajen per recomenats ordenant vostres grans reverencies e magnificencies de nosaltres lo que plasent los sia conservant aquelles continuament la Sanctissima Trinitat. Scrita en Tortosa à dos de juliol del any Mil CCCCLXI. — A tota honor de vostres reverencies e magnificencies molt promptes e apparellats los procuradors de Tortosa.

Siguen las cartas que, en este dia, mandaron escribir los señores Diputados.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Recordam nos haver scrit a la Excellencia vostra supplicant la li plagues proveir en nom del Senyor Rey del ofici del portant veus de Governador en aquest Principat en persona del magnifich mossen Arnau de Vilademany e de Blanes cavaller en lo qual nos eren vistes concorrer totes aquelles coses que al servici del Senyor Rey benefici de la cosa publica e descencia del afer se requerien e per resposta de vostra Excellencia havem sabut la bona voluntat de aquella en supplicar per açó la Majestat del dit Senyor

Rey sino per quant li havia acorregut lo Illustrissimo Primogenit haver scrit a vostra Altesa per lo dit ofici en favor del noble don Francesch de Pinos e del dit mossen Vilademany. E per so desijaba saber en qual de aquells la intencio del dit Illustre Primogenit se reposava. Som certificats Senyora molt alta lo dit Illustre Primogenit reposar se en lo dit mossen Vilademany e axi haver ne scrit e supplicat a vostra gran Senyoria. Per tant Senyora molt alta confirmant nos ab la intencio del dit Illustre Primogenit humilment vostra gran Senyoria supplicam li placia provehir del dit ofici lo dit mossen Vilademany o per la dita provisio supplicar la Majestat del Senyor Rey ab tota eficacia per manera que haga son efecte. E ab tot sera molt deguda e pertinent com dit es encara nosaltres la reputarem axi a la dita Majestat del dit Senyor Rey com a vostra Excellencia a singular gracia e merce. La Sancta Trinitat molt alta e molt Excellent Senyora haja en sa proteccio vostra Illustrissima Senyoria la qual nos man tot ço que de sa merce sia. Scrita en Barchinona a VI de juliol any Mil CCCCLXI. — De vostra alta Senyoria. — Humils vassalls etc. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt reverend senyor lo mestre de Montesa conseller del Senyor Rey.

Senyor molt reverend. Desigant nosaltres lo ofici del portant veus de governador de aquest Principat en

lo qual grantment consisteix lo benevenir de la cosa publica del dit Principat venir en poder de persona de qui la Majestat del Senyor Rey sia servida e la cosa publica ben administrada e governada havem per nostres letres supplicada la Illustrissima Senyora Reyna fos merce sua fer de aquell provisio en persona del magnifich mossen Arnau de Vilademany e de Blanes cavaller. E de aço mateix lo Illustrissimo Senyor Primogenit som certs ha scrit e supplicat la dita Senyora Reyna declarant sa intencio esser que lo dit mossen Vilademany haja lo dit ofici davant tot altri per qui lo dit Illustrissimo Primogenit scrit hagues per lo dit ofici e haver donat special carrech a vostra Senyoria trobantse aci de dir lo seu intente a la dita Illustrissima Senyora Reyna e de fer per aço tota intercessio. E per quant la intervencio de vostra molt reverend Senyoria pora en aço benefici prestar e som certs aquella esser arreglada e rectament dirigida a les coses concernents lo servici de nostre Senyor Deu e de la Majestat del Senyor Rey e benefici de la cosa publica de aquest Principat per tant senyors afectuosissimament vos pregam vos placia en aço interposar e fer e obrar que la dita provisio ab efecte se faça de la qual ab tot procehirem lo servici e benefici dessus dits e en aquella part vostra reverend Senyoria fara lo de aquella pertinent e degut encara nosaltres loy haurem a complascencia e molt loy regraciarem. La Sancta Trinitat senyor molt reverend tinga en sa proteccio vostra molt reverend Senyoria la qual a nosaltres scriva françosament tot quant li placia.

Scrita en Barchinona a VI de juliol any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Por el mismo estilo se escribió tambien á don Lope Ximenez de Urrea, virey de Sicilia y consejero real.

7 DE JULIO.

Acordóse que la marcha de los embajadores se fijase irremisiblemente para el dia quince, señalándoles el correspondiente sueldo para tres meses, desde esta fecha, el cual no percibirian, hasta haber jurado que marcharian en la misma.

En este dia se recibió la siguiente carta.

Als reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Vostra lletra de IIII de juliol present havem rebuda a la qual responents havem hagut plaer siau contents de la provisio

per nos feta de oficis de vicecanceller e altres. Com siam ab la Majestat del Senyor Rey supplicarem aquella proveexca de tots los oficis ques denen provehir ab tota bona voluntat. Quant al fet de la procura del dit Senyor Rey nos tremetrem de les parts de alla nostre prothonotari Pedro Doliet qui la reebe. Per ell sera satisfet e donat degut compliment a lo necessari. E al que es mester a la dita procura axi com tots temps es stat dit e si en algunes coses duptave stara a consell de homens sperts en son ofici per descarrech de aquell. E confiam en vosaltres que en la remuneracio sua advertireu als grans treballs que ha sostenguts e haura soportar e a la condicio e importancia del negoci e axius pregam afectuosament ho fassau. Los deu milia florins de que sou stats contents nos esser servida haurem plaer los doneu al dit nostre prothonotari lo qual sen porta poder de nos pera rebre aquells. E per major contentament e validacio de la capitulacio haurem molt gran plaer e com sia cosa deguda e pertinent vos pregam e encarregam sia donat orde ab efecte que la dita capitulacio en la forma que per vosaltres es stada fermada ho sie per lo consell de sent jurats de aqueixa ciutat e per les altres ciutats e universitats del dit Principat axi com vos sera dit per lo dit nostre prothonotari al qual donareu fe e crehença com a nostra propria persona. E aximateix vos encarregam les tres persones que per vosaltres denen esser elegides per lo quitament e compres fahedores paral quitament del Illustre infant don Ferrando nostre fill sien per vosaltres elegides e

nomenades de continent e sien tals e de tal condicio quals al negoci conve per que per la Majestat del dit Senyor Rey e per nos seran les altres tres tantost nomenades e se puixa entendre en ço que fer se deu en utilitat e heretatge del dit Illustre Infant axi com de vostres bones voluntats fermament speram e confiam. Dada en Vilafrancha de Penedes a VI de juliol del any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

8 DE JULIO.

Despues de haber prestado el juramento de costumbre varios de los sustitutos, se dió lectura, en consistorio, á las instrucciones arregladas para los embajadores que se enviaban al rey de Castilla, y aprobadas que fueron, dióse órden para que se expidiesen desde luego.

Se leyó, además, una carta que se habia recibido, y se mandó escribir otra, el contenido de las cuales se halla á continuacion.

Als molt reverends egregis spectables nobles e magnifichs senyors los deputats del General del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comisio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends egregis spectables nobles e magnifichs senyors. Lo jorn de hir de vostra gran circunspeccio rebem letra de vint e vuit de maig prop pas-

sat feta en Barchinona sobre la indiccio de la decir
e exaccio volguda fer per lo reverend bisbe de Eu
nunciu apostolical per los motius alli contenguts se
vint e pregant nos deureus conformar als prechs
exortacions per vosaltres fets al dit reverend bisbe
manera que desistis al dit fet la qual letra e av
agrahim molt a vostres grans reverencies car ab v
ritat aquest regne no ha mester noves exaccions ma
jorment en lo temps occorrent. E en continent haver
delliberat scriure e scrivint al dit bisbe ab motiu
justs e rahonables e tots conformes per lo semblant
la vostra delliberacio. En aquest fet haurem plahe
faça aquesta mateixa contradiccio segons scriuen vos
tres reverencies hauria en proposit fer lo clero d
Arago car ab veritat semblants indiccions no impo
ten algun benifici a la cosa publica de aquests regne
e terres ans son preparatories de molts dans e incon
venients. E sia molt reverends egregis spectables no
bles e magnifichs senyors Deu eternal en vostra cus
todia e proteccio. Dada en Valencia a deset de jun
del any Mil CCCCLXI. — A vostres beniplacits appa
rellats los deputats del General del regne de Valencia

Dirigitur paheriis de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Lo vostre sindic
lo honorable En Jacme Tallada pera voluntat pus pe
gracia de nostre Senyor Deus los afers han la majo
conclusio e fi que desijaven retornar sen a vosaltre
e en part no es greu per quant es persona intelligen

e ha molt be continuat servir e aconsellat aquest consistori a honor de aqueixa universitat de que mereix lahor e bon nom e per ço vos pregam e encarregam molt stretament que per los dits sguarts ho hajau en deguda recomendacio e favor. E per que haurem a plaer en aquest consell hage sempre algu per aqueixa universitat vos pregam que per ço com lo dit sindich ha fermat en la carta de la capitulacio li fesseu un poder nou retificant loant aprovant totes coses per ell com a sindich de aqueixa vila fetes consentides e fermades en aquest consistori e ab poder de substituir. E haurem ho à gran complacencia. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en la ciutat de Barchinona a VIII del mes de juliol del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

9 DE JULIO.

El reverendo arzobispo de Tarragona, el vizconde de Illa, Tomás Taquí y las demás personas elegidas para ir de embajadores á Castilla, juraron, en esta sesion, guardar y cumplir el contenido de las instrucciones que les habian dado, marchar sin falta el dia 15, (escepto el conde de Prades, á quien se dió permiso para marchar el 20,) y regresar tan luego como hubiesen llevado á buen término su embajada.

El mismo dia, á instancia de los oidores de cuentas quienes se habia encargado el alistamiento de gentes d armas, para libertar al Señor Primogénito, y por parte d las cuales se pedia el finiquito de su administracion, s requirió á los comisionados para el exámen de las referi das cuentas que hiciesen la relacion oportuna, y cumplid este acto, aun cuando habia alguna informalidad, por n haberse dado aquellas segun la costumbre establecida e la Diputacion, acordóse librar á dichos oidores el verdade ro finiquito, mandándose, empero, que se hiciese un libr especial á este objeto, y que en él se anotaran las canti dades segun la forma que constantemente se habia segui do en casos análogos.

Se nombró igualmente una comision para que entendie ra en las remuneraciones que se habian de hacer á los an tedichos oidores, (para lo cual se habian estos reservad ya una cantidad,) como y tambien á las personas encar gadas del alistamiento y demás que habian intervenido e tal negocio.

En este dia los señores Diputados mandaron escribir l siguiente carta.

Al molt honorable mossen lo veguer de la ciutat d Leyda.

Molt honorable mossen. Entes havem que En Vi cens Sagalers companyo del exercit de aquest Princi pat per ques troba en certa remor o brega qui aqu fonch entre alguns del dit exercit stant aqui lo reger la vegaria de Barchinona e fonch pres per lo algotzi del dit regent e apres partintse de aqui lo dit reger

es aqui romas en vostre poder pres. E per quant lo dit exercit es solt e licenciat segons se veu nosaltres a suplicacio de alguns havem deliberat lo dit Vicens Sagalers sia solt axi mateix. Per queus pregam e encarregam e requerim molt stretament que vista la present solteu e lexeu anar lo dit Vicens Sagalers de la dita preso car nos lavem per solt e deliure. E en aço noy haja falla com axi vullam se fassa. Dada en Barchinona a VIIII dies de juliol del any Mil quatrecents sexanta hu. — A. P. abat de Montserat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

10 DE JULIO.

Asistió á la sesion el Señor Primogénito, el cual propuso verbalmente, que le permitiesen ver las instrucciones dadas á los embajadores, para examinarlas, en presencia de algunos navarros que eran de su consejo y que se encontraban privados de sus bienes, por haber estado á su servicio, sobre cuyo punto, así como del matrimonio que se habia tratado entre él y la infanta de Castilla, deseaba que se hiciese mencion; á lo que contestaron los señores Diputados, que procurarian ocuparse de ello, para darle luego la conveniente respuesta.

Dióse cuenta, en la misma sesion, de la siguiente carta.

Als reverend e venerables pares en Christ egregis

nobles magnifichs he amats e feels nostres los deputats e consell representants lo Principat de Cathalunya.

La Reyna.

Reverend e venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs he amats e feels nostres. Per lo gran desig e voluntat que havem al repos e pacifich stat de aquest Principat de Cathalunya dels poblats en aquell nos som disposta ab tots nostres efectes en pacificar e concordar lo reverendissimo patriarcha Alexandri bisbe Durgell e la casa de Cardona de les diferencies e debats que entre ells eren los quals no essent stat possible haver los fets stendre a mes en lo present dia han fermada certa treua a II anys la qual venim a creure Deus mediant sera fi de totes lurs diferencies. E per quant arbitram que aço sera a vosaltres molt accepte e plasent per esser cosa portant tan gran repos en aquest dit Principat havem delliberat per vostre plaer e consolacio fervosne avis. E aximateix vos significam que puig que Deu ha plagut en aço e en les altres coses donar repos e bon assosech al dit Principat e poblats en aquell huy quasi en la present hora entenem partir e fer la via de la Majestat del Senyor Rey. Pregants vos ab quanta voluntat podem vullau entendre e mirar en lo servey honor e stat de la prefata Majestat com de tanta virtut e innata fidelitat vostra se spera e firmissimament lo dit Senyor Rey e nos confiam. Dada en Vilafrancha de Penedes a VIII dies de juliol del any Mil CCCCLXI.

Post datam. Dareu fe e creença al amat nostre

Nandreu Cathala loctinent de tresorer del Senyor Rey en lo que de nostre part vos dira e explicara. — Data ut supra. — La Reyna.

11 DE JULIO.

Ocupáronse de las pretensiones del señor Primogénito, acordándose definitivamente, que, por las nueve personas encargadas del arreglo de las instrucciones, se le faciliten estas tantas veces como desee, aunque sin darle copia, y permitiéndole que esto se verifique en presencia de cuantos catalanes quiera de su consejo, pero por ningun estilo se permita que en este acto intervengan navarros, aragoneses, ni otra gente estraña; despues de lo que, las referidas nueve personas darán cuenta al consistorio de cuanto á dicho señor Primogénito le hubiese parecido oportuno que se adoptase, para resolver lo que fuese mas conveniente.

En lo tocante á la pretension de los navarros que tenian ocupados sus bienes, acordóse que se les diese audiencia por las nueve personas mencionadas, las cuales harán relacion en seguida, al consistorio, pero guardándose en todo caso de contestarles, y ciñiéndose únicamente á oirles.

Tratóse, además, de los remensas y de otros varios asuntos, pero sin que se tomara acuerdo alguno.

12 DE JULIO.

Congregadas las nueve personas en la casa de la Dipu-

tacion, y despues de vistos y reconocidos los capítulos X y XII, que tienen relacion con los oficiales y ministros de justicia que hayan de ser precisamente catalanes, así como el capitulo XIII, en que se previene que, sino son catalanes ciertos consejeros del Lugarteniente, no pueden intervenir en su consejo; formularon las dos listas que siguen, añadiendo al pie las dos notas que se hallarán en su lugar.

Lista de los oficiales y ministros que han de ser catalanes.

Primo vicecanceller e regent la cancellaria.

Item portant veus de governador e assesor seu en lo Principat e comdats de Rossello e de Cerdanya.

Item prothonotari e loctinent de prothonotari.

Item tresorer e loctinent de aquell.

Item secretaris.

Item advocats e procuradors fischals.

Item jutges de la cort.

Item advocats e procuradors dels pobres.

Item algutzirs.

Item scrivants de manament e de regestre e de tresoreria.

Item porters e verguers e saigs.

Item verguers de la audiencia.

Item tots altres oficials ministres e altres persones sens los quals la administracio de la justicia axi en lo civil com en lo criminal exercir e administrar nos pot.

Lista de los consejeros que comprende el capítulo XIII.

Primo lo camerlench.
Item Majordom.
Tresorer loctinent.
Confessor e almoyner.

E los huxers sino son cathalans no poden star dintre lo consell car serie dit ells entrevenir en lo dit consell e seria contra lo capitol.

Item totes altres persones qui no sien cathalans o domiciliats en lo Principat no poden entravenir ne consellar sino juxta forma del capitol.

13 DE JULIO.

Los nueve comisionados para encargarse del asunto de los oficiales reales presentaron á los señores Diputados una relacion de lo que, acerca de los mismos, habian acordado el dia anterior, junto con cuatro representantes de la ciudad de Barcelona; y habiendo merecido la aprobacion general, resolvióse que así se guardara en adelante.

Otro de los acuerdos fué, que, en atencion á haber tenido que marchar el Señor Primogénito, por ciertos nego-

cios, á Villafranca del Panadés, y á no haberse pod
concordar del todo las instrucciones que se habian de
á los embajadores, en vez de marchar estos el dia quin
como se habia acordado y jurado antes, lo verificaser
dia veinte, por cuyo motivo volvieron á jurar de nuevo
Ocupáronse, además, de otros asuntos de interés
cundario, y se mandó escribir las dos cartas que se hal
á continuacion.

Al Rey de Castella.

Al molt alt e molt Excellent Senyor lo Rey de C
tella e de Leon.

Molt alt e molt Excellent senyor. De vostra Ex
llencia havem rebuda letra de crehença en perse
del magnifich cavaller Diego de Ribera lo qual
virtut de aquella nos ha explicat de part de vos
Altesa la contentacio e plaer que vostra Illustrissi
Senyoria haguts ha de la deliurança del Illustriss
Senyor don Carles fill primogenit de la Majestat
Serenissim nostre Senyor lo Rey regraciant a nos
tres lo que per la liberacio del dit Senyor Primoge
fet havem e mes oferint nos que si per aço nos s
venia esser en res mal tractats que vostra Altesa
faria tota favor e ajuda a nostra defensio. Item nos
significada la resposta per vostra Altesa feta als
satgers del regne de Arago sobre la observança de
pau e sobre los fets de Navarra. E mes lo bon vo
que ha vostra gran Senyoria en lo matrimoni del
Illustrissim Senyor Primogenit ab la Illustrissima

fanta vostra sor e a la aliança. A les quals coses molt alt e molt Excellent Senyor responem que a nosaltres es molta consolacio de la bona voluntat que sabem esser entre la Excellencia vostra e lo dit Senyor Primogenit com de tals es pertinent e de la qual nos spera alre procehir sino coses que succehiran a servici de nostre Senyor Deu e bon nom reputacio e fama de quiscuns. En lo fet de la oferta per vostra gran Senyoria feta regraciant aquella dehim que lo per nosaltres fet circa la liberacio del dit Senyor Primogenit es stat per la fidelitat deguda al dit Serenissimo nostre Rey e Senyor e a la sua real corona e posteritat de aquella e per tals sguarts e respectes que no speram de aço alguna reprehensio abans tota comendacio precipuament attesa la virtut e gran prudencia del dit nostre Rey e Senyor qui les coses debitament fetes ha tots temps acustumades comendar en molt amar los cathalans e altres fidelissimos vassalls seus la bona voluntat de vostra Altesa a la observança de la pau segons ha respost als missatgers del regne de Arago devotament vos regraciam supplicant vostra dita Altesa li placia tots temps esser de tal parer e en los fets de Navarra se vulla talment haver que del entreveniment e obra de vostra Excellencia procehesca alre que bona amor tranquillitat e concordia entre la prefata Majestat del dit Serenissimo Senyor Rey e lo dit Senyor Primogenit entre los quals la Altesa vostra es e deu esser miga e bon intercessor ne alguna aliança no crehem ne pensam haja ne dega haver degun altre respecte. Que lo dit Senyor Primogenit fos en

stament de matrimoni desigam granment per lo molt interes que aquest Principat e tots los regnes e dominis de la reyal corona han en la sua descendencia e posteritat speram e crehem de la sua virtut e prudencia que si dispondra a servici de Deu honor sua e benefici de tots aquells de qui es interes. Ab tant molt alt e molt Excellent Senyor la Sancta Trinitat tinga en sa proteccio vostra Illustrissima Senyoria la qual de nosaltres ordon lo que li placia. Feta en Barchinona a XIII dies del mes de juliol del any Mil CCCCLXI. — De vostra Excellencia devots servidors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Nosaltres frare Anthoni Pere abat de Montserrat En Luis Divorra cavaller En Miquel Cardona ciutada de Barchinona diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona. Considerants que per causa de la liberacio del Illustrissimo Senyor don Carles princep de Viana e primogenit Darago e de Sicilia etc. qui era la donchs per lo Illustrissimo Senyor Rey son pare detengut no sens violacio dels privilegis e libertats del Principat de Cathalunya e poblats en aquell ha convengut a nosaltres ab delliberacio de nostre consell elet en virtut de la comissio per la cort general en la ciutat de Leyda derrerament convocada a nosaltres feta per insistir la dita liberacio e la conservacio dels dits privilegis e libertats repos e tranquillitat del dit Principat lo qual nosaltres e la

dit nostre consell representam fer algunes dellibera-
cions per utilitat e honor del dit General. Entre les
altres sen feu per nosaltres dits diputats una a XXI de
març prop passat manant que per vos En Pere Steve
drecaner de la dreçana del dit General fossen desfe-
tes dues galeres grosses e una sutil que eren en la
dreçana del dit General les quals totalment se perdien
e lo lenyam de aquelles qui bo seria metesseu en lo
adob de les quatre galeres sutils que per altra delibe-
racio ab lo dit nostre consell fem adobar e metre
a punt. Laltre lenyam fos venut als mils que fer se po-
gues. Laltra delliberacio a XXVIII de maig prop pas-
sat que fossen pagades docentes quaranta dues cuyra-
ces pera xurma de galea que eren stades comprades
per vos dit En Pere Steve. E mes fos pagada per vos
certa axarcia de canem que era stada comprada per
obs de la galera qui fonch de don Johan Dixer e ara
es del dit General. E altra delliberacio fonch a XIII
de juny prop passat que lo lenyam e fustam que
fonch tallat e boscat per fer les XXVIII galees per les
quals foren stades posades stepes en la platga de Bar-
chinona fos alleujat enginyat e tirat en la present ciu-
tat e conservat lo millor que conservar se puga. Per
ço volents les dites delliberacions deduir en efecte
confiants de la industria probitat e leyaltat de vos dit
En Pere Steve draçaner del dit General ab la present
vos dehim cometem e manam que façau desfer les di-
tes dues galeres grosses e una sotil qui son en la dita
dreçana e lo lenyam de aquelles qui sera bo pera me-
tre o adobar les dites quatre galees sotils que ab altra

comissio nostra vos havem menades adobar metats
aquelles e adob de aquelles. Laltra leynam venau
mills que poreu a tota utilitat del dit General. E q
de les peccunies del dit General que a vostres ma
pervendran o seran pervengudes pagueu les dites d
centes queranta dues cuyraces de xurma de galea e
fornimen t de la xarcia de canem que havieu compr
per obs de la dita galea qui fonch del dit don Joh
Dixer e apres comprada per nosaltres a obs del d
General. E mes vos dehim manam e cometem que f
çau alleujar enginyar e tirar tot lo lenyam qui era t
llat o boscat de nostre manament per fer les dit
XXIIII galees e metau e façau metre aquell dins la d
ta dreçana o en altre loch que vist vos sia se pu
millor conservar. E que pagueu de les peccunies d
dit General que a vostres mans son pervengudes
pervendran lo dit lenyam a aquelles persones de q
era e es stat tallat e les messions de tirar aquell e t
tes altres missions en les dites coses e cade una dell
necessaries cobrant apoca de aquelles persones a q
pagareu les dites coses e cade una de aquelles sego
stil de la casa de la Diputacio car nosaltres sobre les d
tes coses e cade una de aquelles e incidents dependen
e emergents de aquelles vos donam e comanam pl
poder e nostres veus e nosaltres requirim e prega
als hoidors de comptes o altres qui de vos per aqu
ta administracio hoiran compte e raho vos admet
totes aquelles quantitats que per aquesta administr
cio haureu pagades cobrant de vos les dites apoqu
de aquelles quantitats que segons stil e pratica de

dita casa de la diputacio es acustumat cobrar e haver segons es dit. Dada en Barchinona a XIII de juliol any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

4 DE JULIO.

Ocupáronse, en este dia, los señores Diputados y Consejo de varias pretensiones sobre pago de trabajos, entre ellos, el arreglo de la concordia firmada por el Rey, acordándose principalmente que los diez mil florines ofrecidos, por igual motivo, á la Reina, se entregasen al protonotario y secretario rejio, Pedro Oliet, como procurador autorizado de dicha Señora.

Dióse cuenta, además, de la siguiente carta que les habia escrito el señor Primogénito.

Als reverend pares en Christ venerables egregis nobles magnifichs cars amichs amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres los diputats e consell del Principat de Cathalunya representants.

Lo Primogenit e gobernador general Darago de Sicilia etc.

Reverends pares en Christ venerables egregis nobles magnifichs e cars amichs amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres. Huy una hora apres mig jorn som junts en aquesta vila per fer deguda provisio en lo que ha comes En Miquell de Avinyo donzell e cau-

sant la tarda e absencia del vicecanceller qui no es junt e per la sua senil edat e indisposicio no hic sera fins hora molt tarda o dema demati nons es possible dema partir e esser aqui mes Deu volent dema per tot lo dia derem en aço la deguda conclusio e despuys dema que sera dimecres partirem per esser aqui e dar ensemps ab vosaltres efectiva conclusio als negocis que entre mans teniu. Entretant vos pregam ab molta afeccio tollereu pacientment aquesta necessaria dilacio eus placia porrogar per dos dies o tres mes la embaxada destinadora. Sera cosa a nos accepta la qual molt vos agrehirem. E sia lo Sant Sperit vostra guarda. Dada en Vilafrancha de Penedes a XIII dies del mes de juliol any Mil CCCCLXI. — Karolus primogenitus. — R. Vitalis prothonotarius.

Las cartas que se mandaron escribir, en este dia, se hallan á continuacion.

Al Illustrissimo Senyor don Carles infant e primogenit Darago e de Sicilia e loctinent general del Senyor Rey.

Illustrissimo Senyor.

Entes havem que la Senyoria vostra tendria pres En Miquel Avinyo donzell per cert delicte e exces per ell segons se diu comes e que es coronat, es voldria alegrar del privilegi clerical. E com Illustrissimo Senyor aquest Principat hage cars com la vida los privi-

legis e libertats que ab molta gloria e renom e encara ab no pochs treballs e despeses ha obtenguts suplicam a vostra Altesa ab aquella humil reverencia ques pertany sia merce sua li placia observar los privilegis e libertats de la terra e ministrar justicia segons aquells e altres qualsevulla en lo dit fet segons per vostra Altesa es stat jurat e promes sollempnament e aço haurem a gracia. E sia Illustrissimo Senyor la Sancta Trinitat guarda e proteccio vostra manant nos lo que li sia plasent. Scrita a XIIII de julial any Mil CCCCLXI. — Illustrissimo Senyor. —De vostra Illustrissima Senyoria humils vassalls e sotsmesos. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Per lo magnifich Nandreu Cathala loctinent de tresorer de la Majestat del Senyor Rey havem rebuda letra de vostra Altesa ab la qual nos diu de la obra e treballs per aquella sostenguts circa la pacificacio del reverendissimo patriarcha de Alexandria e la casa de Cardona e lo apuntament en que vostra Excellencia ho ha posat. E mes nos diu vostra dita Altesa de la sua partida pera la dita Majestat del Senyor Rey exortant nos a mirar e attendre al servey e honor estat de la prefata Majestat. Senyora molt Excellent de la dita pacificacio o apuntament e de les altres coses per vostra Altesa fetes e dispostes al repos e benifici de aquest Principat vos referim humils e devotes gracies sup-

plicant la divinal clemencia en qui es lo poder que dignament ho tribuescha car en nosaltres no es tanta facultat com que la voluntat e devocio hi sia quant en lo mon pot dir. La dita exortacio al servey e honor de la prefata Majestat ab tot sia demes per quant pus no poria esser recomenat que es a nosaltres per nostra fidelitat e devocio rebem de vostra Altesa molt attentament e Deu volent seran tots temps les obres nostres quals de nostres predecessors qui lo honor exaltacio de la reyal corona han molt zelats e per aquella no han recusats alguns treballs. Havem vist lo magnifich En Pere Doliet prothonotari de vostra Altesa qui ab procura de aquella nos ha demanats los XX mil florins a vostra Excellencia oferts per aquest Principat los quals dor e de bon pes li son stats liurats reyalment e de fet e axi en totes altres coses que sien a servici de vottra Altesa serem totes vegades promptes voluntaris e disposts. Ab tant molt alta e molt excellent Senyora lo poder divinal tinga en sa proteccio vostra Illustrissima Senyoria la qual de nosaltres man ço que de sa merce sia. Feta en Barchinona a XIIII del mes de juliol any Mil CCCCLXI. — Dirigitur domine Regine. — De vostra alta Senyoria. — Humils vassalls etc. — Los diputats etc.

Passatge del dit mossen Pere Oliet.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona als honorables qualsevol diputats locals receptors cullidors e guardes dels drets

le les generalitats en qualsevol passos e ports del Principat de Cathalunya saluts. Com lo honorable mossen Pere Doliet prothonotari de la Illustrissima Senyora Reyna haja açi fets alguns afers concernents servey de nostre Senyor Deus e de la Majestat del Senyor Rey é de la dita Senyora Reyna é util e repos de aquest Principat e sen torn a la Majestat de la dita Senyora Reyna volem eus dehim é manam molt stretament que prestat per lo dit mossen lo prothonotari jurament als sants quatre evangelis que no porte res que hage a pagar dret de General lexets aquell passar ab ses cavalcadures e companya sens algun scorcoll e embarch. E encara lo tractets favorablement com a prothonotari e oficial de la dita Senyora Reyna en totes coses. E en aço no haja falla com axi vullam se faça per contemplacio e reverencia de la dita Senyora Reyna. Dada en Barchinona a XIIII del mes de juliol any Mil CCCCLX hu. — A. P. abat de Montserrat.

15 DE JULIO.

El arzobispo de Tarragona, el conde de Módica, el conde de Prades y maestro Martin Pere, síndico de Gerona, firmaron y juraron en este dia los capítulos firmados por la Reina y los señores Diputados y Consejo, con intervencion del prothonotario de dicha señora Pedro Oliet.

Ocupáronse los señores Diputados, acto continuo, de

algunas remuneraciones que se habian de hacer á los q
trabajaron en el enganche de gentes de armas, y, por úl
mo, se expidió la siguiente carta.

Als molt honorables e savis senyors los pahers d
la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Per quant es con
cordat que quiscuna universitat de aquelles qui llu
sindichs han entrevengut en aquests afers e han fe
mada la capitulacio fermada per la Senyora Reyn
e per nosaltres e aquest consell es molt necessari qu
prestament fasseu ajostar vostre consell e fermar l
loacio e aprovacio e concessio de la dita capitulaci
segons la forma queus enviam ordenada e quen fass
fer dues e que les nos tremetau decontinent ab lo po
tador de la present car la una ha esser donada al Se
yor Rey e altre se ha a retenir aci per nosaltres e e
aquest consistori aquesta ciutat ab lur consell de cen
jurats la ha aximateix fermada. E aço es stat dellibe
rat fer axi per quant lo vostre sindich no havie p
der en scrits. Placiaus en aço dar diligencia que pres
tament se faça car altrament nos poria haver lo con
tracte fermat per la Senyora Reyna. E sia senyo
molt honorables e molt savis la Sancta Trinitat vo
tra guarda. Dada en Barchinona a XV de juliol an
Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — L
diputats e consell etc. a vostra honor prests.

Iguales á la carta que precede, se enviaron tambien otras, dirijidas á los jurados de Gerona, á los procuradores de Tortosa, á los cónsules de Perpiñan, á los paheres de Cervera, á los concelleres de Manresa y de Vich, á los consules de Villafranca de Conflent, y á los jurados de Villafranca del Panadés.

16 DE JULIO.

En la sesion de este dia, solo se trató de un asunto enteramente secundario, cual fué la compra de una partida de trigo de Sicilia, sin haber precedido deliberacion del General, sobre lo que se suscitó un empeñado debate. Respecto al asunto principal, dióse cuenta de dos cartas que se habian recibido y que siguen á continuacion.

Als molt reverent nobles e honorables senyors los diputats generals del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend nobles e honorables senyors. Deguda recomendacio procebint vostres reverencies avisam com per causa dels avisos e bones provisions fetes per ordinacio vostra e del Principat de Cathalunya a nosaltres per donar bona raho de aquest castell de Amposta qui es clau del riu de Ebro convengue provehir

en ferlo guardar e per custodia de aquell metrey cin
homens los quals lan tengut en custodia fahent guay
tes de nits e de dia de XV de febrer fins a VIIII c
març inclusivament que per ordinacio e manamer
vostres ni foren mesos de Tortosa e la donchs hac
la nostra custodia. E per quant als dits cinch homen
foren promesos tres sous entre die e nit segons e
acustumat e aquells no son pagats per ço que la po
bresa de aquesta vila es tanta que noy bastam car j
havem hagut a fer per la dita raho e per la custodi
de la vila altres despeses axi en arneses com en altr
manera queus es stat molt soberch pero convenia pe
la honor de tot lo Principat fer lo degut. Per queu
suplicam tant com podem vos placia provehir e ma
nar que los dits homens sien paguats del salari a el
deguts al dit for per lo temps dessus dit quem par es
ser XXI o XXII jorns. E per semblant vos pregam vo
placia haver per recomenat lo nostre sindich o sots
sindich par lo qual vostres reverencies seran avisa-
des de les grans vexacions novitats sobrevents e dans
que per los regidors de la ciutat de Tortosa nos son
fetes a ma e per miga del ofici dels mustaçafs de la
dita ciutat e fer nos novitats de dia en dia e de gran
executions e molt rigoroses en gran dan e total des
truccio de aquesta vila e contra nostres privilegis
libertats per los Senyors Reys de gloriosa memoria
la dita vila e habitadors de aquella atorguades. Eu
pregam en nostra justicia nos sia la plaça tant segur
com a la ciutat e que interim sia sobresegut en les ve
xacions e no siam axi deslibertats e destruits con

nons vullam partir de la justicia car som contents tota hora sia vista nostra querela no esser juxta lexar nosne pero si justa es no si sia feta justicia la qual axi al poch com al gran deu esser comuna. E per la present no pus sino quens recomenam a vosaltres e suplicam lo beneyt Jhesus ell per sa clemencia tingua vostres reverencies noblesa e honorables savieses en sa continua proteccio eus leix fer tals obres que per aquelles mereschats adquirir aquella gloria de Peradis tan preparada. Feta en Amposta aXIII del mes de juliol del any Mil CCCCLXI. — Los jurats e prohomens del loch de Amposta qui en gracia vostra se recomanen e merce.

Al molt reverends magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e de gran saviesa mossenyors. A VII de juny prop passat per ma letra he scrit a vostres grans reverencies a aquelles significant los pagaments e prestechs fets als X homens e An Pere Gil de Villoro qui eren per lo General en guarda del castell de Amposta per raho del sou de aquells fins a la jornada de la dita letra. Apres foren prestats a XVII de juny al dit En Pere Gil deu florins dor axi que ab XX florins dor que ja tenia primers te ara lo dit Pere Gil trenta florins dor de prestech. Mes es stat fet prestech e pagament als dits deu homens per los derrers XV dies de juny e aço saben be los hono-

rables En Pere Jorda diputat local e micer Pere Tarça qui ara son aqui per delliberacio e consell dels quals yo fiu lo dit pagament fins al derrer dia de juny inclusive com los dits deu homens tremeteren a dir per En Pere Gil attes que Amposta es terra mal sana e de aquells ni havia que ja tenien lo cap inflaut que per ells deurey aturar havien mester de necessitat per afers llurs compliment de sou per tot juny e axi fonch fet e tots los dits prestechs axi den Pere Gil com dels dits X homens fonch fet per delliberacio e consell dels dits mossen lo diputat local e micer Pere Terça. E com per manament de vostres reverencies lo dit diputat local haja licenciats los dits En Pere Gil e X homens dichmenge que comptavem XXVIII del dit mes de juny haurien rebut los dits X homens per dos dies mes que no han servit dels quals dos dies la paga dien es adquisida a ells e no son tenguts a restitucio si quels dits X homens son pagats de XXVIIII de març fins al derrer die de juny passats inclusive a raho de sis florins corrents lo mes. Venint al fet den Pere Gil es necessari mossenyors per vostres reverencies sia scrit e manat que haura haver sobre los dits trenta florins dor que ja te e quin dia comença comptar lo seu sou del castell de Amposta. Ell diu que los dos mesos que per vostres reverencies fonch conduit o concordat finiren a XIII de abril prop passat e que comensa lo seu compte de Amposta a XIIII del mateix mes de abril. Pagat que sera lo dit Pere Gil la hora Deus migançant sera trames lo compte de aquell e dels dits deu homens a vostres grans reverencies e

magnificencies de les quals lo Sant Sperit continuament sia proteccio e guarda. En Tortosa a III de juliol any Mil CCCCLXI. — Mossenyors als manaments e servir de vostres grans reverencies e savieses prests qui humilment me recoman Johan Montornes per lo General en Tortosa receptor.

17 DE JULIO.

Reunidos los señores Diputados, se tomaron las dos deliberaciones que siguen, dándose cuenta, además, de una carta que se recibió en este dia, y que tambien se halla á continuacion.

Fou delliberat que daciavant totes coses que en lo consistori o consell seran comeses a alguns sien fetes en scrits e que aquelles coses se hajen a referir al consell ans de executarles e altrament exequtar nos puixen si donchs expressament no ere comes que sens referir aquelles coses se puixen exequtar.

Item mes fonch delliberat que dema per lo mati les instruccions fetes per los embaxadors de Castella sien ensenyades e legides al Senyor Primogenit les quals li aporten les nou persones qui han hagut carrech de compondre les dites instruccions e que ab elles vaja al dit Senyor Primogenit per lectura de les dites instruccions un notari de la casa. E si a les VIII ores de

mati totes les dites VIIII persones nos trobaren en l
casa de la Diputacio que hi vagen los que si atroba
ran no sperant les altres.

Al molt reverend mossen Labat de Montserrat di
putat del Principat de Cathalunya resident en Bar
chinona.

Molt reverend senyor. Vostra Senyoria vuy avisa
com aqui se hauria feta gran querela en contra mos
sen lo jutge dessi de Gerona e contra mi dient que j
hauria manada fer a consell del dit mossen jutge qu
los pagesos de remenses no pagassen les tasques pe
la qual cosa vos avis Senyor que es una gran males
que james jo no he manada fer tal crida ne lo dit ju
ge no la ha consellada. Per que mossen jo he stat mo
meravellat de aquell qui tal informacio vos ha dad
com sia falça. E encara mossen jo sabent asso de qu
he haut gran anuig com maleses vos eren stades da
des entenent encontinent jo he pres ab sagrament
homenatge hun dels siudichs dels dits homens de re
mença per que ell do raho de les dites coses aqui a
vosaltres si necessari sera e ell me ha dit que tal cri
da no es stada feta ni manada ne consellada per mi n
per dit jutge que ans ell e los altres consindichs seu
ho han fet en virtut de una letra reyal que ells teuie
qui han dit als pagesos anant per les parroquies qu
no pagassen les dites tasques. E jo qui ho crech ca
segons me es stat dit ells han feta publicar o crida
la dita letra reyal a Llança qui no es de la veguari

de assi. E mossen vos avis que si vos volreu jo tremeta aqui a vos lo dit sindich que tinch pres axi pres jol vos tremetre e aqui ell vos informara de les dites coses e de la veritat de aquelles. E per axo mossen jo no lexare may anar lo dit sindich fins de vos jo hage vostra resposta. E per major clarificacio de la veritat lo dit mossen lo jutge e jo vos tremetrem aqui En Nicholau Coromina hun dels scrivens e arendador de la cort reyal dessi quius informara largament de les dites coses lo qual vos soplich vullau encontinent per amor de mi desempetxar que no stiga aqui. E manau de mi mossen lo que a vos plasent sia ab fiansa de haver bon compliment de tot. De Gerona a XVI de juliol. — Vostra. — Jaume Morer sotsvaguer de Gerona qui molt se comana en vostra Senyoria.

18 DE JULIO.

Ocupáronse del negocio de las remuneraciones y salarios, y entre otras cantidades que se aprobaron, lo fué la de cuatrocientos cincuenta florines de oro para los oidores de cuentas, esto es, ciento cincuenta para cada uno.

19 DE JULIO.

No hubo sesion, con motivo de ser domingo.

20 DE JULIO.

Propuso nuevamente el señor Primogénito, por condu to del señor Abad, si se le permitiria sacar copias de l: instrucciones, antes que marchasen los embajadores, pa enseñarlas á los navarros de su consejo, á quienes podi: interesar; y habiéndose ocupado los señores Diputados esta proposicion, acordaron, que en efecto se le facilitas al Príncipe las copias solicitadas, pero que, para comun carlas á los navarros, fuese obra de él en persona, y de la Diputacion.

Suscitóse, con tal motivo, una duda, á saber, si en t caso, los embajadores no emprenderian su marcha, has que las instrucciones quedasen habilitadas por parte d señor Primogénito; y pasado á votacion, acordóse que a: en efecto, se habia de cumplir.

Ocupáronse, además, de algunas sustituciones, y otros trabajos de reducida importancia.

Por la tarde se celebró igualmente otra sesion, en que volvió á tratarse del asunto del trigo, del modo de terpretarse algunos capítulos, y de otros asuntos secunc rios, como por ejemplo, si habrian de ser reconocidos c mo catalanes los descendientes de aragoneses ó valenc nos, que hubiesen habitado en esta ciudad durante el pacio de treinta ó cuarenta años, sobre la mayor parte cuyos negocios no recayó acuerdo alguno, por ser ya a lantada la hora, escepto en lo relativo á la facilitacion copia de instrucciones, que acordaron tuviese lugar el

siguiente por la mañana, despues de cuyo acto podrian ya marchar los embajadores.

Las cartas que se recibieron en este dia siguen á continuacion.

Al molt honorable mossen e de gran saviesa lo senyer En Johan Berenguer Thora mercader dada en casa sua prop la Merce en Barchinona.

Mossenyor molt honorable. La present si es per avisar vostre saviesa com sus are entre les tres o quatre ores de pres mig jorn lo Senyor Rey es partit de Santa Fe alla ont stave per les morts axi com per altres vos havia ja largament scrit. E esta nit diuen que va dormir en hun loch de mossen Cerdan qui diuen Puisech e aço per veure lo Senyor Infant e infantes que son alla per lo dit temps. E pux es tira la volta de Borga per fer aqui tanta de gent com pora ço es de peu e de cavall per tremetre la la via de Tudela per ço com lo Rey de Castella en persona hi ve per posar camp e per esetgar le e per tallar lorta e fer lo guast. E diu se aci que si la gent o socors que lo Senyor Rey hi tremet noy son abans que lo Rey de Castella que de continent Tudela se retra de que mossen axi com vos scrivi de continent per lo Senyor Rey ague rebut lo correu e legida la letra fonch molt torbat e congeixat dient omes tals paraules que si ell sabia morir e que encara que vingue lo Rey de Castella que ell volia anar alla en Tudela e starse aqui e saguesquel qui segir lo vol e qui nol vol seguir que sen

vage. E axi que mossen apres que lo Senyor Rey sia stat a Borge e feta tanta gent com age poguda fer per tremetre a Tudela ell va la via de Calatayut per porroguar les corts per dos o tres mesos e puix que sen torna en Borga e de aqui tirara la via de Tudela ab tanta gent com pora traure ni haver de aci ni de totes aquestes muntanyes. Açi no roman negun rossi qui sia de fayso ni valegue res que tots los prenen qui per grat qui per força e tots los fan anar en Navarra que yo crech que scassament nich romandran los qui tiren la farina del moli sols pugan aportar un home.

Item mes mossen vos avis ab tot que ja per altre vos ne habia avisat mes are hich ha nova pus certa com los de Olit se son levats ab la princessa qui es dintre e han carafexats tots los que lo Senyor Rey hi tenia e morts molts e pres mossen Johan Denbu lo qual era anat per capita e diuen que es malament nafrat e ques son fets forts dins la vila e ben fornits e no hi han leixat intrar certa gent de caval que lo Senyor Rey trametia a mossen Johan Denbu per socors dient los de la vila que noy volen nengu estrenger que ells se tenen be per dit de defendres de quills volra noure ni fer mal.

Item mossen diuen que lo Rey de Castella ha presa la Guardia e Peralta e molts altres lochs que a mi nom recorden. Basteus prou mossen que diuen que no li esta res devant que tot sen ho met. Diuen assi que ell no fa la guerra sino per ell mateix e que decontinent que ell hage presa Navarra que ell la tendra e

que infurtira totes les forces per ell mateix e no per lo Princep o Primogenit sino per ell mateix E per ço e de aço diuen ques congoixa lo Senyor Rey mes que per alre. Diuen que may lo vereu tant torbat ni tant congoxat com es stat de aquesta nova que per Deu diuen que nos sab que fa tant sen va cuytadament que no spere nengu que qui a peu e mal a cavall axi com poden tot hom lo segueix.

La Senyora Reyna hi tremes hun correu dimecres de Vilafrancha tremetent li a dir com ella sen venia aci. E lo Senyor Rey havia ja desliberat de partir lo dijous o lo divenres de mati fins ha Ossera o fins Alfageri sino per la dita nova que de continent deslibera de partir de Santa Fe e de tremetre mossen Rebolledo e lo comenedor de Montso los quals partiren en la nit matexa ab tanta gent com pogueren per anar la via de Tudela axi com jous he scrit.

E mes mossen vos avis com sus are es arribat aci mossen Galceran de Requesens olim governador de aqui lo qual ha stat asi a hun loch prop de ciutat lo qual diuen la Pobla que may no es gosat venir mes en sa sino fins al terme prefegit per vosaltres ço es que no puga estar en nengun loch on lo Senyor Rey sia sino luny dell quatre legues. Mes ell de continent que ha sabut que lo dit Senyor Rey es stat partit de Santa Fe per tirar la via de Borge ell es stat assi. Diuen que dema o laltre partira per anar axi hun tros luny fins a tant que pensau que per qualque via qne ell fara que directament o indirecta ell si vendra a parlament ab lo Senyor Rey.

Diuen que la Senyora Reyna dormira dema a vespre a Pina e diuen que passara lo riu per no intra aci en ciudat o fara la via de Puisech per veure l Senyor don Ferrando son fill e les senyores Infantes. I diuen que decontinent fara la via del Senyor Rey la vi de Borge o de Calatayut ont lo Senyor Rey ha de fe la porrogacio e que puixes apres que age porroga per algun temps que tirara la via de Navarra ab tant gent quant pora per intrar dins Tudela que yo crect que sino fos lo temps qui es tant prop de la porrogacio que es XV jorns del present que ell no curara si no partint de açi tirar la via de Tudela ab la mill gent que poguera. De continent lo Senyor Rey have sabuda la nova scrivi de sa ma a molts barons de terra dessa e della. Diuen que tenbe ha scrit de continent al Senyor Primogenit e a la vint e setena bas que may lo veuen tant scriure de sa ma ni tant ess fallo ni alterat com de aquesta nova majorment co li deyen que lo Rey de Castella hi venia en person E ab tant mossen no dich pus sino queus prech que scrivau lo pus prest que pugau ja que voleu que fas sa e quem tremetau diners ni si voleu que fassa l dit esmers açi o en Calatayut si assi no puch com prar car dich vos que no hic roman negu qui tant pe via del Senyor Rey qui sen va com tant per lo mu temps qui hic corre. Prech vos molt me recomeneu e gracia e merce dels magnifichs senyors etc. E per sem blant de vos lo Sant Sperit sia en vostra bona guard Scrita en Çaragossa a X de juliol del any present. — Lo tot vostre tostemps.

Als molt honorable mossen e de gran saviesa mossen Johan Berenguer Thorà mercader sia dada en casa de la Diputacio de Cathalunya de Barchinona.

Mossen molt honorable. La present si es per avisar vostra saviesa com sus are entre les sinch e sis ores de pres de mig jorn lo Senyor Rey ha haut correu com certament lo Rey de Castella ve sobre Tudela de que lo Senyor Rey agut lo correu he vista e legida la letre lo Senyor Rey es stat molt alterat e torbat. E de continent ses mes scriure de la sua ma per totes ses terres emprant tot lo mon que li hajuden e que vagen la via de Tudela. Aximateix diuen que scriu aqui al Senyor Primogenit son fill e encara a la vint e setena que prestament scriuen al Rey de Castella quel prech que desiste en aquestes coses que no proceesque en fer li taut de dan en Navarra.

E mes mossen vos avis com sus are lo Senyor Rey tremet a Tudela mossen Rebolledo e lo comenador de Montso ab certs cavalls los quals parteixen sus are de aci si be ses ja vespre. E fa cerquar tants cavalls quants aci son que sien per anar sis vol sien de ciutadans o de qui vulla e tots los fa anar alla ab tanta gent com poden trobar aqui que no caren los rossins de qui son si de qui no que per grat o per força los hi fan anar e tanta gent e cavalls com poden.

Lo Senyor Rey diuen que partira dema de Santa Fe e que hira la via de Tudela ab tanta gent com pora traura de aci e de totes les muntanyes. Ja scriu correu

per tot lo mon tant a barons com a cavallers com a universitats quel saguesquen. Nom se ques faran. Yo crech per la mia fe que negu nos moura de ses cases tanto es la bona voluntat que li aporten que ja negu nol vol seguir e majorment per aquests maleyts fets de Navarra totes les males noves li venen plegades que solament havia haguda nova que havien presos tants de cavalls de aci en Tudela ço es que diuen que han levat lo bras squerra a mossen Lopes Dengulo e pres lo fill de don Luis Gilbert Lopes Torreiles e molts daltres entre morts e nafrats. E ell encara lin pren axi com a Farao que no sta tost temps pensant sino en son mal proposit contra nosaltres e de tot Deu li ve contra que res que fassa no trau cap a res. Car are axi com ja per altres vos he scrit com ell tremetra mossen Pere Vaqua al Rey de Castella per concordar se ab ell per fer tot quant ell volia per poder rompre ab nosaltres e per ço fa tot quant fa per veure sis poguere concordar ab lo dit Rey de Castella per que ell ha dit que ell vol destroir Cathalunya e tots los cathalans. E scasament lo dit mossen Pere Vacha sera estat a mig cami del Rey de Castella lo dit Rey de Castella ab gran colp de gent de peu e de cavall sera stat sobre Tudella lo qual diuen que ve ab quatre o sinch milia rossins e ab gran colp de gent de peu tot hom e de intencio que ella se retra de continent si lo Rey de Castella hi pot abans esser que mossen Rebolledo e lo comenador de Montso hi sien ab lo socors que lo Senyor Rey hi fa. E no pus per la present que per altre vos scriure pus larch de tot lo que mes sobre

que are nom puch mes stendre de scriure per que lo correu esta de partida. Scrita ab cuyta dimecres entre VIIII e X ores de nit que comptam VIII del mes de juliol del any present. — Lo tot vostre tostemps.

Als molt reverend e honorables mossenyors de diputats residens en Barchinona.

Mossenyors molt reverend e honorables mossenyors. Micer Guardiola fou aci laltre jorn per certes faenes de vostres parts per causa de les remenses e ha fets aci alguns actes e ha fet bastraure al cullidor de la bolla per lo salari del notari XVII sous X ds. per queus placia pendrels en compte al dit cullidor lo qual es senyer Narnau Guillem Solera. E no pus sino que lo Sant Sperit sie en guarde de tots. De Camprodon a XVII de juliol. — Francesch Mercer diputat local de Camprodon.

21 DE JULIO.

No hubo sesion.

Siguen dos cartas que se recibieron en este dia.

Als amats e feels nostres los diputats del Principat Cathalunya.

Lo Rey.

Diputats e feels nostres. Per ço com nos tenim ç carrech del amat nostre En Pau Barutell ciuteda Leyda per alguns aceptes serveys que ab molta l ralitat nos ha fets vos pregam ab la major afecc voluntat que podem que per amor e servey nostr doneu la receptoria dels drets del General en la ciutat de Leyda que per vosaltres en lo principi vostre regiment se deu donar preferintlo a tot a per qui primerament nos hajam pregat certificants que sera cosa en quens servirets e complaurets sin larment e vos ho agrehirem molt. Dada en Lurcen a X de juliol del any Mil CCCCLX hu. — I Joannes.

Als molt reverend e honorables senyors los di ats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e honorables senyors. Dissapte que niem XVIII del present mes rebem una letra de v tres reverencia e honorables savieses per la qual s stats certificats que per quant es stat concordat cascuna universitat de aquelles qui los sindichs l entrevengut en los afers della terra deguessem p tament ajustar nostron consell e fermar la loaci approvacio e concessio de la capitulacio fermada la Illustrissima Senyora Reyna segons la forma vostres reverencies e honorables savieses a nos hav convocat nostro consell general e en aquell legides tes letres forma de la loacio e approvacio lo dit o

sell es stat de acort attesa la forma de la dita loacio e approvacio per quant en aquella es contengut havem a dir nosaltres haver legides e vista la dita capitulacio e concordia e esserne stats avisats e consultats per lo nostre sindich e aço haver a jurar feriem contra consciencia com nosaltres no hajam vista ni legida la dita capitulacio ni concordia ni menys per lo dit nostre sindich ne siam stats informats largament axi com conte la dita capitulacio. Perque attes les dites rahons lo dit nostre consell haurie delliberat de no fermar ni loar aquella fins haver vista autenticament la dita capitulacio e concordia. Per queus supplicam vos placia per lo portador de la present trometrens trenslat auctentich e hagut e haver vist aquell crehem lo dit nostre consell fara tot ço e quant per vostres reverencies e honorables savieses sera ordenat pus sia utilitat de aquest Principat e repos de aquell ordenant de nosaltres a tota vostra voluntat. De Manresa a XX de juliol any Mil CCCCLXI. — Mossenyors al que ordenareu promptes los consellers de la ciutat de Manresa.

22 DE JULIO.

No hubo sesion, con motivo de ser la fiesta de Santa Maria Magdalena, y por estar ocupados en la eleccion de los nuevos Diputados y Oidores de cuentas para el trienio siguiente.

23 DE JULIO.

Tampoco hubo sesion en este dia, por tener que ocuparse de varios negocios los señores Diputados.

Se recibió una carta del abad de Poblet, que sigue á continuacion.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregi e magnifichs senyors. Apres degudes recomendacions a vostres senyories. Per tant que los negocis determenats per vostres providencies agen de mi personalment degut compliment hoc encare en les coses in futurum devenidores no sia conegut absent tramet a les vostres senyories lo venerable et molt honest religios frare nostre lo prior de Natzereth exhibidor de la present ab degut poder de asistir per mi e en persona mia en lo vostre molt irredutable consell lo qual vos prech per la vostra acustumada virtut e humanitat vos prech vulau rebre o acceptar e si nengunes coses per mi fahedores son al vostre ordenar so prest aquelles complir ab molta afeccio. Scrita en lo nostre monestir de Poblet a XVIII del mes de juliol any sexanta hu.—A vostres manaments prest. — Lo abat de Poblet.

24 DE JULIO.

Despues de haberse ocupado de varios negocios secun-
rios, procedieron los señores Diputados al nombramien-
de las nueve personas que les habian de suceder, re-
ltando elejidos el obispo de Barcelona, el abad de San
an de las Abadesas, el arcediano de la Mar, Guillermo
naldo de Cervelló, mosen Juan Çabastida, En Pedro Be-
t Splugues, Antonio Pujades, Juan Aguiló y uno de los
ndicos de Perpiñan.

Acto continuo juraron los señores Embajadores guardar
cumplir las instrucciones que les habian dado, y mar-
ar, sin falta, el lúnes siguiente, ó sea el 27 del propio
es.

Se recibió una carta, que se halla á continuacion.

Als molt reverend magnifichs e de molt gran sa-
esa mossenyors los diputats del General del Prin-
pat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e de molt gran saviesa
ossenyors. Ahir que comptavem vint del present per
n Marti Navarro correu portador de la present reha-
em una vostra letra ensemps ab una forma del loa-
ent per nosaltres fahedor sobre los capitols e con-
rdia feta entre lo Senyor Rey e lo Senyor Primoge-
t e aquest Principat per que mossenyors vuy de ma-

ti axi com aquells qui desigen complaure a vostres ordinacions e granment lo benevenir de aquest Principat havem ajustat consell general en lo qual es stat loat e fermat tot ço e quant per vosaltres es stat demanat segons poreu veure en lo dit loament del qual per lo dit correu vos tremetem dos cartes publiques segons per vosaltres mossenyors es demanat. Empero mossenyors fora molt rahonable attes que nos tremetieu la dita forma nos trematesseu translat dels dits capitols attes encara nols havem vists empero confiam de vosaltres vos hi sots haguts en tot benavenir de aquest Principat e per conseguent daquesta universitat. E si altres coses molt reverend magnifichs e honorables mossenyors vos seran plasents per nosaltres fahedores fiablement nos scrivets. Scrita en Puigcerda a XXI de juliol any Mil CCCCLXI. — Esta empero en veritat que nosaltres havem detengut lo dit correu tot lo present dia fins a les VIII hores de nit quel havem desempatxat. — A vostres honor e servey apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

25 DE JULIO.

No hubo sesion, por estar ocupados en la lectura de las instrucciones dadas por el Concejo de la ciudad á los señores embajadores.

26 DE JULIO.

Tampoco hubo sesion, por ser domingo.
Sigue una carta que se recibió en este dia.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Hir a les set hores apres mig jorn de vostres molt grans reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies havem rebuda una letra de XV del mes present avisant nos per quant es concordat cascuna universitat de aquelles qui llurs sindichs han entrevengut en aquests afers e han fermada la capitulacio fermada per la Senyora Reyna e per vosaltres e vostre consell es molt necessari que prestament fassam avisar nostre consell e fermar la loacio de aprovacio e concessio de la dita capitulacio segons la ferma quens enviau ordinada e que aqueixa ciutat ab son consell de cent jurats la ha aximateix fermada e aço es stat delliberat fer axi per quant lo nostre sindich no havia poder en scrits. Havem nosaltres a no pocha maravella que per

nostres embaixadors no siam avisats del negoci si es perque vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies nols hajen notificada vostra dita letra e tramesa o per tarda de llur scriure es incert a nosaltres. E per ço que nostres dits embaixadors com es raho ne sien avisats e dells cobrem resposta los scrivim de la fahena a fi que dells cobrada dita resposta puixam donar compliment en lo que fer devem. E la Trinitat increada sia proteccio de vostres molts grans reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies. Scrita en Perpenya a XXI de juliol del any Mil CCCCLXI. — Los consols de la vila de Perpenya a vostra honor aparellats.

27 DE JULIO.

A consecuencia de haberse recibido una extensa carta del Señor Rey, en que se trataba de la convocacion de los eclesiásticos, barones y súbditos reales, hecha por el Señor Primogénito para que se le prestara juramento como á tal ; nombróse una comision , compuesta del obispo de Vich, Galceran Oliver, sustituto del conde, y Juan Lull, ciudadano de Barcelona, para que , con los abogados de la casa y demás que creyesen conveniente, se ocupasen de este negocio, á fin de poder dar oportuna contestacion á dicha carta.

Sin esta , llegó, además, otra del propio Señor Rey, la que, junto con las demás que se recibieron en este dia

y las que fueron expedidas, se hallan, por su órden, á continuacion.

Als reverend e venerables pares en Crist egregis nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats e consell del Principat de Cathalunya residents en la ciutat de Barchinona.

Lo Rey.

Reverend e venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs amats e feels nostres. No ignorats en la concordia feta fermada e jurada entre la Illustrissima Reyna muller nostra molt cara e molt amada en nom e com a procuradriu de nostra Majestat e lo Illustrissimo don Carlos fill primogenit nostre los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya e la ciutat de Barchinona esser dos capitols del tenor seguent. Item Senyor com sia molt digna e pertinent cosa a la devocio naturalesa e amor que lo Principat de Cathalunya innatament porta a vostra Majestat de aquell estirpar tot seminari e causes de divisions e diferencies qui seguir se poguessen. Per tant los dits diputats e consell suppliquen a vostra gran Senyoria sia merce sua fer e donar obra ab tot compliment que lo Illustrissimo don Carlos primogenit de vostra Altesa sia jurat per tots los regnes e terres subdits a la vostra reyal corona en Primogenit e a ell puig per nostre Senyor Deu e de alt li son donats sien comunicats tots los drets de primogenitura los quals per los gloriosos reys passats loablement

seguiot la divina ordinacio son stats comunicats a lurs primogenits fahent lo dit Primogenit governador general per tots los dits regnes e terres segons inconcussament juxta la divinal ordinacio es stat observat axi amplament e complide com fer se puixa. Lo Senyor Rey tots temps es stat de voluntat é es qual Illustrissimo Princep fill seu sien donats é observats tots los drets e successions que li pertanyen com a fill primogenit de sa Majestat. E per ço es content e li plau que lo dit Illustrissimo Princep sia jurat en Primogenit per tots los regnes e terres subdits a sa Majestat e que sia fet tot lo contengut en lo dit capitol. Item Senyor per donar major eficacia als presents capitols e coses en aquells e cascu de aquells contengudes sia merce vostra atorgar que si alguns duptes questions o contrasts exiran o entrevendran axi principalment com encara incidentment en los presents axi dessus com dejus scrits capitols o algu de aquells contengudes quels dits duptes questions o contrasts sien e hajen esser declarats interpretats e determinats tantes vegades com cas occorregue per los dits diputats e consell o la major part de aquell entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona segons dessus es dit e no per vos Senyor ne Primogenit vostre o successors vostres e seus e vos dit Senyor e vostre Primogenit e successors vostres e seus per vostra merce e benignitat nous en pugau o dejau entremètre en forma o manera alguna ans se haje exseguir tenir e observar per vos dit Senyor e per lo primogenit vostre e successors vostres e seus e oficials vostres e seus.

Abdicant tot poder de fer lo contrari ab decret de nullitat. Plau al Senyor Rey que tots los capitols desus e dejus scrits ab les respostes e coses en aquells e aquelles contengudes sien enteses al seny literal. E com novament a noticia nostre sia pervengut que lo Illustrissimo fill e primogenit nostre ab ses letres haja scrit e manat als magnats universitats e altres del dit Principat que lo trenten dia del present mes de juliol compereguen devant ell en la dita ciutat de Barchinona per prestar li lo jurament a ell com a Primogenit degut com se monstre per les letres del tenor seguent. Infans Carolus serenissimi domini regis Aragonum et Sicilie et primogenitus et Dei gratia Princeps Viane dux Nemosiensis et Gandie regnorumque et terrarum ejusdem domini regis gubernator generalis et locumtenens in Principatu Cathalonie et comittatibus Rossilionis et Ceritanie. Inclito infanti Enrico de Aragonia comitti Empuriarum consanguineo nostro carissimo salutem et dilectionem. Cum summopere desideremus que divini muneris gratia nobis alto concessa sunt benivolenciamque jamdudum inter nos et dilectum Principatum multis laboribus contractam multo majori amoris amenitate confoveri ac ad finem et effectum execucionis concordatorum inter dictum serenissimum dominum regem genitorem nostrum colendissimum et Principatum Cathalonie prelibatum disposuerimus ut nobis tamquam Primogenito per vos et alios de dicto Principatu et comittatibus debita juramenta prestentur ad que prestanda diem tricessimam mensis julii proxime futuri in hac civitate Barchinone prefigimus.

Ideo vos rogamus quod per vos seu oratorem vestrum plena potestate s ufultum dicta die coram nobis in dicte civitate compareatis facturus nobis tamquam primogenito juramenta predicta. Nos enim ab hoc parati sumus facere ea que facere debeamus. Et super hoc aliis de Cathalonia nostras consimiles litteras destinamus. Dattum Barchinone die vicesimo septimo mensis julii anno a nativitate domini millessimo CCCCLXI. — Karolus. — La qual cosa de direccio es vista esser contra la letra e forma serie e tenor del dit capitol segons lo qual si be es attes a nos pertany fer la convocacio per prestar lo dit jurament al dit Primogenit e aquell se deu prestar segons forma del dit capitol. E en lo passat occorrent semblant cas no es stat ocustumat primogenit fer semblants letres e manaments per que es mes de maravellar insolitament e contra lo dit capitol preinsert de la dita concordia en prejudici e derogacio de nostra superioritat e preheminencia reyal e libertats del dit Principat tals letres esser emanades. Intimam e notificam vos ho perque en la observacio de la dita concordia e del dit capitol quant se sguarda a vosaltres per qui son stats fermats e jurats façats deguda instancia fahents vos certs que nos per observacio de la dita concordia la qual havem molt a cor no fallirem ne enteneu fallir en res que fer dejam e siam tenguts axi circa lo dit jurament com altres coses en los capitols de la dita concordia contengudes. Dada en la ciutat de Calatayut a vint hi tres dies de juliol del any Mil CCCCLXI. — Rex Joannes.

Als reverend e venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs amats e feels nostres los deputats e consell del Principat de Cathalunya residents en la ciutat de Barchinona.

Lo Rey.

Reverend e venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres. En aquest propassats dies vos havem scrit de la partida del Rey de Castella del regne nostre de Navarra pero que no erem certs de la via que feta havia segons que vist haureu per les letres nostres. Ara vos certificam com nos havem hagut avisos certs quel dit Rey de Castella havia fet la via de la vila de Madrit e se trobave en aquella e puig de aço se ha plena certitud vos pregam e encarregam tant com podem que doneu orde a la presta expedicio de la solempne ambaixada que per part de aqueix Principat juxta los capitols de la concordia deu esser tremesa al dit Rey de Castella confiant en nostre Senyor Deus que de la tramesa de la dita ambaixada se seguiran tants e tals beneficis que redundaran en gloria sua honor nostre e gran renom e fama del dit Principat. Dada en la ciutat de Calatayut a XXIII dies de juliol del any Mil CCCCLXI. — Rex Joannes.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut

de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Lo honorable mossen Guabriel Girau consol segon en orde de nosaltres cert per son entreveniment e per nostra informacio explicara a vostres molt grans reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies certes coses. Placiaus mossenyors darli fe e crehença en totes coses com de nosaltres per son miga proferides a vostres molt gran reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies de les quals la Trinitat increada sia continua proteccio. Scrita en Perpenya a XV de juliol del any Mil CCCCLXI. — Los consols de la vila de Perpenya a vostra honor apparellats.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Diumenge propassat quis comtave XVIIII del present mes rebem una vostra letra e aquella lesta lo diluns apres seguint convocam hun consell apellat de sexantena e per sguart com la major partida qui en lo dit consell entrevenen son gent qui en los dies faynes specialment en los dies presents bonament nos poden haver haguem a porrogar lo dit consell al dimecres jorn de Sancta Maria Magdalena lo qual consell de sexantena ajustat fem legir vostra letra demanant al dit

consell fessen deguda provisio en lo contengut en aquella. E de fet tot le dit consell de sexantena exceptats En Johan Borrat Berthomeu de Vallebrera e Ramon Steve foren tots concords de fermar e fer lo contengut en vostra letra e de fet tots exceptats los dessus nomenats fermaren e juraren segons la cedula per vosaltres tramesa les quals fermes lo nostre nothari occupat en altres negocis fins avuy no ha pogudes redigir en sa forma. Empero Deus volent per nostre sindich lo qual molt prest sera aqui vos trametrem les dites cartes ab lon son compliment avisant vos lo portador de la present fonch dijous a vespre aci e es stat fins divenres a X hores de mati. E sie sempre molt reverend magnifichs e honorables senyors lo bon Jhesus custodia de vostres notables persones. De Cervera a XXIIII de juliol any Mil CCCCLXI. — Molt reverend magnifichs e honorables senyors a tota vostra ordinacio apparellats los pahers de la vostra de Cervera.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los deputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Huy hora de mig jorn he rebuda vostra letra ab una interclusa a mossen Dega de aquesta ciutat e vista aquella de continent exigit jurament de aquell segons la forma en aquella a mi donada e ab la cautela servada juxta la serie de aquella respos que ab tot ell se reputas in-

digne al regiment de tant gran ofici pero per lo servey de Deu e per lo util e endreç del stament del Principat la hon la sort loy portas ho acceptarie de bona voluntat e axi declarada sa voluntat de continent li notifiqui la eleccio de ell feta e donant li la letra e ell dirigida la qual lesta regraciant la dita eleccio a nostre Senyor e a vostres magnificencies la molta voluntat que havets en ves ell demostrada accepta la dita eleccio es ofert per al primer dia dagost esser en aqueixa ciutat. De Leyda divendres a XXIIII de juliol any Mil CCCCLXI. — Fem avantatge al correu de mig flori. Placiaus darloli. — Quis comana en vostra gracia Lois Cirera loctinent en la ciutat e vegueria de Leyda.

28 DE JULIO.

Acordóse que, en virtud del juramento prestado por los individuos del Consejo, ó por sus sustitutos, cuando estos fuesen requeridos para asistír á las sesiones, tuviesen la obligaciou de hacerlo, á menos de hallarse enfermos; exijiéndose , por consiguiente , á los sustitutos que todavía no hubiesen comparecido el mismo juramento, so pena de no ser admitidos.

Se recibió , en este dia , la carta que se halla á continuacion.

Als molt reverend magnifichs e molt savis senyors los deputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Una letra vostra de quinze del present havem rebuda ab la qual som avisats donassem diligencia prestament fessem ajustar lo consell de aquesta ciutat e que per aquell se fermas la loacio aprovacio e concessio de la capitulacio fermada per la Serenissima Senyora Reyna e vostres reverencies de continent es stat ajustat lo dit consell per lo qual concordablament la dita loacio aprovacio e concessio juxta la forma interclusa tremesa es stada fermada de la qual ne son stats fets dos publichs instruments lo hu dels quals vos trametem per lo exhibidor de la present e lo altre lo pus prest que porem volents se sobre aço aquesta ciutat conformar al que en vostre consistori es stat delliberat e per lo consell de cent jurats de aqueixa ciutat es stat fermat e les altres coses que per vostres reverencies e aqueix consistori seran delliberades som prests inseguir. E sia senyors molt reverend magnifichs e molt savis la Sancta Trinitat vostra guarda. — Scrita en Tortosa a XXI de juliol del any Mil CCCCLXI. — A tota ordinacio de vostres reverencies molt promptes e apparellats los procuradors de Tortosa.

29 DE JULIO.

Con motivo de saberse que, al hacer el Concejo de la ciudad algunas adiciones á las instrucciones para los embajadores que se habian de enviar al Señor Rey y luego al Rey de Castilla, hubo algunas personas de parecer contrario, preguntó el señor Abad qué era lo que se podia resolver; y sin embargo de esta dificultad, y de haber gran discordancia de pareceres, deliberóse que marchasen los referidos embajadores, llevándose las adiciones tales como la ciudad las habia acordado.

Mandóse al notario Sellent que hiciese constar en registro como, dias pasados, la Diputacion habia comisionado á Juan Berenguer Tora, para que comprase cincuenta y cuatro mil pasadores, cincuenta ballestas, dos cargas de pólvora y dos tiendas, todo lo qual habia de servir para el ejército; como así lo cumplió en seguida el referido notario.

Se dió cuenta, por fin, de la siguiente carta que los señores Diputados acababan de recibir.

Als molt reverend egregis nobles e molt honorables e de gran providencia senyors los diputats e consell lo Principat de Cathalunya representants en la ciutat de Barchinona residents.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e molt honorables senyors e de molt gran providencia. Sobre

algunes coses novament a nosaltres occorrents havem informat de paraula e en altra manera de nostra intencio lo honorable mestre Marti Pere sindich de aquesta universitat. Per que ab afeccio molt singular exortam vostres grans reverencies nobleses e molt honorables savieses que en tot ço e quant lo dit sindich vos explicara donets creença com si personalment o debiem. E sia la Trinitat Sancta en proteccio vostra. Scrita en Gerona a XXII de juliol del any Mil CCCC sexanta bu. — A vostres ordinacions promptes los jurats de Gerona.

Se celebró, el mismo dia, otra sesion, para zanjar la dificultad que se habia originado de la carta escrita por el señor Rey, oponiéndose á la convocacion hecha por el Señor Primogénito para que se le prestase el debido juramento. De pronto se habia resuelto enviar una embajada á dicho Señor Primogénito, para suplicarle que se sirviese retardar la antedicha ceremonia por unos cuantos dias, pero habiéndose propuesto que, en presencia de los comisionados que antes se habian nombrado para entender en este negocio, viesen los abogados si realmente se oponia la convocacion al contenido de los capítulos firmados, y como estos declarasen que ninguna contradiccion existia, acordóse que se pasara adelante, sobre todo, por ser el dia siguiente el señalado para tan solemne acto.

Suscitóse, con tal motivo, la duda de cual habia de ser el notario que recibiese el juramento, á fin de que no resultase ser persona sospechosa, sobre lo que se tomó la deliberacion que se halla el dia siguiente.

Mandaron expedir los señores Diputados, en este dia, varias cartas, segun indicacion del rejistro, pero no se hallan copiadas, y está en blanco el espacio que debian ocupar, lo que se observa asimismo al final de las dos sesiones próximas, sin que se sepa el motivo.

30 DE JULIO.

Reunidos los señores Diputados y Consejo, tomaron la siguiente deliberacion.

E deliberaren que lo senyor Primogenit sia supplicat permeta usar En Juan Peyro del ofici de loctinent de prothonotari e que prest en son poder lo jurament e si lo dit Senyor Primogenit no hi volia dar loch sia supplicat que En Johan Sellent scriva de manament sia reebedor del dit jurament e tinga los registres e segells fins sia altrament provehit.

Se recibió, en la propia fecha, la carta que sigue.

Als molt honorables magnifichs senyors e de molt gran providencia los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt honorables magnifichs senyors e de molt gran

providencia. Vuy havem sabut que mossen Bernart Guabriel Xatmar cavaller ab molta gent de peu e de cavall en nombre de D. es anat al castell e loch Dalborns de mossen Arnau de Foixa cavaller ab qui es en guerra. E per desviar tot inconvenient entre les dites parts lo sotveguer ab lo jutge ordinari de Gerona son anats al dit loch aon foren dos de nosaltres per aqueixa mateixa raho sino per causa que havem celebrat consell general per certs afers. Perque molt honorables e magnifichs senyors notificam vos lo dit cars. Per ço que vostres magnificencies hi provehesquen axi com lus sera plasent. Scrita en Gerona a XXVIII de juliol del any Mil quatrecents sexanta hu. — A vostra ordinacio promptes los urats de Gerona.

31 DE JULIO.

No hubo sesion, pero se recibió la siguiente carta.

Als molt reverend magnifichs e molt honorables senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt honorables senyors. Per un correu qui dissapte pus prop passat parti de aci vos avisam del que per vostra letra nos es stat notificat sobre lo fet de la ferma per lo consell de sexantena de aquesta vila fetes segons la cedula per vostres magnificencies a nosaltres tramesa de les quals

fermes e per lo nothari de nostra pehería preses e de les quals havem fetes fer dues cartes publiques les quals vos trametem per lo honorable En Jacme Tallada sindich nostre exhibidor de les presents suplicant vos aquesta vila vullats haver en memoria axi com aquella qui no ses tardada fins avuy ni per avant se tardara en lo ben avenir e repos del Principat de Cathalunya supplicant vos al dit nostre sindich haver per recomenat e donant fe e crehença en tot lo que per part de aquesta universitat vos sera dit e exprimit. E consèrve lo bon Jhesus vostres reverent e magnifiques persones. De Cervera a XXVII de juliol any Mil CCCCLXI. — Molt reverend magnifichs e honorables senyors los pahers de la vila de Cervera a vostra honor apparellats.

1.º DE AGOSTO.

Ocupáronse, en este dia, de varios negocios de reducida importancia, como de recepcion de juramentos, sustituciones, clasificaciones etc.

2 DE AGOSTO.

Leyóse en consistorio la carta que sigue, en contestacion al señor Rey, y aprobado que fué su contenido, mandóse que se expidiera.

Molt alt e molt excellent Senyor.

De vostra excellentissima Senyoria havem reebuda una letra dada a XXIII dies del present mes e vist lo contengut en aquella nosaltres havem comunicat ab lo Illustre Primogenit lo qual oyt considerats tots los capitols per vostra Majestat atorgats e o les respostes en aquells contengudes en nom e per part de vostra Illustrissima Senyoria fetes a nosaltres ab humil e subjecta reverencia de vostra Serenissima Majestat parlant no ha semblat sia derogat als dits capitols car jatsia en lo capitol onze supplicant sia demanat que vostra Illustrissima Senyoria donas obra ab tot compliment que lo Illustre don Charles fill vostre fos jurat en Primogenit etc. en la resposta per vostra Serenissima Senyoria feta es amplament e ab paraules de molta liberalitat e amor respost que plau a vostra gran Excellencia sia jurat e axi es pus larga la resposta que la demauda per merce e benignitat vostres. Item que si les letres ab les quals lo jurament es demanat son atteses en res Senyor no sembla esser a vostra reyal prehominencia e dignitat o superioritat derogat car en nom e per part de vostra gran Senyoria es demanat e lo Illustre Primogenit com a lochtinent de vostra real Majestat ho demana ni sembla ab la predita humil reverencia parlant haver impertinencia alguna com lo dit Illustre Primogenit en aquest cars tinga loch de dos ço es de lochtinent de vostra Serenissima Senyoria e de Primogenit lo que no ha

incompatibilitat attesa la absencia de vos Illustrissimo Senyor la qual cosa satisfa a la pratica antigament observada quant la convocacio se fahia per la Majestat real stant en lo Principat de Cathalunya e lo Primogenit en los tals temps passats no tenia loctinent general ne era absent del Principat de Cathalunya lo Senyor Rey. E per conseguent considerats tots los capitols e conjungits los huns ab los altres e les respostes al dits capitols fetes salva la dita humil reverencia no es en res contrafet als dits capitols ans creem Senyor que prestantse lo dit jurament satisfem a la molt benigna e clement e liberal resposta per vostra excellentissima Senyoria al dit capitol e capitols feta. Regraciant quant en lo mon podem ni sabem a vostra gran clemencia la virtuosissima voluntat de observar los dits capitols en la dita letra por vostra excellentissima Senyoria a nosaltres significada. E sia molt alt e molt excellent Senyor la Sancta Trinitat proteccio e guarda de vostra excellentissima Senyoria la qual nos man lo que de sa merce sia. Scrita en Barchinona a XXIX de juliol any Mil CCCCLX hu. — Al molt alt e molt Excellent Senyor lo Senyor Rey. —De vostra Majestat humils vassalls los diputats etc.

3 DE AGOSTO.

No hubo sesion, con motivo de ser la fiesta de San Estéban.

4 DE AGOSTO.

Fué insignificante la sesion de este dia, pues no llegó á tomarse acuerdo alguno.

5 DE AGOSTO.

Despachado un negocio enteramente secundario, se dió cuenta de la carta que sigue á continuacion.

Molt reverend e honorables senyors. Per vostra part a supplicacio del prior de Lado en nom de fra Jacme Coll quis diu abbat del monestir de Sent Lorenç del Mon seria stat scrit ab letra patent als oficials daquesta vila e vegueria de Besalu en la forma en aquella contengut. Et jatsia que a nos com a jurats de aquesta vila ni a la vila de tal questio nos pertanga cenexer sino solament per lo interes publich entrevenir ço es que lo ofici de Deu no sia cessat al dit monestir ni a la devota capella de la verge Maria del Mon axi appellada la qual havem tots plena fiança nos conserva ens guarda nostres bens de perdicio empero contrets en dir la veritat del negoci e lo merexer de regir tal monestir qual es e havem a creure senyors

que aquesta vila qui promte es stada e es tots temps a vostres dits prechs e ordinacions complir vui ab ferma sperança no le descomplaureu a la justicia e raho e es pus de necessitat per vosaltres dar fe a nostre entreveniment en tal negoci al qual neguna passio nons porta sino per lo interes publich e salut de les animes e lo cultu divinal sia fet al dit monestir que no a hun sol monjo qui per occupacio de bens temporals e pompes adquirir es mes promogut que no per lo servici de Deu. E mostraho la supplicacio per part del dit fra Coll donada la qual parlans ab honor de quis pertany es formada del tot contra veritat car pus de possessio del dit abbadiat se discepta lo dit fra Perer stant en son monestir daci de sent Pere de Besalu monjo per mort de fra Ferrer ultim abbat del dit Sent Lorenç no solament per hun monjo axi com es pretes mes per dos e tres e tants com ni havia conventuals ab la solemnitat deguda es stat elegit en abbat del dit monestir per Sancti Spiritus nemine discrepante e puix per ell aceptada confirmar per lo reverend bisbe de Gerona. E axi ha possehit per lonch temps pacificament fahent continua residencia ensemps ab los monjos al dit monestir ab gran consolacio e alegria dels parroquians e de tota la vila e dels homens del dit monestir fins que per aquest fra Coll ab ses butles Deu sab quines e segons fama e oppinio de tot hom es stat perturbat e si es mes ab potencia de diners e favor de officials gitantne aquell fra Perer seus altra coneguda ço qui recau de direccio en vosaltres defendre en favor del dit fra Perer legitim

possèhidor. E tant quant lo dit monestir en la forma damunt dita ha stat en poder de dit fra Coll Deu sab e nos com ha stat irroneu e sens monjos neguns que tots maltractant los ne havia gitats stat tanquat o sens nengun ofici que no si fahia e grans scandels qui si ha seguits e enormes inconvenients sobre los mesquins de parroquians seguis e en tal manera que si de aquells vos era plasent haver informacio com a culpa del dit fra Coll se son seguits serieu certs e darieu la culpa a qui la ha e cessar li en audiencia en tal cars. Per tant vos supplicam per los dits sguards queus placia e sia de vostra merce la dita sentencia per vosaltres emanada en favor del dit fra Coll ja de Barchinona a XVI del mes present entorb de la possessio de fra Perer qui continuant la sua possessio huy se troba en possessio vullau revocar del tot o almenys en aquella sobresseure per contemplacio nostra fins que en altra manera sabuda la veritat sia per vosaltres provehit qui mereix esser mantengut en sa possessio. E sia totstemps de vosaltres la Sancta Trinitat proteccio e guarda e entretant nos manen lo que plasent vos sera. De Besalu a XXV de juliol any Mil CCCCLXI. — Al molt reverend e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya en Barchinona residents. — Molt reverend e honorables senyors qui a vosaltres se comanen los jurats de Besalu.

6 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por estar ocupados los señores Diputados en otros negocios de la casa.

7 DE AGOSTO.

Se hicieron varias proposiciones, algunas á instancia del señor Primogénito, entre las quales habia una relativa á la provision de oficiales reales, solicitando que á este objeto, instaran los señores Diputados al Señor Rey, y otra para que procurasen se llevara á cabo el juramento que se habia de prestar al señor Primogénito en otros reinos, sobre la última de cuyas proposiciones se acordó nombrar algunos comisionados, para que meditasen lo que se podria resolver acerca de este punto.

Dióse cuenta de otros varios asuntos, entre ellos de un nombramiento de alguacil en la persona de Domingo Rocacrespa, segun es de ver por la carta que sigue, la que entregó el mismo interesado, de parte del Senyor Rey.

Lo Rey.

Magnifichs diputats amats nostres. Avisamvos que nos trametem de les parts della lamat alguatzir nostre mossen Antoni Pere de Rocacrespa exhibidor de la

present hu dels primers scrits alguatzirs nostres en carta de ratio de casa nostra per regir e exercir ordinariament lo dit son ofici de alguatzir ensemps ab mossen Jacme Giner aximateix alguatzir nostre en la lochtinencia del Illustre Princep don Carlos primogenit e lochtinent general nostre en lo Principat de Cathalunya al qual ne scrivim e axi mateix als consellers de Barchinona. Dada en la nostra ciutat de Calatayud a XXVIII dies de juliol del any Mil CCCCLXI. — Rex Johannes. — Als magnifichs e amats nostres los diputats e consell lo Principat representants.

8 DE AGOSTO.

Se leyó la carta dirijida á los señores Embajadores, y fué aprobada.

Deliberóse que las nueve personas encargadas de la declaracion y admision de oficiales diesen cuenta de su cometido al Consejo.

Finalmente, se ocuparon de la admision de sustitutos y de otros asuntos de reducida importancia.

9 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por ser domingo.

10 DE AGOSTO.

No hubo sesion, con motivo de la festividad de San Lorenzo.

El mismo dia, se recibió la siguiente carta.

Molt magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors.

Per letra de mossen Sampso sindich de aquesta ciutat som certificats que per mestre Marti Pere seria stada dada una creença e aquella explicada a vostre magnifich consistori per part dels jurats en efecte de clamors e per defensio de constitucions contra lo batle e sotsbatle de aquesta ciutat è causant admiracio de la eleccio feta de la persona de mossen Sampso com a sindich predit en aqueix insigne consell. Perque mossenyors havent no poca admiracio de tals fets ne sabent res en aquells havem volguda saber la veritat ab nostres conjurats e ab lo notari de nostre ofici havem trobat de veritat que dites crenças son stades fetes occultament de nos e sens intervencio del notari sino ab hun seu scrivent al qual minuta ne res no ha restat per alguns dels jurats e segellades ab altre segell e no ab aquell qui es acustumat qui no pot segellar sens sabuda de tots e deslliberat per la major part en cars de diferencia e lo qui pigor es aquells

jurats afermen que james mestre Marti Pere ha hauda comissio de ells de explicar tals fets. En lo batle concorden tots. En lo sotsbatle diferenciegen e en la admiracio de esser del consell mossen Sampso. Es veritat mossenyors que dels dits oficials nos pot pretendre tal interes per al present com se diu es stat explicat per lo dit mestre Marti de haver admiracio per esser elet en lo consell mossen Sampso fa poch al fet. La determinacio e voluntat de aquesta universitat se mostra ab los derrers poders dats a mossen Sampso per jurar lo Senyor Primogenit e per substituir en lo consell. E vostres grans providencies hajen per molt cert que si per vostres predecessors e per los consellers de aqueixa ciutat qui per diverses vies occorrent los fets foreu certificats e istats e pogues esser endreçat que en aquesta ciutat se fos tengut consell general com era necessitat ha portat la diferencia e dubte assats voluntari qius feya si mossen Sampso podia entrevenir en lo consell fora stada aclarida com ara es fet e no ha fallit que no sien stats molt certificats que aquesta universitat james no expellira mossen Sampso ne encara los altres sindichs de la cort qui entrevengut haguessen en la prossecucio del negoci per lexar aquells a sol carrech de mestre Marti Pere no derogant a sa bona disposicio e virtuts que la intervencio del hun no empachava laltre almenys en lo benavenir e voluntat de aquesta ciutat e Deus perdo a qui ha culpa de haver sostenguda tal diferencia tant temps. Vostres grans providencies e aqueix magnifich consistori acostuma esser principals endreçadors de tenir

en pacificacio aquest Principat. No es dubte aquest juredesch quant ne fretura e ha freturat en tota la prossequcio del negoci ne la predita creença e desorde de scriure en ofici de juredesch quant es praparatiu a scandels e suscitar bandositats. E mes en aquesta ciutat tant inclinada a tals desastres lo batle es ciutada de honor la perdicio dels fets de aquesta ciutat per aquesta causa es mes que publica lo remey es facil. Si per lo Senyor hi volra esser provehit de que es scrit al Senyor Primogenit si a vostres grans providencies sera plasent fer hi cara e darhi alguna endreça per aquesta ciutat per tots los principals ciutadans e per nos seria haut a molta gracia. E no poria esser sino en plaer e benavenir de vosaltres e de tots. E sia la Trinitat Sancta vostra proteccio e guarda. Scrita en Gerona a cinch del mes de agost any Mil CCCCLXI.— Als molt magnifichs honorables e de molt gran providencia los diputats del Principat de Cathalunya. — Mossenyors a tota vostra ordinacio apparellats Francesch Raset e Berenguer Ferrer Sasala dos dels jurats de Gerona.

En la misma sesion mandaron los señores Diputados expedir la siguiente carta, que , segun advertencia del registro, se habia redactado ya el dia ocho.

Molt reverend egregi noble magnifichs e savis senyors.

Jatsia en vostres instruccions vos sia dat special carrech e comissio supplicar e instar a la Majestat del Senyor Rey li placia proveir dels oficis de canceler vicecanceler regent la cancellaria portant veus de governador e altres oficials necessaris en aquest Principat per que la justicia sia be e degudament administrada a laor e gloria de nostre Senyor Deus e del dit Senyor util e bon regiment de la cosa publica de aquest dit Principat e poblats en aquell. Per quant la dilacio inimica a tots los dits bens e causa dans e inconvenients irreparables qui cascun dia se segueixen per fretura dels dits oficials car la provisio feta per la Illustrissima Senyora Reyna de vicecanceller per interim attesa sa antiguitat es quasi per inutil. E no obstant siam certs de la vostra acustumada diligencia e sollicitut en les coses queus son acomanades vos pregam e encarregam molt e molt stretament façau molta diligencia e sollicitut en les coses queus son acomanadas. Vos pregam e encarregam molt e molta diligencia e instancia ab la dita Majestat li placia per los dits sguards prestament e sens dilacio provehir dels dits oficis en aquest Principat necessaris a tals persones que sia servey e honor sna. E jatsia aço sia degut e pertinent nosaltres e tot aquest Principat ho haurem a gracia e merce. E placiaus scriurens de les coses occorrents. E sia molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra guarda e direccio. Dada en Barchinona a VIII de agost any Mil CCCCLXI. — Manuel de Montserat dega de Leyda. — Als molt reverends etc. los embaixadors del

Principat de Cathalunya. — Los diputats e consell etc. a vostra honor prests.

11 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por tener que ocuparse los señores Diputados de otros asuntos.

12 DE AGOSTO.

Se hicieron varias proposiciones, y entre ellas una relativa á las remuneraciones, sobre la qual se acordó, que se siguiera en todo lo arreglado por las nueve personas comisionadas á este objeto, y habiéndose leido la lista de las mencionadas remuneraciones, mereció la aprobacion general.

13 DE AGOSTO.

Habiendo asistido al consistorio el señor Primogénito, hizo las siguientes proposiciones.

Primo que lo Senyor Rey sia supplicat que li pla-

cia fer jurar lo Primogenit en los altres regnes e terres seus.

Secundo que sia supplicat li placia liberar la Senyora Infanta germana del dit Primogenit detenguda en Oliet e molt inhumanament e ab gran fretura a fi que puga venir en Cathalunya.

Item que sia provehit per los dits diputats e consell que com mossen Rebolledo haja dades a saco e corregudes dues viles de don Jofre de Castro en Arago per ço com lo dit don Jofre qui es catala ha seguida la oppinio dels catalans en la sua liberacio a fi que los catalans sien be tractats.

Item com lo governador Darago volgues pendre hun loch de don Joan Dixar qui es haut per catala e no ha restat per ell que vullen pensar en fer hi deguda provisio.

Item que lo consell ordenas certes persones qui pensassen en les coses occorrents e necessaries segons dabans se solia fer e axi sera degudament provehit en les coses.

Habiendo suplicado los señores Diputados al señor Primogénito que se sirviese dejarles meditar y conferenciar acerca de las proposiciones que habia hecho, para poder resolver con mayor acierto, marchó del consistorio dicho señor. Llegaron luego don Juan de Ixar y don Jofre de Castro, y habiéndose esplicado sobre cierto asunto relativo á sus personas, empezaron á conferenciar, pero nada pudieron resolver, por ser ya tarde, y así, lo dejaron para el dia siguiente.

14 DE AGOSTO.

Consistieron los acuerdos de este dia en que se escribiera á los embajadores para que instasen al Señor Rey, á fin de que despachara los nombramientos de oficiales, y que se nombrasen dos comisiones, una para ocuparse del asunto de la Infanta, hermana del Príncipe, y otra de lo relativo á los señores de Ixar y Castro, dando ambas, en seguida, la relacion oportuna de sus trabajos al Consejo.

Siguen dos cartas, que se recibieron en este dia.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors.

Degudes comendacions precedents, no sens gran admiracio e part de augustia scrivim la present a vostres reverends senyories e aço per lo gran zel que havem en complir lo honor del Primogenit en les coses per vosaltres ab tanta instancia e sollicitud a nosaltres recomanades les quals ab tota diligencia volent complir som aci ajustats alguns dies ha. E per mancament o defecte de les instruccions les quals fins la jornada no havem rebudes ne menys del qui les aporta sabem nova alguna per que en les fahenes no havem pogut en res proceyr. La qual cosa no es ben tenguda ni opinada per los mijadors ne sens prejudici de la honor del Principat e dels qui per aquell ab molta fervor desijen treballar. Perqueus pregam axi

afectadament com se pot doneu tal obra e studi que molt prestament les dites instruccions pervinguen a nosaltres per tant que ab Deu les coses vinguen a degut efecte car sens dubte tota manera de dilatar es nociva als negocis e a la fama e honor de tots. Altres coses nons occorren scriure sino que la divina proteccio sia en continuo presidi de tots. Scripta en la vila de la Almunia a XI de agost del any sexanta hu.— P. Arquebisbe. — A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt venerables e magnifichs senyors. Degudes comendacions precedents a vostres providencies per tant que facilment no havem pogut haver persona fiada qui portas les nostres letres e lo exhibidor de la present Vidal Terrades nos ha volgut en aquest cars servir vos pregam ab tota humanitat li façau satisfer sos treballs e bon servey axi de anar com de venir e per aquell poreu rescriure ço que plasent vos sia. Als no havem a dir sino que la divina gracia vos conserve en tota prosperitat. De la vila de la Almunia a XI de agost any LXI. — P. Arquebisbe. — A vostra honor prests los embaxadors del Principat de Cathalunya. — Als molt venerable e magnifichs senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

15 DE AGOSTO.

No hubo sesion , por ser la fiesta de la Vírgen; pero mandaron los señores Diputados que se expidiera la siguiente carta.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors.

Huy jorn de Nostra Dona demati havem reebudes dues letres vostres scrites a XI del present mes. A la una no fretura molt respondre car lo correu sera content segons scriviu. A la altra que haveu alguna admiracio com tro aquella jornada no havieu rebudes les instruccions. Es veritat que apres vostra partida per alguns justs sguards ha convengut retenir per alguns dies en Pere Perello pero a IIII del present parti de açi ab tot compliment e creem a la hora de ara es ab vosaltres. Pregam e encarregam vos ab la major afeccio que podem ni sabem vos hajau ab aquella sollicitud e diligencia que de vosaltres esperam e confiam en sollicitar los afers a vosaltres acomanats e singularment en sollicitar instar e suplicar molt stretament a la Majestat del Senyor Rey sia merce sua sens alguna triga provehir dels oficials qui han administrar la justicia en aquest Principat la qual per la dilacio e fretura dels dits oficials es molt diferida en gran nociment dan e turbacio dels poblats en aquest Princi-

pat e es causa de algunes murmuracions de la gent e prepara molts inconvenients e dans irreparables als quals es sol remey la dita presta provisio dels dits oficis e sia merce sua que sien tals com de sa Excellencia se spera a gloria e honor de nostre Senyor Deus servey de la sua Altesa e benefici repos e bon regiment de la cosa publica de aquest Principat. De aço ultra lo carrech en les dites vostres instruccions a vosaltres ja donat vos havem scrit per home propri creem la haureu rebuda. Encara donchs vos tornam pregar e encarregar que per los dits sguards vos placia fer deguda e tal instancia com a les reverencies e magnificencies vostres es vist mes que nunque. E per quant aci se stenen es dien moltes noves tant per lo fet de Navarra quant de aqui de Arago haurem a molta complacencia de les coses que occorreran nos aviseu. E sia molt reverends egregi noble e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona lo dit dia de Nostra Dona ques compta a XV del mes de agost any Mil quatrecents sexante hu. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell etc. a vostra honor apparellats. — Als molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

16 DE AGOSTO.

Acordóse, en la sesion de este dia, que despues de in-

formarse con el Señor Primogénito sobre la certeza q pudiera haber en el maltrato y despojo de su hermana, Princesa, se ponga á dicha Señora en libertad y se le d vuelvan las joyas que le dejó su madre y que habia trai de Castilla, todo lo qual debe comprenderse en la capit lacion, á cuyo objeto se nombrase una persona discreta de probidad para solicitarlo del Señor Rey, enviando otr al propio tiempo, el Señor Primogénito, para rogarle que s sacase de Navarra dicha Señora; despues de lo que, e caso de negativa, se calcularia lo que hubiese que hac y que se considerase mas conveniente.

Otro de los acuerdos fué, que sobre el asunto de d Jofre se escribiese á los Diputados y Justicia de Aragon y á los jurados de Zaragoza; y finalmente sobre la prest cion del juramento al Primogénito, despues de haber i formado acerca de la costumbre que en esto se seguia l comisionados á este objeto, eligiéronse tres personas los mismos nueve antes elegidos, para que hiciesen re cion de lo acontecido, á dicho Señor Primogénito, y se solviese el negocio desde luego.

17 DE AGOSTO.

Manifestada por los comisionados la complacencia Señor Primogénito en las deliberaciones tomadas anteri mente, acordóse ponerlo en noticia del Concejo de la c dad, como se hizo, nombrando otra comision á este obje

Sobre el envio de comisionados al Señor Rey nada se do resolver, y pasó la sesion, ocupandose en las recepc

nes de juramentos, admisiones de sustitutos y otros trabajos secundarios.

18 DE AGOSTO.

Reunidos los señores Diputados á instancia del Señor Primogénito, les propuso este que se enviara al nuevo rey de Francia un comisionado para desvanecer la idea que allí se tenia de que habia procedido mal el Principado de Cataluña, en su liberacion, añadiendo que por su parte queria nombrar á Francisco Dezplá, cuya persona deseaba fuese elegida igualmente por parte de la Diputacion. Nada se contestó de pronto á lo que proponia el Señor Primogénito, pero celebrada otra sesion por la tarde, acordóse que de ningun modo se enviase el tal comisionado, pues bastaba la conviccion de que el Principado de Cataluña habia obrado bien, y que sus actos habian merecido la aprobacion de su soberano.

19 DE AGOSTO.

No hubo sesion.

20 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por ser la fiesta de San Bernardo,

21 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por estar ocupados en otros asuntos de la casa, pero se recibió la carta que sigue.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e savis senyors. A XI del present del loch de la Almunia vos fem correu maravellants nos de la triga de Perello per lo qual haviem a rebre les instruccions sens les quals fonch e es stada nostra delliberacio no intrar en Calatayu on es lo Senyor Rey. Lo dia mateix lo dit Perello venint per altre cami intra en lo dit loch de Calatayu e no trobant aqui a nosaltres nos feu correu de sa venguda e per quant lo dit correu aplega a nosaltres lo sendema gran dia no poguem aquell dia partir per intrar en Calatayu mos partim lo dia apres seguent que comptavem XIII del mateix e a la dinada nos hisque lo dit Perello al encontre per lo qual reebem les dites instruccions les quals lestes juxta la forma de aquelles fonch per nosaltres prestat per lur observança jurament e lo mateix dia en la vesprada entram en lo dit loch en la entrada del qual nos hisqueren a rebre los de la casa del Senyor Rey e altres gents en assats gran multitud e axi acompanyats entram en lo dit loch e feta reverencia a la Majestat del Senyor Rey e de la Senyora Reyna e de part de les

reverencies e magnificencies vostres ab besament de mans explicades devotes recomendacions som per lurs Alteses reebuts alegrament e ab molta humanitat. E per quant veniem fatigats e era ora tarda no fonch per aquella ora a altre proceyt. Lo seguent dia que comptavem XIIII del mateix mes demanada per part nostra a la Majestat del dit Senyor audiencia nos fonch respost supportassem per aquell dia per causa de la entrada dels embaxadors del duch de Borgunya qui aquell dia havien entrat axi com entraren de fet. E lo dit Senyor Rey assignans jornada e era per explicar lo dia seguent de Nostra Dona apres menjar e vespres dites lo qual dia e ora nosaltres tots ensemps nos presentam a la sua Majestat e donada per aquella audiencia secreta ço es essent sols lo dit Senyor Rey ab nosaltres e nostre notari li fonch donada la letra de creença e aquella explicada juxta forma de dites vostres instruccions la qual creença hoyda respos lo dit Senyor Rey que per quant la materia dels afers de Castella era de gran importancia es havia a tractar ab persones ab quis havia anar ab molta cautela si a la honor de sa Majestat e del Senyor Primogenit e bona fama e renom del Principat se solia attendre li plaguera les dites instruccions esserli legides e de aquelles esserli donat treslat. E hagut sobre aço entre nosaltres consell attes juxta forma de aquelles nos es donada de aço facultat li oferim lo dit treslat donar axi com es stat donat realment sobre lo qual sa Majestat ha vist e fet veure lo digmenge e lo dilluns seguents e en la vesprada del dit dia de dilluns feta per nosal-

tres instancia per la resposta sa Majestat nos dona aquella en la qual nos dix quant en aquella part de la ratificacio e confirmacio e nova forma de les coses per la Senyora Reyna fermades que ab tot per aquella ferma havien son degut compliment pero que encara sa Excellencia era contenta fer lo suplicat per major contentacio del Principat e per semblant fet presta provisio dels oficis en persones de qui la justicia fora administrada a tota labor de Deu e benefici del dit Principat. En lo restant de les dites instruccions tocant los afers de Castella lo dit Senyor Rey ha respost e dit en les dites instruccions esser algunes coses les quals ab tot lo dit Senyor crega esser posades a tota bona intencio dels qui compostes les han pero per quant ignoren la pratica e costum de Castella creu e ha per ferm lo dit Senyor que axi posades e recitades en aquelles parts no succehirien a la sua honor abans en derogacio de aquella e encara de la honor del Senyor Primogenit e de la bona reputacio e fama dels catalans e no en algun benefici del afers de les quals coses venint a les particularitats lo dit Senyor Rey ne esplica alguna part e lo restant remes explicador a nosaltres per los de son consell ço es los reverend nobles e magnifichs mestre de Muntesa don Lop Ximeniç Durrea justicia Darago don Joan Ferrandiz e mossen Nogueres protonotari qui huy de mati fins a la ora del mig jorn stesament nos han aço deduit sobre les quals coses vista e attesa lur gravitat com per nosaltres attesa molta necessitat que hi occorre fos deliberat consultar las reverencies e magni-

ficencies vostres vist empero que letres no han replicat e que si soles letres anaven poria esser convendria encara alguna altra vegada consultar e tota dilacio importa en aquesta negociacio gran detriment es stat per nosaltres deliberat per abreviar lo temps e per lo millor benavenir dels afers hu de nosaltres anar a les vostres dites reverencies e magnificencies per fer de tot lo que occorre stesa relacio juxta la qual se proveheixca per vosaltres segons que a vostres dites reverencies e magnificencies sera vist. Ne a vosaltres sia maravella de aquesta nostra deliberacio com les coses a nosaltres al davant posadas per la Majestat del Senyor Rey e per los del dit son consell sien de tanta importancia e hagen tant sguard a la honor de aqueix Principat que no fahents ho axi stimarem molt fallir e dignament sperar de vosaltres molta reprehensio. Hira donchs de nosaltres lo reverend abbat de Poblet lo qual jatsia prou fatigat del treball fins aci sostengut pero per lo tant benefici quant de aquesta fahena se spera si a Deu sera plasent se puixa a bona fi conduir e per evitar los irreparables dans quals a tota la terra stan preparats si lo que Deu no vulla aço preteria sens bona conclusio per lo servici de nostre Senyor Deu del Senyor Rey e del Senyor Primogenit e honor e benefici de la patria no ha rebujat ne rebuja aquest tant treball e carrech quasi com hun martiri suportar. Partira donchs lo dit reverend abbat dema per lo mati. E perque la sua dignitat o condicio e encara la disposicio de sa persona e del temps no soste fer excesses jornades es stat per correu delibe-

rat qui ab jurament per ell prestat no porta altra letra per la present fervos aquest avis per lo qual sapiau com ne en que ha discorregut lo temps fins a huy que nous sia maravetla de alguna triga abans sintau la diligencia nostra qui no volriem una ora preterm infructuosameut remetent tot lo restant a stesa relacio del dit reverend abbat qui sera aqui e prestamem com mes pora Deu volent. Ab tant molt reverend egregis nobles magnifichs honorables e savis senyors tingaus la Sancta Trinitat en sa guarda. Scrivint nos ço queus placia. De Calatayu a XVIII de agost any Mi CCCCLXI. — A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

En apres lo dit Senyor Rey en nom seu e compare e legittim administrador del Illustre Infant do Ferrando ha feta la ferma de la capitulacio e juxt forma de les instruccions.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e savis senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

22 DE AGOSTO.

Trataron de enviar unos comisionados á los embajadores, para que instasen el despacho de los principales negocios que convenia resolver.

Por la tarde del mismo dia se celebró otra sesion, y en ella, despues de haberse ocupado de varios negocios se

cundarios, se propuso, en nombre del Señor Primogénito, que se suspendiese la comision ó embajada que se habia tratado de enviar al Señor Rey, para libertar á la Princesa y para tratar de la prestacion del juramento, hasta que hubiese regresado el abad de Poblet.

23 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por ser domingo.

24 DE AGOSTO.

No hubo sesion, con motivo de ser la fiesta de San Bartolomé.

25 DE AGOSTO.

Reunidos los señores Diputados con los oidores de cuentas, se ocuparon del despacho de muchos y diversos negocios peculiares de su cometido, pero enteramente ajenos á la cuestion del Señor Primogénito.

26 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por tener que ocuparse los seño-

res Diputados de otros trabajos de su oficio.

27 DE AGOSTO.

Se recibió una carta de los embajadores, por conducto del señor abad de Poblet, quien de palabra esplicó á los señores Diputados el objeto de aquella, á saber, que el señor Rey intentaba hacer algunas modificaciones en las instrucciones dadas á los embajadores; y despues de leida la referida carta y la nota ó lista de las modificaciones, acordóse prorogar aquella sesion para la tarde, á ver si se presentaria el enviado del Señor Rey, que era su protonotario Antonio Nogués, y en tal caso se le diese audiencia y se deliberase en seguida; de cuya resolucion indicó el señor abad que se diese noticia igualmente, como se hizo, al Concejo de la ciudad.

En lo tocante al negocio de Castro, se mandó expedir dos cartas, que fueron leidas en consejo y aprobadas. Las demás que se recibieron en este dia, ó fueron expedidas, se hallan á continuacion.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Lo dia passat desempacham daci correu per lo qual vos scrivim notificant vos tot lo procehit e enantat per nosaltres fins en aquella ora e mes la deliberacio feta del anar aqui lo reverend abbat de Poblet e de les causes e necessitats urgents per les

quals tal deliberacio es feta lo dia present que lo dit reverend abbat devia partir segons vos haviem scrit ses detengut a pregaries del Senyor Rey per sperar certa persona per la Majestat del dit Senyor Rey segons nos ha significat a vosaltres tramesa. Adonchs partira dema Deu volent e junt que sera aqui explicara a les reverencies e magnificencies vostres per part sua e nostra tot lo que occorre segons per vista e oyda ell sab plenariament. Placiaus donarli creença en ço que per part de tots dira e explicara axi com per nosaltres tots dit era. E apres vos placia entendre en la expedicio del dit reverend abbat per forma qne sia de presta tornada com la dilacio sia en detriment dels afers e la aturada que fem aci no sia enujosa e molesta. La Sancta Trinitat molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors vos haja en guarda sua. Rescrivintnos de tot ço queus placia. De Calatayu a XVIIII dies del mes de agost any Mil CCCCLXI — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.— Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt honorables e savis senyors. Com lo noble don Joffre de Castro Calla major de Cervera nos haja exposat que alguns del regne Darago ab lurs complices e sequaces li han feta gran novitat en dos lochs seus que te en Arago segons es contenguda en una articu-

lacio per part sua donada e com vullau de les coses en la articulacio contengudes esser vertaderament informats attes ques preten la dita novitat es stada feta al dit noble per quant ha pres sou del exercit de Cathalunya fet per la liberacio de la persona del Illustrissimo Senyor Primogenit e per conseguent contra la capitulacio concordada ab lo Illustrissimo Senyor Rey e aquest Principat scrivim al diputat local de aqui que requira lo veguer e altres oficials dins sa diputacio constituits qui de les dites coses poran saber la veritat de aquelles prengau bone e verdadera informacio. E per quant per assistencia color e favor vostre les dites coses hauran millor e pus prompta exequcio vos pregam afectuosament en les dites coses vullau fer aquella assistencia color e favor que obs sia per saber ne millor la veritat segons pus largament ne scrivim al diputat local qui tot vos ho comunicara. E aço vos haurem a gran e singular complacencia. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XXVII de agost del any Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar.— Los diputats del General e consell etc. a vostra honor apparellats.— Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables senyors. Nosaltres scrivim als honorables pahers e al diputat local de aqueixa ciutat queus requira e inste en virtut del sagrament e homenatge que havets prestats e o devets prestar de ob-

temperar e exequtar nostres requestes reebau bona e vertadera informacio sobre les coses contengudes en certa articulacio per part del noble don Joffre de Castro Calla major de Cervera presentada per certa novitat que lo dit noble preten esserli feta en Arago per alguns aragonesos e lurs complices e sequaces per quant ell havia pres sou en lo exercit de aquest Principat per la liberacio de la persona del Illustrissimo Senyor Primogenit. E com vullam que en la recepcio de la dita informacio e dels testimonis que sobre aquells rebreu vos hajats ab summa diligencia segons de vos comfiam e lo cars requer pregam vos que los testimonis queus seran produits sien tals persones que rahonablement los puga e dega esser dada fe. Dada en Barchinona a XXVII de agost de any de la Nativitat de nostre Senyor Mil quatrecents sexanta hu. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell etc. — A vostra honor apparellats. — Als molt honorables los lochtinents de veguer e cort de la ciutat de Leyda e lur assesor.

Molt honorables senyors. Per quant lo noble don Joffre de Castro Calla major de Cervera no sens clamor nos ha exposat que alguns del regne de Arago ab lurs complices e sequaces li han feta certa novitat en los lochs seus que te en Arago segons es largament deduit e contengut en una articulacio per part del dit noble a vosaltres presentada la qual vos enviam closa e segellada apart e açò per ques preten la dita novitat

es stada feta al dit noble per que ell ha pres sou de
exercit de Cathalunya fet per la liberacio de la persó
na del Illustrissimo Senyor Primogenit e per conse
guent contra la capitulacio concordada ab lo Illustris
simo Senyor Rey e aquest Principat e vullam de le
coses en la dita articulacio contengudes esser verta
derament informats volem eus manam que de part
nostra insteu e requiriau lo lochtinent de veguer cor
e son assessor e altres qualsevol oficials dins vostr
diputacio constituits los quals sabien de les dites co
ses pugam e degam pendre informacio e saber la ve
ritat en virtut de la seguretat que han prestada e sou
tenguts de prestar de obtemperar e exequtar nostre
requestes sens dilacio consell o consulta que rebau
sobre les coses en la dita articulacio contengudes e
encara si per part del dit noble seran presentats al
tres articles sobre aquells axi mateix rebau bona e
verdadera informacio de totes aquelles persones que
per part del dit noble seran nomenades e de altre
per les quals se pora saber la veritat de aquells e la
dita informacio façau redigir en scrits e auctentica
ment per forma que plena fe hi puga esser dada. En
cautant lo dit veguer e altres oficials qui la dita infor
macio rebran que reben deposicio de persones qu
bonament sien tals los dega esser dada fe. E de aç
axi mateix volem primer ne comuniqueu ab los hon
rables pahers de aquesta ciutat e ultra quels ne scri
vim los pregueu de nostra part hi vullan fer aquell
assistencia e dar aquella color e favor que obs sia pe
saber la dita veritat. Haveu vos hi segons de vos cor

fiam. E rebuda la dita informacio enviau lans per persona certa. Dada en Barchinona a XXVII de agost dol any de nostre Senyor any Mil CCCCLX hu. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General etc. Als molt honorable senyor En Luis Dolzinelles donzell diputat local en la ciutat e vegueria de Leyda.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona e consell per ells dat en consellar en los fets tocants la liberacio del Illustrissimo don Karlos princep de Viana e primogenit Darago e de Sicilia e ara loctinent general del Illustrissimo Senyor Rey pare seu gloriosament regnant e lo pacifich e tranquille stat del Principat de Cathalunya e poblats en aquell als molt honorables lo lochtinent de procurador justicia e batle general e altres oficials en lo comdat de Ribagorça per lo Illustre Infant don Ferrando fill del dit Senyor Rey e comte del dit comdat de Ribagorça al qual o als quals las presents pervendran e seran presentades salut e honor.

Com a hoyda e noticia nostra sia novament pervengut per informacio a nosaltres feta per part del noble don Joffre de Castro Calla de la vila de Cervera e senyor de la questia del Arbos en lo dit Principat de Cathalunya que Nestevenet de Agramunt Blasco de Bardaxi e altres complices e sequaces lurs dels quals part son del abbadia de Sant Victoria en Arago constituint no havent causa debat o questio alguna ab lo dit no-

ble e sens deseximents ne altre titol saltem just en le principi de aquest mes ma armada e hostil son venguts als lochs de la Squarra e Laguarres en lo dit comdat sitiats qui son del dit noble e possehits per ell pacificament e quieta e han correguts e robats violentment e hostil e ab si portats cent cinquanta peçes de copes e taces dargent setanta bisties grosses carregades de roba dels habitants en los dits lochs e en comptants del dit noble e dels dits sos vassalls habitadors dels dits lochs entorn cinch milia florins en diverses monedes axi daur com dargent poch mes o menys e totes les dites coses axi violentment per ells preses e robades encara sen han portades ab si lo rector del dit loch de la Squarra ab XXVII homens dels quals part ne han fet rescatar segons se aferma per la terra del dit comdat sens contradiccio o empaig vostre o de alguns de vosaltres que es cosa de maravellar. E com tals coses si axi es com se aferme sien de molt mal eximpli e fetes injustament e violenta e en gran dan del dit noble qui es catala e heretat nat e domiciliat en Cathalunya e per quant los dits malfeytors ab les dites coses axi preses e robades son retrets e receptats en alguns lochs del dit comdat segons es afermat. Ab la present vos pregam e exhortam que los dits malfeytors e bens e coses per ells axi robades e preses com dit es la on los poreu haver dins vostra jurisdiccio a mans vostres e poder hajats e detingats segurament tro a tant que havent loch les dites coses se pusquen fer deguda reintegracio fahent en aço aquella diligencia que de vosaltres confiam e lo

cars requer per obviar a scandels e inconvenients qui facilment se porien preparar si prestament e deguda en les dites coses no era remediat e provehit. Datta en Barchinona a XXVII de agost del any de la Nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar dega de Leyda.

28 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por reunirse aquel dia los señores Diputados con el Señor Primogénito, para tratar de la llegada del protonotario Nogueres, el cual traia unas cartas de parte del Señor Rey.

29 DE AGOSTO.

Reunidos por la tarde los señores Diputados y oidores, presentóse el referido Nogueres, y despues de entregar á aquellos y al Consejo su credencial, entrególes asimismo la carta del Señor Rey, en la que se manifestaba la resolucion de este en variar ó modificar algunas de las instrucciones dadas á los Embajadores, sobre lo que se acordó que las nueve personas encargadas de este negocio examinasen detenidamente las referidas instrucciones, para ver lo que podria contestarse.

Ocupáronse, además, de otros asuntos, acerca de los

cuales se mandó hacer una carta á los embajadores, la que, junto con la credencial de Nogueres, que la precede, sigue á continuacion.

Lo Rey.

Reverend e venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs amats e feels nostres. Aci son venguts los embaxadors per part de aqueix Principat nostre tramesos a nos e daquiavant al Rey de Castella per los quals nos es stada donada vostra letrá e oyts aquells amplament ab tota humanitat e vistes les instruccions que per ells nos son stades comunicades sobre algunes coses que han occorregut nos trametem de les parts della lo magnifich amat conseller e protonotari nostre mossen Antoni Nogueres informat ple de la intencio nostra. Pregam vos per ço e encarregam axi stretament com podem que al dit nostre protonotari doneu aquella fe e creença que darieu a la propria persona nostra e sobre les coses que per ell vos seran referides de part nostra vos hajau ab aquella bona voluntat e devocio que de vosaltres axi com de fidelissimos vassalls indubitadament confiam e la exhigencia dels negocis occorrents requer car ultra que en aço fareu lo vostre dever nos vos ho tindrem a singular complacencia e servey. Dada en Calatayu a XVIIII dies de agost del any Mil CCCCLXI. — Rex Joannes. — Als venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats e

conçell representants lo Principat de Cathalunya e residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors. Per certs sguarts que no curam açi explicar es stat deliberat que no obstant qualsevol jurament per vosaltres prestat de no poder comunicar parlar o supplicar ab la Majestat del Senyor Rey de altres fets sino de la embaxada que vos Senyor comte de Prades presents pero tots vosaltres senyors embaxadors pugau parlar comunicar e supplicar ab la dita Majestat del Senyor Rey de dos fets lo hu qui toca lo comte de Regols laltre qui toca don Joan de Cardona comanador del Masdeu e la sua religio per que seguint la dita deliberacio vos donam licencia dels dits afers. E sia molt reverend egregi noble e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XXVIIII de agost any Mil CCCCLXI. — M. de Monnar dega de Leyda. — Los diputats e conçell etc. — Dirigitur dominis ambaxiatoribus.

El mismo dia fué presentado el siguiente escrito, relativo á la cuestion que existia entre el honorable Francisco Sampsó, de una parte, y el maestro Martin Pere, ciudadanos de Gerona.

Noverint universi. Quod die dominica sexta decima

mensis Augusti anno a Nativitate Domini millessim
CCCC sexagesimo primo honorabiles Franciscus R
set Berengarius Ferrarii Çasala et Petrus Soler jura
anni presentis civitatis Gerunde una cum honorabi
Petro de Sanctomartino ab inde Nicholao Frugelli
Francisco Vedrinia a dicta civitate absentibus et hon
rabiles Bernardus de Rexaco Jacobus de Sancto Ce
donio Franciscus de Podio Nicholaus Soler Joann
de Comellis Petrus Joannes Calvo Narcisus Cotxe
Bernardus Andree adjuncti per consilium generale di
tis honorabilibus juratis dati constituti et assigna
omnes predicti jurati et adjuncti tanquam major pa
quindecim juxta potestatem per honorabilem cons
lium generale eis attributa cum instrumento publi
recepto in posse notarii infrascripti die martis XXVI
julii proxime lapsi scientes et considerantes univers
tatem dicte civitatis et ejus consilium generale dest
nasse in presenti anno honorabilem magistrum Ma
tinum Petri magistrum in medecina accessurum
nuncium dicte civitatis pro interveniendo in consi
torio dominorum diputatorum Catalonie pro liber
tione persone serenissimi domini Karoli primogeni
tunc per excellentissimum dominium regem patre
suum in civitate Illerde detente et pro instauracio
constitutionum et libertatum Principatus Catalon
que liberacio per Dei gratiam fuit facta. Et etiam con
tituisse sindicum in curia Ilerde convocata honorab
lem Franciscum Sampsonis civem dicte civitatis q
expost fuit assumptus in consiliarium in consistor
prefato. Tandem iidem honorabiles jurati et adjun

volentes providere ut salaria in damnum dicte civitatis ulterius non persolvantur neo prenominati stent amplius ad onus dite civitatis vigore potestatis pretacte fecerunt declaracionem sequentem.

Los honorables jurats e adjuncts damunt dits sobré los poders tramesos o sindicats de mossen Francesch Sampso e de mestre Marti Pere vista la letra de diputats dada ab la qual demanen una persona ab poder suficient per la deliuracio del Illustre Primogenit per que fou elet mestre Marti Pere segons forma de les bosses lo poder del qual fou remes per lo consell general fos ordenat per la major part dells jurats e adjuncts en aquell consell elets lo qual poder james ses ordenat ni concordat per los jurats e adjuncts e per conseguent lo notari no ha pogut aquell cloure ne trametre. Vistes les instruccions e creença ab los quals lo dit mestre Marti Pere ana als diputats en virtut de aquelles soles instruccions han stat e entrevengut en aquell conçell. Vistes les dites instruccions e capitols concordats per los jurats e adjuncts al jurament e homenatge promeses servar per lo dit mestre Marti ab los quals ha jurat no consentir en negun acte solemne sens scriure e cobrar resposta dels jurats e adjunts. Vist que segons les instruccions lo dit mestre Marti no ha potestat sino en prosseguir la deliberacio del Illustre Primogenit e defendre constitucions e libertats ab les altres universitats en via o forma de supplicacions e no en altra manera. Vist e considerat que lo dit mestre Marti fou elet e ana en la embaxada de aquelles XLV persones en la ciutat de Leyda la

qual fonch en lo mes de giner prop passat de la q
eleccio e partida sua lo dit mestre Marti no scrivi
menys cobra resposta dells jurats e adjuncts. Posat
nos digue que expressament sia contre lo seu ju
ment. Vist e considerat que de aquella sua partida
la dita embaxada atras al dit mestre Marti no es
per los jurats concords ne de aquella embaxada
Leyda atras los jurats o adjuncts james se son ap
gats ne han tractat ne menys scrit al dit mestre M
ti com devien procehir en los fets de la sua tram
segons forma de aquella ans se aferma per alg
dells jurats que de present fou vist e cert que lo
mestre Marti fou elet e ana en aquella embaxada
XXXXV persones a la ciutat de Leyda e parti de
ciutat de Barchinona sens scriure consultar ni me
cobrar resposta dells jurats e adjuncts que per aq
lla culpa fon feta contensio per tots los jurats c
cords que pus anant nos fos scrit ni dat carrech
afers de ciutat al dit mestre Marti Pere ni axi poc
fos fet nengun empatxament fins lo Senyor Primo
nit fos en sa libertat sino que stignes a son risch e
son cortes comiat per lo dit mestre Marti pres la q
cosa e determinacio de jurats no es atorgada per
los jurats pasar es vist fora justa pus fos stada fet
aquells adjuncts dats als jurats ensemps mes se tr
de veritat que de aquella embaxada atras los jurat
adjuncts nos son aplegats ne james pus avant han s
al dit mestre Marti Pere posat lo dit mestre Marti I
haja scrites diverses letres e demanada resposta
aquelles per los fets occorrents vista lapoca e defin

feta per lo dit mestre Marti Pere de tot salari a ell pertinent la qual feu present lo consell general dimarts a XXI de juliol en poder de Nicholau Rochadavall scrit les quals coses totes vistes e considerades per les dites XV persones o major part de aquelles en virtut del poder a elles dat per lo consell general declaren que la tramesa e o sindicat fahedor al dit mestre Marti Pere fon del tot stincth e finit lo dia que lo Illustre Primogenit fou en sa plena libertat e fou rebut en la ciutat de Barchinona qui fou en lo mes de març prop passat en la qual recepcio lo dit mestre Marti fou per aquesta ciutat e lo dit mossen Sampso per lo semblant.

Item vist lo sindicat de la cort derrerament convocada fet als honorables mossen Francesch Sampso micer Gabriel de la Via e Francesch Venda elegits segons les bosses e lo spachament de aquells qui foren per causa de la questio e gran vexacio que la ciutat de Barchinona fahia a les persones e bens dels ciutadans de Gerona e de la vila de Sent Feliu per causa de un carrech de forment pres per aquesta ciutat per la qual vexacio los dits sindichs foren elets ab expres carrech del concell general que haguessen anar a la ciutat de Barchinona e de Leyda on lo dit Senyor Rey era e en altres parts on fos necessitat conegut per los jurats e adjuncts en aquell concell elets e ab cert salari si nos tenia cort segons apart en lo libre del notari de la ciutat continent. Vist que stant la cort en prorrogacio ab deliberacio e conclusio dels jurats e adjuncts los dits mossen Francesch Sampso e Fran-

cesch Venda fora desperança de concordia ab la ciu
tat de Barchinona per la dita questio e vexacio parti
ren de la ciutat de Barchinona e anaren a la ciutat d
Leyda on era lo Senyor Rey tan per comparer a l
cort com per la questio de Barchinona e ans que fo
ren arribats a la ciutat de Leyda lo Senyor Rey ha
proposat e asseguda la cort absents los dits sindich
de Gerona e en virtut de cert poder o comissio d
aquella cort los diputats elegiren lo dit mossen Fran
cesch Sampso com a sindich de aquesta ciutat en un
embaxada de XV persones que feren al Senyor Re
per deliurar lo dit Primogenit. E ans que lo Senyor Re
partis de Leyda los dits mossen Sampso e Francesc
Venda obtingueren citacio e inhibicio als consellers
oficials de Barchinona e aquella rigor hac remey con
tra les dites persones de Gerona e de Sent Feliu
en aquells termens lo Senyor Rey prorroga a larc
temps la cort e sen ana a la ciutat de Çaragoça portan
sen pres lo Primogenit e mossen Sampso segui aque
lla embaxada e mossen Francesch Venda consindic
seu sen torna ab aquella inhibicio o citacio. Vist
considerat que per los jurats del any prop passat
per aquells adjunts fou haut per molt accepta com e
de raho la eleccio feta per los diputats de la person
del dit mossen Sampso en la dita embaxada de XV
ab moltes letres se mostra que los dits jurats del an
passat e adjuncts scriurien al dit mossen Sampso qu
no solament com a missatger dels diputats suplicas l
Senyor Rey per la deliberacio del Illustre Primogeni
mes encara suplicas singularment per part daquest

ciutat havent los dits jurats e adjuncts per molt accepta la suplicacio que los dits mossen Sampso e Francesch Venda havien principiada fer al Senyor Rey per part daquesta ciutat en lo loch de Itona en lacte que faheren reverencia al Senyor Rey la qual suplicacio feren de consell de algunes persones com no havien temps de scriure ne haver resposta de jurats e adjuncts e de necessitat havien a fer reverencia al Senyor Rey per provehir en la necessitat e congoxa de Barchinona les quals coses totes foren aprobades com era de raho per los jurats del any passat e per los adjuncts rescrivint al dit mossen Sampso que stant en aquella embaxada apart continuas suplicar al Senyor Rey per aquesta ciutat segons es dit vist e considerat que apres lo Senyor Rey convoca parlament a tres del mes de febrer en la ciutat de Leyda en aquells mateixs dies venia la jornada de la prorrogacio de la cort per lo consell general fou deliberat fos scrit al dit mossen Sampso e fos dada libertad als altres sindichs de la dita cort de anar e comparexer en aquell parlament per aquesta ciutat. Vist la prosecucio de tots los fets e deliuracio del dit Primogenit e vist e considerat que per los jurats almenys del any passat e adjuncts e per lo consell general es stat accepta com era de necessitat lo dit mossen Sampso e encara los altres sindichs de la cort hagen entrevengut a supplicar per deliurarlo de la persona del Illustre Primogenit e per defensions de constitucions de libertats en forma de supplicacio per les dites XV persones o major part en virtut del dit poder dat per lo concell general decla-

raren que no es dubte algu que lo dit mossen Sampso e los altres sindichs de la dita cort que sien o son stats elets per los diputats en lur consell son be stats elets com a sindichs de aquesta ciutat e lo dit mossen Sampso e los altres sindichs de la dita cort a cascun de aquells elegits per los diputats o concell han pogut entrevenir en lo concell de diputats per aquesta ciutat e com a sindichs de aquella ab lo dit mestre Marti Pere ensemps e sens aquell o en aquells fets o per aquella matexa causa per la qual mestre Marti fou elet e trames removent tot contrari e dubte. Item declaren que pus que la questio de la ciutat de Barchinona es finida e es cobrada apoca del mercader del forment e la cort es hauda finida e licenciada la tramesa o sindicat de mossen Sampso e de sos consindichs es hauda per finida e extincta per tot lo passat mes de juliol salva empero tota potestat o descendencia qui romandra puga al dit mossen Sampso e als altres consindichs seus de la dita ultima cort en virtut de aquella comissio feta per la dita cort als diputats e salva quel dit mossen Sampso puga continuar e sia conseller dels deputats e los substituits de aquell segons la eleccio de aquell consell feta per los diputats en persona del dit mossen Sampso e substituits de aquell la present declaracio en res no prejudicant an aquella eleccio e substituits en tot confirmant segon per lo concell general es fet e confirmat e declaran que stant e entrevenint lo dit mossen Sampso en lo dit concell de diputats stiga e sia com a sindich o missatger daquesta ciutat predit tan com sera en e

per la intervencio de aquest concell e no pus avant sens empero que lo dit mossen Sampso ni menys substituit seu en lo dit concell no puguen demanar ne haver salari algu de aquesta ciutat per la intervencio del dit consell e a major cautela ne ha fermada apoca e fi en poder del notari a XVI dagost Mil CCCC sexanta hu.

Facte fuerunt predicte ordinationes et declarationes per prefatos honorabiles juratos et adjunctos dictis die et anno personaliter existentibus intus domum Consilii dicte civitatis presente me Nicholao Roca notario publico infrascripto et presentibus et ad hec vocatis pro testibus Michaele Castell sutore et Bartolomeo Ventello fusterio civibus Gerunde.

Presens translatum fuit sumptum ab originali nota instrumenti de premissis recepti in posse mei Nicholai Rocha notarii publici Gerunde fuit cum ipsa nota comprabatum per me ipsum notarium hec propria manu scribentem et fidem facientem signumque artis notarie meum opponentem.

30 DE AGOSTO.

Se sustituyó Juan Sabastida á Felipe Albert, que era una de las nueve personas elejidas para ordenar las instrucciones á los embajadores, y que debian encargarse entonces de examinar las modificaciones hechas por el Señor Rey; se entregó á Arnaldo Sabastida la ápoca, que firmó,

de remuneracion por la custodia de don Galceran de R quesens, y se dió cuenta de la siguiente carta que se h bia recibido.

ol t magnifichs e honorables senyors e de gra providencia. En dies passats vistes volar en diverse letres intercluses copies de un memorial lo qual l Senyor Primogenit hauria donat als passats diputat precessors vostres en la vostra eleccio de las persona a ell sospitoses e odioses en aquest Principat en l qual ni havia alguns de vosaltres e trob a mi esse pintat lo segon en lo nombre dels ecclesiastichs l qual cosa per molts dies no havia volguda facilmen creure com fos molt deviant de tota verissimilitud fin a tant que per moltes e diverses vies mes stat fe ferm cert e notori la qual cosa a mi ha portada molt admiracio com fins aci yo no cuyt haver fet res ver sa Senyoria ni menys vers aquest Principat que yo e scrits degues esser dat per odios e sospitos e si per l causas occorrents es exida tal presumpcio de mi e contra tota raho com sia cert yo esser stat absent de dit Principat circuhint Ytalia e en parts on de les co ses occorrents non podia haver nenguna noticia n menys deu esser exida per les coses que apres he me nejades vengut en lo dit Principat per manament comissio de la sanctedad de nostre senyor lo Papa la quals pens haver menejades axi a plaer e seu e de dit Principat que pus tost ne degues sperar laor comendacio que no impugnacio ne esser tengut pe

odios e sospitos e si a sa Excellencia dona causa de sospita que yo per lo passat sia stat e sia servidor del Senyor Rey nom par bastas a tal demostracio com sa Senyoria ha feta com si yo he servit la Majestat del dit Senyor Rey he fet ço que bon fael vassall e servidor devia fer e si he servida la sua Majestat no he cuydat en res deservir la sua Excellencia ne lo dit Principat ans les coses occorrents en dit Principat e aqueixa casa he fet axi mon dever por posar tot servici com qualsevol del dit Principat. E com sia cosa molt dura star en jurisdiccio de Senyor que haja subdit en odios o suspitos ma apparegut recorrer a vostres providencies a les quals es donat aconsellar defendre e protegir lo Principat de Cathalunya e poblats en aquell queus placia volerme aconsellar e insinuar per qual via ne forma se haja de viure ab aquest Senyor per la dita causa. E com sia cert que aquestes coses proceheixquen pus tost de consell e persuasio de altres que per son propri motiu e qui basta afer aquesta impressio basta a fer fer altres coses per que par a mi degudament essent yo membre de aquest Principat e no dels menors per la dignitat que migançant la gracia divinal posseheixsch en lo dit Principat dega esser per vosaltres e aconsellat e defensat e protegit de injusticia sobreria o sinistra informacio de princep oferint vos per nenguna mala persona volgues esser pretes yo haver fet res indegut tant vers sa Senyoria com aquest Principat de metremen en tota conexença correccio e poder vostre ans per hun membre del dit Principat en altres coses oc-

corrents pens tant haver fet en honor de dit Principat e defensio de les libertats de aquells e encara de la casa de la Diputacio com negun altre e cosa ques pot e be scriure e lexar en memoria als mortals per les quals coses a exemple de molts romans me par poder vos degudament e merita convidar e requerir a tota proteccio e endreça mia com una tal demostracio si per vostres providencies noy es provehit compellesca a mi de pensar ferli loch a absentarme de dit Principat ans que no voler caure en una furia. Beus dich e axiu scrich a sa Excellencia que qui la mes en tal cami e praticament ha amada poch sa honor e servey e es voler mostrar divisir aquest Principat e metra aquell en confusio qui en tot temps si devia guardar e huy mes que may per les coses occorrents. Per queus placia volerme respondre vostre parer e consellarme com vos par yom dega haver en tal cars e stant ma ignoscencia proveyr a tota ma indemnitat e ordenar de mi lo que plasent vos sia. De Elna — A tota vostra ordinacio prest lo bisbe de Elna. — Als molt magnifichs e honorables los diputats del General de Cathalunya.

En otra sesion que se celebró por la tarde, acordóse que, si por el asunto de las modificaciones se escribiese alguna carta al Señor Rey, se encargasen de su redaccion las mismas personas encargadas de examinar aquellas; y además, que, por ofrecer alguna dificultad la sustitucion de Felipe Albert, se nombrase en su lugar otra persona,

como así en efecto se hizo, recayendo el nombramiento en el doncel Pedro Miguel de Peguera.

1.° DE SETIEMBRE.

Despues de varias deliberaciones secundarias, el reverendo abad de San Juan, una de las nueve personas encargadas de examinar las instrucciones y modificaciones, dió cuenta del exámen y estudio que sobre las mismas se habia hecho, y despues de leidas, deliberóse que nada se añadiera ni mudara, dejándolas, por consiguiente, del mismo modo que se acababan de presentar.

Recibióse de los señores Embajadores la siguiente carta, que fué leida en consejo.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Lo dia passat que comptavem XXIII del present circa hora del mig jorn plega aci un home que de la Almunia vos haviem trames per lo qual reebem vostra letra de quinze del mateix. En aquella apres algunes coses que no afreturen commemorar nos persuadiu a diligencia sobre los afers a nosaltres acomanats e mes en sollicitament supplicar e instar la Majestat del Senyor Rey per la provisio dels oficis de aqueix Principat e derrerament de scriureus de noves aci occorrents sobre los fets de Navarra e de aquest regne de les quals se refiren aqui moltes coses

variament. Al primer punt de la diligencia nostra n
es Deu testimoni ab quanta celeritat volriem nost
comissio expedir per la qual presta expedicio e altr
deguts sguards nos ha convengut aqui trametre lo r
verend abbat de Poblet segons per ell les causes de
sua tramesa stesament sentides haureu la tornada d
qual speram ab molt desig per ques puga per nos
tres deduir a exequcio lo que per vosaltres aqui se
deliberat. A les supplicacions e instancies per les pr
visions dels dits oficis no havem mancat en les ores
lochs oportuns e tota vegada havem hauda bona re
posta de la reyal Majestat. Hir rebuda la vostra letra
anam aquella significar les dites supplicacions ab m
jor instancia continuant la qual benignament nos l
respost no haverhi pogut entendre en los dies passa
per la occorrencia del negoci que ha portat lo emb
xador del duch de Burgunya mas que daquiavant se
pus detenir hi vol entendre la sua Majestat e prest
ment Deu volent deduira en obra les dites provisio
de oficials qui seran tals que nostre Senyor Deu
sera servit e la justicia administrada a tot benefici
bon stament de aqueix Principat de que per vosaltr
ab besament de mans li son stades referides graci
devotament. Al avis de novitats que demanau nos a
par juxta tenor de letres aci trameses per algunes pa
ticulars persones de aqueixa ciutat a quis farien repo
de novitats que dien seguides en aquest regne l
quals no son de tal importancia en quant nosaltr
comprenem que toquen a aquexa plaça e sobre
quals se deu molt attendre lo Principat no implica

en passions privades e particulars quals son aquestes que nosaltres sentim aci e altres algunes non hoym. Ne per semblant dels afers de Navarra sentim per lo present tals coses que lo scriure de aquelles portas fruit algu e totes se reciten variament e inserta e no desijam esser reportadors de coses que nos puixen certament adverar. Si algunes ne occorreran ab certitat e dignes de reportar a les reverencies e magnificencies vostres no obmetrem de aquelles vostres dites reverencies e magnificencies certificar les quals la Sancta Trinitat tinga en sa guarda. Rescrivint nos de ço quels placia. Feta en Calatayu a XXIIII de agost any Mil CCCCLXI.—A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Apres feta la present pervenguda aci nova de la vacacio del bisbat de Urgell per mort del reverendissimo prtriarcha Alexandri se es sabut la Majestat del Senyor Rey haver deliberat supplicar nostre sant Pare per provisio del dit bisbat faedora en persona de fra Cerda almoyner seu.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Despues de leida la carta que precede, se propuso si los embajadores pedirian salvo conducto para presentarse al rey de Castilla, pero habiéndolo discutido, se acordó que no habia necesidad de tal requisito para marchar, pues no era costumbre, y que si algun mal pudiese resultarles de

ello, el General cuidaria de satisfacerles ó de enmendarlo.

2 DE SETIEMBRE.

Se recibió, en este dia, una carta del señor Rey, como tambien una de los embajadores y otras varias, que siguen á continuacion, las que fueron leidas en consejo, pero sin que se tomara deliberacion alguna.

Lo Rey.

Reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Sabut havem algunes coses que en aqueixa nostra ciutat se han dit e cascun dia se dien e parlen senyaladament afermant que nos tenim presa la Illustre Princesa nostra molt cara e molt amada filla e altres coses toquants les faenes dels nobles don Joan Dixer e mossen Rebolledo. Stam molt maravellats que vosaltres oynt tals coses no vertaderes com no donam disposicio e orde ab nostres oficials qui les que lis parlen e han atreviment metre lengua en nos Rey e Senyor natural de vosaltres e dells sien castigats e punits car la dita Princessa ni es stada ni sta presa ni havem tal voluntat e perque mes sia conegut havem deliberat trametrela al Illustrissimo Princep nostre molt car e molt amat fill primogenit axi com aço e tot lals sabreu stesament per lo ben amat conseller e lochtinent de nostre tresorer

general Nandreu Catala per çoque ell vos dira. Per ço que ell vos dira poreu conexer les coses com passen en veritat e ço que ses dit no esser ver e certament axi com podeu pensar si a tals coses se dona loch e comport e no castich no seria altra cosa que donar ocasio al deservey de nostre Senyor Deu e de nos e carrech evident de vosaltres fidelissimos subdits nostres lo qual per nostre propi stimariem e per ço procurau e donau orde que tals mals parlers cessen com de vosaltres be speram e que los qui les dites coses han parlat no veres sien castigats. De tot stensament sereu certificats per lo dit lochtinent de tresorer al qual poreu creure en tot ço que de nostra part vos dira com a nos mateix. Dada en la ciutat de Calatayu a vint e quatre de agost any Mil CCCCLXI. —Rex Joannes. — Als reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e conçell lur residents en la ciutat de Barchinona.

Lo dia passat molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors fom ab la Majestat del Senyor Rey per sollicitar aquella ab les supplicacions acustumades sobre les provisions dels oficis de aqueix Principat de que en los dies prop passats derreramen e en los altres precedents haviem hauda de la dita Majestat tant bona resposta e respostes quals per nostres letres fins aci significat vos havem. E tota vegada la Majestat prefata continuant les matexes res-

postes e aquelles ab molta benignitat e humanitat nos ha dit e diu que desijant retre son deute en ço que per Deu li es acomenat no sta pensant en alre sino en persones de qui puixa proveir als dits oficis que sien tals que per aquelles la justicia sia administrada a servici de nostre Senyor Deu e benefici del dit Principat e axi la Majestat sua discorre totes les persones en qui los dits oficis mes pertinentment puixen recaure. E aço es en causa apres les altres ocupations que han occorregut per que les dites provisions no son stades fetes fins aci. Ab tot queus han dit haver ja provehit del ofici de alguatzir en persona den Guillem de Biure e que mossen Janer qui era ja provehit restara per semblant haver provehit del ofici de regent la vegueria de aqueixa ciutat en persona de mossen Burgues de Viladecans e axi de tots los altres la Excellencia sua enten provehir e provehira segons nos ha dit prest e molt prest a servici de Deu e benefici de aqueix Principat e a molta vostra contentacio e referides por nosaltres a la sua Excellencia de tant benigue resposta devotes gracies la suplicam que ab efecte axi ho vejam prestament. En apres lo dit Senyor Rey nos ha dit que la sua Altesa havia deliberat per nosaltres trametre per fer nos rahonament de algunes coses les quals pus la opportunitat en aquella ora se ingeria nos entenia dir e son los seguents. La sua Altesa segons per letres e avisos de alguns dir haver sentit nos ha significat que lo Senyor Primogenit seria vengut en aqueix consistori e al conçell de aqueixa ciutat e en cascu dels dits lochs ha explicat que lo

dit Senyor Rey detendria presa en Navarra la Illustre Princesa sa filla e sor del dit Senyor Primogenit. Item que mossen Rebolledo faria streta guerra en los lochs e terres de don Felip e don Jofre de Castro e aço a causa com los dessus dits se serien acostats a catalans e adherits a lur voluntat. E mes que lo dit Senyor Rey faria fer certes exequcions en les terres e bens de don Johan Dixer les quals procehirien de la mateixa passio com lo dit don Johan hauria seguida la voluntat de catalans. Sobre les quals coses diu lo dit Senyor Rey que lo dit Senyor Primogenit ha pregat e encarregat aqueix consistori e encara lo concell de la dita ciutat se degen en aço interposar a fi que la dita Illustre Princesa sia e stiga en libertat e cessen les altres coses que dessus dites son. Lo dit Senyor Rey sobre cascuna de les dites coses se ret molt admirat e primerament en lo fet de la dita Princesa la qual diu ha stat o sta tota hora ab tanta libertat quanta se pot dir ne sab lo dit Senyor per qual raho se pot de aço haver algun pensament. Veritat es que en dies passats venguda noticia al dit Senyor Rey de la gent darmes del Rey de Castella qui venia en Navarra stant la dita Princessa ensemps ab la Infanta sa sor en Olit duptanse lo dit Senyor que lo dit loch de Olit no fos assetiat e que en lo siti de aquell loch lo qual per ventura no era bè provehit les dites Illustres filles sues no passassen algun destret la sua Excellencia los scrivi sen vinguessen en aquest regne en lo loch de Xea o de Borja e axi ho feu la dita Infanta. La dita empero Princessa supplica lo dit Senyor Rey la permetes

star en Navarra e que la sua Excellencia no hagues ànsia della per la dita guerra de que lo dit Senyor Rey fonch content e axi romas en Navarra en lo dit loch de Olit e apres de son propri motiu e voler sen es anada a Tafalla on ha stat e es de present ab tota sa libertat e plaer ne altra fonch james la intencio del dit Senyor Rey que guardarla de enuig e inconvenient. E de present quant lo dit Senyor Rey ha sentit lo parlar del dit Senyor Primogenit la sua Senyoria segons diu ha scrit a la dita Princessa que vinga aci e diu sera content trametrela al dit Senyor Primogenit si la volra. En lo fet de mossen Rebolledo se ret semblantment admirat lo dit Senyor Rey que per algu se ignoren les inimicicies que son entre aquelles cases e ques haja a dir que per altre sguard si faça res de present. Hans dit lo dit Senyor Rey que en dies passats lo dit mossen Rebolledo parla al prior de Roda que es home tot de don Phelip dientli que ell conexia no stava en bon stament al sguard de nostre Senyor Deu per la enamistat e bando que era entre ells e los dits don Phelip don Joffre e don Joan e lurs cases e per los mals que de allo provarien e que desijava haver pau e repos per lo dit sguard encarregant lo dit prior ne parlas als dessus dits els significas aquesta sua voluntat e ubertament los digues los requiria e demanava la dita pau encara que ab algun carrech de la sua honor aços digues car mes amava axi fer al sguard de Deu que attendre a la folla honor del mon. La qual cosa los dessus dits don Phelip don Jofre e don Joan no han volgut acceptar segons diu

lo dit Senyor Rey abans per lur part feta certa novitat en homens del dit mossen Rebolledo e per aquells o servidors seus certa carta seguida axi com entre persones qui son en guerra uberta es acostumat nes pot dir lo dit mossen Rebolledo en aço sia stat personalment com sia cert que ha pus be tres meses que es continuament en Navarra e della james no es partit ne axi poch son stats en aço los fills del dit mossen Rebolledo qui de molt temps en ça son stats e de present son en casa e servici del dit Senyor Rey exceptat lo fill major del dit mossen Rebolledo qui de tres o quatre jorns en ça hinc es partit e a donar causa o raho a la dita guerra e novitats no afretura explicarhi novella occasio de la voluntat dels catalans com la inimicicia anticada de les dites parts sia prou furiosa e assats disposta e suficient a tals efectes e obres produir. E jatsia la dita inimicicia e guerra e los inconvenients que de aquella provenen sien molt grans al dit Senyor Rey segons dit nos ha pero juxta los furs e libertats del regne la sua Excellencia noy pot alre fer pus a pau e concordia les dites parts nos volen condonar. Al altre fet de les dites exequcions de don Joan Dixer diu lo dit Senyor Rey que a molta instancia e requeste feta per part del governador de aquest regne al qual lo dit don Juan ha fet e creat hun cert censal o deute ab special obligacio de hun loch del dit don Joan qui lo dit loch te en nom precari per lo dit governador e encassament de paga del dit censal o deute e en falliment de prometenças e obligacions per lo dit don Joan al dit governador fe-

tes se ha recors a la dita execucio la qual per justi-
cia nos pot en alguna manera denegar e ab tota veri-
tat nos ha adverat lo dit Senyor Rey que jatsia la sua
Majestat sia tenguda precipuament al deute de justi-
cia e ministrar aquella entre tots los subdits seus pe-
ro que algunes vegades ha donada e cascuns dies do-
na passada a molts crehedors e altres del dit don Jo-
han querellants perque nos puxa dir la sua Majesta-
moures per alguna passio. Mostrant se donchs lo di-
Senyor Rey algun tant congoxos sobre les coses pre-
dites en quant aquelles son reportades en tals plaçe
per lo dit Senyor Primogenit no que de aquelles pens-
que lo dit Senyor Primogenit sia inventor mas per es-
ser donat credit a les persones de aquelles inventores
o seminadores mes mogudes de lurs passions que ze-
lants ne desijants lo honor servey repos e benaveni-
de cascu dels dits Senyor Rey e Senyor Primogenit
prega e encarrega la Majestat del dit Senyor Rey a vos-
altres e per aquella a nosaltres es manat scriure a les
reverencies e magnificencies vostres vullen deguda-
ment attendre a tals informacions que de persones
apassionades com dit es han principi originariament e
abans de creure laugerament ne fer infructuosament
sobre aquelles o altres queus sien reportades alguna
provisio haver primeramient suficient informacio de la
veritat la qual en aquestes coses diu sta segons nos
ha explicat e dessus se conte e en totes les altres que
poran succehir conexereu la Excellencia sua no fer
res indegut. E les dites coses axi per vosaltres ab ma-
uritat tractades diu succehiran a bon renom vostre e

a benefici de tots afers. Derreramentlo dit Senyor Rey nos ha explicat com la Majestat sua sentria lo parlar de moltes gents sobre la restriccio feta a nosaltres en vostres instruccions de no poder parlar ab la sua Majestat de altres afers que de la embaxada e de aquells no sino tots ensemps dient lo dit Senyor Rey aço caure en molta admiracio a tots los miradors e exirne parlaments que forsa no succehexen a la honor vostra ne nostra de que aqueix Principat e que en aquesta admiracio e parlar es vengut lo embaxador del duch de Burgunya e altres molts hi venen no sabents pensar honesta raho per la qual embaxadors de vassalls tramesos a luy Rey e Senyor se hagen haver ab una tal restriccio la qual cosa la sua Majestat per la honor de aqueix Principat que ha molt cara segons diu ab molta humanitat e benignitat de paraules nos ha significada per que de aquella vos ne façam avis. E jatsia per nosaltres sia stat satisfet que la sua Majestat no pensas alre de la dita restriccio o de la intencio de aquells qui la han composta en quant nosaltres per credulitat podem compendre com altrament nou pugam dir attes que es stada feta apres nostra partida sino que a fi que nosaltres o alguns de nosaltres no entenessem e supplicassem per nosaltres mateixs e coses nostres sobre los oficis del Principat o altres afers per los quals lo servici de la sua Majestat e los afers de la embaxada poguessen en res menys valer lo dit Senyor Rey no parentli causa suficient e la qual segons diu no cau en opinio de les gents e que fora assats nos fos tolta facultat de intercedir per afers pro-

pris com a vegades se fa e nos fos prohibida tota altra comunicacio ha perseverat lo dit Senyor Rey en son tal parlar e ab tot no dubtem per alguns sera dit nos poguerem obmetre de aço scriure e quen feu voluntariament per la nostra passio o interes vos ne havem volgut certificar tant per complir la ordinacio e manament del dit Senyor quant encara sius sera vist concernir la honor vostra e del Principat amants mes star a qualsevulla juhi que en res a nostre deute fallir al qual pus per nosaltres sia satisfet tota deliberacio roman en les reverencies e magnificencies vostres les quals per totes les coses dessus dites parentnos esser de sufficient importancia havem deliberat tramettre lo present correu majorment com hajam sentiment de alguna provisio per vosaltres fahedora sobre les coses aqui reportades la qual provisio si a exequcio se deduhia no vehem succehis a honor del Principat. E nons volem obmetre dir vos queus placia attendre ab molta caucio haver secretes les coses ques menegen en aqueix consistori car de cascunes nos appart la Majestat del Senyor Rey haja avisos particulars ço en ques deuria attendre altrament per la reputacio e honor de tant consistori com aqueix es. Novitats algunes dignes de scriure per lo present no sentim. Ab tant molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vos haja en guarda sua e ordenau de nosaltres lo queus placia. Scrita en Calatayu a XXVIIII de agost any Mil CCCC sexanta hu. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya .

Per major nostra contentacio havem volguda haver verdadera informacio de les coses contengudes en la present e havem comprobat aquelles ab veritat procehir.

La tornada de mossen de Poblet speram ab desig.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Ab la present notificam a vostres reverencies havem celebrat consell general vuy dada de la present lo qual ha deliberat micer Anthoni Riquer esser revocat e ha revocat del sindicat ab nota de imfamia de poder entrevenir per aquesta ciutat no tan solament en los actes que en aqueix taulell se pertracten e han a pertractar mas encara de no entrevenir en corts generals ne particulars ne parlament negu en nom e veu de la sobredita ciutat ni qualsevol altre acte tocant res de aquesta ciutat. E no pus per la present sino que sia lo bon Jesus vostra continua guarda. De Leyda lo derrer dia de agost any Mil quatrecents LXI. — Vostres beneplacits e honors prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda. — Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e consell del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e honorables senyors. Per evitar scandoll e insult de certa gent ques dehie esser ajustada en les parts vehinals de la ciutat Durgell apres

mort del senyor Patriarcha e bisbe Durgell ma convengut transferir de la terra de Cerdanya a la dita ciutat hon he trobat esser gran penuria de arnesos condecents a defensio e les muralles esser passades en gran diminucio e ruynna en tant que la dita ciutat ne singulars de aquella no bastarien appagar una minima part de la quantitat necessaria a la reparacio de les dites muralles e arnesos attesa la inopia dels dits singulars e altres calamitats e despopulacio de la predita ciutat per les morts concorregudes. E per ço com la dita ciutat es situada en la frontera del Principat he es clau de Cathalunya per ço vull pregar vostres savieses que son posades en defensio del dit Principat que en la reformacio de les dites muralles e arnesos vullen entendre e provehir a fi que a causa de aquelles dan ni altre sinistre nos puixe seguir en la dita ciutat ne Principat ques poria facilment seguir segons lo portador de la present largament vos informara. E sia la Sancta Trinitat en vostra guardia e proteccio. Scrita en la ciutat Durgell a XXIIII del mes de agost del any Mil CCCCLXI. — Prests a la honor de vosaltres mossenyors lo vescomte de Evol. — Als molt magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

3 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, pero se envió, de parte de los señores

Diputados, al abad de Poblet, la resolucion del Consejo, junto con la nota que sigue, para que ambos escritos los entregase dicho señor á los embajadores.

E que si dan reebien en lur embaxada quels sia satisfet per lo General declarat empero que si per potencia ere fet obs dits embaxadors algun dan que de aquell lo dit Principat los sia tengut. E si cas era los dits embaxadors reportaven dan algu per via de furt o rapinya quells fos fet o feta conjunctament o divisa en les posades o en altres parts per negligencia culpa e inadvertencia dels dits embaxadors o algun dells o companya lur o en altra qualsevol manera en tals cassos lo dit Principat nous sia tengut.

4 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por estar ocupados los señores Diputados en otros negocios.

5 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por continuar ocupados en los mismos negocios.

6 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por ser domingo.

7 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por tener que ocuparse los señores Diputados de otros varios negocios.

8 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion por la mañana, pero se reunieron por la tarde, con motivo de haberse recibido las siguientes cartas del Señor Rey y de los embajadores, las cuales fueron leidas en consejo.

Lo Rey.

Reverend e venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs prohomens amats e feels nostres. De la provisio de oficials que havem feta per aqueix nostre Principat sereu amplament informats per los magnifichs e amats consellers nostres Nantoni Nogueres

nostre protonotari e Nandreu Catala lochtinent de nostre tresorer general als quals e a qualsevol dells en tot ço queus diran de nostra part poreu donar fe e creença com a nos mateix. Dada en Calatayu a IIII dies de setembre del any Mil CCCCLXI. —Rex Joannes. —Als reverends venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Lo dia mateix que parti lome per lo qual derrerament vos havem scrit en la vesprada de aquell dia attene aci hun home de peu portant letres del almirant de Castella e del comte de Paredes dirigides al Senyor Rey per les quals la Excellencia sua es certificada que los afers que la se menejaven per part del dit Senyor Rey ab intervencio dels cavallers ab lo Rey de Castella serien en termens de bona concordia juxta forma de certa capitulacio que sera en breu aci tramesa al dit Senyor Rey per fermar aquella la qual se diu proceheix en tal manera que facilment se creu la Majestat del Senyor Rey se adheria en fermarla. E mes sinch compta com lo arquebisbe de Toledo e lo dit comte de Paredes qui son de la part de nostre Senyor lo Rey e dels cavallers haurien menjat ab lo dit Rey de Castella convidats per ell e per semblant havia convidat lo almirant per un altre dia propvinent les quals coses son senyal de la dita

concordia e de fermetat de aquella. Ingerintse donc
opportunitat del present portador nos ha paregut
les dites coses deure esser fet avis a les reverencies
magnificencies vostres per les quals ne som axi e
carregats. Quant sera venguda la dita capitulacio de
que porem saber de aquella e de tot lo que succehir
per semblant avisarem les dites reverencies e magni
ficencies vostres a les quals de present mes avan
certificam com havem feta fer instancia per expedi
cio del contracte de la ferma de la capitulacio feta pe
la Senyora Reyna en poder de Pere Doliet lo qual to
ta vegada ha dit que lo Senyor Rey havia manat lo dit
contracte fos vist per los de son consell los quals son
stats de aço solicitats e apres algunes occupacions per
les quals se son excusats fins aci ara derrerament nos
han dit que es necessari haver aci les fermes de les
universitats sens les quals la cosa nols es vist haver
compliment les quals hagudes faran donar expedicio al
dit contracte perque es necessari esser provehit com
mes prest se puixa fer en esser tremeses aci les car-
tes de les dites fermes. Altrament per la dita raho se-
ra detengut lo dit contracte lo qual se deu haver per
quant va tant en ell com vostres reverencies e magni-
ficencies saben. Ab tant molt reverends egregis nobles
magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat
vos guarde e ordenau de nosaltres lo queus placia. De
Calatayu lo primer de setembre any LXI. — A vostra
ordinacio prests los embaxadors del Principat de Ca-
thalunya. — Als molt reverends egregis nobles mag-
nifichs e honorables senyors los diputats del General

consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Apres vos havem scrit per letra dada lo dia prop passat la qual porta En Joan Carner scrivent en aqueixa casa de la Diputacio e per aquella vos avisam de les noves aci pervengudes de concordia sobre los afers de Castella segons per la dita letra haureu vist les quals noves a nosaltres eren pervengudes per mija de algunes persones del conçell del Senyor Rey e altres. Lo dia present som anats visitar la Majestat del dit Senyor per sentir de aquella lo que de les dites noves havia e per supplicar la vehessem per efecte la oferta sobre la provisio dels oficis per sa Altesa darrerament feta segons vos havem scrit e quant a les dites noves de Castella lo dit Senyor Rey mostra haver les per certes per alguns avisos que sa Majestat ne ha en los quals li es feta mencio segons diu de aquelles particularitats dels convits que ja scrit vos havem e de algunes altres. Spera lo dit Senyor Rey segons nos ha dit haver açi en breu la capitulacio de la dita concordia la qual venguda de tot lo que sentirem e succehira sereu avisats. En lo fet de la provisio dels oficis nos ha respost e prômes que daqui a dos dies sera deduhida en obra e àxi ne havem instantment supplicada la sua Altesa perque donchs algu qui sapiam faça aqueixa via no vaja buyt de letres nostres per lo present havem volguda fer aquesta breu del que occorre per avis de les reverencies e magnificencies

vostres a les quals placia donar obra en trametre le cartes de les fermes de les universitats sobre lo contracte de la capitulacio com altrament nol poriem fe aci expedir e haver segons ja scrit vos havem. Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vos haja en sa guarda e ordenau de nosaltres lò queus placia. De Calatayu a do de setembre any LXI.— A tota vostra ordinacio prest los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Apres feta la present diferintse la partida del portador per que la pensavem trametre ha succehit que huy qui comptem IIII del present som stats demanats per la Majestat del Senyor Rey e venguts a aquella nos ha significat com ha entes en les provisions dels oficis segons havia ofert e que era veritat que del ofici de vicecanceller en lo qual principalment resideix la justicia encara la Excellencia sua no se era reposada en algu e per conseguent no hi havia provehit desijant fer la tal provisio de persona molt eleta e de la qual Deu ne fos servit e la justicia be administrada pero que la Altesa sua havia provehit del ofici de regent la cancellaria qui supplia a la occorrent necessitat del dit vicecanceller ne per semblant als altres oficis ço es del dit ofici de regent en persona de micer Jacme Taranau del ofici de protonotari en persona de micer Joan Dusay de lochtinent de protonotari en persona den Gaspar Maymo de advocat fiscal de la cort en persona de micer Antoni Riquer de advocat fiscal del veguer en persona de micer Pere Montman de assesor del governador en persona de micer Anto

ni Mijans dels dos promovedors en persones de mossen Joan Sorts e de mossen Ramon Gilabert les quals provisions hoydes li referim gracies de aquelles per quant se haja attes al benefici del Principat. Supplicants sa Excellencia les provisions dels altres oficis restants prestament a exequcio deduir e axi per aquella es stat ofert les quals coses dites en apres lo dit Senyor Rey procehi mes avant en explicar nos les seguents ço es que preten la sua Majestat que aqui se farien moltes coses les quals proceheixen contra forma e tenor de la concordia e capitols fermats entre la Excellencia sua e lo Senyor Primogenit e aqueix Principat les quals coses nos ha dites de paraula e apres a suplicacio nostra en scrits donades e son de la tenor seguent. Per ço com los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya no ha haut per sospitos e odios mossen Crespa alguatzir del Senyor Rey la contradiccio ques diu esser feta per la ciutat de Tarchinona no basta a empatxar aquell en son exercici primo car hauria a encorrer en haver lo dit mossen Crespa per odios e sospitos lo Principat de Cathalunya ço es diputats e consell aquell representants la dita ciutat en cas hi hagues participi lo qual no es vist haver en aço com lo capitol X^e^ qui dispon lo present cas diga puix no sia odios o sospitos al dit Principat. Secundo que puix diputats e conçell representants lo dit Principat no han per odios e suspecte lo dit mossen Crespa nos pot dir per la dita ciutat ni per altre verdaderament que sia sospitos car seria implicar contradiccio e impugnar e contradir la veri-

tat car lo Principat nol ha per odios o suspecte me
avant se deu considerar que per dir diputats e con
çell e ciutat que han per sospitos e odios al dit Prin
cipat lo oficial provehir per la Majestat del Senyo
Rey no es vist juxta causa esser de repellir aquell ca
se deuen demostrar e allegar causes legitimas de oc
o sospita davant lo Senyor Rey e no esser judicade
ni admeses a fi de repulsio per los dits diputats e cor
sell e ciutat. E mes se deu attendre que lo capit
Xe qui disposa dels oficials qui seran odiosos e sos
tosos al dit Principat no parla sino de oficials qui ha
administracio e ejercici de justicia e no de protono
ri lochtinent scrivans de manament e altres ofici
del dit Senyor Rey no havents jurisdiccio es diu q
per los dits diputats e conçell se attempta fer lo co
trari perque es deguda e decent cosa que per obse
vacio dels dits capitols se attena de no cootravenir
aquells. Per semblant es informat lo Senyor Rey qu
no essent hagut per suspecte ni odios al dit Princip
En Sentdionis qui es stat per sa Majestat provehit de
ofici de veguer de Gerona lo Illustre Senyor Primoge
nit hauria manat e donat letres que no sia admes a l
dita vegueria lo qual lo dit Senyor Rey bonament n
ha pogut creure pero essent axi seria contra la capi
tulacio. E axi mateix als qui per lo dit Senyor Re
son provehits de oficis o los donan deseximents o re
ten paraules a fi que aquells provehits no puixen re
gir sos oficis o empatxar los en aquells es be cos
deguda a tot se attena en manera que la capitulaci
sia servada sobre les quals coses dessus contengude

com per nosaltres fos e sia stat satisfet al dit Senyor Rey que com se vulla passen no cregues la sua Altesa que en aço pecassen o fallissen en res les reverencies e magnificencies vostres ab acordada intencio e que aço mateix voliem creure del Senyor Primogenit lo dit Senyor Rey refermant jatsia ab tota benignitat de paraules que comsevulla proceheixquen son contra forma de la capitulacio predita la qual la sua Altesa vol inviolablement observar nos ha encarregats a vosaltres de les dites coses scriure e certificar per forma que vullau attendre que la dita capitulacio sia servada e sia preclusa via a totes diferencies e inconvenients. Derrerament lo dit Senyor Rey nos ha explicat com la capitulacio composta sobre la concordia entre la sua Majestat e los cavallers de una part e lo Illustrissimo Rey de Castella de la part altra seria aci a la sua Majestat tramesa la qual compren totes les diferencies que son entre lo dit Senyor Rey e lo dit Rey de Castella tant per los afers de Castella com de Navarra e compren encara les diferencies entre lo dit Senyor Rey e lo Senyor Primogenit. Si empero lo dit Senyor Primogenit volra fermar en aquella diu lo dit Senyor Rey aço proceyr per via de compromes lo qual de totes les diferencies se fa en poder de VI persones a saber del arquebisbe de Toledo comte Dalba e comte Manrich per part del Senyor Rey e del marques e del mestre e de Ferran Lopez Galindo per part del dit Rey de Castella. Lo dit Senyor Rey ha format lo dia present segons nos ha dit lo dit compromes e per los altres se ha de fermar dins vuit dies.

Hay temps a dir daqui a Nadal o en lo mig la gent darmes qui es en Navarra ne ha exceptats los qui guarden les fortaleses per observacio de les coses pronunciadores en quant hauran sguard al dit Senyor Rey sa Altesa ha metre VIII forçes de les del regne de Navarra dues en poder del arquebisbe de Toledo e sis en poder del marques e del mestre. Tots los dits VI compromissaris veuran prestament en la frontera per veures ab lo Senyor Rey e per donar obra en lur pronnnciacio e apres se faran vistes entre los dits Illustres Reys e Illustres mullers lurs les Reynes les quals vistes pensa lo dit Senyor Rey se façan per tot octubre. La dita capitulacio diu se porta aqui al dit Senyor Primogenit per veure e fermar aquella si plasent sera a sa Senyoria. Totes aquestes coses havem axi de boca del dit Senyor Rey e aquelles significam a les reverencies e magnificencies vostres sperant daquiavant ab desig la tornada de mossen de Poblet e sobre lo que portara e lo que apres ne resultara sereu avisats per que juxta la disposicio del temps se puxen fer per vostres reverencies e magnificencies bones deliberacions les quals per nosaltres seran tota vegada a execucio deduides. Closa lo dit dia de IIII de setembre any dessus dit. — Als molt reverent egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

9 DE SETIEMBRE

Se dió cuenta de haber recibido Juan Dusay el nombramiento real de protonotario del Rey, solicitando el interesado que se le declarase por no sospechoso y fuese admitido; y de una súplica de Gabriel Girau, por la que solicitaba aumento de remuneracion; ocupándose, al mismo tiempo, del nombramiento de una comision que, estudiando las cartas del Señor Rey y de los embajadores, anteriormente recibidas, redactase la contestacion que fuese mas propia; sobre cuyos tres puntos se pasó á votacion, y quedó resuelto el acuerdo, aunque no espresa el registro en que sentido.

El mismo dia, se recibieron varias cartas, las que, con su correspondiente contestacion en seguida, se hallan á continuacion.

Molt reverend e honorables senyors. Una vostra letra he reebuda la qual reebuda de continent ab los honorables senyors de jurats de la present vila sobre les coses en la dita letra contengudes los quals son stats mes que maravellats com no haveu reebudes les cartes en la dita letra mencionades com de continent que per part de vostres reverend e honorables savieses los fonch scrit de les dites cartes decontinent sens triga nenguna hi donarem recapte segons en los cava-

lars de aquelles se pora veure perque han dat ord aquelles per micer Andreu vos sien donades al qua segons dien les han trameses e lo qual ha special ca rech donarles a vostres reverend e honorables savie ses com sia sindich de la present vila. E mes no h a dir sino que la Sancta Trinitat sia en proteccio guarda de vostres reverends e honorables saviese Scrita en Vilafrancha a VIII del mes de setembre d any Mil CCCCLXI oferintme tostemps prompte fer complir tot lo que per vostres reverend e honorables savieses me sera manat. — Qui en gracia de vostres reverend e honorables savieses me recoman Ferrer Pellicer diputat local de Vilafrancha de Penedes. — Als molt reverend e honorables senyors los senyors de diputats generals del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Lo dia passat que era dissabte e comptavem V del present e daval scrit mes de setembre la Majestat del Serenissimo Senyor Rey ha trames e manat nosaltres venir a aquella davant la qual nosaltres venguts hans fet hun parlament de tal substancia e efecte. Primo lo dit Senyor Rey ha commemorat haver nos dit lo dia passat algunes coses ques fabien aqui contra forma de la capitulacio entre la sua Excellencia e lo Senyor Primogenit e lo Principat concordada e fermada de les quals ja scrit vos havem. E jatsia pretenga lo dit Senyor Rey aquelles esser en dero-

gacio prejudici e interes seu e de la sua reyal dignitat e en lesio de la dita concordia e que obren via a diferencies e amfractes pero diu sta en veritat que no son tals ne de tant greuge a sa Excellencia ne en algun grau se poden acomparar a les que dir e explicar nos entenia. Procehint donchs e continuant lo dit Senyor Rey lo dit seu rahonament nos ha dit com sa Altesa havia trames mossen Nogueres protonotari seu al Senyor Primogenit ab letra de creença segons per semblant lo ha trames a vosaltres e al conçell de la ciutat de Barchinona lo qual aqui junt e vengut per dues vegades al palau on lo dit Senyor Primogenit se alleuja no havia haguda audiencia del dit Senyor Primogenit forsa a causa de alguna indisposicio de sa persona abans era stat dit al dit mossen Nogueres per part del dit Senyor Primogenit que tornas a sa posada e stigues fins tant fos demanat per sa Senyoria. E fahent ho axi lo dit mossen Nogueres com dell era stat ordenat havia en apres succehit esserli dit per mossen Lope trompeta per part del dit Senyor Primogenit anas a la sua Senyoria a la qual venint lo dit mossen Nogueres apres feta per ell deguda reverencia al dit Senyor Primogenit e explicades saluts per part del dit Senyor Rey e Senyora Reyna e recomendacions de part del Senyor Infant e del Senyor don Joan arquebisbe de Çaragoça presentant lo dit mossen Nogueres la letra que dix esser per la dita Majestat reyal al dit Senyor Primogenit no curant en res de la dita letra mas ab paraules de indignacio dites ab lo major sforç que havia pogut en presencia de vosaltres

senyors diputats e dels consellers de aqueixa ciutat qui ensemps ab altres moltes persones vos trobaveu en la cambra del dit Senyor Primogenit havia respost al dit mossen Nogueres dientli se maravellava molt del dit Senyor Rey de haver lo trames e dell de haver gosar ne atreviment de venir davant sa Senyoria com fos aquell qui en temps de la sua preso havia presumit e gosat lo dit Senyor Primogenit interrogar e son dit o deposicio scriure. E que era en seny de ferli levar la lengua ab quel havia interrogat e tallarli la ma ab la qual la sua deposicio havia scrita e que tals coses no entenia perdonar a ell ni als altres qui en lo fet de la sua preso havien sabut ne entrevengut ne a Deu era cosa accepta de esser perdonades abans los ne entenia castigar e sperava en breu haver tal potencia quels ne castigara encara que fossen al costat de quisvulla. Manant daquiavant al dit mossen Nogueres li partis davant sa presencia e buydas la ciutat e guardas de esser trobat en aquella. Sobre la qual cosa com apres se hagues consell en aqueix consistori e en la casa de la ciutat e per part dels dits consellers sia stada tramesa certa embaxada al dit Senyor Primogenit supplicant lo li plagues als dits consellers trametre don Joan de Beamunt e don Joan de Cardona per lo dit Senyor Primogenit fonch respost que si era per lo fet de mossen Nogueres que non calia parlar e axi james lo ha volgut oyr ne ha permes li sia vengut davant mas a supplicacio dels dits consellers ha comes al abbat de Monserrat e a mossen Viladamany e a hun altre de oyrlo e de do-

narli resposta. Aquestes coses lo dit Senyor Rey ha dites esserli notificades per diverses letres e haver verdadera informacio de aquelles mostrantse delles molt congoxos. E continuant mes avant son parlar nos ha dit que com lo que es stat proferit per lo dit Senyor Primogenit al dit mossen Nogueres e cominat contra ell e los altres directament proceheixca contra forma e tenor de la dita concordia e capitols e sia divisir e separar aquest regne e regnes del Principat e lo Principat dels regnes de la sua reyal corona car daqui avant la sua Majestat impulsa per aquesta tal occasio no poria ne enten donar loch que home trames per lo dit Senyor Primogenit li vinga davant ço en que es uberta via a la dita divisio e que priva e toll a la sua Majestat la senyoria e domini de aquella per tant lo dit Senyor Rey ha dit significar intimar e notificar a nosaltres en nome per part vostra e de nosaltres mateixs qui tots ensemps li som vassalls totes les dites coses dient e requerint mes avant a nosaltres per quant nos trobam aci presents que com la dita capitulacio e concordia sia stada fermada e jurada per cascu de nosaltres e sots virtut del jurament prestat siam tenguts a la defensio e manteniment de aquella en proteccio e ajuda de qualsevol part interesada o lesa que sots virtut del dit jurament et alias de la fidelitat que devem a sa Majestat la deguessem faelment consellar del que per aquella dega esser fet a integracio e conservacio de la sua reyal dignitat e honor e a observacio de la dita capitulacio e concordia la qual es en proposit vot e desig seu que

be servada fos. Ab qual e quanta contristacio e conturbacio de nostres spirits aquestes coses havem oydes. Vist quals scandels e inconvenients poden parturir si de saludable consell no hi es provehit molt reverends e magnifichs senyors nou poriem suficientment exprimir a les reverencies e magnificencies vostres e per la dita turbacio stants per una pausa en scilenci e pensament abans no poguem res dir ne respondre a la sua Majestat en apres ab aquella major humilitat que poguem la supplicam fos de merce sua en materia de tant perpleix e congoxa atorgar nos la nit per pensament per que ab millor deliberacio li poguessem respondre la qual cosa la sua Majestat nos atorga assignant nos la jornada de huy demati apres missa oyda per tornar per aquesta raho davant aquella la qual ora nos som presentats a sa Majestat e per aquella demanats de la dita resposta li havem aquella donada sots tal forma e efecte. Primerament havem supplicada la dita Majestat que abans de formar o edificar en son coratge per les coses que nos havia dites alguna indignacio fos merçe sua haver de aquelles informacio verdadera e no creure totes letres o reports com sovint sdevinga per desordenades voluntats o en altra manera dir e scriures de les coses mes avant que no son en esser e axi poria esser en lo cas present en lo qual era molt pertinent a la sua cauta Excellencia abans de donar a tals coses ferma credulitat haver ne tal certitud que error alguna no si puixa. Secundariament per quant vosaltres senyors diputats e los consellers de Barchinona vos trobas en lo dit parlament

ço queus havia paregut esser dit e referit per lo dit Senyor Rey no sens algun notament volguem per lo vostre descarrech e de la ciutat satisfer no cregues la sua Majestat res si hagues fet ne dit ab intelligencia ne assentiment vostre ne de la ciutat qui juxta la fidelitat deguda a la sua Majestat sou e sereu tota vegada promptes e devotissimos a totes coses que complissen reverencia honor e servey de aquella e a obstar e repellir totes coses en contrari e de aqui nosaltres erem molts certs que de aquest cas havien pres molta contristacio ço que per evidencia se demostrava en los treballs e obra per vosaltres feta en reparacio e milloracio del dit cas segons lo dit Senyor Rey havia dit en aquella part de la embaxada tramesa al dit Senyor Primogenit e en altres coses en quant era stada la facultat e possibilitat vostra. Terçament en aquella part que havia tocada de la divisio dels regnes e Principat e privacio o abdicacio del domini commemorant nos la fidelitat e vassallatge etc. li havem satisfet tant per la comuna porcio de tots quant per la nostra privada vulla creure e per ferm haver la Majestat sua que per vosaltres ne per aqueix Principat ne encara per la dita ciutat de Barçelona ne axi poch per nosaltres en quant privadament a nosaltres sguarda no sera james preterida e obmesa alguna cosa envers la sua Majestat que de bons e fidelissimos vassalls se pertanga abans per observacio de la dita fidelitat e per exequcio e efecte de totes coses per aquella degudes se exposaran vides de persones e bens. E aço esser axi se comprobara per la sua Majestat en tot

loch e temps que lo cas ho importe. Quartament e derrera en aquella part del consell demanat per observacio de la concordia ètc. havem supplicada sa Majestat li placia attendre nosaltres esser aci sots ordinacio vostra e la comissio nostra esser artada sots certs termens los quals en alguna part a aço no se steneu e per tant no era nostre ofici en aquest cas la sua Majestat consellar ço que plagues a aquella per la nostra honestat pendre ab supportacio benigne. Supplicants pero la dita sua Majestat ço que pensasem molt sguardar a nostre ofici que si en les coses ques dien per lo dit Senyor Primogenit dites o fetes havia res que importas a la dita sua Majestat descontentacio o indignacio alguna que fos merçe sua volerse recordar que es pare Rey e Senyor de moltes virtuts e entre las altres dotat e ornat precipuament de clemencia la qual li placia per benigne perdo manifestar en lo cas present a fi que aquella sia tant mes illustrada quant per aquest benigne perdo e altres virtuoses operacions sera comprobada per les gents. E aço seria cosa que per vosaltres e nosaltres e tot lo Principat li seria reputada per summa gracia e merce. E finit en aço nostra supplicacio e parlar es stat respost e repplicat per lo dit Senyor Rey en aquella primera part de la informacio del cas dient que sa Excellencia la havia tal e tan verdadera que no afreturava mes informar e per aquella era certa que no solament les coses quens havia dites staven en veritat abans encara ni havia mes. E laltra part de la scusacio vostra e dels consellers de la ciutat dix admet-

tre la dita scusassio per quant assats clarament appar no esser hi alguna culpa per les intercessions e obres per vosaltres e ells en apres fetes loablement. A les altres coses per nosaltres dites e supplicades nons ha dada resposta alguna lo dit Senyor Rey solament ha manat totes les vos significassem per nostres letres a fi que per vostres reverencies e magnificencies sia en tot e per tot attes es faça lo que de bons e faels vassalls se pertany segons la Majestat sua de vosaltres confia indubitadament hens ha dit ne scriu a vosaltres e al conçell de la dita ciutat axi donchs injungits e manats per lo dit Senyor Rey vos fem de totes les dites coses juxta lo dit manament lo present avis. Daquiavant nos ha occorregut scriureus que attes los afers de Castella entren en cami de repos segons vos scric si per ventura per la Majestat del Senyor Rey nos era dit no afreturas nosaltres passar de açi avant sius sera vist que dit aço ab beneplacit vostre nos ne puixam tornar. Placiaus scriuren per manera que no covinga per aço fer altre avis e missio de correu e si en la nostra partida lo contracte de la capitulacio encara no era desempatxat per lo que se ha trametre aci nos vullau scriure sots qual orde ho degam recomanar. Ab tant molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua e de nosaltres ordenan lo queus placia. De Calatayu a VI de setembre any Mil CCCCLXI. — A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya. — Als molt reverend egregis nobles mag-

nifichs e honorables senyors los diputats e conçell del General de Cathalunya.

Los señores Diputados mandaron expedir, el mismo dia, la siguiente carta.

Molt alt e molt excellent Senyor.

Per micer Pere Falco e altrament som avisats vostra sarenissima Senyoria hauria provehit micer Antoni Mijans del ofici de assessor del portant veus de governador en aquest Principat lo qual micer Pere qui del dit ofici era provehit de vida e aquell ha be e loablament regit segons vostra Illustrissima Senyoria per moltes vies pot haver comprovat es recaygut en molta congoxa per quant no creu haver comes algun crim o delicte ne haver dada causa perque del dit ofici fos privat. E veritat es Senyor molt alt que donats a la Excellencia de la Senyora Reyna en nom de vostra Majestat los capitols fabricats per part de aquest Principat la dita Senyora Reyna en una resposta en via de modificacio a aquells feta al terç capitol dix que per complaure aquest Principat plauria a vostra gran Altesa revocar e remoure dels dits oficis lo canceller vicecanceller regent cancelleria governador de Cathalunya e assessor seu e los altres oficials etc. lo que aquest conçell e de aquesta ciutat hague a molta gracia pero prengueren alguna admiracio com era ofert revocar lo dit micer Falco del dit ofici per quant dell

no era supplicat e per ço los consells present e de la dita ciutat tots concordes remoguèren lo mot de assesor de la dita modificacio e axi ne fon supplicada la Excellencia de la dita Senyora Reyna la qual molt humanament dix que per major complacencia del dit Principat hi era stat posat lo dit assessor. Aquestes coses Senyor molt Excellent creem vostra Majestat ha ignorades com altrament no es de creure vostra Majestat hagues privat lo dit micer Pere Falco del qual se havia haguda memoria com dit es. Instats adonchs per part del dit micer Pere devotament notificam les dites coses a vostra gran Excellencia supplicant humilment aquella sia de merce sua haver aquell benignament per recomenat. E conserve la Sancta Trinitat vostra gran Senyoria ab tota felicitat segons desija. Manant sempre a nosaltres lo que plasent li sia. Scrita en Barchinona a VIIII dies de setembre del any Mil CCCCLX hu. — De vostra Majestat humils vassalls e subdits qui en gracia e merce de aquella humilment se recomanen los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya. — Alt molt alt e molt Excellent lo Senyor Rey.

En la misma sesion se tomaron varios acuerdos, siendo los principales, que la admision ó no admision de Juan Dusay y de otros oficiales que habia nombrado el Señor Rey fuese por votacion secreta, y que las nueve personas encargadas anteriormente de examinar las instrucciones, examinasen asimismo los escritos enviados entonces

nifichs e honorables senyors los diputats e conçell del General de Cathalunya.

Los señores Diputados mandaron expedir, el mismo dia, la siguiente carta.

Molt alt e molt excellent Senyor.

Per micer Pere Falco e altrament som avisats vostra sarenissima Senyoria hauria provehit micer Antoni Mijans del ofici de assessor del portant veus de governador en aquest Principat lo qual micer Pere qui del dit ofici era provehit de vida e aquell ha be e loablament regit segons vostra Illustrissima Senyoria per moltes vies pot haver comprovat es recaygut en molta congoxa per quant no creu haver comes algun crim o delicte ne haver dada causa perque del dit ofici fos privat. E veritat es Senyor molt alt que donats a la Excellencia de la Senyora Reyna en nom de vostra Majestat los capitols fabricats per part de aquest Principat la dita Senyora Reyna en una resposta en via de modificacio a aquells feta al terç capitol dix que per complaure aquest Principat plauria a vostra gran Altesa revocar e remoure dels dits oficis lo canceller vicecanceller regent cancelleria governador de Cathalunya e assessor seu e los altres oficials etc. lo que aquest conçell e de aquesta ciutat hague a molta gracia pero prengueren alguna admiracio com era ofert revocar lo dit micer Falco del dit ofici per quant dell

no era supplicat e per ço los consells present e de la dita ciutat tots concordes remoguèren lo mot de assessor de la dita modificacio e axi ne fon supplicada la Excellencia de la dita Senyora Reyna la qual molt humanament dix que per major complacencia del dit Principat hi era stat posat lo dit assessor. Aquestes coses Senyor molt Excellent creem vostra Majestat ha ignorades com altrament no es de creure vostra Majestat hagues privat lo dit micer Pere Falco del qual se havia haguda memoria com dit es. Instats adonchs per part del dit micer Pere devotament notificam les dites coses a vostra gran Excellencia supplicant humilment aquella sia de merce sua haver aquell benignament per recomenat. E conserve la Sancta Trinitat vostra gran Senyoria ab tota felicitat segons desija. Manant sempre a nosaltres lo que plasent li sia. Scrita en Barchinona a VIIII dies de setembre del any Mil CCCCLX hu. — De vostra Majestat humils vassalls e subdits qui en gracia e merce de aquella humilment se recomanen los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya. — Alt molt alt e molt Excellent lo Senyor Rey.

En la misma sesion se tomaron varios acuerdos, siendo los principales, que la admision ó no admision de Juan Dusay y de otros oficiales que habia nombrado el Señor Rey fuese por votacion secreta, y que las nueve personas encargadas anteriormente de examinar las instrucciones, examinasen asimismo los escritos enviados entonces

por los Embajadores , y lo expuesto por el lugarteniente de tesorero, en virtud de credencial del Señor Rey ; de todo lo que, habian de hacer, en seguida, la oportuna relacion.

10 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por tener que reunirse los señores Diputados con las nueve personas, para contestar al Señor Rey y á los Embajadores , á quienes dirigieron la siguiente carta.

Molt magnifichs senyors e de gran providencia. Vostra letra havem rebuda e hoyts los magnifichs mossen Bernat Marti e mossen Pau Eroles de tot lo que de vostra part nos han volgut dir e explicar a la qual vos responem que a nosaltres ha molt desplagut la letra o actes que aqueixa ciutat ha feta en desfavor de micer Antoni Riquer e creem en ferm sia stada mes passio de alguns que culpa alguna del dit micer Antoni lo qual en aquest concell e afers ha stat per larch temps e entrevengut en moltes coses que per altres li son stades acomanades en les quals som be informats ses portat e mostrat virtuosament e per ço e encara per amor e complacencia de vosaltres ab molta voluntat en lo que porem lo favorirem. E sia molt magnifichs senyors e de gran providencia la Sanc-

ta Trinitat vostra continua proteccio rescrivintnos ab confiança lo queus sia plasent. Dada en Barchinona a X de setembre any Mil quatrecents sexanta hu. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor. — Als molt magnifichs senyors e de gran providencia los rector e concell del studi de Leyda.

11 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por la misma causa que el dia anterior.

12 DE SETIÈMBRE.

Fueron leidas en Consejo las cartas que habian redactado las nueve personas comisionadas á este objeto, y despues de ligeras modificaciones, acordóse que fuesen expedidas.

El mismo dia, recibieron los señores Diputados la carta que sigue.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Si de letres e correus vos frequentam

com fem assats nous sia maravella car ne som axi
carregats e manats e la importancia dels afers qu
appar ho requera. Huy som stats demanats per la M
jestat del Senyor Rey lo qual no sens demostracio a
prou enuig e congoxa nos ha dit a sa Senyoria esse
prou greu que tant sovint nos haja a parlar de coses
enujoses e congoxoses qui mes valria comunicar no
afers plasents e acceptes pero diu la Excellencia su
que axi cove pus lo cas ho importa. Adonchs nos h
significat com la sua Altesa havia provehit del ofi
de veguer de Gerona e de Besolu An Pere de Sar
Dionis lo qual desempatxat ab la provisio e exequto
ria del dit Senyor Rey sen era volgut anar al Senyo
Primogenit per haver exequtoria de sa Senyoria
que es greu al dit Senyor Rey car diu no convenia
ab la dita provisio e exequtories e encara ab let
closa del dit Senyor Primogenit lo dit Sant Dionis e
anat a Gerona e presentades ses provisio e execut
ries e donades fermanças per son regiment los jura
de aquella ciutat atteses les dites provisions e letr
en virtut de aquelles e attesa la bondat e suficienc
del dit Sent Dionis eren e son contentes fos admes
dit ofici. Apres empero havien haguda altra letra cl
sa del dit Senyor Primogenit ab la qual los es stat m
nat que nol admetessen si ja nou havien fet e on f
fet que desistis del regiment del dit ofici. En virtut
la qual letra havia e ha cessat la admissio del dit Se
Dionis segons de aquestes coses apar per trellat de
letra responsiva als dits jurats de Gerona tramesa
dit Senyor Primogenit copia de la qual essent aci tr

mesa al dit Senyor Rey la sua Altesa nos ha comunicada e donadà. Aquestes coses preten lo dit Senyor Rey esser molt prejudicials a la sua preheminencia e reyal dignitat e procehir directament contra forma de la capitulacio per la qual es dispost la Majestat reyal haver provehir dels oficis e que fer tals inhibicions es de directo empatxar la potestat e preheminencia sua. Item preten lo dit Senyor Rey que lo dit Senyor Primogenit haver feta executoria del dit ofici e altres semblants ques diu fa es derogar a la dita capitulacio com altri sino solament la Majestat reyal no ha participi en la dita provisio e provisions e fer tals exequtories no es sino donar als poblats en lo Principat messions e despeses. E si per ventura es dit que en temps det Senyor Rey don Alfonso de gloriosa recordacio se acostumava axi fer per altres lochtinents se respon que si donava tollerança per esser lo dit Senyor Rey don Alfonso en parts ultra marines e grantment distants e la dita capitulacio no hi obstava. Item se diu que lo dit Senyor Promogenit atorga exequtories de bulles apostoliques sens ordinacio e manament de la Majestat reyal de que es prejudicat a la preheminencia e superioritat del Senyor Rey com a sa Majestat sola pertanga fer e manar semblans exequtories e no a lochtinents ne may en temps de lochtinents semblant cosa fonch attemptada e menys se deuria ara attemptar attesa la capitulacio predita. Item diu lo dit Senyor Rey que lo dit Senyor Primogenit faria usar de ofici de tresorer hu en Montreal ço que es contra forma de la dita capitulacio qui dis-

pon que per mitja del tresorer e oficials del dit Senyor Rey los emoluments se hagen a reebre. E en moltes altres coses preten lo dit Senyor Rey que per lo dit Senyor Primogenit es stat contrafet e de pas en pas se contrafa a la dita capitulacio en gran prejudici e interes de la Majestat sua. E com aço no sia alre que absorbirli ses preheminencies e reyal dignitat car dites potestats ensemps no poden esser en una provincia sino subordenades la una a la altra ne poden esser dos Reys en hun regne e on aço se attempta es engendrar cismes e divisions de les quals tots mals provenen e la Majestat sua no poria fallir a conservacio e reintregracio de la dignitat e preheminencia sua e impulsa per tants prejudicis e greuges hauria usar dels remeys que per dret e justicia li pertanguen desijant mes la sua Majestat segons diu tranquillitat e repos e la observacio de la dita concordia. Ha intimades e notificades a nosaltres en nom vostre e nostre totes aquestes coses axi com a fet de les altres que ja scrit vos havem pregant la dita Majestat amonestant e requirint a vosaltres e nosaltres que per tots ensemps e departidament hi sia attes e fet ço que lo deute de fidelitat et alias lo jurament prestat per observacio de la dita concordia a tots ensemps e departidament streny e obliga de les quals coses per ordinacio e manament del dit Senyor vos fem la present no sens alguna congoxa nostra pregant lo poder divinal vos faça consellar e obrar e disponga de totes coses en axi que succehesquen al seu servici e a la tranquillitat e repos de la terra. E ab la present vos

trametem copia de la dita letra dels jurats de Gerona. Ab tant molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua e ordenau de nosaltres lo quèus placia. De Calatayu a VIIII de setembre any Mil CCCCLXI. A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya. — Al molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell del General de Cathalunya.

Senyor molt Excellent.

Per En Pere de Sent Dionis ayr fonch a nosaltres presentada la provisio del ofici de regent la vegueria de Gerona e veguer de Besalu ab la exequtoria de la Majestat del Senyor Rey ab altra executoria de vostra preexcelsa Senyoria. E mes avant reebem una letra closa de vostra Senyoria ab la qual era manat a nosaltres no obstant la requesta feta per mossen Ponç de Cabrera e altres donassem orde lo dit Pere de Sent Dionis fos admes en lo dit ofici segons en la dita letra dada en Barçelona a VI del present es largament contengut. E nosaltres vistes les dites provisions e letres e vista la nominacio de les fermanças les quals havem per suficients e idonees e considerat la fermança de dret feta per lo dit Pere de Sent Dionis en la cort reyal e la oferta feta mijançant carta publica en presencia de nosaltres de dar seguretat pau o treua a totes aquelles persones que ordenarem e attes la suficiencia e bondat del dit Pere de Sent Dionis per la

qual comfiam se haura be en lo dit regiment del dit ofici erem e som molt contents fos admes en lo dit ofici. Apres ara en la nit reebem altra letra closa de vostra gran Excellencia ab la qual es inhibit no sia admes ans si admes era sen desistesca e per ço ha cessat la admisio del dit Sent Dionis en lo dit ofici fins aci de totes les quals coses fem notificacio a vostra serenissima Senyoria la qual man a nosaltres lo que plasent li sia e la qual nostre Senyor Deu mantinga per temps prosperament dilatats. Scrita en Gerona a XI de agost del any Mil CCCCLXI. — Vostres humils besant les mans de vostra gran Senyoria se recomanen en gracia e merce de aquella los jurats de Gerona. — Al molt alt e molt excellent senyor lo Senyor Primogenit.

13 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por ser domingo.

14 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, con motivo de la festividad de la Exaltacion de la Santa Cruz.

Sin embargo, en este dia mandaron los señores Diputados expedir las siguientes cartas.

Al molt alt e molt excellent Senyor lo Senyor Rey.

De vostra gran Excellencia havem rebudes ab degudes humilitat e reverencia dues letres una de XXIIII de agost altra de tres del present. En la primera se fa mencio del fet de la Illustre Princessa filla vostra e de les fabenes de don Joan Dixer e de mossen Rebolledo. En laltra se parla de provisio de oficials e en cascuna ha creença la qual amplament nos es stada explicada per Nandreu Cathala conseller e lochtinent de tresorer de vostra Altesa e tant per dites letres e creença quant per avisos dels embaxadors de aquest Principat de les dites e altres moltes coses som avisats largament als quals embaxadors scrivim responent succintament a tots los caps e aquelles referiran a vostra gran Altesa segons per nosaltres los es scrit. Supplicam humilment e devota vostra preexcellent Senyoria sia merce sua vulla aquells benignament oyrlos quals han carrech si a vostra Altesa plasent sera legir nostra letra davant lo sacre conspecte de vostra excellent Senyoria la qual nostre Senyor Deu conserve longament segons desija manant a nosaltres lo que plasent li sia. Scrita en Barchinona a XIIII del mes de setembre any Mil CCCCLXI. — De V. M. — Humils vassalls e subdits qui en gracie e merçe de aquella humilment se recomanen. —Los diputats del General e conçell representants lo Principat de Cathalunya.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Jatsia sots data de aquesta vos scrivam molt larch empero per alguns bons respectes es stat vist les coses davall scrites apart vos sien manifestades. Considerat adonchs lo que haveu scrit en una de vostres letres ço es que a supplicacio vostra la Majestat del Senyor Rey vos dona la scriptura etc. haguerem pres plaer per vosaltres non fos stat supplicat. Jatsia fermament cregam a bona intencio si stat fet e perço es stat deliberat que si daçiavant la Excellencia del dit Senyor Rey vos dira coses algunes les quals per no variar paraules e altrament paregues deure esser en scrits redegidores aquelles no demanemes per vostre descarrech suppliquen la sua clemencia li placia de aquelles scriure a nosaltres car aquest conçell ha per bo e expedient apartarse de totes cedules e scriptures en coses devallants de la capitulacio o afrontants aquella en qualsevol manera. E per quant en dita letra vos diem que si la Majestat del Senyor Rey veure volra aquella sia legida una e moltes vegades devant lo seu conspecte al qual axi mateix ne scrivim no entenem per ço ans expressament declaram que de aquella en tot o en part copia alguna sia liurada. E sia molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors la Sancta Trinitat pro-

teccio vostra. Dada en Barchinona a XIIII de setembre del any Mil CCCCLXI. — Los diputats del General de Cathalunya e conçell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat apparellats a vostra honor.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors los embaxadors del Principat de Catalunya.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Apres que mossen labbat de Poblet es partit de aci havem reebudes quatre letres vostres la una de XXIIII dagost altre del primer altre del segon e altra de VI del corrent mes de setembre entre les quals ne ha tres de larga seria havem hagut gran plaer dels avisos alli contenguts los quals son molts. Fins açi lo temps nons ha consentit fer resposta occupats en los davall scrits e altres negocis. Ara succintament e per orde responem al necessari e essencial e primerament venint al fet de la Serenissima Princessa filla del Illustrissimo senyor lo Senyor Rey. Veritat es que en los dies passats lo Illustre Senyor Primogenit dix a nosaltres havia informacio e avis que la dita Illustre Princessa germana sua era detenguda en nom de la Majestat del Senyor Rey e maltractada e desrobada per los qui a custodia sua eren deputats pregant e encarregant nos que la capitulacio sofragas a la dita Princesa volguessen pensar e dar orde la dita Princesa fos restituhida en sa libertad aço empero dix lo dit Illustre Primogenit no afirmativa-

ment mas informat o ajustat com dit es e volents nosaltres entrar en pensament sobre aques negoci a cascu de dos dies apres seguents nos fou dit per sa Senyoria que sobressehissem fins.ell ho digues com speras de dia en dia home per lo qual mes vertadera informacio haguera del stament de la dita Princesa. E apres lo dit Senyor Primogenit nons ha dit res e axi la çosa es restada que la Majestat del Senyor Rey segons nos ha scrit no haja detenguda ne detinga presa la dita Princesa axi es cregut fermament e pot esser certa la sua gran Altesa que aquest Principat no te la creença facil a tots reports ans ab molta attensio e integritat vetla en les coses concernents servey de sa Excellencia e repos de aquest Principat. Quant al fet de don Jofre de Castro si passava com es afermat ço es que dementre tos malfactors li robaven e destrohien les dites viles que ha en Ribagorça cridaven Rebolledo Rebolledo e dehien que lo dit don Jofre es enemich del Senyor Rey e ha pres sou dels catalans recauria eu molta admiracio de aquest Principat e majorment que lo dit don Jofre preten no esser james stat ne huy esser en guerra e o deseximents ab lo dit mossen Rebolledo ne ab algun dels dampnificats. E jatsia molta instancia per part del dit don Jofre sie stada sobre aço feta nosaltres no donants laugera credulitat a paraules havem provehit per haverse vertadera e auttentica informacio la qual hauda si per aquella aparra la capitulacio predita esser prejudicada aquest Principat ab los mijans e termens permesos e degut hi provehira. E pot esser certa la Excellencia

del dit Senyor Rey que alre que lo degut aquest Principat en aço ne en altres coses no fara ne enten fer segons ha be acostumat. Quant al fet de don Joan Dixer creu aquest Principat fermament que la gran Altesa del dit Senyor Rey com a virtuos e prudentissimo ha servat e servara e manara servar inviolablement lo capitol de la capitulacio de aço parlant quant al que dien la Majestat del dit Senyor Rey haver vos dit star ab alguna admiracio de la restriccio en vostres instruccions apres vostra partida posada pot creure la sua serenissima Senyoria e vosaltres mossenyors de molta intelligencia de tals podeu compendre alguns bons respectes han dat causa a dita restriccio. Quant al fet dels oficials novament provehits dels quals nos haveu stesament scrit stam en molta admiracio e contristacio no esser feta provisio dels principals oficials qui tant son necessaris a la administracio de la justicia e bon stament de aquest Principat. E molt mes recau en gran maravella e congoixa lo dit Senyor Rey no haver exaudides nostres tantes supplicacions axi per orgue vostre com per letres a la sua Majestat devotament e humil proferides ab commemoracions de les constitucions a aço afrontants e dels grans e intollerables inconvenients e dans qui per la tarda dels dits oficials continuament se causa en la dita republica de aquest Principat car si be es considerada la dita capitulacio lo XII capitol dispon lo Illustre Primogenit esser creat decontinent que la capitulacio fou fermada per la Illustrissima Senyora Reyna lochtinent ab plenissima potestat e exercici com donchs produira

son efecte lo dit exercici si los oficials necessaris e assenyaladament los principals en la dita potestat e exercici no son creats. Suplicareu adonchs molt reverent egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors altra e altra vegades la Majestat del dit Senyor Rey per merce sua li placia prestament provehir de oficials necessaris al dit exercici e administracio de justicia e axi la dita capitulacio per la sua Excellencia fermada e jurada la qual en la dilacio es vist pendre detriment sera observada. Quant al avis del tracte e compromes del Senyor Rey ab lo Rey de Castella restam molt contentissimos e alegres de totes coses que sien a respecte de conservacio de pau tranquillitat confederacio e concordia entre la sua Majestat e dit Illustre Rey de Castella e lo Senyor Primogenit pus no sien obviants o contrariants a la capitulacio predita les quals placia a nostre Senyor Deu se seguesquen a laor sua e benefici e repos dels regnes e terres a ells susdits. Quant al que dieu es necessari haverse aqui les fermes de les universitats de aquest Principat significants lo contracte de la capitulacio esser per aço retardat vos certificam que encara no les havem totes com hagudes sien sera feta deguda deliberacio. Quant al que dieu lo Senyor Rey haver vos en scrits donada certa scriptura parlant del fet de mossen Crespa e com se deu considerar que per dir diputats e conçell e ciutat de Barchinona han per sospitos e odios lo oficial provehit per lo dit Senyor Rey no es vist justa causa esser de repellir aquell afermam se deuen demostrar e allegar causes legitimes

de odi e sospita devant lo Senyor Rey e no esser indicades ni admeses a fi de repulsio per los dits diputats e conçell e ciutat. E com se deu attendre que lo capitol X^e qui disposa dels oficials qui seran odiosos o sospitosos al dit Principat no parla sino de oficials qui han administracio e exercici de justicia e no de protonotari lochtinent scrivants etc. Som maravellats dels qui sinistrament han informada la Majestat del dit Senyor Rey com sia cert mossen Crespa no esser stat admes ne repellit per nosaltres e per ço es ver dir no es detengut per la ciutat e com ho fos ordenat es provehit per dita capitulacio que en totes ha entrevenir e consentir la dita ciutat. En lals de allegar causes de odi e sospita la capitulacio qui al seny litteral ha esser entesa no vol ne streny lo pretes per lo Senyor Rey salva humilment la reverencia de la sua Majestat ans per lo consentit atorgat per la sua Altesa es ampla facultat attribuida als catalans ab tals paraules e no en alguna manera al dit Principat odioses o suspectes quant comprenen e que denoten aquelles paraules juntes ab los altres capitols vostres prestantissimes intelligencies creem ne som be certes. En lo article de esser attes en lo capitol X^e parlant dels oficials qui han administracio e exercici de justicia la dita capitulacio parla e dispon clarament ço es conforma a constitucions de aquest Principat de consemblants coses parlans. E pot creure la Excellencia del dit Senyor Rey que axi en admetra e o repellir oficials com en les altres coses aquest conçell ha fet e fara sempra lo degut. Quant al que scriviu den Sant

Dionis es cert lo Senyor Primogenit li feu exequtoria e fi mana donar tot lo que mester hagues. Empero segons som imformats essent lo dit Sant Dionis en Gerona per pendre possessio del ofici de veguer ab les executories del dit Senyor Primogenit alguns cavallers e gentils homens se opposaren e protestaren en la sua admisio allegants esser contra constitucions e leys de la terra per la qual raho havem sabut fon manada certa provisio per lo vicecanceller per quant les coses se menegen per termens de justicia e aço es stat lo seu torb. Quant al que es dit se deu entendre als qui per lo Senyor Rey son provehits de ofici e los son dats deseximents o retudes paraules aço mossenyors no cove a aquest conçell e per ço demes seria attendre hi salva la reverencia vostra. Quant al fet del rahonament a vosaltres fet per lo Senyor Rey sobre les paraules dites per lo Senyor Primogenit a mossen Antoni Nogueres conseller protonotari e embaxador de la sua Majestat en lo qual incogitadament nosaltres diputats e oydors de comptes nos trobam som molt contents de la resposta a sa Excellencia per vosaltres feta la passa axi ab veritat ço es que intelligencia ne sentiment algu no haviem de les dites coses ne de part delles ans nos foren axi noves e alienes com nunqua havem cogitat. Mes per quant lo Senyor Rey juxta vostre scriure es de aço molt congoxat donant hi causa algun seminador de zizania e discordia qui altrament segons comprenem ha feta la informacio que la veritat no consent del que fon dit al dit mossen Nogueres havent deliberat tant per repos e

contentacio de la Majestat reyal quant per lucidacio de la veritat e sensacio nostra e de aquells qui presents hi erem avisar vos de les paraules dites per lo dit Senyor Primogenit al dit mossen Nogueres lo qual vertaderament trames a demanar per Rodrigo Vidal e no per mossen Loppe Trompeta de les quals paraules nosaltres dits diputats e oydors de comptes e los consellers de aquesta ciutat e altres alli presents havem e han plena recordança e foren tals o semblants traduides en catala de lengua Navarra o castellana en la qual lo dit Senyor Primogenit molt comportament e ab gran honor e reverencia del dit Senyor aquelles proferi sots aquest orde e efecte. Nogueres yo so molt maravellat de dues coses la una del Rey mon Senyor haver vos enviat aci vist que sempre se deuen enviar persones grates a aquelles a qui van. Laltra de vos haver gosat empendre de venir devant mos hulls considerant que stant yo pres en Çaragoça hagues tanta audacia de venir ab tinta e paper a interrogarme e encara treballant e entenent per vostre poder que yo deposas sobre les grans malvestats e traycions que lavors a mi foren allevades e vull sapiau que james me record delles que la mia anima nos regir en tant grau que quaix exir de mon seny. E siau cert que si no fos per guardar reverencia al Senyor Rey mon pare per part del qual vos veniu e per alguns altres respectes yo vos ne faria anar daci sens la lengua ab que me interrogas e sens la ma ab que scrivis. E perque nom doneu causa de posarme en mes temptacio vos prech e man que de continent vos partiau devant mi que

mos ulls se alteren en veure en presencia mia la persona qui en allevarme tals malvestats cabe e encarfareu be que decontinent vos partiau daquesta ciutat. E volent respondre lo dit mossen Nogueres dix Senyor sia de vostra merçe me lexeu respondre per ma scusacio. E lo dit Senyor Primogenit repplica No cureu de resposta que no farieu sino ensendre lo carbo. E axi lo dit mossen Nogueres se parti devant la presencia del dit Senyor Primogenit. Les dites paraules mossenyors molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables foren per lo dit Senyor Primogenit al dit mossen Nogueres dites. Es molt de attendre que si apparien greus a la Majestat del Senyor Rey considerat lo parlar condicionat ço es Siau cert que sino fos per guardar reverencia al Senyor Rey mon pare per part del qual vos veniu e per alguns altres respectes etc. es vist lo dit Senyor Primogenit haver haut gran sguard al honor del dit Senyor Rey e a la observacio de la dita capitulacio. E veritat es mossenyors que nosaltres diputats e oydors de comptes qui com dit es presents erem veents la indisposicio del dit Senyor Primogenit deliberarem aquella ora no supplicar la sua Senyoria de voler oyr lo dit mossen Nogueres mas lendema demati per nosaltres e per los dits consellers daquesta ciutat la sua Senyoria fou supplicada la qual molt benignamente e humana atorga esser content lo dit mossen Nogueres explicas e fahes tot lo que volgues devant la sua presencia. E axi lo dit mossen Nogueres explica a aquest conçell e de la ciutat la creença que li era stada comanada per lo

Senyor Rey e stech e feu tot lo que plasent li fou a tota sa voluntat. Quant al que la Excellencia del dit Senyor Rey vos ha dit ço es les coses dites al dit mossen Nogueres esser divisir e separar aqueix regne e regnes del Principat e lo Principat dels regnes de la sua real corona car daquiavant la sua Majestat impulsa per aquesta tal occasio no poria ne enten dar loch que home trames per lo dit Senyor Primogenit li vingue davant ço que obra via a dita divisio e prive la sua Altesa de la Senyoria e domini de aquella de la molestia e congoxa que lo dit Senyor Rey ha presa per la informacio a sa Majestat feta grantment nos dolem e molta dolor e passio tenim com aquells qui visterosament devots e fidelissimos a la sua real corona desijam tota bona contentacio repos e alegria a la sua reyal persona esser procurades. Ne placia a Deu aquest Principat permetes e loch donas quant en ell sia a la pretesa divisio predita ans tos temps sots lo acustumat reyal domini governat e en la indissoluble unio dels dits regnes e Principat couservat esser desija mas digna cosa stimam seria la sua Majestat donas pertinent premi als qui sinistrament tals congoxes causen en lo seu animo e conturbacio a sos vassalls e subdits ofenents la divina Majestat e lo dit Senyor Rey e la cosa publica dels regnes e terres a ell per nostre Senyor Deu acomanats. Veura donchs e sabra lo dit Senyor Rey les coses com son passades segons damunt es scrit e creem commutara altrament la sua congoxa e pensament. E axi ne supplicam devotament e humil la sua serenissima Senyoria de to-

tes les coses dessus tocades mossenyors molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables havem volgut axi stesament e per orde respondre e avisar vostres reverencies e savieses preganta e encarreganta vos que aquelles be e perçebudes segons de vostres prestances es comprovat e sespera al qual attensio humilitat e reverencia se pertany referiau a la Majestat del dit Senyor Rey per manera que de aquelles haja viva inteligencia. E direu que a la observacio de la capitulacio predita los diputats e conçell fins aci han be attes e attendran per avant ab tota integritat com aquells qui desigen esser plenament servada. Supplicants devotament per part de aquest Principat a la gran Altesa sua placia per sa benignitat e clemencia no fer coses contra aquella dita capitulacio axi com se diria algunes son stades fetes lo que facilment no creuriem. Ell es Rey e Senyor nostre del qual tota bona e virtuosa obra ha començ a la qual juntat aquest Principat afecta. Suplicareu mes avant la sua gran Excellencia sia de merce sua no donar credulitat a tots reports ne a mals consells com lo maligne sperit fahent son ofici e altres seminadors de mala e prava sement creem e sabem della e deça continuament se esforçen causar discordies e males voluntats don grans inconvenients e dans provenir porien a delir los quals per servici del dit Senyor Rey e repos de sos vassalls e subdits se deuria molt attendre e axi lo vertader amor que la sua Majestat ha a aquest seu Principat en si pendria fruicio acustumada a la devocio e obligacio dels catalans vassalls e subdits seus

ardentment augmentaria. Totes altres paraules a aço acomodades que a les vostres reverend magnifichs e honorables savieses occorreran al negoci fructuoses vos placia dir e explicar com aquells qui de profunda sapiencia son dotats. Quant al que scriviu de la anada de Castella perque sou destinats la voluntat e intencio nostres e de aquest Principat son e axi vos ne pragam e encarregam aneu com pus prest poreu e compliau les coses queus son comeses on empero la Majestat del dit Senyor Rey vos digues esser major servici seu lo restar avisaunosne de continent per queus puixam scriure de nostra deliberacio. E per quant la present es de larga serie e conte molts caps jatsia vostra inteligencia ho compendra e racitara ab compliment encara on plasent sia al dit Senyor Rey e perque mes complidament la sua Excellencia veja totes les coses e la intencio e devocio nostra trobarem plaer sia una e tantes vegades com la sua Altesa volra e ordenara elegida devant lo seu conspecte. E sia molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda. Dada en Barchinona a XIIII de setembre del any Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General de Cathalunya e conçell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat apparellats a vostra honor.

15 DE SETIEMBRE.

Despachados varios asuntos generales, tratóse de instar á las nueve personas encargadas de contestar á las últimas cartas recibidas, para que redactaran asimismo una contestacion á las que se recibieron de los Embajadores, relativas á algunos actos del Primogénito. Dicho Señor propuso en esta última sesion que el General le diese una cantidad para su socorro, cuya resolucion se dejó á arbitrio de nueve personas , y despues de haber conferenciado entre sí sobre este asunto , tomó la palabra el decano y se expresó en estos términos.

Que entrar en pensament de donar res al Senyor Primogenit es contra jurament que creu los diputats ni conçell ho puguen fer e ques deu molt attendre que si ara se dona al Primogenit per avant se haura a dar al Senyor Rey e axi no cal sino exbursar totes les pecunies del General com al parer seu nos puixa fer sino en corts generals de Cathalunya.

Se recibió, el mismo dia, la siguiente carta.

Molt reverends nobles magnifichs e molt honorables

senyors. Per los grans danys fets en aquesta vila per les gents del exercit per vosaltres ordenat fonch feta oferta per lo senyor comte de Modica capita per lo Principat de Cathalunya e per los de son conçell que en la ciutat de Leyda serian integrats e pagats los dits damnatges per ells los quals ab molta despesa de aquesta universitat pobre son stats alli adverats e per ells limittats e moderats al que paragué a ses consciences e per molt que las ofertes son continuades e vosaltres de aço siau stats supplicats e requests fins açi los dits damnatges no son stats pagats per aquesta raho vist que la vila e los singulars romanen en mes damnificats que la tacha no es feta e ultra aço han fet depeses per aquesta causa en gran quantitat no seria vist perdessen les dites quantitats ja que per causa del dit exercit han perduda molta quantitat de la amor del Senyor Rey. Per tant trametem a vostres reverencies nobleses e magnificencies lo discret En Joan de la Figuera de la present exhibidor sindich e procurador de aquesta universitat ab plen poder de demanar e cobrar de vosaltres les dites quantitats dels dits damnatges e firmara apoca del que rebra. En molta gracia vos demanam que vista aquesta e lo mes prest que a vosaltres sera possible per no anyadir a mes despeses de aquesta universitat vos placia manarli liurar les dites quantitats asi com foren tatxades a adverades ab les despeses que aquesta universitat ha fetes e fa per cobrar les dites quantitats asi com es just e la justicia vos hi obliga en virtud de les ofertes e obligacions que en la entrada det dit exercit en

aquesta vila foren fets ab carta publica per mossen Pastor veguer de aqueixa insigne ciutat e les dites quantitats li sien liurades liberament e sens negun impediment en manera que vinguen a poder sens brogit dels damnificats axi com es just car per relacio del senyor capita conseller e altres gents del exercit poden esser certs del bon acolliment e companyia que per nosaltres lis fonch feta juxta nostra possibilitat. E ultra que aço es justicia vera encara ho reputarem a singular gracia e som molt prests a tot lo que de nosaltres vullau ordenar. De Fraga a cinch de setembre de LXI. — Senyors molt reverends nobles magnifichs e molt honorables dels qui son prests a tota vostra ordinacio los justicia jurats a prohomens de la vila de Fraga. — Als molt reverends nobles magnifichs e molt honorables senyors los senyors diputats e numero de vint e set persones representats lo Principat de Cathalunya residents en la insigne ciutat de Barçelona.

16 DE SETIEMBRE.

Ocupáronse de la resolucion de varios asuntos de interés general, y reunidas, por la tarde, las nueve personas designadas para contestar á la proposicion del Príncipe, junto con varios abogados, ocupáronse nuevamente de este asunto para ver lo que se podia acordar.

El mismo dia, fueron recibidos los embajadores que el

Principado habia enviado á Sicilia, quienes presentaron á los señores Diputados varias cartas que para ellos les habian entregado diferentes universidades, prelados, el virey y otros barones del mismo reino, las cuales se hallan, por su órden, á continuacion.

Reverendo magnificis et nobilibus viris deputatis et consilio representantibus Principatum Cathalonie amicis carissimis.

Reverende magnifici et spectabiles viri. Auduti li magnifici misser Francisco Paglares citano de Barchinona et misser Petro Clariana docturi vostri legati et ambaxiaturi et intiso czo che loro per vostra parti ni hanno discretissimamenti et cum optima intelligencia explicatu et visti et reconuxuti li instruccioni per ipsi apportati sub brevita vi respondimo che nui li havimo dato nostra resposta in scriptis la quale se portano et per ipsa porreti essere melius imformati certificandove che li dicti legati si havino portati circa loro legacioni cum summa prodencia et optima discrecione offerendovi in omni vostro honuri et plachiri in tuctu quillu che per nui fari si putissi. Datta in Urbe felici Panhormi die II mensis may VIIII indiccionis M.CCCCLXI.

Li magnifici preturi judichi jurati et universita di

la felici cita di Palermu havendu intisu la ambaxiata et visti li instructioni di li reverendu magnifici et spectabili deputati di lu insigni Princhipatu di Cathalogna explicata per li magnifici misser Francisco Paglares et misser Petru Clariana docturi rispondinu ut infra.

Et primo li dicti magnifici oficiali et universita di la felici cita de Palermu regraciamu a lu dictu insigni Principatu di lu amuri et carita che hannu usatu in notificarili per li dicti magnifici ambaxiaturi li cosi successi in lu dictu Principatu et intissi li dissidii et discordii successi infra la sacra real Majesta di lu serenissimu comuni nostru Re e Signuri don Johanni felichimenti regnanti et lu illustrissimu signuri Principi so figlu primogenitu a li dicti oficiali et a tutta la prefacta universita sunu stati multu molesti et assay displachenti et non diminu grandimenti si alegrano che la dita Magesta cum intercessu di la Illnstrissima Signura Reyna haia liberatu lu dictu Signuri Princhipi e che fra loru si tracti bona pachi et concordia. La quali Deu per sua merci conduca a bonu et felichi exitu che sia honuri de la divina Magesta serviciu de lu Serenissimu nostru comuni Re et beneficiu de lu dictu Illustrissimu Principi et de tutti regni et dominu di lu dictu Segnuri Re.

Ad quillu che li dicti instructioni conteninu circa la expedioni et armamentu di vinti octu galey per tuicioni et guardia di li regni et Principatu di la prefata Magesta si respundi che le dicti oficiali et univer-

sita regracianu multu a li dicti reverendu et magnifici deputati. Verum al presenti non pari necessaria tal provisioni attentu che per la grandi potencia magnanimita prudencia et bon regimentu di la Majesta prefata et la inmensa et innata fidelita di tutti soi regni et vassalli quiscu regnu non timi alcuna invasioni ma quandu il casu occurrissi quod Deus avertat di haveri necessariu auxiliu tuicioni oy guardia allura si ricurriria a lu succursu et presidiu de la prefata Majesta a cui specta defenderi et succurriri soy regni et vassalli. La qual Majesta providendu haviri succursu si ricurriria a lu dictu insigni Princhipatu cum quilla fidi et fraternali afectioni che divinu haveri ad invicem carissimi et cordialissimi amichi confidandu di la antiqua amicicia et reciprocu amuri che sempri e statu infra la dicta felici cita di Palermu et lu dictu insigni Princhipatu.

Quantu a la bona exhortacioni circa la fidelita et unioni versu la real Majesta rispondinu regraciandu al dictu Princhipatu di loru bon confortu. La dicta cita sempre fu e et serra promptissima a la fidelita et sincera devocioni et obedientia di la sacra real Majesta et presertim a lu serenissimu et gloriusu nostru comuni signuri Re don Johanni feliciter regnanti cum lu solitu fervuri lu quali la dicta cita principaliter et tuttu lu regnu di Sicilia si ha demostratu inmediate da poy finiti li beneaventurati jorni di lu gloriusu quondam Re don Alfonsu di inmortal memoria a la qual fidelità obedientia bona et sincera volunta la dicta cita cum summa carita et fraternali dilectioni ex-

horta li dicti reverendu magnifici et spectabili diputati et insigni Principatu voglanu perseverari et essere unanimi per exaltamentu et serviciu del nostru serenissimu comuni Signuri et Re don Johanni.

Postremo li dicti magnifici oficiali et universita de la prefata felici cita di Palermu exhortanu et preganu li dicti reverendu et magnifici deputati et lu dictu insigni Princhipatu che una simul voglanu intendiri a la unioni et concordia di lu prefatu Serenissimu signuri nostru comuni Re et di lu Illustrissimu S. Princhipi so figlo primogenitu lu quali non dubitanu per li soy inumerabili virtuti et inmensa prudencia si conformira cum la volunta di lu dictu Serenissimu Segnuri nostru comuni Re so patri la qual concordia Deu per sua clemencia et infinita bonta metta a bonu et sanctu fini oferendusi sempre la dicta cita felici de Palermu operari per lu dictu insigni Princhipatu et persuni singulari di quillu quantu ad ipsa sia possibili ad honuri et gloria di la real Majesta del dictu Signuri nostru comuni Re lo quali Deu presti longa vita et felici statu.

Segun una nota que se halla en el registro, las antecedentes respuestas fueron leidas y entregadas á los Embajadores el dia dos de mayo de la nona indiccion , ó sea del mismo año 1461.

Reverendissimi magnifici et spectabiles viri auduti ad plenum li magnifici mossen Francisco Pallares

chitatino de Barchinona et missere Petru Clariana docturi vestri ambaxiaturi in quillu che ni volsiri per vestra parti oretinus explicari et intisi cum diligencia li instrùccioni vestri che loru portaru breviter vi respondimu che nuy li fichimu resposta in scriptis secundum che per loru et per la dicta nostra resposta purreti esseri melius informati oferenduni sempri in omni vestru honuri et plachiri. Scritta in Urbe felici Panormi die II mensis madii none indiccionis M.CCCCLXI.

Reverendis ac magnificis et egregis viris deputatis et consilio insignis Principatus Cathalonie amicis et fratribus nostris carissimis.

Li reverendi spectabili er magnifici archiepiscopi episcopi comiti et baroni de lo regno de Sicilia ad instancia dili magnifici mossen Francisco Pallares citatino di Barchinona et missere Petro Clariana doctor ambaxiatori di li multi reverendi et magnifici deputati de lo Generali et loro consiglio de lo insigne Principatu de Cathalogna convocati per lo Illustre S. Vicere de lo predito regno presenti in la felice citate de Palermu havendu intisu la ambaxiata et visti li instruccioni de li dicti magnifici deputati explicati per li prefati ambaxiatori respondino ut infra.

Et primo regraciano li prefacti reverendi et magnifici deputati et consiglyo de la dileccione et carita che hanno demostrata in volere notificare et comunicare con lo dicto regno le cose entesse in lo dicto in-

signe Principatu et atço trametere li dicti magnifici ambaxiaturi et dicono che a li prefati prelati conti et baroni sonno stati molto molesti et displacenti li disidii discordii et caso successi imfra la sacra real Majestate de lo Serenissimo nostro comune Sengnyore Re don Johanno felicemente regnante et lo Illustrissimo Sengnyore Principe so figlo primogenito et relegranosi summamenti che la dicta Majestate per intercesso de la Serenissima Senyora Regina la cuy virtute et prudencia supra omne altra excelli habea liberato lo dicto Senyori Principe et che se tracte fra loro concordia la qual pregamo nostro Senyore Iddio che per sua infinita bonda et merce conduca ad bono et felice exito che sia honore et laude de la divina Majesta servicio de lo dicto Serenissimo nostro comune Segnyori et beneficio et consolatione de lo prefato Illustrissimo Sengnyore Principe et di tutti regni et dominio de lo prefacto comune Segnyore reposo et tranquillo stato.

Quanto a la expedicione de li XXVIII galeì a la quali intendino li dicti deputati per la tuycioni et guardia de li regni et Principato de la prefata real corona si respondi che regraciano multo a li dicti reverendi et magnifici deputati et lo dicto consiglyo in quanto hanno facto pensieri si bisogno fosse a lo ayuto de lo prefacto regno per servicio de la dita Majestate ma al presente non e necessario fare tal provisione per lo dicto regno atteso che per la gran potencia summa prudencia magnanimita et bono regimento de la Majesta de lo dicto Serenissimo nostro comune

segnyore Re e contenteza de animo verso tanto excelso Senyore et innata fidelita di tútti rignicoli soi vassalli lo prefato regno e in tranquella pace. Necune invasione de alcuna inimica potencia ma quando occurrisse caso haver necessario alcuno ayuto si recorreria allo succurso et presidio de la prefata real Majestate a cuy specta la tuycione et defensione de lo dito regno la qual Majestate cusi providendo si haveria recurso a lo prefato insigne Principato cum bona et fraterna affeccione como divino fare cari amici et comuni subdicti confidando de la antiqua et inveterata amicicia et comune mutuo et reciproco amore de lo quale foro sempre et so certi per li alternati placeri huic inde per lo passato facti fra li dicti insigne Principato et regno a li comuni servici de loro comuni Segnori Re passati. Come se haveria carissimo cum suma affeccione che occorrendo il caso lo dicto insigne Principato facessi et providissi securita de lo prefato regno a servicio et exaltamento de la real Majesta.

A la exortacione de la unione a la fidelitate et solita costancia a la real Majesta respondino che notoria e la innata et illesa fidelitate irrevocabile voluntate et infallibile sincera devocione de lo dicto regno a la sacra real Magesta et precipue a lo Serenissimo et glorioso nostro comune Re don Johanne felicementi regnante cum tutta obediencia reverencia et submissione continua cum promto et voluntario amore come per experiencia si ha demostrato dapoy inmediate finiti li beni adventurati jorni de lo glorioso Serenissimo nostro comune Re don Alfonso di memoria inmor-

tale suo fratre et inmediato predecessore come ja per lo passato lo dicto regno fu costumato fare per li segnori Ri predecessori in ardui facti in la qual sincera fidelitate a lo Serenissimo glorioso nostro comune Re don Johanne con tucta reverentia et honore son disposti sempre firmamenti perseverare come per ipsi reverendi et magnifici deputati sonno exortati ad exaltamento et servicio de la sua sacra real Majestate cum infallibili et promta voluntate et devocione infina aspargere il sangue despesa de beni consumpcione di etate et perdere de persona et a la simile sincera solita fidelitate et devocione verso lo dicto Serenissimo nostro comune Signyore Re li prefati prelati conti et baroni de lo dito regno con somma carita et amore fraternali exortano li prefatti reverendi et magnifici deputati et so consiglyo representate lo prefato insigne Principato et in quista bona et sincera voluntati con tutta fedelitate voglyano esseri unanimi con lo dito regno per exaltamento et servicio de lo dicto Serenissimo nostro comune segnyore Re et quillo voglano sempre unanimiter reverire et como nostro comune segnyore honorare.

Et voglamo unanimi con tutte le forze intendire a la concordia et unione de lo prefacto Serenissimo nostro comune Segnyore et de lo Illustrissimo segnyore Principe so figlyo lo quale non dubitamo per li soi inumerabili virtuti et gran prudencia si conformira con la voluntati de lo Serenissimo nostro comune Segnyore Re suo patre la qual concordia Dio per sua merce et infinita bonta permetta. Et oferexim li prefacti

prelati conti et baroni de lo dicto regno fare per lo dicto insigne Principato et singulare de quello tutto et quanto le sia possibile come farriano per ipsi medesmi et cossi lo videranno per efecto succedendo il caso ad honore exaltacio et gloria de la real Majesta de lo Serenissimo nostro comune segnyore et Re felicementi regnanti a lo quale Dio presti longa vita et conservi in prospero stato.

Hujusmodi responsiones facte et ordinate per reverendos et magnificos dominos archiepiscopos episcopos comites et barones hujus regni Sicilie in urbe felici Panormi presentes et convocatos per Illustrem dominum viceregem dicti regni ad instantiam infrascriptorum magnificorum ambaxiatorum lecte fuerunt in capella regii hospicii Panormi per magnificum dominum Jacobum de Pilaya utriusque juris doctorem de voluntate dictorum dominorum prelatorum comitum et baronum in presentia Illustrissimi dicti domini viceregis et regii consilii presentibus ad hec magnificis domino Francisco Pallares cive Barchinone et domino Petro de Clariana legum doctore ambaxiatoribus reverendorum et magnificorum dominorum deputatorum et consilii insignis Principatus Cathalonie representantibus dictum Principatum et date et consignate expedite et sigillate regio sigillo secreto dicti regni eisdem magnificis dominis ambaxiatoribns per me Johannem de Trapanzano militem regium secretarium prefacti regni de ordinatione comissioneque dictorum dominorum prelatorum comitum et baronum ejusdem

regni Sicilie hodie II mensis madii VIIII indiccionis millessimo CCCCLXI.

Als reverends egregis e molt magnifichs deputats del General representants lo insigne Principat de Cathalunya.

Reverends e magnifichs senyors. Vostra letra de creença en persones dels magnifichs misser Francesch Pallares e misser Pere de Clariana embaxadors vostres he rebut als quals en la exposicio me han fet de les reverencies e magnificencies vostres he dat fe e creença segons me scriviu e entes ço que ells ab gran prudencia eloquencia e discrecio me han expost he fet la resposta ensemps ab los altres reverendissimos prelats e molt magnifichs comptes e barons del regne la qual les reverencies e magnificencies vostres poran veure e per no darvos tedi en legir dos voltes una cosa me remet a aquella oferint me a tot vostre honor e plaer. Data en Palerm a dos de maig M.CCCCLXI.

Reverendis et magnificis et egregis viris deputatis et consilio insignis Principatus Cathalonie amicis et fratribus nostris carissimis.

Reverendissimi magnifici et spectabiles viri. Recebida vuestra letra de creença en persona de los magnificos mossen Frances Pallares ciutadano de Barchinona e micer Pere Clariana doctor en leys vuestros embaxadores et entendido lo que por ellos en virtud

de la dicha creença nos han querido de part vuestra explicar e per semblant oydas e reconocidas diligentment las instrucciones vuestras por ellos a nos traydas brevement vos respondemos que nos les havemos fecha repuesta en scripto segunt que por ellos e por nuestra resposta la qual se lievan poreys seyer millor informados certificando vos que los dichos embaxadores se han cerqua aquestas faziendas traydo con summa prudencia e optima discrecio. E muy reverentes e magnificos senyores sia la Sancta Trinitat vuestra continua guardia. Dada en la ciudat de Palermo el primero dia del anyo de la Nativitat de nuestro Senyor M.CCCCLXI.

Entendida la embaxada que vos magnificos mossen Frances Pallares e micer Pere de Clariana embaxadores del insigne Principado de Cathalunya nos haveys explicado e leidas las instrucciones que nos haveys dadas por nombre e part de los reverentes e muy magnificos diputados del General del dicho insigne Principado e consello de aquell vos respondemos que todo disidio discordia e mal contentament succeydos entre la Majestat del Senyor Rey don Johan gloriosament regnant vuestro e nuestro Rey e Senyor et el Illustrissimo Principe su figlo nos ha grantment desplazido e de aquella havemos havido molestia pena e dolor de coraçon car tal cosa entre patre fillo a sus vassallos no puede parturir sino desplazer e danyo haverse el sobre dito Principado interposado en conduyr

union concordia e amor entre la Majestat del Senyor Rey su padre et el Illustrissimo Principe su fillo e suplicado ingenyado e cerquado. La liberacion de aquel loamos e grantment comendamos mas haver por passion e singular interes de algunos segunt el Senyor Rey nos scrive al qual creyemos e damos indubitada fe proceydo a dalgunos actos desplazientes a la prefata Majestat no loamos ni aprovamos car a daquellos no era trobada tal occasion del zelo del dicho Illustre Principe necessario ferse. Mas por quel juycio de aquestas cosas no se ha de fer por nos antes por la Majestat del Senyor Rey al qual por deudo de justicia pertenesce loar et aprovar las buenas obras de sus vassallos e improvar las malas remetemos el juycio de tales cosas a su Majestat la qual somos cierto como justo Rey e clement Senyor judgara por su gran prudencia a todo hombre segun sus meritos.

La liberacion fecha por la Majestat del Senyor Rey del dicho Illustre Principe su fillo nos ha dado tanta consolacion gozo e alegria quanto jamas nueva ha podido alegrar. Rogamos a Dios que meta en çoraçon a la prefata Majestat et al dicho Illustre Principe que ayan a bivir en concordia union e amor por tal que a ellos sia alegria e contentamiento et a los vassallos reposo quieto e consolacion.

A la exortacion que fazen que a la buena e sincera devocion e fieldat de la real corona queramos seyer unanimes e conformes con el dicho Principado respondemos regraciando el buen recuerdo e amor dellos que nos no havemos entendido ni entendemos

ni podemos entender fazer otro que seyer devoto e fiel a la prefata Majestat como aquel que somos su natural vassallo et en aqueste regno por su gracia e merce su vicario e visrey por fieldat de la qual Majestat perdiamos vida e bienes e quanto havemos e de la sua fieldat mandamiento voluntat e devocion jamas divirtriamos e con tal opinion somos cierto viva la dita Majestat del dito Senyor Rey e vosotros et el dito Principado deveys esser ciertos.

Hujusmodi responsio facta fuit per Illustrem dominum Johannem de Moncayo militem regni Sicilie vicerregem et data de ejus mandato per me Johannem de Trapazanno militem regium secretarium dicti regni magnificis domino Francisco Pallares civi Barchinone et domino Petro de Clariana legum doctori ambaxiatoribus reverendorum et magnificorum deputatorum et consilii insignis Principatus Cathalonie representatorum dictum Principatum lecta prius de mandato dicti domini viceregis in ejus presencia in pleno consilio regio intus capellam regii hospicii Panormi per Anthonium Perez secretarium dicti domini vicerregis presentibus dictis dominis ambaxatoribus hodie II mensis madii VIII indiccionis M.CCCCLXI.

Als molt reverends nobles e honorables los diputats de Cathalunya.

Molt reverends nobles e honorables senyors diputats del General de Cathalunya. Vostres letres per mans den Andria Bacallar patro de nau havem rebu-

des e aximateix nos es stada explicada per part de vostra reverencia noblesa e honorable saviesa certa embaxada la qual nos han divulgada los honorables En Galceran Pallares ciutada de Barchinona e micer Pere de Clariana doctor embaxadors per nosaltres elects e destinats per los regnes de Sicilia e de Sardenya sots mesos a la Majestat del Senyor Rey. Aximateix nos son stades lestes les instruccions a ells donades per part vostra e dites moltes singulars paraules les quals coses totes enteses havem compres e vist en nostre plen consell que per nosaltres son stades fetes en exaltacio de la real corona avisant nos com lo inclit Senyor Princep Darago e de Navarra es desliure de preso e es vuy en la insigne ciutat de Barchinona en sa libertat de la qual cosa salvada tots temps la honor e fidelitat del molt alt Senyor Rey don Joan benaventuradament regnant prenen gran e subiran plaer. Supplicant a nostre Senyor Deus qui es vera pau quels faça star en bona pau e concordia e los illumini dels dons del Sant Sperit. Oferint nos si res podem fer per lo Principat de Cathalunya repetint lo honor del dit molt alt Senyor Rey e aquella tots temps salva som prests e aparellats dar bon compliment en lo que per vosaltres sera ordenat. E tengueus Jhesus en sa guardia. Aximateix significam vostres reverencies nobleses e savieses com en aquestes mars stan incessantment cossaris en tal manera qne stam assetjats que fusta neguna no pot navegar ne fer mercaderia per que aquest regne es perdut e desviat per la dita raho suplicant vos tan carament com podem hi

vullats provehir. Scrita en Castell de Caller a VIIII de abril any Mil CCCCLXI. (1)

Als molt reverents e magnifichs senyors los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Per mossen Franci Pallares e micer Clariana he sabut la nova molt bona del deliurament del molt Illustre Senyor Primogenit e la molt virtuosa cura que tal faena se ha hagut e que es molt necessari la concordia e unio de les Illes ab lo Principat de Cathalunya qui per la mia part seria e so content per servey de la Majestat del molt alt Senyor Rey Darago Senyor nostre e del molt Illustre Senyor Primogenit qui nostre Senyor concorde e conserve e en bens e honors exalte e augmente e apres la honor de tot lo Principat so prest fer quant yo pusca. De Serdenya a XI de maig Mil CCCCLXI.

Als molt reverends e magnifichs mossenyors los

(1) Esta carta se encuentra repetida en el rejistro, con la sola diferencia de que en la segunda copia, que se ha suprimido, hay la fecha de 27 de marzo, y falta el último párrafo que se lee en esta.

diputats del general e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Mossenyors molt reverends e magnifichs. Una vostra letra he reebut per los magnifichs mossen Franci Pallares e micer Pere Clariana ab creença explicadora a mi per la part de vosaltres e hoydes les novitats e coses seguides en aqueix Principat per la detencio quel Senyor Rey Senyor nostre ha fet de la persona del Senyor Princep son fill sonen molt agrament en les orelles dels hoynts tant que encara que certament se saben les coses esser stades nos poden ben creure en tal manera esser fetes. Nostre Senyor Deus per sa merce les dex ben finar. Del deliurament de la persona del Senyor Princep a tots los fidelissims vassalls de la prefata Majestat de nostron Rey e Senyor es cosa de gran alegria los repos e libertat de la sua Illustrissima persona. Nostre Senyor per sa infinida clemencia vulla la persona de nostro Rey Senyor e tota sa genitura longament prosperar ab be e repos de sos regnes e terres. E la Sancta Trinitat sia ab vosaltres. De Caller a XXVIII de març.

FIN DEL TOMO DÉCIMOSÉPTIMO DE LA COLECCION, CUARTO DEL LEVANTAMIENTO Y GUERRA DE CATALUÑA EN TIEMPO DE DON JUAN SEGUNDO.

COLECCION

DE

DOCUMENTOS INÉDITOS DEL ARCHIVO GENERAL

DE LA

CORONA DE ARAGON,

PUBLICADA DE REAL ÓRDEN

POR

SU ARCHIVERO

D. Manuel de Bofarull y de Sartorio.

TOMO XVIII.

LEVANTAMIENTO

Y

GUERRA DE CATALUÑA

en tiempo de don Juan II.

DOCUMENTOS RELATIVOS Á AQUELLOS SUCESOS,

PUBLICADOS DE REAL ÓRDEN

POR

D. MANUEL DE BOFARULL Y DE SARTORIO,

Archivero de la Corona de Aragon.

Tomo V.

BARCELONA.

EN LA IMPRENTA DEL ARCHIVO.

1860.

Cuando se estaban imprimiendo las últimas páginas del tomo que precede, dejó de existir la persona que inició el útil pensamiento de dar á luz esta Coleccion de documentos, el cual, acojido y protegido por el Gobierno de S. M., se ha desarrollado con felizes resultados desde su principio, bajo la acertada direccion del que, familiarizado por largos años con la riqueza diplomática del famoso Archivo que rijiera en otros dias, justificó en esta publicacion los grandes beneficios que de ella podian alcanzar las letras y la historia en general.

No bien tuvo noticia el Gobierno de tan lamentable acontecimiento, y deseoso, sin duda, de que no sufriera interrupcion la obra iniciada y sostenida por Don Próspero de Bofarull, apresuróse á designar la persona que habia de sustituirle en el dificil cargo de Director de la Coleccion, y á este objeto comunicó al Gefe superior de Instruccion pública del Distrito la real órden cuyo traslado sigue á continuacion.

,, Universidad literaria de Barcelona. — N. 120. — El Excmo. Sr. Ministro de Fomento, con fecha 4 del ac-

tual, me dice lo siguiente: ,,Con esta fecha digo al Director general de Instruccion pública lo siguiente. — Ilmo. Sr. — Habiendo fallecido el Director de la Coleccion de Documentos inéditos del Archivo general de la Corona de Aragon, la Reina (Q. D. G.) ha tenido á bien conferir dicho encargo al Archivero D. Manuel de Bofarull y de Sartorio, teniendo en consideracion los especiales méritos que le realzan. — De real órden lo traslado á V. S. para su inteligencia y efectos correspondientes. ,, Y lo comunico á V. para su conocimiento y satisfaccion.

Dios guarde á V. muchos años. — Barcelona 18 de febrero de 1860. —El Rector, Victor Arnau. — Sr. Don Manuel de Bofarull y de Sartorio, Archivero de la Corona de Aragon. ,,

El nuevo Director de la Coleccion de documentos inéditos, sintiéndose honrado sobremanera por la munificencia de S. M , que le ha conferido un título, tan glorioso para su antecesor , solo debe añadir , al hacerlo público, que para que la obra continúe con la misma importancia y regularidad, tomará siempre como guia y ejemplo lo practicado constantemente por quien , despues de haberle dado el ser , fué su maestro y su gefe en la carrera á que ambos se han dedicado.

AÑO 1461.

17 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, pero, junto con las nueve personas y los abogados, trataron de la peticion de socorro presentada por el Señor Primogénito, y como nada acordaran, apesar de haber conferenciado mucho, resolvieron continuar en la misma tarea el dia siguiente.

18 DE SETIEMBRE.

Sucedió en la sesion de este dia lo mismo que en la reunion del anterior, pues si bién continuaron conferenciando, nada pudieron resolver.

En la misma se dió cuenta de la siguiente carta que acababan de recibir del Señor Rey.

Als venerables magnifichs amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya.

Venerable magnifichs amats e feels nostres. Gra[illegible]n causa de admiracio nos donen les coses se fan en pre[illegible]-judici derogacio e lesio de la concordia feta e ferma[illegible]-da entre nos e lo Illustrissimo Princep don Carles f[illegible]ll primogenit e loctinent nostre general en aqueix Pri[illegible]n-cipat e lo mateix Principat la qual segons vos h[illegible]n mostrat experiencia en les coses occorrents nos hav[illegible]m observada e havem a cor observar inviolablament p[illegible]er la bona voluntat e gran amor que havem al dit Pr[illegible]n-cipat e al bo e tranquille stat de aquell. E com en[illegible]re les altres coses nos axi com podem per nostra pre[illegible]e-minencia et alias hajam provehit del ofici de regen[illegible] la vegueria de Gerona e de Besalu lo amat e feel nos[illegible]re En Pere de Sant Dionis donzell e per ell sia stada [illegible]o-nada idonea seguretat segons vol la constitucio de [illegible]a-thalunya de la qual seguretat es contenta la dita c[illegible]u-tat de Gerona empero aço no obstant per lo dit n[illegible]s-tre loctinent ab ses letres e manaments es stat [illegible]f-que lo dit Pere de Sent Dionis jatsia habil idone[illegible] suficient no es stat admes al dit ofici don manifes[illegible]-ment se segueix prejudici lesio derogacio e contrave[illegible]-cio a la dita concordia per la qual al dit nostre loc[illegible] nent es prohibit provehir e entrametres dels oficis [illegible] Cathalunya de ques fa lo contrari puix axi ab prati[illegible] ques exquisides se dona orde nostres provisions sie[illegible] ineficaces mes anant vosaltres no ignorau quant con-[illegible] goxoses paraules e comunicacions son stades dites e[illegible] fetes per lo dit loctinent presents vosaltres deputats e[illegible] los consellers de Barchinona a nostre embaxador e[illegible]

prothonotari Nanthoni Nogueres e podeu pensar e veure quant aço es contra la dita concordia e capitulacio havem vos ho volgut repetir pregant vos e encarregant per lo interes del dit Principat e per lo carrech que teniu vullau fer la instancia e provisions necessaries e opportunes a fi que la dita concordia sia observada. E per aquestes vies nos done loch a res que sia derogatori o prejudicial a nostra preheminencia car nou porieu axi com no devem tollerar. Creem per vosaltres hi sera fet lo degut per correspondre a nostra bona voluntat e amor vers vosaltres e lo dit Principat e per satisfer al deute de la innata fidelitat e naturalesa que tenguts nos sots. Dada en Calatayut a deu de septembre del any Mil CCCCLXI. — Rex Johannes.

En este dia los señores Diputados mandaron expedir las siguientes cartas.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Sots data de aquesta e ab lo present plech responem a vostra letra de VIIII del present segons alli veureu e per quant vos es dada facultat legiau e legir façau nostra resposta al Senyor Rey si a la sua Majestat plasent sera. Ab aquesta vos pregam e

encautam copia alguna non sia liurada. E perque la dita vila de Perpenya se congoxa grantment de no haver oficials specialment jutges de taula havem deliberat la Excellencia del dit Senyor Rey sia per vosaltres supplicada per merce sua hi vulla provehir com sia molt necessari. E sia molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors la Sancta Trinitat custodia vostra. Scrita en Barchinona a XVIII de setembre del any Mil CCCCLXI. —M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General de Cathalunya e consell representants lo Principat de Cathalunya apparellats a vostra honor.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Nons es maravella com sia fer lo degut e ço que de vostres reverencies nobleses magnifiques e honorables savieses se confia avisarnos sovint e per correus de les coses queus occorren necessaries e per ço comendant vos de aquelles rosponem a vostra letra de VIIII a XII del present mes rebuda. Al feyt de Pere de Santdionis provehit per la Majestat del Senyor Rey del ofici de veguer en Gerona del qual en lo primer loch de vostra letra si fa mencio jatsia de aquesta materia vos hajam respost ab nostra ultima letra empero donant nos major causa aquest vostre scriure e lo translat de la letra queus havem trames

ı per los jurats de Gerona al Senyor Primogenit
rem investigat e trobat la cosa passar com se se-
ɜix es assaber que lo Senyor Primogenit feu exequ-
ia al dit Santdionis e una letra closa manant als
s jurats quel admetessen en lo dit ofici no obstant
opposicio e requesta dalguns cavallers e gentils ho-
ns feta davant los dits jurats don a supplicacio dels
ı opposants pretenents la admissio del dit Santdio-
esser contra constitucions e leys del Principat la
a fou introduhida en la audiencia e per lo vice-
celler fou manada certa provisio de justicia. E per
nt de aço penjava plet lo dit Senyor Primogenit
plicat feu la letra closa en la predita copia men-
ıada a efecte que per lo primer manament seu lor-
de justicia no se alteras o perturbas. Aquesta pro-
o mossenyors de molta intelligencia creem no es-
contra la capitulacio ans molt justa e conforma a
ɜ divines e humanes e assenyaladament de aquest
ncipat en lo qual com saben vostres reverencies e
gnificencies les coses de justicia sots degut orde
ı compostes e gobernades. No creem fer exequto-
ɜ lo dit Senyor Primogenit als oficials creats per la
jestat del Senyor Rey sia derogat o contrafet a di-
capitulacio ab tota humil e subjecta reverencia de
sua gran Altesa parlant ans es servar aquella e oyr
voluntat e manaments del Senyor Rey pare Rey e
ıyor seu e nostre lo que es molt conferent e neces-
·i en aquesta part a la observacio de la dita capitu-
cio e la tollerancia allegada en lo temps del Senyor
ɜy don Alfonso de inmortal recordacio de les exequ-

tories que fahia la Senyora Reyna muller e loctinent sua general per esser la Majestat reyal en parts altramarines no sembla suficient raho repetida era derogar al honor e dignitat real tal derogacio nos causaria en esser luny o prop la Majestat reyal nes tolleraria e per clara evidencia de aço lo dit Senyor Rey de eterna memoria ab pragmatica ordena que provisions o gracies de la sua Altesa emanades tocants lo reyal patrimoni no fossen obtemperades sino ab exequtori del conservador del dit patrimoni lo qual sempre stava en cort e present ab lo dit Senyor Rey. Sia donch merce del Senyor Rey tant en les dites coses quant a ques diria atorgar lo dit Senyor Primogenit exequtories de butles apostoliqnes e de pas en pas contraferse a dita capitulacio lo que star en esser ignoram vulla pensar quant gran potestat per sa merce benignitat e liberalitat la sua Excellencia ha atribuida al dit Senyor Primogenit sia de sa merce vulla recogitar la sua gran Altesa quals motius e causes mogueren los catalans a supplicar e qui han induida la Majestat sua en atorgar tan copiosa e amplissima irrevocable lochtinencia e altres coses sia de sa merce vulla creure la sua Altesa nosaltres e aquest Principat sempre star attents a la conservacio de la dita capitulacio e deliberar no assentir a violacio de aquella com sia composta e fermada a laor de nostre Senyor Deu servey de la sua Reyal Majestat e de la Illustrissima Senyora Reyna Illustre Primogenit e Illustres infants don Ferrando e altres fills lurs e tranquillitat e repos dels regnes e terres al dit Senyor Rey subdits e precipua-

ment de aquest Principat vulla per merce sua continuar la exuberancia de gracies e paterna benediccio e amor en lo fill vulla per merce sua per ferm haver nosaltres sempre esser promptes juxta lo possible sien conservades per lo fill obediencia e reverencia degudes al Senyor Rey pare seu. En lo qual ab veritat molta disposicio e voluntat de fer lo degut havem conegudes e conexem si donchs lo a que tant aquest Principat ha treballat e attes e treballa e atten continuament produeix lo fruyt desijat ço es amor e benediccio del pare en lo fill e reverencia e obediencia del fill al pare e la dita capitulacio a tants bons respectes e fins feta es be custodita e servada per la qual al seny literal com es disposat en cosa es dada clara ley orde e forma a cascuns no recaura en pensament lo dit Senyor de voler esser absorbides les sues preheminencia e dignitat reyal ne de esser dues potestats en una provincia sino subordenades axi clarament son juxta forma de la dita capitulacio e seran sublevades les congoxes e molestias que a la sua Altesa e al dit Primogenit no sens compuncio de gran dolor nostra son procurades per reports e informacions sinistres e viura la sua reyal persona e lo dit Illustre Primogenit en molt repos e gloria e a salut de les animes ab gran quietud de sperit governaran los pobles qui acomanats los son lo que aquest Principat infundament afecta no solament per la obligacio de dita capitulacio mas encara per lo deute de lur innata e intacta fidelitat a conservacio de les quals nunqua entenem fallir en manera alguna axi com han be acos-

tumat havem empero a molta gracia al dit Senyor Re-
les commemoracions per sa Excellencia segons dien-
fetes a vosaltres de attendre a la observancia de la di-
ta capitulacio la qual per nosaltres no es stada en rea-
violada ne sabem lo dit Primogenit haja contrafet a-
aquella. E axi placia a la Majestat reyal en la obser-
vacio de aquella entena segons aquest Principat desi-
ja com sia vist fins açi no hi sia stat prou attes salva-
reverencia de la sua Excellencia tant per no haver-
provehit de oficials necessaris al exercici de la prefa-
ta lochtinencia com per certa provisio de sa Altesa
emanada apres de la ferma de dita capitulacio deva-
llant de la altercacio de la castellania de Castellvi de
Rosanes com encara per altres coses que aci exprimir
no curam lo que fermament creem es pervengut
e prove a sugestio e induccio de males persones e de
mals consells com la sua virtuosa Senyoria som certs
e creem alre que lo degut e pertinent al seu reyal nom.
Lo quens scriviu den Montreyal mossenyors passa axi
per quant Naudreu Catala per esser no natural de
aquest Principat no pot exercir ofici de lochtinent de
tresorer e la Altesa del Senyor Rey jatsia sia de aquest
e altres oficis com saben vostres reverencies nobleses
magnificencies e honorables savieses tant suplicada no
ha provehit de tresorer ne lochtinent lo ofici de the-
soreria en aquest Principat se governa sots aquest or-
de ço es que en les composicions entrevenen los vice-
regent la advocacio fiscal jutge del proces scriva e
procuradors fiscals. E lo dit Montreal qui per lo dit
Senyor Primogenit a XIII de juny any Mil CCCCLX

fon provehit de lochtinent de tresorer seu reeb les pecunies e proveniments de dites composicions com a nuu ministre o receptor e no com a lochtinent de tresorer com revera no ho sia ne puixa esser sino ab provisio del Senyor Rey de les quals pecunies fa lo que es manat per lo dit Senyor Primogenit. Veritat es pero que lo dit Montreal no fa vidit algu en letres e provisions ne altres coses ans aquell vidit fa en Barthomeu Scaler de ofici de tresoreria qui es pus antich en lo dit ofici segons es de stil e pratica per absencia dels tresorer e lochtinent. Pregam e encarregam vos mossenyors molt reverents egregi nobles magnifichs e honorables les coses dessus dites de part de aquest Principat hnmilment e devota per vosaltres sien referides a la Majestat del Senyor Rey e si la sua Altesa oyr aquella volra ab la present es atorgada facultat e licencia sia legida una e moltes vegades davant lo seu conspecte rescrivint nos de la sua resposta e de tot lo succes. E tingaus la Sancta Trinitat en sa proteccio. Dada en Barchinona a XVIII de setembre del any Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar dega de Leyda. —Los diputats e conçell etc. apparellats a vostra honor.

Reunidos otra vez per la tarde los señores Diputados y oidores de cuentas, tomaron diversas deliberaciones, entre otras la de que se enviase la respuesta escrita en vista de la carta de los embajadores, con fecha de este dia, en vez de la de ocho de setiembre que llevaba, y que antes de

ser expedida, se manifestase al señor Primogénito y á la ciudad. Las demás deliberaciones eran de interés secundario.

19 DE SETIEMBRE.

Se reunieron los señores Diputados con ocho personas de las nueve elegidas para tratar del socorro pedido por el Primogénito, mas como faltase el obispo de Vich, sin embargo de haber conferenciado mucho, nada acordaron, resolviendo continuar la sesion por la tarde. En el registro no se menciona esta segunda sesion, y en su lugar se encuentra solo indicado que en este dia , pero sin espresar en cual de las dos sesiones , mandaron expedir los señores Diputados la siguiente carta.

Molt alt e molt Excellent Senyor.

De vostra gran Senyoria havem rebuda una letra data en Calatayut a X del present per la qual textura de la qual comprenem vostra serenissima Altesa congoixarse pretenent se fan algunes coses en prejudici lesio e derogacio de la capitulacio e o concordia feta entre vostra Majestat e lo Illustrissimo Primogenit e aquest Principat e assenyaladament en e per lo fet den Pere de Sant Dionis per vostra Excellencia provehit del ofici de veguer en Gerona e en o per lo rahonament fet en los dies no luny passats per lo dit Illus-

simo Primogenit a mossen Anthoni Nogueres em-
ador e prothonotari de vostra reyal Senyoria en lo
l incogitadament nos trobam encarregant e encau-
a nosaltres vullau fer la justicia e provisions ne-
aries e opportunes a fi que la dita concordia sia
ervada e que nos done loch a res que sia deroga-
e prejudicial a vostra reyal preeminencia de tota
era de enug procurat à la vostra gran Altesa. Sen-
molt Excellent summament nos dolem com aque-
qui som devots al servey e repos de vostra Exce-
cia e a la conservacio de vostra reyal persona. Ve-
es Senyor molt alt que de les dites coses e altres
vostra Majestat dites als embaxadors de aquest
icipat nosaltres e lo consell aquell representants
stats molt stesament per letres certificats. Als
ls es stat complidament respost e lo dia present
satisfer a lur ultima letra lur es tornat scriure ab
res carrech que totes les respostes de part del dit
icipat humilment e devota refiren a vostra Illus-
sima Senyoria e han per merce sua aquelles hoyr
a sien legides davant vostre sacre conspecte.
ent Senyor molt alt axi sera stat fet es fara don
ra humanissima clemencia haura compres e com-
dra com se atten per nosaltres a la conservacio de
capitulacio e en totes coses a que per aquella e
nostra innata fidelitat som strets e obligats a les
ls nuncha havem fallit ne entenem fallir faents
pre lo degut com be havem acostumat e correspo-
ts als gran amor e voluntat que aquest Principat e
altres ha vostra gran e preexcellent Senyoria la

qual nostre Senyor Deu prospere ab tota felicitat s
gons desige. Scrita en Barchinona a XVIIII de se
tembre any M.CCCCLXI. — De vostra Majestat h
mils vassalls etc. — Los diputats del General de C
thalunya etc. — Al molt alt e molt excellent Seny
lo Senyor Rey.

20 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por ser domingo.

21 DE SETIEMBRE.

Tomáronse, en este dia, varias deliberaciones de inter
secundario, siendo la principal, que se pasase la respue
ta de los Embajadores á las ocho personas encargadas
contestar, para que calculasen lo que les pareciese m
oportuno.

Reunidos otra vez por la tarde los señores Diputados
oidores, comparecieron los nobles don Juan de Ixar y d
Francisco de Pinós, junto con los caballeros Bernardo Ç
pila y Bernardo Fivaller, quienes, de parte del Primog
nito y de su consejo, manifestaron que dicho Señor
encontraba peor aun del accidente que habia tenido y
guiendo con igual peligro; en vista de lo que, y contri
tados con tal nueva, despues de haber conferenciado, t
maron las siguientes deliberaciones:

Que por todos los monasterios e iglesias se hiciesen rogativas y oraciones por la salud del Señor Primogénito, y por la bienandanza del Principado y toda la república;

Que se eligiesen nueve personas para visitar y cuidar continuamente al Señor Primogénito durante su enfermedad;

Que se facilitasen á dicho Señor, en razon de su enfermedad, mil florines de oro, y mas si conviniere del tesoro de la Diputacion;

Que se nombrasen otras nueve personas, para que, segun lo que resultara de la enfermedad del señor Primogénito, se ocuparan de reconocer la capitulacion, y ver lo que fuese mas conveniente para su observancia;

Que se haga saber el estado del señor Primogénito al Señor Rey, su padre.

Despues de lo que, pasaron á la eleccion de las personas que debian componer las dos referidas novenas.

Siguen varias cartas que se recibieron, y de que se dió cuenta en este dia.

Als reverent venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

Lo Rey.

Reverends venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs amats e feels nostres. Ja per altres vos havem scrit axi del fet de mossen Crespa alguazil nostre lo qual no essent hagut per odios ni per suspecte

a aqueix Principat es stat empaxat en lo exercici del dit ofici de alguazil nostre e ço mateix es stat de En Pere de Santdionis en lo exercici del ofici de regent la vegueria de Gerona e de Besalu essent per nos creats debitament havem raho de massa grant admiracio como sian coses contrarias a la real preheminencia e superioritat nostra e contra forma e tenor de la capitulacio e molt major causa de admiracio havem haguda com havem sabut qne mossen Burgues seria stat empatxat en lo exercici de la vegueria de Barchinona essent per nos debitament creat e no essent hagut per odios ni per suspecte al dit Principat e com havem sabut que a micer Francesch Ponz serie stat fet manament que exis de Barchinona e vegueria de aquella e tot aço serie contra la dita capitulacio no solament mes contrari a nostra preheminencia e superioritat e a les constitucions de Cathalunya. Quant sie de advertir en aquestes coses podeu pensar per ço reduint vos ho a memoria aquelles vos encarregam e manam quant podem que per rendre e fer vostre degut e per observacio de la dita capitulacio façau tot ço e quant a vosaltres se sguarda e fer deveu a fi que nostra reyal preheminencia e posterioritat sie conservada e en res no lesa e les constitucions de Cathalunya e la dita capitulacio sien conservades e res contra aquelles no sie fet ni attemptat avisant vos que nos no poriem tollerar ni comportar tals coses ab bona paciencia. Dada en Calatayut a XV de setembre del any M.CCCCLXI. — Rex Johannes.

Als molt honorable e de molt gran saviesa los sen-
s diputats del General de Cathalunya en Barchi-
na.

Molt honorables e de molt gran saviesa senyors. Di-
cres prop passat rebi una vostra letra closa dada
Barchinona a tres del present ab la qual manau a
sollicite los consellers de aquesta ciutat vos tra-
ten en forma publica doblada la loacio e aprovacio
s actes fets sobra la concordia de la terra ab lo
ıyor Rey la qual letra per mi reebuda de continent
ent deduir a degut efecte los vostres manaments
gui parlar ab lo conseller en cap quim respos ne
nunicara ab los altres. En apres air que era digious
ıent nom fahien resposta a mi personalment a la
a de la ciutat hon eren ajustats los consellers e lo
ıari de la casa e alguns prohomens e per mi los
ıch comunicada la letra e finalment quels plagues
nar compliment a la demanda. A la fi digueren que
havien trameses les dites cartes e trobantse aqui
notari dix que ja hi havia donat ell recapte e que
briel Vinet qui era stat sindich les havia rebudes
r trametre les. E axi ells me haviaren. Vuy demati
volgut saber ab lo dit Vinet si havie trameses les
es cartes respos que no ans ell les tenia fiu li lo
ıravellos pus les tenia com no les havia trameses
ı que per certs sguarts e que los consellers ho sa-
en pero yo cavi tant per saber la causa de la triga
fui cert e que per tant com Leyda e Gerona no les

havien trameses ni havien fermat o loat el
vie trameses. E axi sen ana sens pus pe
honorables mossenyors de tot aço certi
molt honorables savieses les quals manen
de mi tot ço que voldran ordenar offerin
complir vostres manaments. E conserveu
Trinitat en la sua proteccio. En Vich a X
tembre del any Mil CCCCLXI. — De vosti
norables savieses servidor qui a vosaltres
— Johan Molins.

Als molt reverends egregis nobles e mag
yors los diputats del General del Principa
lunya e conçell en virtut de la comissio
elet residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e ma
yors. Alguns dies ha passats per lo dip
aquesta ciutat ho per son loctinent fou
nosaltres una letra de vostres reverenci
que en certa informacio que per lo vegu
havie a pendre sobre certa articulacio
Joffre de Castro calla major de Cerve
novitat que alguns del regne Darago
plices e sequaces han feta en dos loc
en Arago deguessem fer aquella asiste
vor que obs hi fos per saberne millo
gons en dita letra dites coses e altre
ment contengudes. La data de la qu
chinona a XXVII dagost prop passa

letra de continent entenguem en assestir en dita informacio e fer aquella calor que fonch necessaria al loctinent de cort e veguer de aquesta ciutat lo qual aquella ha reebuda e tremet a vostres reverencies per lo notari qui aquella ha continuat pregantvos afectadament vos placia attendre e provehir en dits fets que los mal feytors sien castigats car no tement ne sperant correccio se stenen ja a robar los qui porten formatges aci e altres viandants a dues legues de aci que algu no passe altrament si ja no ve ab bona companya per que es molt necessari provehir hi. E sie molt reverends senyors lo beneyt Jesus en custodia de vostres reverencies. De Leyda a XVI de septembre any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elet e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Una letra ab certa plica closes e segellades de vostres reverencies havem reebut e a nos son stades presentades per lo honorable diputat local de la present ciutat e per son loctinent contenent dita letra en efecte que vostres R. escriuen al diputat local que en virtut del sagrament e homenage per nos prestats de obtemperar e executar vostres requestes reebessem bona e

verdadera informacio sobre les coses contengudes en certa articulacio per part del dit don Jofre de Castro Calla major de Cervera presentada per certa novitat que el dit noble preten esserli feta en Arago per alguns aragonesos e lurs complices e sequaces per quant ell haurie pres sou en lo exercit de aquest Principat per la liberacio de la persona del Illustrissimo Senyor Primogenit segons en dita letra pus stesament dites coses e altres son contengudes. La data de la qual fou en Barchinona a XXVII de agost prop passat. En apres hem una letra vostra tramesa al diputat local contenent en efecta inter alia que si per part del dit noble seran presentats altres articles sobre a aquells reebessem bona e verdadera informacio de totes aquelles persones que per part del dit noble fossen nomenades segons en dita letra pus stesament se conte e rebuda per nos dita letra ab la dita plica de consell del honorable micer Jaume Riquer doctor en leys assessor nostre ordinari nos oferim complir e exequir les coses en dita letra contengudes e de fet procehim a rebre la informacio damunt dita sobres los dits articles en dita plica contenguts e sobre altres articles davant nos donats per lo procurador del dit noble de la qual informacio e altres actes davant nos fets vos trametem copia corregida e examinada closa e segellada ab lo segell del ofici a nos comanat sots nombre de cent cinquanta quatre fulles de la forma menor en la present interclusa. Dada en Leyda a XVI de septembre del any de la Nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXI. — Steve Daso loctinent de cort e veguer

de Leyda per lo molt alt Senyor Rey prest a vostres ordinacions.

Als molt reverends e magnifichs mossenyors los diutats del General del Principat de Cathalunya resients en Barchinona.

Mos senyors molt reverends e magnifichs. Una letra e rebuda de vostres reverencies e magnificencies ab ltres la data de la qual fonch en Barchinona a XXVII e agost prop passat contenent en efecte que yo vis-is en virtut del sacrament e homenatge qui son tenuts la cort veguer e altres oficials a quis pertany reeessen les deposicions dels testimonis que foren administrats per lo noble don Jofre de Castro sobre certs rticles qui foren tramesos apart closos e altres qui olgues donar lo dit noble e aquells reebuts closos e egellats vos trametes per persona fiable. E no res enys donas als dits oficials certa letra a ells a quiscu ells diligida e altra letra als honorables pahers de questa ciutat manant mi pregas e instas a aquells en dit negoci prestassen tot auxili favor e expedicio se ons totes aquestes coses largament son vistes en la ita letra a la qual me refir la qual letra reebuda ab quella honor e reverencia ques pertany de continent resenti la dita letra diligida al loctinent de cort y veuer com encara noy hage veguer e migançant una cedua ordonada per mon advocat lo requiri que ab degut fecte e tota diligencia en virtut de liurament qui es engut complis les coses en la dita letra e cedula con-

tengudes e per semblant presenti la letra dirigida als dits paers ells pregui sobre lo contengut en aquella lo qual loctinent ab son assessor se oferia apparellat complir ab tot efecte les dites coses per semblant los dits pahers ab molta voluntat so oferiren prestar tota ajuda consell e favor possibles. E axi de fet lo dit loctinent ensemps ab son assessor an presos tots aquells testimonis qui la part del dit noble a nominats e volgut produhir e aquells examinats be e diligentment juxta los articles en lo primer e segon loch donats tostemps asistint hi e consellant los dits honorables pahers segons vostres reverencia e magnificencies per los actes de aquen rebuts poran veure. E com la part del dit noble no hage volgut pagar lo scriva e altres treballants ne yo hage manament que fes bestraure a les dites messions quant per aquesta causa quant encara per que los actes reebuts vagen per persona fiapble yo ensemps ab mon advocat e semblants los dits honorables pahers havem deliberat que lo discret En Gaspar Palares qui es stat scriva per lo dit loctinent de cort dels dits actes aporte aquells a vostres reverencies e magnificencies sera ordenat e manat. Los dits testimonis e deposicions de aquells van closos e sagellats ab lo sagell del dit loctinent de cort e veus molt senyors reverents e magnifichs la expedicio qui e donada a vostres manaments. Sab Deus que yo e mon advocat no y som haguts ab tota aquella diligencia quens es stat possible. E tingueus nostre Senyor Deus en sa proteccio e guarda. De Leyda a XVI de setembre any Mil quatrecents sexanta hu. — Quis comana en gracia vostra Pere

ıu Segrera loctinent de diputat local de Leyda.

olt reverends egregis nobles magnifichs e honora-
senyors. No dubtam que lo nostre frequentat
ıre de una matexa materia nous sia ja cosa enujo-
molesta com es a nosaltres oyr aquella pero mes
ariem fallir en callarnos res concernent interes
e que no ennjar vos en lo tal scriure del qual nos
ıy lo carrech a nosaltres donat per les reveren-
e magnificencies vostres e lo que la Majestat del
or Rey aci nos imposa. Huy dada de la pre-
som stats demanats per lo dit Senyor Rey e ab
ma acustumat que nons podia dir sino enujoses
s nos ha significat com sa Excellencia havia pro-
t mossen Burgues de Viladecans del ofici de re-
la vegueria de aqueixa ciutat lo qual admes per
ix consistori enapres lo conçell de la ciutat per
arles ordinacio e manament del Senyor Primoge-
e era detengut en la dita admissio per la qual ra-
ıo era stada feta. Preten lo dit Senyor Rey aço
ehir directament contra la capitulacio de la con-
lia car si los oficials per sa Majestat donats son al
ıcipat odiosos o suspectes deuen per aqueix con-
ri esser donades les causes ço que no es stat fet
as lo dit consistori lo havia approvat mas es stat
ellit per lo dit Senyor Primogenit o per ell per la
ciutat qui en aço diu no han tal participi. E sem-
ıt diu esser stat fet den Guillem de Biure en lo fet
a alguatziria. Mes nos ha significat lo dit Senyor

Rey com lo dit Senyor Primogenit havia e ha foragitat de aqueixa ciutat micer Ponç no permetent aturas lo vespre que li fonch fet lo manament en la ciutat abans li convingue axir ora per ora la qual cosa per semblant dir procehir contra forma de la dita capitulacio qui totes coses consellades o fetes per los consellers o altres persones en servey de una part o de altra cassa e aboleix e de aquelles nos pot haver raho alguna. E si de altra cosa lo dit micer Ponç es inculpat deviali esser fet proces abans de talment contra ell enantar ço que per semblant es stat fet a mossen Soler de Requesens e a hun seu frare. Adonchs preten lo dit Senyor Rey que lo tal praticar no es sino expellir sens alguna conexença totes aquelles persones qui al dit Senyor Primogenit e als qui tals coses li sucgereixen no seran exceptes ço que redunda en molta derogacio del dit Senyor Rey e contra lo tenor de la capitulacio dessus dita. Item mes nos ha dit lo Senyor Rey que lo Senyor Primogenit no devent ne podentse entrametre juxta forma de la dita capitulacio de la Serenissima Senyora Reyna e coses sues ha contrafet e contrafa car si ha expellits e fets fogir quants homens havia en lo loch seu de Vilagrassa de la baronia de Tarrega e mes ha provehit e manat estar fets certs enantaments contra los juheus de la dita vila de Tarrega contra les leys e libertats del Principat e la capitulacio dessus dita los quals e altres prejudicis e greuges si per una o dues vegades eren attemptats serien facil cosa de esser preterits o remesos pero la perseverancia e continuacio de tants de

aquells. Diu lo dit Senyor Rey sobrepuja e venç tota pasiensia e ja la sua Majestat tollerar no ho poria. E com vosaltres e cascuns per qui la capitulacio es stada fermada diu que sian e siam tenguts no solament a la observacio de aquella mas en ajudar mantenir e defendre la dita capitulacio e la observancia de aquella per tant lo dit Senyor Rey nos ho ha volgut notificar ço que ha ja fet per tantes altres vegades encarregant e manant nos queus ne scrivam per esser fet per cascuns son deute o mes demanant nosaltres lo consellasem en ço que la sua Excellencia fer deja. A les quals coses donada per nosaltres breu resposta ab tota reverencia e humilitat que plagues a la Excellencia sua haver nos per scusats en aquella part del consell demanat si en allo no satisfahieu a sa peticio per la causa que ja en laltra vegada li haviem dita. E que de tot lo que per sa Majestat nos era stat significat en dies passats haviem scrit perque plagues a la sua Majestat no congoxarse car speravem de vosaltres tal resposta que pensavem succehiria a contentacio de la Excellencia sua. E encara volents nosaltres donar alguna raho en lo fet de Vilagrassa en quant ne haviem compres que era per instancia de creedors e per lo proces fet per lo veguer de Cervera lo dit Senyor a aço responent que may los dits creedors se foren moguts ne ara ni ha sino hu la instancia del qual no passara tant avant sino fos la voluntat dels qui empenyen la cosa. Ha manat lo dit Senyor Rey que en scriure e rescriure a vosaltres no falgam perque tant avisats e asabentats no falgats en retre en tot e per tot

lo deute vostre. E veus aci molt reverent egregis nobles magnifichs e honorables senyors la causa de la present consequtiva a les altres tantes que havieu trameses a les reverencies e magnificencies vostres les quals Deu guart e aquelles ordenen de nosaltres lo quels placia. De Calatayu a XII de setembre any Mil CCCCLXI. Apres feta la present en la vesprada del dit dia es entrat mossen de Poblet per lo qual havem rebuda vostra letra e hoyda la sua relacio conforme al memorial per vostres reverencies e magnificencies a ell fet lo qual havem vist e legit. Hir dimenge a XIII del present fom ab la Majestat del Senyor Rey e fonchli explicat lo dit mossen de Poblet ha portat. La Majestat sua nos ha demanada copia del dit memorial al dit mossen de Poblet fet e nosaltres vistes que de les primeres instruccions juxta la ordinaci vostra li era stada dada que pertinentment li devies esser dada del dit memorial qui satisfa e dona raho la composicio de les dites instruccions e al perseverar de aquelles havemli ofert la dita copia donar e huy dia dejus scrit li es stada donada. Dels quens respondra o dira sereu en apres si convindra avisats e nous podem obmetre ço que lo dit Senyor Rey en lo dia de hir nos dix apres del dit parlament continuant ses acostumades exclamacions segons dix ço es que ara novellament son stades aqui preses ubertes e legides letres de sa Majestat la qual cosa diu no proceheix de assentiment vostre ne de la ciutat mas per atreviment e obra de algunes privades persones e aço ab lals que dessus ha manat lo dit Senyor vos significs

em creent vosaltres no ho haureu per accepte e que
endreu a la sua honor e no permetreu sia axi pra-
it en letres de la Excellencia sua. Closa a XIIII del
mes de setembre e any qui dessus. — A tota vos-
ordinacio prests los embaxadors del Principat de
halunya. —Als molt reverends egregis nobles mag-
chs e honorables senyors los diputats del General e
cell lur representants lo Principat de Cathalunya.

l envio de esta carta se retardó por lo que se verá á
tinuacion.

'er quant havem ja fets tants correus es stat deli-
at trametre aquesta per lo present portador qui es
den F. Pi notari de aqueixa ciutat e va per sos
's. Volents perdonar a tantes despeses.
n apres nos ha occorregut detenir la present fins
iessem del Senyor Rey la sua deliberacio e res-
a per la qual som ab sa Majestat lo dia passat que
tavem XV del present. Suplicants aquella per la
resposta induhints per aço rahons de la molta
que fem aci infructuosament e no ab prou des-
perque plagues a la sua Altesa donar nos ex-
o presta dix nos lo dit Senyor que ho havia
cor ab tot que per occupacions de la cort de
regne sa Senyoria no havia pogut encara deli-
ias que lo dia seguent indubitadament ne ha-
etermenat ens responguera. Adonchs nosaltres
nts que fos axi ab tot efecte e volents partir
ella ora de sa Majestat encara nos feu de ses

acostumades exclamacions per causa de una del Senyor Primogenit tramesa a sa Majestat sobre lo fet de mossen Nogueres. En la qual lo dit Senyor Primogenit mostra retenir indignacio contra aqnell ço que preten lo Senyor Rey es en contra la concordia e capitulacio de aquella. La excusacio que poguem ne sabem per nosaltres fonch feta. Enapres huy a XVI del dessus e dejus scrit mes venguts nosaltres a la Majestat del dit Senyor nos ha dit haver vista e regoneguda la deliberacio e resposta vostra feta a la consulta per la qual es anat mossen de Poblet e contentarse la sua Altesa de la dita resposta car ab tot alguna diversitat haja en les paraules e en la composicio de aquelles o la forma e modo que adaptar eren demanades pero que lo efecte es hun mateix e assats es vist satisfer a la peticio del dit Senyor Rey e a la fidelitat e bon nom del Principat e honor de la sua reyal corona deduides per sa Majestat en aço algunes rahons e referintse a ordinacio en scrits que lo seu protonotari tenia aqui en les mans e la qual per manament del dit Senyor Rey nos fonch legida. Per les causes donchs en aquella contengudes nos ha dit lo dit Senyor Rey no afreturar per lo present la anada nostra en Castella. Regraciant a vosaltres e al Principat la bona voluntat e dient ab molta humanitat aquelles o semblants rahons que en la scriptura son contengudes la qual per manament del dit Senyor Rey nos fonch donada. E fet fi a son parlar fonch e es stat repplicat per nosaltres que al Principat era molta consolacio e gracia que la sua Altesa mostras haverne contentacio com la

fidelitat de aquell e devocio envers la sua Majestat meritava. Enadim enapres ab humil supplicacio que per total repos dels animos dels poblats en lo dit Principat a sa Excellencia plagues provehir indiferentment de tots los oficis ço que era vist molt necessari a la cosa publica del dit Principat e concernent servey de sa Altesa. A la qual cosa lo dit Senyor nos ha respost que ja per sa Excellencia era provehit dels oficis dels quals recaure necessitat era vist e ab tot axo encara en los altres volia attendre e fer lo que benavenir de aqueix Principat sia. Es stat replicat per nosaltres de la necessitat de cascu dels dits oficis restants a provehir assignantment del ofici de portantveus de governador per mananient del qual pren molt detriment la cosa publica. De totes les dites coses molt reverents egregis nobles magnifichs e honorables senyors vos fem lo present avis. E ab la present vos trametem copia de la dita cedùla per lo dit Senyor Rey o manament seu donada daquiavant. Vegen vostres reverencies e magnificencies que pus som licenciats del dit Senyor Rey si ab vostra bona licencia donarem obra a la nostra tornada. E de la vostra deliberacio feunos presta resposta car daquiavant nosaltres aturar aci es vist esser cosa indecent e infructuosa. E certament som en molta admiracio que a tantes letres queus havem trameses e coses que per aquelles vos havem significades nons havets respost fins aci perqueus placia satisferhi com per la honor e interes del Principat sia molt necessari. La Sancta Trinitat molt reverends egregis nobles magnifichs e hono-

rables senyors vos tinga en guarda sua. — Closa der rerament a XVI de setembre any dessus dit.

Sigue la cédula inclusa en la contestacion del Senyc Rey.

La Majestat del Senyor Rey satisfent a la respos- que li es stada feta per los molt reverend egregi nc ble e magnifichs embaxadors del Principat de Cath lunya per causa de la consulta per ells feta per me del reverend abbat de Poblet sobre les coses que d manaven deure esser adaptades en les instruccion als dits embaxadors acomanades per respecte de ç que devia esser per ells explicat al rey de Castel per part del dit Principat respon e diu que aquell seria stada e es contenta de la intencio del Princip aportada per lo dit abbat de Poblet e pe los dits em baxadors a la prefata Majestat comunicada sobre le coses en les dites instruccions contengudes. E no cre que james altra sia stada la voluntat del dit Princip attenent empero que apres se es seguit que totes le diferencies e controversies occorrents entre la prefa Majestat e lo dit Rey de Castella indistinctament lo Illustrissimo Princep don Carlos fill primogenit d la prefata Majestat en ço ques sguarda als fets de Na varra per medi e intervencio de alguns magnats d dit regne de Castella ab voluntat de la prefata Maje tat son stades meses en mans e poder de certes not bles persones les quals dins cert temps prefixit e st

tuit deuen dir e declarar en e sobre les dites diferencies e controversies. Per tant es vist a la prefata Majestat no deure anar de present la dita embaxada al dit Rey de Castella car avant aquella seria evidentment venir contra la concordia sobre aço feta e per la prefata Majestat fermada e jurada. Tota via agrahint la prefata Majestat al dit Principat la sua bona voluntat que ha demostrada e als dits embaxadors lo carrech pres de la dita embaxada e treballs que han supportats per causa de aquella.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron expedir las siguientes cartas.

Al molt alt e molt Excellent Senyor lo Senyor Rey.

Molt alt e molt Excellent Senyor.

No seus gran amaritud e contristacio feem la present a vostra Majestat certificant aquella com la malaltia de la qual dies ha es detenguda la persona del Illustrissimo dou Carles Primogenit a pres augment e en pijor de ir en ça continuada. E ab tot aquella no es en tal disposicio que ab la ajuda de nostre Senyor Deu no sia per be revenir empero per satisfer al degut avisam vostra Serenissima Excellencia de les dites coses faent certa aquella que axi en esser e finides oracions e pregaries per la sua valitut e conservacio de vida en les sglesies monestirs e lochs religiosos de aquestes parts com en esser visitat e prop

tengut com encara en totes coses a sa Illustrissima persona necessaries es stat per nosaltres al bon compliment provehit a laor de nostre Senyor Deu servic de vostra gran Altesa e seu e honor de aquest Principat. E sia la Sancta Trinitat continua proteccio e guarda de vostra gran Senyoria la qual mane a nosaltres lo que plasent li sia. Scripta en Barchinona a XX del mes de setembre del any Mil CCCCLXI. — De vostra Excellencia humils subdits e vassalls qui merce e gracia vostra humilment. — Los diputats.

Venerables e devots religiosos. Per quant a nostre Senyor Deus ha plagut e plau visitar de imfirmitat la persona del Illustrissimo Senyor Primogenit e locinent general del Serenissimo Senyor Rey en la salut del qual no ignorau quant va al benefici e repos de aquest Principat e dels poblats en aquell vos pregam e encarregam molt stretament vullau fer pregaries e devotes oracions e comemoracions a nostre Senyor Deus e a la sua gloriosa mare li vullen retre la salut encara per lo repos e bon stament del dit Principat. Dada de Barchinona a XXI de septembre del any Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General de Cathalunya e consell representants lo Principat a vostra honor apparellats. —

Als venerables e devots religiosos los prior e convent del monestir de Sant Jeronim prop la Vall de Bron.

Bajo la misma forma se escribió tambien al monasterio de Montalegre y al de San Gerónimo de la Murta.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona e consell e Principat de Cathalunya representants. Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich. Saluts e honor.

Alguns dies ha sobre la admissio del honorable En Barthomeu de Montagut donzell a la vegueria del qual es stat provehit per lo Senyor Rey per alguns de aqueixa singulars fou feta instancia que no fos admes e per quant no mostraven haver poder ni carrech de aquexa ciutat fer la dita instancia e afermaran per part de aqueixa ciutat si faria que no fos admes e hic vendria persona alguna per aço la qual fins aci no es venguda e axi lo dit en Barthomeu de Montagut sta empatxat sens alguna raho que nos hi allega. Volem eus pregam que si instancia alguna per part de aquexa ciutat se vol fer contra lo dit Barthomeu de Montagut avis quatre jorns apres que la present vos sera presentada continuament comptadors hic envieu qui la faça. En altra manera ell sera admes e haura de nosaltres tot lo spatxament que devem. Dada en Barchinona a XXI de septembre del any Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar dega de Leyda.

22 DE SETIEMBRE.

Ocupáronse, en esta sesion, de diversos asuntos, y tomaron varias deliberaciones, pero que ninguna relacion tenian con el negocio del Príncipe.

23 DE SETIEMBRE.

Reunidos los señores Diputados, dedicáronse en esta sesion á hablar exclusivamente de la dolorosa muerte del Serenisimo señor D. Cárlos, primogénito de Aragon y de Sicilia, acontecida entre las tres y las cuatro de la madrugada de este dia, antes de salir el sol, en el palacio mayor real, á consecuencia de lo que, resolvieron participar tan triste nueva á todas las universidades, y tomaron desde luego los siguientes acuerdos:

Que sia scrit als embaxadors qui son ab lo Senyor Rey per part de aquest Principat supliquen la Majestat del Senyor Rey que attes la poca edad del Illustre Infant don Ferrando li placia que los qui seran diputats de son consell e encara tots los oficials ministres e altres de sa casa sien mesos a nominacio voluntat e contentacio dels diputats e consell e de la ciutat de Barchinona.

tem que per les VIIII persones elegides en pensar
ore les coses occorrents per la mort del Illustrissi-
Primogenit hagen carrech de veure e saber per
stan presos En Bertran Tonro e En Johan Be-
de Migavila ciutadans de Barchinona hi ho reffi-
al consell e encara hagen carrech de pacificar to-
bandositats axi de aquesta ciutat com de aquest
ncipat e de tot lo quels parra refiren en lo consell.

l mismo dia, mandaron expedir los señores Diputados
siguientes cartas.

ls molt reverend egregi nobles magnifichs e ho-
ables mossenyors los embaxadors del Principat de
alunya.
Iolt reverends egregi nobles magnifichs e honora-
s mossenyors. Apres vos havem hagut scrit de la
ificacio de la mort del Illustrissimo Senyor don
les primogenit es stat deliberat per tots nosaltres
er lo consell de aquesta ciutat la Majestat del Sen-
Rey sia per vosaltres humilment e devota supli-
a de part de aquest Principat que attesa la edad
Illustrsisimo Senyor don Ferrando primogenit los
seran deputats a son consell e encara tots oficials
inistres e altres de sa casa sien mesos a nomina-
voluntat e contentacio de aquest consell represen-
: lo dit Principat e de la dita ciutat com sia cosa
abitadament succehira a laor de nostre Senyor Deu

e servey de la Majestat reyal e del dit Senyor Prim-
genit tranquilitat e repos del dit Principat e sera r-
putat a molta gracia per nosaltres e per los pobl-
en aquell. E sia la Sancta Trinitat proteccio e guar-
de vostres reverends nobles magnifichs e honorab-
savieses. Scripta en Barchinona a XXIII de setem-
any M.CCCCLXI. — M. de Monsuar dega de Leyda.
Los diputats del General de Cathalunya e consell r-
presentats lo Principat.

Dirigitur dominis Embassiatoribus Principatus C-
thalonie.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e hono-
bles mossenyors. Nous poriem explicar quanta es la
tristicia e dolor quens es sobrevenguda per quant a
nostre Senyor Deu ha plagut aquesta nit passada e-
tre tres e quatre hores apres miga nit rebuts los s-
graments eclesiastichs catolicament e religiosissi-
appellar al seu regne lo Illustrissimo don Carlos fill
primogenit del Senyor Rey. Mas com sia ordinacio di-
vina conformant nos ab aquella en aquest Princi-
se pren confort. E volents provehir nosaltres a la i-
demnitat repos e salut del dit Principat ab sum-
unitat e conformitat es stat deliberat servar a la u-
gla la ley paccionada e per la capitulacio donada e fer-
mada. E per ço vos pregam e encarregam molt afec-
tuosament queus placia ab pertinents humilitat e la-
mentosa narracio notifique la mort a la Majestat del
Senyor Rey e a la Serenissima Senyora Reyna confor-

tants aquella segons de vosaltres se spere e suplicant humilment e devota la clemencia del dit Senyor Rey sia de merce sua prestament do orde entrametre en aquest Principat lo Illustrissimo Senyor Primogenit don Ferrando duch de Montblanc fill seu juxta e segons forma e ab integra observança de la capitulacio e assenyaladament de dos capitols en ella contenguts ço es XIIII e XVI parlants de aquesta materia e significaren a la sua Altesa aquest Principat star deliberat observar aquella e dits dos capitols intactament e provehir a tota lur indemnitat. E si alguna altra opinio aqui concorrie o suscitave vosaltres mossenyors desenganau tot hom aquest Principat esser deliberat no donar loch en cosa alguna qui tocas derogacio o violacio de dita capitulacio e dels dits dos capitols. E en vostres reverencies nobles magnifiques e honorables savieses veessen esser expedient a la Majestat del Senyor Rey aquesta intencio explicareu e de la unitat en que esta aquest Principat fareu testimoni suplicant sempre la sua Excellencia vulle lunyar e apartar tals opinions. Per cuyta del negoci no curam scriure de altres coses mas pregam vos de continent del succes nos façau respostes ab correus volants. E per quant aquesta ciutat scriu al Senyor Rey e a la Senyora Reyna vos placia apres haver notificada la mort del dit Illustrissimo don Carles esser donados de aquelles. E sia molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. — Scrita en Barchinona a XXIII del mes de setembre any Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los

diputats del General de Cathalunya e consell e

A la molt noble e molt magnifica Senyora dona C
tharina Dixer e de Beamunt.

Molt noble e molt magnifica Senyora. No sens gr
contristacio e dolor vos scrivim com a nostre Seny
Deus ha plagut aquesta nit passada entre tres e quat
hores apres la miga nit appellar al seu regne lo Ill
trissimo Senyor don Carles Primogenit lo qual ha f
ta christianissima fi e ha rebuts com ha cristianiss
princep los sacraments ecclesiastichs de la mort
qual considerades les sues virtuts apenes se poria p
dre confort sino que per salut de la anima es nec
sari conformar ab la voluntat divina la qual se
a creure ordona saviament e per lo millor totes les
ses. Donchs Senyora molt noble e molt magnifica
que som certs vostra noblesa portava e havia singu
amor e voluntat a la persona del dit Seuyor don C
les vos pregam e encarregam segons virtuosam
vos sou haguda en moltes congeixes que lo m
dona en aquestes vos hajau eus mostrau la qui so
don veniu havent esfors e paciencia en la dita m
car la paciencia e fort catolica se conformen a la
luntat divina e vencen totes coses e preparen lo m
llor. Aquest Principat Senyora molt noble e m
magnifichs es molt content del servey e voluntat q
lo noble e magnifich baro marit vostre ha fet e por
la aquest Principat no oblidara aquells ans ho hau
a memoria en les coses qui sguarden honor e fav

del e de la sua casa e sia molt noble e molt magnificha Senyora la Sancta Trinitat vostra consolacio e guarda, Dada en Barchinona a XXIII del mes de setembre del any M.CCCCLXI. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e consell etc.

Als molt honorable e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Nous poriem explicar quanta es la tristicia e dolor quens es sobrevenguda per ço com ha plagut a la divina potencia aquesta nit passada entre tres e quatre hores apres miga nit appellar al seu regne lo Illustrissimo Senyor don Carles primogenit rebuts per ell los sagraments ecclesiastichs catolicament e religiosissima. Mas per quant es ordinacio divina conformants nos ab aquella preneu confort. Notificants vos adonchs les dites coses vos pregam vullau star attents vigils com be e loablement haveu acustumat en lo benavenir e repos de aquest Principat lo qual precipuament sta en esser servada la capitulacio la qual en semblant cas ha ja provehit car nosaltres representants aquest Principat entenem e volem aquella servar complidament e intacta e no permetre en res sia per nengu violada o prejudicada com sia composta e fermada a la honor de nostre Senyor Deu servey de la Majestat del Senyor e de la Serenissima Senyora Reyna e Illustrissimo Senyor Primogenit don Ferrando fill lur duch de Montblanch e tranquilitat e repos del dit Principat e

de la republica de aquell. Nosaltres havem ja sc[illegible]t als embaxadors supliquen la Majestat del Senyor R[illegible]y prestament vulle trametre en aquest Principat lo [illegible]it Illustrissimo Primogenit don Ferrando juxta e sego [illegible]s forma de la dita capitulacio. De tot vos havem volg[illegible]s avisar per queus sia notori. E sia molt honorables [illegible] e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Da[illegible] a en Barchinona a XIII de septembre any M.CCCCL[illegible]I. — M. Monsuar dega de Leyda. — Los dipntats e c[illegible]n-sell etc.

Sigue la lista de las universidades y particulares á q[illegible]ienes va dirigida la carta de aviso, bajo igual forma qu[illegible] la antecedente.

24 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por tener que ocuparse los señores Diputados y Consellers del ceremonial fúnebre para el entierro del señor Primogénito.

25 DE SETIEMBRE.

Se reunieron en este dia los señores Diputados junto con las nueve personas designadas para tratar del mismo asunto.

26 DE SETIEMBRE.

Se leyeron en consejo las cartas que se habian de en-
ır á los Embajadores, las que fueron pasadas luego al
ncejo de la ciudad, y aprobadas por ambos cuerpos, se
ındó que fuesen expedidas.
El mismo dia, se recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverend magnifichs e molt savis senyors
s diputats del Principat de Cathalunya en Barchi-
ma residents.
Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Per
ts e negocis concernents interes de aquesta ciutat e
ngulars de aquella trametem aqui lo honorable mi-
r Pere Cavertes com procurador nostre. Pregam e
plicam vos afectuosament aquell en los dits fets ha-
u per recomanat e donarli fe e creença en tot lo que
s part de aquesta ciutat e nostra vos dira e explica-
. E sia senyors molt reverend e magnifichs la San-
ssima Trinitat enntinuament en vostra guarda e pro-
ccio. Scrita en Tortosa a XVI de setembre del any
.CCCCLXI. — A tota honor de vostres reverencies
olt promptes e apparellats lo procurador de Tor-
sa.

Als molt reverents egregis nobles e magnifichs e de molt gran prudencia senyors los deputats e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran prudencia senyors. Per relacio de molts seriens stats informats com a nostre Senyor Deu haurà plagut apellar a la sua gloria lo Illustrissimo don Carles fill e primogenit de la Majestat del Illustrissimo Senyor nostre lo Senyor Rey Darago la qual cosa ab molta dolor e tristicia portam. E per ço sab Deus som constituhits e posats en molta angustia e turbacio e desigam esser avisats si axi en veritat sta com som informats e axi mateix sobre la intencio del Principat quina sera en lo qui per avant ha a succehir. Per tant senyors molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran providencia vos pregam tant com a nos altres es possible vos placie avisar nos de la veritat e axi mateix de la intencio del Principat e quinas forma e pratica haurem daquiavant en aquesta universitat tenir e servar com la intencio nostra e de la dita universitat sien stades son e seran tots temps unidament e conforma anar ab lo dit Principat e no gens deviar de aquell. Nosaltres per lo present havem provehit en tancar tots los portals en las nits e de dies obrirne tant solament dos o tres e en aquells tenir nostras guardas fins per vosaltres siam avisats del parer del dit Principat com e en quina forma nos hau-

rem a regir. E conserveus molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran providencia senyors la Trinitat Sancta en sa divinal gracia e comendacio. De Vich a XXIIII de setembre any M.CCCCLXI. —A vostra honor prests e apparellats los consellers de Vich.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors e de gran providencia. Segons creem à vostre consistori sera pervengut com mossen Franci Raset Berenguer Ferrer e Pere Soler tres nostres conjurats e VIIII adjunts per lo concell general poch dies ha impertinentment associats als jurats als quals adjunts han donada potestat puixen fer actes sols e los jurats totalment repellits e sens sabuda de aquells poden exequtar los fets de la ciutat es cosa de gran admiracio e en aquesta universitat ne menys per neguna universitat del Principat may usitada e creem contra privilegis de nostra ciutat los quals en dia de digmenge XVI de juliol pus proppassat han attemptat donar sentencie e declaracio no appellada la part revocant quant poden lo sindicat fet en persona del honorable mestre Marti Pere. E per quant tals actes e revocacio de sindicat los dessus dits se sforçen incessantment a infringir los privilegis daquesta ciutat car apar per privilegi que negun sindich no pot esser revocat durant la causa del sindicat. E es manifest que a X de janer pus prop passat concordablement per tota la universitat demanada per tots los reverends e magnifichs diputats trametessem hun home ab plen

poder don lo dit mestre Marti Pere fonch elet sindich e tret de les bosses segons nostre privilegi dels sachs requer per entrevenir per aquesta ciutat en tots los actes de la Diputacio concernents la liberacio del Illustrissimo Senyor Primogenit e defensio de libertats e privilegis del Principat. E per aquesta raho lo dit mestre Marti Pere ha entrevengut per sindich e no mossen Franci Sampso car no obsta lo sindicat fet per les corts de Leyda als honorables micer Gabriel de la Via Franci Sampso e Francesch Beuda com finida rompuda o licenciada la cort es finit e extinct tal sindicat segons vol nostre privilegi. E per conseguent creem lo dit Sampso no ha haguda ne ha potestat per la ciutat de entrevenir en los actes de la Diputacio ne per semblant creem haja valor la eleccio novament feta del dit Sampso per vots com tota eleccio de sindicat o missatger se haja a fer segons forma del nostre privilegi dels sachs ordenant ha esser tret dels sachs per sort de redoli lo qual son tenguts servar e tenir. Certificant vostres reverencies e magnificencies que lo vertader sindic de aquesta ciutat segons tenor de nostre privilegi dels sachs elegit als actes de la Diputacio es lo dit mestre Marti Pere com dessus es explicat. E per quant creem que los dits actes per los dits tres jurats e nou adjuncts indegudament fets contra lo sindicat del dit mestre Marti Pere son derogants e impertinents als negocis del Principat havem deliberat a vostres grans reverencies e magnificencies e honorables savieses de la veritat consultar e avisar per nostre descarrech. E placiaus donar fe e creença

lo que a vostres reverencies e magnificencies
xplicat per part nostra per lo dit mestre Pere
h de aquesta ciutat. E la Trinitat Santa sia en
ı de vostres grans savieses. De Gerona a XVII
embre any Mil CCCCLXI. — A tota vostra or-
o promptes. — P. Sentmarti Nicolau Frugell
sco Vedruna tres dels jurats de Gerona. — Als
everents egregis nobles magnifichs e honorables
s de gran prudencia los diputats e concell lo
pat de Cathalunya representants residents en
inona.

molt reverend magnifichs e honorables senyors
putats del General de Cathalunya residents en
inona.
t reverend magnifichs e honorables senyors. Una
ı letra havem rebuda per la qual nos avisats de
prosa mort del Illustrissimo Senyor don Carlos
genit rebuts per ell los sagraments ecclesias-
es passat desta vida present. Placia a la potencia
lo vulla collocar en paradis entre los seus sants
. Com nos scriviu que siam attents e vigils en
avenir e repos de aquest Principat nosaltres e
questa universitat e lo poble de aquella sempre
costumat de servar totes les coses fetes e orde-
a laor de nostre Senyor Deu e servey de la Ma-
del Senyor Rey e de la Serenissima Senyora
e Illustre Primogenit don Ferrando fill lur duch
ntblanch tranquillitat e repos del Principat e de

la republica de aquell. Pregant vos si plasent vos sera volernos informar e avisar de totes les coses que sien necessaries al cars e encara quina solemnitat devem fer per la mort del dit Illustrissimo Primogenit. E sia la divinitat proteccio e guarda vostra. De Cervera a XXV de setembre any Mil CCCCLXI. — Molt reverends magnifichs e honorables senyors los pahers de la vila de Cervera apparellats a vostra honor.

27 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por ser domingo.

28 DE SETIEMBRE.

Reuniéronse los señores Diputados para hacer lectura de unas cartas que habian recibido del Señor Rey y de los señores Embajadores, y se mandó escribir las que siguen á continuacion.

Als venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Lo Rey.

Venerables pares en Christ nobles magnifichs amats

eels nostres. Ab molta congoxa e enuig havem re-
la vostra letra de XXI del present que per vostres
baxadors en aquesta hora nos es stada donada per
qual som stats avisats del perill que per occasio e
itinuacio de la sua malaltia e augment de aquella
ors era constituida la persona del Illustrissimo don
rles nostre molt car e molt amat fill primogenit e go-
nador general som stats empero algun tant aconor-
s com en la dita vostra letra es feta mencio no esser
ella en tal disposicio que ab la ajudu de nostre
yor Deu lo cas seu no fos per be revenir. E jatsia
n mes de certs que per vostra acostumada virtud
ocio e amor natural res no hajau admes dels re-
ys spirituals e corporals que puixen aprofitar a la
a e salut del dit Illustrissimo Princep fill nostre.
pero agraynt vos ho tant que mes no podem vos
gam carissimament que perseverant e continuant
ons que loablement fet ho haveu ab sobiran stadi
a e diligencia enteneu en tot ço que se sguarde spi-
al e corporalment a la restauracio de la persona e
t del dit Illustrissimo fill nostre primogenit que
porien fer cosa alguna de present que a nos po-
s esser pus agradable e accepta pregant vos axi
eix que del stament en ques trobara daci avant lo
Illustrissimo Princep fill nostre primogenit nos
en continuament e senyaladament en cas de con-
cencia e milloria per nostre contentament e con-
cio. Dada en Calatayut a XXIIII dies del mes de
mbre any MCCCCLXI. — Rex Johannes.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los deputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. En aquesta ora es attes açi correu portant letres vostres e de la ciutat de Barchinona dirigides al Senyor Rey e a nosaltres una den Barthomeu Sellent scriva del General ab la qual lo dit En Sellent nos scriu de la indisposicio e stament del Illustrissimo Senyor Primogenit dient en sa letra que per la conturbacio de certes persones a qui per vostres reverencies e magnificencies es comes visitar lo dit Senyor Primogenit e scriure de la sua indisposicio al dit Senyor Rey essent causa de la dita turbacio la indisposicio predita no es stat attes a nosaltres scriure de que ell nos ha fet un petit avis. Nosaltres ab molt enuig e contristacio per la dita nova havem de continent presentades les dites letres al dit Senyor Rey lo qual de aço com a pare e senyor piados ha pres molta contristacio e angoxa e axi angoxos per lo amor paternal nos ha significat que de continent desempaxa correu a vostres reverencies e magnificencies e a la dita ciutat de Barchinona pregant e encarregant vos que de la bona convalescencia que desiga del dit Illustrissimo Primogenit fill seu lo certifiqueu. Nosaltres som stats ab alguna admiracio no haver haguda letra vostra e per lo molt desig que havem de saber nova de la bona convalescencia del dit Senyor.

egam instantment quant podem vostres dites reve-
ıcies e magnificencies per lo nostre plaer e conso-
io nos vullen de aquella certificar e fernos partici-
ıts del vostre plaer que pensam redunda en aço ma-
ı pregant e suplicant lo Deu eternal qui es metje
ira li vull a retre e donar la salut que desiga lo
cor. Feta en Calatayu ab cuyta a XXIIII de setem-
ı any M.CCCCLXI. —A tota vostra ordinacio prests
embaxadors del Principat de Cathalunya.

ıls molt insignes e molt magnifichs senyors los di-
ats del General e consell representants lo Principat
Cathalunya.
lolt insignes e molt magnifichs mossens. Dimecres
p passat apres pulsacio del seny de la Ave Maria
ıs comptave XXIII del present mes de setembre
bem una vostra letra data en Barchinona lo dit dia
la qual nos certificats de la trista e dolorosa mort
Illustrissim Senyor don Carles primogenit de la
l per semblant restam ab molt gran dol e tristor.
ınets confort la dita mort esser stada per disposicio
ina al juy de la qual per negu nos pot resistir. En-
tant nos en aquella volguessem star attents e vi-
segons be haviem acustumat en lo benavenir da-
ıst Principat. E de altres coses en la dita letra as-
ı stesament restam certificats la qual per nos rebu-
e ab assats amaritud de cor lesta encontinent con-
am nostre consell en lo qual promptament fonch
ıberat per repos nostre e de nostra vila daqui-

avant axi per tancament de portals en la nit e impresament de guaytas com per altres migans metres en tutela e guarda aquella. Empero senyors molt magnifichs jatsie per vostro bon avis nosaltres cuydem star assats vigils e attents circa lo benavenir del dit Principat si nostra provisio nous semblava assats suficient haurem vos ho a gracia e merce vos placie altrament e plus stesa avisar nos del que vostra magnificencia volra per nosaltres sie fet com sempre siam promptes complir e servar ço que per aquella no sera scrit. E ab tant molt magnifichs senyors la Sancta Trinitat sia vostra proteccio e guarda. Scrita en Agualada a XXV de setembre any M.CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio tots temps prests e apparellats conseller de la vila de Agualada.

Al molt alt e molt Excellent Senyor lo Senyor Rey.

Molt alt e molt Excellent Senyor.

De vostra Serenissima Altesa havem cobrada resposta de la letra que aquella haviem destinada avisatoria de la malaltia del Illustrissimo vostre Primogenit de sancta recordacio e del present en que les ores se trobava. Apres per mija dels embaxadors de aquest Principat vostra Majestat sera stada certificada de la mort e dels miracles per la divinal potencia fets e obrats per mija del cors del dit vostre Primogenit los quals continuament se subsegueixen e augmenten en tan gran nombre que no es per creure sino als qui ho veen. Per la qual raho vostra Illustrissima

'oria dignament pot pendre gran conord e confort
ı absentacio de hun tal fill les obres del qual suc-
ixen a molta gloria e honor a vostra Serenissima
oria la qual humilment e devota supplicam sia
ıerce sua per contemplacio de aquest Principat e
'a vulla condescendre a les coses de que los dits
ıxadors de part de aquell supplicaran vostra dita
Altesa la qual nostre Senyor Deu vulla conser-
b tota felicitat segons desija. Scrita en la ciutat
ırchinona a XXVIII del mes de setembre del any
CCCCLXI. — De vostra Majestat humils vassalls
'dits qui en gracia e merce de aquella humil-
se recomanen. — Los diputats del General e
ıll representants lo Principat de Cathalunya.

ı molt reverents egregis nobles magnifichs e ho-
ıles mossenyors los embaxadors del Principat de
ılunya.
lt reverend egregis nobles magnifichs e honora-
nossenyors. A vostra letra de XXIIII lo dia de
.a de aquesta rebuda no fretura respondre per
per altres letres vos havem plenament avisats
ɜ la mort del Senyor Primogenit de sancta re-
cio com de les altres coses apres subseguides. E
ı referints nos a aquelles solament vos certificam
ı nostre Senyor Deu es plasent continuar e obrar
'e miracles evidentissimos e en gran nombre per
del cors del Senyor Primogenit per la qual raho
ıt se la fama hic ve molta gent es creu totstemps

augmentara don moltes e infinides laor oracions e gracies son fetes a nostre Senyor Deu e a la sua gloriosa e beneyta mare nostra dona Sancta Maria. A la Majestat del Senyor Rey scrivim de aço mateix. Pregam vos li doneu la letra encarregants vos revejau nostres derreres letres e si fet no es donau compliment a aquelles en lo temps modo e forma alli scrits. Nous maravelleu com aquests dies prop passats scrivint a la Excellencia del Senyor Rey oblidam scriure a vosaltres car tanta era la contristacio que teniem del esser del dit Senyor Primogenit que no acorda als qui de aço havien carrech. E sia molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda. Dada en Barchinona a XXVIII dies del mes de setembre del any M.CCCCLXI. — M. de Monsuar. — Los diputats del General de Cathalunya e consell representants aquest Principat apparellats a vostra honor.

Al molt noble e gran baro don Felip de Castro.

Molt noble e gran baro. Vostra letra havem rebuda e oyt En Ferrando de Bolea e lo gentil hom la aportada la dita letra vos responem que nosaltres scrivim als nostres embaxadors qui son ab lo Senyor Rey que suppliquen a la sua Majestat li placia provehir e ordenar que cessen e reposen totes novitats e procehiments de fet entre vos e vostres enemichs perque pregam e encarregam vostra noblesa li placia cessar e sobreseure en totes novitats e actes de fet e per

semblant vostres valedors e axi sera obviat a molts scandels e inconvenients e nosaltres ho haurem a gran complacencia. E sia molt noble e gran baro la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en la ciutat de Barchinona a XXVIII del mes de setembre del any Mil quatre cents sexanta hu. — M. de Monsuar. —Los diputats del General de Cathalunya e conçell representants aquest Principat prests a vostra honor.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregis nobles magnifichs e savis senyors. Per dues letres dades a XXIII e XXV del present havem certificades vostres savieses del que succehit ha en aquesta ciutat lo que commemorar sens gran dolor e contristacio e sforç haver no podem. E no sens causa com fos en lo univers notori lo qual amor que nosaltres havem haut al de indelible recordacio don Karles primogenit de Arago lo sperit del qual plague a la Divina Potencia dimecres mati certa les tres ores en la sua santa gloria collocar descriureus quant lamentable fou aquella jornada a nosaltres e a tota aquesta ciutat nos par cosa demesiada com ab compliment scriure no podiem lo intrinsech dolor e congoixa qui a tots oppreses tenien. E si considerar plaura a vostres intelligentissimes providencies la grandissima devocio e afeccio que al dit don Karlos de glorios record haviem e a quants perills

congoxes e despeses que son servey apposats nos erem facilment sera compres de quant immensa tribulacio siam agitats veent nos apartats de la humana comunicacio de tan virtuos Senyor lo qual aquest Principat beneficar grantment speravem. E sino fos lo grandissim confort lo qual Deus omnipotent a nostra desolacio ha subitament preparat en molt perilloses congoixes e dolors continuat haguerem. Empero la divina providencia no fallint als qui ab recta e bona intencio la veritat prossegueixen ha axi ordenat que lo dit Primogenit de loable memoria religiosissimament e christianissima réte al Creador lo que dat li havia ab profundissima devocio precehint monicions e obres de grandissima caritat grantment a Deus etern acceptes segons les operacions apres miraculosament seguides. Car ultra que havent emes lo sperit la sua faç apres continuament angelica paregues ses seguit que essent devallat lo seu cors benaventurat de tal anima vexell en la gran sala del palau e stan descarat vestit de una roba de vellut negra juxta la consuetut essent hi confluencia de grandissima gent quanta podria compendre la dita sala dolorosament e ab lagremes acompanyant lo dit cors per instinch creem divi se acosta al dit cors hun affollat e ab devocio besa la ma e subitament fou sanat de sa imfirmitat de que dona manifestament gloria e laor a Deus Omnipotent e de continent fou gran concurs de persones sostentes diverses incurables malalties les quals son manifestament curades e continuament tot jorn nostre Senyor Deus miraculosament obra per medi del dit bena-

ıturat don Karlos de beata memoria. Tanta era la
nfluencia de les gents venints a veure los miracles
res de Deus Omnipotent que convengue fer cançell
t al entorn del dit loch on lo dit beato cors stava.
encara apres per lo molt tocament que en lo dit
rs se fahia ha convengut aquell decentment en caxa
tre la qual sta en lo mateix loch e aqui lo glorios
lemptor nniversal obra en curar los qui a la dita
xa ab devocio del dit benaventurat primogenit to-
ment han e aqui de diverses infirmitats continua-
nt se fan mirables curacions. Aquestes coses stu-
ades senyors de gran providencia en les grans con-
ixes que haviem alleujades e havem pres confort
mant que en los çels patrocinara tant lo dit beneyt
n Karlos que molt mes podra aquesta patria beni-
ar que essent en la terra. Reputam nos per molt glo-
sos havent fet tant grant smerç com aquest que aci
vengut e aci se sia lexat aquest benaventurat Sen-
r. E quanta gloria es aquesta al pare qui tal fill ha
gendrat cert la Majestat del Senyor Rey la qual no
btam molta contristacio haura presa esser de tal
privat deu molta consolacio rebre sabent son fill
ser a nostre Creador tant accepte de que fan les
res testimonis de eficacia aço pot e deu la sua Se-
nitat consolar e confort pendre de la gran congoixa
e per la privacio de tal fill hauda haura. Stimam no-
ltres en lo pare per les obres de tal fill molta gloria
honor e a ses tribulacions e congoixes gran port e
frigeri e jatsia la Majestat sua sia prudentissima e
olt ordenada a la divina disposicio e de aquestes

coses per altres vies creem sia sabedora encara per nostre descarrech vos pregam la informeu e en aquella forma queus semblara juxta la prudencia e gran eloquencia a nosaltres per Deus comanada e confortеu e aconorteu per nostra part la sua Excellencia tantes vegades com vist vos sera degut e necessari a tot descarrech de aquest Principat ajustant al damunt com tantes son les gents quis tornen a Deus es confessen moguts per aquestes miraculoses obres que han molta pressa los confessors per donarhi recapte. E nosaltres per lo descarrech que tenim ab molta diligencia entenem en lo procurar tot lo repos e assossech en la cosa publica de aquest Principat. E obviant degudament per nostres forces en totes coses que alguna conturbacio parturir poguessen e com hajam novament sentit que mossen Rebolledo partint del regne de Navarra deuria venir ab companya de gent darmes o camises o alies per damnejar a don Felip de Castro lo ques poria dir seria a causa de aquest Principat per esser don Felip a sou de aquell stat et cetera per evitar totes occasions de conturbacio de inconvenients en sdevenidor vos pregam ab molta afeccio e instancia suppliqueu la Majestat del Senyor Rey sia merce sua metre seguretat e repos entre los dits contendents per manera que lurs diferencies cessen o pur hajen hun lonch sobressehiment e sien evitades totes occasions de amfractes e inconvenients. Nosaltres scrivim al dit don Felip incautantlo per forma alguna no fahes o permetes esser feta novitat en les coses del dit mossen Rebolledo o veledors seus. E mes avant com

s Luis de la Cavaleria ensemps ab mossen Franci
lezpla En Joan Francesch Boscha haguessen ja molt
emps ha fermada certa concordia sobre la luicio dels
ensals dits vulgarment de la cambra apostolica. E lo
it En Luis de la Cavalleria dona causa a ruptura e
violacio de la dita concordia e se te occupada la pos-
essio de la cameraria de Çaragoça la qual indeguda-
nent se ha usurpada e levada als creedors censalistes
lui la dita possessio tenien. E james ha volgut pagar
es pensions ans so te tot occupat ab arrendaments
ermats de dret e altres pratiques en gran derogacio
le la cambra apostolica e de tot lo clero e dits cree-
lors censalistes qui non poden haver la justicia de les
tuals coses porien inconvenients subseguir per los
uals obviar afectuosament vos pregam suppliqueu la
Majestat del Senyor Rey sia merce sua provehir e or-
lenar lo dit Luis de la Cavalleria qui en son tresorer
i no es menys sos fets no esser molt favorits en tant
que la justicia sen pot molt dilatar compleixa tot lo
que ha fermat en los capitols ab los comissaris del
Papa e ab lo clero e leix la possessio de la cameraria
e administracio dels fruyts de aquella als creedors qui
a tenen ans que ell e son fill lals occupasen et alias
ni sia fet promptament tal lo que justicia requer. E de
aquesta materia si necessari sera vos placia parlar o
en aquella forma que degudament vist vos sera ins-
tancia fer al Justicia de Arago en cort del qual aquei-
xes fermes de dret se ventilen. E encara al oficial ec-
clesiastich de Çaragoça qui en judicar en aqueix ne-
goci ha participi. Aqui es En Miquel Sala notari per

prosseguir aquesta materia lo qual pus specificadament pora informar aqui vostres providencies lo que necessari sera per obtenir lo clero e los creedors la justicia del dit En Luis de Cavalleria e placia a vostres circunspectes persones de aquestes e altres coses queus occorreguen fernos avis del queus succehira. Pregam vos imputeu a la gran congoixa e conturbacio que teniem com les coses contengudes en la letra dirigida a la Majestat del Senyor Rey sobre la indisposicio sobrevenguda al dit Senyor Primogenit no foren a vosaltres dreçades car certament la gran molestia e alteracio de tots dona causa alterar aquell orde que servat haguerem. Vostra letra havem rebuda de XXIIII del present a la qual altra resposta no fretura. E sia molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda. Dada en Barchinona a XXVIII del mes de setembre del any Mil CCCCLXI.—M. de Monsuar. —Los diputats del General e conçell aquest Principat de Cathalunya representants apparellats a vostra honor.

29 DE SETIEMBRE.

Reunidos los señores Diputados y dos oidores de cuentas, á saber, el eclesiástico y el real, se pasó á la lectura de dos cartas que se acababan de recibir, una del señor Rey e otra de los embajadores, y despues de haberlas lei-

do varias veces y con detencion, se acordó que las nueve personas destinadas á contestar las demás cartas, sin distraerse en otro negocio, se ocupasen ahora exclusivamente de hacer la contestacion á las antes referidas, que se hallan en seguida, presentando desde luego su trabajo al Conseio.

Als venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats del General e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Lo Rey.

Venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres. E si ab molta congoixa e enuig ne sabem per vostres letres a les quals havem respost lo perill en que era constituida per la indisposicio e augment de la sua malaltia la persona del Illustrissimo Princep don Karlos nostre molt car e molt amat fill primogenit ab molta major contristacio ara havem entesa la mort de aquell quens es stada denunciada per vostres embaxadors e per letra dels amats e feels nostres los consellers de Barchinona havem sabuda. Car per be que aquest sia deute comu a tota natura humana axi de suprema com de mijana e baixa condicio e no es algu qui a aquell puixa evadir no es menys que per lo stret vincle filial que ab nos havia la persona nostra ab molta rabo non haja conçebuda gran alteracio e molestia es nos empero algun conord com havem sabut que lo dit Princep fill nostre ab singular devocio havia reebuts tots los sagraments de

la sancta mare Sglesia e feta fi de catholich christia. Confiam en la clemencia de nostre redemptor Jhesuchrist quel haura collocat en la sua gloria eterna ab los sëus benaventurats sants. Axi mateix per los vostres embaxadors per part vostra nos fou referit supplicant nos ab molta instancia quens plaques sempre perseverar en la observacio de la capitulacio per la Illustrissima nostra Reyna nostra molt cara e molt amada muller en la vila de Vilafranca en nom nostre atorgada e fermada e apres per nos aci en propia persona confermada e de nou fermada e jurada e trametre juxta forma e tenor de aquella en aqueix Principat nostre lo Illustre infant don Ferrando Darago e de Sicilia fill primogenit nostre molt car e molt amat. E tant com es al cap primer ques sguarda a la observacio de la dita capitulacio sempre may aquell es stat e es lo nostre ferm proposit e intencio e jens per occassio de la mort del dit Princep nostre fill lo animo nostre no ha conçebut altra diversa oppinio abans entenem tractar tots los de aqueix nostre Principat e altres subdits nostres ab tota humanitat clemencia e benignitat e servar a la letra la dita capitulacio haudes per oblidades totes les coses passades si algunes ni ha que poguessen causar reçel o sospita en los animos de alguns. Tant com se sguarda a la tramesa del dit Illustre infant don Ferrando fill nostre primogenit som molt contents ens plau donar orde ab bona voluntat de fer e deduhirho a execucio si plaura a nostre Senyor Deu lo pus prest que a nos sera possible juxta forma de la dita capitulacio e de aço podeu star

iure ab bon repos com no hajam en la pensa nosaltres conceptes sinistres que a aço poguessen en obviar ne obstar. Dada en la ciutat de Calatayu XV dies de setembre del any Mil CCCCLXI. — Johannes.

ls molt reverends egregi nobles magnifichs e hoables senyors los diputats del General e consell lur resentants lo Principat de Cathalunya.
lolt reverends egregis nobles magnifichs e honora- senyors. Huy circa les set ores apres mig jorn es bat aci vostre correu per lo qual havem reebudes s letres vostres significant nos per aquelles la ta nova de la mort del Illustrissimo Senyor don los fill primogenit del Senyor Rey la qual nova ja altre correu desempatxat de aqui per Nandreu ıala e trames al Senyor Rey lo qual era attes en- VI ores primer quel vostre era pervenguda e nos stada significada per part del dit Senyor Rey es a a nosaltres admiracio que avis de persona pri- ı de una tal nova sia primer vengut car pareguemes pertinent e succehir a major honor e repuo del Principat per part de aquell esser stat sigcat. Decontinent rebudes vostres letres som stats ab Iajestat del dit Senyor Rey e es stat per nosaltres licat dit e exequit tot lo en les dites letres conten- Lo dit Senyor Rey jatsia tribulat e congoxat per esta nova per la qual no es dubte les sues entraıes son stades comogudes per lo amor paternal ab

molta humanitat e benignitat ha referides e refir gra-
cies a les reverencies nobleses e magnificencies vos-
tres de tot ço per nosaltres de part vostra li es sta-
explicat e ha dit esser e voler esser molt attent a la
observança de la capitulacio e tal esser son ferm pro-
posit e voluntat e axi Deu volent por obra ho com
probareu. En lo restant que es stat supplicat de tra-
metre aqui lo Illustrissimo infant don Ferrando pri
mogenit et cetera per semblant lo dit Senyor Rey ha d
esser aqueixa la sua voluntat car proceheix juxta se-
rie de la dita capitulacio e prestament sera deduit e
obra. En laltra part de la ordinacio e disposicio d
persones de son concell e casa lo dit Senyor per lo
present nons ha respost sino ab la dita generalitat d
observança de la dita capitulacio pero vehem sa Sen-
yoria disposta a tota complacencia vostra e de aquei-
xa ciutat e speram que ho dispondra en tal manera
que lo Principat e la ciutat ne hauran complida con-
tentacio. E de tot aço nos ha dit lo dit Senyor scriu
a vosaltres e a la dita ciutat per ses letres. Som stats
per semblant ab la Illustrissima Senyora Reyna a la
qual feta semblant exposicio havem hauda de sa Al-
tesa benigne resposta de voler esser intercessors ab
la Majestat del dit Senyor Rey per la observança de
la dita capitulacio la qual per obra e entreveniment
seu es stada feta e per semblant esser mediadora e
intercessora de totes coses concernents repos e bene-
fici de aqueix Principat per lo qual la sua Altesa molt
fer desija. Daquiavant molt reverends e magnifichs
senyors pus a nostre Senyor Deu ha plagut axi dis-

pondre placiaus fer deliberacio que es de fer per nosaltres e de aquella certificar nos per vostra letra. E haguerans plagut nos haguesseu avisats del parer vostre com nos devem vestir e de altres coses que sobre aço concorren. Sera fet per nosaltres pus per vosaltres es stat obmes segons nostre Senyor Deu nos administrara ens sera vist fer se deja. Tingaus molt reverents egregis nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat en guarda sua ordenant de nosaltres lo queus placia. De Calatayu a vint e cinch de setembre any Mil CCCC sexanta hu. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Les letres de la ciutat de Barchinona son stades ben donades.

30 DE SETIEMBRE.

Reunidos los señores Diputados y oidores, de que se habla en la sesion anterior, con los demás individuos del Consejo, fueron leidas las contestaciones que se habian de dirijir al señor Rey y a los señores Embajadores, y despues de haberlas consultado con los Concelleres de la ciudad, mandaron que fuesen expedidas desde luego.

El mismo dia fué recibida la siguiente carta.

Als molt egregis nobles e magnifichs senyors los

diputats del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elet e assignat residents en Barchinona.

Molt egregis nobles e magnifichs senyors. Vostra letra notificant la trista e dolorosa mort del Illustrissimo Senyor don Karlos primogenit havem rebuda ab molta tristicia e dolor mas puix axi es stat plasent a la disposicio divina conformants nos ab aquella prenem confort ensemps ab vostres reverencies e magnificencies. Regraciants vos vostres prests e notables avisos e pregants vos sia plasent ab aquella loable voluntat e diligencia acostumada entendre en lo servey de la Majestat del Senyor Rey Reyna e del Illustre primogenit don Ferrando benavenir e tranquille stat del Principat e de aquesta ciutat. Pregants vos encara quant podem vos placia continuament avisarnos de les coses que occorreran ab aquella celeritat que los fets occorrents requeran. E fem fi suplicants a la clemencia Divina li placia collocar la anima del dit Senyor Primogenit en la sua gloria e tenga a tots en sa continua proteccio. De Leyda a XXV de septembre any Mil CCCCLX hu. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Siguen las cartas que los señores Diputados mandaron escribir en contestacion al Señor Rey y á los Embajadores.

Al molt alt e molt Excellent Senyor lo Senyor

olt alt e molt Excellent Senyor.
› vostra Illustrissima Senyoria havem rebuda una
de XXV del corrent mes per la qual som avisats
a real persona haver concebuda gran alteracio e
stia de la mort del Illustre don Karlos fill pri-
nit de aquella e que vostra gran Altesa sempre
ha haut e ha ferm proposit e intencio perseverar
observacio de la capitulacio e tractar los de
st Principat e altres subdits de aquella ab tota
anitat clemencia e benignitat. E es contenta e li
donar orde ab bona voluntat a la tramesa del
tre don Ferrando primogenit lo pus prest que
lla sera possible segons per los embaxadors del
'rincipat per part de aquell es stada humilment
licada. Venint a la resposta Senyor molt alt a no-
es es molta dolor e contristacio qualsevol altera-
ausada en vostra reyal persona com aquells qui
devocio e fidelitat la conservacio sua granment
am havem empero ferma creença la dita alteracio
confort e alegria commutada per causa dels mi-
s divinament fets e que continuament se fan per
ts del dit Primogenit del qual vostra Majestat pro-
ant en dita letra ha dit confiar en la clemencia de
re redemptor Jhesuchrist quel haura collocat en
a gloria eterna ab los seus benaventurats sancts
quals miracles ja havem scrit a vostra serenissi-
Senyoria e als dits embaxadors per referirho a

aquella ab paraules generals com sien tants e de t
tes maneres que sens prolixitat particularment ex
car nos poriem majorment que sempre continuen.
haver vostra Majestat ferm proposit e intencio e
observança de dita capitulacio Senyor molt clem
tots temps es stada e es e sera tal nostra ferma cr
ça com aquell del qual alre que lo degut e virtu
operacions e humanitats emanar no poden attes
jorment la gran amor devocio e voluntat que aq
Principat ha mostrada e mostra al servey de vo
real posteritat. Lo qual Illustre Primogenit ab i
gritat de la dita capitulacio speram ab grandis
desig e afeccio. Supplicants humilment e devota
tra Illustrissima Senyoria vulla prestament aq
trametre juxta forma de la sepedita capitulaci
exaudir les supplicacions que per los dits embaxa
de part de aquest Principat axi de oficials jurisdic
nals com de consellers e altres diputadors al ser
de la casa del dit Illustre Primogenit son stades e
ran humilment e devota preferides les quals coses
a servici de vostra Majestat e del dit Illustre Pri
genit e repos de aquest e mantinga vostra gran Al
excelsa senyoria la Sancta Trinitat ab tota felicitat
tivament manant a nosaltres ço que li placia. Sc
en la ciutat de Barchinona a XXX del mes de set
bre del any Mil CCCCLXI. — Senyor mol Excell
— De V. M. humils vassalls e subdits qui en graci
merce de aquella humilment se recomanen.—Los di
tats del General e conçell representants lo Princi
de Cahalunya.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors. Ir rebem dues letres una de la Majestat del Senyor Rey e altra vostra abdues en lo substancial de hun mateix afecte responents a la vostra. No hajen a maravella vostres reverencies e magnificencies si lo correu spatxat per Nandreu Catala portant la nova de la mort del Illustre don Karlos primogenit de sancta recordacio fou aqui ans que lo vostre car hun home sol te altra facilitat que no ha aquesta plaça la qual encontinent que fou congregada nemine discrepante feu la deliberacio de que vos scrivim abdues nostres letres de XXIII del present e hun sol punt nos perde en prest desempatxar lo correu qui ha portada a vosaltres la dita de la qual e si la Excellencia del Senyor Rey com scriviu ha plagut tribulacio e congoxa no es maravella. Car per be que sia deute comu a tota humana natura una vegada morir no es menys que per lo stret deute filial e per les grans virtuts del dit Illustre don Karlos la sua Majestat non havia concebuda alteracio creem empero apres sabudes les noves dels miracles que nostre Senyor Deu ha fets e fa continuament per merits del dit Illustre Primogenit la Majestat del dit Senyor Rey haura comutada la alteracio en confort de alegria per haver hun tan benaventurat fill en lo catalogo dels sancts de pa-

radis. Los dits miracles per la inefable clemencia d[illegible] i-
vina se continuen tota via don resulta tan gran r[illegible]-
miatge de gent de nit e de dia a la gran sala del p[illegible]a-
lau reyal on encara lo seu cors sta que tota ora s[illegible]ta
plena a no restarhi res vacuu. Aquests senyals tants [illegible]e
tants patents mossenyors de molta reverencia e ma[illegible]g-
nificencia nos fan star ab molta alegria a respecte d[illegible]el
que prosseguit havem jatsia de la absentacio de h[illegible]n
tal Senyor summament nos dolgam restam conten[illegible]s
mossenyors de la bona e virtuosa intencio del Seny[illegible]r
Rey a vosaltres significada segons nos haveu scrit [illegible]n
voler esser molt attenta la sua Altesa a la observan[illegible]a
de la capitulacio lo que sempre axi esser fermame[illegible]t
havem cregut e aximateix en trametre aci prestame[illegible]t
lo Illustre don Ferrando primogenit segons per v[illegible]-
saltres de part de aquest Principat es stat supplic[illegible]t
haguerem empero hagut a molta gracia vos hagues f[illegible]l
resposta la sua Excellencia al fet de les persones c[illegible]
consell e casa del dit Primogenit per verbum fiat c[illegible]
allo fora molta contentacio al Principat e a aques[illegible]
ciutat de Barchinona e jatsia nosaltres representan[illegible]
aquell e la dita ciutat hajam deliberat per vosaltres [illegible]
sua Majestat de aço instantment sia supplicada p[illegible]
gran servici seu e del dit Illustre Primogenit repos
benefici de aquest Principat aço empero no dana a [illegible]
dita capitulacio de la qual resulta una covinent arm[illegible]
nia e simbolitzacio les quals si discordaven ço es q[illegible]
aquest Principat en la nominacio dels consellers e a [illegible]
tres dessus dits no hagues participi majorment attes[illegible]
la edad del dit Illustre Primogenit porien portar gra[illegible]

damnatge al dit Principat. E placiaus mossenyors voler considerar com la dita capitulacio ella matexa en moltes parts fahent testimoni es stada feta e composta a laor de nostre Senyor Deu servey de la Majestat del Senyor Rey e de la Serenissima Senyora Reyna Illustre don Ferrando primogenit e altres fills lurs e tranquillitat repos e bon stament de aquest Principat los quals repos tranquillitat e bon stament e per conseguent lo servey dessus dit nos requirien si lo dit Principat no havia lo dit participi per quant les coses passades reduides a memoria dels cathalans e les presents axi de miracles com de vulgars oppinions predicades de la mort del dit Illustre don Karlos causes moltes oppinions en aquest Principat per les quals utilment aplanar e assossegar es vist e necessari lo dit Principat haver dit participi e seguirse ab affecte les coses supplicades. De aço mossenyors havem deliberat avisar vos per que en les supplicacions e rahonaments que haureu ab lo dit Senyor Rey les quals vos placia de les dites coses e del trametre prest lo dit Illustre Primogenit sien frequentades vos ne puixeu ajudar mesclanthi totes paraules motius e rahons accomodes que a vosaltres de molta intelligencia dotats seran ben vistes fahents vos certs mossenyors que contentant la Majestat del Senyor Rey aquests Principat e ciutat dels dits consellers e altres de casa del dit Illustre Primogenit sera grandissimo repos e assossech en los animos dels cathalans e lunyara totalment totes oppinions e pensaments lo que a no poch servici del dit Senyor Rey e Illustre don Ferrando primoge-

nit indubitadament succebira. A la dita Senyora Reyna regraciam molt de part de aquest Principat la bonissima intencio que ha en lo repos e benefici dessus dits e en fer molt per lo dit Principat. E si a vostres reverencies nobleses e magnificencies parra explicareu a la sua Excellencia les coses dessus dites per benefici dels fets supplicant aquella humilment e devota per merce sua vulla intercedir ab la Majestat del Senyor Rey per manera que aquest Principat obtinga lo repos que inmensament desija. Pregants e encaregants vos en obtenir les dites coses e o sentir circa aquelles la intencio del dit Senyor Rey vos hajau ab summa diligencia e no retorneu de part deça fins per nosaltres vos sia scrit si donchs no era per acompanyar lo dit Illustre Senyor don Ferrando primogenit. Siam empero mossenyors molt attents e recordans del que scrit vos havem de la dita Senyora Reyna ab nostra letra de XXVI del corrent mes. E sia molt reverends egregi nobles e magnifichs mossenyors la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda e direcció dels negocis occorrents. Scrita en Barcelona a XX X de setembre del any Mil quatrecents sexanta hu. —— M. de Monsuar. —Los diputats del General de Cathalunya e conçell aquest Principat representants a vostra honor apparellats.

1.º DE OCTUBRE.

Reunidos los señores Diputados con dos oidores, uno

eclesiástico y otro real, y con los demás individuos del Consejo, deliberaron escribir al Senyor Rey, suplicándole mandase restituir á don Jofre de Castro todo lo que le fué robado en sus dos villas de Ribagorza, y compensarle todos los daños que hubiese sufrido, dando órden para que se prendiese á los capitanes que los ejecutaron, para hacer de ellos la competente justicia.

Siguen las cartas que se recibieron en este dia.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e conçell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverents egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Hir entre quatre e cinch ores apres mig jorn reebem una letra de vostres molt grans reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies de XXIII del mes present notificant nos com ha plagut a la potencia Divina appellar al seu regne lo Illustrissimo Senyor don Karlos primogenit don en quanta dolor e tristicia som constituis explicar non es possible. Mes per quant es disposicio divina prenent confort nos confirmam ab aquella e manifestam vos stam attents e pervigils en lo benavenir e repos de aquest Principat que precipuament sta en esser servada la capitulacio la qual en semblant cas ha proveit. Supplicant la Sancta e infinida Trinitat nos vulla dirigir en tots actes a

laor e gloria de nostre Senyor Deu servey de la M
jestat del Senyor Rey e de la Serenissima Senyo
Reyna e Illustre Primogenit don Ferrando fill lur du
de Montblanch tranquillitat e repos del dit Princip
e de la republica de aquell. E havem a grandissim
consolacio com havem scrit als embaxadors suppl
quen la Majestat del Senyor Rey prestament li plac
trametre lo dit Illustre Primogenit don Ferrando ju
ta e segons forma de la dita capitulacio. E sia mo
reverends egregis nobles magnifichs honorables e c
molt gran providencia senyors la gracia del Sant Sp
rit vostra direccio e guarda. Scrita en Perpenya
XXVI de setembre del any Mil CCCCLXI. —Los co
sols de la vila de Perpenya a vostra honor appa
rellats.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs hon
rables e molt savis senyors los diputats e conçell d
Principat de Catalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honor
bles senyors. Vostra letra he rebuda ab aquella si
nificantme la mort del glorios e Illustrissimo Seny
don Karlos primogenit nostre per la qual so posat
tanta congoixa e perpessitat que lo meu cors per ca
sa de sa crepitat e debilitat de forçes sobrevenint u
tant dolorosa nova ha pres grandissima alteraci
Apres empero rebosada algun tant la virtut rocorda
tals e tants senyors no per merits meus mas per l
mera bonitat volerse recordar de mi significant me L

coses occorrents e encara lo deliberat per lesdevenidor vos faç no aquelles gracies so tengut e deig mas quantes mon poder abasta e puix pensar. Supplicant a nostre Senyor Deu qui es cap de consell vos don gracia de regir e administrar la republica en tal forma que sia a gloria sua servey de la sacra Majestat del Senyor Rey de la Senyora Reyna del Illustrissimo Primogenit don Ferrando e repos del Principat de Catalunya. Sap Deu que si ma edad comportas gens cavalcar de molt bona voluntat hiria aqui per pendre ma part de les congoixes e treballs ensemps ab vosaltres per los dits respectes. Empero puix nom es possible devotament supplich nostre Senyor Deu vos vulla conservar en humanitat de continua sanitat de anima e de cors ab prosper augment de vostres magnifichs stats. Data en Tortosa a XXVIII de setembre any sexanta hu. — A la ordinacio e beneplacits de vosaltres mossenyors prompte et de Muncada bisbe de Tortosa.

Als molt reverends magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverents magnifichs e molt savis mossenyors. En plech de letres vostres he rebudes les quals he donades la una a la ciutat laltra al bisbe laltra al capitol e ensemps ab aquelles hi havia una letra de consellers per als procuradors de aquesta ciutat la qual aximateix los he donada los quals han respost e scri-

uen a vostres reverencies per lo correu mateix por
dor de la present. E aximateix los dits bisbe e cap
tol scriuen e fan resposta a les dites letres per lo c
correu. Tots temps prest son en seguir lo quem se
rescrit e manat per vostres grans reverencies les qua
nostre Senyor Deu conserve en tota honor e tin
continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tc
tosa a XXVIII de setembre del any Mil CCCCLXI.
Mossenyors lo qui es molt prest a tota vostra ordin
cio e manament Bertomeu Ferica diputat local
Tortosa.

Als molt reverend nobles magnifichs honorable
molt savis senyors los diputats del General e conç
lo insigne Principat de Cathalunya representants.

Molt reverends nobles magnifichs honorables e m
savis senyors. Vostres letres havem rebudes ab
quals les reverencies e magnificencies vostres nos
tifiquen com a la divina Majestat ha plagut appel
al seu sant regne lo Illustrissimo Princep lo Sen
don Karles fill primogenit de la Majestat del Sen
Rey la anima del qual haja sancta gloria perque p
nents nostra part e volents esser participants en
mesticia que les reverencies vostres han presa per
mort de aquest Illustrissimo Senyor restam confort
com a verissimo e catolich christia ha finits sos d
segons vostres letres nos signifiquen. Som certs
reverencies e magnificencies vostres per lur gran p
dencia han virtuosament provehit ab la prefata Maje

tat del Senyor Rey de la Senyora Reyna e ab lo Illustrissimo primogenit don Ferrando duch de Montblanch fill lur en esser servada la capitulacio que en tal cas dispon a tota tranquillitat e repos de la republica de aquest insigne Principat en observancia de la qual capitulacio e en tot lo que les grans reverencies e magnificencies vostres sobre aço ordenaran serem sempre constants ferms e unanims les quals la Sancta Trinitat tinga sempre en sa proteccio. Ex capitulo sedis Dertuse die XXVIII septembris Millesimo CCCC sexagesimo primo. — A tota ordinacio de les reverencies e magnificencies vostres prests los prior e capitol de la seu de Tortosa.

2 DE OCTUBRE.

Hubo sesion, pero no se tomó acuerdo alguno.

3 DE OCTUBRE.

Se dió cuenta, en esta sesion, de la siguiente carta, que acababan de recibir del Señor Rey, por conducto de Francisco Burgués.

Als venerables pares en Christ nobles magnifichs

amats e feels nostres los diputats del General e co[illegible]-
çell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Lo Rey.

Venerables pares en Christ nobles magnifiichs ama[illegible]s e feels nostres. Per altres havem respost satisfent a les males noves quens eren stades denunciades p[illegible]r vostres embaxadors ço es com a nostre Senyor D[illegible]u havia plagut appellar al seu sanct regne lo Illustriss[illegible]-mo Princep don Karlos nostre molt car e molt am[illegible]t fill primogenit. E no obstant siam mes de certs q[illegible]e per vosaltres sera satisfet al degut segons que per v[illegible]-saltres e vostres antecessors loablement es stat acost[illegible]-mat pero per donar de nos la raho que devem e so[illegible]n tenguts en aquest cas vos pregam e encarregam a[illegible]i stretament com podem que havent a memoria lo su[illegible]-fragi de la anima del dit Illustrissimo princep fi[illegible]l nostre si ja fet no sera façau per aquell la solemnit[illegible]t e exequies que per los altres fills primogenits de [illegible]a casa nostra de Arago son acostumades fer en cas[illegible]s semblants per quant empero som avisats que los I[illegible]-lustrissimos Reys de Arago predecessors nostres d[illegible] preclara recordacio han acostumat decorar e insign[illegible] los seus fills primogenits de algun singular titol ultr[illegible] lo de la primogenitura e altres que tenien e senyalada[illegible]ment del Principat de Gerona haviem pensat decora[illegible] e insignir de aquest titol de Principat lo Illustre Infa[illegible] don Ferrando fill nostre Primogenit molt car e mo[illegible] amat. Per ferho empero ab madur consell e digest[illegible] deliberacio ho havem volgut diferir pregants e enca[illegible]regants vos que sobre aço nos trametau dir lo par[illegible]r

tre perque abans que trametam lo dit Infant don rando primogenit nostre en aqueix Principat pui- a decorar aquell de aquell titol o de altre conde- t a la sua persona. De queus sollicitara e tindra rop lo magnifich amat conseller e camerlench nos- mossen Francesch Burgues procurador reyal del ne de Mallorques. Al qual sobre les dites coses e es dareu plena fe e creença axi com a la propria sona nostra. Dada en la ciutat de Calatayut a XXVI s del mes de setembre del any Mil CCCCLXI. — . Johannes.

espues de haber conferenciado sobre el contenido de arta que precede, y oida la esplicacion que dió el por- or de dicha credencial, acordóse escribir á la ciudad de ona, acompañando copia de aquella, para que viesen n algo les interesaba, y lo que podian contestar al Se- Rey; remitiendo otra copia igualmente á las nueve per- as encargadas de reflexionar sobre tales negocios, pa- que calculasen lo mas oportuno sobre la peticion del or Rey, y diesen luego cuenta al Consejo.

cordóse tambien, que dicha carta que se habia de en- á Gerona y las contestaciones á D. Jofre de Castro sen expedidas en seguida.

ls molt honorables e molt savis senyors los jurats la ciutat de Gerona.

olt honorables e molt savis senyors. Vuy data de

aquesta havem rebuda una letra de la Majestat d[illegible] Senyor Rey copia de la qual es interclusa en la pr[illegible] sent. E per que segons en aquella veureu la sua E[illegible] cellencia damane haver nostre consell nosaltres v[illegible] lents consellar degudament e sens interes de aquei[illegible] universitat havem deliberat fer la present pregant v[illegible] prestament vullau pensar e veure si en la intitulac[illegible] que lo dit Senyor Rey vol fer del Illustre Infant d[illegible] Ferrando primogenit ha algun interes aqueixa unive[illegible] sitat. E del que trobareu deliberareu nos avisau [illegible] vostra letra de continent. E sia la Sancta Trinitat vo[illegible] tra proteccio. Dada en Barchinona a tres de octob[illegible] any Mil CCCC sexanta hu. — M. de Monsuar dega [illegible] Leyda. — Los diputats del General de Cathalunya [illegible] consell aquest Principat representants a vostra ho[illegible] apparellats.

El mismo dia se celebró otra sesion por la tarde, y en ella á propuesta de los señores Diputados, y en atencion á que el Prior de Cataluña y don Juan de Cardona, preceptor del Masdeu, eran personas muy notables, y estaban informadas de todo lo que ocurria en aquella ocasion, acordóse que ambos pasaran á la Curia Romana para informar al Santo Padre de todos los sucesos que habian tenido lugar, así como de la muerte y milagros del Príncipe, lo que debian participar tambien á los Cardenales; cuyo encargo era preciso que cumpliesen, sin recibir salario alguno.

El mismo dia se recibieron las siguientes cartas.

Als molt honorables magnifichs e savis senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt magnifichs honorables e savis senyors. Perque son cert sera molt agradable a vostres magnificencies e savieses vos notifich com he sentit en cert que lo comte de Foix es arribat en Bearn sens rumor negun ni que de sa venguda sen sabes res per lo vezcomdat. E açò ses dit per persona que diu haver lo leixat en Tarba de que ne volgut certificar vostres magnificencies per que pugam provehir al que sera necessari si res occorrera. Avisant vos que faç star alerta tot hom per evitar tota natura de perill que pogues occorrer. E si conexereu que sia bo a nengunes coses ordeneu de mi lo queus placia car tostemps serè promptissim a exequtar tot lo quem sera per vostres magnificencies e savieses manat les quals ordenen de mi lo quels placia. De la Seu Durgell a XXV de setembre MilCCCCLX hu. Prest al voler de vosaltres e ordenar Anton de Cardona.

Als molt reverents magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residens en Barchinona.

Molt reverents magnifichs e molt savis mossenyors. La causa de la present es per certificar vostres grans reverencies e savieses com en lo derrer any del trien-

ni prop passat per raho de la preso del Senyor Pr[illegible]-
mogenit fon manat e ordenat per mossenyors los d[illegible]-
putats predecessors vostres esser feytes per lo Genera[illegible] l
en la present ciutat certes despeses manant a mi a[illegible] i
com a receptor per lo dit General en la dita ciutat q[illegible] e
pagas les dites despeses axi com de fet he aquell[illegible] s
bestretes e pagades. Primerament pagam a XXVI [illegible] II
de febrer prop passat a tres traginers qui de aqui h[illegible]-
vien portades aci certes artelleries ço es per lo po[illegible] rt
XIIII lliures XVII solidos e fermaren ne apoca. Ite [illegible] m
pagui al honrat En Pere Jorda tunc temporis diput[illegible] at
local en la present ciutat XXXV lliures XVII solid[illegible] s
VI diners que ell havia bestrets a oficials reals ab a[illegible] l-
tres ministres qui anaren a mar e per lo riu a deten[illegible] ir
tots navilis e fustes e per tremetre a Morella e en [illegible] l.
tres parts correus e altres condicions de persones [illegible] e
fer aci crides de la qual quantitat lo dit En Pere Jo[illegible] r-
da ne ha fermada apoca a XI de març prop passat [illegible] la
qual apoca e la damunt dita son aqui abdues en fo[illegible] r.
ma en poder dels honorables En Joan Ferrer recept[illegible] r
e En Franci Ferrer. Mes encara he pagat per lo sal[illegible] ri
e sou dels deu homens qui per lo General son st[illegible] ts
en guarda e custodia del castell de Amposta lo com[illegible] p.
te dels quals comença a XXVIIII de març e fini [illegible] o
derrer dia de juny prop passat. E per prestech he f[illegible] et
An Pere Gil de Villoro capita dels dits X homens [illegible] en
la guarda del dit castell axi que son stats onze h[illegible]-
mens lo pagament del qual sou e prestech que he f[illegible] et
per la dita guarda del castell de Amposta munta ce[illegible] nt
denou lliures VIIII solidos VI diners segons consta p[illegible] er

sis apoques en forma les quals tramet ensemps ab la present compreses en aço hun sou V diners per fer portar de la casa on se plega lo General a la barca e tornar de la barca a la dita casa dues bombardes que anaren al dit castell e de totes les dites quantitats que he pagades apar per los comptes per mi trameses als quals me refir. En los quals comptes fa ajustar e enadir una partida de VIIII solidos sis diners he ara pagats An Joan Sunyol notari per raho de les huyt apoques damunt dites que ell ha reebudes axi que totes les quantitats damunt expressades que per lo dit General yo he bestretes e pagades prenen summa de cent setanta lliures tretze solidos sis diners barchinonesos les quals mossenyors per una letra de cambi huy data de la present feyta vòs tramet pagar complidora la dita quantitat a huyt de octubre prop venidor al honorable En Joan Ferrer receptor per lo dit General en aqueixa ciutat per cambi fet ab mi mateix. Per ço mossenyors vostres grans reverencies e magnificencies supplich sia plasent a aquelles en lo dit cambi fer bon compliment de les quals lo Sant Sperit continuament sia proteccio e guarda. Dada en Tortosa a XXIIII del mes de setembre any Mil CCCCLXI. — Mossenyors als manaments e servici de vostres grans reverencies e magnificencies tot prest qui humilment me recoman per lo General en Tortosa receptor Joan Montornes.

4 DE OCTUBRE.

No hubo sesion, por ser domingo.

5 DE OCTUBRE.

En este dia, por los magníficos y venerables señores Canónigos de la Seo y los Concelleres de la ciudad, fué sacado de la sala grande del palacio real el cuerpo del Ilustrísimo y gloriosísimo señor D. Cárlos, en cuyo local, tan luego como espiró, habia sido depositado, con grande aparato y veneracion, pues lo cubria una preciosa vestidura hasta los pies, llevando en la cabeza una *carmelyola* violada, y teniendo encima del pecho una cruz de oro y una rica espada. Sobresalia en el túmulo el difunto, ostentando su preciosa cara, y con las manos sueltas, de manera que parecia como si estuviese vivo, y era tanta la multitud de uno y otro sexo y de todas condiciones que acudia para contemplarle, bendecirle, glorificarle y besarle las manos, que apenas podia caber en la referida sala, como que fué preciso establecer un órden para que los entrantes no impidiesen el paso á los salientes, lo que duró por espacio de muchos dias, sucediendo en ellos, que á la menor espresion de cualquiera de los asistentes, se movian las manos y los brazos del cadáver de una manera admirable, y como si obrara en vida. Dios Omnipotente, con-

ıdo entre sus elegidos al glorioso Primogénito , y no
endo, despues de su muerte, ocultar la gloria que le
, por su intercesion, súplicas y méritos, devolvió re-
namente el habla y el oido á varios mudos y sordos
ıcimiento, como tambien la vista á los ciegos y la sa-
erdida á muchos jorobados, cojos, lisiados, y á otros
mos que no tenian ya esperanza de que les curasen
ombres, dejando no menos libres de sus cadenas y
do miedo y peligro á algunos cautivos que gemian en
árceles.
l lugar referido fué el propio cuerpo santo , puesto
ı ataud y con el mismo aparato, trasladado solemne-
e á la Seo de la presente ciudad, por los nobles, mi-
s y generosos que lo llevaban, con grande iluminacion
nando una solemne procesion de clérigos y religiosos
dos los monasterios, á la que precedian muchas de
las personas que, por su intercesion, habian alcanza-
salud. Seguian despues los fámulos y servidores del
ipe vestidos con sacos, obispos y prelados junto con
ñores Diputados, individuos del Consejo, ciudadanos
ıs personas, especialmente del sexo femenino, todos
an multitud, imposible de describir, derramando lá-
s, exhalando suspiros y con inmenso llanto , mar-
lo tras del féretro, el cual, al llegar á la Seo, fué co-
o en un solemne catafalco , sobre las gradas de la
a de Santa Eulalia y delante del altar mayor , donde
ıuó, por la virtud divina, haciendo milagros, que re-
ıron en gran alabanza y gloria de Dios Omnipotente
devocion especial del mismo Primogénito, cuya fama
extendido por todo el universo, que invoca su nom-
ɔmo santo y elegido de Dios, á quien plazca interce-
or nosotros. Amen.

El mismo dia, recibieron los señores Diputados las s guientes cartas.

Als venerables pares en Christ nobles e magnific amats è feels nostres los diputats del General e co çell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Venerables pares en Christ nobles magnifichs ama e feels nostres. Per donar algun confort als oficia criats e servidors del Illustre Princep don Karlos no tre molt car e molt amat fill primogenit de bona m moria nos havem scrit a aquells sots la forma conte guda en la copia aci inclusa e no solament entene usar vers ells de aquella clemencia humanitat e ma suetut quels scrivim mes encara vers totes altres p sones de aqueix Principat e altres que en los anim seus tinguessen alguna suspicio o per qualque occ sio nos tinguessen per segurs de nos per haver adh rit al dit Illustrissimo Primogenit fill nostre e perq creem que de aço haureu plaer vos ho havem volg significar oferints vos que si alguns ni haura qui aço nos tinguen per contents ab bona voluntat per n seran donades a aquells totes altres seguretats q per medi vostre de nos voldran a corroboracio de capitulacio per la Illustrissima Reyna nostra molt c ra e molt amada muller en la vila de Vilafranc atorgada e per nos apres en propria persona confi mada e de nou fermada e jurada en aquesta ciut presents los reverends egregis nobles magnifichs ama e feels nostres los embaixadors per part de aque

Principat a nos tramesos. Dada en la ciutat de Calatayud lo primer jorn de octubre del any Mil CCCCLX hu. — Rex Joannes.

Lo Rey.

Venerable religios nobles magnifichs amats e feels nostres. Be conexem que ab molta causa e raho deveu esser constituits en gran congoixa angustia e contristacio per la mort corporal del Illustrissim Princep don Karlos nostre molt car e molt amat fill primogenit per la devocio e amor que haviem a sa persona e per lo acort que cascu de vosaltres segons son gran stat e condicio tenia en la casa sua perque arbitram esser una deles principals dolors de aquest mon als bons oficials criats e servidors haver perdut lo Senyor quils havia criats e del qual reportaven honors beneficis gracies e merces empero axi nos principalment qui per esser pare e per conseguent tant afix al vincle que ab nos tenia havem haut e havem molta afliccio e sentiment de la humanal separacio sua e apres tots vosaltres e quants lo amaven en aquest mon deuen fer gracies a nostre Senyor Deu que li ha fet fer fi de catolich christia es pot haver dell ferma confiança qui es collocat ab los sants benaventurats en la gloria eterna de tant com a vosaltres sesguarda va axi que podem sens tot recel e sospita viure segurs e reposats axi en aqueixa ciutat tant com en aquella star volreu com tornant e stant en vostres cases com en altres qualsevol parts de nos-

tres regnes e terres com la intencio nostra e ferm pr posit sia de observar e guardar ab efecte la capitul cio atorgada e fermada en la vila de Vilafranca de P nedes per la Illustrissima Reyna nostra molt cara molt amada muller e despuix per nos en propia pe sona en aquesta ciutat confermada e de nou atorga fermada e jurada e de tractar vos ab tota humanit clemencia e benignitat juxta forma de la dita capit lacio haudes per preterides e obligades totes les cos passades si algunes ni ha que poguessen causar alg na suspicio o reçel en los animos de vosaltres o algu de vosaltres com no tingam en la pensa nost altres sinistrès conceptes que a aço poguessen en r obviar o obstar ans retent vers nos lo deute que d vem e som tenguts com a subdits e naturals nostr segons confiam que ho fareu vos haurem per speci ment recomanats eus prosseguirem de gracies e me ces a cascu segons son stat. Dada en la ciutat de C latayu lo derrer dia de setembre del any M.CCCCLX — Rex Joannes.

Als molt magnifichs e de gran providencia mosse yors los diputats del General de Cathalunya.

Molt magnifichs mossenyors e de gran providenci Pochs jorns ha passats rebi un plech on havia XII l tres remetent aquesta ciutat è algunes altres viles e singulars les quals per persones de fiança son st des ben donades ab prou afany com sens despes ses haut a fer sou per que a nostre Senyor Deu ha pl

gut appellar en son regne lo Senyor Primogenit don Karlos placiali receptar nos gracia ab la divina potencia repos a les animes e als cossos. En apres huy que tenim XXX de setembre per lo pabordre Miquel fill de mossen Narcis Miquel ne rebut altre plech lo qual crech ses errat com van a Leyda e a persones que aturen de aquella part e per aquesta via no porien haver lo recapte degut ni tant prest com daqui. Vos torn trametre lo dit plech ab la present manantme a la voluntat de vosaltres mossenyors tot lo que plasent vos sia. De Gerona a XXX de setembre any Mil CCCCLXI. — A la ordinacio de vosaltres mossenyors prest. — F. Bellver.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell ur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Hir que era dimecres derrer dia del nes passat a les sis hores de mati rebem per correu lues letres vostres sotz una mateixa dada ço es de XXVI del dessus dit. La una de les quals conte dels molts miracles per la potencia Divinal aqui demostrats e fets per merits del Illustrissimo Senyor don Charles fill primogenit de nostre Rey e Senyor e per miga del cos seu los quals per consolacio del dit Senyor Rey es vostra ordinacio esserli manifestats ab lectura de la dita letra. E mes ab la matexa letra som encarregats supplicar la Majestat del dit Senyor Rey

de la tramesa del Illustrissimo Senyor don Ferrando primogenit juxta forma de la capitulacio. E que los que seran deputats a son consell e encara tots oficials e ministres e altres de sa casa sien mesos a nominacio voluntat e contentacio de aqueix Principat ab intervencio de la ciutat de Barchinona. Laltra letra en lo seu primer contexte ha lo matex tenor de les dites demostracions e miracles e apres subseguentment conte avis a nosaltres que cautament investigassem si la Majestat del dit Senyor Rey delliberaria que la Serenissima Senyora Reyna anas ab lo dit Illustre Senyor don Ferrando. E si aço sabiem en tal cas supplicassem lo dit Senyor Rey que per gran servici de sa Majestat e de la dita Senyora Reyna e del dit Senyor Primogenit e repos de aqueix Principat li plagues a xi ordenar e dispondre que lo dit Illustre Primogenit anas sens la dita Senyora Reyna confiant de la amor e devocio dels cathalans etc. E per semblant ne suplicassem la dita Senyora Reyna e si vehiem la venguda del dit Senyor Primogenit dilatarse nos ne vinguessem provehit en nostra partida de testificacio de document e carta publica com seria satisfet a la oferta de la embaxada etc. Segons aquestes coses en les dites letres a les quals nos referim son contengudes stesament. Les quals per nosaltres lestes de continent nos disponguem ab tota promtitut a les coses ab aquelles a nosaltres injungides. E venints a la presencia del dit Senyor Rey e per sa Majestat donada audiencia en lo primer loch li significam tot lo en la primera letra contengut referints nos encara a la textura de

la letra la qual diguem esser aqui en prompte si a sa Majestat plahia aquella hoir. El suplicam de la presta tramesa del dit Illustre Primogenit e de la disposicio o ordinacio de son consell oficials ministres e altres de la casa sua tot en axi com en la dita primera letra es contengut. E puys apres com per relacio o report de alguns domestichs e familiars del dit Senyor Rey fos vengut a noticia nostra que la dita Serenissima Senyora Reyna ensemps ab lo dit Illustre Primogenit devia anar en aqueix Principat e no afreturava de aço mes investigar per tant seguints la ordinacio vostra suplicam la Majestat del dit Senyor Rey fos de sa merce altrament dispondre e ordenar deduhint sobre aço totes les rahons de les quals en vostre scriure es feta mencio. E en aquest loch encara repetim les acostumades supplicacions de la promossio dels oficials de aqueix Principat. Apres les quals suplicacions e tot nostre parlar lo dit Illustrissimo Senyor Rey responent en aquella primera part dels dits miràcles e demostracions dix e significa haver de aquelles molta consolacio e volent hoir vostra letra apres la lectura de aquella referir gracies a Deu Omnipotent qui tanta beatitud e gracia haja volguda comunicar a fill e cosa sua de la sua Altesa ha causa de restar molt aconsolat. A la segona part de la tramesa del dit Illustre Primogenit ha dit e respost lo dit Senyor Rey que tal es la sua ferma intencio e proposit ço es satisfer en tot a la concordada capitulacio la qual axi ho dispon e la qual molt desija complir tenir e servar e que la dita tramesa se deduhira a exequcio presta-

ment de la forma empero e manera com lo trameta dix lo dit Senyor Rey star en delliberacio la qual nos referiria prestament. Al fet de la ordinacio e disposicio del consell del dit Senyor Primogenit e oficials e ministres etc. dix lo dit Senyor Rey esser sa voluntad ordenarne a consell vostre ab entreveniment de la ciutat de Barchinona e dels altres seus regnes. E derrerament nos dix que la provisio o provisions dels oficis serien prestament fetes les quals ya no restaren per fer sino fos lo cas subseguit de la mort del dit Illustre Senyor don Charles per lo qual la sua Altesa havia haguda contristacio e conturbacio que no hi havia pogut entendre. Finit en aço lo parlar del dit Senyor Rey per nosaltres foren encara repetides les suplicacions de la presta expedicio de les dites coses e que sa merce nous volgues dilatar de respondre sobre la deliberacio en que stava de la forma e modo de la tramesa del dit Illustre Primogenit. La qual resposta lo dit Senyor Rey nos oferi donar en la matexa jornada. En la vesprada del qual dia com ya nosaltres nos disponguessem per anar al dit Senyor Rey per la dita resposta per sa Majestat nos fonch trames dir sperassem fins al seguent dia lo qual es vuy e per lo mateix no havem fallit esser ab la Majestat sua e feta suplicacio per la dita delliberacio e resposta. Lo dit Senyor Rey dix haverla posada en scrits la qual volgue e mana esser legida aqui en sa presencia e davant nosaltres per lo seu prothonotari e apres la lectura de aquella mana esser nos donada. E jatsia a nosaltres no sia stat oblit lo que per vosaltres nos es stat sig-

nificat de no demanar pendre ne donar en scrits algunes coses pero per quant havem vist que ho ha fet ab entreveniment de son prothonotari e per aquell creem ne sia levat acte stimam mes valer pendre la dita cedula per veure e be attendre a tot lo contengut en aquella que si no la rebessem. Mes encara que denegar bonament nou podiem car de una privada persona nos pot scusar si volra fer alguna presentacio quant mes de son Rey e Senyor ab lo qual se han anar ab molta attencio e reverencia e bonament no pot esser repudiat ne denegat lo que ordona en semblant cosa. Per les dites rahons donchs nos es stat vist pertinent e necessari pendre la dita cedula copia de la qual dins la present vos es tramesa. E com apres la obligacio de aquella romanints nosaltres en deliberacio sobre lo que fer haguessem e partits per aquella hora de la presencia del dit Senyor Rey e lesta e ruminada la resposta e cedula dessus dita com per lo tenor de aquella encara no veessem lo dit Senyor Rey al supplicat clarament respondre ço es de ordenar que la Illustre Senyora Reyna se abstingua per lo present de anar en aqueix Principat e dix nos sobre aço apartament la deliberacio sua deliberam venir a la Majestat del dit Senyor Rey altra vegada e axi realment hi som venguts en aquesta hora que es la intrada del vespre e feta per aço nostra suplicacio lo dit Senyor Rey nos ha respost que sta en veritat que attesa la tendra edat del dit Illustre Primogenit sa Majestat havia hagut pensament no esser cosa covinent altrament esser trames ne anar que ab la dita Illustre

Reyna mare sua pero que vista la disposicio del tem
e les coses que concorrien la Majestat sua se adona
al temps e faria ço que la disposicio de aquell imp
taria o li consellaria. E sots aquesta generalitat nos
satisfet en aquesta part e no en altra manera. A
tal resposta partim de sa Majestat e anam a la Illu
tre Senyora Reyna de la qual lo dia passat quant ere
stats al palau per esser hora molt mati e per sem
blant lo dia present no haviem poguda haver audie
cia e de present li es stada feta per nosaltres la su
plicacio per vosaltres ordenada la qual ab molta b
nignitat e humanitat ha respost voler esser molt a
tenta a totes coses que redunden a benefici tranquil
tat e repos de aqueix Principat e fer per aço tota i
tercessio e obra. E quant a la part de no anar ab
dit Illustre fill seu ha respost que jatsia de vosaltr
haja plena confiança quel tractareu ab tota devocio
amor com bons e fidelissimos vassalls pero que atte
la tendra edat de aquell li aparria molt conferir a
comoditat e necessitat de la sua persona que nos lu
yas dell la Excellencia sua. E lo contrari succehiria
ella com a mare qui molt lo ama a molt entrenyor :
tot que de aço la Excellencia sua conferira ab la M
jestat del Senyor Rey e sera disposta en seguir
obeir la sua ordinacio. Aquesta es la gesta per or
de les coses que derrerament nos haveu injungides.
jatsia hajam legit e attes lo scriure vostre ya dess
commemorat ço es lo quens dehiu que si la ana
del dit Illustre Primogenit se dilatava nosaltres part
sem ens hen anassem nos ha paregut atteses les cos

per lo Senyor Rey davant posades les quals en lo vostre scriure no podien esser previstes deureus esser feta la present consulta. La qual creem vos sera mes accepta que si altrament fahiem la nostra partida. Sobre la qual e altres coses dessus toquades les reverencies e nobleses e magnificencies vostres previstes en totes les coses que occorren poran fer bona deliberacio a tota honor e benifici vostre e del Principat. La qual axi com nos significareu sera per nosaltres a exequcio dedubida. Les letres de la ciutat de Barchinona son stades al Senyor Rey e a la Senyora Reyna presentades. Ab tant molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vos haja en sa guarda. Scrita en Calatayu lo primer jorn de octobre any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Traslat de la resposta del Senyor Rey.

A la instancia e suplicacio feta ir dimecres prop passat a la Majestat del Senyor Rey per part dels diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya per los reverends egregis nobles e magnifichs embaxadors de aquell diu e respon la prefata Majestat que tant com se sguarda a la tramesa del Illustre Infant don Ferrando Darago e de Sicilia duch de Montblanch fill seu primogenit molt car e molt amat en lo dit Principat juxta forma de la capitulacio en la vila de Vilafrancha per la Illustrissima Senyora Reyna atorgada e fermada e per la prefata Majestat en

propria persona aci confirmada e de nou fermada e jurada. Ya en aquests prop passats dies fonch dit e respost per aquella als dits embaxadors e scrit als dits diputats e consell que la prefata Majestat era molt contenta e plahia donar orde ab bona voluntat de fer e deduir ho a exequcio plahent a nostre Senyor Deu lo pus prest que fos possible juxta forma de la dita capitulacio. E aquella mateixa es ara la sua intencio e voluntat. Es veritat que puys la sort ha portat que la cort general del regne de Arago se troba de present congregada e justada en aquesta ciutat de Calatayut la prefata Majestat ha deliberat e per los del regne es stat demanat e suplicat que lo dit Illustre Infant don Ferrando sia jurat en aquella per Primogenit e succesor universal seu apres los seus lonchs e benaventurats dies. Attenent que segons los furs privilegis e libertats del dit regne de Arago lo dit jurament no deu ne pot esser fet ne prestat sino en la cort general. E si lo dit Illustre Primogenit se trobas en lo dit Principat o en altra qualsevol part fora lo dit regne de Arago la raho volrie quey vingues per causa de la prestacio del dit jurament qui es acte de tanta importancia car sperant la dita cort no haurie loch la prestacio del dit jurament e no seria sens molt gran fatiga treballs e despeses si la dita cort altra volta sols per aquesta causa se hagues a convocar e ajustar. Daltra part alguns dels que deuen intervenir en la prestacio del dit jurament e assenyaladament dels de les universitats son absents e per ferse los actes legitimament e en forma deguda e pertinent conve que

sien convocats axi com ja la prefata Majestat per letres sues los ha manat convocar e si speren prestament. Tota hora que lo jurament sia prestat e aparellades les coses necessaries a la anada del dit Illustre Primogenit la prefata Majestat sera contentissima de trametrel en lo dit Principat car per be que segons forma de la dita capitulacio lo dit Illustre Infant don Ferrando degues anar en Cathalunya pero no se pensava que axi prest degues succehir lo cas en forma que es vengut. E no es menys que en hun modo podia anar com a Infant fill de la prefata Majestat segons forma de la dita capitulacio que ara essent e anant pera regir com a fill primogenit e loctinent general en lo dit Principat se requeren altres degudes e oportunes circunstancies no prejudicants en res a la dita capitulacio. Tota via la prefata Majestat sera molt contenta e grahira als dits embaxadors els prega e encarrega tant com pot ques detenguen e aturen per esser presents a la prestacio del dit jurament e apres anar ab lo dit Illustre Primogenit e acompanyar aquell en la sua anada al dit Principat. Tant com es a la provisio dels oficis del dit Principat per semblant la prefata Majestat es molt contenta donarhi recapte e molt prestament Deu ajudant per aquella seran provehides dels dits oficis tals persones quals li sera vist que sia a gloria de nostre Senyor Deu honor e servey de la prefata Majestat e bon regiment de la cosa publica del dit Principat axi en universal com en particular.

6 DE OCTUBRE.

No hubo sesion, con motivo de la misa solemne y exequias que se celebraron en la Seo, por el alma del señor Primogénito, en la que dijo el sermon el maestro Querald, del órden de Predicadores.

7 DE OCTUBRE.

Acordóse en este dia no dar contestacion á Francisco Burgués, hasta haber recibido la de la ciudad de Gerona.

En la misma sesion se presentaron los nobles fray Juan de Beamunt, Juan de Ixar y Juan de Cardona, manifestando que, en atencion á tener una carta del Señor Rey en que les aseguraba á ellos y otros servidores del señor Primogénito, y puesto que dicho Señor Rey queria guardar la capitulacion, deseaban saber si se les comprenderia en la misma, aun cuando no fuesen catalanes, sobre lo que suplicaban á los señores Diputados y Consejo les prestasen consejo, ayuda y favor; á lo que contestaron estos que dispuestos estaban á favorecerles y ayudarles, en cuanto pudiesen, tanto por contemplacion á la gloriosa memoria del Primogénito, como por su nobleza y demás cualidades que les distinguian.

Se recibieron en este dia las siguientes cartas.

.ls reverend e molt magnifichs los diputats del
ıcipat de Cathalunya residents en Barchinona.
everend e molt magnifichs senyors. Pens recorda-
ı la reverencia e magnificencies de vosaltres com
ɔrn de la mia partida per mi fonch parlat a aque-
de la satisfaccio e remuneracio per mi demanades
ı treballs que supportat havia per lo honor e ser-
de aqueix Principat de que no havia reportada
ına utilitat e per vosaltres senyors ab molta huma-
t me fonch respost que de aço convenia fos feta
ıula en lo conçell sens la qual bonament fer nos
ia e per la brevitat del temps lavors noy pogui do-
recapte. Ara senyors yo tramet una suplicacio di-
da a vosaltres senyors e al conçell en la qual son
cificadament deduides les coses que yo he fet per
ıonor e servey del dit Principat e remuneracio que
ɔan de aquelles perque reverend e molt magnifichs
yors vos suplich e deman de molta gracia que per
tra acustumada virtut vos placia haverme per re-
ɔanat e donar orde que yo sia content e satisfet de
ı treballs axi com la raho vol e lo Principat ho ha
ıement acostumat fer car per be que de aço se
a fer paraula en lo conçell so mes de cert que la
ra ajuda endreça e favor en aquest cars ab tota
estat me poran molt aprofitar de que per sempre
are obligat al dit Principat a les reverencies e mag-
:encies vostres les quals de aço seran sollicitades
lo honorable En Jaume Garcia scriva del Senyor

Rey e tenint les claus de son archiu lo qual per bo manadat sua ne ha pres carrech per mi oferintme molt prest en totes les coses que ho fer puxa per lo honor e servey del dit Principat e de cascun do vosaltres juxta la mia possibilitat. Scrita en Calatayu a XXIII dies de setembre del any Mil CCCC sexanta hu. —— A tot vostre manament e servey prest lo prothonotari de la Majestat del Senyor Rey Antoni Nogueras.

Als molt reverend honorables e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e molt savis senyors. Certificam vostres grans prudencies e savieses com huy quis compta quatre del present mes de octobre a ay present e dejus scrit havem rebuda una letra ab una cedula interclusa en aquella de la sacra Majestat del Senyor Rey la data de la qual fonch en Calatayu lo primer del present mes crehent certament segons la continensa de aquella e del trellat interclus en ella vosaltres per semblant haver rebuda semblant letra e trellat. E per que aquesta universitat sempre es stada conforme e sera en tots los actes del Principat de Cathalunya concernents servey de nostre Senyor Deu augment e feeltat de la sacra Majestat e benefici de tot lo Principat vos pregam quant podem per vostres letres siam certificats de la resposta a la dita letra fahedora per lo correu portador de la present. E sia

molt reverent e molt honorables senyors la Divinitat proteccio e guarda vostra. De Cervera a IIII de octobre any Mil CCCCLXI. — Molt reverent e honorables senyors los paers de la vila de Cervera a tot vostre honor apparellats.

El mismo dia, en otra sesion por a tarde, fueron aprobadas las cartas que se dirigian al Santo Padre, y las instrucciones para los Embajadores, acordándose que se expidieran en seguida. Hállanse á continuacion, junto con otras que van dirigidas á los Cardenales, y con el siguiente resguardo para seguridad de los mismos Embajadores en las fronteras.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona. Al honorable lo diputat local en la vila de Perpenya e bisbat Delna e als collidors e guardes en aquella e en lo port e pas de Salses constituits. Saluts.

Com los reverends e venerables religiosos frare Jacme de la Guialtruu prior de Cathalunya del Spital de Sent Joan de Jherusalem e frare Joan de Cardona comanador del Masdeu del dit Spital vagen per embaxadors per nosaltres e nostre consell aquest Principat representants a nostre Senyor lo Papa e a la sua cort e vullan sien favorablement tractats vos dehim e manam que los dits prior e comanador ab tots lurs cavalcadures familia e companyia e bens lexets passar

sens scorcoll e empaix algu pus empero los dits prō or e comanador façen sagrament que ells ni compa no-yia lur no porten robes ni coses que hajen a pa sa general e tractats los favorablement. Dada en Barc i-nona a set dies de octobre del any Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar dega de Leyda.

Sanctissimo ac beatissimo domino nostro Pape.

Sanctissime ac beatissime in Christo pater et dom ni-ne. Post humillimas atque devotas recomendacion es et pedium oscula beatorum. Ad vestram beatissima m Sanctitatem destinamus pro parte Principatus isti us oratores videlicet religiosos preclarosque viros fratre m Jacobum de la Gialtruu priorem Catalonie et fratre m Joannem de Cardona preceptorem Mansidei et Spe-llunce de Francolineo milites hospitalis sancti Joa n-nis Jherosolomitani informatos plene de nonnu lis sanctissime persone vestre nomine Principatus ej us-dem referendis juxta instrucciones vobis datas. Su p-plicamus atque ideo V. S. B. dignetur illos beni ne suscipere et audire fidemque et credulitatem eis tri-buere. Etsi forsan particularia negotia sua apud S. V. gerere contingerit aut gratias petere dignetur. E. S. nostri contemplatione illos habere favorabiliter reco-missos. Et conservet altissimus almam personam ves-tram regimini sue sancte ecclesie per tempora longi o-ra. Scripta Barchinone septima octobris anno Milles i-mo CCCCLXI. — E. S. humiles filii et devoti qui pre-misso pedum osculo beatorum V. S. humiliter se

nendant. — Diputati Generalis Principatus Cata-
ie.

ieverendissimorum in Christo patrum dominorum
cte Romane ecclesie cardinalium.
Collegio dominorum cardinalium.
ieverendissimi in Christo patres et domini. Ad S.
titudinem domini nostri summi Pontificis et ad vos
parte hujusmodi Principatus destinamus oratores
giósos preclarosque viros fratrem Johannem de
ltrude priorem Catalonie et fratrem Johannem de
dona preceptorem Mansidei milites hospitalis
cti Johannis Jherosolimitani informatos plene de
nullis eidem B. domino nostro Pape et vobis no-
ne ipsuis Principatus referendis juxta instruccio-
eis datas. Suplicamus propterea V. R. P. digne-
illos benigne audire fidemque et credulitatem eis
uere. Et si forsan particularia negocia sua apud
ctitatem domini nostri Pape gerere contigerit aut
gratias obtinere dignetur E. R. P. V. nostri con-
platione illos habere favorabiliter recomissos. Et
servet R. P. V. ille Dei filius qui bonorum est re-
utor per tempora dilatata. Scripta Barchinone VII
octobris anno a nativitate Domini Millesimo qua-
gentesimo sexagesimo primo.

irigitur domino cardinali Valentie ecclesie Romane.
ieverendissime in Christo pater et domine. Licet

per nostres oratores scribamus in generali collegio dominorum cardinalium vestrorum quia tamen nos non latet qualia V. R. P. dixit et fecit in favorem Catalanorum presertim pro actis factis in prosecucione liberationis persone Illustrissimi domini Karoli primogeniti nostri sancte recordationis ne ingrati videamur gratias pro parte hujusmodi Principatus harum serie vobis referimus geminatas nuntiantes dominacioni vestre quod taliter ipsum Principatum ex hoc reddidistis obligatum quod pro vobis faceremus quecumque grata. Oratores vero ipsi onus habent spetiale in instruccionibus hec omnia vive vocis oraculo referre V. R. P. quam altissimus dirigat feliciter et votive. Scripta Barchinone septimo die octobris anno a nativitate Domini Millessimo quadringentessimo sexagessimo primo. — V. R. P. obsequiis et serviciis semper prompti qui eidem se recomendant diputati Generalis Catalonie residentes Barchinone.

Instruccions per los embaxadors de Roma.

Instruccions per los molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General de Cathalunya e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya fetes als reverends egregis e magnifichs religiosos senyors frare Jacme de la Gialtruu prior de Cathalunya e don Joan de Cardona comanador del Masdeu del orde de Sanct Joan de Jherusalem embaxadors e oradors destinats a la sanctissima clemencia de nostre sanct Pare.

rimerament, los dits embaxadors precedents humil
vota reverencia e recomendacions ab besament
eus a la Sanctedat de nostre sanct Pare de part
dit Principat liuraran a aquella la letra de creen-
ne sen porten en virtut de la qual la ora que a
icar los sera assignat explicaran a la sua sanctis-
a Beatitud com en los dies passats pervenguda a
cia sua la detensio feta per la Majestat del Senyor
de la persona del Illustrissimo don Karles fill seu
ogenit de sancta recordacio e los actes que los
lans moguts per bonissimo zel corresponent a lur
ta fidelitat e instauracio de lurs leys e libertats
en pen liberacio del dit Primogenit trameté per
nuncios als dits diputats e conçell dos breus per
quals e en virtut de les creenças explicades per
everend bisbe Delna e Antoni de Veneris elet de
goça comprengueren los dits diputats e conçell
lo dit Clementissimo sant Pare havia molt enuig
a dita detencio e gran plaer dels enantaments
catalans per liberacio de aquell excitants los dits
tats e conçell que virtuosament insistissen per
acio del dit Primogenit ab oferta que en lo Prin-
ho volgues la sua Sanctedat trametre en les
de ça nuncio special per treballar e intercedir en
coses benificants la dita liberacio e havents
rd al bon stament e repos del dit Principat. Als
nuncios en nom del dit sant Pare per los dits
ats e conçell entraren en pensament de trametre
sua Sanctissima persona embaxada de part del
rincipat per referirli humils e devotes gracies de

les coses predites e informar aquella de tots los negocis. Mes per quant lo dit Senyor Rey per sa gran humanitat e clemencia mana deliurar lo dit Primogenit e exaudir les suplicacions del dit Principat per bons respectes fou sobresegut en destinar la dita embaxada en apres arribat lo dit Primogenit en aquest Principat e volents les catalans quant en ells era treballadaquiavant tals o semblants inconvenients entre pare e fill e lur posteritat seguir nos poguessen e lorde de successio en la casa Darago fos conservat degudament com es acustumat en scrits suplicaren la Excellencia del dit Senyor Rey de algunes coses havents respecte a laor de nostre Senyor Deu servey de la sua mare e de la Serenissima Senyora Reyna e tranquillitat entre lur Altesa e dit Illustrissimo Primogenit benefici del Illustrissimo Infant don Ferrando fill lur ara primogenit e repos e bon stament del dit Principat e de la republica de aquell. Les quals supplicacions ha plagut a la Altesa del dit Senyor Rey per sa virtut e humanissima clemencia en via de capitulacio e concordia ab lo dit Illustrissimo don Karlos lavors primogenit e ab aquest Principat fermar e jurar e ab aquella lo dit Senyor Rey ha loats e aprovats ratificats e confirmats los actes dessus dits com a be e degudament fets comendant molt de aquells los catalans com a fidelissimos vassalls.

Item diran e explicaran a la clementissima Excellencia del dit sant Pare com creat per lo dit Senyor Rey lo dit don Karlos primogenit lochtinent seu general en aqueix Principat ell dit Primogenit ab molta pru-

dencia humanitat virtut e clemencia ha regit e governat aquell en pau tranquillitat repos e justicia fins a XXIII del passat mes de setembre en lo qual dia entre tres e quatre hores de mati plague a la divina potencia separar del cors la anima benaventurada de aquell en lo palau reyal de aquesta ciutat rebuts primerament catolicament e religiosissima los sagraments ecclesiastichs com a vertader christia de la qual separacio si es stat gran lo dol e contristacio en los catalans ells dits embaxadors poran fer testimoni. Lendema empaliada molt altament la gran sala del dit palau lo dit cors fonch devallat a aquella e posat sus hun bell lit en mig de aquella fabricat.vestit altament com es de custum en tals senyors les mans braços cap e cames del qual stigueren per tres dies axi blanchs nets tractables molls e movibles a totes parts sens incomposicio alguna com si fos viu lo que fonch reputat a molta maravella. E decontinent que fonch en la dita sala nostre Senyor Deu rey dels reys e senyor dels senyorejants per merits de aquell obra e continuament de nit e dia en presencia de infinida gent apres ha obrats e sempre obra per sol tocament del cors tant com stigue patent e apres de la caixa en aquell sta recondit molts miracles com es illuminar sechs contrets geperuts e mancos fer adrets muts e sors a natura fer parlar e oyr itropichs e paralitichs guarir e de mal de cranch e de polipus e de porcellanes del qual ja en vida molts havia guarits e de moltes altres species e natures de infirmitats dels quals miracles e altres senyals e coses son rebuts e conti-

nuament se reben actes auttenticks per les quale coses los catalans han commutat lur dol e contristacio en molta consolacio e alegria cogitants haver hagut per primogenit e regidor hun tal Senyor per lo qual tals e tants actes divinament inspirats han fets los quals per evidentissima demostracio dels dits miracles e altres coses es vist nostre Senyor Deu approvar e jatsia de la absentacio del dit Primogenit summament se dolguen los catalans empero molt conord han pres e prenen con lo cors a ells ha lexats per merits e pregaries del qual creem esser en aquest mon endressats e custodits e lurs animes preparades a salvacio eterna. Mes avant diran e explicaran los dits embaxadors com separada la anima dels cors del dit Senyor Primogenit encontinent los diputats e conçell representants lo dit Principat scriviren al Senyor Rey e per lurs embaxadors humilment supplicaren la sua Excellencia fos de merce sua juxta forma de la dita capitulacio los trametes per primogenit e lochtinent de sa Majestat lo dit Illustre Infant don Ferrando al qual la successio recta de la casa Darago apres los benaventurats dies del dit Senyor Rey se spera. E com la sua Altesa los ha scrit e per son embaxador trames a dir es presta de continent trametre aquell e fer lo jurar com es acostumat per tots sos regnes e terres en primogenit de que los catalans jatsia alre no sperassen de la Majestat del dit Senyor Rey han presa molta contentacio e alegria com sia ver lo que loablement fet han ab integritat de lur fidelitat fos a respecte que los fills del dit Senyor Rey e altra posteritat

lur fos en sa prerogativa de grau en la successio conservada e perpetuada e tota hora que lo cas ho requeris ço que a Deu no placia farien lo semblant per lo dit Illustre don Ferrando e altra posteritat de lur Rey e Senyor qual han fet per lo dit don Karlos de eterna memoria.

Totes les coses dessus dites explicaran los dits embaxadors a la Sanctedat de nostre sanct Pare e de part del dit Principat referiran ab humil besament de peus gracies infinides de les coses dessus dites per sos nuncios als dits diputats e concell manifestades. Supplicants humilment e devota la sua excellentissima Sanctedat li placia haver en special recomendacio e memoria aquest fidelissimo e christianissimo Principat e los poblats en aquell los quals ab tota integritat obediencia vertader zel e fervent devocio sempre son e seran promptes als seus servey e manaments com a vicari de nostre Senyor Deu Jhesuchrist e pare en la terra per lo qual e conservacio del seu benaventurat regiment incessantment en aquest Principat se fan specials pregaries a nostre Senyor Deu.

Mes avant los dits embaxadors donaran les letres que sen porten al collegi dels reverendissimos mossenyors cardenals e als singulars dells als quals son dirigides en virtut de les quals per part del dit Principat explicaran aquelles de les coses dessus dites que als dits embaxadors seran be vistes specialment parlaran ab los reverendissimos senyors cardenals vicecanceller de nostre sanct Pare administrador de Valencie et Centum quatuor coronatorum. Als quals de

part del dit Principat regraciaran les coses per lurs reverendissimes paternitats dites e fetes en favor e laor dels catalans en la prossequcio de la liberacio del dit Senyor Primogenit don Karlos de inmortal memoria significants los que lo dit Principat los resta obligat de la lur bona voluntat e amor que a aquell han mostrada e mostra continuament. E que en son cas conexerien lo dit Principat ne serie be recordant.

E de totes les respostes axi de nostre sanct Pare com dels dits senyors cardenals e de altres particularitats los dits embaxadors ab lurs letres avisaran los dits diputats e conçell per los correus qui continuament venen de part de ça donant los aquell avantatge que ben vist los sera. Scrita en Barchinona a set de octubre del any Mil CCCC sexanta hu.

8 DE OCTUBRE.

No se celebró consejo general, pero reunidos los señores Diputados con las nueve personas designadas para ocuparse de estos asuntos, y con los abogados de la casa, conferenciaron entre sí sobre el contenido de las cartas que habian recibido del Señor Rey y de los Embajadores, sin que se tomara, aquel dia, acuerdo alguno.

Dióse cuenta de otras cartas que tambien se recibieron, y que siguen á continuacion.

molt reverends egregis nobles magnifichs e ho-
les senyors los diputats del General de Catha-
e conçell lo Principat de Cathalunya represen-
residents en Barchinona.
lt reverends egregis nobles magnifichs e honora-
enyors. Vostra letra havem rebuda de tres del
ıt ab la interclusa de una letra de la Majestat
ınyor Rey de XXVI del passat per les quals ha-
'ist la dita Majestat ha pensat decorar lo Illus-
n don Ferrando Primogenit duch de Montblanch
u de titol del Principat de Gerona les quals co-
ıbudes havem delliberat sobre aço tenir consell
deliberacio sobre fo dit fet farem presta res-
a vostres reverencia nobles e magnifichs pru-
es de les quals sia proteccio la Trinitat Sancta.
en Gerona a V doctubre del any M.CCCCLXI.—
ıs vostres ordinacions los jurats de Gerona.

molt reverends egregis nobles magnifichs e
ıonorables mossenyors los diputats e conçell re-
ıtants lo Principat de Cathalunya.
.t reverends egregis nobles magnifichs e molt ho-
les mossenyors. Dies ha som assats certs de al-
letres e creenças que lo honorable mestre Mar-
e ha procurades dades e explicades tant al Illus-
no Primogenit de gloriosa e sanctissima memo-
m en aqueix magnifich consistori algunes per

part de tots los jurats e altres per part de alguns daquells fetes occultament e sens intervencio del notari dels fets e negocis daquesta ciutat en poder del qual notari ha covengut aparer que alguna creença fou explicada per lo dit mestre Marti sens sabuda e voluntat dells jurats don conech als jurats per lur descarrech de aquells de qui era interes scriure del contrari de aquella explicacio. Ara novament havem rebut translat de una letra occultament ab la pratica dita feta per part de tres jurats nominats a XVII del mes passat e dirigida a vostres grans providencies ab narracio de molts fets impertinents e ab creença al dit mestre Marti Pere. E lo dia de la data de la dita letra lo notari de la ciutat troba en casa del dit mestre Marti Pere hon seu scrivent qui metia en bell aquella o altra letra de tres jurats e feu lo cessar de scriure com tals pratiques nos poden fer ab lo notari ne ab scrivent seu. E perque som certs vostres grans providencies hauran molt be compres lo contengut ordinacio auctoritat e la fi que dita letra pot profitar o haguerem curat satisfer en aquella sino per lo interes de aqueix consistori e de aquesta universitat perque en sdevenidor no puga esser fet contrari ne decepcio a huns ne altres en special en tal occorrencia de fets qui son de la pus alta specia. E no podem pensar don proceheix tant animo e oblivio de la propria honor que tres jurats sols gosen afermar algu esser sindich de universitat e altres assercions de que lo contrari se mostra ab cartes e actes autentichs e molt forçats sino per lo interes predit de perill sdevenidor intran

merits de aquests fets per la honor de aquesta cin-
e dells ciutadans als quals moltes vegades los mi-
es fan participants e la culpa de pochs es comp-
a tots sens causa per general parlar e lexant mol-
uperfluitats de dita letra qui per la sola asserciо
vistes satisfahents erronees deduir a tanta reve-
ia e providencia solament a dar raho hi en aques-
utat ha sindich algu per lo present ne qui e lo
direm protestam no sia dada fe sino tant com per
s e actes se mostrara. Certifiquam a vostres grans
idencies que aquella declaracio feta per nosaltres
gran comissio de aquesta universitat sobre lo sin-
de mossen Sampso e de sos consindichs per la
e per altres fets e sobre da tramesa de mestre
i Pere sta ab carta pública e lo notari testifica
quella la dita potestat la qual ab altra carta sta
t es pot veure sens defecte algu e tal com poder
niversitat es acostumat es pot dar en semblants
res fets e si en aquella declaracio es vista per
mes qui no sien obstinats per propia passio no
gita los jurats qui en comissio de fets particulars
auria contrari ne conten revocacio de sindicat
ne ha forma de sentencia ne de acte juridich qui
n digmenge o dilluns no fa a proposit e es molt
rtinent allegar en fets de universitat solament ha
rd a la resposta de Jhesuchrist *non veni solvere*
n sed adimplere. Ab cartes e actes appar que
sen Sampso e sos consindichs no foren alets per
rt sol ans expressament foren alets e tramesos
ltres fets particulars e per tots altres qui occor-

regueren a coneguda dells jurats e de certes persones en aquells adjuncts per la universitat. E lo qui es allegat que privilegi dispon tot missatger ha a prosseguir los fets de aquella misatgeria dien veritat e expressament es contra lur opinio no es dubte que mossen Sampso fou elet en la embaxada dels quinze e com a sindich de aquesta ciutat e per aquella matexa causa per la qual mestre Marti fou trames apres molt temps e aquella eleccio de mossen Sampso e la prosecucio del negoci fou aprovat per los jurats e adjuncts havent ampla potestat de la universitat per aquell sindicat e per tots altres fets occorrents segons es dit e per aquells jurats e adjuncts fou enadit e dat carrech a mossen Sampso que per part de aquesta ciutat en singular prosseguir aquella matexa causa de la embaxada de diputats en supplicar per deliurar lo Senyor Primogenit e per defensio de libertats e appar per letres continuades per lo notari apres los diputats convocaren e perque mossen Sampso era a Çaragoça e laltre sindich havia esser a Leyda a la prorrogacio de la cort e lo terç sindich es volgut anar covench traure de bosses e fou trames mestre Marti Pere ab soles instrucciones molt limitades jurades ab homenatge. Doncbs segons lur raho vengut mossen Sampso en aquexa ciutat pus per los jurats e adjuncts havent potestat de la universitat havia prevengut a mestre Marti Pere en la prosequcio e causa del negoci per lo qual lo dit mestre Marti Pere era stat trames la potestat e tramesa de mestre Marti era nulla e finida pero a nos es stat vist pus just declarar que tots hi han po-

entrevenir attes que la eleccio e tramesa de mes-
Marti Pere fou forçada e per empatxament e ab-
ia dells sindichs de la cort servada empero la
a de lurs instruccions e poders. Perque mossen-
per los jurats e adjuncts de aquell sindicat de la
se mostra que mossen Sampso ha haut poder de
sta universitat de entrevenir en la prossequcio del
ci de la diputacio e molt abans que mestre Marti
e apres es stat declarat e confirmat ab dita nos-
eclaracio. En lo que scriuen que novament es
leccio de mossen Sampso per vots contra forma
ivilegi tal eleccio no sabem mes creem que equi-
en e dien eleccio del poder que fou dat a mossen
so per fer lo jurament al Senyor Primogenit. Per
vostres grans providencies millor comprenen lur
cio en tot lo que han scrit trametem translat ab
sent de la declaracio feta per lo Senyor Primo-
e per son sacre conçell oyt mestre Marti Pere
aquella altercacio e no sabem que es la causa
res jurats e mestre Marti Pere sols en opinio no
ra de tota pertinacia. Per declaracio de tant vir-
Senyor e conçell havem a dir que en ells ha loch
del psalmista *Obscurentur occuli eorum* etc. Cer-
ts a vostres grans providencies que en la prosse-
de tot lo negoci los ciutadants de aquesta ciu-
oder esser comendats de molta virtut e de bona
cio e per aquell bon zel de servar unio e con-
a daven en parer concordament que lo poder
r aquell jurament fos dat a mossen Sampso e a
e Marti Pere oblidant que lo modo com mestre

representantes in civitate Barchinone residentes salutem et prosperos ad vota successus. Nec non universis et singulis custodibus portuum et passuum rerum prohibitarum tam in dicto Principatu quam extra ubilibet constitutis cum honore salutem.

Accedunt missi Embaxiatores nostri ad sanctissimum dominum nostrum Papam et ejus romanam curiam viri nobiles spectabiles ac sacre regionis hospitalis sancti Joannis Jherosolimitani milites strenui frater Jacobus de la Gialtruu prior Catalonie et frater Joannes de Cardona preceptor del Mas Deu et aliarum preceptoriarum hospitalis predicti pro negociis hujus Principatum ejusque honorem maxime concernentibus quorum gressus et regressus ad prime cupimus sa vos esse et securos et comissa eis negocia salubrite et sine impedimento pagi vestras ob eam rem reve rendissimorum illustrorum magnificorum egregiorum spectabilium virorum paternitates serenitates magnificentias aliorumque amicicias ex intimis deprecamur ut nostri hujusqne Principatus quem nos ut predicitur representamus intuitu amore complacentia et favore prenominatos nostros Embaxiatores cum eorum equitum et pedituum comittiva eorumque bonis rebus vestibus tam in auro quam in argento et alia quavis specie consistant tam conjunctim quam divisim per civitates castra villas et loca passus et portus vobis aut cujusvis vestrum submissa salve libere pariter et secure ingredi transire et in eis esse et morari ac abinde exire recedere et abire ac redire permittatis nullam vim injuriam ofensam verbis aut facto eis aut

n eorum in personis vel bonis aut eorum familie
ocietati inferendo seu inferri a quoque minime
nittendo quinymo siquid premissorum eis vel ali-
eorum seu familie aut societati eorum per quem-
a illatum fuerit quam nollemus id placeat confes-
facere emendari et reparari providendo eis si opus
it de securo et salvo transitu et conductu. Nos
ope id totum ad complacenciam nostris mentibus
bemus singularem paratos vice reciproca suo casu
lia agere prompto animo et complere. In quorum
monium presentes eis litteras nostro sigillo comu-
Diputacionis sigillatas in pendenti duximus conce-
las. Dattum Barchinone die VIII octobris anno a
vitate Domini Millessimo CCCC sexagesimo pri-
— M. de Monsuar dega de Leyda.

9 DE OCTUBRE.

o se celebró sesion formal, pero se reunieron los se-
s Diputados con algunas personas que habian llama-
para tratar de los diversos asuntos de que se habian
ado en las últimas sesiones.

10 DE OCTUBRE.

gue la reunion como en el dia anterior, y con el mis-
objeto.

Los señores Diputados recibieron en este dia la siguiente carta.

Als molt reverend s magnifichs senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. Per Albert de Claramunt he rebuda vostra letra e per aquella me significau trobareu per mi ni valedors meus novitat alguna no sia feta com per vosaltres sia scrit als embaxadors vostres suppliquen lo Senyor Rey do orde de repos en aquestes fahenes e comsevol per les coses fetes indegudament per mos enemichs lo repos a present expedient nom sia desijos de complaure a aqueix Principat per lo qual la persona e casa mia he mesa en perill sere molt content per ma part no cometre nenguna novitat. Es veritat que lo Senyor Rey a instancia del regne trames aci dos embaxadors per metre algun repos en aquesta fahena axi com jaus es stat recitat e no se ha pogut obtenir pus repos de dotze jorns los quals passen dimecres primer vinent. Se que per la part de mossen Rebolledo se fe preparatori per danyarme. Si lo temps sera spirat yo sperare per contemplacio de vosaltres. Ells començen novitats. Haureus a molta gracia yo sia consellat e avisat per vosaltres ells moventme del que voldreu faça car com dit he yo no entench a passar la ordinacio de vosaltres. E encara vos haure a gracia no vullau oblidar ajudarme com sia cert que lo preparatori que ells fan sia aquell que per Ferrando de Bolea vos es stat e x-

t. E per la present no mes sino que sere prest al de mí ordenar voldreu. Destadella a dos de re. — A la ordinacio de vosaltres Felip de o.

11 DE OCTUBRE.

las, en presencia de los señores Diputados y Conse- siguientes cartas, que se habian mandado redactar l Señor Rey y Embajadores, fueron aprobadas por or parte de los asistentes, y se dió órden para que expedidas desde luego.

t alt e molt Excellent Senyor.

mossen Francesch Burgues conseller e camar- rebem pochs dies ha una letra de vostra Majes- ta en Calatayu a XXVI del passat mes per la qual la creença per ell explicada havem compres la lencia vostra encarregava e manava a nosaltres per lo Illustrissimo don Karlos primogenit de recordacio les solemnitat e exequies que per fills primogenits de la casa Darago son acostu- e que trametessem a dir a vostra Altesa lo pa- stre sobre la voluntat que te de decorar e in- lo Illustre don Ferrando primogenit de algun ar titol ultra lo de la primogenitura e altres que nyaladament del Principat de Gerona o de al-

tre condescent a la sua persona. A la primera part Senyor molt alt jatsia lo sufragi de la anima del dit Illustrissimo don Karlos e solemnitat de exequies sien a carrech dels seus marmessors entre los quals son los consellers de aquesta ciutat los quals ab molta honor e pertinencia a tot han donat bon compliment empero en totes coses som stats presents retent hi nostre deute ab molta solicitud e cura. En laltra part de vostra Majestat voler extollir e decorar lo dit Illustre don Ferrando primogenit de titol de princep de Gerona e o altre segons per los Illustrissimos Reys predecessors de vostra Altesa es acostumat havem grandissimo plaer contentacio e alegria de totes coses que sien a respecte de insignir e magnificar lo dit Illustre Primogenit lo qual desijam no solament de nom mes de fet esser en lo temporal lo major Senyor del mon apres los lonchs e benaventurats de vostra Excellencia regraciants a vostra gran Excellencia la gran virtut e humanitat demostrades en voler sobre aço nostre parer lo qual Senyor molt alt decontinent haguerem notificat a vostra Majestat mes per ferho degudament e sens interes de la ciutat de Gerona ha convengut scriure als jurats de aquella los quals fins aci resposta nons han feta. Cobrada que sia tant prest vostra Excellencia de tot sera certificada. En apres Serenissimo Senyor de vostra Altesa havem rebuda altra letra data en la dita ciutat lo primer de aquest dins la qual era copia de la letra per vostra Majestat tramesa als oficials criats e servidors del dit Illustre don Karlos primogenit als quals ha significada e mostrada la

nencia humanitat e mansuetud que sempre en vos-
Excellencia habiten assegurant o reposant aquells
tots recel e sospita que tenguessen. Ha paregut
yor molt alt a nosaltres vostra serenissima Senyo-
haver fet lo degut e pertinent al seu reyal nom e
que sempre ha acostumat. E certament los dits
als criats e servidors mostren haverne molta con-
acio e succebir los a molta gracia. Es ver Illustri-
) Senyor que alguns dells nos han significat la di-
tra seria vista esser limitada en quant ab aquella
ra Majestat diu voler los tractar ab tota humani-
lemencia e benignitat juxta forma de la capitu-
) hagudes per oblidades totes les cosses passades
en la qual part a ells fora stada mes contentacio
ra Altesa hagues usat de mes amples paraules per
l repos de lurs animos jatsia creguen les voluntat
tencio virtuoses de vostra Exceltencia sien incli-
es e edificades a tot repos e suretat lur sens limi-
) alguna. Les dites coses Senyor de molta virtut e
ıencia notificam a vostra Senyoria supplicants hu-
nent e devota aquella sia de merce sua vulla pros-
ir de gracies e clemencies als dessus dits e ma-
os restituir los heretatges e coses que possehien
Navarra e en altres parts del vostre reyal domini.
a sera Senyor molt alt que ha gran pertinencia a
Senyor e a la clementissima e humanissima vir-
altesa vostra la qual nostre Senyor Deu conserve
ota felicitat votivament segons desija. Scrita en
chinona a XI de octubre del any Mil CCCCLXI. —
vostra Majestat. — Humils vassalls e subdits qui

en gracia e merce de aquella humilment se recoma nen. — Los diputats del General e conçell represen tants lo Principat de Cathalunya.—Al molt alt e mol Excellent Senyor lo Senyor Rey.

Als reverend egregis nobles magnifichs e honora bles senyors los embaxadors del Principat de Catha lunya.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e honora bes senyors. Oblidar nons poriem comendar vostre R. P. N. e magnificencies de les bones diligencia so licitud e cura adhibides en exeguir e investigar le coses de que derrerament scrit vos haviem ab due nostres letres axi en supplicar la Majestat del Sere nissimo Senyor Rey e de la Illustrissima Senyora Rey na de les coses alli scrites com en avisarnos del sta ment de aquelles ab vostra letra del primer de aque mes a la qual responents vos significam nosaltres tot aquest Principat haver a molta gracia al Senyo Rey com axi benignament e humana mostra voler de duir a exequcio la tramesa del Illustrissim Primoge nit don Ferrando e la provisio de oficials juxta form de la capitulacio. Veritat es que lo impediment asser de esser primerament jurat en la cort Darago per Pri mogenit e successor segons mostra la scriptura per l Excellencia del dit Senyor a vosaltres liurada de l qual nos haveu tramesa copia no es vist tant urgen que major necessitat no sia a aquest Principat have la presencia del dit Senyor Primogenit e lochtinen

tant per supplir al apetit de la gran amor e devoció que en ell havem e ha tot aquest Principat quant per la administracio de la justicia e bon stament de aquell als quals per altra via no es vist poderse provehir com fa en esser jurat en la dita cort Darago on attesa la edat del Illustre Primogenit e pratiques ja en lo passat observades e com per furs del dit regne la presentia del dit Illustre Primogenit en lo dit acte fos necessaria temps ha bastat esserse mes en obra e si fet no es a la hora de ara dins poch temps se poria fer pot esser jurat e jurar en absencia per deguts e legitims mijans. E per ço continents nostres voluntat e intencio humilment supplicareu la Altesa del dit Senyor Rey per sa merçe vulla prestament a efecte deduir la tramesa del dit Illustre Primogenit. E regraciareu de part del dit Principat a la sua Excellencia que dit nos ha esser sa voluntat de la ordinacio e disposicio del conçell del dit Illustre Primogenit e oficials e ministres etc. ordenarne a consell nostre ab entreveniment de aquesta ciutat com sia cosa que succeheix a molta contentacio e repos de aquest Principat. Quantes empero al que es dit ab entreveniment dels altres seus regnes vosaltres mossenyors sabeu que en los fets de Cathalunya altres que catalans no han participi en consellar juxta forma de la dita capitulacio a la qual esser prejudicat no tollerariem. Venints al fet de la venguda de la Serenissima Senyora Reyna havem gran plaer del sentiment que dieu la Altesa del dit Senyor Rey vos ha donat ço es que vista la disposicio del temps o les coses que concorren la

Majestat sua se ordenaria al temps e faria ço que la disposicio de aquell importaria e li consellaria car creem la sua Excellencia com a prudentissima e de molta virtut e humanitat complida compendra nostres suplicacions procehir de vertader zel amor e devocio que per nostra ingerrima fidelitat havem al servey seu e de la dita Serenissima Senyora Reyna e Illustre Primogenit e de lur posteritat e al repos e benavenir de aquest Principat per quant com scrit vos havem e lo vulgo es edificada e per continua demostracio de miracles qui nunca cessen radicada opinio que la mort del Illustre don Karlos de sancta recordacio fill primogenit del dit Senyor Rey no naturalment ses segurada per la qual raho se dien moltes paraules. Continureu adonchs circa aquesta materia mossenyors molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables les suplicacions acostumades ab molta humilitat narrades les causes dessus dites les quals nos impelleixen per nostre descarrech les dites suplicacions fer e ab no poca displicencia nostra se dien e de totes persuasions a aço conferents que a les vostres reverencies magnificencies seran ben vistes usareu perque en tota manera aquelles sien exaudides. Certificants vos mossenyors nostra ferma creença esser que les dites e altres vulgars oppinions e pensaments intrinsechs e extrinsechs pendran perfeta curacio venint al present lo dit Illustre Primogenit sens la dita Senyora Reyna lo qual com dit havem ab molta devocio e amor es sperat. La venguda e bon consell e regiment del qual havem confiança en nostre Senyor Deu sera a tanta con-

tacio alegria e repos de tots los poblats en aquest
incipat que en breu totes les coses passades se de-
m de memoria e la successio del temps mostrara a
Altesa del dit Senyor Rey e a la Serenissima Sen-
a Reyna lo que sera laor de nostre Senyor Deu
vici de lur Majestat repos e bon stament dèl dit
ncipat. Ne pens algu nosaltres no haver plena co-
ença del gran amor que la dita Senyora Reyna ha
lit Illustre Primogenit fill seu e del desig que te en
irlo continuament davant la sua presencia com sia
ural inclinacio e obligacio majorment per quant lo
Illustre Primogenit apres los benaventurats dies
Senyor Rey se spera Senyor de tants regnes e
es a molta gloria e honor de la dita Senyora Rey-
la qual encara que algun temps li sia absent pot e
pensar stara entre sos fidelissimos vassalls qui
ell apres del dit Senyor Rey e del dit Illustrissimo
Karlos de eterna memoria amar han mostrat tes-
antho la capitulacio e les obres subseguides apres
t del dit Illustrissimo don Karlos e amaran e re-
ran continuament ab tota integritat segons deuen
m sempre acostumat confiants adonchs de la gran
ut e providencia del dit Senyor Rey e de la dita
yora Reyna som constituits en ferma sperança les
lites suplicacions de aquest Principat per mija vos-
produhiran efectual fruyt don se seguira vosaltres
senyors vindreu ab lo dit Senyor Primogenit lo
subiranament es desijat. Si empero lo contrari de
coses predites per vosaltres era sentit e o la vengu-
del dit Senyor Primogenit se diferia avisaunosne

ab correu cuitat perque sobre lo vostre aturar o venir puiau haver deliberada resposta. E sia molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors la Sancta Trinitat continua proteccio vostra. Scrita en Barchinona a onze de octubre del any MCCCCLXI. — Los diputats del General de Cathalunya e conçell aquest Principat representants a vostra honor apparellats.

En este dia se recibieron las cartas que siguen.

Als molt reverends honorables e molt savis senyors los diputats de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e molt savis senyors. Ara no ha molts dies passats vos scrivim per hun correu ab nostra letra avisant vos com a IIII del present mes any present e dejus scrit haviem rebuda una letra del Senyor Rey ab una ceda interclusa en aquella creent que per semblant vosaltres havieu rebuda tal letra per que la raho ho volia. E segons una letra per vosaltres a nosaltres tramesa la data de la qual vostra letra fonc en Barchinona a VII del mes e any dejus scrits havem vist no esser possible a vosaltres donarnos consell a la resposta en aquella fahedora com no sapiau lo contengut en aquella. E per quant nosaltres e aquesta universitat affectam esser hun animo hun cors ab vosaltres e ab la ciutat de Barchinona e generalment ab tot lo Principat de Cathalunya en servir sem-

pre la capitulacio e esser conformes ab vosaltres a la resposta a la dita letra del Senyor Rey de la qual vos trametem trellat interclus en la present vos pregam volernos trametré trellat de la resposta que feta haurets a la dita letra a fi que nosaltres per semblant puiskam segons vostra resposta respondre e esser conformes a la dita resposta. E sera cosa molt reverend e honorables senyors que fareu lo degut encara nosaltres vos ho regraciarem molt e sia la Divinitat guarda vostra. De Cervera a X de octubre any Mil CCCCLXI. — Molt reverend e honorables senyors los paers de la vila de Cervera a vostra honor apparellats.

12 DE OCTUBRE.

No hubo sesion, por tener que ocuparse de otros negocios.

13 DE OCTUBRE.

No hubo sesion, por igual motivo que el dia anterior.

14 DE OCTUBRE.

No hubo sesion.

15 DE OCTUBRE.

No hubo sesion.

El mismo dia se recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats e conçell del Principat de Catalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Vostra letra havem rebuda de XXIII del present scrivint nos de la mort del Illustrissimo Senyor don Karlos primogenit e de les coses per causa de aquella per vosaltres provehides incitant nos siam vigils e attents en lo benavenir e repos del dit Principat lo qual precipuament sta en esser servada la capitulacio la qual ja ha provehit en lo dit cas de la qual nova nous poriem scriure la tristicia e dolor que ha haguda aquesta ciutat e tot lo poble de aquella. De tot sia loat nostre Senyor Deu certificants vos que attentament e ab summa vigilancia nosaltres e aquesta ciutat entendrem tots temps en tot lo que sera benàvenir e repos del dit Principat en observar les coses concordades e contengudes en la dita capitulacio e lo que es stat ja provehit en aquella en aquest cas. E creeu esser stat per vosaltres ben provehit en scriure als embaxadors suppliquen la Majestat del Senyor

Rey vulla trametra en aquest Principat lo Illustre Primogenit don Ferrando juxta forma de la dita capitulacio en totes coses nos trobareu conformes en lo que sera tranquillitat e repos del dit Principat. Certificants vos mes com aquesta ciutat per la dita causa fa tancar de nits los portals supplicam vos nos vullau rescriure si haureu per ben fet que axi ho dejam continuar e de totes altres coses que sobre los dits fets vos occorreran. Mes havem entes que en lo fet de les anes es stada feta deliberacio e conclusio per lo concell segons lo parer e pensament dels nou als quals es stat remes la dita conclusio e deliberacio es molt lamnosa a aquesta ciutat e es total destruccio de aquella axi com vos es stat dit per En Joan Feriça sindich nostre. Supplicam vos no vullau fer tant de dan a aquella la qual se spera venir en molta destruccio si tals coses com son deliberades se practicassen es quals aquesta ciutat no poria en alguna manera comportar ne en aquelles may consentira e vullau haver aquella en special memoria e recomendacio axi com aquesta ciutat en totes coses vol esser una cosa ab lo dit Principat. E sia molt reverend egregis nobles magnifichs e molt savis senyors la Sancta Trinitat en vostra continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXVIII de setembre del any Mil CCCCLXI. — A tota ordinacio de vostres grans reverencies molt prests los procuradors de Tortosa.

Als molt reverends egregis nobles honorables mos-

senyors e de gran providencia los diputats del General de Cathalunya e conçell lo dit Principat representants en la ciutat de Barchinona residents.

Molt reverends egregis nobles honorables mossenyors e de gran providencia. Vostra letra de tres del present havem rebuda ab la interclusa de una letra de la Majestat del Senyor Rey de XXVI del prop passat per les quals havem vist la dita Majestat insignir lo Illustre don Ferrando primogenit duch de Montblanch fill seu de titol del Principat de Gerona. Les quals coses sabudes vos havem rescrit que tendriem consell sobre aço e feta deliberacio farem resposta a vostres reverencies e grans providencies. E de fet apres servat lo dit orde trobam que segons les libertats e privilegis daquesta ciutat per constitucions de Catalunya confirmades e jurades servar per la prefata Majestat la dita intitulacio seria en enervacio e grandissima lesio daquelles. Creents que sabut per la dita Majestat esser contra les dites libertats e privilegis sa clemencia no permetra esser res fet en contrari daquelles. Nostre Senyor Deu mantinga vostres reverencies e grans providencies. Scrita en Gerona a VII de octubre del any Mil CCCCLXI. — A totes vostres ordinacions promptes los jurats de Gerona.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e molt honorables mossenyors los diputats e conçell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends etc. Per quant veem lo temps mes

Opportu a la necsssitat qui mes nos costreny ara que en lo passat a nos cove notificar e en lo vostre consistori deduir los grans prejudicis qui en aquesta ciutat ballia e vagueria de aquella de algun temps en ça se fan e attempten esser fets per lo loctinent de batle general qui jatsia per dret e leys de la terra lo us e exercici de son ofici sia limitat e termenat quin e qual deu esser e per mija dels ordinaris e qui hajen tenir taula deja esser exeguit aço no obstant contra constitucions de Cathalunya e privilegis specials e generals usa indistinctament de tota jurisdiccio de criminal en fora e quins e quants prejudicis e sobres son per aço fets a la gent indefesa. Stimenho vostres grans providencies e quins fets deuen esser los lurs fora ciutat on nos ha defensio que aci dins ciutat ha presumit novament e un manament general als mercaders de aquesta ciutat ab penes desmoderades compellint los dins spay de III e de II hores exhibirli lurs libres sots color de frau de les leudes reals e de dia en dia stan les sues fimbries e soccupa de les libertats publiques en tantes maneres que apenes se poria dir. E jatsia aquestes coses no encara en tant multiplicades ja sien stades ab clamor deduhides per aquesta ciutat a la Majestat real e en la cort general pus novament celebrada en Barchinona empero per ruptura de la dita cort fins açi no sen ha obtengut lo remedi degut lo qual per vostres magnificencies a les quals es dat desuper speram ara obtenir supplicant vostres grans providencies vullen provehir e veure quin e qual deu esser lo exercici de aquell dit ofici

de batle general e que serve los limits deguts. E en-
tretant provehir de sobressehiment en los actes tan
prejudicials los quals mostranse no poden sino molt
moure al publich per allegacio de us majorment en
fets reals les quals coses vos reputarem a molta gra-
cia scrivintnos en lendemig de tots los beneplacits
vostres. E de ço scriviu als consellers de aquexa ciu-
tat. Scrita en Gerona a VII de octubre any sexanta hu.
— A vostra ordinacio promptes los jurats de la ciutat
de Gerona.

Als magnifichs e molt honorables senyors e de gran
providencia los diputats del General de Cathalunya.

Molt magnifichs e honorables senyors. Huy demati
a les huyt hores havem rebuda vostra letra de hir
passat ab la qual pregau a nosaltres queus respongam
sobrel fet de la intitulacio quel Senyor Rey vol fer del
Principat daquesta ciutat al Illustre don Ferrando fill
primogenit seu. E com sobrel dit fet vos hajam feta
resposta la qual ab certa replica es stada tramesa als
honorables mossen Bernat de Casaldaquila e mestre
Bernat Dezlor e remesa la plica En Francesch Vidal
stam admirats que les dites letres no sien stades da-
des. La intencio de les quals ab la present diem que
havem trobat que segons les libertats e privilegis da-
questa ciutat per constitucions de Cathalunya confir-
mades e jurades servar per la Majestat del Senyor
Rey la dita intitulacio seria en enervacio e grandissi-
ma lesio daquelles. E creents que sabut per la dita

Majestat esser contra les dites libertats e privilegis sa clemencia no permetra esser res fet en contrari daquelles. En laltre cap del jurament de la capitulacio al present non havem feta deliberacio car lacte sa fer per mija del conçell general que lo pus prest que pora tindrem en ferm deliberacio. La Sancta Trinitat sia proteccio vostra. — Scrita en Gerona a XIII de octubre del any Mil CCCCLXI. —A vostra ordinacio prests los jurats de Gerona.

16 DE OCTUBRE.

No hubo sesion, pero se recibió en este dia la siguiente carta de los concelleres de Vich.

Als molt magnifichs e insignes senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona e conçell lo dit Principat representants.

Molt magnifichs e insignes senyors. Sobre e per raho de alguns afers grantment concernents interes e benavenir de la cosa publica de aquesta ciutat e terra trametem a les vostres molt grans magnificencies lo venerable En Francesch Dorriols missatger de aquesta ciutat de aquells e de nostra intencio per nosaltres plenament instruit e informat e al qual per aquelles havem comanada creença a les vostres molt grans magnificencies de part nostra per ell explicadora. Per

tant molt magnifichs e insignes senyors sia a vosal— tres plasent vullats donar plena fe e creença al di nostre missatger de la present exhibidor en tot ço quant de part nostra e les vostres magnificencies per ell vos sera explicat. E conserveus molt magnifichs insignes senyors la Trinitat Sancta en sa divinal gra— cia e recomendacio. Scrita en Vich a XIIII de octubre any Mil CCCC sexanta hu. — A tota vostra ordinaci prests quis recomanen en vostra gracia los conseller de Vich.

17 DE OCTUBRE.

No hubo sesion.

18 DE OCTUBRE.

Despues de leidas las cartas del señor Rey y de los E bajadores, ocupáronse de su contenido, conferenciando l Diputados con los individuos del Consejo; pero como fu sen pocos, á causa de ser domingo, no tomaron ningu acuerdo.

Siguen las cartas á que se alude anteriormente.

Als venerables pares en Christ nobles magnifich amats e feels nostres los diputats del General e con

çell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Lo Rey.

Venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres. En aquests passats dies vos scrivim com totes les diferencies e controversies que eren entre nos e lo Rey de Castella indistinctament e aximateix las que eren entre nos e lo Illustrissimo don Karlos nostre molt car e molt amat fill primogenit de bona memoria per los fets de Navarra eran stades lexadas a total conexença e determinacio de certes notables personas en nostres letres nomenades axi com poreu haver vist per aquelles a les quals nos referim. Veritat es que nos enteniem en lo desempatxament del Illustre Infant don Ferrando nostre molt car e molt amat fill primogenit ara empero vos certificam com los magnifichs e spectables don Joan Pacheco marques de Villena e don Enrique comte Dalvadaliste oncle de la Illustrissima Reyna nostra molt cara e molt amada muller e lo comanador Joan. Ferrandez Galindo son venguts tramesos per lo dit Rey de Castella a la vila de Agreda per part dels quals ab molta instancia som stats suplicats quens plagues donar loch que la dita Illustrissima Reyna nostra muller anas a la ciutat de Taraçona per conferir ab ella sobre negocis de molta importancia los quals bonament no podien esser comunicats a altra alguna persona. De aço mateix es stada ella instada e suplicada per los dits marques comte e comanador. De una part nos hauria plagut per lo present no fos sobrevengut aquest impediment alguna dilacio que per aquella causa pren

la partida e anada en aqueix Principat nostre del dit [illegible] Illustre Infant don Ferrando fill primogenit nostre. [illegible] re. Quant consideram empero de la altra part quant es lo [illegible] lo benefici que Deu volent se spera seguir de aquestes [illegible] les viles hauda sobre aço digesta deliberacio en nostre [illegible] tre conçell no es stat vist esser expedient deure donar des [illegible] es. viament a aquelles per no perdre tal saho e disposi— [illegible] si- cio que es dubte altra semblant occorreques de aques- [illegible] les- ta jornada e tantost sino fos per alguna indisposicio [illegible] cio de la sua persona la dita Illustrissima Reyna nostra [illegible] stra muller seria partida pero a Deu gracies ja es en bona [illegible] con convalescencia e pora partir daçi a dos o tres jorn [illegible] rn axi com dit havem. Aquesta dilacio sera de breu temp [illegible] mp dins lo qual continuarem en fer apparellar les cose [illegible] ses necessaries e oportunes pera la partida del dit Illus- [illegible] lus- tre fill nostre Primogenit havem volgut comunicarvos [illegible] os- ho per tots bons respectes. Havem ferma confianç [illegible] ça quels afers succehiran a gloria de nostre Senyor Deu [illegible] us honor e servey nostres repos e assossech de tot [illegible] ts aquests regnes e terres de Spanya segons que de aç [illegible] ç pus largament havem conferit ab los embaxadors vos [illegible] os tres demanant ne lo parer de aquells per los qual [illegible] nos tenim per dit de totes les coses dites sereu avi [illegible] v sats. Dada en la ciutat de Calatayud a XV dies de o [illegible] tubre del any Mil CCCCLXI. — Rex Johannes.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e ho [illegible] norables senyors los diputats del General e conse [illegible] lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends etc. Apres que per letra nostra sots lata del primer del mes present vos havem narrat lo proces e gesta de totes coses per nosaltres fetes e enantades en quant vos restava saber fins en aquell orn ses subseguit que dissabte que comptavem tres lel dit present mes rebem dos letres vostres sots diverses dates. La primera de XXIIII del proppassat conienent dels miracles que per voluntat divina aqui se ontinuen per mija del cors del Illustrissimo Senyor Primogenit de bona memoria. E en la mateixa som enantats de veure les altres a nosaltres derrerament rameses e de donar compliment en lo temps modo e orma en aquelles contenguts al que per ells significat os es. Laltra letra es de XXVIIII del mes mateix e n la sua primera part fa semblant mencio dels miacles predits e puix apres conte la nova per vosaltres sentida de la venguda de mossen Rebolledo ab orta gent darmes del regne de Navarra e dirias que er damnejar a don Felip de Castro. Sobre que ordeau esser feta per nosaltres paraula a la Majestat del it Senyor Rey. E mes encara conte del fet de Luis e la Cavalleria tresorer en la causa toquant lo clero los creedors de la cambra apostolical. E per quant osaltres la donchs sentim lo dit Senyor Rey esser ocupat en aquella jornada en afers de la cort de aquest egne e mes sentim que en lo fet del dit mossen Rebolledo e del dit don Felip haria paraula de segureat e noy corria perill algu per tant no fom davant lo dit Senyor Rey en aquella jornada. Lo dia seguent que fonch digmenge a IIII del dessus dit corrent mes a les

XI ores abans de mig jorn rebem de vosaltres altra letra sots data de XXX del dit prop passat mes ab la qual som encarregats suplicar de part vostra la real Majestat sobre lo fet de les persones de consell e casa del Senyor Primogenit que aquelles fossen a contentacio de aqueix Principat e de vosaltres en nom de aquell ab entreveniment de aqueixa ciutat per les causes e motius en la dita letra contenguts. E reduhinos a memoria lo que per nosaltres de la Senyora Reyna per letra de XXVI del dit mes prop passat nos era scrit. Aquest es lo efecte de les dites letres segons en elles a les quals nos referim lo qual dia de dimenge no poguem ensemps esser ab la dita Majestat. Mes lo dilluns apres seguent que comptavem cinch del dit corrent mes anam a la dita Majestat e li explicam e narram la continuacio dels dits miracles juxta tenor de vostres letres e apres la supplicam devotament sobre totes les altres coses en vostres letres contengudes e de aquelles de les quals per vosaltres nos es feta commemoracio applicant a les supplicacions nostres totes les causes e motius en vostre scriure deduits. A les quals coses per la dita Majestat nos fonch respost sots lorde seguent. Primerament dix haver molta consolacio dels miracles predits los quals dix fahien evident demostracio e senyal que lo Illustrissimo Primogenit fill seu era per Deu collocat entre los seus sants en gloria en la qual sperava que sempre intercedira e pregara la Majestat divinal per lo dit Senyor Rey. E presentades per nosaltres dues letres que sobre aço nos havieu remeses al dit Senyor

' donadores aquelles legi ab contentacio. Venint
apres al fet de mossen Rebolledo dix que lo dit
ssen Rebolledo era e stava per manament de sa
yoria en lo regne de Navarra sens alguna demos-
:io que no fahia de venir ne partir ne havia fins
lonchs tal licencia. E que on a venir hagues no
metera la sua Altesa ell vingues en tal manera per
unciar lo dit don Felip com sia cert que en
estes dues parcialitats afronta tot lo regne Darago
ual si per causa del dit bando se embarbullava no
cehiria a honor ne servici del dit Senyor Rey. E
tant dix lo dit Senyor que per mitja de la sua Al-
a ab entreveniment de la cort del dit regne era do-
la paraula de seguretat a cert temps entre lo dit
ssen Rebolledo e lo dit don Felip en la qual se
ballara intras don Joffre de Castro e durant lo
ıps daquesta paraula se treballaria per metreho en
al repos perque de aço no calia redubtar car la sua
cellencia ho havia molt a cor vist que era cosa
lt sguardant lo bon stat del regne e lo seu servici.
lo negoci den Luis de la Cavalleria dix lo dit Sen-
' Rey que en la sua bona fe de aquell no havia oyt
lar des que aquesta diferencia era moguda sino de
ns quinze jorns en ça que lo dit En Cavalleria era
nou vengut en aquesta ciutat e axi nos pot dir que
dit Senyor Rey lo hagues en res favorit en aquesta
t abans dix lo dit Senyor haver en aquests dies
: que sobre aquesta diferencia la qual recahia entre
lit En Cavalleria e mossen Franci Dezpla e En Joan
scha lo dit En Cavalleria se justificava molt dient

ne stiguera a conexença del arquebisbe de Tarragor
o de qualsevol persones continuament elegidores. V
ritat es que los dessus dits mossen Pla e En Boscl
volrien segons se debia que lo dit En Cavalleria an
sobre aço a Barçelona ço que a ell no venia be ne
era factible per causa del bando que sos parents h
vien ab gents de aqueixa ciutat mes que havia ofe
de anar fins a Fraga. E com se vulla fos ara era st
aci lo dit En Boscha ab lo qual lo dit En Cavaller
era romas en tot apuntament sobre lo dit negoci. V
nint en apres als altres afers e de major importanc
car ab tota veritat haguem sentiment del dit Seny
Rey que li fonch admiracio que aqueix consistori
diverteixqua a fets e negocis privats quals son los d
Cavalleria e dels altres sos companyons entre los qua
es la diferencia dessus dita. Dixnos lo dit Senyor R
en lo fet del consell e casa del Senyor Primogenit q
ja nos ne havia dita sa intencio en la qual persevera
ço es que havia voluntat dispondre de les person
del dit consell e casa ab consell vostre en nom d
Principat e ab entreveniment de la ciutat de Barç
lona e dels altres regnes seus en que la tramesa d
dit Senyor Primogenit en aqueix Principat fora mo
presta. Per semblant dix que les provisions dels ofic
de aqueix Principat eren ja en expedicio e que l
veren aqui prestament realment e sens falla. En l
restant de la anada o aturada de la Illustrissima Ser
yora Reyna dix que sa Altesa no havia encara delib
rat e que stava en perpleix de la dita deliberacio pe
quant havia bona voluntat en condescendre a vostre

suplicacions en ço que bonament pogues fer pero que attesa la edat del Illustrissimo Primogenit no vehia com se pogues menejar que anas sens la dita Serenissima mare sua com facilment li poria succehir alguna indisposicio en sa persona en la qual trobarsi la mare era lo total remey apres la ayuda de Deu e no trobansi era cosa perillosa e de gran inconvenient a la persona del dit Illustrissimo Primogenit a la salut e conservacio del qual se devia molt attendre axi per lo dit Senyor Rey com per tots los subdits e vassalls seus qui poden veure que no hi ha altre sino aquest. Mes encara que on se deliberas de trametrel sòl sens la dita Illustrissima mare sua ço que no era cosa factible ne bonament se pot dir no vehia lo dit Senyor Rey a qui bonament pogues esser acomanat per gelosies e passions que de aço insurtiren entre los catalans los quals tots ensemps no podien haver la custodia de aquell e convenia devenir a alguns de que los altres restarien en tanta descontentacio que de aço pervendrien assats diferencies e inconvenients. Per les quals rahons dix lo dit Senyor Rey que la sua Altesa no havia feta en aquesta part alguna deliberacio e que per conseguent dir no lans poria. Ne altra resposta poguem sobre aço haver de la Majestat sua de la qual partint nos per aquella hora vist que res noy havia nou que afreturas avis per correu deliberam sperar la resposta vostra a la letra que derrament vos havem tramesa e ladonchs de aço e del que apres succehiria avisar e consultar les reverencies nobleses e magnificencies vostres. E axi es stat fet. E

discorrents aquests dies en los quals stam sperants la dita vostra resposta ha succehit que digmenge q ue comptavem XI del present mes la cort general de aquest regne en aquesta vila congregada apres mis sa solemne del dit dia ha jurat lo dit Illustrissimo Se n- yor Infant don Ferrando per primogenit e en sdeven i- dor Rey e Senyor apres los lonchs e benaventura s dies de la reyal Majestat. En lo qual acte que es st t celeberrim e de molta solemnitat e festivitat fom de- manats per la dita Majestat assistir en decoracio d e aquell e axi es stat fet donat e assignat a nosaltre s loch decent e honorable en lo qual stiguem durant a celebracio del dit acte y ha succehit puix apres qu e hir que comptavem XIII del present la dita reyal Ma - jestat nos trames demanar e venguts a la sua prese n- cia nos significa com la sua Altesa havia hagudes le - tres del marques de Villena e altres en poder de s quals eren totes diferencies que son entre la Excelle n- cia sua e lo Illustrissim Rey de Castella ab les qua s letres los dessus dits significaven esser venguts a frontera dels regnes per entendre e levar totes les d i tes diferencies e aquelles per via de lur facultat e p o der metre en total repos. Suplicants los dessus di d plagues al dit Senyor Rey trametre fins a Taraçona a Illustrissima Senyora Reyna ab la qual poguessen s - bre aquestes coses conferir e ab entreveniment s u venirne a la desijada fi de tranquilitat e repos. a qual cosa com hagues molt sguard al bon stament e pacificacio de tots los regnes e dominis del dit Seny or Rey e de la cosa publica de aquells dix lo dit Seny or

volernos aquella significar e no res menys sobre
ella demanar e voler lo consell nostre. Per nosal-
apres alguna deliberacio haguda sobre aço fonch
sua Altesa respost quens eren a molta contenta-
plaer e alegria totes coses que succehissen al seu
ey e al bo e tranquille stat dels seus dominis e
ıes e que regraciavem a sa Altesa com li plahia
a nosaltres significar e comunicar ab humanitat e
ignitat tanta. En aquella part empero del consell
anat per esser nosaltres sots ordinacio vostra di-
n no poder satisfer e respondre lo que a nosaltres
nostre ofici incumbia era tots temps suplicar la
ellencia sua per la tramesa del dit Illustrissimo
ıogenit e de les altres coses per nosaltres suppli-
es juxta la ordinacio vostra. Les quals suplicacions
ıvem e que si lo que de nou ocorria era causa al-
ı de diferir les dites supplicacions nostres pla-
; a la Majestat sua ab tal celeritat a tot provehir e
ondre que lo supplicat per nosaltres no rebes di-
) alguna com lo tal dilatar no succehis al seu ser-
ne al benefici de aqueix Principat en lo qual la
Altesa devia molt attendre. Respos nos lo dit Sen-
Rey que circa lo dit benefici stava la sua princi-
cura e que en alre mes no pensava e que lo repos
sossech de aquelles diferencies ab lo Rey de Cas-
eren lo total benefici de tots sos regnes e domi-
en que aqueix Principat havia assats participi e
si entenera ab tanta cuyta per satisfer a tot que
hora de temps no si perdera. Partinchs donchs
aquella hora ab sa bona licencia de sa Majestat

sentim que la dita Illustrissima Senyora Reyna se dispon pera partir dema Deu volent. Es lo cami de aci a Taraçona de dues jornades o per alguna indisposicio sua per lo qual se fa portar en andes pora es ser de tres jornades lo seu star lla se stima esser de III o IIII jorns tant solament e apres esser aci prestament tornada. Tot aço vos havem volgut significar a fi que si era causa de diferir o dilatar la anada del dit Illustrissimo Senyor Primogenit nous sia maravella. A nosaltres es vengut en admiracio com tant haveu trigat e trigau de respondre. E si vostres bones deliberacions per alguna causa se son diferides com en lo interim no havem haguda de vosaltres alguna letra per la nostra tal passio e desig volem preveniir e provehir al vostre. Tingaus molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat en guarda sua e de nosaltres ordenau lo que us placia. Scrita en Calatayu a XIIII de octubre del any Mil CCCCLX hu. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

19 DE OCTUBRE.

Despues de haber conferenciado los señores Diputados y demás individuos del Consejo sobre el contenido de las cartas del Señor Rey y de los Embajadores, acordóse escribir á estos para que regresasen en seguida sin aguardar ulterior consulta, de manera que solo podrian deven-

ueldo por ocho dias, á contar desde la fecha de la que
ıcribian; y mandando redactar desde luego la men-
da carta, que sigue á continuacion, comunicada y
que fué al Concejo de la ciudad, aprobóse y fué ex-
a sin tardanza.

ı molt reverends nobles magnifichs e honorables
enyors.
lt reverends egregis nobles magnifichs e hono-
s mossenyors. Rebuda havem de la Majestat del
ɔr Rey una letra de XV e altra vostra de XIIII
resent per la textura de les quals inter alia veem
ɜnguda del Illustre Primogenit es al present dife-
per les causes en dites letres mencionades. Vist
ɜhs vostra aturada aqui no esser necessaria e ha-
alguns sentiments que vostres reverencies e mag-
ncies se enugen per ço deliberadament e consul-
ı tenor de aquesta licenciam e per licenciada ha-
vostra embaxada volents e requirints vos que
ıda la present partiau per venir aci tota consulta
nt notificants vos havem deliberat hajau VIII dies
ir comptadors del dia de la recepcio de aquesta
nt per los quals vos sera comptat salari e no mes
. No resmenys es deliberat a cascuns de vosaltres
ɜit axi ab Excellencia del Senyor Rey com ab la
issima Senyora Reyna com ab altres qualsevol
nes sens infriccio de jurament parlar en noms
ɜs propis de tots vostres negocis e de altres qual-
persones exceptat que no hajen respecte direc-

tament o indirecta a impetracio de oficis o benefi cis de aquest Principat. Reduhint vos a memoria que si fet no es en tota manera façau per lo notari que aqui teniu certificar la carta de que scrit vos havem com lo Principat ha complit ço que ofert havia de la embaxada de Castella e no ha sta per nosaltres e perque sapiau com havem feta nostra diligencia en voler scriure nostre parer a la Altesa del dit Senyor Rey sobre lo que scrit nos ha de la intitulacio del Illustre Primogenit en princep o duch de Gerona vos trametem copia de la letra que reebuda havem dels jurats de la dita ciutat e de la replica que apres los havem feta a la qual encara no han respost haurem plaer eus pregam en la hora que pendreu licencia del dit Senyor Rey aquesta nostra diligencia a la sua Majestat sia per vosaltres significada e sia la Sancta Trinitat vostra guardia curosa de vostres reverencies e magnificencies. Scrita en Barchinona a XVIIII de octubre del any Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar de Lega de Leyda. — Los diputats del General e conçell Iur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt reverends egregis magnifichs e honorables senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya en virtut de la comissio della elegits.

Molt reverends egregis magnifichs e honorables senyors. La present es per notificar a vostres grans prudencies com lo dilluns pus prop passat vingueren a

guarros XV rocins e L homens a peu de mossen
holledo e sen portaren del dit loch V homens pre-
s e aleusejat hu e sen han menat VIII besties gro-
s dient exiu exiu vosaltres que sou anats a Leyda
pledegar. Escriuenme per aquells lochs son del tot
struyts de los que resten desliberen anarsen si per
i noy es proveyt en la defensio sua e per quant
ech per vostres reverencies e magnificencies sera
ovehit degudament lo honor del Principat en pre-
dici del qual aquestes coses son fetes segons mos-
n les paraules e les obres car no contrastant la in-
vencio del Principat e les letres fetes sobre aquesta
teria no han cessat fer les coses damunt dites les
als jatsia a huy sien fetes en dan meu altra dia po-
n esser fetas en dany de altres del dit Principat de
thalunya e per tant suplich vostres reverencies hi
veescan en tal manera que sia honor e tuysio del
ncipat e a mi ajuda e defensio car tal confiança
ch en lo dit Principat e en lo mig. Plasiaus scriure-
consellant me lo que sera faedor per mi. Aqui es
n frare lo senyor Deselgua qui de ma part vos su-
cara eus informara. Plasiaus donarli fe e creença
i com a la mia persona e si de mi vos plaura res
lenar ab molta voluntat lo complire. De Servera a
V de octobre. — Lo qui a vosaltres senyors me re-
man prest al queus sera plasent ordenar Jofre de
stro.

20 DE OCTUBRE.

No hubo sesion, por estar ocupados en otros negocios de la Generalidad.

El mismo dia se recibieron dos cartas, que siguen, á saber, una de los Embajadores y otra de los paheres de la ciudad de Lérida.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los deputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Açi es En Bertran Crexells mercader de aqueix Principat qui ha cert negoci ab la Majestat del Senyor Rey en lo qual ha demanada e demana la nostra intercessio lo que no ses pogut fer obstant la restriccio que tenim es de complanyer del dit home attesa la fortuna en que ses vist. Si a les reverencies nobleses e magnificencies vostres plaura puxam per son fet intercedir e suplicar estimam sera obra de caritat. La qual solament en aço nos mou e haurem ne de Deu premi e nosaltres vos ho haurem a plaer. Placiaus rescriurens de vostra voluntat ordenant de nosaltres lo queus placia. Scrita en Calathayu a XVII de octubre any Mil CCCCLXI. — A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los deputats del General del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elet e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Lo darrer dia de agost prop passat scrivim a vostres reverencies e magnificencies com haviem revocat del sindicat ab nota lo honorable micer Anthoni Riquer sindich de aquesta ciutat et alias segons en dita letra es mencionat. E com per alguns bons respectes aquesta ciutat hage restituit et reintregat al dit micer Anthoni Riquer en lo primer stat que ere ans de la dita revocacio e privacio per ço dites coses a vostres reverencies nobleses e magnificencies ab la present notificam. E sia molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors la divina Majestat vostra custodia. Dada en Leyda a XIIII de octubre any M. CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los deputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Apres la expedicio del derrer correu partit lo dia passat a les V hores apres mig jorn per lo qual vos havem axi stesament scrit com hauran

vist les reverencies nobleses e magnificencies vostres. Vuy de mati a punta del dia es aci ates lo vostre e per aquell havem reebudes dues letres a nosaltres dreçades e dues a la Majestat del Senyor Rey una als LXXII representants la cort de aquest regne altra al Justicia del dit regne e altre als jurats de Çaragoça. De les dues letres a nosaltres dirigides la una la qual es sots data de XI del present conte forma a nosaltres donada de continuar les supplicacions a la reyal Majestat sobre la presta expedicio e tramesa del Illustrissimo Senyor Primogenit en aqueix Principat e de regraciar a la dita reyal Majestat lo per aquella dit sobre la ordinacio e disposicio del consell del dit Illustre Senyor Primogenit oficials seus e ministres etc. ço es que procehiria a consell vostre ab entreveniment de aquexa ciutat. E sobre aquell article de intervencio de les altres seus regnes dehim com en los fets de Cathalunya altres que cathalans no han participi en consell ar juxta forma de la capitulacio a la qual esser prejudicat no tollerarieu. Venint apres ab la dita letra al fet de la anada de la Illustrissima Senyora Reyna e commemorant lo sentiment donat per lo Senyor Rey segons vos havem scrit de voler attendre a la disposicio e a les coses que concorrien e fer lo que la disposicio de aquell importaria e li consellaria veniu a narrar la oppinio en lo vulgo edificada e per continua demostracio dels miracles que nuncha cessen radicada. Ço es que la mort del Illustrissimo don Carles de sancta recordacio fill primogenit del dit Senyor Rey no naturalment serie seguida de que se dien moltes

paraules. Per tant volen e disponen per nosaltres circa lo dit article esser continuades les supplicacions acostumades ab narracio de les causes dessus dites les quals vos impellexen les dites suplicacions fer per nostre descarrech. E del amor e devocio ab lo qual lo dit Illustrissimo Senyor Primogenit es sperat e de la integerrima fidelitat dels cathalans e del repos e assossech que succehiran anant al present lo dit Illustre Primogenit sens la dita Serenissima Senyora mare sua volen en lo nostre suplicar persuasio esser feta e de altres molts fruyts e beneficis que seran e succehiran essent la cosa en axi disposta esser pres motiu segons mes largament se conte en la dita letra. La altra es de dos del dit corrent mes e ve sobre lo fet de don Jofre de Castro e ab copia quens enviau de una de les dites letres dirigides al dit Senyor Rey sobre aquesta materia volen per nosaltres esser feta suplicacio al dit Senyor Rey juxta lo seny de la copia dessus dita les quals letres legides decontinent apres la missa del dit Senyor Rey som stats ab la sua Majestat e haguda de aquella audiencia li es stat per nosaltres ab tota reverencia e humilitat e ab la millor pertinencia de paraules que als negocis nos es stada vista acomoda e fructuosa e al vostre scriure conforme feta devota suplicació e suplicacions de e per totes les coses en vostres letres contengudes e li son stades donades les letres a sa Majestat dirigides. Per la qual nos es stada feta la seguent resposta. Primerament en lo fet de la tramesa del dit Illustre Senyor Primogenit ha dit que en la expedicio sua se enten

continuament e no si pert una ora de temps. E la present matinada en la qual la sua Excellencia havie rebudes pilloles per alguna reuma sua no havie per axo cessat ne cessava de dispondre e tractar de les coses necessaries a la dita expedicio la qual prestament se deduhirie en efecte e obra e al desig vot e devocio dels cathalans amplament satisfaria. En apres al que ere dit de la disposicio del consell e familia sua etc. dix lo dit Senyor Rey no esser stada james ne esser intencio sua en axo ne en altre deviar de la capitulacio abans se volia conformar ab aquella e no res cogitar ne fer en prejudici o derogacio de la capitulacio dessus dita. En lo fet de la anada de la dita Serenissima Senyora Reyna nos ha dit que la sua Excellencia no dificultava de trametre sol lo dit Illustre Primogenit per alguna difidencia que hagues de la amor devocio e fidelitat dels cathalans abans de aquell se de la dita amor devocio e fidelitat tant confiava que no solament a les reverencies nobleses e magnificencies vostres qui eren persones de tanta aprobacio e gravitat abans encara a qualsevol persona cathalana per la ferma fiança que de quiscuns naturalment se pot e deu haver ab total repos del animo seu e sens algun redupte o rezel liberament lo acomanava. Lo empero que en aço fa attendre e que la Excellencia sua fahia star redubtant era que lo apartament del dit Illustre Primogenit de la dita Serenissima mare sua en una tant tendra edat de aquell e anant entre persones ab les quals encara no havia ne ha noticia o privadesa no importas a aquell anyorament o no li causas

alteracio alguna que pogues portar nocument a la salut de sa persona. E aço sol era lo que la Majestat sua fabia star en perplex e ansiosa. Venint apres al fet del dit don Jofre de Castro abans queus narrem la resposta del dit Senyor Rey nous volem obmetre dir que havem sentit que la Excellencia sua ensemps ab la cort de aquest regne en aquests dies ha entes e entenen en pacificacio e repos de aquell debat e lo vespre passat essent ja gran hora de nit lo dit Senyor Rey trames demanar lo notari nostre e per aquell nos significa com la sua Majestat e la dita cort trametren certes persones per treballar en lo dit negoci e que havien sentiment que axi don Phelip com mossen Rebolledo foren de bon acord de pau e de treua axi empero que lo dit don Jofre en aço intervingues e fermas e per tant lo dit Senyor Rey per benefici del negoci pregava e encarregava a nosaltres tots ensemps e a mi vezcomte Dilla privadament per aquell acostament e deute que sab yo he ab lo dit don Jofre que sobre aço li scrivissem e axi es stat fet per nostres letres de prechs afectuosos. Presuposat aço direm la resposta del dit Senyor Rey. La sua Majestat nos ha narrat la diligencia e cura que ha en pacificar lo dit fet dient sta en ubert a causa del dit don Jofre e que ha tres anys que mossen Rebolledo e mossen Cerdan contra lo costum de cavallers e homens de honor per mija del prior de Roda trameteren demanar pau per sola reverencia de Deu es fora conduida si lo dit don Jofre hagues volgut qui la donchs tramete un procurador qui no hague poder e axi passa o resta la cosa.

En apres han stat e stan en guerra uberta que no cal dir haje principi ne prengue occasio de algunes coses noves car originariament devalla de la mort de mossen Pero Martinez de Marilla. E no deu esser a algu admiracio nis deu fer querella de les coses ques fan en guerra uberta. Veritat es que en dies passats ha haguda certa paraula entre lo dit mossen Rebolledo e don Phelip en la qual empero no ere entrevengut lo dit don Jofre. Durant la dita paraula per servidors de de don Phelip fonch e es stada feta certa novitat contra lo dit mossen Rebolledo e coses sues en la qual empero lo dit don Felip ha dit no haver sentit abans esser prest tornar a loch lo greuge. Semblantment es stat fet per homens del dit mossen Rebolledo e sobre allo per Pallafolls son fill es stada feta semblant oferta. Quant empero al que tocha al dit don Jofre si res hi ha seguit e ques que sia es de guerra uberta com dit es en la qual voluntariament ha stat e sta e de la qual provenen les novitats e scandils ques seguein en sens altra causa que no hi cal aplicar. Ne com dites se deu ne pot deduir en greuge per haverse recors en aqueixa ne altra semblant plaça. De totes aquestes coses lo dit Senyor Rey nos ha dit vos scriu per ses letres a les quals nos referim. Les altres quens haveu trameses son stades dades per lo scriva nostre ço es la dels LXXII en mans de mossen de Teraçona qui es hu de aquells la del justicia en ses mans la dels jurats de Çaragoça a don Lorenç de Algas hu dels dits jurats qui es en aquesta vila. De totes les dites coses vos es fet lo present avis juxta la ordinacio vostra. Ab

ant molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua e de nosaltres ordenau lo que plasent vos sia. Feta en Calatayu a XVI de octubre any Mil CCCC sexanta hu.—A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Apres feta la present ha covengut detenir lo correu a pregaries del Senyor Rey sperant les sues letres fins vuy disapte gran ora de nit. E volem vos significar lo que apres de la partida del altre correu ha succehit ço es que la Senyora Reyna qui encara no es partida partex dema e no va a Taraçona sino al loch de Aranda qui es de aci luny tant solament V letgues e aço per los afers que vos havem significat per laltra. En aquest interim los LXXII representants la cort o alguns dels principals e lo justicia Darago son stats solicitats de resposta si respondre volien la qual fins aci nons han donada. Closa a XVII del dit mes.

Se recibieron en este dia las siguientes cartas del Señor Rey.

Als venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats del Generál e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Lo Rey.

Venerables pares en Christ magnifichs amats e

feels nostres. Ir divendres per vostres ambaixadors nos fonch donada una letra vostra feta a dos del present e aquella vista som stats molt maravellats de la informacio que dien esser stada reebuda e per aquella constar lo noble don Jofre de Castro esser stat damnificat per haver adherit als cathalans en los actes seguits per causa de la liberacio de la persona del Illustrissimo don Carlos nostre molt car e molt amat fill Primogenit de bona memoria com siam vertaderament informats los homenys robatoris e altres molts dans ques son seguits esser venguts e fets per occassio de la bandositat antiquada de don Phelip e don Jofre de Castro de una part e de mossen Joan Cerda e mossen Rebolledo gendre seu del altra per causa de la mort perpetrada per lo dit mossen Cerda en persona de mossen Pero Martinez de Muriello sogre del dit don Jofre per la qual bandositat de vint e cinch anys en ça o mes que fou perpetrada la mort del dit mossen Pero Martinez se son seguides moltes e diverses morts nafres invasions incendis robaries e altres molts mals entre abdues les dites parts teniot los dits mossen Cerda e mossen Rebolledo per principal e per cap contra ells lo dit don Jofre com a marit de la filla unica hereva e successora en la casa e bens del dit mossen Pero Martinez de Muriello e veritat es que creem la guerra es stada feta en gran part desaforada en la dita bandositat e la havem hauda e havem per molt mal feta e reprobada pero obstant los furs e libertats de aquest regne no si es pogut provehir ne remediar axi com sera stat mester ab tot que ara per nos-

tre poder treballam que en aquesta cort que celebram als aragonesos hi sia feta provisio opportuna. E es cert que aquesta manera de guerrejar no solament es stada praticada en aquest regne en la dita bandositat mas encara en les bandositats antigues de la casa de Castro e dels Bardaxins e axi mateix dels de Gurrea ab los Urriesos entrevenint hi com a valador ab la una de les parts don Joan Dixer lo qual per lo semblant ab gens sues ne ha usat en la preda o robatori que fonch fet en la vila de Casp. Totavia empero per totes les vies quens son stades possibles per nos es stat treballat en la pacificacio e repos de la dita bandositat e haviem conduits los dits mossen Cerda e mossen Rebolledo a atorgar pau final los quals foren contents que per aquesta raho anas mossen Anthoni Porquet prior de Roda persona afectada als dits don Jofre e don Phelip abans que passas la paraula per ells donada fins per tot lo mes de juliol prop passat per los quals dits don Jofre e don Felip no fou donat loch a la dita pau. Es ver que oferiren treua a cert temps e perque lo dit mossen Rebolledo volia pau final e los altres no sino treua passat lo temps del dit sobreseyment diuse que per homens dels dits don Jofre e don Felip fonch feta e comesa certa robaria e violencia en vassalls del abadiat de sant Victoria qui es de hun fill del dit mossen Rebolledo per reconvencio de les quals coses se diu quels de mossen Rebolledo feren ço ques diu per lo dit don Jofre esser stat fet contra ell e sos vassalls e bens de aquells lochs que te en Ribagorça axi com se afirma que homens dels dits don Jofre e

don Felip fet ho havien contra amichs e benivolents dels dits mossen Cerda e mossen Rebolledo que no havien feta part alguna en la dita bandositat. No es donchs de dir ne creure lo dit don Jofre esser stat damnificat per haver adherit als cathalans sots la forma demunt dita com abans que james se penses de tals fets per tanta distancia de temps haguessen procehit tants anfractes morts robaries e altres casos sinistres insurgits de la bandositat damunt dita. Ab tot aço empero vista la dita vostra letra decontinent per nos es stat comes e manat al regent lofici de la governacio de aquest regne qui per aquesta raho de nostre manament dies ha es anat en aquelles parts que rebba informacio sobre aço que scrit nos haveu. E si per aquella se mostrara legitimament per Blasco de Bardaxi Steve de Agramunt e altres adherents a aquelles haver fet cosa alguna per haver adherit lo dit don Jofre als cathalans per causa de la liberacio del dit Illustrissimo fill Primogenit nostre per nos sera manat procehir rigorosament contra las persones e bens de aquells per tots los remeys oportuns per forma que seran punits e castigats segons lurs culpes e deneerits justicia mijançant. Dada en Calatayut a XVII dies de octubre del any Mil CCCCLXI. — Rex Joannes.

•

Als venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats del General e cónsell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Lo Rey.

Venerables pares en Christ nobles magnifichs amats feels nostres. Vostra letra feta a onze del present ies de octubre responsiva a altra nostra de vintesis el passat havem reebuda e obmeses les coses a que o fretura respondre satisfarem a aquella part en la ual es feta mencio com havieu reebuda una altra le-:a nostra dada lo primer del present dins la qual era opia de una altra per nos tramesa als oficials criats servidors del Illustrissimo don Carlos molt car e ıolt amat fill primogenit de bona memoria per alguns els quals vos seria stat significat com la dita nostra ıtra seria vist esser limitada en quant ab aquella de-ım voler los tractar ab tota humanitat clemencia e ıenignitat juxta forma de la capitulacio haudes per blidades totes les coses passades etc. La veritat es ue per la dita letra nostra als dits oficials criats e ervidors del dit Illustrissimo fill nostre tramesa as-ats clarament pot esser stada compressa nostra bona sana intencio. Encara empero poreu haver vist com n laltra letra nostra a nosaltres tramesa fonch feta ıencio que no solament enteniem usar vers ells de quella clemencia humanitat e mansuetut quels scri-iem mes encara vers totes altres persones de aqueix rincipat e altres qui en los animos seus tinguessen lguna suspicio o per qualque occasio nos tiuguessen er segurs de nos per haver aderit al dit Illustrissimo rimogenit fill nostre oferint vos que si alguns ni auria que de aço nos tinguessen per contents ab bo-a voluntat per nos serien donades a aquells totes al

tres seguretats que per medi vostre de nos volguesseu a corroboracio de la dita capitulacio. E en aquell mateix proposit perseveram ço es quens plau e som molt contents de donar als damunt dits totes aquelles seguretats que a nos se sguarden e puixam donar per repos e assossech dels animos de aquells e inviolable observacio de la nostra paraula. Dada en la ciutat de Calatayud a deset de octubre del any Mil CCCCLXI. — Rex Joannes.

El mismo dia, mandaros expedir los señores Diputados las siguientes cartas.

Als molt honorables los veguer e sotsveguer de Vich e o a lurs lochtinents.

Molt honorables e savis senyors. Ab gran querela per part del molt noble senyor vezcomte Dilla e de Canet es stat a nosaltres exposat que vosaltres instant e requerint En Pere Pruners notari de aqueixa ciutat feu exequcio en la sua baronia de Luça e o vassalls de aquella per virtut de cert censal no obstant lo sobressehiment e altres provisions per lo Senyor Primogenit lochtinent de sancta recordacio al dit senyor vezcomte atorgats ne encara lo carrech que te de la embaxada de aquest Principat supplicant sobre aço volguessem degudament provehir per manera que al dit senyor vezcomte e o vassalls seus ne a bens lurs vexacio no sia feta. On nosaltres considerants lo dit

senyor vezcomte ensemps ab altres esser embaxador de aquest Principat destinat a la Majestat del Senyor Rey per la qual raho et alias com a treballant per la cosa publica en persona e bens es guiat e ha moltes prerrogatives les quals vosaltres no ignorau. Per tant ans de entrar en altres procehiments havem deliberat fervos la present pregants e exortants vos per los sguards dessus dits cesseu de la dita exequcio contra lo dit vezcomte e bens seus sobressehint a aquella fins tant lo dit senyor vezcomte sia retornat de la dita embaxada e si res haureu fet o exequtat durant la dita embaxada ab lo correu al primer e degut stat. En altra manera convindria a nosaltres per nostre descarrech e per conservacio de les prerrogatives de que se alegren semblants embaxadors per benefici e bon stament de la cosa publica del dit Principat ferhi provisio deguda. Data en Barchinona a XX de octubre del any M.CCCCLXI.—Los diputats del General del Principat de Cathalunya.

Al honorable senyer En Joan Molins diputat local en la ciutat e vegueria de Vich.

Honorable senyer. Entes havem que vos a requesta de Pere Pruners notari de aqueixa ciutat haveu instat e instau exequcio esser feta per lo veguer e sotsveguer daquexa ciutat en la baronia de Luça qui es del molt noble senyor vezcomte Dilla e o en vassalls seus e bens lurs per raho de cert censal. E com lo dit senyor vezcomte sia hu dels embaxadors destinats a

la Majestat del Senyor Rey per part de aquest Principat per la qual rabo ell e sos bens se alegren de gu ī atge e de altres prerrogatives. Per tant vos dehim e manam cesseu de la dita instancia fins lo dit senyor vezcomte sia retornat de la dita embaixada. Data en Barçelona a XX de octubre del any Mil CCCC sexanta hu. — Los diputats etc.

21 DE OCTUBRE.

Aun cuando se reunieron los señores Diputados con muchos de los individuos del Consejo, y conferenciaron largamente sobre los asuntos que ocurrian, no se tomó acuerdo alguno.

Sigue una carta que se recibió en este dia.

Als molt magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya e conçell representants lo Prī cipat de Cathalunya.

Senyors molt magnifichs. De vostra Senyoria havem resebuda alguna letra fahent nos mencio de la mort del molt alt Senyor Carles primogenit nostre de la qual som stats e som molt despagats. Loat ne sia nostre Senyor Deu a qui ha plagut. Rescrivints a vostra Senyoria sertificam aquella com tots temps som prests de saguir servar e defendre vostres bones ordinacions e fer so que manarets perque manats e sera complīt

ant Sperit sia ab tots Amen. Scrita en lo loch de
a a X de octubre any Mil CCCC sexanta hu. —
stra manament en totes coses prests los conse-
de Corça.

s señores Diputados mandaron expedir, el mismo dia,
guiente carta.

s molt reverends nobles magnifichs e honorables
ors los setanta dos representants la cort del reg-
arago.
lt reverends nobles magnifichs e honorables sen-
En los dies passats vos scrivim sobre lo fet del
don Jofre de Castro segons en la letra a la qual
eferim es contengut a la qual havem cobrada
sta ab vostra letra de XVIIII del corrent mes e
uant en lo interim que de aço havem supplicada
jestat del Senyor Rey e a vosaltres scrit es stada
altra novitat per homens segons som avisats de
en Rebolledo a la vila de Laguerres la qual lo
oble ha en lo comdat de Ribagorça apresonantli
homens de aquella e allancejat hu e portantsen
besties grosses dretes segons nos es stat scrit en
los malfactors exiu exiu vosaltres qui sou anats
yda a pledejar. E derrerament los oficials del dit
lat ab circa CCC homens han dat assalt a la vila
asquarra qui es del dit noble e aquella han presa
tats certs homens a cavall que hi eren destro-

hint aquella e los vassalls nomenys que si fossen enemichs formats. Recahen tals coses en molta admiracio de aquest Principat per ço es tant per la informacio sobre lo primer cas rebuda quant per les altres coses subseguides qui donen causa de credulitat e conformitat a aquelles apparria aquestes novitats provehir per haver adherit lo dit noble als actes de aquest Principat fets per liberacio de la persona del Illustrissimo don Karlos de sancta recordacio fill primogenit del Senyor Rey e esser contra forma de la capitulacio per la Excellencia del dit Senyor Rey atorgada e fermada. Volents nos adonchs retre ben scusats per quant tals coses tollerar nos porien havem deliberat fer aquesta ab la qual vos pregam e exortam queus placia per conservacio de la mutua amor e comunio que sempre son stades entre aqueix regne e aquest Principat vullau talment intercedir ab la Majestat del dit Senyor Rey e quant a vosaltres se sguarda dar orde que prestament lo dit don Jofre e sos vassalls sien reintegrats de les roberies fetes e dans donats e sublevats de tals vexacions. En altra manera covindria a nosaltres constrets per la obligacio a que som tenguts de observar la dita capitulacio provehirhi per los mijans permesos e deguts ço que ab molta displicencia fer covindria. De aquestes coses comunicara ab vostres reverencies nobleses e magnificencies lo honorable En Joan Ferrer per aquesta raho trames a la Majestat del Senyor Rey al qual vos placia sobre aquelles dar creença. E sia molt reverend nobles magnifichs e honorabes senyors la Sancta Trinitat vostra

ccio. Dada en Barçelona a XXI de octubre del
Mil CCCCLXI. — Los diputats del General e con-
lur representants lo Principat de Cathaluya a vos-
honor prests.

guales á la carta que precede, con leves variaciones,
ronse otras al Justicia de Aragon, á los Diputados del
mo reino y á los Jurados de la ciudad de Zaragoza.
l propio tiempo, se mandó expedir la carta que sigue.

Al molt noble baro don Jofre de Castro Casla de la
de Cervera.
Molt noble baro. Vostra letra de quinze del corrent
havem rebuda per la qual som certificats de la
rera novitat que es stada feta a la vostra vila de
uarres mostrant com es de raho starne molt con-
xat. Responents a aquella vos dehim que ab no poch
ig prenem vostra congoixa e per ço trametem ho-
propri ab instruccions en manera la sua Excellen-
compendra que aquest Principat sta ab no poch
renyor de tals actes. E no resmenys scrivim als
XII representants la cort Darago e als altres a qui
haviem scrit vullen intercedir ab la Altesa del dit
nyor Rey e quant a ells se sguarda vullen dar orde
e vos siau reintegrat de les roberies e dans. Per ço
sants vos de les dites coses vos fem certs que circa

aquelles aquest Principat fa e fara a descarrech en tot lo possible. E sia la Sancta Trinitat vostra protector. Data en Barchinona a XXI de octubre del any Mil CCCCLXI. — Los diputats del General del Principat de Cathalunya etc.

En otra sesion, que se celebró el mismo dia por la tarde, se hicieron las siguientes conclusiones.

Que attes la nit passada ha vengudes letres de embaxadors parlants inter alia de la venguda del Senyor Primogenit e de la Senyora Reyna sia pensat per los VIIII del pensament si sera scrit als dits embaxadors res de la dita venguda et referant in concilio.

Item attes que lo Senyor Rey ha scrit per letra de XVII del present narrant largament lo fet de don Jofre de Castro als diputats e conçell sien revistes les letres e altres coses per los VIIII qui de aço han carrech e apunten que es de fer et referant.

22 DE OCTUBRE.

Se acordó que fuese enviada una persona de mediana condicion, con las instrucciones necesarias, al Señor Rey, para tratar del asunto de don Jofre de Castro, dándole

cenciales para el mismo Señor Rey y para la Señora ina; escribiéndose al propio tiempo á las setenta y dos sonas que representan la corte de Aragon, al Justicia este reino, á los Diputados y á los Jurados de Zaroza.

El mismo dia se recibieron las siguientes cartas.

Als molt magnifichs senyors e de molta prudencia tats los diputats del Principat de Cathalunya resients en Barchinona.

Molt magnifichs senyors e de molta prudencia e viesa dotats. Entes havem lo Senyor Rey vol haver exhigir dret de coronacio dels vassalls e subdits de s regnes e terres entre los quals es aquest Principat Cathalunya del qual vosaltres sou protectors e defensors. E aço en la present ciutat es en los dies passats stada feta crida publica e es en la present ciutat rsona eleta a rehebre dit dret. E com nosaltres siam certs attesa la concurrencia del temps si aquesta accio es prejudicial a constitucions e libertats de la rra e aximateix si lo dit Principat o vosaltres per l es content la dita exaccio se face si serem certs di coronacio hajam a paguar e tot lo Principat lo pana per evitar despeses e messions provehiriem en emar orde aquesta ciutat pugues hom no ferem ço ue per vostres prudencies nos sera injungit. Per ço enyors molt magnifichs de coments sobre aço a vosres grans prudencies e savieses vos suplicam per vos-

tra letra nos vullats certificar que sera per nos fabedor en lo predit negoci e progres de aquell. E aço senyors molt magnifichs haurem a vostres grans prudencies e savieses a summa gracia. E manen nos vostres magnifiques persones tot lo que plasent los sia les quals la Sancta increada Trinitat conserve. En Terragona a XVIIII de octubre. — Molt magnifichs senyors qui en gracia vostra nos comanam los consols de la ciutat de Terragona.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats e conçell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Vostra letra havem rebuda per lo honorable micer Pere Cavertes conprocurador nostre lo qual informat de vostres grans reverencies e per les nou persones eletes sobre los fets de les drapades ha fet axi en lo consell de vint com en lo general extesa relacio de tots los pensers e consideracions motives per fer les ordinacions e novell imposit o augmentacio del dret de generalitats e haguts sobre les dites coses molts collogis e consideracions sobre lo dan o profit de aquesta ciutat son stats elets en missatgers lo dit micer Pere Cavertes En Pere Forcadell e En Miguell Boteller ciutadans de aquesta ciutat los quals van per referir a les vostres providencies e consistori de la Deputacio lo que ab consell general de aquesta ciutat es stat delliberat. Placiaus mossenyors haver

quella per ben recomanada e rellevaria de dan do-
nat a aquells fe e creença en tot ço e quant per part
de aquesta ciutat diran e explicaran. Certificants com
los dits missatgers han poder bastant tant com aqui
aturaran de poder intervenir per part de aquesta ciu-
tat en lo conçell e consistori de la Deputacio. Placiaus
mossenyors de molta reverencia com necessari sia fer
aquells demanar e donar a aquesta ciutat son loch
axi com be acostumat. E sia la Sanctissima Trinitat
en vostra special custodia. Scrita en Tortosa a XVII
de octubre del any Mil CCCCLXI. — A tota ordinacio
de vostres grans reverencies molt prests los procura-
dors de Tortosa.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs hono-
ables e de molt gran providencia mossenyors los di-
putats del General de Cathalunya e conçell en virtut
de la comissio de la cort elegit e assignat residents en
Tarchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honora-
bles e de molt gran providencia mossenyors. Lo ho-
norable En Johan Ramon embaixador de aquesta vi-
a informat a ple per nostres letres e del conçell ex-
plicara a vostres molt grans providencies certes coses.
Placiaus mossenyors darli fe e crehença com a nosal-
tres si presents per part nostra e del dit conçell les
explicavem a vostres molt grans R. N. M. e honora-
bles providencies de les quals la Sancta e infinida
Trinitat sia continua proteccio. Scrita en Perpenya a

XVIIII de octobre del any Mil CCCCLXI. — Los consols de la vila de Perpenya a vostra honor apparellats.

Als reverends e magnificos senyores los diputados del Principado de Cathalunya.

Muy reverends e magnificos senyores. Por dos letres vostres he visto como me rogays que no faga novidat alguna. E yo per complazencia vostra no se ha fecho novidat per la parte mia es verdat que ellos han corgido dos o tres loguares mios de los quales se han levados hombres besties e ganado que en toda la guerra sol hun carnero nos en havien levado. Agora en confiança de vuestras letras yo no me guardando han fecho esta novidat porque vos haure a gracia que en estos fechos mios me querays conseyar e bajudar que segon veo mossen Reholledo viene con mas de cent e cinquanta de cavallo por danyar a mi tierra e podeis ben creer quel poder suyo no es tal poraque con tante gente podiesse venir esto, vosotros podeys pensar de do me viene. Por queus heure a gracia como yo no he mancado ni mancare en lo que fuesse honra del Principado me parece pus conoceiys esto de do me viene hi deveys provehir por manera que con esta color yo no sea destrohido. E de mi ordenat que fazer pueda que sens dilacion sera fecho. De Leyda a XVIIII del mes de octubre. — A la ordinacio vostra presto Felipe de Castro.

ectissimis ac specialissimis amicis nostris depu-
patrie Cathalonie.
lovicus Dei gratia Francorum Rex dilectissimis
tialissimis amicis nostris depputatis patrie Ca-
ie salutem. Per Remigium de Merimonte scuti-
ac gubernatorem nostrum Montispesulani lite-
stras recepimus continentes qua propter capcio-
eu detencionem persone Illustrissimi Principis
geniti Aragonum cognati nostri instanciam con-
m pro illius redempcione egerat unde valde con-
aur et gratas habuimus et habemus confidentes
teneius circa ipsius personam futuris tempori-
ontinuo versari et de bono in melius sibi ut de-
famulari actamen super his et aliis dictum Re-
m honeravimus nostram credenciam et bonum
nostrum vobis exponere ideoque eidem fidem
credenciam nostram exponendam ut nobis adhi-
. Datum Parisius X septembris anno Domini
CCLXI. — Loys.

23 DE OCTUBRE.

rentáronse ante los señores Diputados, oidores de
s y demás individuos del Consejo, el honorable Pe-
ivarters y otros dos ciudadanos de Tortosa, en re-
itacion de esta ciudad, con el objeto de manifestar

que el derecho que se habia impuesto sobre la lana á aquella era sobradamente nocivo á la misma ciudad y á sus habitantes, cuyo destruccion causaria, y por consiguiente estaban resueltos á no tolerarlo, recurriendo, con tal motivo, al Señor Rey, al Señor Primogénito, al mismo Dios, y á cuantos remedios fuesen necesarios para removerlo; sobre lo que, se comisionó en seguida á nueve personas, para que se enteraran de cuanto exponian dichos mensajeros, e indicasen lo que pudiera hacerse mas conveniente sobre tal asunto.

24 DE OCTUBRE.

Ocupáronse, en esta sesion, del asunto de mosen Burguès, y de otros de interés secundario; verificándose, además, algunas sustituciones, y mandando expedir la carta que sigue á continuacion.

Illustrissimo et Christianissimo principi domino Regi Francorum.

Illustrissime et Christianissime Princeps et domine. Quas serenitas V. destinavit pergameneas litteras recepimus per Remigium de Morimonte scutiferum et gubernatorem Montispesullani quatenus textura et verbali relacione dicti Remigii virtute credencie comprehendimus excellentiam vestram grata habuisse et habere facta per hunc Principatum circa liberationem persone Illustrissimi domini Karoli filii

primogeniti serenissimi domini nostri regis beatei et gloriose memorie confisa nos circa ipsius Illustrissimi Primogeniti personam futuris temporibus continuo versari aperteque manifestare nobis voluntatem quam ipsa vestra excellencia habet ad ea que cederent honori et beneplacito patrie hujusmodi de quibus omnibus vestre celsitudini ingentissimas gratias agentes eandem certam reddimus nos ipsum Illustrissimum Primogenitum virum quidem virtuosissimum modestum humanissimum clementem atque christianissimum mundo teste predilexisse. Et si sua presentia ordinatione divina privati simus tristesque et anxiosos atque conturbatos eodem contextu nos et hunc Principatum dimiserit. Post paululum tamen letos atque jocundos fecit merita et enim sua meruere ipsam divinam omnipotenciam per solum tactum ad corpus quamdiu patefactum populo permansit et deinde ad tumulum in quo requiescit ac etiam sola devotione ad partes longineas infinita miracula visibiliter nocte dieque apud infirmos manifestasse claudos et enim et debiles atque gilbosos directos leprosos mundos ceros luminatos mutos loquentes surdos audientes et paraliticos ac crancorum poliporum et aliarum orribilium infirmitatum detentos pristine reduxit sanitati et educit continue luculenter. Unde letatur regia paternitas tantum virum Deo gratum filium habuisse gaudent subditi talem Primogenitum coluisse et signaner catalani qui tanta pro illo ex eorum innata fidelitate et pro conservatione regie posteritatis et alias fecerant quousque ipse in immensum prediligebat et

quibus suum Illustre corpus pro eorum ut credi-
tur contentacione et animarum salute relinquit. Multa circa particularem descripcionem ipsorumque miraculorum vestre celsitudini vitande prolixitate causa describere omittimus que credencie dicti Remigii nati civitatis hujus viri quidem probate prudencie et comendationis per nos de predictis iustructi ducimus remittendas vestram Illustrissimam dominationem supplicantes humiliter dignetur eidem circa hec credere ut nobis. Et conservet Illustrissimam personam vestram Altissimus feliciter in longevum. Scripta Barchinone XXIIII die octobris anno Domini Millessimo CCCCLX primo. — Vestre excellentissime dominationis devoti servitores diputati Generalis Principatus Catalonie et concilium ipsum Principatum representantis.

25 DE OCTUBRE.

Continuaron ocupándose, en esta sesion, del asunto de mosen Burgués, sin que se tomara definitivamente acuerdo alguno.

Se recibieron, el mismo dia, las siguientes cartas.

A los muy reverendos nobles magnificos e honorables senyores los diputados del General e consello de aquell representantes el Principado de Cathalonya.

Muy reverendos nobles magnificos e honorables senyores. Ayer viernes recibimos una vuestra letra fecha a dos del present la qual vista somos mucho admirados de la informacion que deziys seyer stada recebida e por aquella constar el noble don Jofre de Castro seyer stado dampnificado por Blascho de Bardaxi y Stevan Dagramunt como capitanes con muchos otros sus complices e sequaces por haver el dicho don Jofre tomado sueldo de los catalanes en los actos de la liberacion del Illustrissimo Senyor don Carlos primogenito de buena memoria y aquesto por quanto somos informados e verdaderament sabemos los homicidios robos e otros danyos que fasta hoy se son seguidos seyer stados fechos por causa e ocasion de la inveterada bandositat que es entra don Phelip e don Jofre de Castro de una part e mossen Joan Cerdan e mossen Rebolledo yerno suyo de la otra por causa de la muert perpetrada en la persona de mossen Pero Martinez de Muriello suegro del dito don Jofre. Por la qual bandositat no solament los robos e danyos en vuestra letra recitados mas otros muchos se son fechos e subseguidos entre las partes sobredichas de grand tiempo aqua e antes quel caso de la detencion del dicho Illustrissimo don Carlos primogenito e liberacion se seguisse. E aquesto no es cosa nueva entre aquestas partes car luengament antes seyendo bandosidades entre los nobles don Joan de Luna e don Lop Eximenez Durrea e los del linatge de Gurrea o Urries o otros muchos del dito regno tales e semblantes cosas se son acostumbradas de fazer en los

bienes de los guerreantes e de sos parientes amigos
valedores. Es verdat que veyendo aquesta cort
guerra entre los sobreditos fazer e continuarse de
foradament e de aquella haverse seguido e seguirse
cada dia danyos innumerables a los del regno por
diversos instancias han suplicado la Majestat del Senyor
Rey y quesiesse provehir. El qual por su solita clemencia y virtut ha fecho en lo sobredicho las provisiones necessarias quanto bastan los fueros e libertades dequesto regno e ahon continuament su Senyoria emsemble con la cort e la cort por si enviando sus embaixadores e en otras maneras no han cessado ni cessen provehir hi por todos los remedios que de justicia fazer se pueden. Empero senyores por conservar la antiquissima confederacion e amor que aqueste regno con aqueixe Principado siempre ha servado y hovido movidos por vuestras letras havemos de continent suplicado la prefata Majestat que en et cerqua lo por vuestras reverencias noblesas magnificencias e saviesas a su clemencia suplicado e a nosotros intimado hi quisiesse devidament provehir segund los fueros privilegios e libertades de aquesto regno a les quales suplicaciones su clemencia inclinada se ha ofrecido provehir devidament como el caso lo requiere segund encara creyemos por letra de su Altesa vuestras R. N. M. e saviesas mas amplament poran seyer informados ofreciendo nos en aquesto e otras cosas ad aquellas plazientes e per honra e atil de aqueixe Principado fazer con muy buena voluntat todo lo que a nosotros sera possible. E sea en voestra proteccion e

guarda la Sancta Trinidat. Dada en la ciudat de Calatayut dius el sillo de la Dipputacion del regno a XVIIII de octubre del anyo mil CCCC sixanta e uno. — Los setanta e dos representantes la cort general del regno de Aragon residentes en la ciudat de Calatayut a voestra honra parellados.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los deputats del General de Catalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Per alguns negocis occorrents e necessaris en aquesta universitat aquesta universitat tremet missatger al Senyor Rey lo honorable Nanthoni Fortesa ciutada de aquesta ciutat lo qual es informat a ple de tot lo necessari e ha de esser ab vostres reverencies e senyories. Suplicam vos en tot ço e quant per part de aquesta universitat vos dira e explicara donarli plena fe e creehensa axi propriament com si nosaltres ho dehiem personalment suplicant vos vullats haver aquesta universitat per recomanada axi com indubitadament confiam e havem ferma sperança. E ordenats de nosaltres lo que plasent vos sia. Scrita en Castell de Caller a III de setembre any Mil CCCCLXI. — A vostres reverencies nobleses e magnificencies prests e apparellats los consellers de Caller.

26 DE OCTUBRE.

Aprobadas las instrucciones que se habian redactado so-

bre el asunto de don Jofre de Castro, como tambien las cartas que se habian de entregar por el mensajero que se designase á este objeto, nombróse para este cargo á Juan Ferrer, ministro de la casa de la Diputacion, quien debia cumplir su cometido de parte del Principado.

Siguen las cartas que se recibieron en este dia.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los deputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Huy divenres demati havem rebuda letra vostra de XVIIII del present ab la qual licenciau nostra embaxada volent e requirent nos que partiam de continent per anar aqui cessant tota consulta prefegint nos VIII jorns al cami per esser aqui attessos la qual rebuda jatsia nos haja aparegut que la prehemminencia de aqueix Principat lo qual en aquesta part representam per esser tramesos per aquell e encara nostra condicio attesa no poguessem axi repentinament partir ne accelerar la via com es lo vostre scriure e que per vosaltres se deguera haver tal consideracio vostra reverencia vostra. Pero ab tot axo nos disponguem decontinent anar a la reyal Majestat per haver sa bona licencia e fer tot lo quens es scrit per les reverencies nobleses e magnificencies vostres. Anants donchs quant mes cuytadament poguem trobam ya lo dit Senyor Rey a cavall anant a Vilaroja tres legues de aci hon es la Senyora Reyna per los afers que ya scrit

vos havem. E per quant lo dit Senyor Rey ere ya en via nos covingue acompanyant sa Senyoria ab aquella axir fora la vila a la exida de la qual decontinent la suplicam de audiencia e aquella obtenguda li significam lo que per vostres reverencies nobleses e magnificencies es dispost de la nostra partida suplicantsla lesa bona licencia. Respos nos lo dit Senyor Rey que per quant sa Senyoria ere axi en cami li aparia que al partir nostre ne licenciar nos de sa Majestat no fos covinent per aquella hora mas que la sua Excellencia fora aci dema indubitadament e per ço nos pregava sperassem per dema tot dia per que mes decentment e comoda esser pogues la dita nostra partida. A pregaries donchs del dit Senyor Rey vista e attesa tanta decencia de la cosa es stat per nosaltres delliberat axi fer ab aço empero que si cas sdevenia lo dit Senyor Rey no venir dema axi com dit ha delliberam que hu de nosaltres ço es lo comte de Prades qui per afers del bisbe Delna e de don Johan de Cardona juxta la facultat atorgada ha de comunicar ab lo dit Senyor Rey vaja vuy a Vilaroja per haver en nom de tots licencia del dit Senyor Rey e dela Senyora Reyna e per fer lacte com es satisfet a la embaxada lo qual ere stat diferit fins al partir e per ço sen va ab ell lo notari nostre. La cosa donchs en axi disposta es nostra intencio partir de aci digmenge apres dinar Deu volent e tirarem per nostres jornades com mes porem axi empero qui no anem precipitadament com correus ne deroguem a la auctoritat de aqueix Principat ne decencia nostra respecte algu de salari

nons moura a fer ne mes ne menys. Sera de aquell axi com a vostres reverencies nobleses e magnificencies vendra be. Nosaltres entendrem tots temps a la honor del Principat e nostra. De aço si la jornada passara al vostre comptar vos havem volgut fer lo present correu per que nous sia admiracio alguna. Tingaus molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat en guarda sua ordenant de nosaltres lo queus placia. Scrita en Calatayu a XXIII de octubre any Mil CCCCLXI. — A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Als molt magnifichs e de gran providencia senyors los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e de gran providencia senyors. Vostra letra havem reebuda de quinze del present ab que repetint les altres a nosaltres trameses sobre lo pensament que la Majestat del Senyor Rey ha haut de intitular lo Illustre don Ferrando primogenit de principe o duch de Gerona sollicitant a nosaltres scriurens pus stesament de les libertats que te aquesta ciutat a aço obviants responent en vostra lettra lacte mencionat en aquella fet per lo Senyor Rey En Pere dalta recordacio al Illustre don Johan fill primogenit no perjudique en res a aquesta ciutat ans per aquells mateix actes e altres abans e apres fets es vist es mostre aquesta ciutat e vegueria nos pot per nenguna via separar encara que fos en persona de primogenit de la

reyal e comdat de Barchinona havent tals pri-
per molt ferms e indubitats. E havem fiança
Majestat del Senyor Rey sertificada de nostres
ts e privilegis sa acustumada clemencia e hu-
t se desistira de son reyal pensament e pensa-
nsiguir lo Illustre Primogenit de altres titols
eheminents de que son stats insignits altres
genits e derrer del dit Illustre don Johan. E per
ssenyors nons semble que al present sia neces-
amettre aqui persona creents tots temps haja
ecorrerem a vostres grans prudencies per defen-
constitucions privilegis e libertats e fiam hau-
quella defensio e ajuda que per vostra ofici es
e molt virtuosament acustumat. La Trinitat
sia proteccio de vostres magnifiques providen-
Scrita en Gerona a XXI doctubre del any Mil
LXI. — A vostres ordinacions promptes los ju-
e Gerona.

molt magnifichs senyors los diputats e conçell
incipat de Cathalunya.
ts magnifichs senyors. Una letra he resebuda de
s savieses ab la qual ma certificau de la mort
ustrissimo Sant Carles primogenit nostra de la
nort ab hun gran anuix es confort nostra lo seu
poder per los grans e maravellosos miracles qui
l son stats fets es fan tots jorns incessantment.
ie sia loat qui ha plagut ferlo possehidor de tan-
ria. Ab la qual letra me pregau vulla star attent

e vigill en lo benavenir e repos de aquest Principat. Dich vos que tots temps son stat e so vuy en dia metre la persona e los bens per les libertats e per la terra e de ço podeu star ben sagurs. De tots aquests afes e de altres tocant en ma casa e informat largament En Vilafreser portador de la present lo qual tramet aqui sol per aquestes fahenes. Per queus placia donar li fe e creença en tot lo que de ma part vos explicara. E placie a vosaltres pendre aquelles ab aquells sfors que deuen nis pertany com be haveu acustumat. E per la present no dich pus sino que ordeneu de mi lo que plasent vos sia. De Paralade a XIII de octubre. — Lo quim recoman a vostres savieses vezcomte de Rocaberti.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron expedir las siguientes instrucciones.

Instruccions per los molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors diputats del General e conçell lur representants lo Principat de Catbalunya fetes al honorable Ferrer qui per ordinacio e mandament lur ha anar de present a la Majestat del Senyor Rey per les coses que devall seran dites.

Primerament lo dit Joan Ferrer precedents humil e devotes recomendacions ab besament de mans a la Excellencia del dit Senyor Rey de part del dit Principat liurara a la sua Altesa la letra de creença que

on porta. En virtut de la qual la hora per la sua cle-
encia assignadora explicara a aquella com los dits
iputats e conçell en los dies passats scriviren a la sua
ajestat ab letra e per mija dels embaxadors del dit
rincipat notificaren los robatoris e dans donats per
nts de mossen Rebolledo ço es Blasco de Bardaxi e
eve Dagramunt ab molts lurs complices e secasses
les viles de Laguarres e de la Sguarra que lo noble
n Jofre de Castro Casla de Cervera ha en Ribar-
rça los quals robatoris e dans segons informacio re-
da de la qual lo dit Joan Ferrer sen porta copia per
serli avis e per mostrar de aquella les coses que li
nblaran necessaries apparia esser stats fets per ha-
- adherit lo dit noble als actes dels cathalans fets
r causa de la liberacio de la persona del Illustris-
so don Karlos de sancta recordacio fill primogenit
Senyor Rey suplicants humilment la sua Excellen-
que altes les dites coses son contra la capitulacio
de merce sua provehir e manar que lo dit noble
s vassalls fossen reintegrats e los malfactors presos
manera que justicia mijançant contra aquells po-
s esser provehit degudament. A les quals coses lo
Senyor Rey ha respost que los homenys robatoris
ltres molts dans hinc inde seguits sien pervenguts
: occasio de la bandositat antiguada de don Felip
lit don Jofre de Castro de una part e mossen Joan
rdan e mossen Rebolledo gendre seu de la part al-
i per causa de la mort perpetrada per lo dit mos-
n Cerdan en persona de mossen Pero Martinez de
oriello sogre del dit don Jofre e no per haver adhe-

rit lo dit don Jofre als catalans segons aquestes coses, e altres molt largament son contengudes en la letra de la sua Altesa emanada als dits diputats e conçell dirigida de la qual lo dit Joan Ferrer sen porta copia per son avis e perque sen serveixca en lo necessari.

E dira lo dit Joan Ferrer al dit Serenissimo Senyor Rey que ab tota humil e subjecta reverencia de la sua Majestat parlant encara que los robatoris e dans dessus dits no aparagues esser stats fets per haver adherit lo dit don Jofre com dit es poguera salva la dita humil reverencia haver la sua Excellencia provehit e manat que les coses robades e dans donats fossen venguts en ma de la cort o altra part segura a fi que facilment pogues esser justicia ministrada car com scrit han a la Majestat sua per la dita informacio conste de les dites coses de que la han avisada a les quals dona gran credulitat e conformitat lo que apres segons son avisats es stat fet per homens del dit mossen Rebolledo qui son tornats a la dita vila de Laguarres e sen han portats cinch homens presos e allançejat hu e manades VIII besties grosses dients segons als dits diputats e conçell es stat los malfactors en lacte exiu exiu vosaltres qui sou anats en Leyda a pledejar les quals paraules son en neglecte de aquest Principat per quant no donants laugera creença a paraules ha fet pendre la dita informacio.

Hoc e ara derrament som avisats los dits diputats e conçell que los oficials del dit comdat de Ribagorça ab circa CCC homens han dat assalt a la dita vila de la Sguarra e aquella han presa e portats quatre ho-

mens a cavall que lo dit don Jofre hi tenia destrohint aquella e los vassalls no menys que si fossen enemichs formats e mes que los de mossen Rebolledo los quals ultra lo que fet havien segons son certificats los dits diputats e conçell han apres morts dos homens de la dita vila de Laguarres e trencades les portes e robades les cases fins als forrellats los quals ab les preses son stats receptats en hun loch del dit comdat appellat Capella.

Les quals novitats e actes apparrien esser fets e seguits per haver feta lo dit don Jofre la adhesio dessus dita segons la informacio del primer cars presa com juxta aquella apparega lo dit don Jofre no esser stat ne esser en guerra ab lo dit mossen Rebolledo ne ab los dits Blasco de Bardaxi e Steva Dagramunt ne altres lurs complices ne haver feta part en la dita bandositat ans haver manat a sos vassalls de les dites vilas que acullissen les dites parts els fahessen bona companyia ab lurs diners e les paraules proferides per los dits damnificants mostren haverho fet per la raho dessus dita la qual cosa quant sia contra la dita capitulacio e en neclecte de aquest Principat la Majestat reyal ho pot be veure.

Supplicara adonchs lo dit Joan Ferrer al dit Serenissimo Senyor Rey de part dels dits diputats e conçell e de tot lo dit Principat sia de merçe sua vulla provehir en esser reintegrat e satisfet lo dit don Jofre e sos vassalls dels dits robatoris e dans ab tota eficacia significant a la sua Altesa que sperants los dits diputats e conçell la sua Majestat hi provehis han stat

de fer les provisions a ells promeses e degudes juxta forma de la dita capitulacio per observacio e conservacio de la qual no entenem flixar a res ne suportar aquella en alguna part esser violada o prejudicada majorment en consemblant cas qui particularment si provehit no hi era cascuns del dit Principat tocar poria e de que irreparables inconvenients e enfractes seguir se porien ne dubtara lo dit Principat exequtar qualsevol coses qui per observacio de la dita capitulacio sien vistes necessaries e expedients com lo jurament per ells prestat e lo multiplicat scriure del dit Senyor Rey qui sempre los ha encautats esser atents a la observança de la dita capitulacio los hi obliguen e semblantment comunicara lo dit Joan Ferrer de totes les dites coses ab la Serenissima Senyora Reyna.

Mes avant liurara les letres que sen porta als LXXII representants la cort Darago e als altres a qui son dirigides als quals de part del dit Principat dira aquelles de les coses dessus dites que li seran be vistes treballant sempre ab gran diligencia e cura en conduir que axi la Majestat del Senyor Rey com los dessus dits quant a ells se sguarda proveheixquen en les dites coses talment que los dits diputats no hajen recaure en necessitat usar de les coses permeses en e ab la dita capitulacio.

Item per quant apres ferma de la prefata capitulacio la Majestat del Senyor Rey novament ab sa letra ha manat als veguer e sotsveguer de aquesta ciutat que prenguen cert home e de aquell façen ço que la sua Altesa ordene la qual cosa es de directo contra la

capitulacio com la sua Excellencia parlant ab humil
bjecta reverencia sua abfixant aquella tal manament
ıo puixa. Per ço lo dit Joan Ferrer ab gran e gran
ıncia suplicara de part dels dits diputats e conçell
ı tot lo dit Principat a la Majestat del dit Senyor
sia de merce sua vulla de fet revocar e per nulla
ırla dita letra e manament e la dita revocacio aport
enticament lo dit Joan Ferrer per manera que de
ɔservacio e no violacio de la dita capitulacio cla-
ent apparegua.
de totes les respostes axi del dit Senyor Rey com
altres e encara dels sentiments que haura e de
successos dels dits negocis avisara los dits dipu-
e conçell discretament e clara jurant lo dit Joan
er a nostre Senyor Deu e als sancts quatre evan-
ı que be e leyalment se haura en les coses dessus
ı e que de alguns afers seus propris ne de perso-
particulars no parlara o tractara directament o in-
ɛcta ab los dits Senyor Rey e Senyora Reyna sino
ment dels contenguts en les presents instruccions
ı altres si alguns li son acomanats per los dits di-
ıts prefets de la casa de la Diputacio e que fara e
ıutara totes coses de que per los dits diputats e
çell li sera scrit. Data en Barchinona a XXVI de
ıbre del any Mil CCCCLXI.

27 DE OCTUBRE.

ʼcupáronse, en este dia, de otros asuntos secundarios,
specto del principal, mandóse únicamente expedir la

carta para el señor Rey, que sigue á continuacion.

Molt alt e molt Excellent Senyor.

Sobre los fets tocants les novitats fetes en los lochs del noble don Jofre de Castro e altres emviam a vostra Excellencia En Joan Ferrer ministre de la casa de la Diputacio informat de les dites coses a ple per dir e suplicar a vostra Excellencia de aquelles de nostra part. Per tant humilment suplicam a aquella li placie donar fe e creença al dit Joan Ferrer en tot lo que de nostra part dira e explicara axi com a nosaltres si personalment ho dehiem. E man nos vostra Altesa lo que plasent li sia la qual nostre Senyor Deu prospere e defena votivament. Dada en Barchinona a XXVII de octubre del any Mil CCCCLXI. — De vostra Majestat humils vassalls etc. los diputats e consell etc. — Al molt alt e molt Excellent Senyor lo Senyor Rey.

28 DE OCTUBRE.

La sesion de este dia fué igual, en cuanto al objeto, á la anterior, y en ella se mandó expedir la siguiente carta.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors e justicia del comdat de Ribagorça o lur lochtinents.

Molt honorables e savis senyors. Entes havem que vosaltres ab certa gent a la vila de la Sguarra la qual es del noble don Jofre de Castro Castla de Cervera prenent aquella e lo castell e portats dos homens qui dins aquell eren appellats Alvaro de Fita e Pedro Dentramasaguas. E es pretes per lo dit noble aço esser gran dan e prejudici seu per moltes rahons entre les altres com en la dita vila haja tota jurisdiccio civil e criminal alta e baixa mer e mixte imperi e a ell e no altre pertany pendre castigar lo terme de aquell qualsevol malfactors. E com tant per aço quant per los precedents robatoris e dans fets o donats al dit noble e a sos vassalls per gens segons es afermat de mossen Rebolledo en la dita vila e encara en altra vila de Laguarres nosaltres e aquest conçell trametem home propri a la Majestat del Senyor Rey havents ferma sperança la sua virtuosissima e humanissima clemencia degudament provehira al necessari per manera que tot bon repos se seguira. Per tant avisant vos de les dites coses vos pregam e encarregam vullau governar les dites coses e tractar aquelles talment qne greuge algu causar nos puixa al dit don Jofre e on los merits dels dits dos volguessen aquells deuen esser exequtats. Encara vos pregam vullau sobreseir per los sguarts dessus dits no solament en exequtar aquells mes en tots altres coses qui la materia la qual davant la Majestat reyal es alterar poguessen cosa sera molt apropriada al repos dels negocis en los quals aquest Principat juxta certa informacio rebuda afronta. E sia la Sancta Trinitat vostra proteccio. Dada en Barçelo-

na a XXVIII de octubre del any Mil CCCCLXI. —L os diputats del General del Principat de Cathalunya e c.

29 DE OCTUBRE.

Se ocuparon en esta sesion de lo mismo que en las dos anteriores, y fueron entregadas á Juan Ferrer la credencial é instrucciones, dándole órden para que marchase desde luego.

Dióse cuenta de una carta que se acababa de recibir del señor Rey, y de otras de los señores Embajadores, cuyo contenido es como sigue.

Als venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Lo Rey.

Venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres. Segons per altres scrit vos havem dites ha per nos era stada delliberada la partida e desempachament del Illustre Princep don Ferrando nostre molt car e molt amat fill primogenit per anar en aqueix Principat per regir e governar aquell com a loctinent nostre juxta forma de la capitulacio concordada fermada et jurada. Veritat es que sobrevenint alguna indisposicio en la persona de la Illustrissima Reyna nostra molt cara e molt amada muller e encara per causa com los spectables e magnifichs marques de Villena don Enrique conde Palnadaliste nostre

e oncle de la dita Reyna nostra muller lo coma-
or Joan Ferrandez Gallindo nos havien trames a
licar ab molta instancia quens plagues donar loch
ells se poguessen veure ab la dita Illustrissima
na nostra muller. La partida del dit Princep nos-
ill se es hauda a diferir mes del que haviem a vo-
at. Ara empero vos certificam com la dita Illus-
ima Reyna nostra muller primer e nos apres som
en lo loch de Vilaroya hon per lo semblant son
uts los dits marques comte e comanador e abans
nos anassem havien conferit e appuntat ab la di-
lustrissima Reyna e apres quey som stats ab nos
rsos negocis de molta importancia dels quals con-
en nostre Senyor Deus se seguiran molts benefi-
a lahor e gloria de nostre Senyor Deus repos e as-
ech de la casa nostra e de tots nostres regnes e
es. E puix aço es ja en degut orde entenem con-
ament en lo desempachament del dit Princep fill
re primogenit lo qual deu ajudant partira daçi a
as primer vinent e attesa la sua pocca edat e per
de tot en tot axi subitament no sia separat de nos
la dita Illustrissima Reyna nostra muller mare
e per aquesta causa no pringues en la persona sua
na alteracio havem delliberat que ella vaja ab ell.
lat es quels embaixadors vostres que son aci en
ra cort conformant se e volent exeguir e complir
ecte ço que per vosaltres les es stat scrit havien
berat partir tantost e fer aquexa via pero per es-
xi presta la partida del dit Illustrissimo Princep
ostre per nos son stats pregats e encarregats ques

detinguessen aquests pochs dies per fer honor a la dita Illustrissima Reyna nostra muller e axi mateix al dit Princep nostre fill e anar en companyia de aquells creent fermament que si fos stat pensat quel dit Princep fill nostre primogenit degues axi prestament partir per vosaltres en nom de aqueix Principat los seria stat scrit e donat carrech que axi ho fessen e metessen per obra. Ver es que per los dits vostres ambaixadors nos es stat respost que sobre aço entenien consultar. En lendemig empero ab aquesta confiança o volents se conformar en aquest cas ab la voluntat nostra los dits embaxadors se son detenguts ab proposit de anar ab lo dit Illustre Princep nostre fill primogenit e per conseguent ab la dita Illustrissima Reyna nostra muller la qual nol enten lexar. De totes les dites coses vos havem volgut avisar essent molt certs que aquelles vos seran grates e aceptes per nostra honor e servey e de les quals haureu plaer e consolacio. Dada en la ciutat de Calatayut a XXVI dies de octubre del any Mil CCCCLXI. — Rey Joannes.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Per la derrera letra sots data del XXIII del present a vostres reverencies nobleses e magnificencies per nosaltres tramesa aquelles haurem vist com la dita jornada decontinent rebuda vostra letra fom ab la Majestat del Senyor Rey per agraciar nos de aquella per la nostra partida de la qual ab la dita letra nos ere scrit e com la dita Majestat esser

ami per anar a Vilaroja nos havie pregats e en-
gats sperassem la sua tornada fins al dia del dis-
seguent ço que per nosaltres era stat delliberat
er per los motius e sguards deduhits en nostra le.
n axi empero que haviem delliberat hu de nosal-
ço es lo comte de Prades anas alla per agraciar-
el dit Senyor Rey en nom de tots si per ventura
enguda del dit Senyor Rey en res se dilatava e
fer lacte toquant al compliment de la embaxada se-
vostres predites reverencies nobleses e magnifi-
ies hauran vist en nostre scriure. Ara per la present
en vostres dites reverencies nobleses e magnifi-
ies com la dita jornada del dissapte lo dit comte
realment al dit loch de Vilaroja e entes e vist per
t comte que la dita reyal Majestat nos disponia
lla jornada per venir fonch li per ell explicat lo
ech que de tots havia ço es que per enseguir vos-
delliberacions era per nosaltres acordat partir lo
nenge seguent apres missa hoida. Per lo dit Sen-
Rey li fonch respost com stava en veritat que per
ran importancia e gravitat dels afers per los quals
narques de Villena e altres de Castella eren aqui
guts lo temps no comportava que la Excellencia
tornas aquella vesprada en Calatayut ço que a sa
sa era enugos per la paraula que havia a nosal-
dita pero que en aquella vesprada se fahia apun-
ent dels dits afers e per tant lo dit Senyor Rey
gua e encarregua lo dit comte en nom seu e de
altres que sperassem fins al cendema ço es lo dig-
ge per tot lo dia la qual jornada sens algun fallir

fora sa Senyoria en aquesta vila e per dir e significar aço a nosaltres lo dit Senyor Rey mana aquella hora partir e venir de Vilarroja aci lo notari nostre ab letra de crehença de sa Senyoria. E vist per nosaltres que en aço no havia molta dilacio com no fos sino mig dia attes lo dia del digmenge no podiem bonament partir sino apres missa hoida per tant fonch per nosaltres delliberat sperar la dita jornada. En la vesprada de la qual lo dit Senyor Rey intra ensemps ab la Senyora Reyna pero intraren tant gran hora de nit que stimam foren XI ores de la dita nit abans que lurs Excellencies de taula no foren levades e per tant nos fonch vist cosa impertinent demanar audiencia per aquella hora diferints donchs aço per tal necessitat fins a la jornada de vuy diluns de mati. Nosaltres disponents nos ja per anar a la dita rèyal Majestat som stats demanats per aquella per la qual primerament nos es stat explicat com ha tractat e comunicat ab lo marques de Villena e altres per aço venguts sobre e dels afers toquants sa Excellencia e lo Illustrissim Rey de Castella e que per gracia de nostre Senyor Deu romanem en tal apuntament e acordi que succeheix a gran honor e servey de la dita Excellencia sua e benefici tranquillitat e repos de tots los seus dominis e regnes la qual cosa lo dit Senyor Rey dix haver nos volguda significar crehent a vosaltres e a nosaltres e a tots sos vassalls e subdits succehiria en contentacio e alegria. Secundariament lo dit Senyor Rey nos ha dit e explicat com la sua Altesa delliberava trametre en aqueix Principat lo Illustre Primo-

enit lo qual dijous primer vinent al tot mes larch
iria sens alguna fallença e per tant lo dit Senyor
pregava e encarregava nosaltres aturassem fins
quella jornada per anar nos ne en companya del
llustre Senyor Primogenit ço que era digna cosa
rtinent de la devocio e bona amor de aqueix Prin-
t e succehiria en tranquillitat repos e benefici de
ll com si altrament nosaltres partissem ab tot que
gracia de Deu la voluntat amor e gracia de sa Ex-
ncia envers lo dit Principat e la devocio fidelitat
nor de aquell envers sa Excellencia son bonissi-
e quals entre Senyor e bons vassalls esser deuen.
ı no restaria que en lo vulgo no insurtis algun
ament crehent que per la tal nostra partida on no
ıessem lo dit Illustre Primogenit sperat fos alguna
ura de que se causarien en los animos recels e
ıtres opinions que per lo repos del dit Principat
ın esser repellides e squivades. Estenentse sobre
lo dit Senyor Rey ab paraules de molta benigni-
ɜ amor e de assats eficacia apres lo seu parlar
h per nosaltres respost a la Excellencia sua re-
iant lo que per sa gran benignitat nos havie vol-
significar dels dits afers de Castella e que fos cer-
ı Excellencia que a vosaltres e a nosaltres e a tot
rincipat eren a gran contentacio e plaer totes co-
que succehissen a honor e servey seu e tranquil-
e repos de sos dominis e regnes e que per at-
re a tal pacificacio e bon stament ab tot vehes-
la Excellencia sua haver hi bona voluntat encara
temps suplicariem e suplicarem aquella. Al res-

tant que lo dit Senyor Rey nos ha explicat de la tramesa del dit Illustre Senyor Primogenit fonch e es stat per nosaltres respost que li haviem a gracia la dita tramesa suplicants per la presta expedicio de aquella e que si ere possible ferse lo dia del dema que no fos sperat laltre per satisfer al vot e desig dels cathalans e a la necessitat e bon stament de aqueix Principat qui per aço tant suplicat havia. Quant empero de nosaltres restar per la companyia del dit Senyor Primogenit responguem significants a sa Majestat com haviem letra de las reverencies nobleses e magnificencies vostres per la qual eren requests partir de continent e que ab tot nosaltres reputarem a gracia lo dit Senyor Primogenit acompanyar pero per quant erem sots vostra ordinacio nos covenie aquella attendre e per tant nons ere vist prima faç cami que poguessem sperar a la dita jornada. En aço fonch e es stat replicat per lo dit Senyor Rey que totes coses se han entendre sanament e que no es de creure de vosaltres e de vostra bona amor e devocio que axi haguesseu volgut scriure delliberadament hon pensasseu que la partida del dit Senyor Primogenit fos axi presta. Mas que havieu cregut versemblantment que lo queus es stat notificat la Illustrissima Senyora Reyna anar a Teraçona o a Aranda fos faena de molta dilacio attesa la ordinitat dels afers e que axi fos dilatat lo partir del dit Illustre Primogenit per molts dies car si versemblantment creguesseu la cosa pendre tan presta expedicio no es dubte haguereu scrit no partissem altrament que en companyia del dit Senyor Primogenit

xi fer lo dit Senyor Rey nos pregava e encarrega-
ser tanta decencia que ere en la cosa e lo benefici
importava e a obviar als inconvenients que partu-
en contrari. Encarregats nosaltres molt en aço per
it Senyor Rey suplicam sa Majestat poguessem fer
iberacio reposada e partints de sa presencia no re-
tinament havem volgut delliberar abans som intrats
eposat consell en lo qual havem resumit tot ço
per lo dit Senyor Rey es stat proposat a nosaltres.
apres havem vistes e recensides axi la derrera le-
com altres quens haveu trameses e mes les ins-
cions sots les quals es ordenada la nostra embai-
. E totes aquestes coses ruminades e signantment
motius contenguts en vostra derrera letra ço es
per quant la partida del dit Senyor Primogenit se
tava vos era vist la aturada nostra no esser açi ne-
aria e encara per attendre al nostre enug ab lo
havieu sentit aci stavem licenciaveu nostra em-
tada volents que rebuda la letra de aci partissem
que molt vos regraciam de haver attes al enug nos-
Los dits donchs motius attesos nos ha paregut
pus la Majestat del dit Senyor Rey nos fa certs de
nt presta partida del dit Senyor Primogenit del
nos haveu per altres scrit quens en anassem en
ompanyia que fora inconvenient e error si altra-
t sens ell nos ne anavem e que sperar e acom-
yar sa Senyoria era e es attendre a la honor e be-
ci del Principat e conformarnos a la intencio e
ure vostre e que aço no rebia dificultat alguna en
trari. Per tant fonch e es stat axi delliberat fer se

per nosaltres ab aço empero que attes lo Senyor Rey en son parlar nos havie manifestat si ere sa intencio que la Illustrissima Senyora Reyna anas en companyia del dit Senyor Primogenit que daquen no sabessem clarament la intencio sua. Per la qual a saber de continent tornam al dit Senyor Rey e demanants a sa Excellencia li plagues dirnos sobre lo dit article sa delliberacio nos ha dit que sobre aquell la Majestat sua ha molt pensat e vist finalment que anant lo dit Illustre Primogenit en tal edat sens la dita Illustrissima mare sua hi poria portar tal entrenyorament que seria perill de la salut de sa persona ço que es stat temptat per experiencia car hun dia dels passats li ho fonch axi de paraula de que apres tanta alteracio que no feu de son prou de dos dies per lo dit sguard tan necessarios ha dit lo dit Senyor Rey haver delliberat la dita Illustrissima Senyora Reyna anar en companyia del dit Senyor Primogenit. Sobre aço per nosaltres es stat fet replicat ab totes les suplicacions acostumades ço es que fos de sa merce dispondre que lo dit Senyor Primogenit vaja per lo present sens companyia de la dita Serenissima mare sua. Aplicants en aço tots aquells motius e causes que a vosaltres han indubits en axi scriure e que hon nosaltres delliberassem anar en companyia del dit Senyor Primogenit no era ne fora per axo nostra intencio aprovar la companyia de la dita Senyora Reyna si la sua Serenitat si aplicava abans tots temps ab humils supplicacions juxta la vostra ordinacio dissentiriem en aquella. E mes havem dit que era nostra intencio de tot aço uberta-

ment a vosaltres scriure e que si en lo cami o hon se rulla haviem de vosaltres mandat de partir nos de companyia de la dita Senyora Reyna e del dit Senyor Primogenit anants ensemps que a nosaltres covindria ferho axi per deute del sagrament e obligacio nostra. E que sobre aço haver nos per scusats plagues a la Majestat sua la qual molt benignament nos ha respost quens en hauria tota vegada en axi per scusats pero que la Excellencia sua confia tant de la amor e devocio de vosaltres e de tots los cathalans que haureu per agredable la venguda de la dita Senyora Reyna de la amor e benignitat de la qual podeu sperar totes gracies e beneficis. Per totes aquestes coses molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors nosaltres som stats en perpleix de nostra dellibera-cio per la qual finalment totes circunstancies attesas com dit es nos es vist nosaltres sperar la partida del dit Senyor Primogenit de la qual lo dit Senyor Rey nos ha fets certs per la dita jornada e que si dimecres pora esser no sera sperat lo dijous ens es stat vist que altrament partir seria inconvenient e contra la intencio vostra. De restar la dita Senyora Reyna farem nostres suplicacions e instancies. Si totalment volra anar no es a nosaltres prohibirho ne fins aci per vosaltres nos es scrit ubertament que no anem en sa companyia farem nostres dissentiments e aci e en diversos lochs en la via hon la dita Senyora Reyna vaja. Per tot aço vos fem lo present spatxat correu perque nos puxau respondre e avisar de la intencio vostra car en lo interim de dos jorns que han aci a dis-

correr abans de la partida e en les poques jornades ques faran en lo cami vostra resposta pora esser a nosaltres atesa abans que lo dit Senyor Primogenit ne la dita Senyora Reyna ne nosaltres en companyia lur no serem intrats en Cathalunya. Si plasent vos sera continuem la dita companyia farem ho axi. Si dispondre volreu nos ne partisquam complirem en tot e per tot la ordinacio vostra. En axi pensam degudament a tot haver provehit. Resta en vosaltres lo deliberar e que molt spatxadament hajam vostra dita resposta clarament a nosaltres dients ço que plasent vos sera per nosaltres se faça. La Majestat del Senyor Rey nos ha dit sobre aço vos scriu. Per nosaltres li es stat parlat de la diligencia vostra en lo fet de la intitulacio del Senyor Primogenit de Gerona segons nos haveu scrit la qual vos regracia. Lacte del compliment de la embaixada sera deduit en exequcio a la partida. Ab tant molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors tingaus la Sancta Trinitat en guardia sua e ordenau de nosaltres ço queus placia. Scrita en Calatayut a XXVI de octubre del any Mil CCCC sexanta hu. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

30 DE OCTUBRE.

Presentóse, en este dia, el alcaide de Molina, con la siguiente credencial del Rey de Castilla, y habiendo saluda-

lo y hecho varios ofrecimientos, de parte de su señor, á os Diputados y Consejo, encargandoles que le esplicasen omo habia tenido lugar la muerte del Primogénito y cua-s eran los milagros que habian sucedido; satisfacieronle uellos sobre cuanto pedia, dándole las gracias por el idado y atencion de su Rey y señor.

Als muy reverendos e magnificos amigos los dipu-dos e consistorio representantes del Principado de athalunya.

El rey de Castilla e de Leon.

Bien amados nuestros. Nos enbiamos a vos otros a uestro alcayde de Molina para que de nuestra parte os fable algunas cosas afectuosamente. Vos rogamos e dedes fe. Aya vos nuestro Senyor todos tiempos en su guarda special. De Madrid a dies y siete dies de octubre anyo de LXI. — Presto a la honra de voso-tros el Reyo.

31 DE OCTUBRE.

Ocupáronse de otros asuntos secundarios, y especialmente sobre la cuestion de las lanas, á cuyo objeto nombraron una comision para que fuese á la ciudad de Tortosa.

1.º DE NOVIEMBRE.

No hubo sesion, por ser la fiesta de Todos los Santos.

2 DE NOVIEMBRE.

No hubo sesion, por ser el dia de Difuntos.

3 DE NOVIEMBRE.

Reuniéronse, en este dia, los señores Diputados y Consejo, para recibir á los señores Aymar de Puyzen, llamado Capdaurat, y maestro Juan de Rehillach, secretario del Rey de Francia, quienes, de parte de este, entregaron la carta que sigue á continuacion.

(1) A noz tres chieres e speciauls amys les dipputez e conseil di Cathaloygne.

Loys por la grace de Dieu Roy de Ffrance. Tres chiers e speciauls amys. Nous avons puis nagueres este advertiz du deçes destu nostre tres chier e tres

(1) Se reproduce esta carta, tal como se halla en el rejistro, prescindiendo de las transformaciones que en su copia pudo hacer el escribiente, las que podrá colejir el lector, sin embargo de la diferencia que hay entre el lenguaje francés actual y el del siglo XV, y de la que se nota entre el orijinal y la traduccion que le sigue.

t cosin le Prince primogenit Darragon duquel de-
avons este e sommes tres correzes e desplasants
it pour le lignatge dont il nous attenoit comunt por la
ane grande e ferme amour que estoit entre nous e
. Ainsi que pourez assez savori. Semblantment
ns este advertitz dus grans e louables miracles que
tre dit cousin par la grace de Dieu a faiz envers
isieurs persones depuys son deces e tellement que
ia par plusients lieux en pore estre memoire dont
us e tous ses autres parents sommés bien tenuts e
ligez en louer et grandament mercier notre Crea-
ir. Et que a nous fait e ferons de notra part au
eulx de notre pouvoir ausiro plus pour aucunes
itieres dependents de notre dit fiu cosin e de vous
or autres envoyons pnesentament par devors vos noz
ez e feaulx Aymar Depuyzien dit Capdorat cheva-
r notre conseillier mestre dostall e nostre bayly de
yennoys e mestre Johan de Reillach notre notaire
secretayre aus que avons cargie illes vous dire e
poser. Si vous prions que a iceulx vuelliez adios-
r foy e creença en tout aquilz vous diroyt de part
us. Donne a Tours le XIII joirn doctobre. — Loys
c. — Bardois etc.

Para inteligencia de los que no conocian el idioma
ancés, se mandó hacer la siguiente traduccion en catalan.

Loys per la gracia de Deu Rey de França. Nostres

molt cars e molt amats amichs specials. Nos no ha gayres som stats avisats de la mort de aqueix nostre molt amat cosi lo Princep primogenit Darago de la qual mort havem stat e som molt corrussats e desplasents tant per lo linatge don nos atanyia com per la bona gracia e fervent amor qui ere entre nos e ell axi com porets assatz saber. Semblant a nosaltres es stat dit e avisats dels grans e loables miracles que nostre dit cosi per la gracia de Deu ha fets envers moltes persones despuys de sa mort e talment que daçi a molts lochs ne pot esser memoria don nosaltres e tots sos altres parents som be tenguts e obligats en loor e grantment regraciar a nostre Creador lo que nos farem de nostra part lo mills que porem. Encara mes per algunes materies dependents de nostre dit cosi e de vos e per autres enviam prestament a vosaltres los nostres amats e feells Aymar de Puyzen dit Capdaurat cavaller nostre conseller mestre dostall e nostre bayle de Vianoys e mestre Johan de Rehillach nostre notari e secretari als quals havem dat carrech que us digan e exposen. E per çous pregam que a ells vullau dar fe e creença en tot e quant vos diran de nostra part. Scrita en Tours en lo XIII jorn de octobre. — Loys etc.

Leida la carta que antecede, manifestaron verbalmente los Embajadores, de parte de su Rey, el sentimiento que este habia tenido al saber la muerte del señor Primogénito; al propio tiempo felicitaron á los señores Diputados

por lo que habia hecho el Principado cuando se trató de libertar al Príncipe, y por último, les ofrecieron cualquier clase de ayuda que el pais necesitase, asegurando á tal objeto, que Francia contaba en aquella ocasion con grandes fuerzas, puesto que su Rey pretendia entonces tener derecho al reino de Navarra.

El mismo dia, fueron expedidas las siguientes cartas.

Molt alt e molt excellent Senyor.

Jatsia a vostra gran Senyoria hajam scrit e acomanada creença an Joan Ferrer trames a aquella de part de aquest Principat per los fets del noble don Jofre de Castro e altres empero per quant apres la sua partida havém sentides algunes coses subseguides en lo fet del dit noble qui son en molta congoixa de aquest Principat scrivim al dit Johan Ferrer lo qual aquelles explicara a vostra Excellencia. Suplicam Senyor molt alt vostra Serenissima Altesa sie de merce sua vulla aquell benignament oyr e talment provehir en les coses que aquest Principat lo qual sempre en lo servici de aquella enten sie sublevat de tals congoixes e no sie forçat usar de les coses permeses ab la capitulacio per vostra Altesa fermada e jurada. E sie la Sancta Trinitat proteccio e guarda de vostra Serenissima Senyoria la qual nostre Senyor Deu mantingue e prospere votivament segons desige. Scrita en Barchinona a III de noembre del any Mil CCCCLXI. — De vostra Majestat humils vassalls e subdits etc. Los

deputats del General e consell etc. — Al molt alt e molt Excellent senyor lo Senyor Rey.

Als molt reverends nobles magnifichs e honorables senyors los LXXII congregats representants la cort general del regne Darago.

Molt reverend nobles magnifichs e honorables senyors. Jatsie vos hajam scrit per En Joan Ferrer trames a la Majestat del Senyor Rey per part de aquest Principat sobre los fets del noble don Jofre de Castro empero per quant apres la sua partida havem sentides algunes coses qui son en molta congoixa de aquest Principat scrivim al dit Joan Ferrer aquelles comuniqne a vostres reverends nobles magnifiques e honorables savieses. Sentiran adonchs aquelles quant ha gran raho e causa aquest Principat de entrenyorarse e destar congoixat. Per ço a major descarrech e desencusa nostra e de aquest Principat pregam e exortam vostres dites reverencies e magnificencies vos placie intercedir talment ab la Majestat del dit Senyor Rey e quant en vosaltres sie prestament provehit que aquest Principat se sublevat de tals congoixes a les quals necessariament per observacio de la capitulacio fermada e jurada per la Excellencia del dit Senyor Rey et alias haurie provehir segons li es permes. E sia la Sancta Trinitat proteccio e guarda de vostres dites reverends nobles magnifiques e honorables savieses. Scrita en Barchinona a III de noembre del any Mil CCCC sexanta hu. — M. de Monsuar

dega de Leyda. — Los deputats del General e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Igual á la carta que antecede, se enviaron otras, dirijidas á los Diputados de Aragon, al Justicia del mismo reino y á los jurados de Zaragoza.

Al molt honrat lo Senyer En Joan Ferrer misatger a la Majestat del Senyor Rey trames per part del Principat de Cathalunya.

Honrat Senyer. Apres vostra partida som avisats multiplicadament que presa per los oficials de Ribagorça la vila de Lasguarra qui es del noble don Jofre de Castro segons en vostres instruccions es contengut les hores sen menaren presos Alvaro de Fita e Pedro de Entramasaguas servidors del dit noble e que lo governador daqueix regne com a procurador segons se diu del dit comdat haurie ofeguat e apres penjat lo dit Pedro fahentli proces que havie trenchada salvaguarda per ço com informat lo dit Pedro que en hun castellet prop de la dita vila lo qual te Blasco de Bardaxi qui ensemps ab altres feu la robaria de la dita vila havie de les coses robades ere anat alli e sen havie portats certs bestiars quis debie esser de la dita presa. E no obstant sie stat allegat axi com es ver segons a bocha e per letres som avisats que lo dit Pedro encontinent que sabe los dits bestiars no esser de la dita roberia restitui aquelles lo dit empero gover-

nador o procurador com dit es ha aquell exequtat la qual cosa ab no pocha molestia nostra e de aquest Principat es presa com sie devallant directament de o per les roberies e dans donats per mossen Rebolledo e o gents sues al dit don Jofre e a sos vassalls les quals juxta informacio rebuda apparrien esser fetes per causa de haver adherit lo dit noble als actes dels cathalans. Considerants adonchs les dites coses e encara com aquelles eren stades manifestades a la Majestat del Senyor Rey per nostres letres recau en opinio e creença aquest Principat que lo dit Pedro es stat desempetxat per haver adherit ensemps ab lo dit noble als dits actes dels cathalans e lo dit governador qui de totes les dites coses ere cert e sab que lo dit don Jofre ha en lo castell e vila de Lasguarra tota jurisdiccio civil e criminal mer e mixte imperi ha precipitada la exequcio del dit Pedro lo que semblave esser stat fet ab intelligencia del dit Senyor Rey car pus lo tenie pres tota hora ere a temps exequtarlo si los negocis no vinguessen al repos per nosaltres desijat e justicia ho exigis. Aquest Pedro com sabeu per esser stat en lo exercit ere plenament assegurat e en salvaguarda per la capitulacio e los qui contra aquella han fet son haguts per enamichs e acuydats de aquest Principat lo qual en tanta congoixa es constituit per tals actes que mes nos pot dir com aquest interes ultra la universalitat quascuns particularment tocha e en scrits redubtes e pensaments a tots constituescha. Per ço havem delliberat scriure a la Majestat del Senyor Rey e als LXXII representants la cort Da-

ago e altres avisants los que per vos a la Altesa del dit Senyor Rey e als altres seran explicades aquestes fahenes e congoixes. Donada adonchs al dit Senyor Rey la letra que sera ab aquesta encontinent que rebuda la hajats explicareu a sa Majestat totes les coses predites significant a aquella la gran congoixa e perdeix en que nosaltres e aquest Principat stam circa a provisio fahedora per integracio de la dita capitulacio suplicant humilment e devota per merce sua vue prestament provehir a les dites coses per manera que aquest Principat ne la dita capitulacio no resten interessats. En altre manera feu certa la sua Majestat que a nosaltres covindra no voluntariament per observança de la dita capitulacio entendre prestament en fer publicar per enemichs e acuydats los dits mossen Luis Castro procurador del dit comdat mossen Rodolledo Blasco de Bardaxi e altres damnificants lo dit son Jofre e sos vassalls e encare totes universitats e singulars qui les coses robades o part delles han receptades e daqui avant sera procehit de fet e per justicia segons es permes ab la capitulacio predita la qual la prefata Majestat quant a ella se sguarda segons son virtuos scriure e aquest Principat per son interes axi universal com particular no solament volen e entenen be tenir e servar mas encara inviolablament esser custodita. E per lo semblant donareu les letres als dits LXXII e altres als quals de part del dit Principat direu e comunicaren totes les dites coses per retre be e be scusats a nosaltres e aquest Principat. E de les respostes del Senyor Rey e dels dits LXXII e altres e

encara del que sentir poreu circa aquest negoci e de tot lo succes nos avisau decontinent amplament e clara. E tingueus Jhesus en sa proteccio. Data en Barchinona a III de noembre del any Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Dadas las gracias á los embajadores de Francia por el diputado eclesiástico Manuel de Monsuar, pasaron á ocuparse de este y otros varios asuntos pendientes, como el de don Jofre de Castro y el de la pacificacion de ciertos bandos que existian en esta ciudad y en el resto del Principado, y despues de larga conferencia, acordaron el nombramiento de nueve personas, para que redactaran las contestaciones que se hubiesen de dar así al Rey de Castilla, como al de Francia, y buscasen los medios para poner en ejecucion lo acordado relativamente á los demás negocios.

4 DE NOVIEMBRE.

No hubo sesion, por tener que ocuparse los señores Diputados de otros asuntos de la Generalidad.

Se recibió, el mismo dia, la siguiente carta de los Concellers de Vich.

Als molt magnifichs e insignes senyors los dipu-

a del General del Principat de Cathalunya e con-
llur.

Molt magnifichs e insignes senyors. Vista havem
vostra letra sots data de XX del corrent mes im-
rada per part del noble vescomte Dilla dirigida als
guer sotsvaguer de Vich e o a llurs loctinents sobre
er raho de certa exequcio instada e requesta per
Prunes devers la baronia de Lussa e o vassalls de
ella per virtut de cert censal pregants e exortants
ells fos cessat en la dita exequcio fins lo dit noble
tornat de la embaxada e si res hi havia fet e exe-
at fos tornat al primer e degut stament. En altra
nera si faria deguda provisio. La continencia de la
al pervenguda a nostre auditori nos ha causada una
an admiracio considerades e atteses les generals
stitucions de Cathalunya signantment aquelles fe-
s fobre los censals la observacio e defensio de les
als es deute per vostres grans reverencias degut en
tes lesions e derogacions les quals fossen vistes es-
er fetes devers aquelles. On com senyors molt mag-
ifichs per aquest respecte vostra letra deguda reve-
encia salva serie molt lesiva e derogativa a les dites
enerals constitucions e prejudicial no tant solament
l dit Prunes ciutada nostra mes encara a tot lo dit
rincipat de Cathalunya e per conseguent a aquesta
iutat per tant molt magnifichs e insignes senyors
e part de nostre Senyor Deu vos sollicitam e per
ente de vostres oficis e observacio de les dites cons-
tucions qui semblants provisions e prohibicions en-
ahen vos supplicam vostra letra sie reduida e tor-

nada al primer stament e provehir les dites constitucions sien observades e scrit als oficials desta ciutat aquelles exequesquen segons ab vincles de sagrament e homenatge son strets. E conserveus molt magnifichs e insignes senyors la Trinitat Sancta en sa divinal gracia e recomendacio. Scrita en Vich a XXVIIII de octubre any Mil CCCCLXI. — A totes vostres ordinacions prests quis recomanen en vostra gracia los consellers de Vich.

5 DE NOVIEMBRE.

Se leyó la carta que se hizo en contestacion á la que trajo, de parte del rey de Castilla, el alcaide de Molina, y fué aprobada.

Acordáronse, en este dia, otras deliberaciones de interés secundario, y entre ellas, que se escribiera la siguiente carta á don Luis Cosco, gobernador de Aragon, sobre el asunto de don Jofre de Castro.

Molt magnifich mossenyor. Sabut havem la presa feta per los oficials de aqueix comdat ma armada de la vila e castell de la Sguarra qui es del noble don Jofre de Castro Casla de Cervera e los robatoris e dans qui tant per ells quant per gents de mossen Rebolledo e altres son stats fets a la dita vila e a la de Leguarres e la exequcio per vos feta de Pedro de En-

tremasaguas servidor del dit noble lo qual havem manat ofegar e penjar les quals coses com juxta certa informacio del primer cas rebuda appareguen esser stades fetes e devallar per haver adherit lo dit noble als actes dels cathalans fets en liberacio de la persona del Illustrissimo Senyor don Karlos de sancta recordacio fill Primogenit del Senyor Rey constitueixen aquest Principat en molta congoixa com sien vistes esser contra la capitulacio per la Majestat del Senyor Rey fermada e jurada. E la dita exequcio per vos feta ve en gran admiracio per quant vostra magnificencia era certa nosaltres de les dites coses haver scrit a la Altesa del dit Senyor Rey del qual tota bona e virtuosa provisio se sperava e per quant haveu axi precipitada la exequcio predita es cregut sou stat induit per ço com lo dit Pedro era stat en lo exercit e havia pres sou de aquest Principat car ab honor parlant per haverlo processat de haver trencada salvaguarda per esser anat segons se diu a hun castell regit per Blasco de Bardaxi per cobrar de les coses robades que li era dit eren alli receptades no era tanta necessitat axi prest exequtar aquell attes que les coses per ell preses son stades restituides la hora que consta no esser de aquelles robades e attes que en lo dit castell e vila de la Sguarra on lo dit Pedro es stat pres lo dit noble don Jofre ha tota jurisdiccio civil e criminal e encara attes que pus en vostres mans era tota hora havieu facultat de exequtarlo si justicie ho exigis e lo dit Senyor Rey no hagues reposades les dites coses les quals com dit es a la sua Altesa eren notificades.

Quant donchs aquestes coses assats voluntariament arbitre esser seguides e derogar a la dita capitulac la pratica ho mostra. E perque necessariament co nosaltres entendre en integracio de la prefata capit lacio vos certificam que si la Excellencia del dit Se yor Rey no provehira com se spera en total repos les dites coses nosaltres procehirem per observan de la dita capitulacio en dar vos e altres per enemic e acuydats de aquest Principat e apres enantarem fet e de justicia segons nos es permes en e per la d ta capitulacio la qual per via alguna no permetria restas lesa o prejudicada com lo jurament per nosa tres prestat e la Majestat del dit Senyor Rey qui sempre per ses letres nos ret attents a la observança *de* aquella talment nos hi strengueren per servici de *la* sua Excellencia e repos de aquest Principat que ab dissimulacio passar nos poria. Scrita en Barchinona a cinch de noembre del any Mil CCCCLX hu. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e lo conçell lo Principat de Cathalunya representants a vostra honor apparellats. — Al molt magnifich mossenyor Luis Cosco governador del regne Darago e assert procurador del comdat de Ribagorça.

El mismo dia, se mandó expedir la respuesta á la carta del Rey de Castilla, cuyo contenido es como sigue.

Al Rey de Castella.

Molt alt e molt Excellent Senyor. Una letra de vos-
a Altesa havem rebuda feta en Madrid a XVII del
ssat e oida la creença en virtut de aquella explicada
r lo Alcayt de Molina la qual ha en efecte manifes-
sio del gran anuig e passio que vostra Celsitud ha de
mort del Illustrissimo don Carlos de sancta recor-
cio fill primogenit del Serenissimo Senyor lo Senyor
ey e voler esser vostra Serenitat certificada de la mort
aquell e desijar haver informacio vertadera dels
iracles fets per la divina Majestat per merits del dit
lustrissimo Primogenit e comendacio dels actes fets
er los cathalans en liberacio de la persona sua e per-
everança de les ofertes per vostra Altesa fetes a no-
altres e aquest Principat en vida del dit Senyor Pri-
nogenit e encara nova ratificacio de aquelles on dub-
issem esser maltractats per los dits actes. A les quals
oses molt Excellent Senyor responents creem ferma-
ient la mort del dit Senyor Primogenit esser stada
a molt enug a vostra real persona e per quant les
irtuts sues e la gran consanguinitat e stret deute e
mor que entre vostra Altesa e ell eren vos hi acom-
anyen. La vida del qual si es stada virtuosissima e
ingularissima los dits miracles hi fan testimoni la
ialaltia de la qual naturalment es mort ha presa ab
randissima paciencia e apres la recepcio dels sagra-
ients ecclesiastichs molt devotament e religiosissima
om a catolich christia tota via ab son plen seny e fer-

ma paraula ha retuda la anima al universal Crea d
lo qual per sa infinida omnipotencia decontinent p
merits de aquell obra e continuament obre innumer
bles evidentissimos miracles com es contrets manch
geperuts e debils fer adrets illuminar sechs sorts
muts a natura fer oyr e parlar paralitichs sanar e c
cranchs polipus trenchadures infladures de coll d
cames de ventre e de porcellanes e altres diverse
malalties perfectament guarir. Los dits miracles Senyor molt Excellent no poriem a vostra Altesa per letra explicar particularment mas de una gran part delles sen va plenament avisat lo dit Alcayt. Venint a les ofertes Senyor molt alt aquelles summament regraciam a vostra Celsitud e per lo semblant aquest Principat se dispondrie fer tots serveys a aquella acceptes salva empero la fidelitat e honor de nostre Rey e Senyor del qual maltractacio alguna no speram majorment dels dits actes degudament e fidelissima fets dels quals per la sua Majestat som comendats com insegnint lo seu virtuos e real custum no solament los cathalans mas tots vassalls e subdits en special recomendacio amor e gracia tingue. E sia la Sancta Trinitat proteccio e guarda de vostra Illustrissima Excellencia la qual nostre Senyor Deu mantingue. Scrita en Barchinona a V de noembre del any Mil CCCCLXI.— De la Excellencia vostra devots servidors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.— Al molt alt e molt Excellent Senyor lo Rey de Castella e de Leo.

6 DE NOVIEMBRE.

ıe se tuvo sesion en este dia, y se ocuparon de
egocios, no tomaron los señores Diputados acuer-
ıo.

7 DE NOVIEMBRE.

óse, en esta sesion, que lá carta redactada por los
ɔmisionados, para el señor Rey, fuese expedida
n otra, dirijida á Juan Ferrer, en la qual se man-
ɜste, que entregase la primera al mencionado se-
.
e, además, una carta dirijida á los paheres de Lé-
ɔre el aviso que estos dieron de la entrada de la
aprobada por todos, mandóse que fuese expedi-
ɜ luego.
la contestacion que se habia de hacer á los Emba-
nada acordaron, pues aun cuando lo propusieron
ɔres Diputados, prefirieron ocuparse de ello mas
mente.
ra sesion del mismo dia, por la tarde, se dió lec-
ı respuesta que se habia de enviar al rey de Fran-
ɔrobada que fué, deliberóse que ya podia ser ex-

ɔpio tiempo se dió cuenta de varias cartas que se
ecibido, y que se hallan á continuacion.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs senyors los deputats del General del Principat de Cathalunya e conçell en virtut de la comissio de la cort e e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyor Sobre certs negocis tocants la entrada dels Illustrissims Senyora Reyna e Senyor Infant don Ferrand primogenit scrivim al sindich de aquesta ciutat la qual a ple informara vostres nobleses e magnificencies Placieus ab tota integritat e celeritat respondrens dir lo parer vostre a fi unidament totes coses e al consell se pusquen fer al qual vos placie dar fe e crehensa en tot ço e quant de nostra part vos dira e explicara sobre aquest feyt. E sie molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat proteccio vostra. De Leyda a V de noembre any Mil CCCCLXI. — Los pahers de la ciutat en Leyda a vostres beneplacits e honor prests.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Per lo correu que derrerament vos havem trames vos significam la venguda del Senyor Primogenit en Cathalunya e ab sa Senyoria anar la Illustrissima Senyora Reyna e nosaltres haver delliverat

acompanyar lo dit Senyor Primogenit per los motius causes e rahons en nostra letra contenguts e fins a tant vostres reverencies nobleses e magnificencies nos fos significat lo contrari. E per tant vos scriviem queus plagues certificar nos de vostra voluntat la qual per nosaltres tots temps fora enseguida. Fins aci de vostres dites reverencies nobleses e magnificencies no havem haguda resposta alguna ço que a nosaltres es no pocha maravella car nos apar vostra reverencia salva la cosa esser digna de altra existimacio e no esser axi preterida. Com se vulla sia no volents nosaltres en res a nostre deute fallir significam ab la present a vostres dites reverencias nobleses e magnificencies com los dits Serenissima Senyora Reyna e Senyor Primogenit lo vespre passat pleguaren en aquesta vila de Fraga e nosaltres en companyia lur. Lo dia present apres dinar deuen de aci partir per intrar en la ciutat de Leyda e apres de aqui partint deuen fer per lurs jornades camí vers aqueixa ciutat. La companyia dels quals seguirem segons vos havem scrit si donchs per vosaltres non es notificat lo contrari car tot lo qué per vosaltres ordenat sera e a nosaltres significat complirem sens algun fallir segons vos havem ja scrit e per la present vos tornam scriure altra veguada. Ab tant molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors tingaus lo Sant Sperit en guarda sua. Feta en Fraga a VI de noembre any Mil CCCCLXI.— A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

En aquesta hora apres feta la present abans de sa

expedicio es aci sabut que per la ciutat de Leyda se tramet aci embaixada a la Senyora Reyna e Senyor Primogenit la qual deu intrar decontinent. Creuse que per significar los algun preparatori de festa que en la dita ciutat se fa per la entrada e recepcio de lurs Senyories.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e conçell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Yo he encontrat aci en Pina la Senyora Reyna ab lo Primogenit a la qual he donada vostra letra e he explicada la crehença en aquell dels fets de don Jofre de Castro car en los altres caps nom semblava freturas dirli res suplicant sa Altesa que encara que fos absent del Senyor Rey li plagues scriureli en manera tal que la sua Majestat donas obra ab acabament en executar ço de que per vosaltres mossenyors la dita Majestat era suplicada ço es en esser satisfets al noble don Jofre de Castro los robatoris e dans donats en la sua terra per aquells qui dats los hi havien ab moltes altres circunstancies pur en conclusio la sua Senyoria me respos que ja de aquest fet lo Senyor Rey diverses voltes havia dat raho als embaixadors vostres fent los certs que tots aquests dans eren provenguts per la guerra que es entre la casa de Castro e de mossen Rebolledo e no gens per nenguna altre causa he on lo Senyor Rey e lo Princep dient ho del primogenit don

) volguessen mal tractar negu dels que segui-
mpresa del Principat que ells ho podien mi-
en bens daltri que del dit don Jofre com los
fácil de fer pero que Deus no vulla que ja-
ells en tal cosa se haje pensat. Jo li repliqui
aci jo no havia entes que vosaltres mossen-
tenguesseu per dit que los dits dans se fos-
de voluntat del Senyor Rey ni del Senyor
nit mas que la vostra congoixa era que los
mostraven clarament quils havia fets e los
rs eren dins Arago e no eren castigats e los
sos e robats eren en viles de Arago receptats
ols fahia restituir e no solament los primers
eren stats restituhits ne los qui aquells ha-
s no eren stats castigats mas que encare are
nent se eren mes continuats lus eren afegits
nals e senyaladament per los oficials de Riba-
en aço sa Senyoria me respos que be ere ver
estes cosas havien mester adop e que per ço
r Rey hi havia trames lo governador per dar
te car mes dan ne venia a son fill que a negu
ues robava his destrohia per una part hi per
n castells quis tenen en feu per lo comte de
ça e que certament lo governador hi provehira.
ra be dir algunes coses a sa Excellencia pero
blat fos spedihent callar les e sperar mo a dir
r Rey. Yo sper solament la dita letra de la
Reyna la qual encara no es levada. Tantost
age tirare mon cami.
nyora Reyna crech sera divendres en Leyda

e cuyt haver sentiment que stara aqui alguns pochs dies. Va molt desacompanyada de servidors de stat crech per que en Cathalunya puixa millor triar.

Si yo so ab lo Senyor Rey lo proces del fet de don Jofre me fara gran fretura. Sia de vostra merce si trames no es fer lom prest tremetre car molt sera mester al fet. Scrita en Pina a IIII de noembre de mati. — Quim recoman en gracia e merce de vostres reverencies nobleses e magnificencies prest al servey de aquelles Johan Ferrer.

Sigue la carta dirigida al Señor Rey de Francia, y otras que se expidieron en este dia.

Al Rey de França.

Molt excellent e christianissimo Senyor. De vostra Altesa havem rebuda una letra feta en Tours a XIII del mes prop passat per la qual e per la crehensa en virtut de aquella explicada per lo magnifich mossen Aymar de Puizen dit Capdaurat cavaller conseller e mestre dostal e mestre Joan Reilhac notari e secretari de vostra Celsitud embaixador per aquella a nosaltres trames som avisats entre les altres coses del gran enug que vostra Serenitat ha hagut de la mort del Illustrissimo Senyor don Carlos de gloriosa memoria fill primogenit del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey e de la comendacio que vostra Excellencia fa dels actes e serveys fets per los cathalans en liberacio de la

persona sua stant detenguda e apres e de les ofertes a nosaltres e aquest Principat fetes de part de vostra dignitat reyal e del interes que vostra Senyoria preten haver en lo regne de Navarra e finalment de la gran puxança e bon stament en que vostra Altesa se trobe. A les quals coses Excellentissimo Senyor responents creem fermament la mort del dit Illustrissimo Senyor don Carles esser stada en molt enug a vostra real persona per quant les virtuts sues e la consanguinitat e amor que entre vostra Serenitat e ell eren aquella hi acompanyen. La vida del qual es stada virtuosissima e singularissima e ha pres la malaltia de la qual naturalment es mort ab grandissima paciencia e apres la recepcio dels sagraments ecclesiastichs molt devotament e religiosissima com a catholich christia ha retuda la anima al universal Creador lo qual per sa infinida omnipotencia decontinent per merits de aquell obra e obre continuament innumerables e evidentissimos miracles com es contrets manchos geperuts e debils fer adrets illuminar sechs sorts e muts a natura fer oyr e parlar paralitichs sanar e de cranchs polipus trenchadures e infladures de coll de cames de ventre e de porcellanes e altres diverses malalties perfetament guarir los quals miracles per la virtut divina ab molt major eficacia son imprimits e obrats en aquells qui confessats e combregats devotament lo reclamen. Les ofertes Senyor christianissimo summament regraciam a vostra Excellencia e per lo semblant nosaltres e aquest Principat nos dispondriem a aquella fer tots serveys possibles. Salva empero tots temps la

fidelitat honor e reverencia degudes a nostre Rey e Senyor del qual alre que humanitats virtuts gracies e benignitats en los cathalans e en tots los vassalls dels altres regnes e terres de sa reyal corona no proceexen ne procehir se speren segons sempre ha loablament acustumat. Al fet del pretes interes del realme de Navarra Senyor molt Excellent no cove a nosaltres la resposta e per ço remetem aquella a la Majestat del dit Serenissimo Senyor Rey. E sia la Sancta Trinitat proteccio e guarda de vostra Excellencia la qual nostre Senyor Deu mantingue. Scrita en Barchinona a VII de noembre del any Mil CCCCLXI. — De la Excellencia vostra devots servidors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya. — Al molt Excellent e christianissimo Senyor lo Rey de França.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de V del present havem rebuda e hoida la creença en virtut de aquella explicada per lo honorable En Johan Agullo conpaher vostre havem compres voleu consell sobre lo dubte queus occorre del jurament prestador per lo Senyor Primogenit e loctinent de la Majestat del Senyor Rey ara en lo introit del seu benaventurat regiment. A que de continent havem entes e be pensat. E per ço recahem en comuna opinio eus consellam per vosaltres sie suplicada la Excellencia del dit

Senyor Primogenit per merce sua li placia deferir la prestacio del jurament e abstenirse de usar de jurediccio alguna fins a tant la sua presencia sia en aquesta ciutat on som certificats deu venir via dreta notificant a la sua Senyoria que per bons respectes vosaltres sou moguts en fer dita suplicacio la qual adnesa succehira a lahor de nostre Senyor Deu servey de sa Excellencia repos e benavenir de aquest Principat. Certificants vos nostre parer esser que per vosaltres lo dit Illustrissimo Primogenit deu esser rebut ab pali dor e totes altres serimonies acustumades fer a semblants primogenits. E sia la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda. Scrita en Barchinona a VII de noembre del any Mil CCCCLXI. — Los diputats del General de Cathalunya e consell llur residents en Barchinona.

Al molt honorable lo senyer En Johan Ferrer misatger a la Majestat del Senyor Rey trames per part del Principat de Cathalunya.

Honorable senyer. Nosaltres scrivim a la Majestat del Senyor Rey avisant sa Altesa de les proposicions a nosaltres fetes per dos embaxadors hu del Rey de França e altre del Rey de Castella. E de les respostes a aquells liurades per les quals havem stat en pensament si aquelles ferem ab intelligencia del dit Senyor Rey. Mas per quant la sua Altesa es tant luny de aci e los dits embaixadors significaven voler sen anar de continent ab o sens resposta considerat que lo lur

star aci no podia portar fruyt de be e lo partir sens resposta no ere expedient havem delliberat spatxar-los e axi es stat fet en manera que es satisfet al honor de la Celsitut reyal e integritat de aquest Principat. Donau adonchs de continent la letra al dit Serenissimo Senyor Rey e saplicau de part nostra la sua Altesa per merce sua vulla compendre que aço ses fet per servici seu. Scrita en Barchinona a VII de noembre del any Mil CCCCLXI. — Los diputats del General e conçell lur representants lo Principat de Cathaluya a vostra honor apparellats.

Molt alt e molt Excellent Senyor.

En aquests dies no luny passats son junts aci dos embaixadors per los Reys de França e de Castella a nosaltres tramesos ab letres de creença les quals per cascu en sa jornada explicades sobre les respostes som stats en pensament si faerem aquelles ab intelligencia de vostra Majestat. Mas per quant ells ab molta vigilancia e solicitud volien partir ab o sens resposta vist que ab vostra serenissima Excellencia constituida en aqueixa ciutat de Calatayu sens discurs de dies nos poguera fer conclusio lo que per ells no fore sperat e per altres bons respectes es stat vist per servici de vostra Celsitut deure desempatxar los de aci e axi ho havem fet. E per que vostra clemencia sente lurs proposicions e vege nostres respostes tramettem copia de aquelles a vostra Altesa intercluses dins aquesta. Creem Senyor molt alt havem be e degudament a ho-

nor de vostra reyal corona e integritat de aquest Principat satisfet a tot lo necessari. E axi humilment e devota suplicam ho comprengue vostra benignissima Altesa la qual nostre Senyor Deu conserve e prospere votivament ab tota felicitat segons desige. Scrita en Barchinona a VII de noembre del any Mil CCCCLXI. — De vostra Majestat humils vassalls e subdits qui en gracia e merce de aquella humilment se recomanen los deputats del General o conçell representants lo Principat de Cathalunya.

8 DE NOVIEMBRE.

Reunidos, por la noche, los señores Diputados y casi todo el Consejo, presentóse el embajador de Francia, solicitando se le entregase copia, para su conocimiento, de la carta que se llevaba para su rey, lo que le fué negado, ofreciendole, sin embargo, que se le leeria, y verificado esto, dió las gracias el referido embajador, en su idioma, por la buena acojida que se le habia dispensado, añadiendo por último, que como no hubiese esplicado todavía lo que le habia encargado el Rey de Francia, iba á hacerlo entonces, cual era manifestar, de su parte, al Principado, que estaba dispuesto á hacer con él una confederacion del modo que quisiesen los Diputados; á lo que contestaron estos, por conducto del caballero Juan Copons, que hablaba bastante bien el francés, que agradecian tales ofrecimientos, pero que no consideraban conveniente lo que se les

proponia. Sobre un negocio tambien con el Rey de Francia, relativo á marcas, quedaron en que se enviarian ciertas cartas al embajador que tenia allí el Rey de Aragon; y con esto, se despidió el enviado francés.

Dióse cuenta de la siguiente carta que se habia recibido de la Señora Reina.

Als venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats e conçell general representants lo Principat de Cathalunya.

La Reyna.

Venerables pares en Christ nobles magnifichs be amats e feels nostres. En lo loch de Pina proseguint nostre cami ab lo Illustrissimo Primogenit fill nostre molt car e molt amat per En Johan Ferrer trames per vosaltres a la Majestat del Senyor Rey Senyor e marit nostre molt car e molt amat havem reebuda una vostra letra de XXVII de octubre prop passat ab creença en persona de aquell acomanada en virtut de la qual nos ha per la part vostra suplicat a la prefata Majestat deguessem scriure suplicant aquella se dignas los afers del noble amat e feel nostre don Jofre de Castre haver per recomenats en la restitucio que pretenia li devia esser feta per los dans que preten havia rebuts la qual cosa per lo desig que havem que nostres vassalls e subdits visquen pacificament e en unitat concordia e repos quant encara per la voluntat que tenim de complaureus en tot lo quens sia possible lo pus afectadament que havem pogut a la prefata

Majestat per lo dit Joan Ferrer e per altres havem scrit e suplicat aquella li plagues provehir en los dits afers a tota complacencia de vosaltres e pacificacio quietud e repos de les parts contendents. Avisant vos que en aquests debats axi antiquats son stades e son entre la casa de Castre amichs parents e valedors de una part e mossen Rodrigo de Rebolledo e mossen Joan Cerdan gents amichs e valedors lurs de la part altra la dita Majestat ses sforçada e fatigada quant li es stat possible axi essent loctinent general de la inmortal memoria del Senyor Rey don Alfonso frare seu e inmediat predecessor e no menys apres que beneventuradament ha succehit per Rey e Senyor en aquests seus regnes en pacificar totalment les dites parts e levar de carrera les dites questions e no podent ho conduir obstant hi furs privilegis e costums del present regne feu fer algunes treues en les quals fermaren tots los dessus nomenats e los principals parents e valedors de les cases de Castre e de mossen Rebolledo e de mossen Cerdan. E per que conegau quant la prefata Majestat te a cor la pacificacio de aquests debats e quant li es molest lo contrari te lo governadar en lo comdat de Ribagorça per fer la dita concordia e havent hi fet trametre per la cort Darago mossen Alfonso de Sent Pere e don Ramon de Mur missatgers de aquella entre les ditas parts se es donada paraula e seguretat per un mes e per aquest respecte la prefata Majestat ha fet venir de Navarra a Calatayu lo dit mossen Rebolledo e no res menys son fill Pelafoys que ere e ès stat en les terres del dit son pare ab deli-

beracio de entendre en los dits afers e quant en aquella sera fer restituhir la una part a la altre e laltra a la altra lo que tolt se hauran e punir aquells segons trobara esser fahedor per furs privilegis e costums del dessus dit regne per forma quen rehisca pau e concordia e repos entre les dites parts de les quals coses nos ha paregut donar vos avis. E per lo semblant vos avisam com proseguint nostre cami ahir arribam en aquesta vila de Fraga e apres dinar Deu volent entrarem en la ciutat de Leyda ab lo dit Illustrissimo primogenit. Dada en Fraga a VI de noembre any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

9 DE NOVIEMBRE.

Fueron tomadas, en este dia, las siguientes deliberaciones, relativas al negocio de las lanas.

Diluns a VIIII de noembre any mil CCCCLXI los magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e les VIIII persones qui han hagut carrech de les ordinacions de les lanes drapades e altres coses congregades en la casa de la Diputacio per lo poder a ells donat per los dits deputats e conçell representants lo dit Principat deliberaren e conclogueren que de les pecunies del General sien dadas e paguades al discret Anthoni

ıbard notari hu dels oficials e ministres de la casa
a Diputacio vuytanta dues lliures e deu sols bar-
ıonesas en total pagua e satisfaccio de tots e sen-
treballs per ell sostenguts e scriptures qualsevu-
etes en qualsevol manera en e per les noves ordi-
ons de lanes e drápades e altres coses novament
los deputats é consell fetès.
em delliberaren e conclogueren que al dit discret
honi Lombard sien dats vint e sis sols barchino-
ıs per quascun dia del temps que vaguara en la
la que de present fa vers Tortosa Arago e Valen-
de manament e ordinacio dels dits deputats e con-
é ab instruccions lurs sobre lo dit fet de lanes e
ıades.

ıupáronse, además, de otros asuntos secundarios, y
éndose tratado de las contestaciones que se habian de
dir, acordóse que las que se habian de dar á la úl-
carta de la Reina, y otras que se habian de dirijir á
fanta, fuesen enviadas desde luego.
guen, por su órden, las cartas recibidas, á saber, la de
eina, á que antes se refiere, y otra de los Embaja-
s.

ls reverend venerables pares en Christ egregis no-
magnifichs ben amats e feels nostres los diputats
Principat de Cathalunya e consell llur lo dit Prin-

cipat representants residents en la ciutat de Barcelonona.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ nobles magnifichs ben amats e feels nostres. A nit vos scrisguem certificant de la venguda nostra e entrada en aquesta ciutat de Leyda ab lo Illustrissimo Princep primogenit nostre molt car e molt amat fill lo qual per los de aquella ben amats e fidelissimos nostres es stat reebut ab molt gran alegria e tota bona voluntat de que ell e nos restam mes que contentissimos e es stat prestat lo jurament degut en lo principi de lur regiment. Be haguerem haut plaer aturar hi alguns dies per contemplacio de la dita ciutat quens ne suplica ab molta instancia mes per satisfer a les continues instancias e suplicacions que son stades fetes de la anada en aqueixa ciutat del dit Illustrissimo Princep per vosaltres e vostres embaxadors que aci son de aquest Principat tots temps per complaure aquell e a tots vosaltres. Lo dit Illustrissimo Princep e nos ab ell partirem de açi dema diluns e sens deteniment continuarem la via per aqueixa ciutat de Barchinona. Perque som be certa ne haureu plaer e consolacio vos ho notificam e speram en nostre Senyor de la presencia del dit Princep e de nos rebreu tota alegria confort e bon repos a laor de Deu e benefici publich de aquest Principat e de aqueixa ciutat. Dada en la ciutat de Leyda a VIII de noembre del any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e ho-
rables senyors los deputats del General e conçell
r representants lo Principat de Cathalunya.
Lo silenci vostre molt reverends egregis nobles e
ıgnifichs senyors e no res dir a nostre duplicat scriu-
meritament a tots los miradors molt maravellar
porta car de tanta importancia es la materia de la
al vos havem consultats que preterirla negligent-
nt ab reverencia vostra parlant no es fer deguda
stimacio de aquella. E si es de importancia (com
veritat) no es pas dificultosa per delliberar en una
dues parts que es aprobar o improbar lo que per
saltres es fet e de que scrit vos havem ço es que
ompanyam lo Illustrissimo Senyor Primogenit per
saltres degudament demanat e la Illustrissima Sen-
ra Reyna qui venen ensemps e esser no pot fossem
companyia del hu sens laltre. De que empero nos
n remesos e tota veguada nos remetem a la ordi-
cio vostra. Si donchs vos es vist nosaltres no haver
n delliberat ço que seria contra la universal opinio
ilment nos porieu significar lo parer vostre e si
na vos par nostra delliberacio es molt de marave-
r que cosa tant honesta e digna de comendacio per
saltres aprovada no sia. E hon aço recaygua en di-
rsitat de opinions es molt de maravellar que per-
ıacia de algu a tanta honestat repugne. Ne pensen les
verencies nobleses e magnificencies vostres la res-
osta vostra esser per nosaltres tant eflagitada per

aprobacio de nostre fet que duptem en aquell haja defalliment algu que auctoritzacio obs haja. Tota virtut per si resplandeix e cosa honesta e feta degudament de externa comendacio no afretura ne pert sa dignitat per impugnacio de algu com no fa lo sol lo seu limpidissim claror si ulls mals sens aquell contemplar no poden. E per tant insistir en aquella part no es intencio nostra mas per quant lo honor de la patria mes que lo propri desigam volriem a aqueixa plaça qui tot lo Principat representa esser atribuit tot lo ques merita en premi de aquesta e altra qualsevol delliberacio e operacio bona. Scrivim de Fraga a les reverencies nobleses e magnificencies vostres com los dits Senyora Reyna e Senyor Primogenit dijous passat foren junts en aquella vila e lo dia seguent devien partir per intrar en aquesta ciutat la qual cosa nos pogue fer per causa de la embaixada de aquesta dita ciutat qui la hora del mig jorn lla attene e fonch en causa de tenir los dits senyors per tot aquell dia. Hir demati feren lur cami e pervengueren en aquesta ciutat e a lur encontre per rebre les senyories lurs hisqueren per gran spay de cami los vaguer pahers clero e de tots los staments de la dita ciutat en gran e copios nombre e axi venints ensemps fins a la porta de la ciutat apres que en un eminent cadafal aqui aparellat e ornat degudament en lo qual los dita Serenissima Senyora Reyna e Senyor Primogenit ab la companyia dels dits vaguer e pahers e altre honorable gent foren muntats e per la dita Illustrissima Senyora Reyna en nom de tudriu del dit Illustre Senyor

Primogenit fonch prestat solemnament lo jurament acostumat per los primogenits e governadors generals en lo principi de lur exercici ab oferta que la dita Senyora Reyna feu de abilitar e millorar lo dit jurament a tota contentacio del Principat si tal abilitacio e miloracio sera demanada. Lo dit Senyor Primogenit anant sots rich pali portat per los paheis e altres dels principals de aquesta ciutat e puys apres venint la dita Illustrissima Senyora Reyna intraren e son stats rebuts en aquesta dita ciutat essent los carrers de aquella empaliats molt honorablament e axi procehiren fins a la Seu a la intrada de la qual foren rebuts per solemna processo del clero e apres feta oracio anaren a les posades lurs solemnament aparellades. Tanta es stada la festa e alegria la qual aquesta ciutat ha mostrada en lo adveniment e recepcio dels dits Senyora Reyna e Senyor Primogenit que da altra major alegria e festivitat aci nos recorda. E ab tot que la present ciutat pendria a molta contentacio e gracia la aturada dels dits Senyora Reyna e Senyor Primogenit per alguns dies e per ço hagen feta lur suplicacio pero per attenyer aqui axi com del dit Senyor Primogenit es stat suplicat e per vostra contentacio la Excellencia sua ensemps ab la dita Senyora sa mare partiran dema fahent vers aqueixa ciutat lur dreta via e nosaltres tots temps en companyia lur. Ço que per lo sguard predit nos plauria per vosaltres esser comendat ab tot que hon lo contrari delliberassen ço de que nos dolriem per lo respecte dessus dit seriem e som tots temps prests en seguir segons vos havem

scrit la ordinacio vostra. Copia del jurament per la dita Senyora Reyna prestat vos haguerem tramesa sino per quant som certs que los pahers de aquesta ciutat aquella vos trameten. Ab tant molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors tingaus la Sancta Trinitat en sa proteccio e guarda. Scrita en Leyda a VIII de noembre any Mil CCCCLXI. —A vostra ordinacio prests los embaixadors del Principat de Cathalunya.

El mismo dia, fueron expedidas, por órden de los señores Diputados, las siguientes cartas.

Al Primogenit don Ferrando.

Illustrissimo Senyor. Per letra de la Serenissima Senyora Reyna mare vostre som avisats de la entrada per vostra Excellencia feta en Leyda e de la partida per venir aci de que inmensament nos som alegrats e consolats com a cosa per nosaltres e aquest Principat grantment desijada. Per quant adonchs Senyor Illustrissimo per causa de vostra benaventurada venguda se ha fer jurament per vostra Altesa e altres coses suplicam humilment vostra Celsitud li placie com sera propingue a aquesta ciutat ans de la entrada nos ne mane avisar per manera que totes coses se façen be e degudament segons es acostumat en semblant cas. E sie la Sancta Trinitat proteccio e guarda de vostra Illustrissima Senyoria la qual mantingue per molts anys

ı felicitat segons desige. Scrita en Barchinona
noembre del any Mil CCCCLXI. — De vostra
ɜncia humils e devots subdits qui a aquella hu-
ɲt se recomanen los diputats del General e con-
presentants lo Principat de Catalunya. —Al Il-
ɜimo Senyor don Ferrando primogenit Darago e
.lia etc. loctinent general del Senyor Rey.

irigitur domine Regine. .
olt alta e molt Excellent Senyora.
ɾostra Serenissima excellencia havem rebudes
ɜtres avisatories la una de la provisio per vostra
ɜt feta a suplicacio den Joan Ferrer en lo fet de
fre de Castre e de la bona voluntat e intencio
stra Celsitud ha en reposar aquelles fahenes e
ɜplaure aquest Principat laltre de la entrada
ɜstrissimo Senyor don Ferrando primogenit e
nt e recepcio feta en Leyda e com fa son per-
ɜrs aquesta ciutat les quals coses Senyora molt
ɜmmament regraciam a vostra Altesa e gracies
erables e devotes fem a aquella del treball que
ɜrce sua ha volgut pendre en scriure a la Ma-
lel Senyor Rey per los negocis del dit don Jo-
ncare de avisar nos de la venguda del dit Sen-
ɾimogenit e loctinent lo qual ab grandissima
ı devocio e alegria speram e de la bona e vir-
ɾoluntat e intencio que vostra Altesa te vers
Principat lo que a nosaltres es mes que cert
ɜr longua experiencia sie multiplicadament com-

provat de que aquest Principat e nosaltres aquell representants restam infinidament obligats a vostra Excellencia la qual la Sancta Trinitat tingue en sa proteccio e mantenga ab tota felicitat segons desige. Scrita en Barçelona a X de noembre del any Mil CCCC sexanta hu. — De vostra serenissima Senyoria humils vassalls etc. Los diputats e consell etc.

11 DE NOVIEMBRE.

Los nueve comisionados para calcular lo que habria de practicarse sobre la venida del señor Primogénito, manifestaron, en esta sesion, á los señores Diputados y Consejo, que, segun su modo de pensar, debian estos indicar al Concejo de la ciudad que no se diese prisa en enviar embajada á dicho señor Primogénito, antes eligiese cuatro representantes, los cuales, reunidos con los nueve comisionados de la Diputacion, calculasen y tratasen lo que fuese conveniente decirle á su llegada, eligiéndose al mismo tiempo, por parte de aquella, otra comision para practicar lo que en tales casos se requiere, al tener que verificar dicho Señor la entrada en la ciudad.

Sigue una carta, que se recibió en este dia.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los deputats del General del Principat de Catha-

ya e consell en virtut de la comissio de la cort elet
idents en Barchinona.
Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors.
a letra havem rebuda de set del present ensemps
una altre dels honorables consellers de aqueixa
tat e per que es veritat qne encara que aquesta ciu-
ha fet tot son possible en detenir la Senyora Rey-
e Senyor Primogenit fins avuy que es diluns e per
haviem trames quatre notables persones de aquesta
tat per suplicar e instar se detengues com dit es
quals encara ab aderencia dels embaixadors del
ncipat ques trobaven aqui e convidats per ells
han pogut obtenir ques detengues ans disapte a
pre sa Majestat e lo dit Illustre Primogenit in-
ren ab aquella festa e cerimonia acustumada fer a
mogenits. Veritat es per quant aquesta ciutat ha de
stum antiquissima que entrant Senyor Rey o Pri-
genit novellament ans de intrar en ciutat a la por-
de aquella fa lo jurament particular acustumat
nest ha prestat lo dit Illustre Primogenit. E per
ant haviem per clar attesa la edat de aquell aquest
ament no valet res ab protestacio expressa que si
lo Principat ere altrament desliberat la Senyora
yna com a tudriu que es segons fa fe lur secretari
jurat e auctoritzat si vist e desliberat sera alre per
lell e ciutat de Barchinona aquest jurament de la
yora Reyna va per no prestat e axi com si may
stat prestat de aço hi ha acte e protestacio expres-
admessa per la Senyora Reyna la qual vos trame-
treslat interclus hi per semblant del jurament ge-

neral ab les protestacions les quals vos trametem. E sia molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors la divina Majestat custodia vostra e nostra. De Leyda a VIIII de noembre any Mil CCCCLXI. — Los pahers de la ciutat de Leyda a vostres beneplacit e honor aparellats.

Los señores Diputados mandaron expedir, en este dia, las siguientes cartas.

Del vezcomte Dilla.

Molt honorables e savis senyors. Recordeus pochs dies ha passats vos scrivim pregant e exortant vos que attes que lo noble e magnifich Senyor lo vezcomte Dilla e de Canet ere ab altres per servey de aquest Principat de la cosa publica de aquell en la embaixada per lo dit Principat feta al Illustrissimo Senyor Rey e per conseguent ere guiat en persona e bens e salegrave es devie alegrar de moltes porrogatives no enentasseu en la exequcio que instave En Pere Prunes per raho de hun censall en la sua baronia de Luça o vassalls de aquella segons en la dita nostra letra data en Barchinona a XX de octubre prop passat pus largament es contengut. Encara ab aquesta vos tornam pregar e exortar que en la dita exequcio contra lo dit senyor vezcomte ne la dita sua baronia o vassalls seus e bens lurs totalment sobresegau e en res noy anenteu ne proceisquau stant ell en la dita embaixada ans

alguna cosa hi haveu anentada stant ell en la dita mbaixada ho tornen al degut e primer stat. En altre ıanera segons vos havem scrit per nostre descarrech per conservacio e manteniment de les porrogatives ue tals embaixadors se alegren e han acustumat alegrar e per benefici e bon stament de la cosa publica le aquest Principat a nosaltres covindria provehirhi legudament. Dada en Barchinona a XI de noembre lel any Mil CCCCLXI. — Los diputats del General e onsell lur etc. a vostra honor prests.

Honorable senyer.

Pochs dies ha vos scrivim cessasseu de la instancia ue segons se dehia feyeu contra la baronia de Luça vassalls de aquella la qual es del noble e magnifich enyor lo vezcomte Dilla e de Canet per raho de un ensall ques diu lo dit vezcomte fa. Encara ab aques-ı vos tornam scriure que de tota instancia contra lo it vezcomte stant ell en la dita embaixada en que es er part de aquest Principat e per servey de aquell e e la sua cosa publica cessets e en res noy anenteu ns quant en vos sia la perturbeu e la empatxeu. Da-a en Barchinona a XI de noembre del any Mil CCCC exanta hu. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los iputats del General de Cathalunya residents en Bar-hinona.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem reebuda sobre la execucio quis insta per En Pere Prunes contra lo noble e magnifich senyor lo vezcomte Dilla e de Canet o la sua baronia de Luça o vassalls seus lo qual es ab altres embaixadors per aquest Principat al Senyor Rey a la qual vos responem que vosaltres no ignorau o no deveu ignorar los embaixadors de qualsevol Senyor o universitat tant quant sta en la embaixada es guiat en persona e en bens e stant en la embaixada contra ell e sos bens no pot esser en res enantat o feta novitat alguna quant mes donchs a hun tal embaixador que es per aquest Principat y per servey de la cosa publica de aquell qui compren entre les altres aqueixa universitat deu esser servada la dita prerogativa que contra ell ne sos bens ne sos vassalls per causa dell no sia feta novitat stant en la dita embaixada. Pregam vos per ço que en observar la dita porrogativa al dit senyor vezcomte e sos bens no siats contraris ans lo favoriats quant en vosaltres sia durant la dita embaixada. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XI de noembre del any Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar degà de Leyda. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona e consell lur aquest Principat representants a vostra honor apparellats.

12 DE NOVIEMBRE.

No hubo sesion.

13 DE NOVIEMBRE.

Fueron leidas, en esta sesion, las siguientes apuntaciones hechas por los nueve comisionados relativamente á la venida del señor Primogénito y al juramento que se le hubiere de prestar.

Primerament semble esser necessari que dema per lo mati los deputats e consell vegen a la Excellencia de la Senyora Reyna e al Senyor Primogenit e apres humils e devotes recomendacions de part del Principat diguen a lur Altesa cóm vuy hora tarda es arribat lo correu ab lo qual lur Celsitud los avisave ques venien aposentar en Valldonzella e per quant ere ja vespre no creents los dits diputats e consell llur Excellencia tal hora vingues al dit monastir no son poguts exir fer honor a lur entrada segons ere degut e pertinent e loablament acustumat lo que molt los ha desplagut en son restats molt enugosos per quant sempre son prests e disposts a totes coses que hajen respecte al servir e honor lur.

Apres diran a lur Altesa com attes se ha entendre e apuntar la ferma del jurament prestador per lo dit Senyor Primogenit es molt necessari per remoure totes dubitacions lur Majestat manen e proveesquen que los vicecancellers e altres oficials no usen de jurisdiccio alguna fins tant lo dit jurament sie prestat degudament e en la forma acustumada e que lur Excellencia per merce sua ordonen restar en lo dit monestir tro a tant lo dit jurament sie apuntat com dit es.

Habiendo celebrado otra sesion , el mismo dia, presentóse á los señores Diputados el alguacil Francisco Lobet, de parte de la ciudad, para hacerles saber la siguiente resolucion del Concejo.

Que la ciutat ha delliberat tencar e fer guardar esta nit los portals de la ciutat per alguns sentimens que dien haver pus la Senyora Reyna e lo Senyor Primogenit son venguts a Valldonzella e dema e altres jorns stiguen uberts e en les nits tenquats e guardats fins tant lo Senyor Primogenit haje jurat e que sia dit a mossen Jaume Janer qui ab basto de algotzir es entrat en ciutat palesament ans de la prestacio del dit jurament que se abstingue de portar lo basto fins sie prestat lo dit jurament.

Sobre lo que no recayó, por de pronto, resolucion algu-

encargándole solo los señores Diputados de participar-
rbalmente á la señora Reina y señor Primogénito, al
rles la visita de costumbre, y suplicarles al mismo
po previniesen al referido alguacil que no se presen-
con carácter de tal, hasta haberse verificado la cere-
ia del juramento.
mismo dia, se recibieron las cartas que siguen á con-
cion.

s reverends venerables pares en Christ egregis
es magnifichs ben amats e feels nostres los dipu-
del Principat de Cathalunya e consell lur residents
ciutat de Barchinona.
Lo Princep primogenit gobernador e lochtinent
ral etc.
verend venerables pares en Christ egregis nobles
ifichs ben amats e feels nostres. Vostra letra ha-
rebuda e per satisfer a vostre bon desig e a nos-
ran voluntat que havem de esser entre vosaltres
sta nit serem a Valldonzella ab la Serenissima
ora Reyna mare senyora nostre colendissima e
axi prest hi devem esser Deus mijançant les al-
coses remetem a quant alli serem e a la presen-
qual en ell speram sera consolacio de tots. Da-
Martorell a XIII de noembre any Mil CCCCLXI.
rinceps Ferdinandus.

reverend venerables pares en Christ egregis no-

bles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell llur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Vostra letra havem rebuda e per satisfer a vostre bon desig e al que nos tenim e lo Illustrissimo Princep primogenit fill nostre dilectissimo de esser entre vosaltres havem deliberat aquesta nit anar nos ab ell a Vandonzella e puix axi prest hi devem esser Deus mijançant les altres coses remetem a quant alli serem e a la presencia la qual en ell speram sera consolacio de tots. Dada en Martorell a XIII de noembre any Mil CCCCLXI. —La Reyna.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors.

De Pina en fora scrivi a vostres reverencies nobleses e honorables magnificencies del que alli fiu ab la Senyora Reyna en apres fuy a Çaragoça e doni vostra letra als jurats splicant los la crehensa. Ells conclogueren present mi de dar carrech a micer Bernart Dalgas hu dels jurats lo qual devia partir de alli lo cendema que ere divendrés per al Senyor Rey per altres fets de parlar sobre aço al Senyor Rey e aderirse a vostres suplicacions e tremetreli copia de la letra

re yols havia portada oferint se molt en totes coses
ie fossen be de aqueix Principat he dihentme que
r amor de Deu gordas lo dit Principat de no venir
hobres de fet. Yols repliqui que confiava tant de la
sticia que lo Senyor Rey fera en aquest negoci que
calguera venir a hobres de fet. En apres senyors
ribí aci a nit ben vespre e vuy a punta de jorn lo
nyor Rey es anat a cassa ha de tornar açi a hora
misse tornat que sie sere a la sua Senyoria e fare
que per quey so e per que lo present correu passe
ytant he fet la present per ço fossen en certitud de
ser arribat yo açi. Lo proces quem ha de esser tra-
es sobre los dans donats a don Jofre de Castre seria
ester que fos ja aci car segons he sentit huy per al-
ns cortesans bel haure mester que ja da aqui han
is per que vinch e han me dit que no es dupte que
fossen en guerra lo dit don Jofre ab mossen Cer-
n e mossen Rebolledo. Jo fins haja parlat ab lo Sen-
r Rey no so volgut entrar ab ells en neguns me-
s. Feta en Calatayu disapte de mati a VH de noem-
e. — Quis recomane en gracia e merce de vostres
verencies nobleses e magnificencies prest al servey
aquelles Joan Ferrer.

Fueron expedidas, en la propia sesion, las siguientes
rtas.

Molt alta e molt Excellent Senyora.
Rebuda havem de vostra Excellencia una letra feta

en Martorell lo dia present per la qual veem vostra Altesa ha delliberat venir esta nit ab lo Illustre Primogenit aposentar al monastir de Valldonzella. E per que Senyora molt alta en semblants entrades acustumeu esser e exis los consellers de aqueste ciutat e nosaltres axi mateix hajam deliberat esser hi com es loablament acustumat. E entrant vostra Excellencia esta nit no par fos cosa covinent a la pratica inconcussament observada. Per tant humilment e devota suplicam vostra alta Senyoria sie de merce sua vulle diferir la venguda de Valldonzella fins a dema la hora que vostra Excellencia ordonara perque nosaltres e la dita ciutat puixam fer lo degut e pertinent a vostra Serenissima celsitud la qual nostre Senyor Deu mantingue e prospere votivament. Scrita en Barchinona a XIII de noembre del any Mil CCCCLXI. — Senyora molt alta. — De vostra Excellencia humils subdits e vassalls qui a aquella humilment se recomanen los diputats e conçell lo Principat de Cathalunya representants. — A la molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna.

Bajo igual forma, se dirigió otra carta, el mismo dia, al señor Primogénito.

14 DE NOVIEMBRE.

Ocupados los señores Diputados en otros negocios, no

dedicaron, en este dia, á tratar del asunto principal re-
ivo al señor Primogénito, ni tomaron, por consiguiente,
uerdo alguno.

15 DE NOVIEMBRE.

Reunidos los señores Diputados con varios jurisperitos
con Juan Albanell, abogado de la Casa, para tratar del
ramento, y de la potestad atribuida á la señora Reina,
mo tutora del señor Infante, tomaron, en este dia, la
guiente deliberacion.

Los dessus dits juristres emsemps ab mossen Ni-
olau Albanell advocat de la casa tots concordes fo-
n de opinio que drets canonichs ne civils ne con-
etuts del Principat de Cathalunya ne leys o libertats
e aquell no obsten que la Serenissima Senyora Rey-
a no sie e puixe esser tudriu del Illustrissimo Sen-
or don Ferrando primogenit e loctinent etc. e que
la com a tudriu pot exercir e administrar la justicia
el dit Principat en nom e veu del dit Senyor Primo-
enit fins que haje edad de XIIII anys.

Hubo algun disentimiento, acerca de esta opinion, por
arte de dos individuos, acordando, en consecuencia, que
e consultaria con el Concejo de la ciudad, para deliberar.

16 DE NOVIEMBRE.

No hubo sesion.

17 DE NOVIEMBRE.

Reunidos los señores Diputados con otras varias personas y jurisperitos, para consultar sobre las dudas que ofrecia el señalamiento de tutor al Infante don Fernando, por parte del Rey, y asimismo sobre otros diversos puntos; despues de emitidos varios pareceres, acordóse por fin: 1.º Que el Rey podia dar tutor, sin que esto se opusiese á la capitulacion; 2.º Que sin embargo de haberse dado tutor al Primogénito, podia señalarse otro y no habia dificultad en que fuese la Reina; 3.º Que constase la siguiente deliberacion, hecha por unanimidad, á saber: que la señora Reina, como tutora del señor Primogénito, prestase el debido juramento.

Congregados otra vez, por la noche, todos los Diputados e individuos del Consejo, en la cámara mayor del Consistorio, se hizo extensa relacion, por el abad de Monserrat, de los votos de los jurisperitos y de la deliberacion de los Diputados y demás, despues de lo que se tomó el siguiente acuerdo.

Lo present consell conclou loant en tot e per tot los untament e conclusio fets per los VIIII e quatre de rchinona sobre la emancipacio del Senyor Primoge- t e tutela de la Senyora Reyna star be e preceir ju- licament e que en nom de Deu per la dita Senybra eyna com a tudriu sie prestat lo jurament.

Pasado, desde luego, el referido acuerdo al Concejo de ı ciudad, que tambien estaba reunido, y enterado de todo tanto habia tratado la Diputacion, los cuatro represen- ntes de aquella que solian intervenir en los negocios de sta manifestaron, que la ciudad de Barcelona, deseando empre marchar uniforme y en armonia con el Consejo de ı Diputacion, aprobaba en este caso las deliberaciones que icha corporacion habia tomado, por considerar esta con- ordia de grande utilidad á la patria; despues de lo que, se cordó que para hacer saber este resultado á la senyora eyna, fuese una comision compuesta á la vez de Diputa- os y de Concelleres.

Ocupáronse, el mismo dia, de otros varios asuntos, y se ió cuenta de las siguientes cartas que habian recibido.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs sen- ors los diputats e conçell del Principat de Catha- unya.

Molt reverends egregis nobles e molt magnifichs

senyors. Optenguda hora disapte a vespre prop passat del Senyor Rey per esplicar li ma crehença jo li digui que jatsie los diputats e consell del seu Principat de Cathalunya per miga de sos embaixadors en dies passats aguessen suplicat la sua Majestat que li plagues fer e smenar los dans donats o robatoris fets al noble don Jofre de Castre per Blasco de Bardaxi e Vicent Dagramunt e altres de llur companyia fins en aquella ora los dits dans e robatoris no eren stats satisfets ans ajustant dans a dans ara derrerament se eren innovades coses molt greus e molt dampnoses al dit don Jofre recitant li aqui tots los actes en mes instruccions mencionats e com tots aquests dans e robatoris fins aci mostrats venir al dit don Jofre per esserse ell aderit als actes de aqueix Principat fets per la liberacio de don Carles de gloriosa memoria fill primogenit seu e per conservacio de les sues libertats les quals coses redundarien en servey gran de la sua reyal corona e com molestar ne dapnegar algu per la sobre dita raho fos contra la capitulacio que plagues a la sua Altesa fer e smenar los dits dans e dapnatges dats al dit don Jofre a fi que la dita capitulacio la observancia de la qual sa Excellencia diverses voltes havia comendat restas illesa. E mes li digui que com de sa Altesa fos exida una letra dirigida als vaguer e sotsvaguer de Barchinona manant los pendre cert hom e aquell tenir pres fins sa Majestat altrament hi provehis la qual letra per semblant fos contra la capitulacio que fos de sa merce manar aquella esser revocada, per tal forma que autentiquament aparegues de la

dita revocacio per que tot hom fos mes conformat en la opinio que tenia que sa Excellencia zelava molt la observancia de la dita capitulacio. E respouent me la sua Majestat al primer cap me dix que ab tot que als embaixadors del Principat que eren partits de aci hagues plenament informat de aquest fet els hagues mostrat com aquestes coses no venien gens per la raho pretesa per lo Principat que encare ho volia mostrar a mi clarament e aqui la sua Altesa me recita la mort de mossen Pero Martines de Moryello lo qual mossen Joan Cerdan sogre de mossen Rebolledo havia mort e com la muller de mossen Pero Martinez per obliguar mes la casa de Castre en pendre aquest interes per propi havia fet matrimoni de una filla del dit mossen Pero Martinez mort ab lo dit don Jofre e que de aquella mort en ça se eren seguits infinides morts e rebotoris en la casa de Castre de una part e la de mossen Rebolledo e de mossen Joan Cerda de altre e que diverses treues se eren fetes entre ells e paus tractades e que res no havia pogut reposar aquest dabat e que no ere de creure que lla hon sa Majestat havia aprovat los actes fets per los cathalans com aquells fossen stats fets per servey seu ques hagues a pensar que hun tant baix hom com Vicentet los hagues de reprovar majorment no tenint ell en aquest mon negun superior sino Deu e lo papa en lo spiritual e per que aqui es molt manifest aquest debat de la casa de Castre ab mossen Rebolledo no cur de recitar lo permenut concloent que aquests dans no venien sino per causa de aquest debat e que no sen cregues altre. Al

segon cap me respos que ell ignorave que tal letra fos exida de la sua cort car ell havia incautats sos secretaris que no spachasen res que fos contra la capitulacio e que haguere pler de veurela empero que ell ere content si letra neguna havia feta contra la capitulacio de revocarla cent voltes si cent voltes la hagues feta e volent jo satisfer al que sa Majestat me havia dit per que entre lo splicar de la mia crehença e lo seu respondre havia escorregut molt temps hi ere gran vespre dixme que al cendema ell me volia mes dir sobre aquest fet e que aquella nit no li digues res pus e axi jom parti. Lo cendema que fonch diumenge en la vesprada tenint son consell plegat ell me feu entrar e davant tot lo consell en que era lo comte Dampuries mossen de Urgell micer Joan Pages lo Justicia de Arago hun jurat de Çaragoça e molts altres e encara alguns que havia en la cambra quiu podien hoyr tot ell me dix que attes la nit passada jo havia parlat ab ell a soles e que per ventura nou haguere ben compres que li digues alli en consell ço que havia dit apart. E attes que segons la manera en que li havia parlat e ell me havia respost que lo fer me splicar ma crehensa en consell ple no ere per que ell nom hagues ben entes stigui hun poch pensant que poguera esser e pur jo delliberi fer ço quem mana e publiquament yo li digui ço que la nit passada li havia dit no tant largament com la nit passada mas ab ten poques peraules com me bastaren en dirli tot lo efecte de ço que li havia dit e quant mach hoyt feume exir fora la cambra restant ell ab lo consell en dellibera-

cio e per aquella nit no se ques conclogues res. Venint vuy diluns de mati jo he dat la letra dels diputats esplicant los ma crehensa. Resposme per tots lo visrey de Sicilia que jatsia ells creguessen aquestes coses venir per la bandositat de la casa de Castre e de mossen Joan Cerdan e de mossen Rebolledo perho que ells ne perlaren al Senyor Rey e feren tot son poder que en aquestes coses se prengues qualque remey. Hachi alguns dels dits diputats axi com don Pedro de Urrea e mossen Borenguer de Bardaxi quem digueren que fort cosa fora que los debats de Arago se aguessen a mesclar ab la capitulacio del Senyor Rey ab lo Principat de Cathalunya recitant me alli molts dapnatges fets en Arago de una part a laltre prou desaforats. Per mils fonch respost que la capitulacio del Principat no ha negun desig de mesclarse ab les bandositats de Arago mas ten poch no ha pler que sots color de bandositat de Arago negu la deroge en res e quem semblave fort cosa que havent stat vint anys passats en guerra la casa de Castre ab sos contraris que are dos jorns apres que don Jofre de Castre havia servit lo Principat de Cathalunya se fos sperat de destrohirli les sues terres ço que en aquests vint anys james ere stat attemptat pur la conclusio resta de perlarne al Senyor Rey. En aprés so stat al Senyor Rey presentant me a ell per veure sim fere neguna resposta al que la nit passada me havia fet dir en consell e nom ha dit res he trebellat vuy mati en fer ajustar la cort per darli la letra e splicar ma crehença e no ses pogut fer tant stan tots torbats ab los oficis e remuneracions que han

a partir. So stat apres a casa del justicia per darli la sua letra e he trobat que ere partit lavors la via de Castella tremes per lo Senyor Rey la qual letra per sa absencia he donada a don Anton de Mieros loctinent seu lo qual per semblant ma dit ne parlara al Senyor Rey. Del ques seguira per avant avisare continuament vostres reverencies nobleses e grans magnificencies a les quals me recoman. Feta en Calatayu a VIIII de noembre any Mil CCCCLXI. — De les vostres reverencies nobleses e magnificencies humil embaixador quim recoman en gracia e merce de aquelles Joan Ferrer.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e molt magnifichs senyors. Apres que agui scrita la letra que va ab la present arriba lo vostre correu a mi trames ab letres de III de noembre lo qual fonch aci diluns a VIIII del mateix per les quals letres jo so stat avisat de la mort de Pedro de Tramasaguas de la qual lo Senyor Rey ma havia ja parlat dihent que per reposar aquestes bandositats de la casa de mossen Rebolledo e de la casa de Castre havia trames alli lo governador de Arago e quel havia creat procurador del comdat de Ribargorça lo cual havia penjat hun gran ladre quey havia crehent jo tots temps que fos de aquells qui havien fet lo robo de les terres de don Jofre e tantost ani

dit Senyor Rey e li doni la letra que venia a la sua
ajestat la qual legida li digui com la sua Excellencia
er sa gran clemencia he humanitat dissapte passat
e havia volgut fer veure los dans fets a don Jofre de
astre venir solament per la bandositat de ell e de
ossen Rebolledo e de mossen Joan Cerdan e no gens
er la causa pretesa per lo Principat de Cathalunya
ero per que sa Majestat cregues que aqueix Princi-
at may entrare en lo que ere entrat voluntariament
no que força e necessitat de raho lon haguessen
onstret que yo suplicave sa Majestat que volgues
coltar quant ere diferenciada la informacio que la sua
enyoria havia de aquest fet e la que era portada en
queix Principat hi en aço me fonch bo lo proces que
nit passada havia rebut e regonegut. Primerament
onstave per proces que essent interrogat don Jofre
e Castre com anave desarmat e sens negun reguart
tes la gran bandositat que ere entre la casa de Cas-
e e de mossen Rebolledo ell havia respost que ell
os entenia guardar puix no fahia part en lo dit ban-
o car son pare no volia que ell hi fes part e que per
onseguent no ni volia fer mes se mostrave clarament
ue en lo temps que lo dit don Jofre ere stat dapne-
at e molt abans ell ni ses terres no staven ab negun
ecel ans lo dit don Jofre havia manat a sos vassalls
ue qualsevulla de la bandositat sis vol fos de Castre
is vol de Rebolledo que passas per ses terres que fos
collit e que li fos dat de menjar ab sos diners mes se
mostrave clarament com anant presos los vassalls de
don Jofre de Castre dehien aquells quils menaven com

nos tractau axi no sabeu que ni nosaltres ni nostren Senyor may havem fet part ab negu. Responien los quils portaven presos no sabeu vostre Senyor si feu part ab los cathalans e si trage la bandera ab los de Cervera e moltes de aquestes rahons constave encare que feta la presa e roberia dels lochs del dit don Jofre aquella fonch passada per lo comdat de Ribagorça per lochs grossos e ben poblats los oficials dels quals lochs podien be deliurar las persones e fer los tornar sos bens e james sen curaven ans los mal factors mengaren e begueren en los dits lochs del comdat hey reposaren prou que james los dix res negu e que si aquestes coses no bastaven en fer creure a sa Majestat lo que aqueix Principat pretenia que aydas en fer loy creure lo acte fet are derrerament per mossen Loys Cosco e aqui yo li entri a recitar quant per vostra letra me ere scrit e li spliqui la crehença de mot a mot pur en sustancia segons en la dita letra me ere manat. A les quals coses la sua Majestat me respos que ab tals processos leugerament provave cascu ço que volia e que no ere cosa que calgues duptar que don Jofre e mossen Rebolledo no fossen en guerra e que havia pler que mossen Rebolledo havia parlat la nit passada apres que jo agui parlat ab sa Majestat ab ell e que li havia dats testimonis de aquest fet tals que nos podien recusar primerament mossen Bernart Çaportella diputat de Cathalunya lo qual havia ofert valença en dies passats a mossen Rebolledo contra lo dit don Jofre mes que congoxant se don Joan Dixer al comte de Prades per que havia oferta valen-

ça a mossen Rebolledo contra la casa de Castre que lo dit comte li hauria respost que no li havia oferta valença contra don Felip de Castre mas que contra don Jofre mes que les nafres que lo dit don Jofre havia fetes en persona del jerma de mossen Ramon Gilabert de Cervera que spresament havia dit lo dit don Jofre que les havia fetes per que havia fet valença a mossen Rebolledo contra ell e que ab aquests podien saber aqui la veritat. Yo llavors repliqui a la dita Majestat que fins aci les armes eren molt descominals que don Jofre de Castre havia portat al Principat bon proces autentich molt fornit de testimonis ab lo qual don Jofre provava plenament sa intencio e que los quil havien dapnegat no havien portat a sa Majestat sino peraules. Ell me respos que crehia que mossen Rebolledo tremetera aqui persona per informar lo Principat de aquest fet hi que ell enquaren fere pendre proces autentich per saber ne la veritat e que ell me fere mostrar la letra del procurador de Ribagorça en lo qual poguere veure los grans crims que aquest Tramasaguas penjat havia fets la qual enquare nom es stada mostrada. He sentit com a la crehença que spliqui en consell lo diumenge vespre per manament de sa Majestat me fa ordenar resposte en scrits. Lo prothonotari ma perlat mostrant se curos de haver cerquat en registres la letra que yo demanave esser revocada mostrant me que no ley havia poguda trobar e que volguera molt que la tingues per saber qui la havia spatxada. En apres jo he dat les letres de la cort hi he splicada ma crehença prou largament tot hom ha per

mal fet lo penjar del hom segons de molts he sentit dihent gran mal del mossen Cosco han se aturat a cort per la resposta. Parlas que lo regne si enterpos dihen alguns que no loy cal interposar si donchs no han voluntat de pagar los dans. Nom se ques conclouran. La present letra e lo correu he retengut de hir en sa sperant si poguera primer cobrar del Senyor Rey la resposta en scrits e puix nom es donada no desliber pus de sperar per que aquis puixa seber lo que fins açi ses fet en aquest negoci. Feta en Calatayu dimarts a X de noembre any Mil CCCC sexanta hu a I ora apres mig jorn. — De vostres reverencies nobleses e magnificencies humil embaixador quim recoman en gracia e merce de aquelles Johan Ferrer.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs mossenyors los diputats e conçell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e molt magnifichs. Per En March Davall correu lo qual deu esser aqui a XIIII del present he scrit largament a vostres reverencies nobleses e magnificencies de les coses que fins en aquella ora havia perlat ab lo Senyor Rey. En apres partit lo dit correu dimecres passat que comptavem XI del present rebi letres vostres en que ni havia per lo dit Senyor Rey les quals en continent li doni e spliquí a sa Majestat ço que per vostra letra me era manat ço es que no hagues a deservey lo spachament aqui fet dels dos embaixadors de França e de Castella

ıens intelligencia de sa Altesa per los motius en la
nia letra contenguts e legides per ell les dites letres
es quals li doni apres de haver splicat ço que per vo-
ıaltres me era manat la sua Altesa me respos que ell
ıo havia a servey ço que per vosaltres era stat fet e
ıue ell vos ne scriuria. He sabut apres per alguns cu-
·ials a qui tantost mostra vostras letres que ha hagut
ɣran pler de aver lo avis de les dites embaixades. En
ıaltre fet de don Jofre no si ha mes fet del que fins aci
ıe scrit sino alguns rahonaments ab lo Senyor Rey
ɔ altres de son consell e de la cort los quals no van
ı la conclusio demanada per aqueix Principat car tot
ɜs per mostrar que aqueix dans son venguts per la an-
:igua bandositat de ells si haguda ni ha. Ham dit sa
Majestat que aqueix Principat sera be de forçar don
Jofre que fes pau e que lavos totes coses cessaren. Yo
ligui a sa Majestat que ell sabia millor de mi a qui
ɔertany en Cathalunya forçar les gents de viure en
ɔau. Ell me respos que nou dehia sino per via de me-
re loy en raho e induhir loy. Jo li respongui que ate-
ıent les coses com staven e ço que tots jorns si afegia
ıue molt duptara de esser enprenedor de concloure
al pau e que si sa Majestat hagues provehit almenys
ɜn haver a ma de la cort les coses robades e los mal
actors que la cosa stiguera en termens practicables.
Dixme que ja hi havia provehit mas que ab aquestes
ibertats e aquests fueros sta terra ha de venir en per-
licio quasi volent dir que envides ha forma de prove-
nirhi. Ham dat la letra que va ab la present la qual
es resposta del qui li digui en consell. Es ver que del

cap derrer no lin parli gens. Ham fet mostrar per semblant la letra que li ha trames lo procurador de Ribagorça per lo fet del hom quey han penjat copia de la qual tramet ab la present. Han me dit alguns que si don Jofre volia metre aquest fet en poder del regne ço es tot son debat que lo regne lin faria alguna smena yo per que no he carrech de menegar tals partits nom cur de respondrey. Fins açi no he hagut resposta dels LXXII de la cort si be tots dies me dihen que faran resposta e crech que entre ells no sen avinguen car dels de la dita cort uns me lohen molt lo que fa aqueix Principat e altres dihen ques meravellen com sen entramet e axi cascu parle ab la sabor que te tots pero han per mal fet lo que mossen Cosco ha fet en penjar lo Pedro de Tramasaguas pero per mal fet queu tinguen negu noy done remey. Feta en Calatayut divendres a VIIII ores de mati a XIII de noembre 1461. — De vostres grans reverencies nobleses e magnificencies humil embaixador qui en aquells me recoman Joan Ferrer.

18 DE NOVIEMBRE.

No hubo sesion.

19 DE NOVIEMBRE.

No hubo sesion.

20 DE NOVIEMBRE.

páronse de diversos asuntos, entre ellos del de don
de Castro, y por lo tocante al señor Primogénito se
on las siguientes deliberaciones.

mo que lo Illustrissimo Senyor Primogenit loc-
: etc. e la Illustrissima Senyora Reyna sa mare e
ı intren dema en la present ciutat e sien acom-
ts honorablament e sie feta solemna festa per
trada axi com per la intrada del Illustrissimo
'arlos primogenit de bona memoria se feu.
n que los dits Senyor Primogenit e Senyora Rey-
n suplicats que lo digmenge seguent apres di-
ɔs placia venir en la present casa de la Diputa-
ı la qual per la dita Senyora Reyna com a tu-
ia intrada la capitulacio com per lo dit Illustris-
Senyor don Carles de beata memoria se feu.
n que sien suplicats que lo diluns apres seguent
i los placia venir a la Seu bon per la dita Sen-
Reyna com a tudriu etc. sie prestat solemna-
lo jurament per observança de les constitucions
tats de la terra.

ecibieron, el mismo dia, las cartas que siguen a
iacion.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Lo honorable En Joan Remon embaixador de aquesta vila informat a ple per nostres letres explicara a vostres molt grans providencies certes coses. Placiaus mossenyors darli fe e crehença com a nosaltres si presents les explicavem a vostres molt grans reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies de los quals la Sancta e infinida Trinitat sia continua proteccio. Scrita en Perpenya a VIII de noembre any Mil CCCCLX hu. — Los consols de la vila de Perpenya a vostra honor apparellats.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los deputats e consell lo Principat de Cathalunya representants residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Per quant a V de octubre prop passat segons som informats es stada scrita una letra a vostres reverencies nobleses e magnificencies per part dels jurats e certs pretesos adjuncts la qual letra sens voluntat de nosaltres Pere Sent Marti Nicholau Frugell e Francesch

Vedruna es stada feta e en aquella no havem consentit. E daço per nostre descarrech havem delliberat certificar de la veritat vostres reverençies nobleses e magnificencies ab les presents. E sia la Sancta Trinitat en vostra guarda. Scrita en Gerona a XIIII de noembre del any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio promptes P. Sentmarti Nicholau Frugell Francesch Vadruna jurats de Gerona.

21 DE NOVIEMBRE.

No hubo sesion.

22 DE NOVIEMBRE.

No hubo sesion, por ser domingo.

23 DE NOVIEMBRE.

No hubo sesion.

24 DE NOVIEMBRE.

Se celebró Consejo, para ver lo que seria conveniente

hacer en vista de unas cartas del Señor Rey sobre las encomiendas de Miravet y de Ascó, y si los oficiales que se hubiesen de nombrar y los que existian en tiempo del príncipe Cárlos, podrian continuar ejerciendo bajo la nueva lugartenencia ; como tambien para tratar de los oficiales, ministros y consejeros que se hubieren de señalar al Primogénito ; sobre lo que no recayó acuerdo alguno por la neutralidad de la votacion.

Dióse cuenta, en la misma sesion, de la siguiente carta que habia enviado el maestre del hospital.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors e nostres singulars amichs los deputats e conçell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors e nostres singulars amichs. Nos trametem aqui a vosaltres mossen Joan de Copons e En Galceran Çacirera S. de Moncortes nebot nostre exhibidors de les presents sobre certa novitat que per lo veguer de la ciutat de Tortosa nos es stada feta los quals plenament son informats de nostra voluntat la qual de part nostra vos han explicar. Pregam vos quant mes afectuosament podem vos placia donar plena fe e crehença a abduys los sobre dits ensemps o a qualsevulla dells en lo que per part nostra vos sera dit e metre en la dita novitat lo remey que de vosaltres speram. Data en lo castell de la vila nostra de Casp a XVIIII de noembre any Mil CCCCLXI. — Magister hospitalis Jherusalem.

Molt alt e molt Excellent e virtuos Senyor.

Per quant havem per ferm que la Excellencia vostra segons per diverses vies ha significat es e sera tots temps attentissima a la observança de la capitulacio fermada entre dita vostra Excellencia e aquest Principat per tant no duptam que si per inadvertencia o altrement contra aquella res sera fet la Majestat vostra sera prompta allo revocar e tornar al degut stament segons de vostra reyal fe e de la religio del jurament per aquella prestat es pertinent e degut. Daquen es Senyor molt Excellent que com de vostra Majestat sia emanada letra dirigida als veguer e sotsveguer de Tortosa e altres oficials etc. manant los stretament prenguen a lurs mans les comandes de Miravet e de Azcho ab lurs rendes e fruyts e no permeten per algu la possessio de les dites comandes esser presa sens licencia e manament de vostra dita Majestat ne usar de bulles o altres provisions de les dites comandes o alguna de aquelles disponents segons en la dita letra copia de la qual a nosaltres es devenguda e aquella a vostra Altesa ab la present remetem largament se conte. Mes hajam entes que vostra Illustrissima Senyoria haja otorgat certa remissio e guiatge En Miguell Davinyo donzell de Vilafrancha de Penedes e altre guiatge a mossen Gualbes cavaller domiciliat en aquesta ciutat les quals coses son vistes procehir contra forma e tenor de la dita capitulacio en la qual vostra Illustrissima Senyoria per sa gran clemencia e be-

nignitat ha volgut fer e crear loctinent seu general e irrevocable en lo dit Principat ab plenissima potestat e exercici lo Illustrissimo Senyor don Carles de gloriosa recordacio fill primogenit de vostra Majestat lo qual del present segle passat axi com al divinal poder ha plagut lo Illustre Senyor don Ferrando fill vostre es e succeheix en aquell punt regiment loctinencia administracio e exercici que del dit Illustrissimo Senyor don Carles en lo primer loch ere provehit e ordenat. Adonchs vostra Majestat manar als dits oficials com en la dita provisio se conte e fer e atorgar los dits o altres semblants remissio e guiatges es usar de la jurisdiccio en lo dit Principat al dit loch en virtut de la dita capitulacio pertenyent e axi seria contravenir a aquella ço que no pensam en manera alguna fet o attemptat sia per la Majestat vostra considerdament. Per tant Senyor molt alt e molt virtuos a vostra solita justicia e virtut humilment suplicam e per la observança de la dita capitulacio e de la paraula e fe reyal e jurament per aquella prestat ab humil e subjecta devocio demanam sia de merce de aquella la dita letra remissio guiatges e actes de alguns altres semblants haura revocar cessar e anullar remetent tota la dita administracio e exercici al dit Illustrissimo fill e loctinent de vostra Altesa per la qual en aquella es preficit a fi que la dita capitulacio s a servada e a aquella no sia en res derogat. La qual cosa jatsia de dret e justicia proceescha e sia degude e pertinent a vostra reyal dignitat e succehira en servei de aquella e en repos e contentacio dels animos

de tots los poblats en aquest Principat que per efectes e obres vegen tota fe integritat e virtuosa constancia en la Majestat vostra segons de aquella han consebut encara nosaltres e tot aquest Principat vos ho reputarem a singular gracia e merce. Suplicants lo poder divinal conserve en tota prosperitat molt alta e molt Excellent Senyora la qual de nosaltres man lo que li placia. Scrita en la ciutat de Barchinona a XXIIII del mes de noembre del any Mil CCCCLXI. — De vostra Excellencia humils subdits e vassalls qui en merce e gracia vostra humilment se recomanan los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya. — Al molt alt è molt Excellent Senyor lo Senyor Rey.

Johannes Dei gratia rex Aragonum Navarre Sicilie Valencie Majoricarum Sardinie et Corsice comes Barchinone dux Athenarum et Neopatrie ac etiam comes Rossilionis et Ceritanie.

Dilectis et fidelibus nostris vicario civitatis nostre Dertuse et subvicario civitatis ejusdem aliisque universis et singulis oficialibus nostris ad quos spectet et presentes pervenerint seu fuerint quomodolibet presentate in Principatu Cathalonie et signanter in vicaria Dertuse constitutis dictorumque oficialibus locatenentibus presentibus et futuris salutem et dileccionem. Cum in presenciarum vaccet castellania Emposte ordinis hospitalis sancti Johannis Jherosolimitani promocione castellani dicte castellanie in majis-

trum dicti ordinis. Volumusque certis respectibus atque avisis quas in presenciarum exprimere non curamus ut preceptorie sive comande de Miraveto et de Azcho que sunt membra dicte castellanie in nostro Principatu ac vicario Dertuse cum eorum et cujuslibet eorum introitibus redditibus proventibus et juribus pro futuro successore conserventur ideo presencium serie ex certa nostra scientia et expresse vobis et eorum cuilibet dicimus et districte precipiendo mandamus sub obtentu nostre gratie ireque et indignacionis incursu ac pena trium mille florenorum auri Aragonum a bonis contrafacientibus irremissibilter exhigendorum nostroque erario aplicandorum quatenus illico visis presentibus dictas comandas sive preceptorias de Miraveto et de Azcho cum earum et cujuslibet earum introitibus redditibus proventibus et juribus ad manus nostre curie aprehendatis meo (?) patiamini aut permitatis possessionem earum aut alterius earum per quempiam capi absque expressis licencia et mandato nostris utendi bullis aut aliis provisionibus de eisdem comandis aut altera earum quoquomodo disponentibus. Et contrarium non faciatis aliqua ratione vol causa pro quanto graciam nostram caram habeatis iramque et indignationem nostras ac penam predictam evitare cupitis. Dattum Calatajubii die septima novembris anno LXI.

Se recibieron, el mismo dia, las siguientes cartas.

s venerables pares en Christ nobles magnifichs
s e feels nostres los diputats del General e con-
ur representants lo Principat de Cathalunya.

Lo Rey.

nerables pares en Christ nobles magnifichs amats
ls nostres. Dues letres vostres havem reebudes
nans den Johan Ferrer per part vostra a nos tra-
La una de les quals nos fou donada lo divendres
passat e la altra hir dilluns aci en Calatayud e
s les dites letres e entesa la creença que per lo
n Johan Ferrer en virtut de la creença a ell aco-
ada som stats marevellats que per lo noble don
de Castre vos sia stat donat entendre que per
aver adherit als cathalans en la liberacio del Il-
issimo princep don Carles nostre molt car e molt
fill primogenit de bona memoria qui Deus haja
stats fets ninguns procehiments contra ell ne
a la sua terra vassalls e bens com sia notoria
que ha pus de XXV anys que comensaren los de-
entre lo dit noble e mossen Johan Ximenez Cer-
valedors de cascun dells per occasio de la mort
o dit mossen Johan perpetrada en persona de
en Pero Martinez de Muriello sogre del dit don
e apres se es inmiscuit en aquella bandositat
en Rebolledo per causa del matrimoni per ell fet
filla del dit mossen Cerda segons pus largament
ntengut en les letres nostres a vosaltres trameses
data de deeset de octobre prop passat a les quals

no es stat satisfet e a confermar que lo dit don Jofre ha participat e encara es stat cap en la dita bandositat apar manifestament per que lo dit egregi comte de Prades ab mossen Çaportella durant la dita bandositat tramete certa gent darmes contra lo dit Jofre en valença del dit mossen Rebolledo e com per don Johan Dixer fos dit al dit comte ques maravellave que ell fes valença al dit mossen Rebolledo contra don Felip de Castre per lo dit comte li fon respost que el no fahia valença a mossen Rebolledo contra don Felip de Castre mes contra lo dit don Jofre axi com el en certa altra bandositat ne havia fet contra ell dit comte de Prades. Consta axi mateix e es manifest que per ço com En Johan Gilabert habitant en la vila de Cervera havia feta valença al dit mossen Rebolledo contra lo dit don Jofre homens seus de manament seu segons se preten e diu lançajaren lo dit En Johan Gilabert en la dita vila de Cervera el jaquiren per mort a que per aquests actes o altres molts que sen trobarien apar evidentment que no solament lo dit don Jofre ha participat en la dita bandositat mes encara es stat cap de aquella. Haguda raho al origen don avallaço es de la mort del dit mossen Pero Martinez de Muriello ne obstaria ço ques diu de les vanes e folles paraules que digueren alguns homens del dit mossen Cerda e mossen Rebolledo de ço que ere stat en Leyda car aci son veuguts lo dit mossen Rebolledo e Palafolls son fill. Los quals dihen e aferman que james per homens lurs semblants paraules foren dites e com dites les haguessen homens axi facils e de tant pocha

macio no recau en consideracio de persones de auc-
itat que per aquella adhesio se degues empendre
ıtra lo dit don Jofre que assats hi abastaven les al-
ı notories inimicicies precedents. Tant com es a
re cap ques diu que ses seguit en lo loch de Les-
rre que es del dit don Jofre es stat cas nou ço es
· causa de certes egues que per alguns scuders del
·don Jofre eren stades preses e occupades de vas-
ls de mossen Johan de Villalpando per recuperacio
les quals a instancia de la part damnificada ere
t lo loctinent de sobrejuncter del comdat de Ri-
;orça segons ho ha acostumat per cobrar les e li
feta resistencia e fer li jaquir lo basto e per aque-
causa e encara per altres delictes comesos per Pe-
ı de Antrames-augues scuder del dit don ·Jofre
penjat segons apar per lo proces e per una letra
os tramesa per lo loctinent de procurador general
dit comdat la qual en sa prima figura havem ma-
t comunicar al dit En Johan Ferrer e de aquells
s trametem copia. Apar donchs clarissimament que
ı no es stat fet contra lo dit don Jofre per haver
herit als cathalans en la deliurança del dit Illus-
ssimo Princep don Charles nostre fill. Tota via em-
ro per major justificacio nostra e contentament vos-
vos havem provehit e manat que sobre aço sia
ebuda verdadera informacio e si per aquella se de-
ıstrara esser stades dites semblants paraules com
preten que digueren aquells a qui es donat lo car-
;h per vos sera manat proceir contra ells per tal
·ma que seran severissimament punits e castigats.

Tant com es al altre cap ques diu que de part nostra fou tramesa al vaguer de Barchinona sobre la capcio e detencio de hun home per causa de certa mort ques debia per ell era stada feta ne hauriem hagut plaher haver vista la dita letra o copia de aquella per que a nos no recorda haver manat tal letra ne se troba esser stada registrada en los registres de nostra cancellaria juxta la loable costum de aquella ab tot aço empero nos som stats molts contents manar revocar decontinent la dita letra com james sia stada ne sia la intencio nostra fer res que pogues derogar als usatges de Barchinona constitucions privilegis e libertats de aqueix Principat. Les letres que per lo dit Johan Ferrer nos son stades demanades en virtud de la creença pera mossen Charles Dolius embaxador nostre trames al Illustrissimo Rey de França nostre molt car e molt amat cosi decontinent les havem manades desempatxar per satisfer a la suplicacio vostra e per donar tota ajuda e favor que puixam donar a nostres subdits e vassalls en tots lurs afers e comercis. Dada en Calatayut a deu dies de noembre del any Mil CCCCLXI. — Rex Joannes.

La siguiente es copia de la carta enviada al señor Rey por el procurador del condado de Ribagorza, sobre el asunto de don Jofre de Castro.

Molt excellent Princep e molt virtuos Senyor.

De vostra molt alta e molt Excellent Senyoria he reebut dues letres responsives a la instruccio e memorial per mi trames a vostra merce de les novitats fetes per los de don Felip de Castre e per los de mossen Rebolledo e arribant les dites letres acas fonch justat lo consell general del comdat e axi lis doni una de les dites letres les quals vostra Altesa trametia als prohomens del dit comdat. De la qual lo dit consell ha hagut sobirana consolacio de la bona provisio e orde que vostra merce ha provehit e trames als tots en lo reparo qui vostra Altesa mana esser fet per quant de continent yo fiu certes letres intimatories a quiscuna de les dites parts donasen orde de tornar e restituir lo que pres havian. E axi feren resposta que no farien pero no feren res. Yo veent que no fahian per major acusa los he fet altres dues letres requisitories requirint a don Felip e a Palafolls que restituissen les dites coses. En aquelles no feren ninguna resposta. Yo e tot lo consell justat veent que no se matian en tal orde deliberarem justar CCCC o D homens en donar reparo en lo qui per vostra merce es manat e ordonat. Esse seguit Senyor molt alt qui essent justada la gent part de les egues qui eren justades e pujades a la montanya les quals eren dels vassalls de mossen Vilalpando venian de la mantanya e quant foren en lo terme de la Scuare per lo cami reyal vengueren certs scuders de don Jofre de Castre e mananselos en ta Lescuare ab lo qui les manave yo sentint aço decontinent trameti lo sobrejuncter o son loctinent a la Scaure per requerir tornassen les dites egues

per quant Senyor lo sobrejuncter fonch dins lo loch vangueren X o XV ben armats e ab lançes e ab balestes dient que per que era aqui. Respos lo sobrejuncter e dix que per fer certs actes per manament meu. Respongueren los dits servidors de don Jofre dient que si ell no lexava lo basto que mala era vengut e ell dix que no ho faria. Tornarenli a dir que renegaven de Deus que si nol lexava quel matarian e lo dit sobrejuncter de temor donat lo basto a hu dels testimonis que manave e la hu de aquells veent que lo testimoni havia pres lo basto va e tiralli de la ma e lançal en terra. E axi li digueren que per que venia. Dix lo dit sobrejuncter per requirir li donassen certes egues que habian pres de Stopanya. Digueren que ja tenien voluntat de tornarles que si les sen volia manar que les sen menas pero que mester li era que no fes actes nenguns sino que mala hi era vengut e axi sen hague a tornar. Apres Senyor molt just dos dies apres los scuders e servidors de don Jofre anaren sen al loch de Quaxigar qui es de un pubil fill de Jorge Bardaxi lo qual stave en salvaguarda del Illustre mon Senyor lo Senyor Princep e manaren sen del dit loch sis bous e una mula e dos someres e cert bestiar menut e dos homens presos los quals eren vassalls propris del Senyor Princep e tota la dita presa e homens menaren a la vila de la Scaure e meteren los presos dins la torra. E yo vent tals dues novitats e decontinent que vengueren apellidar per la salvaguarda ab la dita gent ani al dit loch de Lascaure molt secret en la nit e valg asenar los homens o mal faytors dins lo

loch pero no tots que per secret que yo ho fes los acostumats donaren avis que yo anave alla e varen traure los presos de la torra e ab la pressa meterenho en una cova en lo terme e part dels malfaytors per mes preu dihent que nols trobarien aturarense en lo loch e meterense dins una via molt secreta. E yo vingui a requerir me dassen los malfaytors e sobre aço se feu molts protest. A la fi me lexaren entrar pero negant que ells no sabien res de aquells ni tenian tal cosa. Yols dix que me obrissen lo castell e axi ho feren e tenint lo loch e castell yo fiu lo scorcoll de quem dura tot lo jorn que no podia trobar res pero en ans no entrassem en lo loch verem part dels malfeytors e yo stave torbat que yo tenia acercolat lo loch que no podien exir tots temps yo instave e cercave los dits presos. En tant que axi passa tota la nit en lo endema per alguns qui desigaven la honor del Senyor Princep dixme que yo poria haver part dels malfeytors pero que si yols volia quen havia a leixar dels qui havia ab aquell. Yo Senyor veent que no podia haver res ami mes hu que no negu e axi de tres qui eren en una citia yols tragui e per la paraula donada al qui los me mostra que pres ab jurament quim lexaria los dos e axi ho fiu e prengui hun nomenat Pedro de Entramasauguas scuder de don Jofre lo qual yo havent pres hagui letra del governador qui era un capella quem pregave lo hi manas a capella que ell lo volia fer sentenciar e axi ho fiu lo qual es ja enforcat. E axi mateix Senyor per lo ultrage que feren al sobrejuncter e per los vassalls del Senyor Princep haver mes presos dins

aquella corre yo he pres lo castell e loch a ma del Senyor Princep com lo batle e lo capita que don Jofre tenia han dit fet e hajen consentit en tots los dits casos e hajan comes bausia contra lo senyor directe per quant Senyor molt alt yo tinch lo dit castell e loch a ma del Senyor Princep e he mes batle en aquell e per semblant volie pendre los homenatges dels vassalls pero han me pregat poguessem consultar o demanar de consell com ho fariam per no donar en mal cas del homenatge qui tenen a don Jofre per quant Senyor molt Excellent he deliberat fer la present a vostra merce sobre aquest fet com me deig regir ni vostra Altesa que ordena se faça. Es ver Senyor que de aquest fet per no haver assessor me so consellat ab mossen Pertusa. E diu que li par que se denen requerir les postats dels tres castells restants e que aquests son gunyats al Senyor Princep solament per lo cas de la resistencia del sobrejuncter en ferli lexar lo basto axi una vostra merce si ho fare axi car si del fet qui atany comete lo procurador de don Jofre de levar lo basto al sobrejuncter se hagues fet algun castich ja ara no la haguerem attemptada pero ha esser feta la voluntat de vostra Altesa. De la vostra vila de Sant Johan a III de noembre. — Senyor molt just. —Lo qui besant les mans de vostra Altesa humilment se recomana en gracia de aquella Barthomeu Burro loctinent.

25 DE NOVIEMBRE.

Despues de haberse ocupado de algunas sustituciones, el diputado Manuel de Monsuar hizo una proposicion para averiguar si los oficiales nombrados en la lugartenencia del Príncipe D. Cárlos podrian continuar en la del Infante D. Fernando, y resolver si esto se decidiria por medio de votacion desde luego, ó pasaria á consulta de los jurisperitos; y como se adoptase la votacion, empezó cada qual á emitir su parecer, en lo que hubo gran diversidad, si bien, al cabo, prevaleció el siguiente, emitido por el arzobispo de Tarragona, aunque sin deliberar nada absolutamente por de pronto.

Que los oficials provehits en la dita loctinencia del dit Illustrissimo don Charles poden e deuen exercir en la present pus empero sien stats passats e aprovats per lo present consistori e que ab aquells lo dit Illustre Senyor don Ferrando loctinent o la dita Illustrissima Senyora Reyna sa tudriu pot e deu ser loctinent e la justicia en aquella regir e administrar e ques deu suplicar per les provisions dels altres oficis.

Lo que se deliberó por unanimidad fué, que se hiciese una carta al señor Rey sobre el asunto de las encomiendas

de Miravet y Ascó, otra á Juan Ferrer y un requirimiento al veguer de Tortosa, que presentaria el diputado local de esta ciudad; el contenido de las cuales se hizo saber á los Concelleres y Consejo de treinta y dos de la presente ciudad , y leyó en seguida uno de los ayudantes de la escribania de la Diputacion, dándose órden de que fuesen expedidas, tan luego como fueron aprobadas.

En la misma sesion mandaron expedir los señores Diputados otras cartas que siguen.

Al molt honorable senyer En Johan Ferrer missatger dels diputats del General de Cathalunya en cort del Senyor Rey.

Molt honorable senyer. Tres vostres letres havem rebudes sobre los afers de don Jofre de Castro a les quals per les occupacions que aci han occorregut per la intrada del Illustre Senyor Primogenit loctinent e de la Illustrissima Senyora Reyna no havem pogut respondre fins aci ne podem encara de present. Ara per aquesta vos notificam com sobre certa letra emanada de la Majestat del Senyor Rey sobre les comandes de Miravet e de Azcho la qual letra es contra forma de la capitulacio e molt prejudicial al dit Principat. Nosaltres scrivim al dit Senyor Rey suplicants la sua Altesa vulla aquella e alguns altres actes prejudicials revocar. Per major vostra informacio vos trametem ab la present copia de la letra que fem al dit Senyor Rey e altra copia de la letra que lo dit Senyor Rey ha feta en lo fet de les dites comandes ab les quals

apres haureu stesa informacio de tot lo negoci. Presentareu donchs al dit Senyor Rey la dita sua letra e supplicareu sa Excellencia per lo contengut en aquella e per resposta de sa Majestat si fer la volra la qual e la revocatoria que demanam e tot lo que sobre aço succehescha nos remetreu de continent. Los altres afers per semblant a vos comanats tota via sollicitareu e de aquells continuau fer los avisos queus aparran necessaris fahent en tot la diligencia ques confia de vos. Dada en Barchinona a XXV del mes de noembre any Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Junto con esta carta, fué enviada á Juan Ferrer copia de la que se dirijia al señor Rey, y de la que este escribió, insertada anteriormente.

Al honorable senyer En Barthomeu Fariza diputat local en la ciutat de Tortosa castellania de Emposta e loch de Flix.

Molt honorable senyer. Sobre certs enantaments ques dirien fets per lo veguer e sotzveguer de aqueixa ciutat en les comandes de Miravet e de Azcho vos trametem ab la present certa requesta qui si fa per part nostra e de nostre consell la qual volem que migançant vostre notari e scriva sia per vos presentada als dits veguer e sotzveguer de la presentacio de la

qual fareu levar per lo dit notari carta publica e per vostra letra scriviu nos de tot lo que per los dits veguer e sotzveguer sera respost dit e fet en lo dit negoci havent vos hi ab la diligencia que lo negoci requer es confiü de vos. Dada en Barchinona a XXV de noembre any Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Junto con la carta que precede, fué enviado al propio Fariza el requirimiento que sigue.

A noticia dels reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats e consell lo Principat de Cathalunya representants es pervengut que vosaltres honorables veguer e sotzveguer de Tortosa o la hu de vosaltres per virtut de una letra emanada de la Majestat del Senyor Rey volieu fer certa novitat sobre la castellania de Emposta e lochs castells e fruyts de aquella e signantment en les comandes de Miravet e de Azcho volent aquells pendre a vostre ma e sequestrar aquells e de fet havem ya provehit a fer certs actes e enantaments los quals notoriament son no solament contra libertat ecclesiastiques e moltes constitucions de Cathalunya mas encara contra la capitulacio novament concordada atorgada fermada e jurada per e entre la Majestat del dit Senyor Rey e los dits diputats e conçell lo dit Principat representants de

ie no solament son dignes de reprehensio mas en-
ıra de una gran correccio e deuria esser provehit
ıntra vosaltres molt rigorosament per observança
als dits drets e signautment de la dita capitulacio e
ɔm se diga que encara vosaltres serieu apparellats
e procehir mes avant en virtut de la dita letra e fer
lgunes novitats en bens e fruyts de les dites co-
ıandes e per que plus clarament de la vostra gran
ılpa en son cas e loch aparega e per aquella puga
ser contra vosaltres degudament procehit per tant
a Barthomeu Fariça diputat local de la present en
m e per part dels dits diputats e consell requer a
saltres dits honorables veguer e sotzveguer conjunc-
n vel divisim per virtut del jurament e homenatge
r vosaltres prestats per observancia de les constitu-
ɔns usatges de Barchinona et alias que en res no
ocehisquan en virtut de la dita letra o altres qualse-
lla letres del dit Senyor Rey contra bens e fruyts
t la dita castellania e de tot quant per vosaltres scrit
ocehit e anentat revoquen tornen al sprimer sta-
ent per observancia de les dites constitucions e no-
a capitulacio sens dilacio alguna. E si per lo Senyor
rimogenit com a loctinent del dit Illustrissimo Sen-
or Rey o per la Illustrissima Senyora Reyna com a
udriu seu vos era scrit e manat que en los dits fets
le la dita castellania e comandes bens e fruyts de
quells procehissen o façan novitat alguna que abans
ue per vosaltres en res sia procehit vullau consultar
os dits diputats e consell per que en res no fet pre-
udici a la dita capitulacio e leys de la terra notificant

vos que si lo contrari per vosaltres era fet sera procehit contra vosaltres en tal forma e manera com sera necessari e la natura del negoci requer per reintegracio e observança de la dita nova capitulacio e altres leys de la terra requerint a vos notari etc.

26, 27, 28, 29 y 30 DE NOVIEMBRE. (1)

El dia 30, los señores Diputados mandaron escribir la siguiente carta.

Al molt honorable senyer En Luis Dolzinelles diputat local en la ciutat e vegueria de Leyda.

Molt honorable senyer. Requiriu lo vaguer sotzvaguer e altres oficials de aqueixa ciutat sotz virtut del sagrament e homenatge per ells prestats e o que fer e prestar son tenguts de exequir les requestes nostres e que si algunes letres o provisions a ells conjunctament o divisa seran presentades axi de la Majestat del

(1) Todos estos dias van marcados por su órden en el rejistro, pero, por una omision, involuntaria sin duda, dejó de notarse lo que tuvo lugar en los mismos, de manera que hasta se ignora si en ellos se celebró sesion.

yor Rey com de la Illustrissima Senyora Reyna tu-
a del Illustrissimo Senyor don Ferrando primoge-
e loctinent general del dit Senyor Rey en lo Prin-
at de Cathalunya tocants les dites letres o provi-
ns o havents sguard a les comandes de Miravet e
Azcho o de alguns membres drets o pertinencies
aquelles que abans deduhiren exequucio cosa al-
ia en virtut de les dites letres o provisions consul-
sobre aquelles a vosaltres. Trametent nos copia de
dites provisions e letres e fins hajen nostra res-
ta en res no procehesquen. Car com sobre la dita
teria sien emanades algunes provisions prejudicial
s constitucions leys e libertats de aquest Principat
la novella capitulacio entre lo Senyor Rey e aquest
ncipat fermada e per tant volem veure e que sia
lt attes a la observacio de les dites constitucions
s libertats e capitulacio e per les dites letres e pro-
ions o en altra manera en res derogat no hi sia. La
uesta que fareu sia continuada per vostre notari.
la en la ciutat de Barchinona a XXVI del mes de
mbre any Mil CCCC sexanta hu. — M. de Monsuar
a de Leyda. — Los deputats del General de Catha-
ya residents en Barchinona.

En otra sesion que tuvo lugar este mismo dia ocupá-
se de algunas sustituciones que se habian de hacer.
Sigue aqui una credencial dada por el maestre de San
n á Galceran Ça-Sirera, doncel, la que fué leida en
sistorio el dia 24 de noviembre, no obstante de encon-

trarse en este lugar, cuya irregularidad no aclara por ningun estilo la reseña que aquí se lee, correspondiente, sin duda alguna, al mismo dia último de noviembre.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors e nostres singulars amichs los diputats e conçel del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors e nostres singulars amichs. Nos trametem aqui a vosaltres a mossen Johan de Copons e En Galceran Ça-Cirera S. de Montornes nebot nostre exhibidors de les presents sobre certa novitat que per lo veguer de la ciutat de Tortosa nos es stada feta. Los quals plenament son informats de nostra voluntat la qual de part nostra vos han esplicar. Pregam vos quant mes afectuosament podem vos placia donar plena fe e creença e abduys los sobredits ensemps o a qualsevulla dells en lo que per part nostra vos sera dit e metre en la dita novitat lo remey que de vosaltres speram Data en lo castell de la vila nostra de Casp a XVII de noembre any Mil CCCCLXI. — Magister hospit Jherusalem.

En virtud de esta credencial, el mencionado G Ça-Sirera esplicó, á corta diferencia, lo que se c en la cédula que sigue.

la molt gran providencia de vosaltres molt reve-
ls egregis e honorables senyors diputats e consell
'rincipat de Cathalunya representants.
b gran querela significa lo reverendissimo e re-
table fra Pere R. Ça-costa mestre de Rodes e cas-
ı de Emposta dient que jatsia ell sia molts anys
ın pacifica possessio de la dita castellania e mem-
de aquella notoriament a la Majestat del Senyor
e a tot lo Principat de Cathalunya e apres pro-
io sua en lo dit magistrat la dita castellania no
vagat per quant lorde ha dispensat segons lurs
ıts del dit orde ell pot retenir la dita castellania
a vida sua e aço prometen e disponen segons lurs
ıts stils e costums. Empero aquella no vagant a
ortunitat de alguns lo Senyor Rey de fet se diu
'ia donada al noble fra Rochaberti comenador de
tso e apres sotz color que vaga e per conservacio
fruyts de aquella de la Majestat del Senyor Rey
manada al vaguer e sotzveguer de Tortosa e a al-
oficials de Cathalunya una provisio de la tenor se-
ıt Johannes etc. Inseratur. Ab la qual en efecte es
at ab pena de tres milia florius quen sien presos
a de la cort del dit Senyor los fruyts de les co-
ıdes de Miravet e de Sco qui son membres de la
castellania e aço tot es color e causa simulada
donar apres de fet la possessio del dit fra Rocha-
i. E axi de fet lo dit honorable veguer es vengut
astell de Miravet e ab destrals volia metre les por-

tes e fer altres novitats molt insolites en lo Principat de Cathalunya la qual provisio e altres actes subseguits son molt deviants e contraris a drets divinals e humanals e a les leys costums stils e lebertats de la patria jurades per la prefata Majestat hoc e de directo contra la nova capitulacio novament e solempna jurada. E per ço es cert no proceheixen de la be informada pensa de la dita Majestat qui ab summa virtut enten a la justicia e observancia dels usatges de Barchinona constitucions de Cathalunya capitols de cort usos e pratiques predites. Primo car la dita castellania es benifici ecclesiastich e la collacio o conservacio de aquella e dels fruyts de aquella pertany al dit reverendissimo e redubtable mestre e convent seu e no a la dita Majestat ab aquella humil reverencia ques pertany e fahent al contrari lo dit Senyor fa contra los dits drets comuns vulgars civils e canonichs divinals e humanals e signantment contra lo usatge de Barchinona qui comença Laudaverunt e contra la constitucio primera de Barchinona del Rey En Pere segon de gloriosa memoria Cº VIII incipiente Concedimus i promittimus et ordinamus per nos et successores nostros quod servabimus et servare faciemus libertates et inmunitates ecclesiis personis ecclesiasticis, locis et rebus eorundem. Libertat adonchs ecclesiastica axi com en lo dit ofici de castellanie si vagas seria provehit per lo dit reverendissimo mestre e convent seu car de aquestes coses la reyal Celcitut salva la sua clemencia no ha nenguna disposicio abans segons la libertat ecclesiastica a ell es interdit per los drets vul-

rs. Item lo Senyor Rey ha imposat a ell ley que no
etra algun oficial a algun loch o castell que no sia
u per fer exequucions o per altre qualsevulla causa
in dicta constitutione C° Statuimus et ordinamus.
is fa lo contrari per les dites letres o provisio car
s castells de Miravet e Desco no son del Senyor Rey
es del orde ecclesiastich Jherusolomita. Item que
uesta causa es de Cathalunya e les causes de Ca-
alunya dintra Cathalunya se deuen tractar ut in dic-
curia. C.° Itemque cause Cathalonie. Item deu esser
actada dins la vegaria de Tortosa dins la qual es la
ita castellania e segons lo capitol qui comença Item-
ie cause vicarie en la matexa cort les quals consti-
cions se han observar a la letra e tots rescrits en
ntrari son nulles segons la constitucio de Barchi-
na de la Senyora Reyna dona Maria en lo capitol
lents. Item quod omnes cause igitur etc. Item en la
iteixa constitucio de Barchinona del Rey En Pere
gon en lo capitol Item quod nos vel oficialis nostri
n expoliemus ca utum est que lo Senyor Rey e sos
icials no despull algun o alguns de qualsevulla con-
cio o stat sien de la possessio o quasi de aquells
ui obtindran sens conexença de causa etc. Mas per
es dites letres sera fet tot lo contrari car lo dit reve-
endissimo mestre Jaumes es stat oyt ne en Arago pot
esser oyt segons dit es. Igitur etc. Item que no vagant
o benifet no pot esser donat car en lo loch de la per-
ona vivent algu no pot esser posat segons les sancions
ibertats ecclesiastiques majorment que la dita caste-
ania fou donada a vida al dit reverendissimo mestre

com dit es. E axi ne obtingue sentencies. E per lo lo usatge començant alium namque e per lo capitol de cort del Rey En Marti deu se indicar en Cathalunya per directum igitur etc. Item per la nova capitulacio solemnament jurada la Majestat reyal abstinent se de intrar dins lo dit Principat de Cathalunya la sua acustumada clemencia ha preficit lo seu Illustre Primogenit ab plenissima potestat al dit Principat algunes coses solament reservades a sa Majestat per ço salva la clemencia no ha pogut aquestes provisions en aquest Principat fer. E com les letres e provisions que contra constitucions e libertats de la terra son emanades sien nulles e no degen esser obeydes per lo capitol Item quod nos vel successores en la cort segona del Rey En Jaume de inmortal recordacio en lo capitol Item ordinamus et promittimus en la tercera cort de Barchinona del Rey En Jaume segon les quals libertats totes son confirmades per lo capitol final en la dita cort e en lo dit capitol de la Reyna dona Maria ja allegat qui comença Volents. Per tant lo dit reverendissimo Senyor mestre o son procurador suplica a vostra gran providencia vos placia ab tots aquells remeys stilats e permeses que tals novitats no sien fetes e los honorables vaguer e sotzveguer de Tortosa e altres oficials reyals per vostres diputats locals e altrament sien requests e constrets observen les dites constitucions e libertats de la patria e que tot ço que es attemptat en contrari sia reduit al primer stament e en manera alguna a la dita provisio no sia obtemperar axi com a subrepticia e obrepticia e contra-

a als dits drets de la patria. E sia procehit contra los ıntrafahents oficials e altres segons forma dels dits ıatges constitucions e capitols de cort e segons forıa de la capitulacio nova et alias segons es del stil raho. E jatsia etc. — Altissimus etc.

Se recibió, en este dia, la siguiente carta.

Als molt reverends egregis nobles e molt magnifichs nyors los diputats e consell del Principat de Calunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senrs. No crech fos luny de aci una legua lo correu e divendres passat trameti a vostres grans reverenes nobleses e magnificencies quem fonch dit per rt dels LXXII de la cort quels volgues dar en scrit creença quels havia explicada en virtut de vostres tres e per mi fonch respost que yo no havia tal maıment nom semblava que freturas attes que aço no 'en actes judiciaris empero que si negu de la cort no avia oyda o compresa la dita creença que tota volta ue los dits LXXII ho ordenassen que la explicara ıntes voltes e tant spau que lo qui la volguera comaar a la memoria ley poguera be acomanar e qui la olgues scriure la poguera be scriure mas que yo la onas per scrit nou fera sens vostre manament. E fet r mi aquesta resposta ells han significat volerme ır altra volta pero nou han mes en execucio. Nom se

siu haura fet la absencia del Senyor Rey qui ana divendres passat a Xuxon a correr mont e encara no es tornat ab tot que aci sen haja sospita que no sia anat a parlar ab lo comte de Foix mas no crech sia ver. Deu hic esser vuy sino la cort spiraria. Lo juy que faç de la pratica que es servada en aquest fet nom par que sia sino tenir temps sperant ho que la pau que aquest regne tracta de la casa de Castre ab mossen Rebolledo e mossen Johan Cerdan en la qual volen que entre don Jofre sia finada ho que aqui la Senyora Reyna do be entendre aquest fet com ve en manera que sia mudat aqui de proposit e crech yo que lo Senyor Rey ha crehents que puix la Senyora Reyna es aqui que nos procehira per vosaltres senyors a negun acte de fet car lo ferme explicar la creença en lo consell del Senyor Rey e apres darme la resposta en letra per trametre aqui e demanar me la cort a cap de cinch dies la creença en scrits no es sino tenir temps sperant les coses de aqui com exiran. Placia a Deu que isquen a gloria sua e a repos de tots aquests senyors de la cort es axi que huns volrien que la conclusio de aquest fet se dilatas per que los qui han dats los dans non haguessen a fer esmena altres hi ha que volrien se dilatas per manera que aqueix Principat no podent comportar les dilacions hagues usar dels actes de fer permesos en la capitulacio en manera que ab les dents de aqueix Principat poguessen menjar lo rave e axi encara que tots vullen una cosa no la volen tots per una fe. Als diputats doni vuyt jorns e vostra letra els expliqui la creença. Diguerenme ne parlarien al Senyor

ıan fet res e per semblant a la cort expli-
ırns a la creença e nit han parlat al Senyor
an feta altra resposta sino la sobredita ne
ch a dir la veritat nols ne volgut parlar pus
emble fos honor de aqueix Principat haver
r darrere puix totes coses los son stades no-
ɜm met tots jorns en contra que ha la cort
ıtats me poden parlar cent voltes si cent
.tra pratica vos sera plasent quey tinga ma-
sera fet. Scrita en Calatayut dilluns a XVI
·e any mil CCCCLXI — Lo Senyor Rey es
t vespre. —De vostres grans reverencies no-
agnificencies humil factura quim recoman
ɜ merce de aquella Johan Ferrer.
e fet la present may correu es anat aqui ne
ira fins que de aqui vinga que tot hom sta
ıarevellat e ab prou bascha que de VIII del
ça noy ha correu de aqui. Lo Senyor Rey
ıora en hora resposta del comte de Foix per
lar ab ell. Deuen se veure en la Almunxa.—
bte demati a XXI de novembre.

1.° DE DICIEMBRE.

sesion, por tener que ocuparse los señores Di-
l asunto de las lanas.
ɔ dia, recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverends e magnifichs senyors e de molt gran providencia mossens los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Mossenyors molt reverends e magnifichs. A vostres grans providencies copia de la deposicio de mossen Miquel Cardona sobre los articles o interrogatoris per vosaltres a mi tramesos es stada per mi rebebuda be e feelment ab son original dels dits interrogatoris e deposicio corregida e examinada per vigor del manament litteratoriament per vosaltres mossenyors a mi fet a les vostres grans providencies dins la present interclusa tramet oferint me tots temps prest fer e complir tots vostres manaments. Dada en Vilafrancha de Conflent a XXIIII de noembre del any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXI. — A vostre manament molt prest qui a vosaltres molt me recoman Francesch Millars diputat local de Vilafrancha de Conflent.

Al molt reverend e magnifich e de gran providencia mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs mossenyors e de gran providencia. Una vostra letra he reebuda per la qual veig voleu ma deposicio sobre los forments que mossen Luis Xatanti debia havia comprats per lo General de que yo essent aqui li digui que me maravellave

om nuncha havia consentit ni tant poch sabia los nossenyors de mos companyons hi haguessen consenit abans sabia per lo magnifich mossen Luis Divorra o contrari que deya que noy havia consentit Es veriat que en la cambra hon se ajuntaven los vuyt en que sta En Tora sen parla e de comprar stellas per ems mes que sen fes conclusio nuncha abans vos lich que sis fos feta joy haguera dissentit per que era nformat per molts et maxime per un mercader amich le mossen Luis Divorra com sis comprassen dits forments lavors si perdia de continent mes trenta milia solidos. Es veritat que per tot lo consell hon sen renora e daltres afers fou comes a tres persones elegidores per vosaltres diputats e a nosaltres que entenesem per ques dehia que fora bo se fes provisio de forments mes que sen fes conclusio. Tal cosa yo no se ni may hi consentí mes quils ha comprats crech los ha comprats per si mateix e no pas per lo General e essent aqui ho digui al dit mossen Luis e mes fiu be hoyr en lo consell hon digui lo que ara dich e diria tots temps car es la veritat e la comisio com nos fo comes es continuada per lo honorable En Barthomeu Sellent scriva major de la casa per la qual se mostre al meu parer clar que lo General noy es tengut car ni los tres elegits per nosaltres no poden dir se fes ni a mossen Xatanti ni a altre ni per ells ni per nosaltres tal comissio ni conclusio ques comprassen forments. E ab tant molt reverend e magnifich mossenyors me recoman en gracia vostra. De Vilafrancha de Conflent a

XXIIII de novembre. — Del sempre prest a tota vostra ordinacio Miquel Cardona.

Al molt reverend e magnifichs senyors e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs mossenyors e de molt gran providencia. Essent yo en Perpinya a XIIII del present me fo donada una vostra letra de la dada de deu del present dins la qual eren interclusos certs interrogatoris sobre los quals yo havia a pendre deposicio del maguifich mossen Miquel Cardona e per quant yo anava per fahenes de hun mon jerma en que manava molt si tremis la dita letra ab los interrogatoris aci a mon loctinent crehent ell mi donas tant bon recapte com yo mateix e per certa causa ell noy ha pogut donar bon recapte per quant lo scriva meu hic es dies ha absent en tant que essent yo tornat o e hagut a fer ab altra scriva e substituit de aquell e de continent siti lo dit mossen Cardona e apres prengui del jurament e per mi fou interrogat juxta la forma dels dits interrogatoris e la sua deposicio vos tramet ab la present la qual remet a Perpinya al diputat local de present laus trametre. Quant me diau que dita letra menviaveu per correu qui speras resposta no he vist correu ans me dona dita letra hun mercader a Perpinya. Suplicant vos molt que de la tarda que he feta me hajau per scusat.

Apres de dita letra ne rebuda una altra vostra de cinch del present ab la qual era la crida me manau faça fer a qual conte la imposicio de dret que haveu imposat obre les robes e mercaderies qui entraran e exiran en aquest Principat e fora de aquell la qual de present fare publicar per los lochs acustumats de aquesa vila e apres ne donare trallats per los cullidors axi com per vosaltres mes manat. E manats me molt reverend e magnifichs mossenyors tot lo que plasent vos sia significant la Trinitat Sancta vos conserve en bon stament. De Vilafrancha de Conflent a XXIII de novembre any Mil CCCCLXI. Apres haver scrita la present e feta fer la crida sobre lo quem manats per la letra de cinch del present. — A vostre molt prest e qui a vosaltres mossenyors molt me recoman Francesch Millas diputat local de Vilafrancha de Conflent.

2 DE DICIEMBRE.

En esta sesion se ocuparon solamente de algunas sustituciones.

3 DE DICIEMBRE.

No hubo sesion.

Se recibió una carta de Juan Ferrer, cuyo contenido es como sigue.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e molt magnifichs senyors. Sperant que qualque correu spatxat partis per aqui no he curat de scriure per diversos viandants que son partits mas vehent que mes ha de vuyt jorns que no ha partit correu per aqui doni disabte passat an Lorens Vilanova burges de Perpinya una letra per vostres reverencies nobleses e magnificencies avisant aquelles del que fins en aquella hora havia fet e encara del quen occorria en aquest negoci dels dans donats a don Jofre de Castre. En apres ses seguit que mossen Rebolledo per mija del notari de la cort de aquest regne crech yo ab sabuda de la cort son venguts venir a parlament ab mi e axi lo dit mossen Johan Cerda com lo dit mossen Rebolledo me han volgut mostrar una gran causa de maravella de aqueix Principat que vulla empendre axi com empren aquest negoci com los dans fets al dit don Jofre no li vinguen gens per haver aderit ab aqueix Principat en los actes passats mas per la antiga bandositat que es entre ells de la qual es stat causa e trectador lo dit don Jofre e aqui axi lo dit mossen Rebolledo com lo dit mossen Cerdan man recitat diversos tractes que lo dit don Jofre ha manejats entre ells los quals serien molt larchs de recitar començant de la mort de mossen Pere Marrenes de Moriello ença conclohent que aço me

avien volgut dir per scusacio llur e que staven molt marevellats que aqueix Principat axi facilment donas e al que per lo dit don Jofre era stat aqui donat enenent e que si de aço que ells me dehien volia pendre aci informacio que ells mo feren dir a molts caallers e gentils homens de aquest regne qui sabien de la veritat e quant be hagueren parlat yols digui que lo carrech meu era explicar al Senyor Rey ço quem era acomanat en mes struccions e avisar aqueix Principat de la exequucio que sa Majestat manaria er en les coses suplicades e que daqui avant no tomant a mi pendre escusacions ne informacions negues per part del Principat car la informacio que de aquest negoci se havia haver jas era haguda e per ells se maravellaven que aqueix Principat hagues causa de pendre aquest negoci en la manera quel prenia que yols volia fer certs que als diputats e consell de aqueix Principat constava per proces auctentich que los vassalls de don Jofre havian manament de ell que donassen vitualles per sos diners axi als servidors de mosen Rebolledo com als de don Felip e encara designantment quen donassen al Steve de Agramunt dels liners de les sues rendes ço es del dit don Jofre. E mes se mostrava per proces que interrogat hun servidor de la casa de Castre que aquell hauria respost com li fara valença que Steve Dagramunt ma dit que lo que faça per manament del Rey. E mes constava per proces que anant presones los homens de la Squarra dehien als quils portaven presos per quens tracteu axi no sabeu que ni nosaltres ni nostre Sen-

yor may fem part ab negu e responien los quils portaven presos no vostre Senyor nos arma ab los cathalans no trague ell la bandere de Cervera e que axi mateix vessen provant don Jofre aquestes coses aqueix Principat si havia causa de fer ço que fahia e que haguessen per cert que axi com aqueix Principat nos volia mesclar en debats voluntaris que no sabera fallir a la defensio necessaria de aquells quil haveren servit majorment puix ho podien fer ab expresa licencia e voluntat del Senyor Rey e axi apres moltes rahons nos partim dihent que en Ribagorça havia tant bon mercat de testimonis que no era imposible a negu provar ço que volgues fins açi per part de la cort may mes stat pus dit ses ni se quen hagen parlat molt al Senyor Rey sent be que per quant a VI del mes que se passa la paraula entre lo dit mossen Rebolledo e don Felip de Castre lo Senyor Rey li vol tremettre lo prior de Roda que tracte pau entre ells car mossen Rebolledo mateix ma dit que no vol treua sino pau final ho guerra e ab tot que en dies passats mossen Rebolledo e mossen Cerdan no volguessen pau ab don Felip sino quey entras don Jofre ara ells se aconortaran de don Jofre puix don Felip no li puixa valer nel puixa acullir en ses terres. Aço dich mossenyors per avis de don Jofre e si la pau aquesta o treua o qualque sobresentiment nos fa hajau per cert ques seguiran infinits mals en aquesta bandositat car passats CCCC rocins de castèllans son desafahenats per aquestes aldehes que la major part yo crech seran a peticio de mossen Rebolledo. Lo Steve Dagramunt qui es stat lo

ıcipal emprenedor de aquestos dans donas a don
e. Ma dit mossen Rebolledo que es aci en Catha-
ya hi que ell la fet venir per saber de ell com eren
sades estes coses e que aquell li ha dit que ço qne
fet ses fet per la lur bandositat crech yo que seria
tia que digues als. Fins aci als no sia novat. Sper
jorns vostra resposta. Aci ha vengut nova com don
ip de Castre lo vell es mort no se la sua mort si
lara ho adobara res en aquests fets. Lo Senyor Rey
partir dema per anar a la Almunia per veures
ab lo comte de Foix. Stara dos o tres dies. Feta en
atayut dilluns a vespre a XXIII de novembre. Lo
yor Rey es partit vuy pera la Almunia. Sera aci
ıus en cert per raho de la cort. — Closa a XXIIII
mateix. — Prest als manaments de vostres reve-
cies nobleses e magnificencies quin recoman en
cia e merce de aquelles Joan Ferrer.

4, 5, 6, 7 y 8 de diciembre.

o hubo sesion, por tener que ocuparse los señores Di-
ıdos de varios negocios que interesaban á la Gene-
lad.

9 de diciembre.

'or conducto de Manuel de Monsuar se hicieron varias

proposiciones relativas á diferentes asuntos, siendo, entre otras, la mas notable una en que se preguntaba si se suplicaria á la señora Reina que el Consejo que se habia de dar al señor Primogénito fuese segun se habia ofrecido por el señor Rey, y conforme á la capitulacion; despues de lo que, el egregio conde de Prades hizo relacion de los apuntes hechos por él y algunos otros de los nueve comisionados, en los siguientes términos.

Que sia scrit a mossen Rebolledo a mossen Coscho e altres damnificadors de don Jofre als quals es stat ya scrit e encara a les universitats a qui per la recepcio que han feta que dins XXX jorns hagen feta restitucio o smena de les coses damnejades o dins lo dit termini posades e suficientment provades rahons per que tenguts no hi sien altrament passat lo dit termini ara per lavors e lavors per ara los han per enemichs e acuydats de la corona reyal e de la cosa publica juxta forma de la capitulacio juxta la qual sera procehit contra ells.

E que sia suplicada la Senyora Reyna li placia sobre aço scriure a la Majestat del Senyor Rey perque la dita Majestat hi faça provehir degudament e per semblant ne sia scrit al Senyor Rey els sia significat lo dit apuntament.

Despues de la proposicion y relacion antedichas, entraron en debate, y como hubiese algun disentimiento en la conferencia, nada resolvieron por aquel dia.

10 DE DICIEMBRE.

Continuó, en este dia, el altercado del anterior, por eer algunos que la facultad y el número de los votantes, r diversas razones, no eran suficientes, de manera que podia tomarse acuerdo alguno, hasta que el arzobispo, clarando mas esplícitamente su intencion, propuso como dio, que, sobre el asunto de don Jofre, se suplicase á Reina, y si dicha Señora no proveiese á gusto de los putados, se tuviese entonces por buena y aceptable la terminacion que tomasen los nueve comisionados; á ya proposicion se adherieron desde luego el obispo de ch y todos sus partidarios, y resultando de aquí número ficiente para hacer valer la votacion, se tomó el acuer- y fué aprobado por los señores Diputados y Consejo.

El mismo dia compareció ante los Diputados y Consejo magnífico mosen Enrique de Marle, embajador de Fran-, con una carta de su Rey, la que entregó, esplicando sde luego, en francés, el objeto de su credencial; sin ıbargo, por aquel dia no se dió respuesta alguna.

Presentáronse igualmente los magníficos mosen Bernar- Calba y mosen Galceran Oliver, caballeros, de parte la Reyna, para participar que dicha Señora deseaba esentarse al Consejo, para proponerle algunas cosas, como se les contestara, que se la esperaba con de-, aquel mismo dia, por la tarde, se presentó acompa- da del Primogénito D. Fernando, y allí, ante los Dipu- los y Consejo, la mencionada señora Reina hizo verbal-

mente y con palabras muy apuestas, la siguiente proposicion.

Fidelissimos vassalls. De la Majestat de mon Senyor lo Rey e nostros per quant de present occorren coses toquants molt lo honor de la dita reyal Majestat del qual vosaltres per la fidelitat vostra e amor e devocio que sempre haveu portat a la reyal corona tots temps vos son sentits e sentiu. Per tant es digna cosa aquelles a vosaltres esser significades perque retats lo deute vostre a vostre Rey e Senyor e aquesta es la causa de nostra venguda en lo present loch. Per letres de mossen Carles Dolius e altres bons vassalls de la Majestat del dit Senyor Rey qui son en cort del Rey de França nos seriem avisada que lo dit Rey de França cominaria voler pendre e occupar lo reyalme de Navarra e fer e attemptar algunes altres coses en prejudici del honor del dit Senyor Rey e maliciosament assaja dir e allevar que la Majestat de mon Senyor lo Rey hauria volguda fer ab ell liga e aliança per miga de mossen Carles Dolius contra los cathalans ço es que es una gran falsia e maldat e es de maravellar que en bocha de Rey se trobe en falsia les quals coses lo dit Rey de França no attemptaria sino pensant que entre lo dit Senyor Rey e los cathalans sia alguna desamor lo qual pensament prove a causa de la absencia que la Majestat del dit Senyor Rey fa de present de aquest Principat de Cathalunya. Com si la dita absencia no fos en causa del dit pensament no

ia lo Rey de França ne algun altre rey o senyor
i pensant en la virtut del dit Senyor e en la fidelitat
irtut dels cathalans hagues atreviment en fer algu-
empresa que fos en derogacio de la honor de la
al corona Darago. Per tant posant vos al davant
dits e altres inconvenients qui provenen de la ab-
cia del dit Senyor Rey e recordant vos la amor de-
cio e fidelitat que sempre a vostre Rey e Senyor
veu haguda per tanta honor del dit Senyor Rey e
ate vostre signantment concesse aquella casa per la
al lo dit Senyor Rey per sa benignitat havia ofert
entrar en lo Principat sino a peticio dels cathalans
es per tolra tota diferencia ques pogues seguir en-
la sua Majestat e lo Illustrissimo don Charles de
na memoria fill seu Primogenit lo qual passat del
sent segle axi com a nostre Senyor Deu ha plagut
lenar no es vist causa alguna star per la qual lo dit
yor venir no dega abans hi ha causes urgents a la
venguda. Per tant vos pregam exortam e amones-
n vullau supplicar la Majestat del dit Senyor Rey
la venguda sua en lo present Principat per la veu-
la del qual se refrenara la malicia e audacia del dit
y de França e de tot altre Rey strany volent insur-
contra lo dit Senyor Rey ne la sua honor sera tot
efici pau e tranquillitat en lo present Principat e
usticia sera administrada a servici de nostre Sen-
Deu e tot benefici de la terra. Oferint vos donar
ells oficials en lo dit Principat que per lo benefici
on stament seu sien necessaries.

Despues de cuya proposicion, el Infante D. Fernando, que acompañaba á su señora Madre, habló con bastante discrecion, en cuanto permitia su edad, suplicando afectuosamente que, por las razones que aquella habia expuesto, se sirviesen pedir á su padre, el señor Rey, que pasase cuanto antes á su lado. Se retiraron en seguida el referido señor Infante lugarteniente y su señora Madre; y quedando los señores Diputados y Consejo en sesion permanente, despues de haber conferenciado sobre la mencionada proposicion, acordaron, por fin, que eligiéndose desde luego seis personas, que fueron el arzobispo de Tarragona, el obispo de Vich, el conde de Prades, el conde de Pallars, Jaime Ros y Francisco Sampsó, se ocupasen estas del negocio con toda madurez, y haciendo las apuntaciones que les pareciesen necesarias, las pasasen al dia siguiente al Consejo, donde podrian hacer tambien oportuna relacion de cuanto hubiesen obrado.

El mismo dia, recibieron los señores Diputados la siguiente carta del Rey de Francia, junto con una copia de lo que habia de esplicarles su embajador, en virtud de la credencial que le autorizaba.

Loys per la gracia de Dey Rey de França. Illustres e discretes persones puis nagueres a nous este acertenes de la longe detencion des persone e heretatge de nostra treschiere e tresamee cosine la princesa de Navarre fayta por suggestion dautruy per nostre cosin lo Rey Daragon pere de nostre dite cosine au moyen

le la quale detencion nostre dite cosine est demoree
demore a marier por quoy est aventure que le re-
aume de Navarre qui est parti de la corone de Fran-
a ne vingue en stranyes mains por los termens quel
i Rey Daragon a tenuz a nostre dite cosine. A ceste
ause mens de pitie voulans socorrer a celle nostre co-
ine qui est de nostre sang e linatge come tenuz hi
ommes la quale na autre que nous qui porsuiva son
iit et afin que le dit royaume ne viegne hors de nos-
e saing e linage por la deliurance delle e de son dit
eretatge envoyons prestament per donez lo dit Rey
aragon nostre ame e fael conseller e maistre de re-
uestes de nostre hostal Henric de Marle chevalier.
por ce que savons que avez tousiorus favorize le
ait de son nostre cosi le prince tant por le ben de
ayson e bonne equite que en favour e contemplacion
e la mayson de França et de nous e que por obvier
uxs inconvenients que a cause de la dite detencion
en pourroient seguir vouldriez la deliurance de no-
re dite cosine ensemble de son dit heretatge a notre
lit conseller. Javons domne cargue de passer por de-
ers vous e vous dire e comuniquer la charge quil ha
le part nous tochant la de materie. Si vous prions si
actuosament que povons que a notre de conseller
ueillez adionester planne foys e creançe et an surplus
s chose dessus de vous emploier an mi euls que
ourrez. En quoy faisant en aurons vous et les afa-
es de tot lo pais en grande e singulariere recomen-
dacion. E per notre dit conseller nous vuellez scriu-
re e fayre savoir ce que fayt en sera. Donne a Mont-

richaud le noven jorn de novembre. — Loys. — Al Illustres e discretes personnes les depputez de Cathalongne.

Sigue la copia, antes referida, de lo que el Embajador de Francia habia de esplicar á los señores Diputados y Consejo.

Post salutaciones assuetas et presentacionem litterarum excellentissimi potentissimi ac christianissimi principis regis Francorum Enricus de Marle miles consiliarius ac magister requestarum hospicii dicti regis dicit in summa pro sua credencia potentibus ac honorandis dominis diputatis et consilio Cathalonie ea que sequntur.

Primo quod ob beneficia per dictos de Cathalonia bone memorie ac excelso domino domino principi Navarre facta magno amore dictus christianissimus rex dictis de Cathalonia afficitur velletque juxta posse procurare honores ac emolumenta dicte patrie. Quod per evidentiam facti si casus occurrat et ab eis requisitus fuerit realiter agnoscent.

Sed ut dictis dominis de Cathalonia non lateat dicta bona afectio dictus christianissimus rex volens factis hostendere que asserit et hostendit. Nam cum a paucis diebus citra et post decessum excellentissimi principis Navarre illustrissimus ac potentissimus rex

Aragonum dominum Charolum Dolius suum embaxiatorem ad christianissimam regiam francorum majestatem misisset ad habendum ligas et amicicias et cetera dicta christianissima majestas cognoscens quod dicte lege et amicicie procurabantur in damnum et gravamen patrie Cathalonie aures numquam prebere voluit.

Item quoniam dicti de Cathalonia ob dictum favorem dicto domino principi collatum tum ob merita sue persone tum quia erat de domo et sanguine dicte christianissime regie majestatis ac aliis causis favore possibili tractabit et ipsos contra quoscumque jurabit qui damnum aut gravamen contra ipsos de Cathalonia inferre vellent.

Item et quia per decessum dicti Illustrissimi principis Navarre regnum Navarre certis modis pertinere dignoscitur excellentissime principesse ac primogenite regis Aragonum que ut dicitur ab ipso rege Aragonum detinetur indebite dicta christianissima Majestas tum quia dicta primogenita de sanguine suo orta est tum etiam quia dictum regnum Navarre a domo Francie exit summopere desiderat ut dicta domina primogenita in sua libertate ponatur suo regno maritalique copula ad sui voluntatem et parentum suorum secundum statum suum gaudere valeat. Ob hancque causam dictus de Marla apud dictum excellentissimum principem regem Aragonum mittitur.

Item nec de Illustrissimo principe rege Castelle dicti de Cathalonia formident quin dicta majestas francorum suos embaxiatores ad ipsum misit qui rex

Castelle nullam ligam prejudicantem voluntati regis francorum faciet.

Cupit Rex quod dicti de Cathalonia in bona unione permanere valeant faciantque ei scire que occurrant quoniam ipse christianissimus rex pro conservacione status bonorum ac dominii eorum liberaliter ac bono corde laborabit.

11 DE DICIEMBRE.

Mandóse notificar á los Concelleres la deliberacion hecha sobre el asunto de D. Jofre, que fué aprobada desde luego por los representantes de la ciudad: a consecuencia de lo que, se nombró en seguida una comision, para suplicar á la Señora Reina, en lo tocante á la deliberacion referida.

El mismo dia, por la tarde, se congregó otra vez el Consejo, y ocupándose principalmente de la venida del Señor Rey, se fueron emitiendo los votos y pareceres de cada cual por el órden siguiente.

Voto del arzobispo de Tarragona.

Que la Majestat del Senyor Rey per molts respectes e causes per lo dit senyor archabisbe largament deduhits per benifici e honor del Principat de Cathalunya sia suplicada e demanada persona o persones trame-

lores per los diputats e conçell representants lo
incipat de Cathalunya que vinga e residescha en lo
t Principat en axi que fahent residencia la sua Al-
sa cesse lo exercici de la loctinencia del Senyor Pri-
ogenit e absentant se lo dit Senyor Rey ipso facto
ercescha lo dit Senyor Primogenit la sua loctinen-
a sens alguna altra provisio com sia irrevocable.
mpero abans que la dita embaxada vaja o peticio o
emanda se faça la Senyora Reyna haja donar orde
compliment en provehir de tots oficials e minis-
es de justicia e ordenar lo consell e ordenar la casa
el Senyor Primogenit juxta forma de la capitulacio.
a qual en tot e per tot sia inviolablament observa-
a. E venint lo dit Senyor Rey regescha ab los oficials
rdenats.

Del señor obispo de Vich.

Que la Illustrissima Senyora Reyna deu esser su-
licada de donar oficials al Principat e consellers al
enyor Primogenit e ordenar la casa sua de tots ofi-
ials e ministres juxta forma de la capitulacio. E que
tes aquestes coses en apres se deu molt attendre so-
re les coses proposades per la dita Senyora Reyna
e la venguda del Senyor Rey que nos puixa en res
rejudicar a la capitulacio e per tant nos deuen trac-
ar axi precipitadament abans attes que la dita capi-
ulacio es stada composta ab molta maturitat e ab in-
ervencio de les universitats reyals e altres moltes
ersones del Principat tractant se de la venguda del

Senyor Rey e abans de concloures de aquella deurien esser les dites universitats e altres persones appellades. Scrita empero de parer que al embaxador de França deurie esser feta decontinent resposta tal que satisfara la honor del Senyor Rey e a la bona fidelitat del Principat segons al altre embaxador es stada feta.

Del conde de Módica.

Que sia demanada la venguda del Senyor Rey e que sia suplicada la Senyora Reyna donar oficials e que la capitulacio sia cumplida e aquestes coses no li apar degen retardar la suplicacio de la venguda del Senyor Rey e que sia trebellat per totes forçes que la dita capitulacio haja compliment e les coses que lo Senyor Rey ha promeses.

Del vizconde de Illa.

Que lo Senyor Rey deu esser suplicat de sa venguda pero que abans no sortescha efecte la dita suplicacio sien donats oficials e fetes altres coses que la capitulacio ordena.

De Tomás Taqui represante de Perpiñan.

Que havia consultat sos principals e ques salvara deliberacio fins haja resposta la qual spera de hora en hora per adherir se a la opinio que haura dels dits sos principals.

De Juan Ramon representante de Perpiñan.

Que sta en la opinio del dit mossen Tomas Taqui companyo seu. Et idem dixit en nom de Leyda.

Del religioso Çaplana, representante del Comendador, su tio.

Que lo Senyor Rey sia de continent suplicat que vinga e la Senyora Réyna sia per semblant decontinent suplicada que done los oficials al Principat necessaris e orden la casa del Senyor Primogenit.

De mossen Juan Lull.

Que la dita Senyora Reyna deu esser suplicada de donar recapte e compliment a la capitulacio sens fer mencio de la venguda del dit Senyor Rey. Crehent que la dita capitulacio havent compliment la suplicacio de la venguda del Senyor Rey sera demanada sens alcu convidar e que sera degudament feta en son cas e loch.

De Pedro Dez-Plugues.

Que sia suplicada la Senyora Reyna que done oficials e compliment a la capitulacio e que pora fiar sa Senyoria que lo Principat fara tal cosa que lo Senyor Rey e sa Senyoria ne seran contents.

Del maestro Martin Pere.

Que no ha potestat de sos principals de Gerona a votar en tal acte sens consultar los als quals ha avisats per letra e non ha encara resposta.

De micer Severtes.

Que es de parer de consultar la ciutat de Tortosa abans de res dir.

Del abad de Monserrat.

Dix esser del vot del vezcomte Dilla.

De mossen Francisco de Asis del Bosch.

Qué se retenie deliberacio fins Barchinona haja deliberat. E per Cervera dix haver consultat la vila e no poder res dir fins la consulta sia venguda.

De mosen Regaç.

Que la capitulacio sia servada ad unguem realiter cum efecte. Secundo de ingressu domini Regis que sia elegida embaxada segons al consell sera vist e que facen lavors la embaxada de la intrada del dit Senyor.

De mosen Francisco Dez-Valls.

Que lo Senyor Rey sia suplicat de la sua venguda. Pero que aquesta suplicacio no sia deduida a efecte fins tant que la Senyora Reyna haja provehit dels oficials e ordenat lo consell del Senyor Primogenit e la casa sua.

Sin embargo de ocurrir algunas dificultades sobre la aptitud de mossen Luis Xetantí, que habia sido conceller el año anterior, y de mediar algunas protestas, el señor arzobispo, de cuya opinion habia treinta votos, se adhirió con todos los suyos á la del vizconde de Illa, y en consecuencia, acordóse definitivameute, con aprobacion de los votantes, que fuesen elegidas tres personas, para participar dicho acuerdo á la ciudad de Barcelona, y fueron el reverendo abad de San Juan, el caballero mosen Juan Çabastida y mossen Francisco Sampsó.

11 DE DICIEMBRE.

Faltando en la sesion de este dia algunos individuos por haberse negado á concurrir, deliberaron los asistentes nombrar una comision de personas, gratas á los disidentes, para rogarles que se sirviesen asistir, y otra para que se ocupase de la contestacion que se hubiese de dar al embajador del Rey de Francia.

El mismo dia, las personas encargadas de participar al Concejo de la ciudad la deliberacion de los señores Diputados y Consejo sobre la proposicion hecha por la señora Reina, pasaron á ejecutarlo, y la entregaron, despues de leida, al Consejo de XXIV, que se encontraba reunido en las casas consistoriales, el cual se ocupó de la misma desde luego, para deliberar.

15 DE DICIEMBRE.

Habiéndose leido la contestacion al Rey de Francia, fué aprobada por unanimidad, previniendo, sin embargo, que antes se manifestase á los Concelleres.

Estando reunidos los señores Diputados y Consejo, para el objeto referido, presentáronse tres consejeros reales, en calidad de embajadores de la Reina, quienes de palabra expusieron que dicha Señora habia ofrecido proponer desde luego los oficiales de justicia del Principado y los consejeros del señor Primogénito, así como todos los demás individuos que habian de constituir el servicio de su casa; á cuyo fin, entregaron las notas, listas y proposicion que siguen.

Lista de los oficiales del Señor Rey en Catalunya.

Vieecanceller micer Marquílles.
Regent cancellaria micer Jaume Taranan.
Gobernador de Cathalunya En Felip Albert.

vocat fischal de la cort del Senyor Rey micer Anthoni de Mesa.
vocat fiscal de la cort del veguer de Barchinona micer Anthoni Riquer.
lvocat dels miserables micer Francesch Alexandre.
othonotari micer Johan Dusay.
gutzir mossen Crespa.
'esorer mossen Galceran Oliver.

Individuos del consejo real en Cataluña.

Consellers de Barchinona.
Diputats de Cathalunya.
Comte de Modica.
Comte de Prades.
Comte de Pallars.
Bisbe de Barchinona.
Bisbe de Vich.
Bisbe de Oscha.
Vezcomte Dilla.
Abat de Montserrat.
Mestre Ferrando prior major de Tortosa.
Don Francesch de Pinos.
Abat de Sant Johan.
Mosen Dalmau de Queralt.
Abat de San Cugat.
Micer Luis Miquel.
En Pere Dusay.
En Johan de Marimon.

Mossen Bernat Çapila.
Mossen Vilademany.
Mossen Bastida.
Mossen Ivany de Sant Menat.
En Jaume Ros.
Don Mateu de Moncada.
Mossen Jaume March.
En Guillem Arnau de Cervello.
Mossen Guillem Ramon Çaplana.
Mossen Bernat Civeller.
Don Hugo de Cardona.
Mossen Boxadors.
Mossen Baltasar de Margens.
Mossen Bernat de Requesens.
En Francesch Sampso.
Mossen Gralla.
Thomas Taqui.
En Vallgornera.
En Pere Johan de Sant Climent.
Lo canonge Çaplana.
Micer Agosti de la Illa.
Mossen Erill.
Micer Marquilles.
Micer May.
En Johan Lull.
Abat de Poblet.
Mossen Calba.
Mossen Cruilles.
Ardiacha de la Mar.
En Pere de Rochaberti.

Micer Mijans.
Micer Arnau dez Mas.
En Pere Torrent.
En Manuel de Corbera.
Mossen Johan de Monbuy de Tagamanent.
Mossen Bernat dez Plugues.
Mossen Bellera.
Mossen Miguel de Gualbes.
Mossen Luis Divorra.
ots los oficials que per ordinacio son consellers.

Proposicion.

a Serenissima Senyora Reyna. Considerat que lo
ıtrissimo Senyor Princep son fill primogenit no
.l renda a present per ço no es posible ordenar
asa. Empero lo dit Senyor Princep sta ya entre
alans e a sa Senyoria servexen cathalans e a son
ey e custodia son diputats los infrascriptes.

Don Mateu de Muntcada.
Don Anton de Cardona.
Lo mestre Racional.
Mossen Johan Çabastida.
Mossen Burgues procurador reyal.
En Guillem Arnau de Cervello.
En Pere de Rochaberti.
Mossen Guillem Ramon Derill.
Mossen Ivany de Santmenat.

Mossen Jaume March.
Berenguer Dolius.
Mossen Dalmau de Queralt.
Mossen Requesens de Soler.
Mossen Galceran Durall.
Mossen Guillem Ramon Çaplana.
E los altres qui han carrech de son servey son cathalans com dit es.

Hecha la proposicion que antecede, y entregadas las listas por los embajadores, marcharon estos, y continuó en sesion el Consejo, ocupándose de tal asunto, mas al cabo se acordó que, dando espacio para que cada cual pudiese meditar lo que fuese mas conveniente, no volviera á reunirse hasta el dia siguiente á las dos de la tarde.

Aquella misma noche, por órden de los señores Diputados, fué remitida á los Concelleres y Consejo de treinta de la ciudad, la siguiente carta que se habia de enviar al Rey de Francia, y despues de haberla leido el notario Perelló, como tambien la que envió dicho rey, la credencial y demás papeles que presentó el embajador, fué aprobada aquella, y, en consecuencia, expedida desde luego.

Al molt alt e molt christianissim Sènyor lo Rey de França.

Molt alta e molt Excellent e christianissim princep e Senyor. De la Excellencia vostra havem rebuda una letra e hoida la creença en virtut de aquella a nosaltres explicada per lo magnifich cavaller conse-

è mestre de requestes de vostra cort mossen En-
de Marle la qual entesa responem a vostra Altesa
lo per nosaltres fet circa la liberacio de la perso-
lel Illustrissim Senyor don Charles de gloriosa
ıoria primogenit de la Majestat del Serenissim
re Rey e Senyor es stat per lo seu deute de fide-
per nosaltres degut de la reyal corona e a aquell
ı a Primogenit de aquella e no per algun altre
ırd o respecte. Si empero a vostra Excellencia es
a cosa accepta nosaltres ho havem a contentacio.
raciam en apres a vostra Celsitud la sua bona vo-
at e afeccio envers nosaltres e aquest Principat
per semblant farien de bon voler per benefici e
:emplacio de vostra Altesa lo que possible nos
a. Salva tots temps la fidelitat e tota reverencia e
or del dit nostre Rey e Senyor. Envers la Majestat
qual fonch e sera perpetualment la fidelitat devo-
reverencia e amor nostra qual de fidelissimos vas-
; deguda e pertinent es per semblant som certs de
ıa bona gracia e amor envers nosaltres e lo dit
ıcipat qual de virtuos benigne e clement Rey e
yor en sos humils e feels vassalls esser deu. E aço
xi en veritat no contrestant qualsevol altres pensa-
ıts o reports en contrari fets. Totes les altres co-
de part de vostra Excellencia a nosaltres explica-
per quant sguarden principalment la Majestat del
nostre Rey e Senyor e nosaltres no havem en
elles sino deute de bon vassallatge remetem a la
Majestat. Sera tots temps en nosaltres ferm e
stant proposit en fer e complir no res alre que la

sua ordinacio e manaments com devots humils e feels vassalls seus. Ab tant molt alt e molt Excellent christianissim Princep e Senyor tinga la Sancta Trinitat en sa proteccio vostra Illustrissima Senyoria. Scritta en Barchinona a XV del mes de decembre del any Mil CCCCLXI. — De la Excellencia vostra devots servidors los diputats del General e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya.

17 DE DICIEMBRE.

Reunidos en sesion á las dos de este dia, conforme habian resuelto en la anterior, presentóse mosen Arnaldo Fonolleda, consejero real y baile general de Cataluña, de parte de la Reina, con la idea de cumplir la promesa que hizo dicha Señora, de presentar en tal dia el nombre de la persona que designase para canciller y el de algun otro que se habia omitido en las listas, y á este objeto dijo que se señalaba para el primero al arzobispo de Tarragona y para lugarteniente de protonotario á En Gaspar Maymó; despues de lo que, partió dicho Fonolleda, y conferenciando el Consejo sobre tales asuntos, deliberóse que antes de votar la admision de los propuestos, se tratase de suplicar á la señora Reina, para que proveiese los oficiales y ministros de justicia que faltaban, conforme ya se habia deliberado. Hecha la deliberacion referida, suspendióse por entonces la sesion.

Fué recibida, el mismo dia, la siguiente carta del señor Rey.

Als reverend e venerables pares en Christ nobles
agnifichs amats e feels nostres los diputats del Ge-
ral e consell lur representants lo Principat de Ca-
alunya.

Lo Rey.

Reverend e venerables pares en Christ nobles mag-
fichs e amats e feels nostres. Vostra letra feta a
XIIII de novembre prop passat havem reebuda en
qual és feta commemoracio de certa provisio de
ostra cort emanada dirigida als veguer e sotsveguer
Tortosa e altres oficials manant a aquells que
enguessen a lurs mans les comandes de Miravet e
Azço ab lurs rendes e fruyts e que no permetesen
er algu la possessio de les dites comandes esser
esa sens nostra licencia e manament ne usar de
alles o altres provisions de les dites comandes o al-
ma de aquelles disponents segons en la copia de la
ita provisio a nos remesa se conte es feta mencio
er lo semblant en la dita vostra letra de certa remis-
o o guiatge per nos atorgat a Miquel Davinyo don-
ell de Vilafranca de Penades e de altre guiatge ator-
at a mossen Miquel de Gualbes cavaller domiciliat
n Barchinona pretenents les dites provisions esser
tades fetes e procebir contra forma de la capitulacio
ntre nos e aqueix Principat fermada suplicant nos
b molta instaucia que per deguda observacio de la
ita capitulacio nos plagues revocar cassar e anullar
a dita letra remissio guiatges e actes si alguns altres

semblants hi hauria remetent tota la administracio e exercici al Illustrissimo Princep don Ferrando nostre molt car e molt amat fill primogenit e loctinent general segons que en la dità vostra letra stesament es contengut. Satisfent a la qual vos responem que a Deu no placia james la intencio nostra sia stada ne creem que per la expedicio o concessio de les dites letres o provisions sots la forma que son stades desempatxades sia stat fet res contra la dita capitulacio car jàsia per virtut de la dita capitulacio per nos fos creat loctinent general irrevocable lo Illustrissimo Princep don Charles nostre molt car fill primogenit a qui Deu do santa gloria en lo dit Principat de Cathalunya e comdats de Rossello e de Cerdenya e en la dita loctinença hage succehit lo dit Princep don Ferrando nostre molt car fill primogenit segons forma de la dita capitulacio no veem empero que per la collacio de la dita potestat a nos sia tolta facultat de provehir stant fora lo dit Principat en totes aquelles coses que haurien pogut proveir abans de la ferma de la dita capitulacio essent absents del dit Principat exceptats los casos expressament prohibits per los capitols en algu dels quals no es compres la expedicio de les dites provisio guiatge o remissions. Tota via empero per que apparega de la nostra bona e dreta intencio la qual es observar a la letra la dita capitulacio nos de present scrivim a la Illustrissima Reyna nostra molt cara e molt amada muller tudriu e curadriu del dit Illustrissimo Princep don Ferrando nostre molt car fill primogenit e loctinent general a la qual tra-

metem copia de vostra letra e de la provisio nostra en aquella inclusa donant li carrech special que ab bon consell e digesta deliberacio faça veure e regonexer si en e sobre les dites coses per vosaltres a nos scrites inadvertentment o en altra manera res sera stat fet contra la dita capitulacio ço que no car com dit havem aquella volem que sia inviolablement observada e que en res no li sia derogat. Dada en Calatayu a VII dies de deembre del any Mil CCCCLXI. —Rex Joannes.

Siguen dos cartas, que no debieran hallarse en este lugar, (conforme se advierte en el registro,) pues fueron expedidas el mismo dia de su fecha.

Molt alt e molt Excellent Senyor.

Aci es vengut hun embaxador del Rey de França lo qual nos ha portat letra de creença del dit Rey e en virtut de aquella ha explicat de paraula e apres nos ha donada sa proposicio en scrits. Nosaltres responem al dit Rey per nostra letra. De la qual letra e altres coses dessus dites trametem a vostra Majestat copia e copies intercluses dins la present per que vostra dita Majestat veja lo scriure del dit Rey e lo proposat a nosaltres e la resposta. Ab tant molt alt e molt Excellent Senyor tinga la Sancta Trinitat en sa proteccio la Excellencia vostra la qual de nosaltres man lo que li placia. Scrita en Barchinona a XVI del mes de

deembre del any Mil CCCCLXI. — De vostra Excellencia humils subdits e vassalls qui en merce e gracia vostra humilment se recomanen los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya. — Al molt alt e molt Excellent Senyor lo Senyor Rey.

Al molt honorable senyer En Johan Ferrer missatger dels diputats del General de Cathalunya en la cort del Senyor Rey.

Honorable senyer. Per lo magnifich mossen Charles Dolius vos trematem una letra dreçada al Senyor Rey ab la qual li notificam la venguda de hun embaxador del rey de França e ço que per ell nos es stat proposat. Presentau la a sa Altesa de continent que rebuda la hajau ab humils recomendacions de nostra part e del consell. E no cesseu solicitar los altres afers per los quals sou aqui. Sobre los quals vos scriurem en apres. Dada en la ciutat de Barchinona a XVI del mes de deembre del any Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

27 DE DICIEMBRE.

Se recibió, en este dia, la siguiente carta de Juan Ferrer, que era el embajador enviado por los Diputados al Sr. Rey.

Als molt honorables e de gran reverencia e magnificencies senyors los diputats del General de Cathalunya.

Mossenyors molt honorables e de gran reverencia e magnificencies. Des que scrivi per lo correu qui porta la resposta del Senyor Rey sobre lo fet de les empares de la castellania de Emposta e lo fet dé mossen Miquel de Gualbes e den Avinyo no he hagut letra neguna vostra e per ço stich sperant quem manareu que al present tot he hagut a fer ab lo Senyor Rey es stat remes aqui a la Senyora Reyna. Crech Deu volent tot se sera aqui acordat. Lo Senyor Rey parti tan tost lo dijous passat puix hac finada la cort la via de Exarch e de Vila Roya per correr mont deu dormir a nit en Ylucha sera aci la nit de Nadal per que yo no fer al present res ab sa Majestat sino per avis que vinga de aqui e los correus tots venen aci dret. No so anat ab ell sperant que si correu negu vengues tant tost tirar la via sua. Novitats noy ha negunes al present tot hom spera lo embaxador françes que ve aci que dira. He sentit que al Senyor Rey ha sabut greu que la Senyora Reyna haja mogut aqui lo fet de la sua entrada aci sa fet remor de hun gran scandol que cuyda esser en lo taulell dos jorns ans de Santa Lucia. Nom se quant son stats los fets que aci molta es stada la remor. Lo prior de Roda no es tornat encara de don Felip de Castre nis sap sis levara aquest debat que mossen Arinyo servidor del dit don. Felip es stat aci

quatre joms ha e porta moltes dificultats qne hixen en aquesta concordia. Crech prest tornara lo dit prior ab una conclusio o ab altra. E manen me mossenyors vostra reverencia e magnificencies lo que plasent los sia. Feta en Calatayut dimarts a vespre a XXII de deembre. — Mossenyors. — Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses Johan Ferrer.

30 DE DICIEMBRE.

Reunido el Consejo, presentóse Galceran Oliver, en nombre de la Reina, y entregó la proposicion que dicha Señora creia del caso hacer, sobre el asunto de don Jofre de Castro, cuyo contenido es como sigue.

La Senyora Reyna per satisfer e complaure no solament a les coses compreses e havents sguart a la capitulacio e concessio feta per la Majestat del Senyor Rey mas encara per la molta benivolencia e amor que ha a condescendre a totes instancies dels poblats en lo Principat de Cathalunya havents a memoria lo que per part de diputats e consell a la Excellencia de la dita Senyora Reyna en los fets de don Jofre de Castro es stat suplicat e demanat. Plau a la dita Senyora tots aquells fets cometre e soltament comprometre e lexar aquells en poder de una persona per part

del Senyor Rey e de la dita Senyora e altra persona per part del Principat de Cathalunya axi que aquestes hagen e puguen satisfer integrar e totalment egualar e smenar qualsevulla dans e interessers que sien donats al dit don Jofre terres sues o vassalls seus pus a les dites dues persones haguda vera informacio sia vist aquells tals dans haver rebuts per occasio e causa del servey fet per lo dit don Jofre al dit Principat. Alargant aquestes coses a tota indemnitat e beneficí del dit don Jofre sustancia no mudada. E si per cas les dites dues persones concordar no poran ara per lavors la dita Senyora Reyna nomena e es contenta sia tercera la ciutat de Barchinona prefigint temps en les sobredites coses axi breu com vist sera a deputats e consell oferint nomenar la persona decontinent haguda la resposta de la present scriptura oferint mes per la cosa judicada donar per fermançes mercaders de la present ciutat suficients e bastants.

Hecha la antecedente proposicion, acordóse que pasasé á las nueve personas designadas para ocuparse de este asunto, quienes podrian examinarla, hacer las observaciones y anotaciones que creyesen conducentes, y pasarla despues al Consejo, para poder así deliberar.

En la misma sesion, se hizo lectura de una carta de los embajadores, cuyo contenido es como sigue.

Als molt reverents egregis nobles magnifichs e

honorables senyors los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Recomendacions precedents a vostres senyories la present es per notificar vos com a XX del present mes de novembre arribam aci en Roma e lendama anam a fer reverencia al senyor vicicanciller e li donam vostra letra lo qual nos rebe molt graciosament e se oferi de molt bona voluntat fer tot lo que possible li fos per lo Principat de Cathalunya e de continent nos hague audiencia de nostre Sant Pare e apres de la humil recomendacio e besament de peus a la sua Santedat de part de vosaltres senyors de diputats e conçell representant lo Principat de Cathalunya li presentam la letra de creença e apres que aquella hague legida li explicam largament la creença segons per vostres instruccions nos es stat comes e apres quens hague hoyts ab molt bona cara graciosament nos respos significant nos com lo Principat de Cathalunya ha obrat molt virtuosament en la liberacio del glorios Primogenit e que ha gran plaer del repos e tranquillitat del Senyor Rey e de aqueix Principat oferint se fer tot lo que degudament pora per lo dit Principat quant tocha als miracles de que ya sa Santedat havia hoyts dir molts e per nosaltres li son stats ratificats mostra trobar hi gran plaer dient nos com la sglesia de Deu acostuma de fer grans proves e examinacions dels sants ans que sien aprovats per aquella e quen remet al temps ha venir e que en tal manera se poran continuar los miracles que seran

gran laor de Deu e proteccio de aqueix Principat. Deles altres coses que demanau de hoyr missa en temps de entradit lo jorn de Sant Jordi e del altar portatil ja es signada la suplicacio de continent que sia desempatxada la bulla. Laus trametem eus scriurem pus larch. A present nons occorre mes scriure sino que la Sancta Trinitat conserve longuissimament vostres senyories les quals nos manen lo que plasent vos sia. De Roma a XXVIII de novembre any Mil CCCCLXI. — Prests a la ordinacio de vostres senyories quins comanam a vosaltres lo prior de Cathalunya fra Johan de Cardona comanador del Masdeu.

Sigue la lista de los oficiales de la casa ó servidumbre del Señor Rey, creados en Cataluña, y que fué presentada á los Diputados de parte de la Señora Reina.

Nomina dels oficials del Senyor Rey creats en Cathalunya.

Canceller.

Patriarcha e archabisbe de Terragona.

Governador de Cathalunya.

En Phelip Albert.

Vicecanceller.

Micer Marquilles.

Regent Cancellaria.

Micer Jaume Terranau.

Promovedors.

Mossen Johan Sorts.
Mossen Johan Dalmau.
Mossen Ramon Gilabert.
Mossen Galceran Hostalrich.

Alguacis.

Mossen Janer.
Mossen Anthoni Guillem Crespa.

Advocat fiscal de la cort del Senyor Rey.

Micer Anthoni de Mesa.

Advocat fiscal de la cort del veguer de Barcelona.

Micer Anthoni Riquer.

Jutges de cort.

Micer Pere Muntmany.

Micer Ramon Soler.

Hoidors de cort.

Micer Francesch Pujades.
Mossen Santdionis.

Advocats dels miserables.

Micer Francesch Alexandre.

Tresorer.

Mossen Galceran Oliver.

Prothonotari.

Micer Johan Dusay.

Loctinent de prothonotari.

En Gaspar Maymo.

Secretaris.

Mossen Johan Peyro.
Mossen Pere Perello.

Secretari extraordinari.

Mossen Jaume Vila.

Scrivans de manament del Senyor Rey.

Johan Sellent.
Bernat Audor.
Bernat Ros.
Johan Girgos.
Daniel Bertran.
Johan de Gualbes.
Johan Solsona.

Scrivans de manament de loctinencia.

Johan Maso.
Johan Gallet.
En Lobera.
Berenguer Granell.
Barthomeu Timor.

Peticioners.

Pau Vida.
Pere Çaçala.

Scrivans de manament de la thesoreria.

Miquel Bru.
Pere de Puig-gros.

Solicitador.

Luis Salvador.

Scrivans de registre.

uis Cubells.
ernat Baget.
ere Descaus.
han de Cervello.

Sagelladors.

han de Sant Geordi.
aspar de Sadornes.

Scalfador de cera.

rancesch Pi.

Los del ofici de la tresoreria.

rthomeu Scaler.
u Bedia.
Riera.
re Ramon de Soler.
quel Cervia.
istan de Farrell.

Procurador fiscal.

rcia de Borau.

Procuradors de miserables.

Johan Brusca.
Jaume Johan.

Porters del Senyor Rey.

Johan Canet.
Gabriel de Mur.
Leonart Codina.
Rafhael lo Tort.
Gravalosa.
Fenals.
Eximeno.
Johan de Menargues.
Johan Sagarra.
Pere Calbo.
Venrell.
Gaspar.
Olzina.
Geronella.
Johan Robro.
Johan Segarra.

Porters de la Senyora Reyna.

Garcia de Sant Audor.
Johan de la Reyna.
Saucho de Valmeseda.

Verguers.

me Badia.
e Dempurda.
nat Mariner.
e Sanchiz.
honi de Marimon.
an de Valencia.
e Carnicer.
ncoy lo Giponer.
an lo Sabater.
niel Coll.

Verguers de la Audiencia.

rti Dorna.
an Prats.

ierte, al pié de esta lista, que de los oficiales y
que en ella se mencionan, y que comprendia la
ion otorgada por el Rey, se envia nota á los Di-
en satisfaccion y cumplimiento de aquella, y de
s no comprendidos, solo con la idea de manifes-
er ostensible la voluntad del monarca.
la lista y nota que preceden, se levantó la se-
ara que quedase tiempo de meditar sobre lo que
se hacer, acordóse que se celebrase otra el dia
, á la misma hora.

AÑO 1462. (1)

DIA 2 DE ENERO.

Todos los que asistieron en este dia á la sesion, acordaron unanimemente facultar á los Diputados, y al arzobispo de Tarragona, conde de Pallars y mosen Miguel Dez-Pla, conceller de Barcelona, para que eligiesen tres personas, una de cada estamento, las quales se encargasen de ver y examinar los poderes de todos los individuos, que, en representacion de universidades, ó como sustitutos, tuviesen entrada en el Consejo, así como de clasificar á todos los que hubiesen de ser admitidos ó habilitados á este objeto; y hecha la deliberacion, fueron elegidos los magníficos micer Nicolás Pujades, arcediano de la Mar, mosen Arnaldo de Vilademany y de Blanes, caballero, y mosen Juan Lull, ciudadano de Barcelona.

---

(1) Desde esta fecha, en que empieza el tomo 6.º del original, en vez de ir marcados por un órden riguroso todos los dias, como puede observarse en lo publicado hasta aquí, indícanse solamente aquellos en que se celebra sesion, aunque siempre colocados por órden cronolójico.

7 DE ENERO.

esentáronse á los Diputados y Consejo el noble don cisco de Pinós, mosen Bernardo Fivaller y mosen ardo Çapila, caballeros, embajadores enviados de par- la Señora Reina, quienes hicieron las dos siguientes osiciones: — 1.ª Que la Señora Reina les suplicaba sen á su cargo el negocio de los oficiales, por ser muy saria su resolucion, quedando concedido lo que ha- solicitado. — 2.ª Que dicha Señora se proponia ha- convocacion de la gente del Principado para jurar fante D. Fernando, como á Primogénito etc. A cuyo o, presentaron dichos embajadores la credencial de la ra Reina, que sí bien está indicada, pero dejó de co- e en el registro.

biendo contestado á los Embajadores, que hasta la n próxima no se deliberaria, se despidieron aquellos; o continuo se acordó que, para la declaracion de ofi- s sospechosos, se emplease el medio de votacion se- , valiéndose á este objeto de habas blancas y habas as, que depositarian los votantes en dos cajas diferen- y pasando á la votacion del arzobispo de Tarragona, el oficio de canciller, con la idea de experimentar el ltado de esta práctica, se hizo escrutinio, y se encon- l número regular de votos (contando entre estos los o habian emitido doble, esto es, como particulares y representantes de universidades,) con lo que se dió admitido y no odioso el referido arzobispo para el car- esignado.

9 DE ENERO.

Se prosiguió la votacion en este dia, por el mismo medio de habas blancas y habas negras, aceptándose para los cargos de gobernador, vicecanciller y regente la cancilleria á las personas designadas.

En esta sesion los señores Diputados mandaron expedir la carta que sigue.

Al molt noble e molt magnifich mossen Gracian de Luça senyor de Sant Pere en lo regne de Navarra.

Molt noble e molt magnifich mossenyer. A noticia nostra es pervengut que lo magnifich Guillem Ramon de Peramola e Dez Brull cavaller natural e domiciliat en aquest Principat seria stat es detendria pres en aqueix regne per vos e o gents vostres la qual cosa es stada e es a nosaltres en molta admiracio. Per quant sabem vos esser stat devot e afectat servidor del Illustrissimo Senyor don Charles de gloriosa recordacio Princep de Viana e primogenit del Illustrissimo Senyor Rey e crehem sapiats qual es stada la devocio e afeccio dels cathalans e de tot aquest Principat segons lo deute e obligacio quen importava et alias per les virtuts del dit Senyor Primogenit envers la sua Excellentissima persona. E quant sguarda la particularitat del dit mossen Guillem Ramon pot esser que vostra

magnificencia ho ignora. Pero fem vos cert com era servidor familiar domestich e oficial ço es camerlench del dit Senyor Primogenit e ell e totes ses coses en molta sua familiaritat. E per tants sguards donchs pregam quant mes stretament podem la noblesa e magnificencia vostra vulla soltar e donar libertat al al dit mossen Guillem Ramon sens alguna exaccio ne ultra vetxacio sua. Com no solament per los dits respectes dega esser de axo preservat abans merite esser be rebut e tractat per tots los devots del dit Illustrissimo Senyor Primogenit e qui volran haver de sa Excellencia bona recordacio e fer deguda retribucio a les coses sues. E jatsia los dits sguards sien vers vos potissimos e assats eficaçes per obtenir la liberacio predita encara nosaltres e tot aquest Principat en lo qual lo dit mossen Guillem Ramon es reputat estimat vos haurem aquella en molta complacencia e gratitut qui per tots los servidors del dit Senyor Primogenit e per la noblesa vostra entre los altres james no oblidarem fer lo que farem lo dit Senyor Primogenit vivint. E tota vegada ho comprovareu axi per obra que lo cas importe res a nosaltres factible per la vostra honor. Dada en la ciutat de Barchinona a VIIII del mes de janer del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

11 DE ENERO.

Se votó, en este dia, para el oficio de alguacil á mosen Antonio Crespa.

13 DE ENERO.

Sigue la votacion respecto de otros oficios, ofreciendo grandes dificultades la de mosen Galceran Oliver, para el de tesorero.

14 DE ENERO.

Vencidas las dificultades qne se ofrecian el dia anterior, fué admitido definitivamente para el oficio de tesorero el ya mencionado Galceran Oliver, como lo fueron tambien otros oficiales.

Se dió lectura, en la misma sesion, á dos minutas ó formas diferentes de convocatoria para el juramento que se habia de prestar al señor Primogénito, enviadas al Consejo, de parte de la señora Reina, las que pasaron á una comision para que diese su dictámen.

El negocio de don Jofre de Castro, acordóse que, segun

lo ofrecido por la señora Reina, fuese cometido, en lo tocante al Principado, al conde de Pallars.

15 DE ENERO.

Se leyó la siguiente carta de la señora Reina, relativa á la convocacion para prestar el juramento al señor Primogénito.

Johanna Dei gratia Regina Aragonum et Sicilie etc. ut tutrix Illustrissimi Infantis Ferdinandi principis serenissimi domini regis viri et domini nostri carissimi ac nostri filii Primogeniti gubernatoris generalis Aragonnm et Sicilie impuberis ducis Montisalbi comitis Ripacurcie ac domini civitatis Balagarii locumtenentis generalis dicti domini regis in Principatu Cathalonie ac comitatibus Rossilionis et Ceritanie dilecto . . . . . .

Quoniam maxime opere desideramus que divini muneris gracia eidem Primogenito ab alto concessa et grandi amore per dictum Principatum contracta sunt adimpleri et propterea disposuerimus ob utilitatem et quietem dictorum Principatus et comitatuum ac incolarum eorundem quod per vos et alios de eisdem Principatu et comitatibus juramenta prestentur eidem Illustri Ferdinando ut Primogenito antedicto juxta effectum et observanciam capitulorum concor-

datorum et per dictum Serenissimum dominum Regem eisdem Principatui et comitatibus concessorum firmatorum et juratorum ad ea ipsa juramenta prestanda diem . . . . . mensis proxime futuri in hac civitate Barchinone prefigendum ducimus et harum serie prefigimus et assignamus. Camobrem volumus vosque rogamus quatenus dictis loco et die per vos vel vestrum procuratorem plena potestate infultum compareatis coram nobis facturus et prestiturus nobis ut tutrici predicte juramenta predicta. Nos enim dicto nomine parate erimus facere que debeamus et super hoc aliis de dictis Principatu et comitatibus consimiles litteras destinamus. Dattum et cetera.

Leida la carta que precede, y aprobada por unanimidad, deliberóse que fuese comunicada al Concejo de la ciudad.

Presentóse en la misma sesion, el religioso fray Juan, comendador del hospital, para proponer á los Diputados si querian vender una de las galeras de la Atarazana, para que el maestre de Rodas pudiese pasar á su isla; de lo que se ocuparon en seguida, para poder deliberar.

Dióse, al propio tiempo, lectura de una carta de la señora Reina, que habia remitido En Juan Ferrer, y cuyo contenido es como sigue.

Als molt magnifichs e de gran reverencia senyors mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt honorables e de grans reverencia e magnificencies senyors de Cathalunya. Scrivi a vostres magnificencies com havia rebut vostre plech de letres tremes per mossen Carles Dolius e com doni al Senyor Rey la sua letra ab les copies que venian a la Majestat. En apres no sich ha sabut res en cort de que fretur ferne avis. Lo Senyor Rey deu partir dema la via de Tudela hon men vaig ab la sua Senyoria per fer alli ço que sera per vosaltres manat. Creuselo dit Senyor aturara en aquest viatge XV dies e menys crech yo si aqueix Principat volria. Lo embaxador françes es ja partit vassen la via dels montanyes de Jaqua. Açi es arribat Cathala lo tresorer crech sera prest spetxat de aci. Lo Senyor Rey sta en deliberacio de trametre aqui al Principat e a la ciutat lo virey de Sicilia lo qual a la final crech hi haura de anar e principalment crech ira per pendre aqui qualque tall ab la terra per los fets de la guerra de França. Crech a nit se concloura la sua anada. Als noy ha que fretur scriure a vostres reverencia e magnificencies per lo present. Feta en la Almunya a VIII de janer de Mil CCCCLXII. — Mossenyors. — Quim recoman en vostra gracia e merce Johan Ferrer prest a vostre mamament.

16 DE ENERO.

Aprobaron, en esta sesion, algunas leves variaciones

que la señora Reina habia hecho en la carta convocatoria, y se ocuparon, además, de algunas votaciones que se habian de hacer.

18 DE ENERO.

Siguieron ocupándose de votaciones, y encargaron á una comision para que diese su dictámen sobre la parte de salario que solicitaban los embajadores enviados al Rey de Castilla.

19 DE ENERO.

Leyóse una cédula remitida por el escribano del Concejo de ciento en que se espresaba cuales eran los oficiales de que se habia dado cuenta á esta corporacion, y cuales nó; y á consecuencia, se hizo la siguiente deliberacion, que fué aprobada por unanimidad.

Ço es que los oficials qui son asalariats per lo Principat de Cathalunya hajen a prestar jurament que per causa de llur ofici no han fet ne faran algun pacte de responsio del salari a algu per via directa o indirecta ne alguna tal responsio faran.

20 DE ENERO.

Fué leida, en gran Consejo, la carta que sigue.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e conçell en virtut de la comissio de la cort elet e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Per quant nostre compaher e sindich lo honorable mossen Johan Agullo nos ha demanat licencia per alguns pochs dies de venir en aquesta ciutat per via de visita e ell havent poder de substituir ha substituits los honorables mossen Jaume Ros e mossen Anthoni ciutadans de aqui e cascu per si e axi sieus plasent haver aquells per acceptes en la intervencio del taulell en los dessus dits noms axi propriament com si ell en persona hi ere com sien homens que per ses virtuts ho merexen. E per semblant vos placia aquesta ciutat haver per ben recomenada la qual es prompta en fer totes aquelles coses que concernexen lo util del Principat. E sia molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors la divina Majestat vostra proteccio e guarda. De Leyda a VIII de janer any Mil CCCC sexanta dos. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers de la ciutat de Leyda.

21 DE ENERO.

Continuan las votaciones, en las que se rechaza ó aprueba á varios de los propuestos.

27 DE ENERO.

Se nombró una comision, para que, junto con otra del Concejo de ciento, se ocupasen del asunto de los remensas, sobre los cuales habian presentado sus señores un recurso.

28 DE ENERO.

Hicieron una proposicion los señores Diputados para manifestar que la señora Reina pedia las doscientas mil libras ofrecidas en la capitulacion, sobre lo qual era preciso deliberar, para dar la contestacion oportuna; y acordado que se pasase á votacion, verificóse, emitiendo cada cual su parecer, tanto sobre este negocio, como sobre el de don Jofre de Castro, por el órden siguiente.

Voto del reverendisimo Patriarca.

Que en lo fet de les CC mil lliures axi com en al-

tres coses fossen elegides persones qui vegen la capitulacio e altres actes e tot ho referesquen al present consell per poder se fer bona deliberacio e ques faça prest per que lo temps es breu. En lo fet de mestre Solçona dix queu remet en quant sia en sa facultat.

Del conde de Pallars.

Que li apar ques deuria tractar lo fet de don Jofre e que lo present concell deuria fer deliberacio que de res nos tractas fins aquell negoci hagues conclusio e le present fos feta embaxada a la Senyora Reyna que li plagues donar orde que lo compromes passas per dret o per amigabla composicio. E laltre fet de les CC mil lliures dix esser de parer del senyor archabisbe ab aço empero que fos significat a la ciutat de Barchinona per que fassa eleccio de persones qui ensemps ab aquestes vegen los dits actes els refiren. E que lo que ha proposat mestre Solçona fos remes ambe a esser vist per les dites persones.

Lo dit senyor archabisbe en lo fet del compromes de don Jofre dix esser de parer que deu passar juxta la oferta feta per la Senyora Reyna e que sia vist e si altres paraules noy ha deu passar axi e no altrament.

Del honorable mosen Miguel Dezpla.

En lo fet de les CC mil lliures es de parer del senyor archabisbe ab aço encara que ha dit lo comte de

Pallars que sia significat a la ciutat de Barchinona. En lo fet de don Jofre es del parer del dit comte de Pallars que la Senyora Reyna fos suplicada axi com lo dit comte ha dit no empero que en altres coses no procehescha mas se tracte de tot.

Del vizconde de Illa.

En lo fet de don Jofre li semblava lo compromes fos regonegut e ques sia smenat juxta lo apuntament en lo present consistori fet e se apuntas prestament. En les altres coses es de parer del senyor archabisbe.

De mosen Dalmau de Queralt.

Es del parer del senyor archabisbe en tot.

Del abad de Monserrat.

En lo fet de les CC mil lliures es del parer del senyor archabisbe e que hi haja persones per la ciutat de Barchinona que hi vegen. En lo fet del compromes seria de parer que los diputats ab la novena ja deputada haguessen notaris qui vegen la ordinacio del compromes si es juxta la oferta feta per la Senyora Reyna e que hi sia entes en lo dit negoci de continent ab los altres ensemps. Del fet del frare del parer del senyor archabisbe.

De micer Severters.

n lo fet de les CC mil lliures noy diria son vot de
sent. En lo fet del compromes seria de parer que
vist e regonegut e que li semblava que en les co-
clares se degues dir per via de justicia en les dup-
s per via de amigabla composicio. En lo fet del
·e dix esser del parer del senyor archabisbe.

De mosen Roger Alamany.

ix esser del parer del senyor archabishe ab aço
hi haja persones per la ciutat de Barchinona. En
et de don Jofre del parer del vezcomte. En lo fet
frare que remitatur.

Del arcediano Çariera.

:n lo fet de les CC mil lliures dix esser de parer
senyor patriarcha ajustat lo que ha dit lo comte
Pallars de les persones de la ciutat. En lo fet de
Jofre dix que si entena e per semblant en lo fet
les remençes e que totes coses se tractassen pero
ia de parer que res nos conclogues fins la faena de
remençes prengues conclusio e encara en lo dit fet
don Jofre seria de parer que anas axi com micer
ertes ha dit. Del fet del frare que nol condamna
absol sino quel remet a la ley.

De mosen Lor.

Dix en tot esser del parer del senyor patriarcha.

Del abad de San Benito.

Es del parer del comte de Pallars en lo fet de les CC mil lliures e de don Jofre de Castro axi empero que en lo dit fet de don Jofre se entena ab tota diligencia pero que no es de parer per axo cessasen tots altres afers. En lo fet del frare quel remet a la ley.

De En Juan Ros per mossen Jaime Ros, su padre.

En lo fet de don Jofre dix ques entena ab tota diligencia pero no que per axo cessassen altres afers mas que may ces aquell en lo fet de les CC mil lliures que vegen les nou persones ensemps ab persones per la ciutat. En lo fet del frare que ho remet en quant en ell es.

De mosen Juan Bastida por sí y por el conde de Modica.

Es del parer del senyor patriarcha en tot.

De Antonio Pujades.

En lo fet del frare dix que ho remet en quant en ell es. En lo fet de don Jofre seria de parer que lo

mpromes deuria procehir per via de dret e de amibla composicio axi com als arbitres fos vist. En lo : de les CC mil lliures que sia vist per persones eledores per lo present concell e per la ciutat e aço ı per si mateix mas per Leyda diu que no diria son ıt per lo present.

De mosen Sant Celòni.

En lo fet de les CC mil lliures es de parer del senır patriarcha ab ço que ha dit lo comte de entrevement de persones per la ciutat de Barchinona. En fet del compromes de don Jofre del parer de mosn Miquel Dezpla. Lo fet del frare que remitatur.

De mosen Francisco del Bosch.

Dix que lo fet de les CC mil lliures sia vist per nou rsones del present concell e per quatre de la ciutat Barchinona ab aço empero que en lo dit fet may s diga fins lo fet de don Jofre e de les remenços han conclusio. Lo fet del frare sia absolt per qui ha ›der.

Del arcediano de la Mar.

Es del parer del senyor patriarcha en lo fet de les :C mil lliures e del compromes de don Jofre e en ot.

Del comendador de la Guardia.

En lo fet de les CC mil lliures es de parer del senyor patriarcha ab ço que hi ha dit lo comte de Pallars. En lo fet de don Jofre del vot del vezcomte. En lo fet del frare queu remet de sa potestat.

De En Tallada de Cervera.

En lo fet de les CC milia lliures e de don Jofre se atura deliberacio. En lo fet del frare dix que remet lo que pot.

De Bernardo de Guimerá.

En lo fet de les CC mil lliures e de don Jofre dix es del vot del comte. En lo fet del frare ho remet a la ley per si e per mossen Vilademany.

De micer Çaplana.

En lo fet de les CC mil lliures e de don Jofre del parer del senyor patriarcha. En lo fet del frare del mateix parer del patriarcha.

De Guillermo Colom.

En lo fet de les CC mil lliures dix que sien elegides VIIII persones del present concell axi empero que

no fossen persones del concell de la Senyora Reyna ne Senyor Primogenit e elegides persones per la ciutat. En lo fet del compromes seria de parer que deuria procehir per via de dret de amigabla composicio a tota conexença dels compromisaris. En lo fet del frare dix que ho remet al capitol.

De micer Agosti.

En lo fet de les CC milia lliures dix esser del parer del senyor patriarcha. En lo fet del compromes del mateix parer ab ço que ha dit lo comte de Pallars axi empero que per axo no cessen altres afers. En lo fet del frare que remitatur al dit capitol.

De Galceran Carbó.

Lo fet del frare remet a les penes de purgatori. En la fet de don Jofre de la opinio de mossen Pujades. En lo fet de les CC mil lliures dix que per los deputats ne sien deposades X mil lliures de any en any segons son strets en los quitaments que han a fer. E per los restants corregues la pensio juxta lo capitol.

De Pedro Spluges.

En lo fet de les CC mil lliures dix que sia remes a persones. En lo fet del compromes que sia ordonat e portat al present concell e sobre aquell votat e suplicada la Senyora Reyna que ho degues passar axi. Lo

fet del frare remet a la ley.

De Bernardo Lobet, por mosen Francisco, su padre.

Dix esser del parer de mossen Pujades en tot.

De mosen Sant-Dionis.

En lo fet de les CC mil lliures del parer del senyor patriarcha ab lo que lo senyor comte de Pallars hi ha dit. Lo fet de don Jofre per que hi ha varis parers noy vol res dir a present. Lo fet del frare remet a la ley.

De En Bernardo de Marimon.

En lo fet de les CC mil lliures del parer del patriarcha ab la addicio del comte. En lo fet de don Jofre del parer de mossen Pujades e del frare per semblant.

De mosen Juan Dalmau, por si y por el vi..... de Urgel.

Dix en lo fet de les CC mil lliures e de don Jofre esser del parer del senyor patriarcha. En lo fet del frare es de parer que lo present consistori noy pot flixar e que li deu esser dit que nol absolgua.

De En Boscha.

Dix en tot esser del parer del patriarcha exceptat

lo fet del frare que apar a ell no pertany al present consistori sino a la cort.

Micer Ramon Dusay.

En lo fet de les CC mil lliures dix esser del parer del senyor patriarcha. Lo fet del frare creu ell no pertany al present consistori. Lo fet de don Jofre aparria a ell que degues axi anar que si plenament no constava mas hi havia algunes presumpsions evidents que sobre aquelles los arbitres haguessen potestat de liuar. (?)

Del baron de la Lacuna.

En lo fet de les CC mil lliures dix esser del parer del patriarcha. En lo fet de don Jofre del parer del vezcomte. Lo fet del frare remet a la cort.

De mosen Pedro de Sant-Climent en nombre de mosen Burgues.

Dix esser del parer del senyor patriarcha en tot.

De Bernardo Juan Çacirera.

En lo fet de les CC mil lliures e de don Jofre dix esser del parer del patriarcha. En lo fet del frare dira son parer quant hi haura cort.

De fray Felizes.

En lo fet de les CC mil lliures es del parer del patriarcha. En lo de don Jofre del vezcomte. Lo fet del frare remet a la ley.

De Juan de Vilafranca.

Es del parer del senyor patriarcha en tot.

De mosen Clemente Jofre.

Del parer del senyor patriarcha en tot.

De Romeu Lull.

En lo fet de les CC mil lliures de la opinio den Guillem Colom. En lo fet del compromes de la opinio del sindich de Tortosa. Lo fet del frare remet a qui haja poder.

De mosen Luis Xatanti.

En lo fet de les CC mil lliures del parer del senyor patriarcha ab la addicio del comte de entreveniment de persones per la ciutat de Barchinona. En lo fet de don Jofre del parer del sindich de Tortosa. Lo fet del frare remet a la ley.

De mosen Regaç.

En lo fet de les CC mil lliures del parer del patriarcha ab entreveniment de Barchinona. En lo fet de don Jofre de la opinio del abat de Monserrat. Del frare remet al capitol e a sa consiencia si hi basta lo capitol alias remittit a la Seu apostolica.

De micer Torres.

En lo fet de les CC mil lliures del parer del patriarcha ab la addicio del comte de Pallars e de mossen Guillem Colom que noy haja algu del concell reyal. En lo fet de don Jofre del parer del sindich de Tortosa. En lo fet del frare es de parer que no han poder de fer tal remissio.

De micer Colom.

En la fahena de les CC mil lliures del patriarcha ab intervencio de Barchinona. En la fahena de don Jofre del parer del sindich de Tortosa. Del frare que ho remet a la ordinacio del capitol.

De mosen Pedro Torrent, en nombre propio y en el de Puigcerdá.

En lo fet de les CC mil lliures e de don Jofre del

parer del senyor patriarcha. Lo fet del frare remet a quin haja potestat.

Del abad de Mer.

En lo fet de les CC mil lliures de parer del patriarcha ab les addicions del canonge Torres. En lo fet de don Jofre del parer del comte. En lo fet del frare remet a qui haja potestat.

De Bernardo Çapilla.

En lo fet de les CC mil lliures dix se hatura deliberacio. En lo fet de don Jofre e del frare del parer del sindich de Tortosa.

Del síndico del Arbos.

Lo fet del frare remet a la ley. Lo fet de don Jofre es de parer del sindich de Tortosa. En lo fet de les CC mil lliures se atura deliberacio.

De mosen Çaportella en nombre propio y en el de mosen Sampso.

Es en tot del parer del senyor patriarcha exceptat lo fet del frare que remet a la cort.

30 DE ENERO.

Se reunieron los señores Diputados, el oidor de cuentas y demás individuos del Consejo, y examinando la votacion del dia anterior, nombróse una comision compuesta de nueve personas, para que, junto con otros comisionados por la ciudad, calculasen lo que fuese conveniente sobre el asunto de las doscientas mil libras, y luego diesen cuenta al Consejo.

1.° DE FEBRERO.

Reunidos, en este dia, para tratar del asunto de los remensas, la comision que se habia elejido para dar su dictámen sobre el mismo, expuso sus razones, y en consecuencia, se tomó la siguiente deliberacion.

Ço es quant a les coses suplicades per part dels senyors dels homens de remenças demanants revocacio de la provisio que han del Rey don Alfonso de bona memoria e de la crida que en virtut de aquella fonch feta dels sis mals usos delibera la dit concell que decontinent se entena ab homens de sciencia pera veure en qual millor via pora esser demanat e pros-

seguit justament per manera que sen puga conseguir la desijada fi. E quant a laltre cap de les tasques e altres drets que los dits pagesos han acustumat pagar e ara recussen dellibera lo dit concell que tantost sien elegides algunes persones per lo present concell e per la ciutat les quals de continent entenguen en suplicar la Senyora Reyna que jatsia per sa clemencia e acostumada justicia haja feta certa provisio sobre les dites tasques e altres drets darrerament dits. Encara mes si master sera ne vulla fer altre e altres provisions a compliment del bon efecte de la cosa. E mes decontinent suplicaran que sien presos e mesos en segur los qui en aquests actes derrers han sabut entrevengut e consellat e donat loch a la perturbacio de la paga dels dits drets e de provisions injustes per causa dels quals provenen los ajusts dels homens e altres escandils. La qual preso se faça a fi que tals persones puguen esser castigades degudament.

Ocupáronse, además, de otros varios asuntos, entre ellos, del de don Jofre de Castro, sobre los cuales se hizo á un mismo tiempo la votacion, quedando en mayoria el voto emitido por el conde de Pallars, á saber: que se suplicase á la señora Reina, ó cuando no, que se expidiesen las cartas, del mismo modo que se habia deliberado antes de tratarse el compromiso; y pasando en seguida á la eleccion de las personas que habian de componer la comision acordada en la sesion anterior, resultaron nombrados el abad de Poblet, el arcediano Çariera, micer Juan Çaplana, el vizconde de Illa, mosen Marcos Lor, Bernar-

o de Guimerá, y, segun se deduce, los representantes de Lérida, Gerona y Cervera.

Dióse cuenta de una carta que se habia recibido de los rohombres de Fraga, cuyo contenido es como sigue.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los senyors de la vintisetena lo Principat de Cahalunya representants.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Recomendacions precedents per alguns afers de aquesta vila enviam missatgers nostres a la Senyora de vosaltres En Johan Pallas juriste e En Manuel de Morach informats largament de nostra intencio. Placieus volerlos hoir e donarlis fe e presta execucio en quant de nostra part vos diran segons que be de la Senyoria de vosaltres confiam. E si per vosaltres molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors porem fer negunes coses ab molta bona voluntat ho farem. De Fraga a XVI de janer any LXII. — A les R. E. N. e magnifiques Senyories molt prest los jurats e prohomens de la vila de Fraga.

Als molt reverents egregis nobles e magnifichs los senyors diputats e consell residents en la insigna ciutat de Barchnona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Jatsia la hora que per los jurats e promens de aquesta vila de Fraga lo senyor comte de Modica capita

general del exercit de aqueix Principat e son concell fonch suplicat de fer justicia dels danys donats per la gent del dit exercit als poblats e habitants en la dita vila segons per informacio presa legitimament present e entrevenint hi personalment los honorables frare Franci Oliver comenador de Torres e micer Bernat Destopinya assessor del mossen veguer de Barchinona foren per mi donats en memorial tots los danys a mi donats en una mia torra als dits frare Oliver e Bernat de Stopinya. Als quals veure e regoneixer les dites coses per lo dit senyor capita consell fonch comes e remes e per negligencia sua aquells foren perduts e amagats ab llur honor parlant en tal manera que de aquells no feren inspeccio alguna ne axi poch segons son stat informat per hun meu procurador qui aqui es stat a nostres reverencies e magnificencies de aquells no han feta relacio alguna ni mencio com sia degut yo de aquells esser satisfet e reintegrat no menys dels altres qui son stats danyats. Per tant suplica vostres grans reverencies nobleses e magnificencies vos placia la hora que dels dits danys per los dits jurats e promens de la dita vila demanats per vosaltres sera provehit sien satisfets que aquella hora per semblant vos placia provehir que los meus dans a mi donats segons mon procurador vos dara en memorial me sien pagats e satisfets lo que ultra que sia de justicia vos a gracia singular e ab tant me coman a la merce vostra. La qual nostre Senyor Deu prosper e guard de tot mal. De Fraga a XX de janer. — Molt reverents egregis nobles e magnifichs senyors lo qui

es prest a ordinacio vostra lo justicia de Fraga.

3 DE FEBRERO.

Ocupáronse de varios asuntos; se nombraron las dos comisiones antes designadas para examinar los de don Jofre de Castro y de los remensas; se votó á algunos individuos para ver si debian ser admitidos ó no en sus respectivos oficios; y se pasaron las últimas deliberaciones al Consejo de treinta y dos de la ciudad.

4 DE FEBRERO.

Reunidas, en este dia, las nueve personas comisionadas para examinar el asunto de los remensas, junto con los cuatro representantes de la ciudad, fueron examinados todos los actos que habian tenido lugar sobre el mismo, por parte de la Diputacion, tomándose apuntes, á este objeto, por los abogados de ambas corporaciones y otros jurisconsultos, á fin de que pudiese hacerse oportuna relacion de todo al Consejo.

10 DE FEBRERO.

Un escribano del Concejo de la ciudad entregó, en este dia, la siguiente nota al Consejo.

Dimecres a III del present mes de febrer lo consell ordinari de XXXII loha e hac per bonas les deliberacions fetes per los deputats de Cathalunya e consell llur per causa dels homens de remença e la eleccio de VIIII persones feta per los dits deputats e concell per causa de la oferta de les CC milia lliures feta al Senyor Rey per la ferma de la capitulacio e per los fets de don Jofre de Castre.

Mes avant lo dit consell elegi les IIII persones dejus scrites per manejar veure e tractar lo que sera fahedor sobra la dita oferta de les dites CC mil lliures e son les persones seguents Mossen Berenguer Lull ciutada, Guillem Ferrer mercader Steva Mir notari Pere Sagarra sanyaler.

Item lo dit consell aherint se a la deliberacio feta per los dits deputats e consell hac no per odiosos ne sospitosos al Principat de Cathalunya mossen Pere Perello secretari del Senyor Primogenit e loctinent micer. . . . . Çavila en jutge de cort e En Pere Torres en sotzveguer de la ciutat de Manresa. Si empero sera haut per accepte a la dita ciutat a la qual ha a servir.

16 DE FEBRERO.

Leyóse la siguiente carta, relativa á los hombres de remensa.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Apres deguda comendacio no sens gran congoixa vos certificam com en aquests dies occorrents per causa de les tasques e censos que los senyors han demanats a llurs pagesos sic ha fets aplecs de grans gents dels pagesos. E segons los sentiments que son de llurs fets e la speriencia mostrant sasperan tals inconvenients que si la clemencia divina noy proveheix es metre tota aquesta terra a gran perdicio e a quin fi tiran cascu na son parer de aquests fets. Les grans reverencies nobleses magnificencies e savieses vostres seran amplament informades per los trames nostres als quals vos placia donar fe e creença en tot ço e quant de part dels dos staments nostres a vosaltres diran e explicaran ordenant en lendemig totes coses a vosaltres plasents. Scrita en Gerona e segellada ab lo segell de la dignitat episcopal del qual usam en lo present negoci a XIII de febrer any LXII. — A tota ordinacio beneplacits e servicis vostres aparellats les XVI persones representants los dos staments ecclesiastich e militar de la ciutat e bisbat de Gerona en lo fet de les remenges taschas e censos.

Se leyó, en seguida, una súplica de parte de mosen

Juan de Copons, que tenia preso la señora Reina, y a consecuencia se pasó á votacion la mencionada súplica, votandose al propio tiempo lo tratado sobre los remensas, segun es de ver á continuacion.

Voto del reverendísimo Patriarca.

Dix que la provisio o letra en lo dit fet acordada e apuntada per los de la novena vaja axi com es stada puntada. E apres si necessari sera sia suplicada la Senyora Reyna de anar en propria persona als lochs necessaris per fer de sa ajustar les gents e reprimir e castigar aquells degudament. En lo fet de mossen Copons dix que sien designades persones per suplicar la dita Senyora Reyna que li placia desapartarlo e eleugarli les presons e tractar lo altrament que fins aci no es stat tractat e que lo proces vaja juxta les leys de la terra e que en res no sien prejudicades.

De mosen Miguel Dezpla conceller en cap.

En lo fet de les remençes se atura deliberacio ab la ciutat. En laltra fet es del parer del patriarcha.

De mosen Juan Agulló sindico de Lérida.

En lo fet de les remençes dix que vaja provisio tant fort quant al mon se pora fer e si aquella no sorteix degut efecte que ara per lavors sia hagut delibe-

rat de esser feta potencia de gent darmes a despeses del General per reprimir e castigar lo ajust de la dita gent e que la dita provisio isque dema per tot lo dia. En lo fet de micer Copons dix esser del parer dels altres.

Del reverendo obispo de Vich.

Dix que sia suplicada la Senyora Reyna que li placia decontinent atorgar la provisio acordada la qual sia desempatxada tota empara cessant e que apres decontinent sien deputades persones del present consell e de la ciutat per pensar en lo remey e provisio tocada per mossen Johan Agullo. Per semblant sien deputades persones a suplicar la dita Senyora Reyna per lo fet de mossen Copons que li placia deliurar lo soltament e hon no li fos plasent que vegen e regoneguen que en son negoci e proces ell ne les libertats de la terra no sien prejudicades.

De mosen de Monserrat.

Dix esser del parer del senyor patriarcha en tot.

De mosen Vilademany.

Dix que la Senyora Reyna sia suplicada de atorgar e fer desempatxar la letra en la forma e manera que acordada es. E que de present sien elegides persones per pensar ab quals remeys si deura provehir hon la

dita letra no sortis efecte e que la provisio tal qual sera acordada se fahes a cost e despesa del General. En lo fet de mosen Copons dix que sien elegides persones qui supliquen la Senyora Reyna e vegen que contra ell ne libertats de la terra nos façe res indegut e que sia procehit contra lo vicicanciller e micer Taranau e micer Falco e altres si han res fet indegudament no contra forma de la capitulacio. E mes sia inquirit contra mestre Vasach e algunes porsones qui fan malvats reports e acusacions contra algunes persones a fi que aquells tals de llurs malicias sien castigats degudament.

De micer Savertes por Tortosa.

Dix que la provisio segons es apuntada e concordada sia desempatxada expeditament e no contrastant alguna empara o empares e que les mateixes persones qui han hagut carrech de suplicar supliquen per aço mateix encara acompanyades de major nombra e sia mes suplicada la Senyora Reyna de anar en persona hon necessari fos e hon aquestes coses no parissen efecte. En lo expedient lavors tret per mossen Agullo si les altres universitats si acompanyaran ell se atura deliberacio. En lo fet de mossen Copons ha per bons los vots dessus toquats que dien que sien eletes persones per veure en son fet que res no hi sia fet indegut contra la persona sua ne leys de la terra.

Del abat de Poblet.

Dix que la provisio o letra sia spetxada de continent cessant totes empreses e que de present sien elegides sis persones del present consistori les quals ensemps ab persones elegidores per la ciutat pensen continuament qual provisio se deura fer hon la dita letra no sortis son efecte ço es que no fossen oberts los manaments de la Senyora Reyna e lo que hauran pensat les dites persones hajen a referir al present consell. En lo fet de micer Copons per semblant dix sien eletes persones a suplicar la Senyora Reyna que lo seu proces vaja degudament e si res hi haura fet indegut torn a loch e que li placia castigar los oficials e ministres qui res indegut hi hagen fet hi encara castigar los qui hauran mal parlat en denigracio de algunes persones o del Principat de Cathalunya.

Del abad de San Benito.

Dix esser del parer de mossen Viladamany en tot.

De mosen Jaime Francisco de Sant Celoni por Gerona.

Dix esser del parer de mosen Agullo ab la addicio de mossen Viladamany. Encara mes que les persones eletes hajan carrech do veure les nou persones que son stades dades en nomina de esser caporals del negoci de les remenços com deuran esser castigades.

Del egregio conde de Prades.

Dix esser de la opinio del senyor patriarcha ab la addicio de mossen de Poblet de eleccio de persones qui pensen que es de fer hon la letra de la Senyora Reyna e apres la Senyoria anant hi personalment no fos obeida com se deu. En lo fet de mossen Copons dix sia suplicada la Senyora Reyna de gracia e hon no li placia que sien eletes persones qui vegen en son proces no haja greuge algu. E mes sia suplicada la Senyora Reyna de castigar los oficials si res han fet contra la capitulacio ne leys de la terra e que sia fet contra ells juxta forma de la dita capitulacio.

De mosen Argentona.

Dix esser del parer de mossen de Poblet e de mossen Viladamany que es tot de un parer.

Del arcediano Çariera.

Dix esser del parer del abat de Poblet en tot.

Del egregio conde de Pallars.

Dix esser de la opinio de mossen de Poblet ab les addicions de mossen Viladamany salvo que nos cura sia procehit ne feta mencio dels mals parles en lo que tocha interes seu.

De mosen Sorts.

Dix esser del parer del patriarcha ab les addicions del comte de Prades en tot. E aço dix per si e per mossen de Barchinona.

De mosen Jaime Ros.

Fonch en tot del vot de mossen de Poblet.

Idem En Pere Splugues.

Idem mosen Marcos Lor.

Idem mosen Roger Alamany.

De En Jaime Tallada por Cervera.

Dix que la letra vaja de continent e ques provehesqua que en lo Principat nos seguesqua scandil e que sien decontinent eletes persones a pensar en la provisio necessaria per fer reposar los homens e per la seguretat dels senyors de aquells a despeses del General. En tot lo fet de mossen Copons sia suplicada la Senyora Reyna de gracia e sien elegides per aço persones e si la dita Senyora Reyna no plau sien eletes persones que vegen que no li sia fet greuge algu ni prejudici a les libertats de la terra.

De mosen Francisco del Bosch.

Dix que de present sien eletes persones qui pensen ab quals remeys a despesa del General se dega provehir en lo fet dels pagesos. En lo fet de mossen Copons que sia suplicada la Senyora Reyna de deliurarlo de continent o tenir lo arrestat com per tal cas no dege esser tractat en tal manera.

De mosen Francisco Lobet.

Fonch en tot del vot de mossen de Poblet.

Idem mossen Galceran Hostalrich per mossen Luis Ivorra.

Idem En Galceran Carbo.

De micer Juan Çaplana.

Fonch del parer del senyor patriarcha ab les addicions del comte de Prades en tot.

Del abad de Mer por el ex-abad de San Cucufate.

Fonch del parer de mossen de Poblet.

De mosen P. Torrent, en nombre propio y en el de Puigcerdá.

Fouch del parer de mossen de Poblet.

De En Artal de Claramunt.

En lo fet dels pagesos fonch de la opinio de mossen de Poblet. En lo fet de mossen Copons que sien elegides persones qui supliquen la Senyora Reyna que li placia liurar lo. En laltra fet de instancia contra los oficials e altres persones fonch del parer de mossen Viladamany.

De micer Juan Dalmau.

En lo fet dels pagesos fonch del parer de mossen de Poblet. En lo fet de mossen Copons dix que sia suplicada la Senyora Reyna de clamencia e en lo fet de les persones quis diu que parlen etc. es de parer que no sen deu fer mencio.

De mosen Antonio Pujades.

Fonch en tot del parer de mossen de Poblet.

Del arcediano de la Mar.

Dix que sia suplicada la Senyora Reyna trameta de continent la letra acordada la qual se te per dit que sera obeida e que no cal entrar en altra pensament que sera de fer car creu que no freturara altra provisio.

En lo fet de mossen Copons si son derogades libertats de la terra que sia feta instancia per deputats e per lo consell si sera necessari sien reparades.

Del comendador de la Guardia.

En lo fet dels pagesos fonch del parer de mossen de Poblet. En lo fet de micer Copons per semblant ab la addicio de mossen Viladamany de inquirir contra les oficials si dilinquit hauran ne res fet indegut en lo proces.

De mosen Juan Bastida.

En lo fet dels pagesos fonch del parer de mossen de Poblet. En lo fet de mossen Copons dix que sia suplicada la Senyora Reyna de donarlo libertament e si no li sera plasent sia haguda copia del proces e sia vist que no sia fet greuge algu en lo fet dels mals parlers que a tocat mossen Vilademany de que nou te a res ne es de parer sen dege fer alguna mencio.

De mosen Guillermo Colom.

En lo fet dels pagesos e de mossen Copons dix esser del parer de mossen de Poblet. Ab aço que seria de parer que aquest fet dels pagesos tocha molt a les generalitats en les quals coses los diputats han jurisdiccio per interes del General que dits diputats porien e deurien procehir a castigar los qui son aci meneja-

dors de aquests afers no contrestant qualsevol guiatge que no val contra generalitats e de aço son tengnts los diputats ab jurament e axi los ne suplica.

De mosen Antich Ferrer por el vizconde de Illa.

Fonch del parer de mossen de Poblet en tot.

De En Bernardo de Marimon.

En lo fet dels pagesos del parer de mossen de Poblet ab la addicio de mossen Colom ab aço encara que sia vista la deliberacio feta en dies passats de procehir contra los qui menegen los dits afers e aquella sia exequutada e que axiu suplica los deputats. En lo fet de mossen Copons del parer de mossen de Poblet.

De micer Ramon Dusay.

Del parer de mossen de Poblet en tot.

Idem mosen Regaç.

De En Bernardo Çapila, por Vilafranca de Panadés.

En lo fet dels pagesos fonch del parer de mossen de Poblet. En lo fet de mossen Copons dix que sia suplicada la Senyora Reyna que li placia jaquir lo anar libertament car lo Rey En Pere ne jaqui anar

hu qui havia mal parlat dell. E ha per bona la addicio de mossen Guillem Colom que deputats procebesquen contra los qui menegen los dits afers de les remenços.

De mosen Bisbal.

En lo fet dels pagesos fonch del parer de mossen de Poblet. En lo fet de mossen Copons dix que sia suplicada la Senyora Reyna de misericordia. En lo restant dels mals parlers dix que no diu res.

De En Bernardo de Guimerá.

Fonch en tot del parer de mossen de Poblet ab la addicio de mossen Colom que deputats castiguen los qui menegen los afers e axi los ne suplica.

De En Francisco Burgués, por mosen Burgués, su padre.

En lo fet dels pagesos fonch del parer de mossen de Poblet. E en lo fet de mossen Copons del parer del comte de Prades.

De En Pedro Strada, por El Arbós.

Fonch del parer del abat de Poblet.

De En Romeu Lull por mosen Juan Lull, su padre.

Fonch del parer de mossen de Poblet en tot ab la

ddicio de mossen Guillem Colom que sia vista la conlusio per la qual deputats deuen procebir contra los ui ho menegen e axi los ne suplica.

Del arcediano Colom.

En lo fet dels pagesos e de micer Copons de la opi-io de mossen de Poblet ab la addicio de mossen uillem Colom de procebir los deputats e axi los ne uplica.

De En Pedro Miguel de Paguera.

Fonch del parer de mossen de Poblet en tot.

Idem mosen Luís Xatanti.

Idem don Anton de Cardona per lo comte de lodica.

De mosen Juan Torres.

Fonch del parer de mossen de Poblet ab les addi-ions de mossen Vilademany e de mossen Guillem Colom.

De En Juan Boschá.

Dix esser del parer del senyor patriarcha ab la ad-licio del comte de Prades.

Del baron de Cervelló.

Dix esser del parer del abad de Poblet.

Idem En Felip Albert.

De mosen Çaportella, en nombre propio y en el de mosen Juan Sampso.

Dix esser del parer del senyor patriarcha en tot.

Dominó en esta votacion el voto del abad de Poblet, que fué adoptado como deliberacion.

Fueron nombradas, en seguida, las nueve personas designadas para presentar las súplicas á la señora Reina sobre el asunto de los remensas y otros varios, á saber, el Patriarca, el conde de Pallars, mosen Miguel Desplá, conceller, el abad de Poblet, micer Juan Çaplana, baron de la Lacuna, En Pedro Miguel de Paguera, el síndico de Tortosa y el de Vilafranca de Conflent.

17 DE FEBRERO.

Ocupáronse del asunto de mosen Copons.

18 DE FEBRERO.

Fué entregada por el escribano del Concejo de la ciudad la siguiente nota ó cédula.

A XVII de febrer del any mil CCCCLXII lo consell rdinari de XXXII adherint se a la deliberacio feta er los deputats de Cathalunya e consell lur dellibera ue mossen Galceran Oliver tresorer haga a regir son fici de tresorer servades les ordinacions fetes per lo lt Rey En Pere de gloriosa recordacio.

Item loha e hac per bona la delliberacio per los its deputats e consell llur feta sobre los homens de emença e per ço ne alegi les IIII persones ja en dies assats per lo dit fet eletes les quals son les seguents.

Mossen Anthoni Pujades ciutada. — Johan Bruch uercader. — Melxior Rotlan berber. — Johan Ferrer ssahonador.

Per lo semblant loha e hac per bona la deliberacio eta per los diputats e consell sobre la preso de micer lohan Copons.

El mismo dia, fué entregada tambien, por el tesorero del Rey, otra cédula cuyo contenido es como sigue,

La Excellentissima Senyora Reyna tudriu del Illustrissimo princep don Ferrando primogenit de Arago de Sicilia etc. loctinent general del molt alt e molt Excellent lo Senyor Rey. Recordant se dels capitols per la Majestat del dit Excellentissimo Senyor Rey al Principat de Cathalunya atorgats entre los quals es

provehit que per sustentacio del stat del dit Illustrissimo princep don Ferrando li sien pagades o verius scrites en la taula de la present ciutat de Barchinona docentes milia lliures dins spay de vuyt mesos apres la ferma dels dits capitols comptadors per aquelles dites docentes milia lliures convertir en comptes luycions o quitaments de les terres e rendes per la dita Majestat en lo heretetge o donacio al dit Illustrissimo Princep fahedora contengudes segons aquestes coses pus largament en los dits capitols son contengudes als quals la dita Excellentissima Senyora se refer e vol esser haguts aci per inserts pus lo temps ha instat e insta de paraula ha demanat a vosaltres venerable e magnifichs deputats que les dites docentes milia lliures volguessets deposar en la dita taula dites e scrites a la dita Serenissima Senyora Reyna en nom del dit Illustrissimo princep don Ferrando la qual cosa fins aci no es stada feta. Per tant la dita Excellentissima Senyora Reyna per satisfer al carrech e ofici seu per lo qual es tenguda les coses utils al dit Illustrissimo Princep procurar e inutils evitar essent certa axi per temor e serie dels dits capitols com pensa de aquells lo augment del stat del dit Illustrissimo Princep consistir en les dites coses per la orde de la casa e ministres e oficials del dit Illustrissimo Princep qui hauran esser quitats lo que no solament redunda en servey del dit Illustrissimo Princep mas encara en benifici e util dels poblats en lo dit Principat ab los presents scrits pregant a vosaltres dits venerables e magnifichs diputats e o aquells als quals pertany fer

les dites coses que lo dit deposit de les dites docentes milia lliures en la dita taula façets requerint etc. com axi hi siats obligats e tenguts.

19 DE FEBRERO.

Ocupáronse de varios asuntos, entre ellos del contenido de la cédula de la Reina, sobre las doscientas mil libras, que deliberaron pasase á la comision de las nueve personas para que informasen.

20 DE FEBRERO.

Reunido el Consejo, fué presentada por mosen Çariera la siguiente carta.

Als molt reverents egregis nobles magnifichs e honorobles senyors los deputats del General e conçell del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverents egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Per quant mossen Jofra Çariera portador de la present ses trobat en aquelles parts unt se son fets los ajusts dels pagesos de remença e sab molt en llurs actes ab delliberacio nostra ell va aqui. Placiaus als tremesos nostres e al dit mossen Jofra Sa-

riera dar plena fe e creença en tot ço que de part nostra a vosaltres diran e explicaran ordenant de nosaltres a tots los beneplacits vostres. Scrita en Cerçera e segellada ab lo segell de la dignitat episcopal del qual usam en lo present negoci a quinze dies del mes de febrer any LXII. — A tota ordinacio e beneplacits vostres aparellats les XVI persones representants los dos staments ecclesiastich e militar de la ciutat e bisbat de Gerona en lo fet de les remenças censos e tascas.

Hecha lectura de la carta que precede, y despues de haber manifestado verbalmente el portador de la credencial el estado de lucha en que se encontraban los vasallos y señores de remensa en el obispado de Gerona, despidióse del Consejo, al que fué presentada en seguida, en nombre de la comision encargada de examinar el mismo asunto, la cédula ó apuntamiento que se halla á continuacion.

Vistes per les dites persones los actes e processos per los diputats e lur consell en lany Mil CCCC XXXXVIII fets per causa de les provisions obtengudes del Senyor Rey per los homens de remença. E encara les informacions preses per provar lo dan interes e torb del General e tots altres procehiments fets etc. E encara vista una informacio novament presa en Enpurda e portada per mossen Jofre Çariera etc.

Totes concordes apuntaren esser molt necessari per

utilitat repos e benefici de la cosa publica del Principat en los fets que vuy concorren dels dits homens le remença que en lo interim que elles dites persones stan en pensament sobre les coses a ells comeses sia feta certa provisio de la qual creen Deu mijançant succehira tot be per la qual provisio exequutar es nester que los diputats e consell si plasent lus sera loneu carrreh a les dites persones de fer e exequutar a provisio per eller pensada en la qual puixen despendre de les pecunies dél General fins en L florins corrents e no mes dels quals daran bon compte e raho la qual provisio per bons respectes es necessari sia secreta e prestament spatxada.

Item que la Senyora Reyna ab gran nombre de embaxada dels diputats e consell e altra gran nombre de embaxada de la ciutat de Barchinona totes ensemps ab gran solicitud e cura sia humilment e devota ab gran instancia e frequentacio suplicada sia de merce sua vulle provehir en reposar lo dit fet de les remençes com se cregue per sa dignitat e superioritat e per son virtuos saber e consell la sua Excellencia ho puixa plenament reposar. Significant a sa Majestat que hon les dites coses nos reposassen lo Principat haurie entrar en pensament de fer ço que li parrie per servici de la Majestat del Senyor Rey repos e benifici del Principat.

Leida la cédula que precede, ocupáronse de su contenido, como tambien de otros muchos y varios asuntos que se

discutieron, entre ellos del abono de salario á los embajadores, de don Jofre de Castro, de los remensas, y de la cuestion de las lanas, sobre la cual presentó el conde de Pallars la siguiente súplica.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors.

Poch temps ha passat en vostre consistori e consell son stades fetes certes ordinacions disponents sobre les lanes draps cuyram e altres mercaderies que de altres regnes e terres stranys entren e hixen en e del Principat de Cathalunya ab imposicio de certs drets per les quals es donada causa que en les parts de Pallas e signantment en lo comdat de Pallas qui es frontera al reyalme de França e terres de Gascunya cessen entrar les robes e mercaderies acustumades e sens les quals bonament en lo dit comdat les gents no han forma de sostenirse e per semblant per quant en la terra de Gascunya per causa de les dites ordinacions sien imposats nous drets e molt grans no poden entrar en la dita terra qui si acustumava portar com son lanes cuyrams sabates draps per obs de la terra e altres coses qui redunda en gran dan de les generalitats del Principat de Cathalunya e de la dita terra de Pallas e es veritat que per causa del dit comdat de Pallas les coses que per obs de aquell son necessaries les dites noves ordinacions son en pocha stima e de molt pocha importancia quant al interesar publich del Principat de Cathalunya e donen gran dan en lo

lit comdat quant al viure dels poblats en aquell e per ant vosaltres molt reverends egregis nobles e magnichs senyors del consell representant lo dit Principat que quant al dit comdat de Pallas e poblats en aquell e quant al sol us e exercici de aquell vos placia sosprenre les dites noves ordinacions e donar loch que en aquell se puixen venre e comprar totes coses segons de abans fahien e era acustumat fer com de aquelles parts no isquen ne entren coses ques puixen navegnar en altres parts nes puixa donar dan al publich de la terra del dit Principat lo qui es stat causa de fer dites ordinacions. E per tant lo dit comdat e habitants en aquell han trames mossen Vicens Talada lo qual benignament a vosaltres damunt dits suplica en les damunt dites coses vullau provehir segons a vostres savieses sera vist conexedor.

Tras la suplica que precede, fué presentada otra, que sigue, relativa á los remensas.

A tot lo mon es manifest e notori los grans tumuls e scandals e sinistres que vuy son suscitats per los nomens de remença vulgarment nomenats per causa dels quals tota la cosa publica del present Principat de Cathaluñya sta turbada e posada en gran perill en grandissim deservey de la Majestat reyal e torb dels drets de generalitats del dit Principat e gran dan e irreparable en tots los staments de la terra. Als

quals scandols e sinistres nos pot degudament provehir sens vosaltres molt magnifichs mossens los diputats del dit Principat e consell vostre vuy representant tot lo dit Principat segons poden judicar vostres magnificencies qui de tot son informades. E per tant nosaltres ardiacha de Gerona e Roger Alamany de Bellpuig cavaller e Guillem Colom suplicam a vosaltres molt magnifichs diputats que sens alguna triga ajusteu vostre consell per provehir en les dites coses qui son tant perilloses e preparades a grans scandols e sinistres que requeren molt accelerada provisio tota triga apart posada.

El mismo dia, se recibió la siguiente carta.

Als molt reverends egregis nobles e honorables e de gran providencia senyors los diputats e consell en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e honorables senyors. Per be que yo crega vostres reverencies esser avisats de les coses en la present contengudes per satisfer al meu deute ab la present avisarnos de la destruccio qui veg se prepara en aquest Principat per moviment de molts pagesos qui fan tots jorns ajusts e insults en aquest bisbat. Feu per molts lochs capitans e apparallar se ab les armes contra tots aquells senyors llurs e oficials qui per justicia vullen forçar de pagar censos tascas que per les terres que tenen pagar son tenguts

eliberats ab les armes ofendre tots aquells qui volian os drets exhigir e ab gran temeritat aquests jorns an comensat moures contra En Gilabert de Cruilles enyor de Peretellada al qual per squivar major scan-ol a desliberat desliurar dos vassalls que per dita aho tenia presos e com crech siau avisat de la novi-at e moviment de Santa Pau en que la provisio del eguer es stada ben necessaria e tots jorns continuen n convocar pobles fent fer per los lochs capitans ab noltes paraules per persuadir lo poble ço es de vo-untat del Senyor Rey fer tals actes ab infinides men-ides e malvestats que donen entenent per moure lo oble a tot scandol no vehent tenir negun fre no dub-en res dir ni axi poch exequutar e per que en los rincipis son les provisions pus facils per lo carrech ue tenia e delliberat certificar vos de totes les dites oses havent vos per cert son de tanta virtut e pru-encia fornits hi faran deguda provisio a lahor de Deu ervey del Senyor Rey conservacio de aquest Princi-at e dels altres regnes. E manen de mi senyors molt everents egregis nobles e honorables senyors lo que resent vos sia. De Lagostera a XV de febrer. —Mos-enyors a tots manaments de vosaltres prests Marti arau de Cruilles.

25 DE FEBRERO.

Empezaron á ocuparse de varios asuntos , pero habien-

do llegado una comision de parte de los honorables concelleres y Consejo de treinta y dos, para hacer saber al Consejo la congoja que habia en la ciudad, á consecuencia de la conmocion suscitada por algunos particulares de aquella, turbando la paz de que se disfrutaba, y produciendo grave escándalo; dejaron todos los demás negocios para dedicarse exclusivamente á este; y como para deliberar tratasen de pasar á votacion, á fin de que cada cual diese su parecer, acordaron definitivamente tomar la deliberacion que sigue.

Ço es que sien elegides sis persones del present consell les quals ab les elegidores per la ciutat de Barchinona vegen qual provisio es fahedora en aquest negoci e la referesquen al present consell e que la Senyora Reyna per miga de les dites persones sia suplicada vulla provehir que En Canet porter sia pres decontinent del qual se ha sentiment que ha fet aquest a instament e convocacio e que lo dit En Canet stiga apartat fins que la deposicio sia dell rebuda.

A consecuencia de la deliberacion que precede, fueron nombradas las seis personas á que se alude, resultando elegidos el obispo de Vich, el comendador Çaplana, el conde de Pallars, mosen Vilademany, el síndico de Lerida y mosen Jaime Ros; cuyo nombramiento se hizo saber desde luego al Concejo de la ciudad.

1.° DE MARZO.

Dióse cuenta de la carta que sigue, remitida por Juan Ferrer.

Als molt magnifichs e de gran reverencia senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Mossenyors molt magnifichs e de gran reverencia. Grans dies que per diverses vies he scrit a vostres magnificencies de les coses occorrents e de aqui ha be hun mes e mig que letra no he rebuda e so duptos que sim scriu de aqui les letres en qualque part nos perden car escassament puch creure de aqui en temps tant larch vostres reverencia e magnificencies nom hagen respost al que scrivi de la Almunyia sobre lo fet de les marques o represalies que en Montpaller se son fetes en bens de homens de Barchinona del qual negoci en ma venguda porti special struccio e de la Almunya scrivi al Senyor Rey era content de fer comissio de aquest fet a mossen Charles Dolius e lo Rey de França e hun altre cavaller pero que yo no havia delliberat acceptar ni spatxar tal provisio sens vostra sabuda majorment per lo redupte en que yo stava si be non volia tant declarar que no fos cosa molt prejudicial a la capitulacio de Vilafrancha perque mos-

senyors si en aquest fet vos sembla sia bona la dita provisio placiaus avisarmen car altrament per mi noy sera enantat. Dels altres fets mossenyors de don Jofre de Castre e de mossen Rebolledo tan poch may de aqui he hagut avis en quin punt stan be he sentit axi com lo Senyor Rey fa pendre sobre aço proces en Ribagorça e encara se hun servidor de la casa de Castre es stat ab lo Senyor Rey en Olit. Per aquest material nom se a instancia de qui si es vengut. Lo dit hom ha nom Borau gentil hom ben conegut per tots los de la partida de don Felip. De aço fas avis a vostres reverencia e magnificencies per que sintau totes coses. Lo Senyor Rey dimarç passat a vespre torna açi en Tudela hon comença spatxar molts negocis qui staven enbassats. Ha scrit en Çaragoça que la embaxada tant gran que devia venir a sa Majestat segons ya aqui haureu sentit que no vinga fins ell la deman. Nom se sis aturaran que molt dihen stan arranquats. Lo comte de Foix sen deu anar en França dins vuyt dies pero leixa sa muller en Tafalla. Feta en Tudela dijous a XVIII de febrer.

Lo proces ques pren en Ribagorça nom se sil fa pendre lo Senyor Rey ho qui mas be se que sen pren proces.

Lo Senyor Rey es dubte no sen torn entrar dins Navarra per regoneixer e metre en punt ses forçes pero a dir lo ver nom per ques façe ab la calor ques deuria fer car certament del que he vist de Navarra puch jutgar que si ella ve en ma de França o de Castella tota la restant Senyoria del Rey stara a discrecio del

qui haura Navarra. — Mossenyors. —Quim recoman en vostra gracia e merce Johan Ferrer prest a vostres manaments.

5 DE MARZO.

Se recibió otra carta de Juan Ferrer, que sigue.

Als molt magnifichs e de gran reverencia senyors mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt magnifichs senyors. Quant lo Senyor Rey fónch vengut de Olit scrivi a vostres reverencia e magnificencies de les noves quem semblava bonament se poguessen scriure. Ara ab la present he molt poch a dir car no tinch al present fahenes açi de aqueix Principat de que fretur scriure ni tant poch hi ha tals novitats que sen hage fer molta mencio he si aqui sera dit de certa gent de Castella qui ha corregut en diversos lochs de aquests regne e de gents de aquest regne qui han corregut en Castella no es sino per occasio de marques que exequuten huns contra altres. Es ver que yo crech que si molt dura haura a saber a guerra. Los embaxadors de Çaragoça son arribats aci los quals son stats molt ben rebuts. Eslos exit a rebre lo méstre fil del Rey e linfant comte de Empuries e tota la cort. Son venguts XXXXIII embaxadors. Crech sien ja empatxats e partiran prest. Lo Senyor

Rey encara no ha principiat la cort als de aquest regne crech yo que la major part de aquesta quaresma se despendra en aquesta terra. Feta en Tudela a XXV de febrer Mil CCCCLXII. — Mossenyors. — Quim recoman en vostra gracia e merce Johan Ferrer prest a vostres manaments.

En otra sesion de este dia, el arcediano Çariera leyó una carta dirijida por las personas de los estamentos eclesiástico y militar de Gerona, en que hacian saber la resolucion de los remensas en no pagar á sus señores, y como dichos labradores iban en cuadrillas con su tamborino, y soltando voces subversivas, habiéndose nombrado de entre ellos, y de diversos obispados, veinte y cuatro comisionados para que fuesen á suplicar al Señor Rey.

Al mismo tiempo, unos caballeros enviados por la Reina participaron que dicha Señora habia provehido ya el asunto de los oficiales para la administracion de justicia, si bien estrañaba que, habiéndolo hecho saber al Consejo y Diputados, no le hubiesen dado contestacion; sobre cuyo negocio y otros varios que se trataron, pasóse á votacion, por el órden siguiente.

Voto del señor Patriarca.

Dix que sia feta embaxada a la Senyora Reyna de nombre copios del concell aplicant hi de la ciutat de Barchinona a la qual suplicaran complidament hi vulla provehir com en neguna manera ja nos pugue

plerar la audacia e temeritat dels dits pagesos. E si expeditament la dita Senyora no hi provehira que lo taulell faça pensament que si deura fer.

Al fet de don Jofre de Castro dix que deu esser fea relacio en lo taulell tantost dema de les informacions rebudes en Ribagorça per veure que es provat en aquelles e juxta la relacio expeditament deliberar que deu fer lo Principat per satisfer a son degut.

Al fet de mossen Copons dix que per prima faç lo tractament que li es fet star en algun interes del stament militar e per conseguent de tots. E per ço deuria esser attes als oficials qui entrevenen en los fets de aquell per que no fahent lo degut sapien sera provehit segons se pertany.

Al fet dels oficials de que demana la Senyora Reyna resposta dix esser gran necessitat haver oficials specialment dels prebeminents. E por ço nos deuria sperar la dita Senyora incitas a nosaltres mas lo taulell e aquesta ciutat de Barchinona deuen attendre en procurar tot orde que la Senyora Reyna convençuda de suplicacions e instancies provehescha a la comuna utilitat la qual per mija de oficials precipuament se ha fer.

Del conde de Pallars.

Al fet del homens de remença dix esser de parer que si deu provehir ab gent de cavall e de peu en tant nombre com sera necessari a despesa del General la qual gent asistescha primerament en fer obtemperar

les letres e manaments reginals àls dits pagesos dirigides e encara als senyors lurs e altres que sien conservats en lurs drets pero es de intencio que preceescha suplicacio a la Senyora Reyna de part del taulell suplicant la sua Altesa que proveescha a les dites coses e si noy proveix ques exequute lo que dit ha dessus.

Al fet de don Jofre de Castro dix es de parer que les letres derrerament ordonades de part dels diputats e consell deuen anar com les informacions novament rebudes en Ribagorça no obsten en alguna manera a revocar la deliberacio feta del anar de les dites letres per los diputats e consell e per la ciutat de Barchinona.

Al fet de mossen Copons dix esser de parer que als tres qui han carrech de aço sia dat poder de veure tot lo que sera provehidor circa aquesta materia e que ho referesquen al consell.

Al fet dels oficials de que demana resposta la Senyora Reyna es de parer que los diputats diguen a la Senyora Reyna quals no son stats admesos per los diputats e consell e ques entene en admetre o repellir los altres qui no son stats passats ab faves.

Del canonigo Dusay.

In omnibus es del parer del senyor patriarcha.

De mosen Bastida, en nombre propio y en el del conde de Modica.

Es del parer del patriarcha en los dos caps primers de les remençes e de don Jofre de Castro. Aço empero fegit en lo primer cap de les remençes que sien elegides persones ara de present qui entenen en lo que lo taulell deu e pot fer.

De mosen Marcos Lor, por sí y por Guillermo Arnau de Cervelló.

Idem ut patriarcha in omnibus.

De micer Agustin della Illa.

En los caps de les remençes e de don Jofre de Castro e de mossen Copons ut patriarcha.

De Pedro Juan de Sant Climent.

In omnibns ut patriarcha.

De mosen Dalmau de Queralt.

Idem ut patriarcha.

De Pedro Dez-Torrent, por sí y por la villa de Puigcerdá.

Idem ut patriarcha ab la addicio de mossen Bastida.

Del maestro Bernardo Lor.

En los caps de don Jofre e dels oficials ut dominus patriarcha.

De mosen Narciso de Sant-Dionis.

Idem ut patriarcha in omnibus ab la addicio en lo primer cap de mossen Bastida.

De Francisco Burgues alias de Sant Climent.

In omnibus ut dominus patriarcha ab la addicio de mossen Bostida

Del arcediano de la Mar, por sí y por el honorable Juan Dalmau.

In tribus capitibus ab lo senyor patriarcha. En lo fet de mossen Copons que sia servada la deliberacio ja sobre aço feta.

De mosen Cirera.

Idem in omnibus ut patriarcha.

De mosen Hostalrich.

Ut patriarcha in omnibus.

De Pedro Miguel de Peguera.

Ut patriarcha in facto de don Jofre de Castro tantum.

De mosen Juan Sorts.

Ut patriarcha in omnibus ab addicio en lo fet de les remences que si la Senyora Reyna noy provehira degudamant que lavors lo taulell hi proveescha.

De Romeu Lull.

Al fet de don Jofre tantum ab lo senyor patriarcha.

De mosen Bernardo Çaportella, por sí y por mosen Sampsó.

Idem ut patriarcha in omnibus.

De Juan Agulló, paher y síndico de Lérida.

Idem in omnibus ab lo parer del conde de Pallas.

Del abad de San Juan.

Idem del parer del dit comte en los dos caps derrers ço es de mossen Copons e dels oficials.

Del abad de Amer.

Idem in omnibus ut comes.

De mosen Antich Ferrer.

Idem in omnibus.

De mosen Roger Alamany.

Idem in omnibus ut comes declarat en lo cap primer que sia suplicada la Senyora Reyna com ha dit lo senyor patriarcha com stigue tot en sa Majestat e si tantost noy proveex a compliment e ab eficacia que façe ço que diu lo senyor comte de Pallars.

De mosen Bastida por sí y por el conde de Módica.

En los dos caps derrers idem ab lo comte de Pallars.

Del abad de San Benito.

Ut comes in omnibus pro se et domino episcopo Vicensi.

Del canonigo Colom.

En lo cap de les remençes que sia feta embaxada

segons diu lo senyor patriarcha e si la Senyora Reyna a compliment e prest no hi provehira que sia fét lo que ha dit lo comte de Pallars. En tots los altres caps es del parer del senyor comte de Pallars.

Del canonigo Çariera.

Idem ut comes in tribus primis capitibus. En lo derrer dels oficials se ature deliberacio.

De Francisco Lobet.

Ut comes in omnibus pero que en lo fet de les remençes la embaxada preceescha a la Senyora Reyna segons ha dit lo senyor patriarcha e que lo consell se ajust dues veguades quascun dia.

De Agustin de la Illa.

En lo fet dels oficials ab lo senyor comte de Pallars.

De mosen Vilademany.

Idem ut comes in omnibus.

Del comendador Çaplana.

Idem in omnibus ut comes pero que en lo fet de les remences preesque la embaxada a la Senyora Reyna segons ha dit lo senyor patriarcha aço empero

entes que la embaxada no perturbe lo que es stat dit per lo dit senyor comte.

Del canonigo Thor.

Idem ut comes in omnibus.

De Bernardo de Guimerá.

Idem ut comes.

De Galceran Carbó.

Idem ut comes ab la addicio de mossen Roger Alamany.

De Artal de Claramunt.

Idem en los tres primers caps. Al fet dels oficials se ature deliberacio.

De Pedro Despluges.

Idem in omnibus ut comes ab la addicio de mossen Roger Alamany.

De Guillermo Colom, por sí y por Antonio Pujades.

Idem in omnibus ut comes ab la addicio de mossen Roger Alamany.

De Francisco del Bosch, por sí y por la ciudad de Cervera.

Idem ut comes in omnibus.

Del canonigo Torres.

Idem ut comes ab la addicio que preceescha la embaxada no torbant empero lo parer del comte de Pallas.

De Pedro Cestrada.

Idem ut comes.

De Bernardo de Marimon.

Idem ut comes in omnibus.

De Pedro Miguel de Peguera.

Idem ut comes en los caps de remençes. De mossen Copons e dels oficials ab la addicio en les remençes de mossen Roger Alamany.

De Juan Dez-Valls.

Ut canonicus Torres in omnibus.

De Luis Xatantí.

Idem ut comes ab la addicio de mossen Roger Alamany.

De Romeu Lull.

En lo fet de les remenças ut comes pero que preceescha la suplicacio a la Senyora Reyna e que per aço no se ature de fer lo que ha dit lo comte de Pallas. Al fet de mossen Copons e dels oficials ut comes.

De Bernardo Juan Çapilla.

Idem ut comes ab la addicio de mossen Roger Alamany.

De Juan Ros, hijo, en nombre de mossen Juan Ros.

In omnibus ut comes. Pero que preceescha la embaxada a la Senyora Reyna e que per aço nos empatx lo que ha dit lo senyor comte.

De micer Pedro Severtes.

Idem ut comes in omnibus que empero hi consente la ciutat de Barchinona.

De maestro Bernardo Dez-Lor.

Attes que es cert quel General ha ya despes per aquest fet de remenças en lo trienni passat que ere oidor del General en virtut de la comissio de la cort es del vot en aquest cap en lo fet de mossen Copons del dit comte de Pallas.

Del abad de Monserrat.

Idem ut mestre Lor en lo fet de les remenças attes que ere deputat lo trienni passat ques feu la despesa dita per mestre Lor.

Del abad de San Juan.

Idem ut proxime es al fet de les remenças pro se et episcopo Barchinone.

Habiendo reunido mayor número de votos el parecer del conde de Pallars, se tomó por los Diputados la siguiente deliberacion.

Los diputats clohen lo present consell en los caps on ha XXXII veus o mes ab aço empero que per aquest acte en quant se sguarda la despesa del General no sia fet prejudici del sagrament e homenatge a que son tenguts e obligats com a diputats.

Y despues de leida por el escribano, añadió este al pie de la deliberacion, requerido por los treinta y cinco que votaron con el conde, la nota que sigue.

Los XXXV requeren e preguen los dits diputats que

com sien tenguts ab sagrament segons forma de la capitulacio et alias de cloure tota hora que hi ha XXXII veus segons tota vegada es stat praticat sens condicio o retencio alguna e ara sien XXXV vots conformes que hagen a cloure la dita deliberacio en los dos caps dessus tocats sens condicio alguna protestant de la infriccio del jurament e de totes altres coses licites de protestar.

A cuya protesta, contestaron los Diputados bajo la siguiente forma.

E los dits diputats dixeren que stan e perseveren en la conclusio que han feta en la manera dessus dita com sien primer tenguts a la observacio de llur sagrament e homenatge oferint se que pus no sia contra lo dit sagrament e homenatge ells faran so que es stat delliberat per los XXXV retenint se que hi puixen altrament respondre ab consell dels advocats de la casa.

Acerca de los otros dos asuntos, á saber, el de don Jofre de Castro y el de los oficiales, no se tomó acuerdo alguno, por no haberse reunido suficiente número de votos.

6 DE MARZO.

Se suscitó la duda de si las cartas que se habian redactado, dias atrás, sobre el asunto de don Jofre de Castro habian de ser enviadas ó nó, en vista de los procesos que se habian recibido á instancia de mosen Rebolledo; y como el Patriarca observase que antes convenia examinar detenidamente los referidos procesos, pasóse á votacion, y examinada, acordóse, en vista del mayor número de votos, que fuesen enviadas las cartas, no obstante los procesos recibidos, los cuales se podrian examinar maduramente entretanto; cuya resolucion se hizo saber al Concejo de la ciudad, enviando á este objeto tres comisionados, que alcanzaron del mismo la oportuna aprobacion.

En los demás asuntos no tomaron acuerdo alguno por falta de tiempo.

8 DE MARZO.

Se propuso que fuese acordada la contestacion á la Señora Reina, para solicitarle que proveyera sobre la admision ó no admision de los oficiales; y pasado á votacion, tomóse el siguiente acuerdo.

Ço es que sia haguda nomina de la ciutat dels ofi-

cials que per ella son passats juxta les deliberacions del present consell que a la dita ciutat son stades reportades. E que de aquells tals sia significat per deputats a la Senyora Reyna esser passats per lo Principat e què los altres no son passats per lo dit Principat.

Antès de levantarse la sesion, el obispo de Vich, el conde de Pallars, mosen Arnaldo de Vilademany y mosen Jaime Ros requirieron á los Diputados, para que se llevase á efecto la deliberacion tomada por el Consejo y la ciudad en el asunto de los remensas; á que contestaron que cumplirian en toda ocasion lo que tenian obligacion de hacer.

En seguida el escribano del Concejo de la ciudad presentó la lista testimonial de los oficiales clasificados por dicha corporacion, y en la que se marcaba cuales eran los admitidos y cuales los rechazados; e insiguiendo la deliberacion en que se expresó que se notificara el resultado de dicha clasificacion á la Señora Reina, los señores Diputados se la remiteron desde luego.

Lista de los oficiales que no se han tenido por odiosos ni sospechosos, relativamente al Principado de Cataluña.

Primo mossen Anthoni Crespa en ofici de algutzir.

Item lo honorable micer Francesch Merquilles en ofici de vicicanceller.

Item los honorables mosssen Galceran Oliver al ofi-

ci de tresorer e micer Johan Dusay al ofici de prothonotari.

Item los honorables En Pere Perello en ofici de secretari e micer Bergua en ofici de jutge de cort.

Lista de los oficiales odiosos y sospechosos en los oficios que se designan.

Primo lo reverendissimo archabishe de Tarragona en ofici de canceller.

Item lo honorable En Phelip Albert en ofici de governador.

Item lo honorable micer Jaume Taranan en ofici de regent la cancellaria.

Item micer Anthoni Riquer en ofici de advocat fischal de la cort del veguer de Barchilona.

Item micer Ramon Soler en ofici de jutge de cort.

Reunido el Consejo en otra sesion, el mismo dia, los Diputados, y con ellos los oidores de cuentas, manifestaron que desistian de la condicion expresada en el acuerdo de cinco del presente mes sobre los remensas, y que daban por nula la referida condicion y todas las demás que hubiese, adheriéndose en todo á lo que votaron las treinta y cinco personas que no habian aceptado dicho acuerdo; de lo que se levantó, en seguida, formal testimonio.

Diose entrada, desde luego, al honorable Pedro de Sant Dionis, doncel, veguer de Gerona; el cual manifestó ver-

balmente, que las reuniones y movimientos de los remensas iban en aumento, pues con sus trompetas y tambores, en grupos de ciento, doscientos y hasta quinientos, se paseaban por todas partes, dando gritos contra sus señores, diciendo que les alanzearian si les exhijian derecho alguno; y que dias pasados, le habian obligado en Besalú á que entregase á los síndicos que les representaban, un preso que tenia en la cárcel pública; de manera, que no pudiendo ponerse coto á tales desmanes, iba á manifestar á la señora Reina, como tambien manifestaba al Consejo, que, no teniendo el veguer bastante fuerza para contener, se hacia indispensable poner en aquel punto un oficial prehemiente y de mayor representacion que el veguer, sobre todo descubriéndose en los revoltosos grande ánimo y disposicion á procurar escándalos y entorpecimientos. En consecuencia, nombróse una comision para que fuese á ver á la Señora Reina, á fin de suplicarla que se sirviese proveer en el asunto de las remensas, conforme se habia acordado por los Diputados y Consejo en la sesion del cinco.

10 DE MARZO.

Dióse lectura á la siguiente carta que remitian los jurados de Gerona.

Als molt magnifichs e de gran providencia senyors los deputats e consell del General de Cathalunya.

Molt honorables magnifichs e de gran saviesa. Vuy demati havem reebuda dels jurats de la vila de Besalu una letra closa ab quens demanen homens ballesters e arnesos la qual cosa a nosaltres demanada axi promptament no es facil de suplir ni fer ne seria a nosaltres segons lo temps fahedor. La qual letra es del tenor seguent. Als molt magnifichs mossenyors los jurats de Gerona. Mossens molt magnifichs. La causa de la present es per quant los homens de remença gran gent venen ves aquesta vila han devallat Castellflorit alli havien lurs tencats los portals aquells per força han romputs. De llur venguda no fan sino tot mal. Lo sotzveguer lo jutge e hun de nosaltres lus son exits no sabem ques sera. E per que se diu ells desigen alguna força en aquesta terra tenir havem gran temor per aqueixa causa vinguen per haver aquesta vila. E car som pocha gent e poch armades pregam vos maximes savieses vos placia de continent trametrens e fer secos de aquells ballesters homens de vila que possible vos sera a fi que entre Deus e bones ajudes puixam dar bona raho de aquesta vila al Senyor Rey. Signantment afreturam de ballesters e aximateix de bombardes e spingardes que non tenim per poder nos defendre. Altra vegada hous pregam segons damunt car dema nos speram haver la conguixa. E sia Jhesus vostra guarda. De Baselu a VIII de març hora apres lo sol recullet. Si mossen veguer es aqui placiaus comunicarli aquest e per semblant scriurem a la Senyora Reyna si facultat haureu. A les vostres maximes savieses tots prests los jurats de Besalu. Perque senyors

molt magnifichs e de gran providencia notificam vos lo dit fet a fi que vostres grans providencies proveesquen a la tuicio e defencio en la preinserta letra demanades e contengudes per aquelles vies que millor semblara a les vostres providencies del qual fet semblantment havem scrit e consultada ab lo dit mateix efecte la Illustrrssima Senyora la Senyora Reyna. La Trinitat increada sia en proteccio vostra. Scrita en Gerona dimarç a VIIII de març Mil CCCCLXII. — A vostres ordinacions prests los jurats de Gerona.

Considerando todos que las conmociones de los remensas eran un mal ejemplo y muy perjudiciales para el Principado, pasóse á votacion para ver el acuerdo que podrian tomar, votandose al propio tiempo la proposicion de si los embajadores enviados á Castilla serian pagados desde el dia en que se les avisase su regreso, hasta su entrada en esta ciudad; sobre lo que, dió antes que todos su voto el obispo de Vich en los siguientes términos.

Que los sis elegits per los diputats e consell e quatre per la ciutat de Barchinona decontinent se apleguen e vegen les coses e letres e noves que concurren dels fets dels pagesos de remença e apunten tot ço quels parra se dega fer per exequcio de les coses deliberades per los diputats e consell e per la ciutat de Barchinona a cinch del present mes de març e que ho refiren al consell. En lo fet dels cinch embaxadors dix que a son parer deurien haver la maytat.

Examinada la votacion, prevaleció el mencionado voto del señor obispo de Vich, y en consecuencia se tomó como acuerdo lo que en aquel se contiene.

11 DE MARZO.

Presentáronse los doce embajadores enviados á la señora Reina, para suplicarle que proveyese en el asunto de los remensas, contra los cuales la Diputacion, junto con la ciudad, habia resuelto enviar gente de á caballo y de á pie para hacer cumplir los mandamientos de su Alteza, y á fin de que los señores se conservasen en sus derechos; á lo que, manifestaron dichos embajadores que la Reina habia contestado, como airada, diciendo que se maravillaba de semejante deliberacion, no pudiendo creer que jamás la hubiesen tomado, y que ya tenia ella sus medios y prácticas de proveer en esto de una manera conveniente.

Hecha la relacion que antecede, se dió lectura á las cartas que siguen.

Als molt reverends egregis nobles e honorables senyors los senyors diputats e consell del General de Cathaluiya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Apres que havem scrit a vostres grandissimes provi-

dencies havem sabut per letra de creença dels jurats de la vila de Besalu com los pagesos de remença son aqui ajustats en nombre de DCC e tenen sitiada la dita vila. La qual se troba molt mal fornida e darmes e de gents. E ja que per lo sotsveguer de aquella vila sian stats oferts molts partits als dits homens algun partir be nols ha vengut sino que en tot cas dien volen entrar en la dita vila e encara se diu han sabud los dits jurats de la dita vila que los dits homens han deliberat haver la dita vila a lur ma e encara quatre castells circumvehints en aquella. De aquestes coses pus larch informara vostres grans providencies lo exhigidor de la present lo qual es de la dita vila trames a la Senyora Reyna per aquesta sola raho. Placia a vostres magnifiques providencies en aquestes coses provehir. La Sancta Trinitat sia en proteccio vostra. Scrita en Gerona dimarç a les VIIII hores de nit a VIIII de març Mil CCCCLX dos. — A vostres ordinacions prests los jurats de Gerona.

Als magnifichs mossenyors los diputats de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs mossenyors. Per quant aquesta vila sta molt conguixada per los homens de remença qui en gran nombre se ajusten prop la dita vila e tots temps de moltes parts e nos pot considerar lo dit ajust se faça sens gran causa de scandol. E per que la possibilitat de la dita vila sab Deu es pocha trematrem lo correu a vostres magnifiques savieses pregant aque-

lles com a persones quis temen trobar en pressure vos placia donar al dit portador fe e creença de tot e quant per part de aquesta vila vos dira e recitara per plena certificacio del dit fet e addicio a la creença del dit fet vos trametem la letra que lo sotzveguer jutge e hun de nosaltres hous han feta qui son axits als dits homens. E mentenga Jhesus vostres magnifiques savieses e ordonar de nosaltres so qui lus sia plasent ab fiança de complir. Scrita en Besalu a VIIII de març any Mil CCCC sexanta dos. — A les vostres magnifiches savieses apparellats servir qui en gracia vostra se comanen los jurats de Besalu.

Molt honorables e savis senyors.

Per la gran conguixa en la qual nos som trobats a Castellfollit per aquesta gent desfrenada aplegats nous pogui ni fou en mi a nit poder vos certificar ni avisar essent cert com fiu ella haver passats per lo pont de Montagut altra partida dells. E per ço que siats algun tant certs de la gran congoxa e perill en que tots som possats avis algun tant per caps vostres savieses com esser arribats hora de nit a Castellfollit ab nostra sometent continuat per informacio itinerant resebuda e per letres de la oppressio e vatxacio molt gran en que la Senyora e tota la vila era detenguda per ells trobi los portals tanchats. Aqui continuant nostra sometent e demanant e requerint que obrissen al Senyor Rey e alguns dients so que a tots es molt cruel e anugos fou respost noy ha Rey nil coneixem e stant

per entrevall de temps aqui al portal fou ubert e axi continuant nostra sometent intrem e aqui nos foren de la gent aplegada e molt arremorada ab pevesos e balestes parades ab gran avolot e ramor ab tretes a les nous reprenent axi fort e ab tant gran soruxnestre sometent viva lo Rey viva lo Rey que aci era una obra de perdre lo seny em tenia per dit que en aquella hora tota la vila ne anas e continuant nostra sometent fins com arribat a la porta del castell davant la qual staven centes persones e de les gents ajustades ab grans fochs que fehien aqui tenents aquella asitiada esser arribats aqui fou tant gran altra vegada los crits e avalot que jur vos me tenia per dit no bastas en aturar tal insult ens trobem al mig de doscentes balestes parades ab les tretes a les nous hoc fins venir a mi ab la treta a la nou sou vos lo Rey ben sia vengut lo Rey e tots aquests e molt majors insults e modos de avolots sino que fou pres expedient que per quant aqui era En Baltesar Englada lo qual segons obra de mal temps lus ha dada molta volta en reposar los. E lo Fabrega qui stava pres qui avaolotadament si meneja e ab alguns altres del llur aplech a fi que fou deliberat de intrar a la Senyora dant maneg als homens a ells algun tant plasents e intrem e parlem ab ella per dar forma a tanta malicia e iniquitat e haguem aqui davant ells pendre lo batlle e aquells tenim ab homenatge. Sabrets la causa prenguem nostra informacio dels portals trencats que has axi que a nit ab molta major conguxa que hora de mitga nit haguem tornar a la Senyora per dar forma a la

lur mala intencio. E vuy som partits tant no he fet que ells no volen lexar aquests aqui son aci per la comparicio que la feyessen essent ab vostre consell si possible nos sera. Scrivets nos e per que aqueix saigs man lexat tremateumen dos que jols castiguere de majors coses e pus males e de la lur mala intenció e per que stan ajustats serets informats aqui per nos. Ab cuyta Arialaguer vuy que es VIIII de març.—De present cobra resposta que no gos desemperar. — Lo sotzveguer de Besalu a vostra honor prest.

Leidas las cartas que anteceden, Miguel Merqués, que era el portador de la enviada por el subveguer de Besalu, esplicó el objeto de su credencial, y como fuese de mucha importancia lo que referia, acordóse ponerlo por escrito sin tardanza, á cuyo fin tomó la pluma el escribano Lombard, y, en presencia del abad de Amer, del arcediano de la Mar y de mosen Roger Alamany, dictó el referido Merqués, textualmente, el siguiente escrito.

Miquel Merques perayre de Besalu explicant la creença de la letra tramesa per los jurats de Besalu diu que la vila de Besalu la trames aci suplicant a ells de consell favor e ajuda com aquella vila stigue en perdicio e aço per que sta circumvehida de homens de remença ajustats ma armada sobre DCC. per entrar en la dita vila e eren a un tret de balesta de la dita vila dimarts prop passat entre tres e quatre ho-

res apres mig jorn que ell parti per venir aci. E que lo sotzveguer de Besalu es anat als dits homens ab tota la cort per pendre certa comparicio que dien volien fer e ells no lan volgut obrir ans volen entrar dintre la vila de Besalu dients que ells haurien mal loch de entrada en altres parts que en los lochs del Senyor Rey no puixen entrar. E la vila ha deliberat en tota manera que no entrassen oferint lus que si volien vitualles lus ne darien mas la entrada no per quant los jurats son certs que los dits homens volen la dita vila per ferse forts aqui e quatre castells circunvehins de Besalu e dien los dits pagesos que si ells han la dita vila ab los dits quatre castells que tot lo poder de Cathalunya nols ne pora traure. E mes dix que lo dit sotzveguer troba diluns prop passat los dits homens appellats de remença ajustats al Castellfollit e lo dit sotzveguer hi ana sometent suplicat e instat per la Senyora del dit castell que li ajudas per por de la dita gent. E com lo dit sotzveguer fou alli ab lo dit sometent toca al portal e dix abriu al Senyor Rey e los dits pagesos qui ya havien presa la dita vila per força darmes dixeren noy ha Rey ne conexem Rey. E ell dix no conexeu lo sotzveguer de Besalu e ells que no e hagueren moltes rahons entre ells. A la fi ells li obriren e lo dit sotzveguer anassen la via del castell e troba dins la lissa daquell sobre cent homens dels dits pagesos volents ne metre les portes de aquell e lo dit sotzveguer los abonança els dix que volien. E ells dixeren que volien lo batle quils havia tanchats los portals e vedada la entrada de la vila. E

ell lus dix no curen que jol haure è de fet la pres per cessar scandols. No sab ell dit Miquel als si haura seguit sino que los dits homens dien publicament que ells fan aço per lo Senyor Rey e que ells se son oficials.

Presentáronse en esta sesion unos enviados de la Reina, los cuales hicieron saber que dicha Señora tenia plan de marchar el dia siguiente al Ampurdan, para apaciguar á los remensas, con cuyo motivo, les suplicaba sobreseyesen la deliberacion que iban á ejecutar, de la que. en su concepto, podrian resultar graves daños; y añadiendo que tendria un placer en que algunos de los señores Diputados é individuos del Consejo la acompañasen en su viaje.

Pasado á votacion lo que acababan de proponer los enviados de la Señora Reina, emitió, antes que todos, su voto el egregio conde de Pallars, en los siguientes términos.

Que en lo dit fet dels homens de remença es de parer que les sis persones assignades per lo present consell ab les quatre per la ciutat de Barchinona se deurien ajustar e tota vegada entendre en totes provisions necessaries en lo dit negoci juxta forma de la deliberacio la nit passada feta e les altres precedents en la dita materia. E en ço que per part de la dita Senyora Reyna es dit que sia sobresegut en la expedicio de les gent darmes es de parer que no fretura per lo present respondre attes que ja es rames al sis

e que les coses no son en aquella promptitut que la dita Senyora pensa. Al altra cap de les persones demanades per la dita Senyora Reyna que vagen ab sa Senyoria e que la consellen . . . . . es de parer no esser lin donades per algunes causes que porien succehir a carrech e dan del Principat mas ques deuen continuar per embaxades les suplicacions a la dita Senyora Reyna de donar hi remey e aquelles en scrits commemorant les altres suplicacions fetes ja per aço.

Cuyo voto se encontró ser el predominante, despues de examinada la votacion en general, y por consiguiente se tomó como acuerdo.

El mismo dia se celebró otra sesion, y en ella las seis personas encargadas del asunto de los remensas, propusieron que se diese lectura á la siguiente súplica, dirijida á la Señora Reina, para recordarle las otras que se le habian dirijido anteriormente; como así, en efecto, se hizo.

Molt alta e molt excellent Senyora.

A vostra Excellencia per part dels diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya e encara de la ciutat de Barchinona. Moltes e diverses vegades e per diverses embaxades es stat significat com los homens vulgarment appellats de remença se ajustaven en moltes parts del bisbat de Gerona no volents ans expressament recusants pagar tasques censos e al-

tres drets als Senyor lurs fahents avolots e concitacions e dients que pagaran los dits Senyors a lançades e fahents empreniments e ensenyes ab trompetes e tamborinos e altres molts actes detestables e de mal eximpli hoc e derrerament que no havian volguda obtemperar certa letra de vostra Altesa emanada ab la qual lus es manat que pagassen los dits drets suplicant per part del dit Principat a la Excellencia vostra fos de sa merce volgues provehir a les dites coses per servici del Serenissimo senyor lo Senyor Rey e utilitat e repos de la cosa publica del dit Principat. Lo que fins aci nos veu per obra car segons letres als dits diputats e consell trameses axi per los jurats de la ciutat de Gerona com per los jurats de la vila de Besalu e encara per creença en virtut de aquelles explicada appar que los dits homens de remença entorn DCC o M. ma armada diluns prop passat venints la via de Besalu per la part de les muntanyes son stats a la vila de Castellfollit la qual hostilment han presa per força darmes trenchant los portals de aquella la qual cosa sentida per lo sotzveguer de Besalu a gran instancia e requesta de la muller den Bernat de Cruilles quondam Senyor del dit castell demanant ajuda es anat a la dita vila de Castellfollit la qual ha trobada tanchada e demanant lo dit sotzveguer que obrissen al Senyor Rey fou respost per los dits homens de remença qui dins eren noy ha Rey ne conexem Rey e moltes altres paraules detestables e de mal eximpli. E que apres los dits homens de remença son anats a la dita vila de Besalu es creu huy en

dia son sobre aquella la qual ses mesa en defensio tanchant portals e fahent se forç per dar bona raho de la dita vila al Senyor Rey la qual vila los dits homens de remença publicament dien vòlen pendre e haver a llurs mans ensemps ab quatre castells circumvehints e demanants los dits jurats de Besalu consell favor e ajuda als dits deputats e consell. E com les dites comocions ajusts resistencies e altres actes detestables e de mal eximpli no solament succeesquen en gran desservici de la Majestat del dit Senyor Rey e de vostra Altesa e del Illustrissim Primogenit mas encara en gran dan enervacio prejudici e destruccio de la cosa publica del dit Principat. E los dits deputats e consell per servici del dit Senyor Rey e de vostra Celsitud e del dit Illustrissim Primogenit utilitat conservacio e repos de la cosa publica del dit Principat sia hagut entrar en pensament de fer certes deliberacions les quals a vostra Excellencia per lurs embaxadors en copios nombre o per altres embaxadors de la dita ciutat de Barchinona tots ensemps son stades plenament manifestades continuants lurs suplicacions. Per tant vits en qual punt sta huy lo dit Principat per causa dels dits homens de remença e altres los dits deputats e consell reduints a memoria e notificants a vostra Celsitut totes les coses dessus dites humilment e devota continuants lurs suplicacions supliquen aquella sia de sa merce vulla prestament ab eficacia provehir a les dites coses axi com eficacissimament pot per manera que los dits pagesos o homens de remença e altres lurs complices e secassos

sien de lurs mal fets corregits e debitament castigats e que paguen a lurs Senyors e altres a qui es degut les dites tasques censos e altres drets a que son tenguts e cessen de totes inobediencies comocions ajusts avolots e altres actes illicits.

Aprobóse la carta que antecede ; y como se tuviese noticia que la señora Reina se disponia á marchar ya en aquel momento, nombróse la comision encargada de presentarle la carta.

12 DE MARZO.

Ocopáronse solo, en este dia, de ciertas sustituciones y de votar la admision ó no admision de algunos oficiales.

13 DE MARZO.

Se hizo lectura, en esta sesion, de las siguientes cartas que se acababan de recibir.

Als molt reverents egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Per tant com dilluns de mati prop passat parti correu daçi pera Çaragoça per fer venir aci al Senyor Rey mestre Pedro de la Cabra metge e la letra que anava per lo dit metge no era signada de ma del Rey he pensat que leugerament seran anades de Çaragoça aqui diverses letres que dirau com lo Senyor Rey es malalt e que la Senyora Reyna ne aqueix Principat non haga avis cert de la sua indisposicio. Seria causa de star tot hom en perplex e per ço he delliberat fer lo present correu per fer certes les vostres grans reverencies nobleses e magnificencies de la dita indisposicio del Senyor Rey la qual es stada que dimenge passat dapres dinar la sua Altesa se senti alguna indisposicio en sa persona la qual determana en hun poch de fret ab febra e axi ell stech fins lo diluns demati que fonch trames per lo sobre dit metge e creuse aquell dia restas net de febra e burla e rigue en la cambra en hun lit de repos es ver que menga ab molt pocha sabor. En apres dimarç de mati arriba lo dit metge e duptas segons ço que habia vist que no li respongues a terçana e axi hir tot lo dia que fonch lo dia que devia venir la cessio la sua Majestat se ocupa en musicha e en burles e en rellacions de casses e per gracia de Deu passa tot lo dia que nos senti res ne crech Deu aydant se senta pus res e perque en aquests dies lo dit Senyor no es exit de la cambra ni ses levat del lit sino per metres en lo lit de repos ne ha res signat ne negociat he han vist aci alguns dies les portes del palau tanchades e fehies per que mossos ni

besties no fessen remor en lo pati. Alguns de aci mateix han cregut que fos major la sua indisposicio pero yo certament noy he vist pus e crech la Senyora Reyna no sera mes a ple informada per la letra que la sua Majestat li fa. Sper en Deu que dema ho laltre cavalcara per vila e hira a cassa al acostumat. E mamanme vostres reverencies nobleses e magnificencies lo que plasent los sia. Feta en Tudela dimecres a X de març Mil CCCCLXII. — Qui es prest als mamaments de vostres grans reverencies nobleses e magnificencies Johan Ferrer.

Als molt reverends egregis nobles honorables e magnifichs senyors los deputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles honorables e magnifichs senyors. Vuy apres hora de vespres havem rebuda una letra den Baltasar Saula procurador de mossen Berenguer Dolius en la baronia de Santa Pau ab la qual avise de alguna congregacio dels pagesos de remença demanant a nosaltres socors lo qual per lo present per no desemparar aquesta ciutat no li podem fer. Tramatem translat de la dita letra a vostres reverencies e grans magnificencies dintre la present a fi que certificades per aquelles se puixa condecentment provehir als cassos e de hora en hora ho continuarem de lo ques seguira en aquestes parts. E per semblant ne consultam a la Senyora Reyna. La Santa Trinitat mantinga vostres grans reverencies e magni-

fiques providencies. Scrita en Gerona dijous hora de completa XI de març del any Mil CCCCLXII. — A totes vostres ordinacions promptes los jurats de Gerona.

Als molt magnifichs e molt honorables e savis mossenyors vegner e jurats de Gerona.

Molt magnifichs e molt honorables e molt savis mossenyors. Per quant sus ara son avisat per home cert que los pagesos son ajustats e encara se ajusten en moltes parts axi Dosona Dempurda e daltres parts on han trames e aço per venir me combatre dients que açi per que sic troben En Montagut En Peguera En Bertran de Farnes e altres gentils homens deuen e poden exequutar lur proposit no bo. Son cert seran molta gent ens tribularan molt. En tanta necessitat cove a mi recorrer a vosaltres pregant vos molt afectuosament per vosaltres siam prestament acorreguts axi com de vosaltres confiam. E placiaus aço no haver en dupte car per home lur son avisat e encara la experiencia o mostrara. Placiaus encara comunicarne ab lo honorable capitol lo qual axi mateix de ajude pregam e provehir per Barchinona o lla hon vostres savieses conexeran. Scrita a Santa Pau a XI de març. — Qui a vosaltres molt me recoman Baltasar Saula procurador de Santa Pau.

Als molt reverents egregis nobles honorables e

magnifichs senyors los deputats e conçell del Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregis nobles honorables e magnifichs senyors. Apres que havem scrit a vostres grans providencies dels ajusts dels homens de remença ajustats sobre Castellfollit e apres vènguts a Besalu nosaltres trametem hun home en la nit a Besalu per saber los procehiments dels dits homens e per veure si los de la vila havien res manester. E vuy que es dimecres hora de vespres havem cobrat lo dit home ab una letra dels jurats de la dita vila notificant a nosaltres alguna moderacio de la dita congregacio segons es contengut en la dita letra de la qual trametem copia a vostres reverencies e magnificencies. Exortam tota via en aquelles per extirpar inconvenients sia provehit en tal manera que nostre Senyor Deu ne sia loat e aquesta patria sia guardada de sinistres. La Trinitat Sancta sia proteccio de vostres rererencies e grans magnificencies. Scrita en Gerona dimecres en la nit a X de març del any Mil CCCCLX dos. — A totes vostres ordinacions promptes los jurats de Gerona.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de Gerona.

Molt honorables senyors. Responent a les vostres savieses e a la letra per lo portador a nosaltres tramesa esta veritat que quant mossen veguer parti daçi e ell e nosaltres poch cogitavem los dits homens

deura venir axi prest fins la nova vench eren damunt Castellfollit e apres que havien trenchat lo portal a Castellfollit e eren dins e per ço lo sotveguer e jutge e un de nosaltres anarem alla e segons la relacio del dit mossen sotzveguer tenien acitiada la Senyora al castell feren alla molts desordes cridant a foch a foch e despuys lo sotzveguer hi fou diu vahe ni havia qui volien ab biga trencar portes de homens de la vila de Castellfollit dient querien menjar. A fi sens altre dan del dessus dit lo lexaren Castellfollit venint vers aquesta vila e sabent nosaltres venien a que ells segons se dehia publicament ques jactaven que ells no pendrien partit que no pasassen per aquesta vila e per que nosaltres poguessem dar la raho ques pertany de aquesta vila fonch per nosaltres delliberat no permetre intrassen en nombre excessiu dins la dita vila per via alguna. E per quant a la murada que tenim en aquesta vila a fornir per guardar aquella eren dins molt pocha gent e sens armes e ignoraven los dits homens quants serien havem stats congoixats poder guardar be la vila. E per ço scrivim a vosaltres e apres trematem home lo qual creem haureu vist lo qual daqui en fora va a Barchinona ab consulta a la Senyora Reyna e a diputats e consellers e partit lo dit home los dits homens de remença son venguts fins apres de la murada de aquesta vila mes luny un poch de tret de balesta circa de CCCL homens segons arbitravem pero ells dehien que eren en gir DC e alla feren lur empavasada venint ab trompeta fluviol e tembor que tochaven ab molts grans crits lensant

les lançes en alt e aquelles reprenent nosaltres lo millor que podiem ens eren mesos en lo millor orde que podien per guardar aquesta dita vila e haviem instruida nostra gent no lus fos res dit per molt que haguessen a dir si nons excitaven e apres hagem vista dita gent de temor dells fom desluirats per quant lur poder aquesta jornada nous parech molt uns puyessen noure axi los dits homens prestarem pasciencia solament de XV fins en XVIII intrassen a la vila per una comparicio que sinch o VI dells havien a fer ço es los comparents a les fermançes e los altres los sperarem defora en lo dit loch on primer se posaren cridant com dit es e fahent moltes alimares e per home de aquesta vila may no lus fou res dit. E axi aquells qui entraren dins la vila feren lur comparicio e aquella feta ja fou nit e traguerenlos de fora preseren algunes vitualles e aquelles pagaren. Apres calques CXXX vel circa dels dits homens han passat lo pont creem sen tornen en lurs cases los altres sen tornen amont vers don eren venguts. Empero ells dehien mentre stavan ajustats que passarien a Banyoles per fer restituir penyores al abat que havia fetes fer penyorar. Crehem sera vent e veus molt honorables senyors lo fet com es passat. Segons lur parlar stam ab suspicio tornar nos veure en dites congoixes si la cort fa exequucio de censos alguns als dits homens si la Senyora Reyna noy fa qualque provisio saludable e aquesta terra es perduda. Recitar los parlars dels dits homens son infinits dels quals ja crehem vostres savieses son informades. E sia molt honorables senyors la

Santa Trinitat vostra guarda. Ordonant de nosaltres ab fiança de complir. De Besalu a X de març any Mil CCCC sexanta dos. — A les savieses de vosaltres honorables mossenyors tots prests los jurats de Besalu.

Al molt magnifichs e de gran saviesa senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Senyors molt magnifichs. Precedents recomendacions certificam vostres savieses com per causa de la pobresa e miserabilitat en la qual aquesta vila es vuy possada e no basta pagar les annuals pensions als quals es obligada era stat mogut partit entre nosaltres e los dits tresedors de fer alguna concordia la qual mitgansant ells fossen pagats de lurs censals e la vila sa pogues sustentar lo qual fins açi jatsia diverses vegades sen haja pratichat no es pogut venir a deguda conclusio perque abans de venir a infracta e la dita vila a total destruccio havem delliberat trametra aqui lo senyor En Pere Selva portador de la present per denunciar a la Senyora Reyna e a vostres savieses les nostres miseries e manifestar los carrechs los quals daquiavant no podem soportar si per algun remedi no hi sera provehit al qual exhibidor sius plaura donarets fe e creença en les coses que de part nostra vos explicara ajudant e endressant lo en tot lo que a vosaltres sera possible per conservacio de aquesta miserable vida. E farets cosa a vosaltres pertenyent e haureu ne de Deu merit e tots vos ne restarem

obligats. E sia la Trinitat indivisa vostra proteccio e guarda. Scrita en Copliura a III de març lany de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLX dos. — Apparellats a tot vostra servici e honor los consols de Cobliura.

15 DE MARZO.

Se tomaron varios acuerdos relativos á los remensas, pero de interés secundario; y recordando al mismo tiempo el abad de San Benito el mal trato en que seguia mosen Copons, sobre uno y otro asunto pasóse á votacion, y en consecuencia, se tomó como acuerdo definitivo el voto del obispo de Vich, que consistia en apoyar el parecer del abad de Poblet, quien proponia el libramiento de ciertas cantidades á la villa de Besalú, y una carta felicitando á los jurados de la misma poblacion per su comportamiento.

Fué recibida, en este dia, la siguiente carta.

Als molt magnifichs mossenyors e de molt gran saviesa los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Mossenyors molt magnifichs e de molt gran saviesa. Lo honorable En Johan Solanell sindich de aquesta universitat ab voluntat e consentiment nostre e de tot lo consell general de aquesta vila ha substituit en to-

tes absencies sues lo honorable En Johan Sitjar mercader ciutada de aqueixa ciutat al qual ha donat tal e semblant poder qual e quant per aquesta universitat al dit Johan Solanell est stat donat lo qual Johan Sitjar nos par persona notable e ben suficient e crehem a vosaltres acceptable per esser sindich substituit per aquesta universitat e entrevenir per aquella en totes coses necessaries. Pèr ço mossenyors vos pregam tant afectadament com podem lo dit Johan Sitjar per sindich daquesta universitat vos placia pendre e acceptar e aquell demanar en nom daquesta vila totes voltes que lo cas ho portara axi com feu lo dit Johan Solanell com es present en aqueixa ciutat. E no res menys vos placia aquell e nosaltres e aquesta universitat haver per recomenats axi com de vosaltres confiam. E sia mossenyors molt magnifichs e de molt gran saviesa la Sancta Trinitat vòstra continua guarda. Scrita en Puigcerda a sis del mes de març del any Mil CCCC sexanta dos. — A vostres honor e servey apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

17 DE MARZO.

Habiéndose leido, en consejo, algunas cartas en que se daba aviso de las conmociones de los remensas, que iban siguiendo, como que una partida de mil se habia reunido en Santa Pau, con intento de apoderarse del castillo á fuerza de armas; tratóse del remedio que podia ponerse á

tales escándalos, y pasando á votacion, acordóse que al punto, y por de pronto, fuese sacada en público la bandera del General, y colocada en la casa de la Diputacion.

El mismo dia se recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis nobles honorables e magnifichs senyors los deputats e consell del Principat de Cathalunya en Barchinona residents.

Molt reverends egregis nobles honorables e magnifichs senyors. A vostres magnifiques providencies notificam com hir que fo diluns hora tarda la molt Illustrissima Senyora la Senyora Reyna ab lo Illustrissimo Princep e primogenit arribaren en aquesta ciutat on es stada humilment reebuda segons de la sua Majestat se pertany. E vuy demati la dita Senyora ha tengut son consell en lo qual nosaltres som stats convocats en lo qual ha feta alguna provisio sobre el fet dels pagesos. E en quant nosaltres podem compendre la sua Senyoria ha molt bonissima voluntat en cedar e reposar aquelles. Aquestes coses per que confiam hi trobareu plaer singular havem deliberat ferne lo present avis a vostres reverencies e grandissimes providencies les quals nostre Senyor Deu tinga en la sua proteccio. Scrita en Gerona a XVI de març del any Mil CCCCLXII. — A totes vostres ordinacions promptes los jurats de Gerona.

Als reverend venerables pares en Christ egregis no-

bles magnifichs amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya.

La Reyna tudriu etc.

Reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres. Vostra letra de creença havem reebuda la qual fou a nostra Excellencia donada en lo loch de la Rocha per los religios amats e feels del dit Senyor Rey e nostres frare Jordi Çaplana comenador de la Guardia e En Bernat Çapila menor de dies per vosaltres a nos tramesos. E hoyda la creença per ells de vostra part a nos explicada e vista encara e diligentment regoneguda una suplicacio per aquells a nos presentada de la qual feren levar acte publich per En Jaume Çafont notari de Barchinona responem vos que nos per causa del discurs de nostre cami lo qual proseguim en aquelles hores per venir a aquesta ciutat de Gerona per provehir a les coses en dita vostra suplicacio expressades no havem hauda manera de axi promptament respondre a la dita vostra suplicacio com desijavem e volguerem. Empero apres haut algun tant despay havem respost a aquella segons largament porets veure en una resposta la qual en scrits sera donada e liurada al dit notari per lo amat conseller e loctinent general de tresorer del dit Senyor Rey e nostre Nandren Cathala al qual de aço havem donat special carrech. Certificants vos que nos precedent matura e digesta deliberacio del sacre consell del dit Senyor Rey e nostre en lo qual son entrevenguts lo

bisbe e jurats de Gerona e altres notables persones de cascun stament de aquest bisbat havem provehit en tal manera que speram en nostre Senyor Deu en breu e molt prest los homens o pagesos de remença seran desaplegats e cascun dells tornats en lurs cases. Daquiavant entendrem en la final conclusio de aquest negoci talment que arbitram sera satisfet a la justicia e al repos e assossech de aquest Principat de Cathalunya quant en aquesta part. E aço sia remes a les obres. E sia reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs amats y feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres la Trinitat Sancta curosa guarda vostra. Dada en Gerona a XVI dies de març del any mil CCCCLXII. — La Reyna.

Als reverend e venerables egregis nobles magnifichs be amats e feels del Senyor Rey e nostres los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya.

La Reyna.

Reverend e venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs be amats e feels nostres. En lo dia de ayr essent en lo hostal nou a una legua de aquesta ciutat per dinar nos e apres entrar en aquella axi com per gracia de nostre Senyor fem essent nos exit a reebre lo veguer de la dita ciutat. Per aquell som imformada com en la nit pus prop passada a instancia e requesta de un mercader pretenent que aci en un hostal eren arribats certs mercaders del regne de França

que portaven certes letres de cambi que trahien monedes del dit regne de alguns mercaders que en aquests dies passats se eren abatuts en gran derogacio e destruccio de sos principals li covench de anar al hostal e fer detencio de tots los francesos que en aquells troba e pendre scorcoll de aquells. E que apres de haver pres lo dit scorcoll per lo principal dels dits francesos li fou dit esser missatger del Illustre Rey de França trames a vosaltres e als consellers de aqueixa dita ciutat pera qui portava letres de creença e aço sobre los fets de les marques. E lo dit veguer vista la dita requesta e lo qui la fahia que ja per lo que lo dit françes allegava no volia desistir de aquella vehent axi mateix lo dit françes dirse embaxador e que nos erem tant prop delibera no tocar en res sino venir alli a consultar nos ne com es dit. E nos hoyt lo dit veguer e vistes les dites coses per lo dit françes esser embaxador nos fou greu aquell esser detengut encara a instancia de part en reptam molt lo dit veguer perque ho havia fet. E de fet que fom entrada a nit vespre en aquesta ciutat per nos fou manat delliurar. Pero no resta per ço que nous dega esser pus molestissimo que havent se haver recors de les dites marques ne altres coses nengunes per lo dit Rey de França ni per altre en que se haja a provehir que no fos pus pertinent de trametre a la Majestat del Senyor Rey o a nos quins trobam aci en loch de sa Excellencia e a qui la provisio principal se pertany que a nengun altre e volent entrar en pensament la prudencia de quiscu de vosaltres noy veura

per molts respectes contrari. E axi ommetent totes altres coses e venint en reposar nos en la virtut prudencia e innata fidelitat vostres havem deliberat de fer delliurar lo dit embaxador e posar en plena libertat aquell tenint plena confiança en vosaltres que o de marques o de qualsevol altre fet que per lo dit embaxador o per part del dit Rey vos sera dit ne explicat que no freturara de condigna resposta e on necessari sia remetreu aquella a la prefata Majestat o açi a nos en manera que sera tal que Deus e la prefata Majestat ne seran servits e vosaltres conservant lo caracte de la innata fidelitat com be e virtuosament haveu acostumat sereu dignes de reportarne gloria e bon renom. Dada en Gerona a XVI de març any Mil CCCC LXII. — La Reyna.

El mismo dia, recibieron los señores Diputados un breve del Sumo Pontífice, una carta del cardenal de Valentini y otras de varios personajes, cuyo contenido es como sigue.

Dilectis filiis deputatis in Principatu Cathalonie.

Dilecti filii salutem et apostolicam benedictionem. Venerunt ad nos dilecti filii Jacobus prior prioratus Cathalonie et Johannes de Cardona preceptor Majoricarum milites hierosolimitani oratores vestri quos libenter vidimus atque audivimus. Tulerunt autem ad nos litteras vestras egeruntque nobis gratias nomine

vestro pro his que conmemorarunt nos antea fecisse pro concordia concilianda inter carissimum in Christo filium nostrum Johannem Aragonum regem illustrem ac bone memorie Carolum principem Viane primogenitum ejus proque pace et quiete istorum regnorum. Nos vero dilecti filii si quid fecimus quod isti patrie et vobis conducibile existimaveritis et gratum et acceptissimum habemus et sic fecisse gaudemus ad quod certe pruna dilectione et caritate facile inducti fuimus. Neque opus fuit ut pro hac re nobis gracias ageretis. Nam ut lacius respondimus ipsis oratoribus vestris eo proposito sumus ut pro commodo et tranquillitate istorum regnorum nulli cure neque labori parcere velimus. Dattum Rome apud Sanctum Petrum sub aunulo piscatoris die XII decembris M. CCCCLXI Pontificatus nostri anno quarto.—Ja. Papien.

Reverendissimo in Christo patri et magnificis viris D. deputatis in Principatu Cathalonie amicis nostris prestantissimis.

R. cardinalis Valentinensis I. S. R. E. vicecancellerius. Reverende in Christo pater et magnifici viri prestantissimi salutem. Plures litteras vestras per magnificos et claros oratores vestros D. Jacobum priorem prioratus Cathalonie et D. Johannem de Cardona his diebus accepimus que nobis profecto gratissime fuerunt eosque viva voce plurima nomine vestro referentes diligenter et amice auscultavimus atque ad pedes S. D. N. qui primum introduximus a quo per benigne

visi fuerunt prout litteris eorum lacius intelligere debuistis petierunt autem certam pro vobis gracian pro qua suplicavimus Sanctisimo D. N. atque illam obtinuimus. Verum post ipsorum recessum super expedicione dicte gracia suborta est certa dificultas quam intelligens a venerabili viro D. Berengario Villa canonico archidiacono Urgellensi secretario nostro presentium latore cui in omnibus opera nostra et facultate utamini arbitrio vestro. Quoniam et verbo et facto namquam vestris peticionibus deerimus. Bene valete. Rome die XIII januarii 1481. (?) — Pres a vostra honor R. cardenal de Valentini vicecanceller.

Als molt reverents egregis nobles magnifichs e honorables senyors los deputats e consell lur representant lo Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Recomendacions precedents a vostres senyories ja per altra vos havem scrit de nostra junta aci en cort de Roma e del que fins en aquella jornada haviem fet del que per vostres senyories nos fonch donat carrech. La present es per notificarvos com nostre Sant Pare vos fa resposta per breu de nostra embaxada. E axi mateix com vos trametem les bulles per mossen Berenguer Vila secretari del Senyor cardenal vicicanceller del altar portatil e licencia de hoyr missa en temps de entredit e lo jorn de Sant Jordi si hi havia entredit se puixa celebrar lo ofici divinal e missa ab portes ubertes segons per la dita

bulla largament veureu. E encara que en la dita butlla no digua de vespres a vespres pus nostre Sant Pare atorga la festivitat axis enten e axin som stats informats per persones doctes. Costa la dita butlla desempatxada XXXXIII ducats los quals havem presos a cambi den Pere Blancha a raho de XXI sou per ducat e aquells vos remetem aqui ha pagar an Guillem Blancha. Placiaus al temps fer hi bon compliment. Lo dit mossen Berenguer ha sollicitades les butlles placiaus haver lo per rocomenat si en nengunes coses vos haura mester les quals butles ab molta voluntat son stades atorgades per medi del reverendissimo senyor cardenal vicicanceller lo qual mostra esser afectat aqueix Principat. Pariens ab smena de vostres senyories li scrivisseu regraciant molt a sa Senyoria la bona voluntat e amor que aporta e mostra per obra al dit Principat. Nosaltres som stats molt benignament tractats per nostre Sant Pare e per tots los cardenals e desempatxat tant favorablement com se puixa dir. Lo senyor archabisbe de Caller procurador del Senyor Rey ses molt profert a nosaltres dient com era prest en totes coses que pogues fer per servey del dit Principat. E ques dol molt com li es stat reportat que persones que li volen mal han dit aqui que ell se hauria lexades dir algunes paraules qui venien en gran derogacio del dit Principat. E diu que no placia a Deu que ell ne parlas may mal ans es stat molt alegra de la concordia e tranquillitat de aqueix Principat ab lo Senyor Rey e que tots temps que ell pora servir en nengunes coses lo dit Principat ho fara de

molt bona voluntat. Nosaltres creem que per fer lo servey del Senyor Rey ell ha a descomplaure aci ha molts e alguns qui li volen malt han sembrades aqui les paraules que dien ell haver dites per que si nenguna dignitat vaccava aqui que ell pogues haver li poguessen noure. E segons som stats informats ell may ne parla mal. E encara per quant es virtuos e nengun home virtuos no poria dir mal de tants virtuosos actes com lo dit Principat ha fets en la liberacio e recuperacio del glorios Primogenit dels miracles com per altra havem scrit a vostres senyories vostres encara que nostre Sant Pare los crega creem que volra servar la consuetut de la Sglesia que es que per sa Santedad fos comes esser aqui collit lo proces pus som desempatxats. Dema si a Deu sera plasent entenem a partir pera Gayetta o pera Nàpols per haver passatge pera Sicilia e dalla enfora pera Rodes. Nostre Senyor lons de pare bo ens hi condoescha prest ab salvament. E no mes sino quens manen vostres senyories lo que plasent los sia les quals la Sancta Trinitat conserve longuissimament e prospera. De Roma a XIIII de deembre any Mil CCCCLXI. — Prests a la ordinacio de vostres senyories lo prior de Cathalunya fra Johan de Cardona comenador de Mallorcha e del Masdeu etc.

18 DE MARZO.

En la sesion de la mañana de este dia, fueron presenta-

das las siguientes súplica y carta, que fueron remitidas al Consejo, de parte del universidad de Cervera, por su síndico Jaime Tallada.

Molt reverends egregis nobles magnifichs savis e honorables mossenyors.

A vostres grans reverencies e providencies es cert e notori com juxta la constitucio començant lo fruyt de les leys es observancia de aquelles etc. feta en la cort de Barchinona per la Illustrissima Senyora Reyna dona Maria de gloriosa memoria e encara juxta la capitulacio derrerament feta entre la patria e la sacre Majestat del Senyor Rey vuy benaventuradament regnant e signanment en lo vuyten capitol començant Item per quant experiencia ha mostrat etc. la principal instancia obra e factura de fer servar usatges constitucions privilegis libertats usos de la terra pertany a vosaltres e a vostre gran consell e en e per la forma extessament posada en aquell vuyte capitol lo qual dona pus ampla potestat e major a vosaltres que no la nomenada constitucio e vosaltres e cascu de vosaltres ab jurament solempne sots tenguts e obligats fer tenir e servar a la letra les dites constitucions leys e privilegis e per observancia de aquells exequutar la forma donada en lo dit capitol on com gran temps ha passat en virtut de privilegi reyal us e praticha de aquell inconcussament quieta continua e pacifica servats e de tant de temps que lo contrari no es memoria atorgas a la vila de Cervera e vehins de aquella e

vassalls reyals fets de aquella jurats servar specificament que los Reys passats de gloriosa memoria e per la dita sacre Majestat e per lo Illustrissimo Primogenit felicissament ara regnants la dita vila de Cervera consolat e congregacio de aquella per defensio de certs vassalls reyals vehins de la dita vila los quals tenien certas heretats e bens en lo loch de Maçona Sobirana lo qual loch se diu esser del molt honorable En Johan Berenguer de Ragadell donzell los quals vassalls e vehints contra tot dret e raho eren notoriament de fet oppressos vexats e mal tractats axi en persones com bens per presons taylles concussions exaccions violentes per lo dit Johan Berenguer e sos ministres precehints acostumades letres e lorde e patrica del proces de defensio hagen per reintegracio de tals oppresions vetxacions e mal tractaments trobada fadiga de justicia manifesta contra lo dit Johan Berenguer e sos ministres fet e executat lo proces de la dita defensio contra aquell e son castell segons orde del dit privilegi e pratica de aquell lo qual vol que contra tal oprimint vexant e mal tractant lo dit consolat e congregacio puga dar e fer tot dan e deshonor havent sobre aquestes coses amplissima guirencia del Senyor Rey privilegiant en tant que sobre tal execucio no podem esser demanats o impetits com davall de privilegi. Ara lo dit Johan Berenguer e o lo fill de aquell volents fer fer proces de acte e fet devallant de privilegi es e pratica de aquell e quant en ells es portar ne causa e plet format e ordinari contra forma de la constitucio començant com ad exce-

llenciam feta per lo Rey En Pere segon en la cort de Barchinona alla on diu Idcirco nos etc. civibus et hominibus villarum etc. libertates franquitates et consuetudines et bonos usus et concessiones et omnia privilegia ita quod usus privilegiorum et concessionum etc. sine libelli dacione et cause ductione expediatur ete. trahen e han trets en lo jubi reyal lo sindich consolat e congregacio de la vila de Cervera auctenticat proces contra aquells per causa de la dita defensio davant micer Luis de Castellvi Thomas Mieres Johan Ferrer Johan May jutges reladors a suplicacio del dit Regadell per lo Illustrissimo Primogenit en aço comessos contra forma de la dita constitucio e encara contra forma de la constitucio començant Insuper statuimus etc. R. Jacobi in curia Barchinonense e contra moltes altres constitucions confermatories de aquestes en les corts apres subseguides en aquesta manera dampnegant e vexant la dita vila contra los privilegis usos libertats e constitucions fahents los dits reladors proces duccio de causa provisions e intimes al dit sindich e vila havent provehida tal comissio lo magnifich vicecanceller e axi ell com los dits reladors prometens tal proces ferse de causa portarse ordinariament contra la dita vila contra forma dels dits privilegis usos libertats e constitucions per que recorrent lo sindich de la vila de Cervera a vostres grans reverencia magnificencies e savieses e de vostre gran consell humilment suplique e inste que per observancia de les dites libertats privilegis usos pratiques de aquells e constitucions per vosaltres si necesari sera

o per vostre sindich servada la forma del dit vuyten capitol vos opossets a la defensio de fer observar les dites libertats privilegis ussos e constitucions per los mitgans e remeys donats en lo dit vuyten capitol fahents cessar tals processos duccio de causa actes intimes citacions e enantaments en tal forma que los dits vicecanceller e reladors per la dita rabo proces algu activar no permetent per let o duccio de causa fahent tornar al primer stat tot lo fins aci procehit actitat e enantat per los dits vicecancellers e reladors fahent lo dit sindich a cautela ocular ostensio del dit privilegi e del us observancia e pratica de aquell ab lo present instrument e encara ab la present informacio e fahent ocular ostensio de les concessions aprobacions e conformacions fetes per lo Illustrissimo Rey don Alfonso de inmortal memoria e per la sacra Majestat del Senyor Rey vuy benaventuradament regnant e per son Illustrissimo P. ab los presents instruments suplicant ab molta e gran instancia a observancia de totes aquestes libertats manades e provehides esser servades per las dites constitucions e per la dita capitulacio esser per vosaltres promptament provehit. E jatsia etc. — Altissimus etc.

Als molt reverends egregis magnifichs honorables e savis senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis magnifichs honorables e savis senyors. Per alguns fets concernents lo benefici

repos e tranquillitat del Principat de Cathalunya e per entrevenir en la diputacio e consell representants lo dit Principat ab vosaltres ensemps e per alguns altres fets concernents honor profit e benavenir de aquesta vila privilegis e provisions de aquella va aqui lo honorable En Jaume Tallada sindich actor e procurador de aquesta vila exhibidor de la present informat a ple dels dits fets dels quals haura a parlar e comunicar ab vosaltres. Placiaus donant fe e creença a tot ço e quant per lo dit Jaume Tallada sindich actor e procurador a vostres graus reverencia e magnificencia e honorable saviesa de part nostra sera explicat axi com si per nosaltres personalment era recitat e dit haver aquell e los fets de queus parlara e comunicara ab vosaltres per recomenats segons de vosaltres qui representats tot lo Principat se pertany e nosaltres e tota aquesta vila havem gran confiança. E conserveus la Sancta Trinitat en sa continua amor e gracia. Scrita en Cervera a XIII dies del mes de març del any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXII —Molt reverents egregis magnifichs honorables e savis senyors a tot honor e servir vostre prests los pahers de la vila de Cervera.

Leidos los documentos que anteceden, como tambien una cédula de la señora Reina sobre las doscientas mil libras, á la que se habia de contestar, procedióse á la votacion, despues de la que tomaron los señores Diputados el siguiente acuerdo.

Per tant los dits diputats e consell conclogueren que en lo fet de Cervera sien deputades aquelles tres persones que son eletes per lo fet de mossen Copons les quals vegen si toca a la capitulacio e o referesquen al present consell. E si al dit consell sera vist tocar a la capitulacio que sia feta instancia per defensio. En lo fet de les CC mil lliures que sia respost de pensio de censal juxta forma de la capitulacio e que les nou persones ja en lo dit fet assignades vegen qual resposta deu esser feta a la Senyora Reyna e que la componen degudament.

Se deliberó, además, escribir al Padre Santo para la canonizacion del señor Primogénito.

Presentóse, en seguida, una comision del Concejo de la ciudad, para comunicar á los señores Diputados la resolucion de aquel aprobando el acuerdo de sacar en público la bandera, entregando á este objeto la cédula que sigue.

Es deliberat per lo consell de la ciutat havent per molt bona e saludable la deliberacio feta per los deputats e consell llur en traure la bandera que aquella sia treta per les causes e rahons ja per lo dit consell en dies passats deliberades. E ha occorregut mes avant al dit consell de la ciutat per alguns bons e deguts respectes que no tant solament la dita ban-

dera dauria esser treta per la dita raho mes encara contra tots aquelles qui en deservey de nostre Senyor Deu del Senyor Rey e de la Senyora Reyna e Senyor Primogenit e destruccio de la lur cosa publica tracten contra la capitulacio.

Pasado á votacion, y aprobados mútuamente los acuerdos de ambas corporaciones, se hizo el nombramiento de las nueve personas, destinadas á meditar sobre lo que fuese mas conveniente para llevar á cabo este asunto.

Estando reunido el Consejo, presentóse el venerable fray Oliver, caballero de la órden de San Juan, comendador de Torres, acompañado de otros varios caballeros, quejándose notablemente, y exponiendo los perjuicios irrogados á su órden, para lo cual suplicaba al Consejo le prestase ayuda y defensa, de una carta emanada de la señora Reina, tutriz del Señor Primogénito, copia de la cual entregó al Consejo, y sigue á continuacion.

Dona Johana per la gracia de Deu Reyna Darago de Navarra de Sicilia etc. Tudriu del Illustrissimo infant don Ferrando princep del Serenissimo Senyor Rey marit e Senyor nostre molt car e nostre fill primogenit impuber governador general Darago e de Si-

cilia duch de Montblanch comte de Ribagorça e Senyor de la ciutat de Balaguer loctinent general del dit Senyor Rey en lo Principat de Cathalunya e comdats de Rossello e de Cerdanya. Als venerables religiosos e amats nostres los prior de Cathalunya comenadors cavallers e frares del orde del Spital de Sant Johan de Jherusalem axi aquells qui resideixen en servey e companyia del reverendissim mestre de Rodes com tots altres que sien subdits e vassalls del dit Senyor Rey Senyor e marit nostre e dins lo Principat de Cathalunya e comdats de Rossello e de Cerdanya trobats seran al qual e als quals les presents pervendran e seran presentades los quals havem aci per special e singularment nomenats. Salud e dilectio.

Com per causa e occasio dels sentiments que la prefata Majestat ha hagut que axi per lo Rey de França com per lo Rey de Castella son stats fets es fan continuament preparatoris de gent darmes ab proposit e intencio de fer novitats e moviments contra los seus regnes e terres subdits e vassalls e per aquesta causa la prefata Majestat haya mester a vosaltres e a cascu de vos en propries persones vostres en servey seu e defensio dels seus regnes e terres per tant ab les presents a vosaltres e a cascu de vos dehim exortam requerim e manam quant pus stretament podem sots lo deute de naturaleza e fidelitat que deveu e sou tenguts a la prefata Majestat com a Rey e Senyor natural vostre e occupacio dels fruyts rendes e temporalitats que vosaltres e cascu de vos ha e posseeix del dit orde de Sant Johan en los seus regnes e terres

que no haveu ab lo dit mestre de Rodes ne al covent e illa de Rodes sens special permis e facultat expressa de la prefata Majestat o nostra com aquella vos haja mester en son servey e companyia per causa dels dits negocis de França e Castella qui son de tanta importancia e als quals com a feels vassalls e subdits seus no podeu ne deveu fallir no obstants qualsevol manaments a vosaltres o qualsevol de vos de paraula o en scrits en contrari fets o fehedors per part del reverendissimo mestre de Rodes com aquest cas mes sien strets e obligatso btemperar als manaments de la prefata Majestat e nostres que a la voluntat del dit mestre de Rodes en cas que per ell fossen appellats o per part sua vos sia stat fet tro aci o sera fet daci avant altre manament sots qualsevol expressio de paraules guardant vos attentament de fer o attemptar res en contrari sens expressa licencia o voluntat de la prefata Majestat o nostra axi com dit es car siu fessen ço que del dit mestre ne de vosaltres no se deu presumir ne pensar a la prefata Majestat e a nos convendria procehir contra vosaltres e bens vostres e de cascu de vos per deguts e oportuns remeys en casos semblants usats e costumats ço que redundaria en gran carrech de vostra honor e de la obligacio a la qual sou tenguts e obligats a la prefata Majestat com a Rey e Senyor natural vostre segons que dit es. E de la presentacio queus sera feta a vosaltres e a cascu de vos de la present personalment o en les coses de vostres habitacions per qualsevol notari havent auctoritat reyal com a publica e auctentica persona volem

e manam esser fet per aquell dit notari qui laus presentara publich instrument per que a vosaltres o algu de vos no puixa esser pretesa o allegada ignorancia. Dada en la ciutat de Barchinona a XI dies del mes de març del any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCC sexanta dos. — Le Reyna.

19 DE MARZO.

Sigue una súplica presentada por los religiosos de San Juan, relativamente á su viaje á la isla de Rodas.

A la gran providencia de vosaltres molt reverend egregis nobles e honorables deputats e consell lo Principat de Cathalunya representants.

Signifiquen los comanadors e frares qui son per seguir de present lo reverendissimo senyor mestre de la illa de Rodes a la dita illa e aquells cavallers e gentils homens e ciutadans e homens de viles qui sen deuen anar ab sa Senyoria per pendre labit del orde de Sant Johan dient que lo jorn prop passat per part de la Majestat de la Illustrissima Senyora Reyna es stada presentada a ells e alguns dells una letra de la dita Senyora patent del tenor seguent. Dona Johana etc. inseratur et legatur etc. dada en Barchinona a XI del present de març ab la qual en efecte sots deute de naturaleza e faeltat son amonestats los dits coma-

nadors e altres no seguesquen lo dit reverendissimo mestre en Rodes ans resten en Cathalunya per les causes e sots les grans cominacions en la dita letra compreses. Les quals volen aci per insertes esser hagudes. La qual letra e serie de aquella e manaments los dits comanadors e frares e altres predits han presa a gran molestia congoxa e intolerable e inaudit prejudici ab aquella humil reverencia ques pertany de la dita Senyora Reyna per moltes rahons signantment e per les seguents. La primera per la gran e extrema necessitat qui acorre per socorrer la dita illa de Rodes com sia certissimo lo perfido turch haver preparada gran armada per venir en aquest stiu sobre la dita illa per delir del tot aquella en gran dan vergonya e ignominia de la sancta religio christiana. E nos veu que les causes compreses en la dita letra sien en efecte e lo nombre de frares e comanadors e altres que de la senyoria de la Majestat del Senyor Rey sen va ab lo dit reverendissimo Senyor en Rodes no es tal ne tant que havent sguart a les causes per les quals e pres fundament en la dita letra se dega ne puxa pendre sufficient fundament aquell qui en letra es assumit ans es sens color alguna e se ha presumir que la causa sera de tal prohibicio es altra que no apar en scrits ab la dita humil e subjecta reverencia que damunt parlant. Item car en tal e tant inevitabla necessitat los dits frares e comanadors son mes obligats a la dita sancta religio e anar en Rodes per la dita causa que obeir a la dita Senyora e mes deuen obeir per justicia al dit reverendissimo mestre attes major-

ment quant es de major potencia e natura la causa urgent ells vagen e occorren a la dita illa que la ques preten per lur restar. Attes majorment e attentament considerat quant es de major fruyt lur anar que lur restar per lo poch nombre. Item car son obligats sens condicio alguna als tres vots entre los quals es de obediencia per la qual simplament son strets sens condicio alguna en aquest cas obeir al dit reverendissimo mestre majorment en cosa axi divinal e de tant alta natura e defensio de la fe christiana e confondre la perfidia dels infels. Item car par sie cosa cogitada que als frares e comanadors e altres qui sen van ab lo dit reverendissimo mestre sien fets tals manaments e no a algu altre de altra condicio de gents. Item car es la dita letra e manament contra les vulgades constitucions de Cathalunya e privilegis de la ciutat de Barchinona en les quals es consentida libertat a tots los poblats en Cathalunya que puixen liberament anar per mar e per terra ahon vullen. E axi son les dites letres e manament contra aquesta libertat majorment com vajen no en terra de enemichs del Senyor Rey mes contra enemichs de nostre Senyor Deu e de la sancta religio christiana e axi de la Majestat del dit Senyor Rey e de la dita Senyora qui son christianissimos. Item car si es be avertida e considerada la dita letra es en moltes coses qui per lur serie se poden per tantes sapiencies attendre contra la nova capitulacio. Item car es molt scandalosa en les nacions stranyes e majorment presentada en lo punt que lo dit reverendissimo senyor se deu partir. E per tant

per part dels dits comanadors frares e altres predits a vostres grans reverencies e providencies es suplicat vos placia ab los remeys e migans deguts e pertanyents dar prompte remey e obra la dita letra e tots manaments daquen sortits sien revocats e tornats al primer stament. Majorment com lo reverendissimo senyor e mestre e tots los qui van ab ell son guiats per lo honorable regent la vegueria de Barchinona e la dita letra e manament passarien en violacio del dit guiatge contra usàtges de Barchinona e constitucions de Cathalunya e privilegis de Barchinona. — Altissimus etc.

En otra sesion del mismo dia, presentóse el señor de Montperons, veguer de Narbona (segun expresa el registro) y embajador del rey de Francia, el cual entregó al Consejo la carta que sigue.

A nos treschers et grans amis les deputes et esleits du Principat de Cathalogne.

Lois par la grace de Dieu Roy de France. Treschers et grans amis. Pour certaines plaintes et clameurs qui fayt nos ont ste nagueres daucuns de nos subjets a locten... de certaines marques encommanes comme lon dit entre nos de subgets et les votres. Comme bien desplaisants que sommes de telles et semblants differences et desirans de tout notre cuer a ce que bon appoinctement si preigne. Nous envoyons prontamant

devers vous notre ame e feal conseillier le seignenr de Mont Perons viguier de Narbonne pour a plain vous informer de notre intencion et vouloir sur ce si vous prions que a tot ce que notre dit conseiller vous exposera et requerra de notre part vous adronstez plaine foy et creance tout ainsi comme a nous mesmes et en vous en avons la fiance. Donne a Sametes le XIX jorn de fevrier. — Loys.

Manifestando despues verbalmente el sobredicho embajador, que su objeto era tratar del arreglo de las marcas, suplicó á los señores Diputados se sirviesen ocuparse de este asunto que tan divididos tenia á los franceses y á los habitantes del Principado, en favor del cual tenia muy buena voluntad el rey de Francia; y retirado el embajador, nombróse una comision de seis personas para que examinasen el asunto y diesen cuenta al Consejo.

El mismo dia, recibieron los señores Diputados y Consejo las cartas que siguen.

Als reverend e venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs be amats e feels nostres los diputats e conçell representants lo Principat de Cathalunya.

La Reyna.

Reverend e venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs be amats e feels nostres. Per altres nostres letres vos havem scrit com arribada en aques-

ta ciutat e sentint lo ajust dels pagesos de remença en lo castell de Santa Pau ab deliberacio de nostre sacre consell trametem de fet alla los veguer de Gerona mossen Jaume Janer algutzir e micer Pere Montmany advocat fischal de la cort de la majestat del Senyor Rey ab provisions nostres per deasjustarlos. E axi en aquesta hora que son dues hores pres mig jorn havem reebud una letra dels dessus dits feta lo present dia per la qual nos donen avis los dits pagesos esser se desajustats. E per que creem vosaltres e los consellers de aqueixa ciutat als quals axi mateix ne scrivim hi trobareu plaer vos ne donam avis sperant en nostre Senyor que puys lo dit desajust ses fet sera facil cosa mediant lo seu adjutori e la forma que si enten administranthi com tenim voluntat justicia reposar lo dit negoci en manera que sera satisfet al servey de Deu de la Majestat del Senyor Rey e repos de aquest Principat. Dada en Gerona a XVIII de març any Mil CCCC sexanta dos. — La Reyna.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya en Barchinona residents.

Molt reverends egregis nobles honorables e molt magnifichs senyors. Axi com havem scrit per altra letra a vostres reverencies la Senyora Reyna havent feta provisio sobre la congregacio dels pagesos de remença vuy havem sabut certament los dits homens se son deseplegats e la sua Senyoria continuament enten

en la dita faena. La qual creem succehira en tal forma que nostre Senyor Deu ne sera loat a gran benefici de la cosa publica de tot lo Principat. La Trinitat Sancta mantinga vostres grans e magnifiques reverencies. Scrita en Gerona a XVIII de març del any Mil CCCCLXI. — A totes vostres ordinacions promptes los jurats de Gerona.

El mismo dia, en otra sesion, manifestaron los encargados del asunto de los remensas la razon que les habia inducido á escribir á la Señora Reina, esplicándole la causa que tuvo la Diputacion para colocar las banderas encima de la puerta de su casa ; y aprobado el contenido, se señaló la persona que habia de llevar las referidas cartas á dicha Señora, el cual fué micer Pedro Severtes, síndico de Tortosa.

Siguen las mencionadas cartas, junto con las instrucciones dadas al indicado Severtes.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Apres la partida feta per vostra Serenissima Excellencia de aquesta ciutat som stats molt frequentadament certificats dels continuats ajusts moviments e actes illicits fets per los homens vulgarment dits de remença e altres en moltes parts de aquest vostre Principat e assenyaladament com eren sobre la vila de Santa Pau gran nombre dells forçants intrar aquella per força darmes. Les quals coses ab les preceden-

cies de no voler ans expressament recusants pagar tasques censos e altres drets e resistencies a lurs senyors e o oficials de aquells e altres molt impertinents actes fets. Vistes quan sien detestables e de mal exempli car no solament son en ofença de la Majestat divina mas encara en gran desservici del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey e de vostra Altesa e del Illustrissimo Primogenit e tiren a total subvercio del bon estament orde e repos de aquest dit Principat per los quals e altres bons sguards ha convengut intrar en pensament e ab intervencio de aquesta ciutat fer certes deliberacions e entre les altres de traure axi com de fet lo dia prop passat hora tarda son stades tretes les banderes a respecte tota via com altra no sia ne sera nostra intencio de fer e procurar coses que sien a laor de nostre Senyor Deu servici de la dita Majestat e de vostra Celsitut e del dit Illustrissimo Primogenit e tranquillitat e repos del dit Principat. Notificants adonchs les dites coses a vostra alta Serenitat humilment e devota suplicar aquella sia de merce sua vulla compendre e fermament creure nosaltres en fer les coses predités esser stats moguts per los sguarts dessus dits los quals prenen fundament e succehexen a servey del dit Senyor Rey e de vostra Altesa e del dit Illustrissimo Primogenit car altrament en fer les dites delliberacions no recaygueren com aquells qui sempre fidelissimament tenio la intencio e voluntat directes al dit servici e a la conservacio de la republica e per conseguent de la reyal corona del dit Excellentissimo Senyor Rey e de vostra Serenitat e del dit

Illustre Primogenit segons de totes aquestes coses mes amplament per micer Pere Severtes trames per part de aquest consell sera certificada vostra Excellencia. La qual nostre Senyor Deu mantingue e prospere ab tota felicitat largament segons desige. Scrita en Barchinona a XVIIII de març any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXII. — De vostra Excellencia. —Humils subdits e vassalls qui en gracia e merce de aquella humilment se recomanen los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona. — A la molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna.

Instruccions per los molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors los deputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya fetes al honorable micer Pere Severtes sindich de Tortosa de les coses que ha a fer ab la Serenissima Senyora Reyna.

Primerament lo dit micer Pere Savertes hira via dreta e com mes prest pora a la cintat de Gerona o lla hon la dita Serenissima Senyora Reyna se atrobara a la qual precedents humils e devotes recomendacions ab besament de mans de part del dit Principat liurara la letra que sen porta dirigida a la sua Altesa de part dels dits deputats e consell.

La qual letra liurada explicara a la sua Serenitat ab paraules pertinents e accomodes lo afecte de aquella de la qual per son avis sen porta copia. E conti-

nuant son rahonament dira que no sia alguna maravella a la sua Celsitud la extraccio feta de les banderes com certissimament nos sia fet a altres respectes sino a servici de la Majestat del Serenissimo senyor lo Senyor Rey e de la sua Altesa e del Illustre Primogenit e a conservacio repos tranquillitat e bon stament del seu Principat seguints les dellibèracions per los dits diputats e consell ab intervencio de la ciutat de Barchinona fetes de asistir la gent darmes delliberada conduir en fer observar les letres e manaments de sa Senyoria proceides e als pagesos dits de remença dirigides. Les quals no son stades obtemperades e encara als senyors de aquells qui sien conservats en lurs drets. E que les dites banderes son exides per la dita raho e encara contra tots aquells qui en desservici de la dita Majestat e de sa Altesa e del Illustrissimo Primogenit tracten contra la capitulacio. Pero que la sua Senyoria pot esser certa que en exequutar les dites deliberacions los dits diputats e consell se hauran attentament e menejaran les coses degudament e ab tal orde que succebiran sens falla a laor de nostre Senyor Deu servey de la dita Majestat e de la dita Senyora Reyna e del Illustre Primogenit e repos del dit Principat.

E suplicara lo dit micer Pere la Excellencia de la dita Senyora Reyna sia de merce sua vulla provehir en fer e manar reposar los moviments dels dits pagesos e altres e en castigar les resistencies e actes illicits detestables e de mal eximpli per ells temerariament comesos per mauera que a ells sia castich e

a altres eximpli e que daqui avant sien recordants fer o temptar tals e semblants actes axi leigs greus e desordenats quin fruyt porte.

Mes avant lo dit micer Pere se informara en Gerona ab les XVI persones havents carrech del fet de les remenças per los staments ecclesiastich e militar del bisbat de Gerona en comu e en particulars e ab los jurats de Gerona e encara ab totes altres persones que li parra en quin punt stan los dits fets de les remenças e com han succehit fins aci e ques deuria fer per totalment reposar aquests. E de tot fara memorial lo dit micer Pere per quen puxe fer clara relacio.

E fetes totes les coses dessus dites lo dit micer Pere Savertes de continent sens divertir a altres actes demanada licencia a la dita Senyora Reyna partira e tornara als dits diputats e consell per fer relacio de les coses que exequutades haura en virtut de les presents instruccions. Dada en Barchinona a XVIIII° de març del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega.

E per que los dits deputats per lur ofici per observacio de constitucions e leys de la patria scriven a la Senyora Reyna a instancia dels cavallers de Sant Juan ab la present vos es dada facultat de liurar les letres a la dita Senyora Reyna e suplicar per la observança de les dites constitucions e leys. Per aço empero vostra expedicio no sia dilatada. Data ut supra.

A continuacion de este documento se halla la carta que sigue.

Als molt honorables e savis senyors los jurats e consell general de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyors. Crehem a noticia vostra es plenament pervenguda la novitat que dies ha fan los homens vulgarment dits de remença e altres en no voler ans expressament recusants pagar tasques censos e altres drets a que son tenguts e encara los moviments per ells fets e resistencies comeses e altres actes illicits e de mal eximpli no obstants letres e manaments reginals los quals obtemperar han recusat. E com la Excellencia de la Senyora Reyna ab lo Senyor Primogenit son anats vers Gerona per reposar les dites coses. Apres empero de la sua partida ha contingit que los dits homens han fets e fan continuament ajusts moviments e actes molt greus e desordenats e assanyaladament son anats e stan vuy en dia sobre la vila de Santa Pau gran nombre dells forçants intrar aquella per força darmes proferints moltes paraules e fahents de fet actes qui no solament son en ofensa de la Majestat divina mas encara en gran deservici e del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey e de la dita Senyora Reyna e Illustre Primogenit e tiren a total subversio e extermini del bon stament orde e repos de aquest Principat. Per la qual raho e altres bons respectes a nosaltres ha covingut intrar en pensament e ab intervencio de aquesta ciutat deliberar que sia fet sforç de gent de cavall e a peu per asistir en fer obtemperar les letres e manaments re-

ginals e encara als senyors dels dits pagesos que sien conservats en lurs drets. E lo dia prop passat hora tarda foren tretes les banderes per la dita raho e encara contra tots aquells qui en desservey de nostre Senyor Deu del Senyor Rey e Senyora Reyna e Senyor Primogenit e destruccio de la lur cosa publica tracten contra la capitulacio. E per que es digna cosa vostres savieses sien certificades de totes les dites coses per ço vos ne fem lo present avis. Mes avant com unitat pau e concordia sien molt acceptes a nostre Senyor Deu e una de les precipues coses a conservacio de la cosa publica. Vos pregam e encarregam que si entre vosaltres o en aquexa ciutat ha bandositats o diferencies algunes vos placia ab gran cura e diligencia entendre en pacificar e reposar aquelles. Car axi ho fem nosaltres e aquesta ciutat. E per quant les faenes que concorren son grans e porien succehir majors vos pregam e encarregam trametau aci o substituisquau de continent persona o personas notables e de experiencia qui per aqueixa ciutat entrevinguen en nostres consells axi com es ordonat e acostumat es deu fer juxta forma de la dita capitulacio per manera que les coses qui tots toquen a tots sien notes e manifestes e per tots sien menejades a laor de nostre Senyor Deu del dit Senyor Rey e de la Senyora Reyna e Senyor Primogenit repos tranquillitat e benavenir de la cosa publica del dit Principat. E sia la Sancta Trinitat continua proteccio e guarda vostra. Dada en Barchinona a XVIIII° de març any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar. — Los diputats del General e

consell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Fueron enviadas copias de la carta que precede, á manera de circular, á las principales municipalidades del Principado, á los cabildos eclesiásticos, y á algunos abades y señores mas notables del país; remitiéndose, además, la carta que sigue.

Al honorable senyer En Luis Dolzinelles donzell diputat local en la ciutat e vegueria de Leyda.

Honorable senyer. Nosaltres havem scrit a les universitats e alguns prelats e barons e altres de aquest Principat avisants los de les causes per les quals son recayguts en traure les banderes. E per que serie molt tedios scriuren particularment a tots los cavallers gentils homens e altres a noticia dels quals rahonablament deuen les dites coses prevenir per ço havem deliberat trametreus dins la present copia de la letra que per la dita raho feta havem. Dehints e manants vos que aquella mostreu a tots los cavallers e gentils homens poblats en aqueixa ciutat e altres qui si atrobaran per manera que de la veritat sien certificats. Dada en Barchinona a XVIIII° de març any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar. — Los diputats del General e consell del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Escribiése en igual sentido á otros muchos Diputados locales, incluyéndoles copia de la otra carta á que la anterior se refiere, aunque solo hasta el párrafo que empieza *mes avant etc.*, y encargándose, además, en la que se dirigió al diputado de Momblanc, que de la primera enviase tambien copia al abad de Poblet.

22 DE MARZO.

En la sesion de este dia se dió cuenta de dos cartas que se habian recibido el 20, cuyo contenido es como sigue.

Als reverend venerables pares en Christ egregis magnifichs nobles amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya.

La Reyna tudriu et cetera.

Reverend venerables pares en Christ egregis magnifichs nobles amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres. Per report de algunes persones e en altra manera havem percebut vosaltres haver feta delliberacio de traure la bandera e fer gent armada axi a cavall com a peu la qual cosa no podem bonament creure considerat maiorment que vosaltres no ignorats

nos personalment esser venguda aci no sens gran treball de nostra persona per fer desaplegar los pagesos de remença e conduir lo negoci a bona fi e conclusio e castigar los qui excessos hauran comesos en aquesta part. Los quals homens precehint digesta e matura deliberacio del sacre consell del Senyor Rey e nostre en lo qual com ja per altrés scrit vós havem son entrevenguts los jurats e alguns ciutadans de aquesta ciutat e altres dels staments de aquest bisbat havem fets desaplegar e tornar en lurs cases. E certificants-vos que los dits pagesos vistes les provisions per nos contra ells fetes han obtemperat e obert a nostres manaments oferints star a tota vostra ordinacio sobre la causa principal de que ha resultat a nos grandissima contentacio e plaer maiorment com pensam e havem ferma sperança que migançant la divinal potencia e lo bon consell que havem aci dels dessus nominats la cosa pendra la fi e bona conclusio que per tots es desijada. E per ço venim a considerar que on vosaltres força per sinistra informacio de alguns haguessets feta la delliberacio damunt dita a la qual tota via se deu molt attendre per bons ajusts respectes hauda noticia de les coses damunt enarrades creem indubitadament no haguerets aquella feta ne es presumidor en alguna manera que de tal e tant consell com es aqueix procehis un semblant moviment com seria lo damunt dit. Lo qual no es dupte redundaria a gran deservey de la Majestat del Senyor Rey e nostre e total perturbacio de la cosa publica de aquest Principat e encara del bon apuntament en que de present tenim aquesta

fahena a que som certa vosaltres per aquella innata fe e naturalesa que tenits a la corona reyal attendrets en singular manera e obviarets als parills e scandels que per aço seguir se porien. E aquesta es nostra ferma sperança la qual tenim en vosaltres pregants encarregants e manants vos ab quanta afeccio dir se pot que per los respectes susdits vullats cessar de qualsevol moviment per vosaltres força delliberat en aquesta part car nos hi provehirem per tal manera que perpetualment sera donada fi e conclusio en aquest fet e molta contentacio dels seniors e a punicio e castich dels qui ho mereixeran. Dada en Gerona a XVIIII dies de març del any Mil CCCCLXII. — La Reyna.

Apres closa la present havem deliberat per mes ampla informacio vostra trametre e de fet trametem aqui a vosaltres los magnifichs e amats consellers del Senyor Rey e nostres mossen Arnau Fonolleda balle general e micer Johan Dusay prothonotari del dit Senyor los quals informats a ple de nostra intencio e voler vos explicaran de nostra part lo de quels havem donat special carrech. — Vila secretarius.

Als molt reverends egregis nobles honorables e magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya en Barchinona residents.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Cartes havem que aqui per causa de les congregacions dels pagesos per vostres grans reverencies serien

stats fets e deliberats alguns procehiments. E com segons havem scrit a vostres grandissimes e magnifiques providencies los homens de les dites congregacions se son desaplegats per provisio sobre aço feta per la Senyora Reyna. E per ço com dubtam tals procehiments no fossen causa de dar torp a la dita fahena e portam a vostres grans reverencies e magnifiques providencies placia sobreseure en los dits enantaments car la dita Senyora continuadament enten en lo dit negoci. E speram en nostre Senyor Deu ne resultara bona e loabla conclusio. E prestament sera aqui persona qui per nostra part pus largament vos informara de la intencio nostra. La Santa Trinitat sia en proteccio de vostres reverencies e magnifiques providencies. Scrita en Gerona a XVIIII de març del any Mil CCCC sexanta dos. — A totes vostres ordinacions promptes los jurats de Gerona.

En la misma sesion, presentáronse mosen Arnaldo Fonolleda, baile general, y micer Juan Dusay, protonotario del señor Rey, embajadores de la señora Reina, y en nombre de esta, entregáron á los señores Diputados y Consejo la carta que sigue á continuacion.

Als reverend venerables pares en Christ egregis magnifichs nobles amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya.

La Reyna tudriu et cetera.

Reverend venerables pares en Christ egregis magnifichs nobles amats e feels consellers de la Majestat del Senyor Rey e nostre. Sobre algunes coses concernents en singular manera servey del dit Senyor Rey e nostre e benefici publich de tot lo Principat de Cathalunya e dels poblats en aquells trametem a vosaltres los magnifichs e amats consellers del dit Senyor e nostres mossen Arnau Fonolleda batle general e micer Johan Dusay prothonotari del dit Senyor Rey informats a ple de nostra intencio e voler sobre aquelles. Pregam vos per ço e encarregam ab quanta afeccio dir se pot que als dits batle e prothonotari vullats donar plena fe e creença en lo que de nostra part vos recitaran axi com si nos personalment vos ho dehiem deduhints ho per obra e efecte segons se pertany e de vosaltres indubitadament confiam. Dada en Gerona a XVIIII de març del any Mil CCCC sexanta dos. — La Reyna.

Sigue, en resúmen, el objeto de la credencial que precede, conforme esplicaron verbalmente los referidos embajadores.

Esplicaren los dits embaxadors de la dita Senyora Reyna que los homens de remença per manament de la dita Senyora Reyna ab gran obediencia se eren desaplagats e eren venguts molts dels sindichs a sa

Altesa a Gerona los quals havien ofert a sa Majestat de star a tota obediencia sua e metre totes les diferencies e causes en poder seu axi per justicia com per amigabla composicio. E com sa Majestat haja sabut que a induccio de algunes malivoles persones les banderes son stades tretes de que sa Excellencia ha hagut gran maravella e congoixa par a sa Senyoria que pus cesse la causa ço es los moviments dels dits pagesos que dega cessar lo efecte de les dites banderes majorment attes que sa Senyoria no ha acceptada la oferta de la gent darmes deliberada fer per los diputats e consell per assistir en fer obtemperar los seus manaments com per sa prehominencia hi entengues dar recapte sens altre adjutori. E attes encara que los dits diputats e consell saben que la dita Senyora Reyna molt promptament e ab prou desayre per pluges e mal temps es partida de aquesta ciutat e anada e es vuy eu dia en Gerona per sola causa de fer cessar e aplanar los asserts moviments actes dels dits pagesos e castigar aquells en les quals coses ab gran vigilancia ha entes fins aci e enten e ja tenen bon camí de repos. E mes explicaren com la dita Senyora Reyna ha presos certs dels dits pagesos qui semble sien stats dels incitadors dels dits actes e moltes altres bones paraules significatives de bona amor zel e voluntat que la dita Senyora ha a tot lo Principat e als poblats en aquell digueren los dits embaxadors e a la fi digueren que per tots aquests sguards la dita Senyora Reyna pregue amonesta e requer los dits diputats e consell que per servici del Senyor Rey e seu e

repos del Principat vullen revocar la deliberacio feta de exir de les dites banderes e cessar de totes coses deliberades per exequucio de la dita deliberacio com sa Senyoria entengue en reposar perpetualment los moviments dels dits pagesos e castigar aquells qui culpables seran trobats. E que aço vullen prest delliberar los dits diputats e consell e fer a ells dits embaxadors resposta pera la dita Senyora Reyna qui sia tal que complescha a servici del Senyor Rey e de sa Altesa e repos del dit Principat.

Dada contestacion á los referidos embajadores, de que se deliberaria sobre el asunto propuesto, despidiéronse de los señores Diputados y Consejo; y entrando desde luego los comisionados por las diez y seis personas que representaban los estamentos militar y eclesiástico de Gerona, para ocuparse del asunto de los remensas y demás, entregaron á dichos señores Diputados el siguiente escrito.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverents egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Apres deguda comendacio los exhibidors de la present seran mossen Baltasar de Segurioles canonge de la Seu e mossen Jaume Sant Celoni ciutada de aquesta ciutat los quals per nos son tramesos a les grans reverencies nobleses magnificencies

e savieses vostres. Placiaus darlos plena fe e creença en tot ço que de part nostra diran e explicaran a vosaltres qui ordonats tot lo quius placia de nos. Scrita en Gerona e segellada ab lo segell de la dignitat episcopal del qual usam en lo present negoci a XX del mes de març any mil CCCCLXII. — A tota ordinacio beneplacits e servicis vostres apparellats les XVI persones representants los dos staments ecclesiastich e militar de la ciutat e bisbat de Gerona en lo fet de les remenças tasques e censos.

Sigue el resúmen de lo que esplicaron los comisionados de Gerona, y la credencial que los mismos presentaron.

Que les dites XVI persones representants los dits staments ecclesiastich e militar regraciaven molt e molt als dits diputats e consell lo que fins aci han virtuosament fet e deliberat en lo fet de les remenças. E quels han tramesos aci per significar los un pensament que han hagut ço es que attes la Senyora Reyna ha pres ab gran congoixa la exida de les banderes e mestre haber gran voluntat en castigar los culpables dels dits pagesos e fer pagar los dits pagesos e perpetualment aclarir e reposar les diferencies que han ab lurs seniors eren recayguts en parer los dits XVI. Si empero al dits deputats e conçell ere be vist e no en altra manera que lo efecte e exequucio de les dites banderes fos suspes per alguns dies e a la fi de lur par-

lar digueren e explicaren que los dits XVI havien deliberat e tenien ferm proposit de no scoltar partit algu en lo dit fet de remenças sino ab voluntat e deliberacio dels dits diputats e consell dels quals e de lurs deliberacions partir ne desistir un punt nos solien ne entenien per via alguna.

Als molt reverends egregis nobles honorables e magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya en Barchinona residents.

Molt reverends egregis nobles honorables e molt magnifichs senyors. Sobre algunes coses tocants lo assossech e repos de les congregacions ques diu esser fetes per alguns dels homens de remença havem imformat largament de nostra intencio al honorable mossen Jaume de Sant Celoni ciutada de aquesta ciutat. Per que ab afeccio singular exortam donets fe e creença a tot ço e quant lo dit mossen Sant Celoni vos explicara per part de nosaltres axi com si personalment vos ho debiem. Nostre Senyor Deu mantinga vostres grans reverencies e magnifiques providencies. Scrita en Gerona a XX de març del any Mil CCCCLXII. — A totes vostres ordinacions promptes los jurats de Gerona.

Mosen Jaime de Sant Celoni, que era uno de los referidos enviados de Gerona , hizo particularmente esplicacion de la credencial en los siguientes términos.

Que los dits jurats attes la Senyora Reyna virtuosament e ab gran diligencia treballa en reposar lo fet de les remenças e en administrar justicia als seniors e ja les fahenes comensen pendra bon cami haurien a bo per servici de la dita Senyora e benefici dels fets que lo efecte e exequucio de les dites banderes per lo dit fet de remenças fos sobregut.

Despues de un breve coloquio, deliberóse que pasasen los anteriores documentos á las nueve personas encargadas del asunto de los remensas, para que, junto con los comisionados por la ciudad, hiciesen las apuntaciones convenientes.

Teniéndose noticia, el mismo dia, que el maestre de Rodas se debia embarcar para Roma, y de allí pasar á su isla, deliberóse que se recomendara á dicho religioso el despacho de la cononizacion del señor Primogénito; á consecuencia de lo que, se escribió, el mismo dia, la siguiente carta al Padre Santo.

Sanctissime ac beatissime Pater.

Recepimus humiliter sanctitatis et beatudinis vestre litteras quibus et responsis oratorum nostrorum quos nuper ad sanctitatem predictam destinavimus nobis liquet cristiano (?) et paterno amore sanctitas prelibata prossequitur nos et hunc Principatum hoc qui-

dem pluribus in rebus hactenus comprobatum est et novissime in his que concernunt nostrum et Principatus predicti quietem et pacem. Pro quibus S. predicte nos quas debemus sed quas valemus gracias agimus agemusque perpetuo inmortales. Ceterum beatissime pater per dictos oratores nostros ad laudem Altissimi sancteque matris ecclesie vestre S. significavimus miracula que per medium corporis bone memorie domini Caroli primogeniti domini nostri regis apud nos visibiliter operantur ac suplicamus dicte S. pro dicti quondam primogeniti canonitzacione circa quam relatu predicto eandem sanctitatem scimus propiciam annuere votis nostris si merita id exposcant. Et quia pater beatissime voluntate et ordinacione divina non desinunt miracula supradicta que de sanctitate dicti domini primogeniti dant judicia manifesta. Nosque et hujusmodi Principatus canonitzacionem predictam quam plurimum afectemus et eam totis viribus prosequi perobtemus ut cum auctoritate sancte matris ecclesie dictus dominus Carolus sanctorum cathalago numeretur et ejus corpus apud nos repositum dignis honoribus prossequatur eam obrem S. V. humiliter obsecramus dignetur comissionem facere super colligendo processu et aliis ad dictam canonitzacionem decentibus et opportunis ut tandem ad Dei servicium et animorum salutem suum sorciatur efectum. Super his quidem reverendissimus magister Rhodi qui apud nos aliquam his diebus traxit moram et de presenti Rhodum transferat per beatitudinem vestram transitum faciens apud sanctitatem eandem

vice nostra orabit. Cum dignetur aures propicias adhibere Sanctissima Trinitas almam personam vestram regimini sancte matris ecclesie conservet incolumem per tempora longa. Ex Barchinona die XXII marcii anno a nativitate domini millessimo CCCCLXII.—E sanctitatis et beatitudinis humiles et devoti filii qui cum manuum pedumque osculo beatorum eidem humiliter se comendant. — Domini diputati generalis et consilium Principatus Cathalonie residentes Barchinone.— Sanctissimo et beatissimo domino nostro Pape.

Reverendissime in Christo pater et domine.

Ad V. R. P. noticiam non ambigimus devenisse qualiter pridem bone memorie domino Carolo primogenito domini nostri Regis ab humanis subtracto placuit Altissimo per medium sui corporis diversa miracula operari. Unde per certos oratores nostros suplicavimus S. D. N. Pape pro illius canonitzacione ad quam dicta S. se reddidit propiciam ubi merita id exposcant. Et quia reverendissime domine voluntate et disposicione divina continuantur miracula supradicta que de sanctitate illius dant judicia manifesta est que nobis cordi pro dicta canonitzacione insisturo quam credimus bene dignam. Suplicamus propterea dicto domino Pape dignetur comissionem facere super colligendo processu ad dictam canonitzacionem. Vestre itaque reverendissime P. humiliter obsecramus velit pro illa obtinenda apud dictum D. N. interponere partes suas hoc enim sanctitati sue vestreque P. pluri-

mum ascribemus ad graciam inter cetera E. P. beneficia et longe aliis majora annumerando. Creator omnipotens conservet diu feliciter V. R. P. que de nobis ordinet et mandet ad votum. Scripta Barchinone die XXII marcii anno a nativitate Domini M.CCCCLXII. — E. R. P. obsequiis et serviciis semper prompti qui eidem se recomendant deputati generalis et consilium Principatus Cathalonie residentes Barchinone. — Reverendissimo in Christo patri et domino domino R. Dei gratia cardenali Valentini sancte sedis apostolice vicicancellario.

Al molt honorable mossenyor e de gran saviesa micer Pere Guillem Rocha doctor en decrets canonge de Barchinona resident en cort romana.

Mossenyor molt honorable e de gran saviesa. Per quant a nostre Senyor Deu ha plagut e plau tots dies obrar miracles per miga del cos del Illustre Senyor don Carles de bona memoria primogenit Darago lo qual es recondit e posat en la Seu de aquesta ciutat ço que la dita ciutat e encara tot aquest ha a summa gracia. Lo capitol de la Seu e la dita ciutat e encara nosaltres en nom del Principat entenem demanar e fer tota instancia que lo dit Illustrissimo Senyor don Carles sia per sancta mare Ecclesia canonitzat e de present per lo dit capitol e per los honorables consellers e per nosaltres se scriu a nostre Sant Pare suplicant la sua Serenitat li placia fer comissio de la part de ça per collir lo proces necessari a la dita ca-

nonitzacio. E lo reverendissimo mestre de Rodes qui de present anant en Rodes passara per nostre Sant Pare ha pres carrech per sa gran virtut e humanitat e per la devocio que ha conçebuda en lo dit Illustrissimo don Carles per los miracles que de la part de ça ha vists suplicar per aço lo dit nostre Sant Pare de part nostra e dels altres dessus dits. Lo capitol de la Seu remet a vos qui sou de lur collegi e del qual se ha molta fiança solicitar aquest negoci axi vers lo dit nostre Sant Pare com encara en recordar ho al dit reverendissimo mestre de Rodes. Nosaltres per la nostra porcio vos volem pregar de aço mateix queus placia ferhi la diligencia que es obs es confia de vos. Ço que a molta complascencia vos haurem. E si algunes coses molt honorable e de gran saviesa mossenyor volreu de la part de ça scriviu nos françosament. Feta en Barchinona a XXII de març. any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

23 DE MARZO.

Las nueve personas encargadas de estudiar el negocio de la colocacion de banderas, para poder deliberar, presentaron, como dictámen, la siguiente cédula, y con ella las cartas que se hallan á continuacion.

Les nou persones ensemps ab les quatre de Barchinona havents carrech de la conclusio feta per lo fet de les banderes e per lo present son de parer e concordablament delliberen ques deu e pot inquirir contra los qui tracten contra la capitulacio. E que la inquisicio o informacio se deu pendre ab consell e intervencio de algun juriste bo e practich en tals coses per manera que les coses vagen reguladament e ab lorde que deu. E per bons respectes son de parer que la eleccio del dit juriste deu esser remesa a les dites VIIII persones.

Molt alta e molt excellent Senyora.

Per mossen Arnau Fonolleda batle general e micer Johan Dusay prothonotari de la Majestat del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey embaxadors de vostra Excellencia havem rebuda una letra de creença la qual ab humil reverencia oida e entesa la creença per ells explicada havem compres vostra Serenitat les hores quels desempatxa no era plenament certificada de les causes per les quals som recayguts en esser stades tretes les banderes per quant apres moltes bones e virtuoses paraules proferides en persona de vostra Altesa nos han dit cessave la causa per la qual eren stades tretes ço es lo fet dels homens de remença. A que Senyora molt Excellent responem que de les causes quins han impellits en traure dites banderes e de

la intencio e voluntat sanes e integres nostres e de aquest Principat sera stada apres la partida dels dits embaxadors plenament avisada vostra Celsitud tant per nostra letra quant per micer Pere Savertes per part de aquest Principat per aquesta sola raho trames a vostra alta Senyoria. La qual molt humilment e devota suplicam sia de merce sua vulle sempre haver per ferm que les dites coses son stades fetes tota via a laor de uostre Senyor Deu servici de la Majestat reyal e de vostra Altesa e del Illustre Primogenit repos tranquillitat e benavenir de aquest Principat lo qual e singulars de aquell som certs ha en special amor e recomendacio vostra gran e excellent Senyoria de la qual la Trinitat Sancta sia continua proteccio e guarda e mane a nosaltres lo que plasent li sia. Scrita en Barchinona XXIII de març del any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXII. — De vostra Excellencia humils subdits e vassalls qui en gracia e merce de aquella humilment se recomanen. — Los diputats del General e conçell lur representants la Principat de Cathalunya residents en Barchinona. — A la molt alta e molt excellent Senyora la Senyora Reyna.

Als molt reverends nobles magnifichs e honorables mossenyors les XVI persones eletes per los staments ecclesiastich e militar del bisbat de Gerona en lo fet de les remençes.

Molt reverends nobles magnifichs e honorables mos-

senyors. Vostra letra de creença havem rebuda per mossen Baltasar de Segurioles canonge de la Seu e mossen Jaume Sant Celoni ciutada de aqueixa ciutat missatgers vostres e oida la creença per ells explicada havem compres les hores quels desempatxas eren informats les banderes esser stades tretes per sola causa de les comocions dels homens de remença. E per quant micer Pere Severtes embaxador per part de aquest Principat trames a la Serenissima Senyora Reyna havia carrech de comunicar ab vosaltres creem que tant per ell quant per nostra letra a vosaltres per aço tramesa seran stades plenament certificades vostres reverencies e magnificencies de les causes impulsives a traure les dites banderes e de la voluntat e intencio nostres e de aquest Principat les quals son tota hora dirigides a respecte de lahor de nostre Senyor Deu servey de la reyal Majestat e utilitat repos e benavenir del dit Principat. Levades adonchs e toltes les causes cessaran los efectes de les dites banderes al que los dits missatgers nos han explicat ço es vosaltres haver deliberat e tenir ferm proposit de no scoltar partit algu en los fets de les remenços sino ab voluntat e deliberacio de aquesta plaça com a representant aquest Principat e no partir vos de ses deliberacions. Creem vostres reverencies e magnificencies son e seran tals com delles se pertany e han virtuosament acustumat e nosaltres per lo semblant sempre tenim e tendrem la voluntat directa e prompta a tot lo que sia laor de nostre Senyor Deu e de la Serenissima Senyora Reyna e Illustre Primogenit conservacio re-

pos e benavenir del dit Principat e de tots los poblats en aquell. E sia la Sancta Trinitat continua proteccio vostra. Scrita en Barchinona a XXIII de març del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar. —Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya apparellats a vostra honor.

Als molt honorables e savis senyors los jurats e consell general de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra de creença havem rebuda per mossen Jaume Sant Celoni conciutada e missatger vostra e oida la creença per ell explicada havem compres les hores quel desempatxas eren informats les banderes esser stades tretes per sola causa de las comocions dels homens de remença. E per quant micer Pere Severtes embaxador per part de aquest Principat trames a la Serenissima Senyora Reyna havia carrech de comunicar ab vosaltres creem que tant per ell quant per nostra letra a vosaltres e al consell general de aqueixa ciutat per aço tramesa seran stades plenament avisades vostres savieses de les causes impulsives a traure les dites banderes e de la voluntat e intencio nostres e de aquest dit Principat qui son tota hora dirigides a respecte de laor de nostre Senyor Deu servey de la Majestat reyal e utilitat conservacio repos e benavenir del dit Principat e de tots los poblats en aquell. Levades adonchs e toltes les causes cessaran los efectes de les dites banderes havent grandissimo plaer e conso-

lacio com la Excellencia de la dita Senyora Reyna ha bonissima voluntat en reposar perpetualment los fets de les remenços car ultra que es cosa pertinent a la sua reyal dignitat encara nosaltres ho havem a singularissima gracia per lo bon stat e repos del dit Principat. E sia la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda. Scrita en Barchinona a XXIII de març lany de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar. — Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya apparellats a vostra honor.

Pasóse á la votacion, y examinada, tomóse la deliberacion que sigue.

Que lo apuntament damunt insert fet per les dites nou persones ensemps ab les quatre de Barchinona sta be e es be pensat é deliberat e remeterem la eleccio del dit juriste a les dites nou persones.

Item fonch deliberat e conclos que les letres damunt insertes son be compostes e que sien spatxades e liurades als embaxadors referendo singula singulis. Als quals sia narrat lo efecte de les dites letres o aquelles los sien legides per resposta de lur embaxada.

El mismo dia se recibió la siguiente carta.

Als molt reverends egregis nobles e honorables senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya la cort del dit Principat general representants residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e honorables senyors. A nit vespre rebem una letra vostra certificatoria dels atraviments insults e denegacio de censos fets per los homens de remença e de la singular provisio per vostres reverencies e savieses sobre aço comensada lo que molt vos regraciam car per cert havem que sino haguesseu feta tal provisio la qual crehem ha impetrada fer ab nostre Senyor lo benaventurat Charles primogenit Darago tot lo Principat e tota la republica era exposada en total ruina vist lo moviment indegut e no pas rahonable dels dits homens lo qual creem esser fet mes per los de ells quis troben vagabunts e no han res que perdre que no per aquells qui son competentment heretats. Avisant vos que tant es lur atreviment que no sols de fora stants deneguen pagua mes encara en la plaça de aquesta ciutat sen han trobats qui han gosat dir que correrian les cases dels canonges hoc e encara la sagrestia de la Seu de Vich del que parlen tant liberament com de anar se dinar en lurs cases ne es algu quis gos res dir perque no es temut lo Senyor Rey ne sos oficials ne han pàhor reportar pena alguna de res que fassen ne diguen. Coses son que entre moros nos atemtarien que els mateys diguessen irem robar e depredar nostra mas-

quita qne non fossen ben castigats e açi sens pena alguna es sostengut que diguen que depredaran la dita sagristia hon son tots los joylls de la sglesia e encara molts deposits de diversos e singulars persones perque nosaltres sentint lo gran perill en que stam havem exortada la ciutat volgues entendre en custodia e guarda de la sglesia e de nosaltres e de tots los poblats en aquella. Per tant afectuosament suplicam vostres R. e honorables savieses que havent sguard en lo perill en que som vos placia haver nos per recomenats en fer nos aquella favor e ajuda que de tan notable consell e ciutat com es aqueixa speram car per nostra porcio no havem defalgut ne james defallirem en lo benavenir del Principat e de la cosa publica e de aquesta insigne ciutat pregant vos ab molta celerirat executeu lo que haveu començat car be hi sera mester. E sia mossenyors molt R. egregis nobles e honorables la Santa Trinitat tots temps en vostra direccio e bona custodia. De Vich a XXIII de març del any Mil CCCCLXII. — Prests a la ordinacio e manament de vostres R. egregis persones e honorables savieses lo capitol de la Seu de Vich.

25 DE MARZO.

Los comisionados por la Diputacion y por la ciudad presentaron al Consejo los apuntes que habian ordenado para hacer las contestaciones que habia pendientes, á saber,

una carta al rey de Francia sobre lo que habia propuesto su embajador, y otra, relativa al mismo asunto, á la señora Reina; y pasado á votacion, se tomaron las siguientes deliberaciones.

Que la ordinacio del Rey de França stave be salvo que lo fet den Pujudes se fes per letra sparça e axi les dites dues letres se desempatxaren aprovades per lo dit consell sotz lo tenor davall inserta.

Mes encara lo dit consell dellibera esser feta una letra a la Senyora Reyna de recomendacio del embaxador de alguns afers de persones privades del regne de França dels quals diu ha a comunicar ab sa Senyoria segons la dita letra es devall inserta.

Encara mes lo dit consell dellibera que les nou persones a les quals es remes pensar e veure en lo negoci de les banderes ab consell de un juriste que aquella facultat que han ab un juriste segons la dellibera cio sobre aço en dies passats feta sia a llur voluntat si seran hu o dos o molts e aquells quels sera vist.

Siguen las cartas á que se refieren las antecedentes deliberaciones.

Molt alt e molt Excellent e christianissim Senyor.

Rebuda havem la letra de vostra Excellencia e hoida la creença en virtut de aquella a nosaltres explicada per lo maginfich lo Senyor de Montpeyros veguer de Narbona embaxador per la Serenitat vostra a no-

saltres trames. Enteses adonchs les coses per lo dit embaxador de part de vostra Excellencia a nosaltres explicades regraciam molt a aquella la sua bona intencio e voler que en tolre levar e aplanar la materia de algunes diferencies novament suscitades entre los poblats en aqueix regne e en aquest Principat la Altesa vostra demostra haver e en totes coses que sien a repos e tranquillitat de les dites parts. Nosaltres Senyor molt alt per quant allo mateix desigam havem comunicat sobreaço ab lo dit vostre embaxador e premes tota vegada haver assentiment de la Excellentissima Senyora Reyna qui es en aquest Principat en persona de la Majestat del Illustrissimo nostre Rey e Senyor. Lo qual assentiment facilment speram obtenir per quant havem per cert que la sua Excellencia es del mateix voler. Som de parer que per levar les dites diferencies fossen assignades per quiscuna part dues persones de migana condicio. Les quals ensemps convinguessen en la vila de Perpinya de aquest Principat com juxta lorde en semblants cassos fins aci acostumat sie loch de fer se axi attes que la darrera vegada per semblant acte los qui deputats hi foren convingueren en la vostra vila de Montpeller. E axi aquestes IIII persones leven breument les dites diferencies e donen a aquelles repos e fi. E per quant tota dilacio es damnosa al negoci nos apar si a vostra Excellencia sera accepte que les dites persones fossen en la dita vila de Perpinya daqui per tot lo mes de maig prop vinent. Si a vostra Celsitud donchs sera accepte tal apuntament placiali dispondrel en obra e axi

lan suplicam. Per nosaltres se faran sobre aço mateix degudes suplicacions a la dita Illustrissima Senyora Reyna de la Excellencia de la qual speram obtenir tot lo necessari per donar al dit apuntament bona conclusio. En lo restant Senyor molt alt que lo dit vostre embaxador nos ha explicat de certa novitat a ell feta per lo veguer de la ciutat de Gerona en lo passatge de aquella jatsia hagau compres que lo dit veguer procehi per instancia de algunes personas ignorants ell fos embaxador de vostra alta Senyoria pero com se vulla sia stat nos es stada cosa molt anugosa e molesta e per quant al dit veguer seria en alguna culpa de no haver hi attes degudament entenem fer e ferem nostres suplicacions e instancies a la dita Illustrissima Senyora Reyna que li placia del dit veguer fer degut castich e correccio. Vostra Altesa no vulle attendre a la error de hun hom. Som certs que a la dita Illustrissima Senyora Reyna es stat anuxos lo dit cas. En nosaltres e en tots los poblats en aquest Principat no recau res que fos en derogacio de vostra Celsitud. Abans som e serem tota vegada prests fer e complir lo que per nosaltres se pora a tota honor e servey de la Excellencia vostra. Salva tots temps la honor reverencia e fidelitat a nostre Rey e Senyor. Ab tant molt alt e molt Excellent e christianissim Senyor la Sancta Trinitat tinga en sa proteccio vostra reyal persona. Feta en Barchinona a XXVI de març any Mil CCCCLXII. —De la Excellencia vostra devots servidors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Al molt alt e molt Excellent e christianissim Senyor lo Rey de França.

Molt alt e molt Excellent e christianissim Senyor.

En los dies prop passats un mercader de aquesta ciutat appellat Thomas Pujades ab una sua nau carregada de robes nevagant e fahent sa mercantivol negociacio es stat invasit e pres per algunes gents entre les quals son stades quatre galeres de vostra alta Senyoria e o de vassalls e subdits de aquella les quals han donada occasio e obra a la presa de la dita nau la qual retenguda ab totes les robes e mercaderies es stat jaquida solament persona del dit mercader retenguts tots los altres de la nau e aquells mesos per les galeres al rem e de present hi son detenguts per força. E com aço Senyor molt alt sia contra forma de la bona pau entre lo Serenissimo nostre Rey e Senyor e la Excellencia vostra e los vassalls e subdits dels regnes e dominis de quiscu en virtut do la qual es deguda de les dites coses restitucio e esmena. Per tant quant mes devotament podem suplicam la Excellencia vostra li placia provehir e manar de la dita nau e robes e dans donats al dit mercader restitucio esser feta e esser desliurats los dits homens forcivolment detenguts en les dites galeres. La qual cosa jatsia proceesqua de dret e justicia e succehira a tot repos e benefici dels subdits de quiscun dels dits dominis. Lo qual repos e benefici segons per relacio del Senyor de Montpeyros e veguer de Narbona embaxa-

dor per vostra Excellencia a nosaltres trames havem sabut vostra Excellencia be vol e desige ço que molt li regraciam. Encara nosaltres la reputarem a singular gracia a vostra molt alta e molt Excellent e christianissima Senyoria la qual la Santissima Trinitat ab tota felicitat longament conserve. Feta en Barchinona a XXVI de març any Mil CCCC sexanta dos. — De la Excellencia vostra devots servidors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya. — Al molt alt e molt Excellent e christianissim Senyor lo Rey de França.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Lo embaxador del Illustrissimo Rey de França trames a nosaltres e aquesta ciutat lo qual havem desempatxat segons a vostra Majestat per altra sera notificat nos ha dit te carrech de suplicar la Excellencia vostra de justicia sobre certs afers tocants interes de alguns singulars del regne de França. E jatsia Senyora molt alta de aço ne freturas scriure com vostra Celsitud per son ofici e dignitat reyal hi sia molt virtuosament inclinada empero per alguna contentacio sua qui de aço nos ha pregats suplicam humilment e devota vostra Excellencia sia de merce sua vulla aquell beuingnament oir e manar en la justicia prestament desempatxar. E sia molt alta e molt Excellent Senyora la Sancta Trinitat continua proteccio e guarda de vostra gran Senyoria la qual votivament mantingue segons desige e mane a nosaltres lo que plasent li sia.

Scrita en Barchinona a XXVI de març any Mil CCCC sexanta dos. — De vostra Excellencia humils subdits e vassalls qui en gracia e merce de aquella humilment se recomanen. Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya. —A la molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna.

26 DE MARZO.

Por no haberse podido votar el dia anterior sobre lo relativo á la carta que se habia de enviar á la Señora Reina, pasóse á votacion, en este dia, y examinada, tomóse deliberacion conforme al voto del egregio conde de Pallars, que fué el que alcanzó mayoria, y es como sigue.

Que fos trames home a la Senyora Reyna ab letra de creença la qual hagues per instruccio lo contengut en la letra de la ciutat de Barchinona que fa sobre lo fet del veguer de Gerona e suplique juxta lo tenor de aquella letra. E mes que sen portas trallat de la letra que per lo present consell se fa del Rey de França per ensenyarla a la Senyora Reyna.

27 DE MARZO.

Conforme á la deliberacion que antecede, procediese al

nombramiento de la persona que habia de encargarse de entregar la carta á la señora Reina, y resultó elegido el honorable Francisco Ramis.

Tomáronse, además, otras deliberaciones de interés secundario y particular.

29 DE MARZO.

Hecha relacion por micer Pedro Severtes de su embajada á la Reina, entregó, de parte de esta, á los señores Diputados, la carta que sigue.

La Reyna tudriu etc.

Reverend e venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e faels de la Majestat del Senyor Rey e nostres. En lo dia present per micer Savertes per vosaltres a nos trames havem rebuda vostra letra de XVIIII del present. Al contengut vos responem que ans de nostra partida de aqueixa ciutat fonch a nos dit per part de vosaltres suplicant nos volguessem proveir en los insults e moviments fets per los pagesos de remença denunciants nos com havien feta delliberacio de fer gent de cavall e de peu per assistir als oficials reyals e als seniors dels dits pagesos e per nos fonch respost que continuament enteniem en lo repos dels dits fets e que personalment hi voliem provehir segons havem fet. E quant a la

gent darmes responguem que no acceptavem la dita oferta. Car nos per la preheminencia del dit Senyor Rey a la Excellencia del qual e no a altre solament pertany e per la innata fidelitat dels cathalans erem certa hi poriem ab repos proveir. En apres venint aci com fom a la Rocha nos fou donada per part vostra certa esplicacio en scrits suplicant nos provehissem als dits afers a la qual responguem en scrits oferint provehir degudament e atrobant nos en aquesta ciutat decontinent trametem nostres oficials ab nostres provisions a Santa Pau ahon eren ajustats los dits pagesos. Los quals oyts nostres manaments se desajustaren ab gran obediencia de la qual cosa per nostres letres vos avisam e encara ne fos avisats per los jurats de aquesta ciutat e no obstant com dit havem que per nos e per la dita ciutat fossen avisats del repos e bon stament dels dits negocis per vosaltres son stades tretes les banderes de que havem gran admiracio car pus tost devia esser dada fe a nostres letres e a la ciutat de Gerona que a fames falses e dolosament compostes e no deguera caure en creença de vosaltres que los manaments nostres per algu en aquest Principat no fossen obeyts tal es la bondat e fidelitat dels cathalans majorment que com lo contrari fos ja per constitucions de Cathalunya e usatges de Barchinona havien remeys suficients en consemblants excessos. La qual provisio pertany al Senyor Rey e no a altre e axi al parer nostre quant per los fets dels pagesos de remença lo traure de les banderes nos devia fer la intencio pot esser la que vosaltres diets e axi ho creem

per que sou cathalans pero nons par se deguessen per vosaltres fer tals procehiments. Los fets no son loables segons per nostres misatgers vos havem scrit e per quant dieu en vostres letres que no solament per los excessos dels dits pagesos mes encara e per altres bons respectes haveu tretes les dites banderes los quals respectes per vosaltres nons son stats notificats. E par a nos que fora cosa rahonable car fer tal moviment per qualsevulla fets no es dupte que a nos e no a altri partany que tenim lo govern de aquest Principat deguerem per vosaltres esser certificada per ço que per nos fos provehit per lo interes de la Majestat del Senyor Rey al qual principalment com a cap e Senyor pertany lo benefici e repos de la cosa publica del seu Principat e de fet hi haguerem provehit si nos fossem dels dits respectes avisada de totes les dites coses per nos es stada dita nostra intencio al dit micer Pere Severtes e per lo semblant per nostres letres als magnifichs mossen Arnau Fonolleda e micer Johan Dusay prothonotari. Per tant vos pregam encarregam e manam quels donets plena fe e creença e ho poseu per obra ab la virtut que de vosaltres se spera. Dada en Gerona a XXII dies del mes de març any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCC sexanta dos. — La Reyna.

Aun cuando se ocuparon un breve rato del contenido de la carta que precede y de la relacion de micer Severtes, no se tomó, por de pronto, ningun acuerdo.

Celebróse el mismo dia otra sesion, (aun cuando en el registro marque, equivocadamente segun parece, la fecha del 26,) y en ella se leyó la cédula que sigue, presentada por las personas encargadas de examinar el asunto de mosen Copons.

Cum ex inquisitione recepta tam ex propio oficio quam ad denunciacionem Johannis de Copons militis compertum sit per deputatos Cathalonie et eorum consilium ex comissione Generalis curie ultimo celebrate in civitate Illerde congregatum in civitate Barchinone interveniente in hoc civitate Barchinone seu personis per consilum ejusdem civitatis ad hec deputatis in procedimentis factis contra dictum Johanneu de Copons militem tam ad instanciam bajuli Cathalonie generalis seu procuratoris domini Regis quam alias et in illius detencione contrafactum esse per vos honorabilem Franciscum Merquilles vicecancellarium et honorabiles Jacobum Taranau et Petrum Falco inquisitores seu judices datos contra dictum militem usaticis et privilegiis Barchinone ac capitulis curiarum libertatibus et constitucionibus Principatus Cathalonie et eorum ac earum usui stilis praticis et observanciis propterea in his scriptis predicti deputati ac consilium cum interventu insignis civitatis Barchinone predicta denunciantes vos requirunt in vim octavi capituli ex capitulis inhitis inter regiam magestatem et dictum Principatum ac monent prout et quemadmodum per dictum capitulum contra facientes libertati-

bus et constitucionibus dicti Principatus ac privilegiis et aliis predictis monendi et requirendi sunt prefigentes vobis terminum decem dierum a die hujusmodi monicionis et requisicionis faciende ut intra illum compareatis et asistatis coram dictis deputatis ac consilio interveniente dicta civitate Barchinone si audiri velitis pro examinacione predictorum et defensione vestra. Notificantes vobis quod nisi comparueritis lapso dicto termino procedetur prout per dictum octavum capitulum procedendum erit et fiet declaratio predictorum et insuper procurator et actor ad hec spetialiter constitutus ofert se in animas suorum principalium et eorum scilicet qui dictam declaracionem laturi sunt tam pro eo actu quam aliis actibus et quociensecumque expedient et opportebit vigore dicti octavi capituli declarare prestare juramentum ad sancta Dei quatuor evangelia prout de presenti prestat in posse vestri dicti honorabilis domini vicicancellarii de judicando et cognoscendo in predictis et aliis ac declarando id quod de justicia videbitur eis declarandum juxta Deum et eorum consciencias quod juramentum recipi per vos requirit alias protestatur de violacione dicti capituli et aliis licitis protestari requirens fieri instrumentum etc.

Pasado á votacion este negocio, predominó el voto del conde de Pallárs, y en consecuencia se tomó como deliberacion, conforme á dicho voto, que la cédula fuese presentada, y se constituyese procurador á este objeto, y para

prestar el juramento que en la misma se menciona; resultando elegido para el mencionado cargo micer Juan de Vilamayans, procurador y síndico del General.

Sigue la referida procuracion , que firmaron en el acto las personas autorizadas.

Pateat universis quod Nos Manuel de Monsuar decretorum doctor canonicus et decanus ecclesie Ilerdensis Bernardus Çaportella miles et Bernardus Castello burgensis ville Perpiniani deputati Generalis Cathalonie residentes Barchinone frater Ludovicus Manuel abbas monasterii Sancti Benedicti de Bagiis nomine nostro proprio et tamquam surrogatus a reverendo domino C. Dei gracia Vicense episcopo Johannes abbas monasterii sancti Johannis de Abbatisis nomine nostro proprio et ut surrogatus a reverendo domino Johanne Dei gratia Barchinonense episcopo frater Michael abbas monasterii Populeti Galcerandus Davinyo presbiter surrogatus a reverendissimo domino P. Dei gratia patriarcha Alexandrino administratoreque ecclesie Terrachone Johannes Puiol presbiter surrogatus per reverendum dominum fratrem Anthonium Petrum abbatem Montisserrati Franciscus Colom archidiaconus Vellensis Augustinus de Insula Johannes Çaplana Johannes Andreas Sorts canonici ecclesie Barchinone et Johannes Torres canonicus Vicensis procurator sindicus et yconomus honorabilis capituli canonicorum ecclesie Ilerdensis Raymundus Dusay canonicus dicte ecclesie Barchinone

surrogatus per reverendum dominum fratrem Jacobum de la Guialtrnu priorem prioratus Cathalonie ordinis sancti Johannis Jherosolimitani et Michael Ferriç presbiter surrogatus per honorabilem Nicholaum Pujades archidiaconum de mari et canonicum in dicta ecclesia Barchinone. Et nos Hugo Rogerius Comes Pallariensis Bernardus Johannes Çacirera surrogatus per egregium dominum Johannem de Cardona comitem de Prades Johannes Çabastida miles nomine meo proprio et ut surrogatus ab egregio domino Bernardo Johanne de Capraria vicecomite de Capraria et de Basso Michael de Gualbes miles surrogatus a nobili domino Dalmacio de Queralt Johannes Janer domicellus surrogatus per nobilem Guillermum Arnaldum de Cervilione Arnaldus de Viladamany et de Blanes Rogerius Alamanni de Pulcropodio et ego dictus Bernardus Çaportella surrogatus ab honorabile Johanne Sampso milite Galcerandus de Hostalrich miles surrogatus per honorabilem Ludovicum Divorra militem Bernardus de Guimera domicellus Galcerandus Bisbal miles surrogatus per honorabilem Guillermum de Montpalau et de Çamaso domicellum Bernardus de Ribes miles surrogatus ab honorabili Marco Dez-Lor milite Petrus Michael de Paguera Artaldus de Claramunt domicellus Petrus de Belloch domicellus surrogatus per honorabilem Petrum de Splugues domicellum et Franciscus Burgues alias de Sant Climent surrogatus ab honorabile Galcerando Burgues alias de Sant Climent milite. Et nos etiam Michael de Plano consiliarius anno presenti civitatis Barchinone Johan-

nes Agullo paciarius et sindicus civitatis Ilerde Jacobus Ros Franciscus Lobet nomine meo proprio et ut surrogatus a sindico Villefranche Confluentis Guillermus Colom Ludovicus Xatanti Romeus Lull surrogatus ab honorabile Johanne Lull patre meo Galcerandus Carbo surrogatus ab honorabile Michaele Cardona cive Barchinone Petrus Cestrada surrogatus per sindicum ville de Arbucio Simon de Barbaroja surrogatus a sindico civitatis Dertuse Jacobus Tallada sindicus ville Cervarie Franciscus Ramis surrogatus ab honorabile Francisco de Boscho cive Ilerde et Bernardus de Lauru magister in artibus et medecina civis Gerunde. Quiquidem nos superius nominati qui nomine proprio agimus et principales nostri aliorum prenominatorum sumus et sunt de concilio dictorum dominorum deputatorum et una cum ipsis dominis deputatis representamus Principatum Cathalonie rigore comissionis curie generalis ultimo celebrate in civitate Illerde nobis dictis deputatis facte super negociis tendentibus ad liberationem persone Illustrissimi domini Charoli gloriose recordationis filii primogeniti serenissimi domini Regis tunch per suam serenitatem detenti et ad bonum ac tranquille statum ipsius Principatus per nos prestari habet juramentum super contentis et juxta modum et formam descriptas in octavo capitulo ex capitulatione per regiam majestatem ac pro parte dicti Principatus dudum facta firmata et jurata quod capitulum est tenoris sequentis. Item per quant experiencia ha mostrat moltes persones starse de mal obrar per dubte e temor de correc-

cio per donar orde en tolre totes maneres de vaxacions e que la justicia daquiavant en lo dit Principat sia be e degudament administrada e los usatges de Barchinona constitucions de Cathalunya privilegis e libertats del dit Principat per vos senyors e vostres predecessors jurats sien en molta diligencia e atencio observats. Sia merce vostra atorgar Senyor que en qualsevol causes quis tractaran entre vos Senyor e o vostre Primogenit e o loctinents en cas permes e successors vostres e seus o batle general procuradors reyals o fischals de vos dit Senyor o lurs de una part e qualsevol universitats collegis e singulars persones de qualsevol stament dignitat grau o condicio sien de la part altra ara sien les dites causes e questions civils o criminals patrimonials o de qualsevol regalies o altres qualsevulla puixen e degen los dits diputats ab lur consell o la major part de aquell entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona axi per lur ofici com encara a instancia o denunciacio de part a despeses del General inquirir contra los dits canceller vicicanceller e regent la cancellaria portant veus de governador e lurs assessors batle general de Cathalunya e procurador reyal dels dits comdats de Rossello e de Cerdanya e loctinents de aquells e jutgers o assidents per qualsevol dels damunt dits assignats en les dites causes e si sera trobat algu dels sobredits haver procehit fet anantat comes e delinquit contra dits usatges constitucions capitols o actes de cort privilegis usos e libertats de la patria los dits deputats ab lur consell ho facen denunciar al tal delinquent o

participi havent en la contrafectio predita. Requerint e monestant en scrits una vegada tant solament aquell o aquells qui participi hauran en la contrafactio predita e si hoit aquell sera vist haver contrafet e promptament e tota dilacio apart posada aquells tals a qui denunciat o requests seran qualsevol sien no revocaran cassaran e anullaran e al primer stat no reduiran tot lo contrafet als dits usatges constitucions e libertats del dit Principat en tal cas ipso facto sien haguts per privats de llurs oficis. La qual privacio los dits deputats denunciaran al Senyor Rey o a son loctinent. E si feta la dita denunciacio aquell tal presumira continuar lo exercici de son ofici que primer tenia ultra que li seria cessat lo salari que primér reebia del General puixen los dits deputats ab lo dit consell entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona ab veu de crida publica aquell tal fer denunciar e publicar per lo Principat de Cathalunya per privat de son ofici e sien nulles e invalits tots los actes que de aquella hora avant aquell tal faria. E si per los veladors jutges assessors o assidents en les coses sobredites delinquit seria e encontinent feta la monicio no reduhien aquelles coses al degut stament aquells tals sien privats de tot exercici de judicar e valer e assidencia fer en lo dit Principat per spay o terme de deu anys. Declarat empero e entes a major e sobreabundant cautela que sotz lo present capitol en alguna manera no puguen esser compreses causes algunes de part a part sino les dites causes patrimonials e fischals segons dessus es dit e encara les fischals en les quals

haja instancia de part lo dit capitol no comprenga si donchs per la part instant no sera recorregut als dits deputats. Plau al Senyor Rey sien servades les coses en lo dit capitol contengudes declarat empero que essent conegut per los dits deputats e conçell entreveninthi la ciutat de Barchinona que per los dits oficials o algu dells sia fet contra los dits usatges constitucions capitols e actes de cort privilegis usos e libertats del dit Principat sia notificat al Senyor Rey o a son loctinent. E si dins trenta jorns apres la dita notificacio allo no sera tornat a degut stament en tal cas les coses en lo dit capitol contengudes sortesquen son efecte. Vol empero lo dit Senyor Rey que los dits deputats e concell e los qui hi entrevindran per la dita ciutat de Barchinona hagen a prestar sagrament als santa quatre Evangelis en poder del canceller o vicecanceller o regent la cancellaria o portant veus de governador en lo dit Principat de dir e declarar ço que segons Deu e llura consciencies de justicia los aparra e sera vist. Idcirco non valentes circa infrascripta personaliter interesse de certa nostra sciancia constituimus et ordinamus procuratorem et seu sindicum nostrum certum et spetialem ac ad infrascripta generalem. Itaque spetialitas generalitati non deroget nec contra vos venerabilem Johannem de Vilamayans jurisperitum civem Barchinone curiam regiam sequentem licet absentem videlicet ad faciendum et prestandum pro nobis qui nomine proprio agimus et nomine nostro ac etiam pro aliis superius nominatis quorum personas in hiis nos dicti surrogati representamus et

in animas nostri et eorum juramentum ad sancte Dei quatuor Evangelia in posse multum honorabilis domini vicecancellerii de dicendo et declarando id quod secundum dominum Deum et nostras ac suas consciencias vel eorum ex nobis seu ipsis qui in hiis intervenerunt de justicia apparuerit et videbitur super et pro causis et factis et seu rebus presentibus et futuris contentis in dicto octavo capitulo et seu illius responsione. Nec non etiam presentandum dicto multum honorabili domino vicicancellario et quibuscumque judicibus comissariis relatoribus inquisitoribus ac aliis quibusvis officialibus et personis ad quas spectet omnes ac quascumque citacionum monicionum requisicionum ac aliorum cedulas et litteras eis tam conjunctim quam divisim directas et seu dirigendas. Et tam de dicta juramenti prestatione quam de presentationibus aliorum predictorum fieri faciendum et recipiendum publicum instrumentum. Nos enim in et super predictis omnibus et singulis comittimus vobis vices nostras plenarie cum presenti. Promittentes vobis et notario infrascripto tanquam publice persone pro vobis et aliis quorum intersit legittime stipulanti Nos et principales nostros surrogatorum predictorum semper habere ratum et firmum quitquid per vos dictum Johannem de Vilamayans in predictis et circa ea procuratum et actum fuerit. Actum est hoc Barchinone videlicet intus camaram concilii domus deputacionis generalis Cathalonie XXVI die marcii anno a nativitate Domini Millessimo CCCC sexagessimo secundo.—Sig✠na Manuelis de Monsuar Bernardi Çaportella

Bernardi Castello deputatorum fratris Ludovici Manuelis abbatis sancti Benedicti de Bagiis Johannis abbatis sancti Jobannis de Abbatissis et aliorum superius nominatorum de stamento ecclesiastico. Sig✠na Hugonis Rogerii comitis Palleriensis Bernardi Johannis Çacirera et aliorum predescriptorum de stamento militari. Sig✠na Michaelis de Plano Johannis Agullo et aliorum prenominatorum de stamento regali. Qui hec laudamus et firmamus. — Testes hujus rei sunt discretus Anthonius Vinyes Petrus Perello notarius et Johannes Albanell alias de Malda porterius domini Regis cives Barchinone.

Siguen una carta y unas instrucciones, que (segun advertencia del registro) corresponden al dia 27, y por olvido se dejaron de continuar.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

A vostra excellentissima Senyoria es trames per nosaltres lo honorable En Francesch Ramis ciutada de aquesta ciutat exhibidor de la present per explicar li algunes coses de les quals per nosaltres es plenament informat suplicam humilment vostra dita Excellencia li placia donar fe e creença a tot ço que lo dit Francesch Ramis de part nostra explicara axi com si per nosaltres dit era e exaudir nostra suplicacio axi com se spera de vostra gran Senyoria la qual lo poder divinal conserve en tota felicitat largament e aquella

man de nosaltres tot ço que de sa merce sia. Feta en Barchinona a XXVII dies de març any Mil CCCCLXII. —De vostra Excellentissima Senyoria. —Humils subdits e vassalls qui en gracia e merce de aquella humilment se recomanen los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya. — A la molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna.

Instruccions per part dels reverends magnifichs e honorables deputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya fetes al honorable En Francesch Ramis ciutada de Barchinona missatger per ells trames a la Illustrissima Senyora Reina.

Primerament lo dit honorable En Francesch Ramis premeses humils e devotes recomendacions ab besament de mans a la dita Illustrissima Senyora Reyna de part dels dits deputats e consell li explicara com los dits deputats e consell han hoyt lo embaxador del Illustrissimo Rey de França a ells ab letra de creença trames e li han respost juxta forma de la letra responsiva que li han liurada per al dit Rey de França copia de la qual letra trametem a la dita Senyora Reyna per la qual sa Majestat compendra tota la manera que lo dit embaxador ha proposada e de la qual ab ell se ha tractat.

Item mes lo dit Francesch Ramis de part dels dits deputats e consell suplicara la dita Illustrissima Sen-

yora Reyna que en lo fet del veguer de Gerona sobre la novitat e greuge per ell fets al embaxador del Illustrissimo Rey de França li placia procehir e fer axi e segons la ciutat de Barchinona per sa letra a la dita Senyora Reyna scriu e suplica. Car creem los dits deputats e consell que lo dit castich succehira molt a servey de la Majestat del Senyor Rey e de la dita Senyora Reyna e del Senyor Primogenit e benefici e repos de aquest Principat.

Datta Barchinone XXVII die marcii anno a nativitate Domini Millesimo CCCCLXII. — Manuel de Monsuar degu de Leyda.

FIN DEL TOMO DÉCIMOOCTAVO DE LA COLECCION, QUINTO DEL LEVANTAMIENTO Y GUERRA DE CATALUÑA EN TIEMPO DE DON JUAN SEGUNDO.